GROAPA DIN TAVAN

www.cartearomaneasca.ro

Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ
București, Calea Victoriei nr. 115, sector 1

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

VIȘNIEC, MATEI
Teatru / Matei Vișniec. – Ed. a 2-a. – București: Cartea Românească, 2007

2 vol.

ISBN 978-973-23-1894-2

Vol. 2: Groapa din tavan. – ISBN 978-973-23-1896-6

821.135.1-2

Printed in ROMANIA

Matei VIȘNIEC

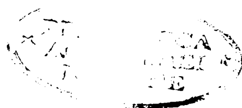
Groapa din tavan

Teatru

ediția a II-a

Prefață de Valentin Silvestru

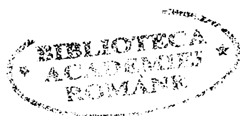

CARTEA ROMÂNEASCĂ
2007

De același autor teatru în limba franceză :

- *Trois nuits avec Madox*, Editura Lansman, 1995
- *Théâtre décomposé* ou *L'Homme-poubelle*, Editura L'Harmattan, Paris, 1996
- *Les partitions frauduleuse* și *Petit boulot pour vieux clown*, Editura Crater, Paris, 1995
- *Les chevaux à la fenêtre*, Editura Crater, Paris, 1996
- *Le dernier Godot*, Editura Cosmogone, Lyon, 1996
- *Lettres aux arbres et aux nuages*, Editura Actes Sud-Papiers, în culegerea de piese francofone „Brefs d'Ailleurs", Paris, 1997
- *Paparazzi ou la chronique d'un lever du soleil avorté*, Editura Actes Sud-Papiers, Paris, 1997
- *Du sexe de la femme comme champ de bataille dans la guerre en Bosnie*, Editura Actes Sud-Papiers, Paris, 1997
- *Comment pourrais-je être un oiseau?* Editura Crater, Paris, 1997
- *Petit boulot pour vieux clown*, Editura Actes Sud-Papiers, Paris, 1998
- *L'Histoire des ours panda racontée par un saxophoniste qui a une petite amie à Francfort*, Editura Actes Sud-Papiers, Paris, 1998
- *L'Histoire du communisme racontée aux malades mentaux*, Editura Lansman, 2000
- *Le roi, le rat et le fou du roi*, Editura Lansman, 2002
- *Attention aux vieilles dames rongées par la solitude*, Editura Lansman, 2004
- *La machine Tchekhov*, Editura Lansman, 2005
- *Richard III n'aura pas lieu*, Editura Lansman, 2005
- *La femme cible et ses dix amants*, Editura Lansman, 2005
- *Mais, maman, ils nous racontent au deuxième acte ce qui s'est passé au premier*, Editura Espace d'un Instant, 2004
- *Le spectateur condamné à mort*, Editura Espace d'un Instant, 2006

Călătoria fantastică prin ploaie a lui Matei Vișniec în Țara lui Gufi, împreună cu misteriosul Madox, osînditul Artur și Spectatorul condamnat la moarte

Cînd poetul Matei Vișniec, cunoscut și recunoscut de lumea literară, a început să scrie teatru – spre sfîrșitul deceniului opt –, el era deja notoriu, înainte ca vreo piesă de-a sa să fie tipărită ori jucată. („Cum s-a întîmplat?" – îl întreb. „Scriu din anul întîi de facultate, 1976. Mi-a fost respinsă atunci o piesă scrisă pentru un grup studențesc. Personaj principal era Secolul 20, care-și făcea autocritica pentru relele ce le-a adus pe lume. Am fost criticat: «N-are și părți bune acest secol? Pe acelea de ce nu le arăți?»") „În poezia dumitale, anterioară teatrului, erau unele semne că ai o apropiere sufletească de arta dramatică." „Poezia mea avea – și are – un nucleu dramatic, în sensul că fiecare text poetic pe care-l produc e uneori o mică parabolă, o tensiune între două sau mai multe personaje. Cred că am o percepție dramatică a lumii. Și cum s-a adunat experiență, s-au acumulat și lecturile, poezia a glisat spre teatru."

În 1984, *Cenaclul din Tei*, întemeiat și condus de reputatul critic Mircea Iorgulescu, ne-a poftit pe mai mulți să ascultăm, în spectacol-lectură, o piesă a tînărului poet, *Spectatorul condamnat la moarte*. A citit-o el, autorul, înconjurat de oameni de cultură care-și asumaseră roluri și le susțineau cu o nostimă convingere. A urmat o discuție lungă, animată. Am vorbit, din cîte-mi amintesc, mulți, Mihai Șora, Alexandru Mușina, Iosif Demian, prof. Solomon Marcus, Mircea Cărtărescu, Ioan Buduca, mai toți fiind de părere că avem de-a face cu un autor dramatic interesant, novator.

Răspundea unei așteptări, probabil ; propunea universuri noi și o altă modalitate de abordare a realităților decît cea cu care eram, întrucîtva, obișnuiți ; se dovedea crud și fantast, compunea cu stringență, în elaborări rafinate, inventa un teatru absurd ce se deosebea de acela al unor antecesori celebri ai speței și plăsmuia un grotesc acaparator prin obsesii torturante, după sarabandele căruia rămînea, ca în cutia Pandorei, speranța. Umorul său mușcător, cîteodată bonom, îndulcea dramele, dar cumpăna scriiturii înclina adesea spre registrul tragic. După primele piese, răspîndite, cu dificultăți, prin reviste studențești de provincie, în almanahuri teatrale, dar pătrunse și în două-trei publicații prestigioase, jucate fără publicitate, de actori amatori, în cîte o reprezentație-unicat sau lecturate în particular prin bunăvoința autorului – care le înmîna personal unor oameni de teatru (am avut și eu acest privilegiu) –, s-a văzut că tînărul dramaturg nu datorează nimic înaintașilor săi din secolele trecute. El scrie o literatură *modernă*, integrîndu-se cu personalitate într-o familie din care fac parte Ionescu, Beckett (căruia i-a și dedicat, *in actu*, o piesă, făcîndu-l personaj), Kafka, Sartre, Camus, Buzzati, Arrabal, Pinter, Mrožek și alții, desigur ; căci lecturile autorului nostru sînt întinse și experiențele pe care le consumă (și le asimilează ori le repudiază), multiple. Regăsești la el forța imagistică, în concentrări dense de alegorie și simbol, ampla arcatură parabolică, acuitatea senzorială, lexicul bogat – dar în expresii eliptice – vehemența stilistică, precizia și finețea

detaliilor și intelectualizarea emoției, care sînt caracteristici ale celui mai bun teatru postbelic.

Eugen Lovinescu observase încă din deceniul patru că intelectualizarea emoției e un proces firesc al artei moderne și, într-un sens, un progres, întrucît e cerută de necesitățile noastre spirituale. Artiști de îndeletniciri diverse, Giacometti și John Cage, Adamov, Pina Bausch, Pierre Boulez, aveau să confirme această orientare, în care literatura dramatică reprezintă o preponderență.

În același timp, se poate observa că Matei Vișniec i-a citit cu interes și i-a studiat pe confrații care au revoluționat dramaturgia română în deceniile șase și șapte, scoțînd-o de sub imperiul factologiei și al realismului plat, de transcripție jurnalistică. În piesele sale sînt ecouri din dramele conceptualizate ale lui Horia Lovinescu, se întrevăd serpentinările și echivocurile atît de fertile dramatic din construcțiile arborescente, cu imprevizibilități continue, ale lui Dumitru Radu Popescu, generalizările pamfletare ale dedublării ridicole a proștilor pretențioși, din prozele și comediile lui Teodor Mazilu.

Originalitatea dramaturgiei lui Vișniec vine din inserția autoritară a poeziei într-o complexă, dramatică ecuație cu mai multe necunoscute și din lipsa oricărui demonstrativism. Postulatului istoric el îi opune dezeroizarea, pe care o săvîrșește cu vervă sau cu un sentiment întunecat de mefiență. Situațiilor-limită izvorîte de un anume context le deschide un orizont neașteptat prin desființarea finalului-concluzie și înscrierea ultimei secvențe într-un continuum. Polemizează neistovit cu aparențele, denunță conformismele, se războiește cu duplicitatea, demască travestiurile, dar nu oferă nici o soluție didactică. Contrazice adesea logica elementară, produce antropomorfizări bizare, inexplicabile (într-o piesă, o *groapă* respiră, cîntă, e voioasă sau supărată, oferă apă potabilă, dar și miasme otrăvitoare), răsucește uneori asertiunile proprii în altele, contrarii, urmărind însă totdeauna, atent și tenace, o idee proprie, clivată din idealul unei umanități ce va fi capabilă să-și ordoneze stabil valorile și să-și întemeieze opțiunile în chip inebranlabil. Acum,

lumea i se pare destructurată, haotică, iar raporturile între oameni – cîteodată inexplicabile, minate de reprezentări false, deformări ale concretului, anomalii morale. În lupta pentru existență apar învingători dubioși și înfrînți, ce poartă un nimb de puritate. Dar sub cerebralitatea avidă a unor conflictualități și dincolo de ambiguitatea situațiilor ori de proteismul ființelor frustrate, sau de incoerența intrigii, ori de complexele tulburi e o undă fină de comprehensiune lirică salvatoare, pe care nimic n-o poate abate de la cursul ei izbăvitor.

Ambianța metafizică, existența acategorială, nevrozele terifice, sensurile transcendentale, paradoxurile dramatice și comice generate de degradarea materiei umane nu atentează la luciditatea acestei dramaturgii, care examinează anxietăți ale timpului nostru. Discursul dramatic al lui Matei Vișniec e implicat în ample contextualități. Încă o dată : terenul pe care își edifică piesele e al teatrului absurdului. Dăinuie însă prejudecata că acest teatru ar fi o impostură ; prejudecata a apărut și continuă să circule din cauza acelor profani – literați și artiști sau laici – care, în întîrziere față de un stil nou și deconcertați de anumite forme ale artei moderne, le declară anartistice. Dar – cum observă Mikel Dufrenne – e vorba de o injurie, ea însăși absurdă : obiectul estetic nu este un fals destinat înșelării noastre ; el nu stă în raport cu o esență eternă sau cu o normă absolută, noțiuni pe care întreaga artă contemporană le refuză. Fiecare operă își este sieși propria ei normă, cucerită împotriva imprevizibilului, printr-o neistovită libertate vie.

De altminteri, dacă privim unele dintre scrierile ce aparțin acestui curent prin prisma raporturilor lor cu realitatea și din unghiul propunerilor ce le fac pentru o mai apropiată cunoaștere a realului în generalitatea sa, observăm că *Rinocerii* lui Ionescu e o transcripție de orientare realistă a unui fenomen gregar. *Tango* de Mrožek tranșează pînă la urmă ambiguitatea în favoarea unei direcții istorice certe. *Iona* de Marin Sorescu e o dramă ontologică și gnoseologică, sondînd istoria ființei și examinînd ideea de libertate prin limitele acesteia. *Au pus cătușe florilor* de Arrabal e

hiperbola unui genocid după o revoluție eșuată. *Evul Mediu întîmplător* de Romulus Guga constituie, în fond, o analiză tăioasă a apariției și proliferării torționarului ca instrument al unei ideologii totalitare. *Caii la fereastră* e o „feerie macabră", cum i-ar zice autorul Matei Vișniec, unde sînt inventariate, în spectru sumbru, ororile războiului. Îmi pare deci că, în multe cazuri, raportările la situații sociale, la drame planetare au convertit aparența de absurd în formă transparentă. Au logicizat, istoricizat și introdus într-un sistem de referințe concrete generalitățile acestui tip de teatru.

Nu văd piesele dramaturgului despre care discutăm aici extrase din contingent și proiectate într-o zonă areală, în stratosferă. Visarea le modelează structura poetică și le conferă proteismul parabolic. Scriitorul e și un filozof al vremii sale, căutînd explicații în conexiunile ce apar ca haotice și aflînd substanțe dincolo de crusta aparențelor, într-o implicare discretă, dar hotărîtă, trecînd cu deplină libertate și invenție de la realism la expresionism, de la comic la tragic, mixîndu-le cu discernămînt.

Piesele sale sînt captivante prin particularitățile lor emoționale și prin dramaticitatea specifică. Din aceste unghiuri de conspect pot fi inventariate și catalogate și printr-o grilă străveche, a conceptelor aristotelice. Vom găsi în ele expoziția de tip clasic ; intriga – derulată uneori cu maximă abilitate, ca în *Spectatorul condamnat la moarte* ; deznodămîntul pregătit cu abilitate – în *Ultimul Godot*, piesa se termină, surprinzător, cu primele replici ale celebrei piese a lui Beckett rostite de el și de eroul său (din *Așteptîndu-l pe Godot*), intrați într-un joc seducător despre eternitatea teatrului, ca personaje ; în *Țara lui Gufi*, monstruoasa împărăție a orbilor se volatilizează ; supușilor frustrați atîta amar de vreme de un împărat rău și viclean li se restituie luminile și culorile.

În fiecare lucrare își are locul cuvenit *peripeția*, pe care Stagiritul o definea ca răsturnarea acțiunii în sens contrar. Are loc *recunoașterea* de fapte și persoane, trecerea de la neștiință la știință, care, la rîndu-i, aduce trecerea de la ură la prietenie sau de la prietenie la ură (ori de la neîncredere la încredere sau, cu un termen vechi, azi

ieșit din uzul limbii, la descredere). Se insinuează treptat în acțiune și apare ori explodează, sau se consumă lent *evenimentul patetic*, ca în *Angajare de clovn* – moartea bătrînului saltimbanc – sau în *Artur osînditul* – pieirea, totuși, după nostimele tribulații ale condamnatului, ce caută să temporizeze execuția sau măcar s-o înfrumusețeze, încurajat mistificator de călăii ce se amuză pe socoteala lui.

Chiar și în piesele mai puțin reușite, acolo unde echivocul pare căutat cu tot dinadinsul, iar excese verbale și redundanțe întîrzie artificial drumul spre culminație, senzația lectorului – după cum s-a văzut, și a realizatorilor de spectacole – e că autorul compune cu migală, străduindu-se a oferi o metaforă generală congruentă și chei proprii pentru descoperirea unor motivări ale misterioaselor întîmplări povestite.

Firește, rămîne o dramaturgie criptică, unde, dacă nu totdeauna putem decripta sensurile infuze, ne cucerește farmecul narațiunii – dialogul de elevație literară, patetismul compasiunii pentru nefericire, comedia scînteietoare din replici și situații, îngîndurarea visătoare.

În caietul-program al premierei franceze cu piesa *Caii la fereastră* (Théâtre le Jodel, Lyon) – premieră care ar fi trebuit să aibă loc la Teatrul Nottara din București, în 1987 (dar a fost suspendată, pentru că autorul a decis să plece din țară cu doar o zi înainte!), Matei Vișniec declară că a dorit ca lucrarea să vorbească despre *antieroism*. Această temă se regăsește și în alte scrieri de-ale sale, integrîndu-se într-o sferă largă, a demistificării, care particularizează, de altfel, teatrul absurdului în concertul curentelor teatrale. În același caiet, Pascal Papini, regizorul, socotește că piesa tratează despre identitate. Trăind într-o lume unde opresiunea și delațiunea duc la negarea individului, autorul observă, cu acuitate, lașitatea care depersonalizează.

Legătura între noțiuni mi se pare discutabilă, dar e un adevăr că în piesele de care vorbim nu există, sub raport caracterial, eroi, ceea ce reflectă mediat, desigur, o criză a identității. Unele personaje

sînt interșanjabile. Cîte un personaj trece prin mai multe piese, păstrîndu-și același nume propriu. Majoritatea au denumiri generice : Mama, Fata, Soldatul, Călătorul, Bărbatul sau pur și simplu El, Ea. Acordarea numelui personalizează : Beckett (din *Ultimul Godot*) e, neîndoielnic, ilustrul Samuel ; Artur, osînditul, e un cavaler rătăcitor al unei civilizații pierite, care ar dori să reînvie măcar fastul aceleia, solemnitățile – fie și ale unui ritual sinistru ; Gufi e un rege răsfățat de curteni slugarnici, proști și spăimoși. Dar și în aceste cazuri, o ceață de generalitate acoperă trăsăturile particulare, ce ar putea defini și localiza persoana. Omul lui Vișniec e purtător al unei idei ; sau semnifică un destin universal ; caută ceva care nu-i aparține numai lui ; se află în miezul unui mister pe care nu-l poate nici desluși, nici birui – așa cum nimeresc, uneori, vapoarele aflate pe ocean în mijlocul unui taifun, unde n-au altceva de făcut decît să privească grozăvia din jur și să aștepte potolirea ei.

Omul lui Vișniec e el însuși un mister ; și parcă aș îndrăzni să afirm că și Vișniec însuși e un mister, cutreierat de neliniști. Una dintre ele ar fi filozofică : cum se poate dobîndi *libertatea* înfrîngîndu-i-se limitele. Împotriva constricțiilor constituite istoric, a regimurilor politice despotice, a dictaturilor infernale din contemporaneitate și chiar a încercării unui individ de a-l subordona pe un altul, soluția e lupta.

Ea poate fi poetică și ludică, așa cum e prezentată în *Țara lui Gufi* – comedie satirică feerică, de substrat antitotalitar. Împăratul domnește peste o țară de orbi. Ca și un personaj al lui Ernesto Sábato, Primul Orb e rău și urît. Și-a jefuit supușii de lumină și culori, e despotic, cu arbitrarietăți capricioase, reprimă orice încercare de a se institui un alt mod de viață, e înconjurat de lingăi obedienți, veșnic speriați. Enorma caricatură a unei dictaturi absurde e de un sarcasm îmbelșugat.

Ea va stîrni, evident, rezistență, aceasta reprezentată de un tînăr cu un singur ochi valid, de un înțelept bătrîn (invizibil), Macabril, simbolizînd în chip antonpanesc spiritul popular de neînfrînt, apoi de tînărul Văzător, ce o va învăța pe ignoranta

prințesă, fiică a Împăratului, să cunoască fața reală a lucrurilor – aceasta pictată cu delicată poezie și cu un umor sidefiu. Natura hoffmanescă a fantasticei povești, intriga sentimentală, cu întorsături neașteptate, amintind de Andersen, satira acerbă, asemănătoare celei din pseudobasmele politice ale lui Evgheni Șvarț, fac farmecul comediei. E o parabolă cu fond grav, care, pe scenă, are înfățișarea paradoxală a unei feerii terifice. Cititorul și spectatorul recunosc lesne, aici, o istorie trăită, cu încleștarea ei finală și cu victoria supremă.

Cum poți însă înfrînge limita terestrului pentru a ascende spre celest ? A dobîndi libertatea deplină a visării, a contemplației, eliberarea de servituțile traiului comun și plat, care ucide lent aspirațiile înalte ? *Călătorul prin ploaie* e drama poetică a eșecului în această luptă. Viziunea e a unei extincții universale. O gară moartă, prin care nu mai trec trenuri. Obiectele se lichefiază, curg, se topesc. Nu vine și nu pleacă nimeni. Există un șef al gării, personaj clovnesc și nebun, un Casier care dă totdeauna cu zarurile șase-șase și o fată frumoasă și pură, Ioana. Și, deodată, apare Călătorul. El călătorește împreună cu Ploaia. Dacă Ploaia stă, se oprește și el. Nu poate să explice această atracție. Nu mănîncă niciodată. Dacă nu plouă trei luni, moare. Nu poate rămîne locului. Cei aflați în gară vor încerca să-l rețină – prin felurite mijloace. Se va lămuri, într-un tîrziu, că toți au fost călători prin ploaie, dar ceva, cineva i-a fixat în gara aceasta părăsită, ultima stație a itinerarului spre Moarte. Sînt binevoitori cu nou-venitul, dar în amicalitate se ascunde o perfidie. Îl chestionează grijulii : unde să mai pleci ? Și de ce ? Doresc să-l adauge ratării lor definitive. Călătorul se va zbate să plece, va încerca să reziste tentațiilor sărace ale locului. Se străduiește s-o convingă și pe fată, care e imaginea Inocenței, să pornească la drum cu el. Ceilalți mărturisesc că le-au rămas numai poveștile, care acum sînt „monstruoase" – dar nu se poate trăi fără ele. Ei le simt ca o plagă sufletească, dar și ca puținele lumini în obscuritatea în care viețuiesc. Unul mai știe să cînte la trompetă. Într-o clipă de efuziune demențială vor

apărea la ferestre rîzînd isteric, figurînd păpușile unui ceas medieval dereglat.

Unul dintre ei îi lămurește Oaspetelui că sînt toți într-o stare morbidă. Boala lor îl va lovi și pe el : va deveni „un om obișnuit". Și așa se va și întîmpla. Înlănțuirea și apoi procesul de putrefacție lentă îl va îngropa și pe fostul Călător în gara pustie. Elegie la moartea visului, piesa semnifică o înfrîngere prin imposibilitatea eliberării ființei din teluric.

Lupta cu limitele e transgresată, la un moment dat, de dramaturg în chiar actul scrierii. Într-o piesă ce-și propune să înfrîngă orice canon – începînd chiar de la titlul zglobiu și exclamatoriu, *Bine, mamă, dar ăștia povestesc în actu' doi ce se întîmplă-n actu' întîi* – se presupune un dialog supratextual despre piesă, cu o implicație autoironică, derutantă pentru lector și spectator. S-ar părea că ni se propune o comedie, însă numaidecît subtitlul complică, anunțînd, enigmatic și indefinit, „fantezie, mascaradă, bufonerie și experiment". În cursul desfășurării, mai sîntem înștiințați de autor că vom asista la o „parabolă vizuală", avînd parte de un text, un comentariu asupra lui și un discurs asupra textului și comentariului aferent. Spectatorul urmează să fie antrenat în joc, agresat chiar, într-o formulă de pastișă pirandeliană ; apoi i se va servi o parodie a teatrului absurdului, parafrazarea comică a unor situații din operele lui Beckett, Mro•ek, Mazilu, sugerîndu-se, prin improvizație perpetuă, un teatru aleatoric. Acest caracter al textului e subliniat și de invocația burlescă a dramaturgului către cel ce va monta lucrarea : „Regizorul poate renunța la unele personaje, regizorul poate compune personaje noi, regizorul poate înlocui orice replică și poate renunța la orice replică, regizorul poate renunța la spiritul piesei, întrucît acesta se află în litera ei, regizorul poate renunța la litera piesei, regizorul poate scrie altă piesă, regizorul poate modifica orice, oricît, oricum, în afară de titlul piesei, titlul este sacru."

Privitorii, ca și actorii, sînt, desigur, capabili să se lase angrenați în tornada ludică a celor două acte – după cum s-a văzut la premiera absolută (și singura pînă acum) de la Teatrul Tineretului

din Piatra-Neamț. Dar, cum sînt obișnuiți, caută, dincolo de ceea ce se petrece, un sens. El nu e prea lesne de aflat, ce-i drept, în labirintica și destrămata epică. E aici parodia unei revoluții (franceze), dar care are și semnalmentele alteia sau ale altora din vremea noastră. Dialogul direct cu publicul, spiritual susținut de actori, e mult prelungit. „Revolta“ declarată a interpreților contra autorului, a piesei, a teatrului, a publicului e nostimă – dar și supraponderală. A creat cu deliberare scriitorul asemenea anevoinți? El ne atrage atenția: „Minciuna, prostia și ura au fost personajele principale ale acestei piese. Fiecare dintre noi este un personaj principal. Nu ieșiți în stradă.“

Înțelesul ar fi ascuns în crisalida tumultuoaselor și nedeslușitelor peripeții, care tind a desființa granița dintre artă și viață și abolesc misterul teatral. Acest sens, dacă nu e tocmai descriptibil, poate fi încercuit de supoziții ca acelea de mai sus ori de altele.

Doi clovni, Grubi și Bruno, se chinuiesc să asaneze o groapă în care se aruncă gunoaie. Ea e însă o *ființă* bizară. Poate cînta, poate emana o lumină feerică și poate avea reacții diferite în funcție de felul cum e tratată ori de calitatea umană a celor ce se apropie de ea. Ce e cu această groapă? Ce semnifică – întreabă personajele în actul doi, îndemnate textualist de autor. Natura? Societatea? Glumețe ori nu, interogațiile nu capătă un răspuns precis – despre care, de altfel, scrierea afirmă, infuz și confuz, că nici nu intenționează a-l da.

Literatura, atît de impregnată de poezie și umor, cu climaxuri dramatice meticulos orînduite, nu stăruie însă asupra cețosului simbol propus; nu ***toposul*** ales o preocupă în principal, ci – am impresia – situația generală a umanității descrise: asanatorii, cîteva femei frivole, surescitate, imaginînd împreună o personalitate ocultă, represivă, Majordomul, Pendefunda, un notabil al comunității, un oaspete străin dornic să cumpere locul, un orb care cade mereu în excavație, un bărbat cu un tomberon, altul cu o sacă – amîndoi nervoși și revendicativi – un călător, un polițist, patru frați adolescenți cu mama lor, Robespierre, Marat etc. Se

creează o situație care conturează o stare de oprimare și de neputință a ieșirii din ea. Există, din clipa cînd personajele se răzvrătesc, multe întrebări malițioase, indignate și una gravă adresată publicului : „Dar voi de ce ați tăcut dacă ați văzut că piesa e proastă ?" – întrebare căreia nu i se prea poate da un răspuns. Fiindcă am trăit prostia, minciuna și ura, dar și tăcerea compromisorie, și nu înțelegem prea clar nici azi de ce și cum a fost posibil. O aură de gravitate are și dispariția, în final, a lui Grubi, nu se știe unde, înălțat la cer...

Scriind-o în manieră postmodernistă și, deci, cu o libertate pe care n-o domolesc nici un fel de norme, piesa arată că Matei Vișniec e fascinat de teatru ca personaj – pentru el fabulos – și creează teatru în teatru cu voluptate. Actul doi, întreg, cu tot amalgamul de acțiuni haotice și treceri iuți prin istorii și pseudoistorii, e o performanță de veselie intelectuală, cu articulări între compoziția din scenă și ieșirile din ea, în sală. Improvizațiile sînt mustoase, iscînd o detentă generală ilară sau, dimpotrivă, compresii tot atît de voioase sub aparența lor crispată.

În 1967, încercînd un pronostic asupra teatrului din viitorul apropiat – în studiul *Brecht, absurdul și viitorul*, scris special pentru revista română *Contemporanul* –, reputatul teatrolog britanic Martin Esslin vedea rezultînd din fuziunea principalelor curente ale avangardei dramaturgiei actuale din deceniul șapte un fel de dramă fluidă și teatrală care folosește scena cu o extremă libertate și este capabilă să treacă de la realism la cea mai exagerat expresionistă și stilizată versiune a realității exterioare – iar de la aceasta la o realitate interioară a introspecțiunii, a visării, a coșmarului ; un teatru capabil să combine o prezentare și o adresare directă către public, cu toate tehnicile brechtiene de „distanțare" (prezentare în perspectivă a lucrurilor) ; un teatru care s-ar bizui pe poetica imaginii scenice în aceeași măsură ca și pe folosirea cea mai liber posibilă a limbajului, de la bogăția verbală a unui Harold Pinter sau Beckett pînă la totala dispariție a limbajului în unele dintre

cele mai impresionante lucrări ale lui Ionescu; un teatru capabil să parcurgă un traseu original, de la aspectul cel mai delicat pînă la cel mai grotesc, dar care, în esența lui, ar rămîne întotdeauna fundamental tragicomic.

Precaut, cercetătorul se întreabă imediat: un asemenea pronostic nu vizează mai curînd o amestecătură făcută din suma caracteristicilor celor mai interesanți dramaturgi contemporani, decît o necesitate practică și realizabilă a unei viitoare și posibile acțiuni? Sînt oare componente reciproc incompatibile și orice încercare de a le amesteca este mai dinainte sortită unui ridicol eșec?

Și răspunde: sugerez, cu toată modestia, că – desigur, cu condiția existenței unor scriitori destul de îndrăzneți și talentați – posibilitatea unei astfel de dezvoltări a teatrului există într-adevăr, bazată pe temeiuri realiste, practice și teoretice.

Eu cutez să afirm că unul dintre acești scriitori îndrăzneți și talentați e Matei Vișniec, al cărui teatru constituie o dezvoltare a cuceririlor și achizițiilor din deceniul șapte al avangardei.

O obsesie torturantă a acestei literaturi e *frica*. Teroarea dictatorilor, exercitată în nenumărate forme și prin serviciile secrete ale statelor totalitare – Siguranța Statului, Gestapo, Serviciul Special de Informații, N.K.V.D., Securitatea –, a alimentat și în proză, în teatru, în cinematografie numeroase scrieri viguroase. În Germania hitleristă nu puteau să apară, se tipăreau în emigrație. Am cunoscut, apoi, din amintiri și memorii, din documentare, ce a însemnat lagărul nazist, spre care se pornea fără speranță. Apoi, cumplitul lagăr sovietic, îngrozitoarele torturi din Algeria franceză, sălbăticiile petrecute în Vietnam, nemaipomenitele cruzimi din dictaturile latino-americane și multe altele, de aiurea și de la noi. Personajul mercenarului plătit ca să ucidă și să distrugă, torționarul folosind metode și instrumente medievale pentru anihilarea umanului prin degradarea fizică și morală a ființei au devenit tipuri literare. Și arhetipuri. Pînda, suspiciunea, arbitrarietatea coercițiunii, ieșirea din lege, represiunea fără motivație sau sub pretext politic,

grozăviile din locurile de detenție au instaurat spaima, ca o stare permanentă a omului obișnuit. Spaima de a te afla în culpă, inocent fiind, spaima de aproapele tău ; spaima de a fi interogat, deținut, torturat, de a ți se cere mărturii false despre alții, de a ști că alții depun mărturii neîntemeiate despre tine; spaima de a rămîne fără lucru pentru că ai săvîrșit o greșeală, ai rostit ceva care nu trebuia spus ; spaima de a ți se lua drepturile civile, de a fi pus la index ca membru al societății, de a fi pedepsit pentru delicte imaginare fără posibilitatea de a te apăra, de a te găsi sub interdicția de a scrie, a semna, a te pronunța, a călători, a te manifesta.

Astfel, frica a devenit coșmar. Matei Vișniec i-a dat constituție artistică de personaj inform, ubicuu. *Ușa* îl are pe acest personaj ca protagonist. Mai mulți oameni așteaptă într-o sală unde e o ușă, dincolo de care se aud zgomote înfiorătoare. Nici unul dintre cei prezenți nu îndrăznește să presupună cu glas tare ce s-ar petrece acolo. „Nu știu ce se întîmplă dincolo“, sună o replică. Și atît. O anxietate permanentă îi ține încordați. Cîte unul încearcă să-și mascheze frica; dar fără succes. Sala aceasta de așteptare e o anticameră a torturii. Mai există o atare sală și în piesa într-un act *Și cu violoncelul ce facem?* Aici, atmosfera nu e terifică. Dar enigmatică. Se așteaptă nu se știe ce. În *Trei nopți cu Madox*, un personaj bizar (care nu apare la vedere) nimerește la un han; fiecare dintre cei ce se adună aici, ca să bea și să pălăvrăgească, povestește că acel Client și-a petrecut timpul cu el. Coincidențele devin însă stranii. Acela fusese generos cu ei; le dezvăluise cîte ceva din biografia lui, din habitudini, chiar și din ticuri; se apropiase de dînșii cu amenitate. Îi purtase pe aripile imaginației prin povești. El e Visul existenței. Dar pe acești oameni mărunți și plați îi apucă groaza de Necunoscut. Și hotărăsc să-l ucidă pe cel ce nu le făcuse nici un rău, nu le ceruse nimic.

Frica nu e numai a unuia. Ea poate fi un lanț care leagă mulțimi. E transmisibilă. Contaminantă. Macerează. *Sufleorul fricii* e tabloul sumbru al unei psihoze. O comedie întunecată a aparențelor false. Și o dramă molcomă a suspiciunii. Domnul

Bruno și Domnul tăcut beau bere pe o terasă, într-un amurg. În jurul lor gravitează Chelnerul, Consumatorii, Băiatul care vinde flori, Mascații din grupul ce vine de la Carnaval – într-o forfotă lîncedă. Bruno va rosti un monolog prelung, în timp ce Celălalt va asculta mut. Se va dovedi, treptat, că monologantul e „sufleorul" sau sufletul Fricii ce-i cuprinde pe toți. Dar și el nu e decît un pion. Cine a inventat Frica? Celălalt. Sau poate nici acela? Nu cumva toți se supun unui scenariu pus în lucrare din umbră de Altcineva? Bărbatul tăcut va fi o surpriză care explică, într-un fel, ceea ce vrea să reprezinte. Va spune un singur cuvînt: *Nu.* Dar care cade ca un bolovan într-un lac cu broaște.

Comedia dramatică *Angajare de clovn* se desfășoară și ea în fața unei uși închise. S-a anunțat că se oferă serviciu unui „clovn bătrîn" (idee felliniană) care știe, adică, trucuri vechi și multe, are experiență. Frica de a nu pierde rîndul îi pune și pe cei trei foști prieteni – acum solicitanți – în situații penibile: își dezvăluie, cu ferocitate, neputințele, ruina fizică, mizeriile personale, marginalizarea. Și, totodată, un resort contrar învăluie în haz micile ipocrizii, șolticăriile de odinioară. Dar, printre recriminări, invective, minciuni, se ivește și mila. Și un efluviu de tandrețe. Iar în cîte-o clipă, admirația reciprocă. Fiecare își joacă numărul cel mai bun cu deznădejde, cu spaima că nu el ar putea fi alesul. Încropesc aceste recitaluri în fața Destinului. Și unul e „angajat": își dă ultima suflare chiar acolo, în fața ușii veșnic închise. Existența – ca și acest concurs – le-a fost o tristă mistificare. Și frica – întemeiată. Nu se poate scăpa de examenul din urmă.

Cei doi mizerabili din piesa *Groapa din tavan* viețuiesc, ca și *Emigranții* lui Mrožek, într-o văgăună. O pivniță imundă, spațiu coercitiv. O scară „curge din tavan." Un intelectual și un soldat sînt obligați să se ascundă aici. Din cauza lungului sejur comun în mizerie, a groazei de a nu fi descoperiți, au ajuns să nu se mai suporte. Devin două fiare. Se insultă, se bat; are loc o scenă de pederastie sălbatică; se petrec ordurii ce vădesc un proces de dezumanizare. Dar cei doi nu se pot despărți. Vor deveni, pe rînd,

orbi, surzi, vor aiura, vor muți. Vor înnebuni, încercînd să mănînce masa din beci. Spaima i-a animalizat extrem și-i va desființa. Dar pătrunde, întîmplător, în această teribilă găoace, un soldat. Căci locul se află pe un teren de luptă. Nou-venitul îi va împușca pe amîndoi. Și va muri și el, ucis de alții, de afară. Sfîrșitul Fricii e cel letal.

Matei Vișniec e de părere, cred, că dispunem de un set de valori interiorizate – cum zic creatologii –, dar acestea nu au putința de a se releva decît doar în anumite condiții favorizante sau într-o situație de șoc. Sîntem mistificați sau ne automistificăm în fața primejdiei, a opresiunii, ne deghizăm stările reale și jucăm roluri dictate de împrejurări. Mai poate interesa analiza acestei inautenticități determinate într-o societate liberă ? Se pare că da, de vreme ce, de-abia acum reprezentate în România, piesele autorului nostru sînt urmărite cu mult interes, pretutindeni unde apar, deși au o problematică inspirată de o situație perimată.

Dramaturgul a fost perceput cu luare-aminte și în Germania, unde Teatrul Levant din București i-a dus o piesă la un festival internațional. Interesează și în Franța, unde scrie, în continuare, fără istov, stimulat acut de succesele ce le obține. Căci a fost distins, în 1991, la „Zilele Autorului", de către un juriu de scriitori, actori, regizori și universitari, ales fiind, probabil, din sute de candidaturi. Au fost jucate piese de-ale sale pe scene franceze, olandeze, basarabene și, în ultima vreme, în Polonia, S.U.A., Finlanda, Ungaria.

Mai poate frapa acest teatru, prin forța simbolului, la atîta vreme după ce a fost scris ? – se întreabă cronicara ziarului francez *Le Monde,* Bernadette Bart, după ce a văzut și a prețuit una dintre piese pe o scenă din țara sa. În România, cu siguranță – își răspunde –, pentru că vechile spectre nu s-au mistuit. Dar în Franța ? Și aici : „Deși nici un dictator n-a reușit, pentru moment, să convingă masiv electoratul, democrația noastră e afectată de relele pe care Vișniec le denunță cu destulă claritate : condiționarea

oamenilor prin modele ale societății – cărora li se zice, sau nu, «ideologii» – și fascinația unora pentru ordine socială, igienă morală, război propriu."

E un punct de vedere întemeiat; dar o vedere de prea aproape. Am observat și la alți confrați întru critică din țări europene că judecă produsele teatrale venite din țările estice aproape exclusiv prin inserarea acestora într-o categorie unică, a teatrului politic de acută prezență prin simboluri transparente. E o judecată restrictivă. Admirabilul spectacol *Hamlet* al Teatrului Bulandra a fost cronicărit în mai multe ziare engleze ca un letopiseț satirico-tragic al familiei dictatorului român. În alte spectacole românești – apreciate în cursul turneelor lor irlandeze, scoțiene, germane, italiene – se descoperă similitudini între istoriile clasice reprezentate și situația actuală a luptelor electorale ori a bătăliilor parlamentare din țară. Tendința de a afla chei facile pentru presupuse fabule se conjugă cu indiferența față de artisticitatea demersului literar ori scenic și cu reducerea la un element de subsol a întregii schelării imaginate uneori cu originalitate și scăpărător.

Totuși, nu ne mai aflăm în zodia unui teatru agitatoric, publicistic, ce scontează efecte imediate, ci într-o perioadă a elaborărilor mai profunde și mai complicate, ce privesc nu atît fenomene curente, ci mai ales stări de spirit actuale. Un distins sociolog belgian, Roger Deldime, om studios și aplicat pe cercetarea artei scenice, face mențiunea, oportună, că: „Teatrul e o artă a prezentului: dar șansa duratei n-o dă explicitarea expresă a acestui prezent, ci natura artistică a demersului ce rafinează realitatea și o condensează în nuanțe specifice, cum ar fi mitul, parabola, simbolul, ritualul dramatic, alegoria." Matei Vișniec pare a-l preveni și el, oarecum, pe lectorul său străin (dar atragerea atenției e utilă și cititorului ori criticului român): „Am trăit într-o lume de învinși și am învățat să descifrez angoasele acestora, stratagemele lor pentru a supraviețui, sufletul lor obosit. Am fost totdeauna mai fascinat de învinși decît de învingători; dacă lumea pe care o explorez eu e o lume pe cale de dispariție, agonia acestei dezagregări

rămîne mai lungă decît viața acelora ce-o observă. Universul pieselor mele se situează la frontiera dintre grotesc și poezie, aceste două forțe care organizează întregul timp al existenței noastre, de o manieră cîteodată atît de discretă, că îmbătrînim fără măcar să le observăm."

Rețin termenul de „stratagemă" pentru a mă întoarce la ceea ce notam mai sus despre atitudinea creatoare a autorului față de mistificări, automistificări și travestiuri obligate sau intrate în rutină comportamentală prin îndelungată folosință. E pasionat de fenomenul de histrionism. Am chiar impresia că-l socotește ca făcînd parte, într-un fel, din natura umană.

De aceea, poate, un personaj-princeps al discursului său dramaturgic e histrionul prin excelență: *clovnul*. Apare obsesiv în mai toate piesele, sub diferite înfățișări și în felurite ipostaze genologice. E vesel, evident, fantast, dar și trist, surmenat, blazat, atins de aripa morții, protestatar, nebun, însă și înțelept, disimulat periculos, viclean, mic la suflet, capabil de jertfă, magnanim, iar în diferite ocazii, surprinzător prin bruștele-i metamorfoze. Godot *(Ultimul Godot)* e un clovn frenetic, cu isterii momentane și bunăvoințe amiabile: își cere dreptul la viață (la apariție, asta-i pretinde lui Beckett – care nu l-a adus niciodată în scenă, deși i-a acordat funcția dramatică principală și titlul piesei). Grubi și Bruno se află, în *Trei nopți cu Madox*, angajați, la început, într-o ceartă circărească. Îi găsim și în *Călătorul prin ploaie*, șireți, farsori, zeflemiști, ratați fără speranță. Tot ei vor fi, pereche, în *Bine, mamă...*, acționînd hazliu, pînă ce Grubi va zbura la ceruri. Tristețea și veselia sînt dintotdeauna îngemănate în ființa acestui personaj ce vine de departe, din mimul latin.

Clovnesc e și cuplul Bărbatul cu baston și Bărbatul cu pălărie (*Buzunarul cu pîine*), situați „în jurul unei fîntîni părăsite, cu puțin înainte de apusul soarelui" (crepusculul pare să fie ceasul preferat al zilei pentru scriitor). În fîntînă e un cîine care a zăcut acolo, dar n-a murit. I se aruncă pîine, dar fiecare din cei doi își clamează neputința de a acționa pentru a-l scoate. Are loc o

gîlceavă. Se acuză reciproc. Convin că problema trebuie amînată pe mîine – viziune sarcastică asupra neputinței într-o împrejurare care cere acțiune – și aruncă bucăți de pîine animalului probabil flămînd, semn de caritate mediocră, care încearcă să scuze nonintervenția directă și eficace, ne-voința de a face. Culminația ridicolului: cei doi se culcă lîngă fîntînă, cugetul lor e împăcat, au săvîrșit tot ce se cuvenea. De sus – comentează ironic autorul – plouă cu bucăți de pîine.

Bruno, clovn rău și ipocrit, va fi unicul vorbitor în *Sufleorul fricii*. Înfricoșat și histrionic, încercînd să-și mascheze spaima, e prezent și în sala de așteptare din *Ușa*.

În *Angajare de clovn,* cei trei artiști veșteji ai arenei au nume italiene, pentru ca macaronadele lor să poată emana și sonoritățile acelei limbi, înzorzonate cu exclamații de surpriză, negații violente, vocalize imprecatorii. Nicolló, Filippo, Peppino joacă, apoi arată cum jucau odinioară, povestesc cu volubilitate și detalii înflorite, specifice personajelor comice ale lui Caragiale, cum a fost cîndva. Vor mima virtuozitatea – și vor convinge. Vor mima exuberanța vitală („mai sîntem încă în stare") și pot fi crezuți – măcar pentru acea clipă miraculoasă cînd ei cred cu atîta disperare în ceea ce fac, încît nu poți rămîne indiferent chiar și dintr-o complezență compasională. Iar unul va juca un deces, ca o farsă făcută comparșilor – și apoi va muri aievea.

Un clovn crîncen asasin e Sinucigașul din *Apa de Havel.* Se prezintă la Vînzătorul de arme, declarîndu-i că vrea să se omoare, dar cu un instrument cît mai propice. Negustorul, livresc și prețios, îi oferă arma cu care s-a împușcat Hemingway, revolverul cu care s-a sinucis Cesare Pavese, lama cu care și-a făcut harakiri Yasunari Kawabata, funia cu care s-a spînzurat Esenin, ba chiar și apa din rîul Havel, în care s-a înecat Georg Heym. Ceea ce-l atrage însă pe ciudatul Client e o mașinărie; i se spune că e utilizată la uciderea criminalilor. Și Sinucigașul îl va asasina pe Vînzător, schimbîndu-și, deci, radical intenția inițială. Fusese un joc. Macabru.

O clovnadă tragică e toată piesa *Artur osînditul,* subintitulată de poetul dramatic și „mascaradă". Are o construcție impecabilă, de factură clasică, și o frumusețe de baladă villonescă. Sîntem într-un burg care se prăbușește, piere. Închisoarea unde e adus condamnatul ce urmează a fi executat e într-o stare avansată de degradare. În didascalie ni se precizează că se întîlnesc aici „obiecte perfide", dar „pot fi aduse și ulterior, pot să lipsească, se pot aduce numai obiectele strict simbolice". Acțiunea clovnescă începe cu indignarea deținutului, care refuză să moară în „cloaca asta", și cu rușinarea sfioasă a Gardianului. Toate noțiunile implicate în circumstanța dată sînt întoarse pe dos. Rezultă că toți „executorii trăiesc din mila deținuților". Aceștia plătesc ca să fie executați. Cînd Arthur solicită hîrtie și condei ca să facă o reclamație împotriva stării de lucruri intolerabile, el cerînd „ceremonie", „lux", „solemnitate", „feerie", „splendoare", „un preot", „lume", „un eșafod discret, simplu, grațios", „tribună", „baldachin", „covor roșu" (umorul lui Vișniec atingînd aici o cotă foarte înaltă), paznicii, călăii se scuză lamentabil, invocînd „timpurile grele", „mîrșave", „decadența". Gardianul mărturisește că „Totul e o minciună uriașă, ca o ciupercă". Izbucnește chiar în plîns. Călăul e și el consternat de halul în care se află atît dînsul, cît și unealta de decapitare. El, personal, se găsește „în ultima stare morală și fizică", fiind și „bolnav de inimă". Buturuga pentru execuții a fost arsă laolaltă cu „alte lemne". Gardianul se numește, evident, Bruno, iar Călăul, Grubi. Amîndoi se fasolesc atît, pînă ce, în dialogul sclipitor de inteligență, ironie, falsă erudiție, intervine propunerea senzațională a osînditului, comprehensiv, de a-și tăia singur capul!

O culme a acestei clovnade grotești o constituie propunerile de fraternizare făcute de călăi victimei. Guvernatorul, apărut și el în incintă, are teoria că toți trebuie „să-și atragă simpatia și sprijinul osîndiților". Călăul pretinde, la rîndul său, „o adevărată afecțiune și prietenie" între executor și condamnat, pentru că „numai atunci, pe buzele capului tăiat va rămîne veșnic un zîmbet de recunoștință". Iar „Călăul este ca un tată pentru osîndit".

Guvernatorul imploră „înțelegerea" lui Artur, evocînd o viziune escatologică a orașului, scurs, lichefiat, topit, liliputanizat. Caricaturalul monstruos e creat cu o artă de finețe, ca un lexic foarte bogat, caracteristic dramaturgiei lui Vișniec, cu ciocniri inteligente între silogisme și sofisme, cu o maliție de calitate, în necontenit și accelerat crescendo, ca în partiturile rossiniene. Aspectul general e goyesc. Demagogia retorică, invocațiile fals suplicante, literaturizarea comică a situațiilor infernale, minimalizările și supradimensionările condițiilor reale ale execuției, mistificarea generală, însoțită de crîncena batjocorire a osînditului de către imunzii clovni – înțeleși între ei să-i otrăvească ultimele clipe de viață –, transformarea personajelor în spectre, la final, se aglutinează, într-adevăr, într-o mascaradă de transparentă aluzie la o realitate încă fierbinte în amintirea noastră, avînd ca pisc în simbolistica piesei formula lugubră lansată, la un moment dat, de un personaj, căruia i se imputa că nu respecta regulamentul: „Noi nu ne luăm după regulamente, noi ne luăm după Guvernator". Paradoxul principal e că osînditul n-a cerut nici eliberarea, nici grațierea, ci doar o execuție demnă de un om, nu o improvizație scelerată și grăbită, ca pentru sacrificarea unui animal.

O altă clovnadă, metaforă a unei judecăți ce se săvîrșește, de astă dată, cu aparat judiciar formal, acuzîndu-se însă drept crime gesturile cele mai banale, e *Spectatorul condamnat la moarte.* Avem aici Judecător, Avocat, Grefier, Martori, se face o anchetă minuțioasă, detectivistă, dar căreia îi scapă – ca și nouă – obiectul cauzei. Singurul om ce nu va vorbi deloc e chiar Acuzatul – căruia i s-a cercetat toată biografia, de cînd era copil. O amănuntologie rizibilă duce pînă la filmarea a ceea ce a făcut și ce a băut fiecare spectator în pauză. Suspiciunea e atît de întinsă – dincolo de absurd – încît judecătorii, avocații, grefierii încep să se acuze și să se judece între ei; intră apoi, în proces, regizorul, actorii, autorul (care e adus într-un sac și legat la gură, el nu poate vorbi). Farsa judiciară intră într-o turație intensă: e acuzată lumea întreagă. Iar Spectatorul, împotriva căruia nu s-a formulat nici o acuză –

decît că a intrat în sala de spectacol – e condamnat la moarte. Se aduce o pușcă. Dar nimeni nu vrea să apese pe trăgaci. Ca și în *Artur osînditul*, i se propune condamnatului să se sinucidă. Cum nu poate fi executat, urmează, iarăși, o formulă memorabilă: „Atunci să-l judecăm pînă la moarte!“. Parodia pirandelliană e excelentă, condusă riguros într-o bună parte a piesei (nu în întregul ei), veselia devine, treptat, frenetică. Dar substratul e cumplit. Sub această clovnadă e un sub-pămînt al sentințelor fără de lege, care au însemnat sfîrșitul multor nevinovați, acuzați de delicte inventate.

„În ce privește Bufonul, Clovnul, am preluat tradiția veche a bufonului care spune adevărul – îmi mărturisește autorul. Cu cît erau mai multe personajele care jucau în registrul bufonic, cu atît dialogul și adevărul lui erau mai nuanțate. Nu m-am ferit de farsori, de jucători la roata norocului, de saltimbanci, pentru că în felul acesta obțineam și tragicul, și comicul, și dialogul despre adevăr. Sigur că bufonul e tragic și comic prin definiție. “

E adevărat că în tratarea temelor obsesive există dilatări și redundanțe, dar e posibil ca în concepția autorului să fie inserată convingerea că laitmotivele se cuvin prezentate ele însele obsesiv pentru a dobîndi caratul de eficiență emoțională scontat.

Vișniec mărturisește undeva că, scriind direct în franceză cîteva lucrări, a pierdut ceva din filonul poetic, dar a cîștigat în claritate, precizie, armonie; limba galică „a disciplinat reflexul meu de a divaga, obișnuința mea de a cheltui, fără a reflecta, o bogăție lingvistică, ce, pentru mine, în România n-avea limite“. E de presupus că „disciplinarea“ nu va pauperiza însă, în teatrul său, ceea ce numește, atît de nimerit, „fluiditatea poetică a limbii române“.

E și o poezie inefabilă, emanată în registru dramatic de o trompetă singuratică, de ploaia ce cade ca un plînset celest intermitent, izvodit metafizic de suferințele lumii *(Groapa din tavan, Ce facem cu violoncelul?, Trei nopți cu Madox),* de făpturi misterioase

apărînd sub forme animale bizare sau obișnuite (precum caii), dar cu investitură thanatică. În unele simboluri și alegorii răzbate și spaima de natură – diluviul fiind catastrofal, apa reprezentînd un mediu amenințător, proteic, venind din adîncuri neștiute, cu reacții imprevizibile: „Nu pot să sufăr apa – suspină o femeie din *Ușa* – cele mai multe rele ne vin de la apă". În *Caii la fereastră* apa e „neagră".

Rezonantă e tema războiului ce mutilează fizic și psihic. Războiul ucide fără alegere (nu sînt identificați drepții ori nedrepții, ci doar oameni care pier dintr-un motiv ignorat, de pildă, în *Dinții* – ca și la Arrabal, unde adversarii sînt egali în înfometare și în pieire). Personajele au fixații maniacale *(Omul care vorbește singur)*; le asediază și le încarcerează himere provenind din reprezentări deformate sau datorate unei imagini terifice a extincției universale (ca în *Artur osînditul*, unde chiar și peisajul, casele, străzile par a se lichefia, iar cineva exclamă „Nu putem ști dacă mai sîntem vii!"; sau în *Călătorul prin ploaie*, unde lumea și-a trăit crepusculul și se pregătește să intre în noaptea eternă, condamnată fiind de o sentință imanentă). Apar obiecte, multe obiecte ce și-au pierdut orice valoare de întrebuințare. Materia putrezește, păsările cad moarte.

Sigur, autorul privește uneori cu sarcasm propria sa viziune apocaliptică; dar totodată își proiectează anxietățile pe o zariște sceptică, inculcînd senzația că și geologic, și antropologic, sfîrșitul e iminent. Acest scepticism e îndulcit de sensibilizarea unor trăsături umane specifice pentru ceea ce numim îndeobște solidaritate, speranță, tandrețe și, mai ales, iubire. Aș afirma chiar că iubirea – ce poate dăinui și după dispariția unuia din componenții cuplului – e înțeleasă, în această dramaturgie, ca o posibilitate de salvare sufletească (erotismul însă nu-l interesează pe autorul nostru). Poveștile frumoase despre ce a fost sînt „puncte luminoase" pe harta memoriei.

În basme, grotescul are savoare, himerele sînt vincibile, iar logica biruirii lor e implacabilă. Dramaticitatea rezultă din degradarea

continuă a teribilelor hotărîri în fapte derizorii, care, la rîndul lor, stimulează forțele binelui, ce luptă folosind ca arme candoarea opoziționistă ori disimularea ironică.

Printre alte calități ce i-au surprins pe cititorii, spectatorii, comentatorii atenți ai dramaturgiei lui Matei Vișniec sînt și acelea de tehnică dramatică și de bogăție lexicală, cu care nu prea ne întîlnim la debutanți. Unele piese lasă impresia exercițiului dramatic făcut cu rigoare, cu compasul și rigla.

Se propune o coincidență. Care provoacă altele, în lanț. Lanțul se resoarbe. Se revine la punctul inițial. Două personaje stau față în față, ca unul singur ce se privește în oglindă. Cineva săvîrșește un act, același act cu tenacitate, în mod egal, fără contenire; pe ceilalți se studiază crescendoul reacțiilor ce pot ajunge la punctul de fierbere, dincolo de care exasperarea atinge paroxismul crimei.

În metodologia literar-dramatică a lui Vișniec nu naturalețea ori spontaneitatea predomină, ci sagacitatea cu care sunt conduse acțiunea, controversa, altercația, în dezvăluiri succesive, spre finalul hotărît. Se examinează meticulos ipostazele unei întîmplări, acumulîndu-se date previzibile sau neașteptate, pentru a se ajunge la final sau la un punct final provizoriu, ce face să se presupună o ciclicitate. Dacă se declanșează o revoltă ce produce dezordine în șirul evenimentelor, ea se va consuma în ironie, zeflemea, imprecație, atitudine eroică falsă, cu panaș, disperare, dar pînă la urmă se va stinge; cursul stabilit al peripețiilor poate fi deviat momentan, nu și deturnat esențial. Unul dintre motivele dramatice predilecte, *așteptarea*, e studiat pe multe fețe. În așteptare, oamenii încearcă să omoare timpul, își confruntă presupunerile cu privire la ceea ce se va petrece cînd adăstarea va lua sfîrșit, tac închiși în ei înșiși, se autoexaminează furtiv, devin suspicioși față de comparși, intră în panică.

Cei doi soldați din *Groapa din tavan* așteaptă să scape din claustrul unde au nimerit voluntar, dar care s-a transformat în temnița lor. Ceea ce are loc aici între ei devine cumplit. Nu

putem bănui ce așteaptă cei doi inși din *Buzunarul cu pîine*, care se culcă lîngă fîntîna unde a căzut cîinele. Nu se știe ce așteaptă cetățenii într-o anticameră unde cineva cîntă la violoncel o singură melodie; îl vor goni pe instrumentist afară, în ploaie, dar vor continua să aștepte. Sala de așteptare, spațiu coercitiv, obligatoriu (fără ferestre), e toposul favorizant al unei psihoze străbătute de curenți ai mistificărilor și ai automistificărilor, ai unei amenințări. Într-o cameră sordidă de cîrciumă, personajele îl așteaptă pe Madox, enigmatic călător care i-a năucit și înfricoșat.

În *Angajare de clovn*, așteptarea în vederea concursului pentru „un post de clovn bătrîn" se face în anticamera morții. Angoasa, febrilitatea, încercarea disperată de a supraviețui nu pot decît întîrzia sfîrșitul fatal. *Ușa* e piesa emblematică pentru starea numită de autor *așteptare*. Sînt scaune și o ușă. De dincolo de ea se aud lucruri înfiorătoare. Personajele n-au nume; sînt numerotate, depersonalizate total: 1, 2, 3... Stau la „un departament" – probabil de anchetare. E o situație raportabilă la un moment de teroare. Dar e și o tentativă de cuprindere a tragediei existențiale, pe ecranul destinului inexorabil al omului. Destinul – spune Vișniec – e constituit din „mii de săli de așteptare".

Invenția lexicală e un atribut care impune. Vorbește, desigur, în paginile pieselor, poetul. Poetul litaniilor suave și austere, al stărilor de spirit inefabile, dar și cel persiflator, ricanînd, surîzînd, piruetînd pe liniile unui portret, sau cel arghezian, al blestemelor și invectivelor. În comedia satirică feerică, personajele cuvîntă șoltic, într-un argou pitoresc și insolit, inventînd dezinvolt vorbe abracadabrante, dar cu sens posibil, ranguri, nume – „Țonțonel a lui Logopungă", „Marțafița", „Macabril", „Firfirică", „Coțofigă", „Regele gîrlicilor", acțiuni bombastice, teste de inteligență pentru pețitorii prințesei – „Știți să pașteți vaca ?" –, ciudate instrumente de tortură („tiripompa"), sintagme ce ni-i readuc în memorie pe Cantemir din *Istoria ieroglifică* și pe Creangă din *Ivan Turbincă* ori pe Urmuz. În *Groapa din tavan* i se spune cuiva „ești un bonf" și se apreciază o gîlceavă ca „scîrîială". Evident, în altă parcelă, a

mîniei, a indignării, a revoltei, avem de-a face cu denominative infamante: unii le strigă altora „Gorilă“, „Bestie“ , „Gunoiule“ ; se apreciază că „Totul e o mocirlă“, „Plutește greața în aer“ ; un proces e numit „o fandoseală grețoasă“ , un oarecine „rîgîie“, „trage vînturi“, e „slinos“, „soios“, „negru sub unghii“. Ceea ce-și transmit cei doi furi de dinți din gurile cadavrelor *(Dinții)* e nu tocmai lesne suportabil; ei vorbesc despre „mirosuri puturoase“, care „duhnesc“, „vomitări“, „stîrvuri“. *Păianjenul în rană* prezintă insecta cu pricina scormonind în rănile Crucificatului; asupra ei, cineva scuipă ca s-o îndepărteze. Clovnii își aruncă epitete difamatorii grele.

Se creează astfel, fie prin demagogia retorizantă a unor făpturi, fie prin literaturizare voită ori prin paradă de erudiție comică plată – ca în faimosul dicționar al lui Flaubert – sau prin avalanșă de epitete, un rostogol continuu de nume și cognomene, de vorbe aiuritoare – o magie a cuvîntului monstruos proliferant și a sintagmelor absurd-calamburistice. În anumite împrejurări – cum e dialogul dintre condamnatul la moarte Artur și Călău – se creează un soi de ciudată hipnoză a frazelor, care-i scoate, pentru o clipă, din execrabilul context pe cei doi, angajați voioși într-o întrecere filologică și onomatologică, și răstoarnă funambulesc situațiile și noțiunile. Tot astfel și în *Bine, mamă...*, unde un grup de băieți vorbesc coral, iar protagoniștii rostesc vorbe umflate, emit lozinci istorice, fac sublinieri aiuristice, hipertrofiind amețitor banalități curente.

Toate acestea se constituie în elemente definitorii ale *stilului*. El este produsul unei alchimii greu definibile ca proces, substanță și ingrediente. O inerență a subiectivității în orice creație, adică în orice structură realizată cu luciditate. Propozițiunea, clară, e a lui Camil Petrescu. Dar tot el o complică apoi, afirmînd că în termenul de inerență intră și prezența conștiinței. Să rezulte de aici că un scriitor își „face“ stilul printr-o preocupare anume? Sau că acesta ar fi o rezultantă care, la o analiză factorială, se învederează a avea un mare număr de determinanți?

Neîndoielnic că în stilistica dramaturgiei lui Matei Vişniec există trăsături cunoscute ale teatrului absurdului, căruia, într-un fel, i se integrează. Prezenteismul, în orice caz. Verva limbajului. Energia metaforică. Contractarea şi dilatarea timpului în afara duratei reale. Hipertrofierea locului comun. Procesele de reificare. Tensiunea conceptuală.

În acelaşi timp, sînt şi unele trăsături care îl diferenţiază. Autorul nostru e preocupat de dilemele de conştiinţă, pe care le examinează cu profunzime şi gravitate; sau, după caz, în răsucire comică, în regim parodistic. El disimulează sub o aparenţă sobră „surîsul în sine însuşi“, de care pomeneşte *Cartea ceaiului*, celebră culegere de înţelepciuni japoneze. Avem în aceste piese – uneori de întinderi reduse, cum e *Ultimul Godot*, de-o pildă – o exprimare plastică foarte concentrată a interiorităţii sensibile raportate la un fapt ori la o idee a unei realităţi concrete (aici, un omagiu adus lui Samuel Beckett, la împlinirea a 80 de ani). Dar, în transfigurarea realităţii concrete, poetul nu păstrează datele documentare (vezi imaginea războiului sau expresiile totalitarismului), ci încearcă să releve esenţele. Pentru Tudor Vianu, stil chiar aceasta înseamnă: pătrunderea în esenţa realităţii.

Din alt unghi privind lucrurile, vom remarca, sub lentoarea acţiunilor fizice şi sub stăruinţa asupra unui motiv dramatic singular, palpitul evenimenţial. Nu se întîmplă mai nimic în *Uşa* – dar se aşteaptă ceva îngrozitor (ca şi în *Streap-tease* de Mrožek), ceea ce duce la o încordare extremă. Nu va trece nici un tren – n-a mai trecut nici un tren – prin gara pustie şi prăbuşită din *Călătorul prin ploaie*, dar, deodată, apare totuşi un tren tulburător, neanunţat, care nu se va opri; va schimba soarta personajului central. Dramaturgul mizează pe clipa singulară de culminaţie: apariţia exorbitantă a unui al treilea, care tranşează radical confruntările dintre doi. Divulgarea unui adevăr ascuns, de natură să declanşeze o explozie. Coalizarea mai multora împotriva unuia care nu ştie – ori nu intuieşte – că va fi victimă.

Vișniec nu se mărginește la generalități ; și chiar cînd se lansează în divagații, acestea sînt aproximări în sfera situației date (ori urmărite), de natură a potența dramatismul culminației conflictuale. El are, așadar, inspirația (și talentul) găsirii momentului unic, fulgerul ce luminează tot cerul intrigii. Despre această marcă dramaturgică a vorbit – curios – un om care nu a fost preocupat (decît în tinerețe) de arta teatrală, un filozof, Constantin Noica. Într-o scrisoare adresată lui Camil Petrescu despre piesa *Suflete tari* – care-l încîntase și în care admirase „siguranța tehnică, adîncimea temelor, inteligența detaliilor" –, gînditorul adăuga o considerație estetică importantă : „...teatrul este o încercare literară unde nu-ți trebuie numai inspirația temei și a întregului, ci mai ales a momentului unic, în așa fel încît cine nu are decît idei generale poate să le păstreze pentru alte realizări".

Stilul lui Matei Vișniec e calm, poetic și dramatic prin excelență, în volute metaforice originale și liniatură subțire, sensibilizînd stări de spirit învolburate ale timpului și ipoteze privitoare la miza alegerii în fața căreia stau omul și umanitatea la cumpăna dintre milenii : pietrificarea într-un trecut obscurizat de nelegiuiri și mistificări sau libertatea și frumusețea care dinamizează și eternizează.

Valentin SIlvestru

BUZUNARUL CU PÎINE

Piesă într-un act

Personaje:

BĂRBATUL CU BASTON
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE
În jurul unei fîntîni părăsite.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *și* BĂRBATUL CU BASTON *stau aplecați deasupra fîntînii. Scrutează adîncul și ascultă încordați.*

BĂRBATUL CU BASTON (*Într-un tîrziu.*) : Ăștia nu sînt oameni.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu-s.

BĂRBATUL CU BASTON : Nici nu știi cum să-i numești.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nemernici, cum altfel ?

BĂRBATUL CU BASTON : Corect.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Sadici !

BĂRBATUL CU BASTON : Absolut.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Sadici și lepădături ordinare.

BĂRBATUL CU BASTON : Scursuri.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Absolut.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu se face așa ceva. Orice, numai așa ceva nu.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Sigur că nu se face.

BĂRBATUL CU BASTON : Asasini !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Criminali și asasini cu sînge rece.

BĂRBATUL CU BASTON : Huh !

(*Pauză. Cei doi mai privesc un timp, mai ascultă un timp,* BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *se îndreaptă de şale şi-şi pune pălăria.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ar trebui luaţi tare.

BĂRBATUL CU BASTON : Îţi spun eu ce-ar trebui făcut. Ar trebui bătuţi de-a dreptul.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Aşa e.

BĂRBATUL CU BASTON (*Agitîndu-şi bastonul prin aer*) : Bateţi pînă nu mai rămîne nimic din ei.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Aşa e. Bătuţi măr.

BĂRBATUL CU BASTON : Striviţi ca viermii. Asta ar merita, striviţi ca viermii şi lăsaţi în praf ca viermii.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Triumfător.*) : Să putrezească fără groapă !

BĂRBATUL CU BASTON (*Trist.*) : Da, numai că mai întîi trebuie să-i prinzi. E întotdeauna mai greu să-i prinzi decît să-i baţi.

(*Pauză. Cei doi se apleacă din nou asupra fîntînii.* BĂRBATUL CU BASTON *îşi pune bastonul subsuoară, iar* BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *îşi face vînt cu pălăria.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Şi totuşi nu se vede nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Acum nu se mai vede, dar s-a văzut.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cînd s-a văzut ?

BĂRBATUL CU BASTON : La prînz.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : S-a văzut la prînz ?

BĂRBATUL CU BASTON : S-a văzut. Cînd am trecut eu la prînz pe aici, s-a văzut. Și dimineață s-a văzut.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ai trecut și dimineață ?

BĂRBATUL CU BASTON : Am trecut...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Și lătra ?

BĂRBATUL CU BASTON : Lătra. Lătra întruna.

(BĂRBATUL CU PĂLĂRIE se *apleacă mult deasupra fîntînii.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Dar poate că nu l-a aruncat nimeni.

BĂRBATUL CU BASTON : Cum adică ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Poate că a trecut pur și simplu pe aici și a căzut singur.

BĂRBATUL CU BASTON : Imposibil.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De ce ? Se-ntîmplă atîtea...

BĂRBATUL CU BASTON : Cum să cadă singur ? Doar nu era legat la ochi.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu se știe. Poate că era orb.

BĂRBATUL CU BASTON : Prostii.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De ce prostii ? Gîndește-te cîți *oameni* sînt orbi.

BĂRBATUL CU BASTON : Ai mai văzut dumneata cîine orb ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu.

BĂRBATUL CU BASTON : Atunci ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Da' poate că ăsta era orb.

BĂRBATUL CU BASTON (*Iritat.*) : Nu e, dom'le, *nimeni* orb aici.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Sau poate că s-a aruncat singur.

BĂRBATUL CU BASTON : Cum să s-arunce singur ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Poate a vrut să moară.

BĂRBATUL CU BASTON : Să moară !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Să se sinucidă, vreau să zic.

BĂRBATUL CU BASTON : Animalele nu se sinucid.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Triumfător.*) : Şi balenele ?

BĂRBATUL CU BASTON : Ce-are-a face balenele ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Păi, şi balenele sînt animale. Şi totuşi se aruncă la ţărm. Poţi să negi că s-aruncă la ţărm ? Ştiinţa a demonstrat că balenele s-aruncă la ţărm.

BĂRBATUL CU BASTON : Balenele sînt una, şi cîinii sînt alta.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu n-aş zice asta. Sînt animale şi iată că se sinucid. Nu vedem *noi* că se sinucid, da' ele se sinucid.

BĂRBATUL CU BASTON : N-au ele de ce să se sinucidă. Numai oamenii se sinucid. Animalele nu se sinucid.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Asta era odată. Acum însă totu' e pe dos și te poți aștepta la orice. Ai auzit că femela păianjen își mănîncă masculul? E? Ce părere ai?

BĂRBATUL CU BASTON: Îl mănîncă pentru că așa sînt făcuți ei, să se mănînce între ei. Dintotdeauna s-au mîncat.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Da, dar știința demonstrează că în ultimul timp se mănîncă tot mai des.

BĂRBATUL CU BASTON: De unde-ai mai scos-o și p-asta?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Uite-te numai cîte muște au apărut în ultimul timp. Înainte nu erau atîtea muște. Înainte, iarna, muștele mureau. Acu' nu mai mor. Asta se vede cu ochiul liber.

BĂRBATUL CU BASTON: Uite ce e, noi vorbim aici de muște sau de cîine?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Pînă una-alta, eu nu văd nici un cîine.

BĂRBATUL CU BASTON: Păi, nu ți-am spus că s-a văzut?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Poate că ți s-a părut.

BĂRBATUL CU BASTON: Cum să mi se pară?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Se întîmplă. Ai auzit de *fata morgana?*

BĂRBATUL CU BASTON: Iar eu îți jur că l-am văzut. Ce Dumnezeu, doar nu sînt nebun.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Nu jura, te cred.

(*Pauză. Cei doi se apleacă din nou asupra fîntînii.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Poate că e deja mort.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu ştiu... Tot ce se poate... Dar eu nu cred. Simt eu că nu e mort.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Iluminat.*) : Să aruncăm un chibrit aprins ! Ce-ar fi să aruncăm un chibrit aprins ? Sau un ghemotoc. Ce-ar fi s-aruncăm un ghemotoc aprins ?

BĂRBATUL CU BASTON : Se sperie.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De ce să se sperie ?

BĂRBATUL CU BASTON : Se sperie. Tot animalul se sperie de foc. Ai văzut animal care să se apropie de foc ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Poate că ăsta nu se sperie.

BĂRBATUL CU BASTON : Ei, draci ! Ai văzut animal care să nu se sperie de foc ? Animalul e făcut să se sperie de foc. Mai bine aruncăm o piatră.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : S-ar putea să-l rănească.

BĂRBATUL CU BASTON : Aruncăm o piatră mai mică.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Orice piatră poate să-l rănească. Dacă îi cade în ochi ? Oricît de mică ar fi piatra, dacă îi cade în ochi, îi scoate ochiul.

BĂRBATUL CU BASTON : Poate că nu i-l scoate...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Şi dacă i-l scoate ?

BĂRBATUL CU BASTON : Important e să-l facem să mîrîie, nu ? Dacă e mort, nu contează, iar dacă e viu, o să mîrîie, nu ?

(BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *ridică o piatră.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : O fi bună ?

BĂRBATUL CU BASTON (*O cercetează.*) : Nu prea e bună...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Ridicînd mai multe.*) : Poftim, alege.

BĂRBATUL CU BASTON : Important e să nu aibă colțuri.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Alege una.*) : Poftim, fără...

BĂRBATUL CU BASTON : Păi... arunc-o !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Dumneata ai spus de piatră. Poftim, piatră. Arunc-o acum !

BĂRBATUL CU BASTON : Ce contează dacă o arunc eu sau dacă o arunci tu ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu contează, dar arunc-o tu.

(BĂRBATUL CU BASTON *aruncă piatra în fîntînă. Cei doi așteaptă încordați.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*După secunde lungi.*) : Înseamnă că e mort.

BĂRBATUL CU BASTON : Ceva îmi spune că totuși nu e mort.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ce ?

BĂRBATUL CU.BASTON : Simt că nu e mort.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Să caut o piatră mai mare ?

(*Din adîncul fîntînii, cîinele începe să latre dezolant. După cîteva secunde, lătratul devine un schelălăit și apoi se stinge.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*Încîntat, febril.*) : Ai auzit? Ţi-am spus că nu e mort? Ţi-am spus sau nu ţi-am spus?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Ştergîndu-şi sudoarea care i-a apărut brusc pe faţă.*) : De necrezut.

BĂRBATUL CU BASTON (*Victorios.*) : Nu e mort! Nici la prînz nu era mort! Nu era mort deloc.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Fantastic!

BĂRBATUL CU BASTON : Ei? Ce părere ai de oamenii ăştia? Ce părere ai de treaba asta?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : O măgărie.

BĂRBATUL CU BASTON : O măgărie? Crimă!

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : O ruşine.

BĂRBATUL CU BASTON : O porcărie fără margini! Cîine viu în fîntînă! Să arunci un cîine viu în fîntînă! Ai mai auzit vreodată aşa ceva? (*Agresiv, ca la interogatoriu.*) Ai mai auzit de vreun cîine aruncat în halul ăsta? În fîntînă?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Niciodată!

BĂRBATUL CU BASTON : Cum să arunci un cîine viu în fîntînă? Pentru ce să arunci un cîine viu în fîntînă? Dumneata înţelegi ceva? Aşa ceva nici nu se poate gîndi! Încearcă doar să gîndeşti! Încearcă să te gîndeşti şi-ai să vezi că nici măcar nu poţi să te gîndeşti. Poţi sau nu poţi?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Deloc.

BĂRBATUL CU BASTON : E împotriva firii. E complet împotriva firii şi împotriva a orice.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu știu cine-a făcut-o !

BĂRBATUL CU BASTON : Cine ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nici n-ai să crezi !

BĂRBATUL CU BASTON : Cine ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Copiii nevinovați.

BĂRBATUL CU BASTON : Care copii nevinovați ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Copiii. Copiii, în general. Nici nu știi cît de cruzi pot fi copiii în chestii din astea.

BĂRBATUL CU BASTON : N-are a face copiii.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ascultă ce-ți spun. Copiii pot fi mai cruzi decît îți poți imagina. Pentru că ei nu știu ce e cruzimea, înțelegi ? Cînd ești mic și nu știi ce e cruzimea, poți fi capabil de orice.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu... Nu e mîna copiilor aici. Cîinele e mult prea mare. Cîinele e cu totul și cu totul uriaș. Ăsta nu e cîine să-l arunci în fîntînă cu una, cu două. E imens, e cu totul și cu totul imens.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Atunci înseamnă că bîntuie nebunia. Descreierații. E plin de nebuni. În ziua de azi, toată lumea a înnebunit. Toți descreierații sînt complet liberi.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu, aici e cu totul altceva. Aici, totul a fost făcut din ură. Asta e. Aici e ură din aceea oarbă, din aceea neagră. Nu e ură de zi cu zi. E ură din aceea care îți îngheață stomacul... E ură totală... Trebuie sa fii cu totul și cu totul orbit de toate lucrurile și de toată lumea ca să

începi să faci asta... Ca să începi prin a arunca cîini vii în fîntînă...

(*Cîinele latră din nou. Ecoul lătrăturilor răzbate în aer într-un fel trist și disperat.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Să facem ceva !
BĂRBATUL CU BASTON : Ce să facem ?
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Să facem ceva să-l scoatem.
BĂRBATUL CU BASTON : Ușor de zis.
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Trebuie să-l scoatem.
BĂRBATUL CU BASTON : Cum dracu' să-l scoatem ?
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu știu.
BĂRBATUL CU BASTON : Păi, vezi ?
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu cred că nu-i așa de greu să-l scoatem.
BĂRBATUL CU BASTON : M-am gîndit și eu să-l scoatem. Dar nu-i așa ușor să-l scoatem.
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Trebuie să coborîm și să-l scoatem.
BĂRBATUL CU BASTON : Să coborîm ?
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Păi, nu ?
BĂRBATUL CU BASTON : Unde să coborîm ?
BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum unde să coborîm ? În fîntînă.
BĂRBATUL CU BASTON : În fîntînă...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : În fîntînă, da. Coborîm, îl scoatem și gata.

BĂRBATUL CU BASTON : Și cum să coborîm ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu-i așa greu să coborîm. Coborîm, pur și simplu, și-l scoatem și gata.

BĂRBATUL CU BASTON : Exclus.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De ce ?

BĂRBATUL CU BASTON : N-avem cum să coborîm. Ia gîndește-te : cum să coborîm ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ne-ar trebui o scară.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu faci nimic cu o scară.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum așa ? Dacă avem o scară, coborîm pe scară.

BĂRBATUL CU BASTON : Iar eu îți spun că nu faci nimic cu o scară. Fîntîna e mult prea adîncă. Unde găsești o scară atît de lungă ? Îți dai seama cît de adîncă e fîntîna ? Nu găsești nicăieri o scară atît de lungă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Atunci, o funie...

BĂRBATUL CU BASTON : M-am gîndit și la funie.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Asta e ! O funie groasă, cu noduri.

BĂRBATUL CU BASTON : Iar eu îți spun că m-am gîndit și la funie.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Și ?

BĂRBATUL CU BASTON : Și, exclus.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De ce exclus ?

BĂRBATUL CU BASTON : Draci ! Pur și simplu : n-ai ce să faci cu nici o funie.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cu o funie s-ar putea coborî.

BĂRBATUL CU BASTON : Crezi că s-ar putea coborî ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu așa cred. Eu cred că s-ar putea coborî.

BĂRBATUL CU BASTON : Și cine să coboare ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Unul din noi.

BĂRBATUL CU BASTON : Cine, mai exact ? Cobori dumneata ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cobor, de ce să nu cobor ?

BĂRBATUL CU BASTON : Eu nu știu dacă e bine să cobori.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu cobor. Eu nu mă tem să cobor.

BĂRBATUL CU BASTON : Poate că reușești să cobori. Dar ce faci dacă reușești să cobori ? Ce faci ? Ei ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum ce fac ?

BĂRBATUL CU BASTON : Aici e toată chestia. Ce faci dacă reușești să cobori ? Să zicem că ai ajuns acolo, că ai reușit să cobori. Eu te-ntreb, ce faci după ce ai reușit să cobori ? Ce ? Iei cîinele în brațe ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu știu.

BĂRBATUL CU BASTON : Ei, vezi ? D'aia spun că nu știu dacă e bine să cobori. Pentru că nu poți să știi ce fel de cîine e. Înțelegi ? Dacă te mușcă ? Dacă e turbat ? Dacă e turbat și te mușcă ? Ei ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Da' poate că nu e turbat.

BĂRBATUL CU BASTON : Poate că nu e. Dar dacă e ? Ce faci dacă e ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ș-atunci, o lăsăm baltă ?

BĂRBATUL CU BASTON : Eu n-am zis s-o lăsăm baltă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Și ce facem ?

BĂRBATUL CU BASTON : Facem ce putem.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Păi, să facem ceva. Eu văd că stăm aici și nu facem nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Poate că mai vine cineva. Dacă mai vine cineva, poate că găsim ceva de făcut. Înțelegi ? E greu să faci ceva de unul singur. În chestii din astea, nu e bine să te bagi singur. Ș-apoi, poate că nici nu vrea să fie scos...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum să nu vrea să fie scos ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu știu. Mă gîndesc și eu... Dacă nu vrea să fie scos ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Păi, nu vezi cum latră ?

BĂRBATUL CU BASTON : Cum latră ? Latră ca toți cîinii.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Mie mi se pare că latră dezolant.

BĂRBATUL CU BASTON : Ți se pare că latră dezolant ? Crezi că ăsta a fost un lătrat dezolant ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu așa cred. Cred că a fost dezolant.

BĂRBATUL CU BASTON : Uite că eu nu cred că a fost dezolant.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : A fost. A fost sută la sută dezolant.

BĂRBATUL CU BASTON : Uite că eu nu cred că a fost dezolant. Eu cred că a fost un lătrat obișnuit. Un lătrat ca toate lătrăturile.

BĂRBATUL CU PĂLARIE: Hai să fim serioşi. A fost un lătrat tipic de cîine speriat.

BĂRBATUL CU BASTON: Iar eu îţi spun că toţi cîinii latră la fel. N-ai cum să ştii care e speriat şi care nu e speriat. Trebuie să fii cîine ca să îţi dai seama că un cîine latră dezolant.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Da' nu trebuie să fii cîine deloc... Trebuie să fii atent.

BĂRBATUL CU BASTON: Şi chiar dacă latră dezolant, asta nu înseamnă că vrea să fie scos. Poate că animalul ăsta trăieşte pur şi simplu acolo.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: În fîntînă!

BĂRBATUL CU BASTON: În fîntînă. De ce nu?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Unde-ai mai văzut dumneata cîine să trăiască în fîntînă?

BĂRBATUL CU BASTON: N-am văzut, dar îl văd pe ăsta.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Eu am senzaţia că visăm, zău... Ce vorbe-s astea?

BĂRBATUL CU BASTON: N-ai spus chiar dumneata că lumea nu mai e cum a fost? Totul se poate. Sînt păsări care nu mai zboară. E normal ca păsările să nu mai zboare? Cine ar fi crezut acu' o sută de ani că păsările n-or să mai zboare? Şi uite că sînt păsări care nu mai zboară. Păsările nu mai zboară, peştii nu mai înoată, toată lumea e pe dos.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: De peşti n-am auzit să nu mai înoate. Asta e chiar prea de tot.

BĂRBATUL CU BASTON (*Aprins.*) : Sînt ! Sînt pești care nu mai trăiesc decît la fund. Trăiesc în întuneric, acolo, la fund. Din cauza întunericului, nici nu mai înoată. Înțelegi ? Iar dacă îi scoți în apă limpede, mor. Așa că e mai bine să nu scoți nimic și să nu miști nimic.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Bine, dar cîinii, cîinii...

BĂRBATUL CU BASTON : Nu-ți bate capul. Poate că s-a născut acolo. Poate că acela e locul lui.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ascultă, eu mă tem că noi am luat-o razna.

BĂRBATUL CU BASTON : Da' n-am luat-o razna deloc. Gîndim.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum să se nască în fîntînă ? Ai înnebunit ?

BĂRBATUL CU BASTON : Totul se poate. Natura e perfidă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Dumnezeule ! Cîinele trăiește pe lîngă om...

BĂRBATUL CU BASTON : Și ce-i cu asta ? Toate animalele trăiesc pe lîngă om. Și calul trăiește pe lîngă om. Și iepurii trăiesc pe lîngă om. Și uite că vine o vreme cînd nimeni nu mai vrea să trăiască pe lîngă om. Înțelegi ? Ăsta e ceasul al zecelea. Nimeni nu mai vrea să trăiască pe lîngă om ! Înțelegi sau nu ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Înțeleg c-ar trebui să facem ceva. Măcar să-i dăm ceva de mîncare.

BĂRBATUL CU BASTON : Asta da, se poate. Mîncare, da, se poate.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ne-ar trebui niște pîine.

BĂRBATUL CU BASTON (*Vesel.*) : Am ! Am eu pîine. Și dimineață i-am adus pîine. Și la prînz i-am adus pîine... Pîine, da, îi place. Dacă te apleci puțin și stai nemișcat, îl auzi cum clepfăie.

(BĂRBATUL CU BASTON *scoate bucăți de pîine din buzunare și le aruncă în fîntînă. Amîndoi ascultă încordați.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Clepfăie ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu prea clepfăie.

(*Pauză.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Ciudat. La prînz a clepfăit.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : A clepfăit la prînz ?

BĂRBATUL CU BASTON : A clepfăit. Și dimineață a clepfăit.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : O fi obosit.

(*Pauză.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Mă mir că nu mănîncă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Poate că nu mai are putere.

BĂRBATUL CU BASTON : Pînă acum a mîncat. A mîncat tot ce i-am aruncat.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Dacă nu mai are putere, degeaba are mîncare. Ai să vezi că o să moară acolo, cu mîncarea lîngă el. O să moară de frică. Degeaba îi arunci pîine, dacă se simte singur. Dacă se simte singur, o să moară de frică.

BĂRBATUL CU BASTON : Dacă îi arunc mîncare, n-o să se mai simtă singur.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cine știe cîți i-au aruncat de mîncare, îl înăbușiți cu mîncare. O să moară înăbușit, d-aia o să moară. Mai bine i-am arunca puțină apă.

BĂRBATUL CU BASTON : Eu nu cred că are nevoie de apă. Imposibil să nu fie acolo puțină apă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu cred că fîntîna are apă. Dacă fîntîna avea apă, cîinele s-ar fi înecat. Eu cred că fîntîna e secată. Cînd l-au aruncat, au știut ei că fîntîna e secată.

(*Pauză. Cei doi ascultă încordați.* BĂRBATUL CU BASTON a *încetat să mai arunce pîine.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Nu vrea.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : E clar că a terminat.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu vrea, afurisitul. Și ce frumos clepfăia la prînz.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Să încerc și eu ?

BĂRBATUL CU BASTON : Păcat că nu clepfăie. Avea un clepfăit plăcut, de cîine sănătos.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Poate c-ar fi bine să încerc și eu. Dacă mai ai puțină pîine, poate că încerc și eu.

BĂRBATUL CU BASTON: Ce să mai încerci? Să-l ia naiba!

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Dă-mi o cojiță... una mică.

BĂRBATUL CU BASTON: Nu merită, javra.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Nu e javră.

BĂRBATUL CU BASTON: Cine știe pe cîți o fi mușcat cîinele ăsta. Cine știe ce bestie zace-n el.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Nu e bestie. Dacă e alb, nu e bestie.

BĂRBATUL CU BASTON: Cine ți-a spus că e alb?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Păi, nu e alb?

BĂRBATUL CU BASTON: E alb, dar cine ți-a spus că e alb?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Dumneata mi-ai spus că e alb.

BĂRBATUL CU BASTON: Ea ți-am spus că e alb?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Da, mi-ai spus că e alb.

BĂRBATUL CU BASTON: Eu n-am spus niciodată așa ceva. Eu n-am spus nimănui nimic.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Ce contează? Important e că e alb.

BĂRBATUL CU BASTON: Eu vreau să știu de unde știi că e alb.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Draci! N-ai spus dumneata că e imens și alb?

BĂRBATUL CU BASTON : Am spus doar că e imens. N-am spus că e alb. Și chiar dacă e alb, asta nu înseamnă că nu e bestie. Poate să fie alb și să fie o bestie. O bestie ca toate bestiile.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu știu de ce te-ai aprins așa.

BĂRBATUL CU BASTON : Da' nu m-am aprins deloc. Gîndesc.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Să zicem că e bestie. Chiar dacă ar fi o bestie, nu se face așa ceva nici măcar cu o bestie.

BĂRBATUL CU BASTON : Asta-i adevărat.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Păi ? Mai bine căutăm o funie.

BĂRBATUL CU BASTON : M-ai înnebunit cu funia asta ! M-ai scos pur și simplu din minți cu funia asta ! Ți-am spus cum e treaba cu funia ! Ți-am spus sau nu ți-am spus ? Doar n-o să se cațăre pe funie. Cîinele nu e pisică !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Da' nu e vorba atît de funie. E vorba că stăm aici și nu facem nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : De ce spui că nu facem nimic ? Nu i-am dat mîncare ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : I-am dat mîncare, dar n-a mîncat-o.

BĂRBATUL CU BASTON : Și, apoi, e deja destul că stăm aici.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cu ce-l ajută pe el că stăm aici ?

BĂRBATUL CU BASTON : Ne simte.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Și ce dacă ne simte ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu e puțin lucru. Simte că sîntem oameni și că sîntem cu el.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : N-are de unde să știe că sîntem oameni. Poate că își închipuie că sîntem cîini.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu contează ce-și închipuie că sîntem. Chiar dacă își închipuie că sîntem cîini, știe că *aici* sus e cineva lîngă el.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Dacă ne-ar simți, ar mîrîi.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu poate mîrîi chiar tot timpul. Iar dacă tace, e semn bun.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Adineauri spuneai că e semn rău.

BĂRBATUL CU BASTON : Da, dar *acum* mi se pare că e semn bun. Înseamnă că e liniștit. Gîndește-te că ai fi în locul lui și eu aș fi aici sus. Ai putea vorbi tot timpul ? Eu nu cred c-ai putea vorbi tot timpul. Nimeni nu poate vorbi tot timpul.

BĂRBATUL CU PĂLARIE : Bine, dar cît o să stăm așa ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu știu. Stăm și noi cît putem. Mai facem eu schimbul... Nu ? Eu cred că asta e cel mai important, să simtă că deasupra lui e cineva... Să simtă că are stăpîn. Cîinele are nevoie să simtă că are stăpîn. Sînt cazuri cînd stăpînul moare și cîinele nu mai vrea să mănînce și pînă la urmă moare și el.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Crezi că e cazul aici ?

BĂRBATUL CU BASTON : Mai poți să știi ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Poate că n-ar strica să dăm anunț la ziar.

BĂRBATUL CU BASTON : O, nu !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Așa se obișnuiește. Dacă are stăpîn, atunci să vină stăpînul și să-l scoată cum îl taie capul.

BĂRBATUL CU BASTON : Te gîndești la recompensă, este ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu mă gîndesc la nici o recompensă. Mă gîndesc că toată lumea dă anunțuri la ziar.

BĂRBATUL CU BASTON : Te gîndești la recompensă, știu eu. Se vede pe fața ta că te gîndești la bani. Toți vă gîndiți la bani. La bani și la profit, în loc să salvați cîinele.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Poftim, păi chiar asta vreau, să salvez cîinele.

BĂRBATUL CU BASTON : Și crezi că ăia de la ziar or să vină ș-or să salveze cîinele ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Oricum, or să facă ceva.

BĂRBATUL CU BASTON : Îți spun eu ce-or să facă ! Or să vină, or să fotografieze tot și or să plece. Asta or să facă. Pentru că ei asta știu să facă, nenorociții ; Cînd e vorba de ziare și de poliție, mai bine o lași baltă, ascultă ce-ți spun eu. N-avem noi nevoie nici de ziare și nici de poliție. Eu detest să am de-a face cu așa *ceva.*

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Asta-i culmea! Cum vrei să dăm de proprietarul cîinelui dacă stăm cu mîinile în sîn?

BĂRBATUL CU BASTON: Da' de unde eşti aşa sigur că are proprietar? Ce, ţi-a spus cîinele că are proprietar? Poate că n-are proprietar. Poate că e de capul lui. Ce, n-ai văzut cîini vagabonzi?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Tare mă tem că e chiar cîinele dumitale.

BĂRBATUL CU BASTON: Ştii ce, îţi interzic să faci asemenea aluzii.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Dar nu fac nici o aluzie. Gîndesc.

BĂRBATUL CU BASTON: Îţi interzic categoric să gîndeşti, în cazul ăsta.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Hai, recunoaşte că e cîinele dumitale şi să terminăm istoria.

BĂRBATUL CU BASTON (*Furios.*): Dumnezeule, chiar crezi că mi-am aruncat propriul meu cîine în fîntînă!

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Oamenii sînt în stare de orice la furie. Unii ajung la crimă.

BĂRBATUL CU BASTON: Te rog să mă scoţi din categoria asta, ai înţeles? Şi să mă laşi în pace cu bănuielile dumitale şi cu teoria dumitale. Eu nu sînt un om nervos, eu sînt un om calm. Cum să-mi arunc cîinele în fîntînă, cum ţi-a trecut prin minte aşa ceva? Eu iubesc cîinii, domnule, eu am avut cîine la viaţa mea, eu ştiu ce înseamnă să ai cîine. Cîinele meu a murit de bătrîneţe acu' 17

ani și se numea Zumbi. Ai auzit ? Zumbi. Se vede că nu te pricepi nici la oameni și nici la cîini.

(*Pauză. Tensiune acumulată.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Îmi pare rău, n-am vrut să te supăr. Tot ce vreau e să facem în sfîrșit ceva. Să mișcăm ceva. Orice, numai să mișcăm ceva.

BĂRBATUL CU BASTON : E prea tîrziu ca să mai facem ceva.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Crezi c-a mierlit-o ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu știu. Tot ce știu e că se întunecă. Uite cum se întunecă. Nu putem face nimic cînd se întunecă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Unde vezi că se întunecă ?

BĂRBATUL CU BASTON : Peste tot se întunecă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Mai e un ceas pînă cînd se întunecă.

BĂRBATUL CU BASTON : Cum să fie un ceas pînă cînd se întunecă ? E aproape întuneric. Și apoi, s-ar putea să fie deja mort.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Înainte spuneai că ne simte.

BĂRBATUL CU BASTON : Pentru că era viu. Iar acum, dacă nu clepfăie, s-ar putea să fie mort. E clar că e terminat dacă nu clepfăie. Nu mîrîie, nu clepfăie, nu nimic. Cine nu clepfăie e mort.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Chiar dacă e mort, tot trebuie să facem ceva.

BĂRBATUL CU BASTON : Asta-i bună ! Dacă e mort, e mort ! Ce să mai facem dacă e mort ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu pot sta aşa, fără să fac nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu fi idiot. Dacă e mort, nu mai avem nici o treabă. Sînt mii de cîini morţi în toate fîntînile. Mii de fîntîni şi mii de cîini morţi. Doar n-o să scoatem toţi cîinii din toate fîntînile.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Să mai aruncăm o piatră...

BĂRBATUL CU BASTON : Toţi au aruncat cu pietre. Cred că asta i-a pus capăt. Nu trebuia să aruncăm cu pietre. Fiecare a aruncat cu pietre, numai ca să vadă dacă e viu. L-au omorît cu pietre, încercînd să afle dacă e viu. Acu' lasă-l în pace. Acu', dacă e mort, lasă-l în pace.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu ştiu ce ai dumneata cu cîinele ăsta.

BĂRBATUL CU BASTON : N-am nimic. Pur şi simplu, gîndesc.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu am impresia că-l urăşti.

BĂRBATUL CU BASTON : Eu îl urăsc ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Îl urăşti. Nu ştiu de ce, dar îl urăşti.

BĂRBATUL CU BASTON : De ce să-l urăsc ? Nu-l urăsc. N-am nimic cu el. Absolut nimic.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Atunci, de ce dai tîrcoale ?

BĂRBATUL CU BASTON : Unde dau tîrcoale ? Unde vezi că dau tîrcoale ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De dimineață dai tîrcoale.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu dau eu tîrcoale... Cine ți-a spus că dau tîrcoale ? M-ai văzut dumneata că dau eu tîrcoale ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Te-am văzut. Și la prînz te-am văzut.

BĂRBATUL CU BASTON : Unde m-ai văzut ? Cînd m-ai văzut ? Cu ce drept mă pîndești ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Măcar trebuia să fi făcut ceva. Dacă tot tîndălești pe aici, măcar dacă ai fi făcut ceva. De ce n-ai făcut ceva ? Dac-ai știut de dimineață cum stau lucrurile, de ce n-ai făcut ceva ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Plîngăreț.*) : Am făcut și eu ce-am putut. Ce puteam să fac mai mult ? Am făcut tot ce se putea face de unul singur. Dacă fîntîna ar fi fost mai aproape de oraș... da, poate că altfel ar fi stat lucrurile... Poate că s-ar fi putut face mai mult. Dar e mult prea departe de oraș... Fiecare drum mă obosește îngrozitor... Îngrozitor... Nici nu știi cum mă obosește... (*Se așază pe jos și se descalță. Arătîndu-și piciorul.*) Poftim... Uită-te numai la piciorul ăsta. Vezi ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ce să văd ?

BĂRBATUL CU BASTON : Uită-te mai bine.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Examinînd piciorul.*) : Nu văd nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu vezi că am platfus ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ei, nu !

BĂRBATUL CU BASTON (*Fericit.*) : Platfus ! Pune mîna ! Pune mîna acolo. Vezi ce moale e ? Parcă e o varză. Acum înţelegi ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Desfăcîndu-şi cureaua de la pantaloni.*) : Şi eu am hernie !

BĂRBATUL CU BASTON : Unde ai hernie ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Uite-aici... Aici, înăuntru... E rupt totul... Îmi atîrnă pe dinăuntru... E ca un pumn de carne care-mi atîrnă pe dinăuntru... De ani de zile mă tîrăsc cu ea...

BĂRBATUL CU BASTON : A, păi stai să-ţi arăt eu altceva... (*Îşi scoate haina şi-şi eliberează o mînă, arătîndu-şi subsuoara.*) Ai mai văzut gîlmă la subsuoară ? Ai mai văzut aşa ceva ? Ori de cîte ori ridic braţul, mă taie pe dinăuntru.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Şi eu... Fii atent aici... Cînd clipesc... (*Îşi arată un ochi.*) Vezi ce-i sub pleoapă... Ai mai văzut coş sub pleoapă ? Uite ce rană mi-a făcut...

BĂRBATUL CU BASTON : Asta nu-i nimic. Să vezi ce herpes a avut taică-meu.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Herpesul se tratează...

BĂRBATUL CU BASTON (*Indignat.*) : Herpesul se tratează ? Ei, află că nu-i adevărat ! Nu ! Herpesul nu se tratează. Taică-meu, săracul, înflorea în fiecare lună... Toată gura... aşa... Pentru că herpesul, dom'le, nu se tratează... Mai degrabă se tratează hernia !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Hernia ? Ha ! Nu te pricepi la hernie !

BĂRBATUL CU BASTON : Oricum, nu-i așa gravă...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum să nu fie gravă ?

BĂRBATUL CU BASTON : Gîndește-te că unii sînt paralizați !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Și ce dacă sînt paralizați ?

BĂRBATUL CU BASTON : Unii trăiesc toată viața fără un rinichi !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Da' nu mă interesează...

BĂRBATUL CU BASTON (*Violent.*) : Cum să nu te intereseze ? Unii au lepră, poftim !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu vorbesc de lepră ! Eu vorbesc de hernia mea ! Nici măcar nu te-ai uitat...

BĂRBATUL CU BASTON : Hernia dumitale e zero ! E un fîs !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum să fie un fîs cînd abia mă tîrăsc cu ea ? Știi cum mă trage în jos ?

BĂRBATUL CU BASTON : Te trage pe dracu' ! Nu știi ce-i aia să mergi cu un singur picior. Dumneata îți dai seama că eu m-am chinuit să vin pînă aici doar cu un singur picior ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De ce-ai venit dacă te chinuie atît ?

BĂRBATUL CU BASTON : Cum de ce-am venit ? Am venit ! Am venit pentru c-am venit !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu trebuia să vii dacă te chinuie. Te plîngi că te chinuie și totuși vii. De ce vii ?

BĂRBATUL CU BASTON : Vin, de ce să nu vin ? Dumneata de ce vii ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu vin !

BĂRBATUL CU BASTON : Poftim, el nu vine ! Cum nu vii, cînd ai venit deja ? Pe cine vrei să prosteşti ?

(*Cîinele începe să urle agonizant.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*În culmea excitaţiei.*) : Poftim ! Cîinele moare şi noi ne certăm.

BĂRBATUL CU BASTON : Da' nu ne certăm deloc. Răspunde la ce te-am întrebat.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu m-ai întrebat nimic. Ce m-ai întrebat ?

BĂRBATUL CU BASTON : Te-am întrebat de ce vii. Dacă tot vii, spune de ce vii !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Acoperit de urletele cîinelui.*) : N-ai dreptul să mă întrebi nimic ! Nimic ! Eu nu ţi-am pus nici o întrebare.

BĂRBATUL CU BASTON (*Încercînd să acopere urletele cîinelui.*) Am ! Am dreptul să te întreb ! Pot să te întreb orice, e dreptul meu să te întreb orice ! Da ! Eu am descoperit cîinele, e al meu... Acum trei zile l-am descoperit, e al meu... Eu l-am hrănit, eu... De unde ai ştiut că am descoperit cîinele ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Urlînd peste urletul cîinelui.*) : N-am ştiut nimic, nimic... Şi ce dacă... Eu treceam pe aici... Eu treceam, pur şi simplu, pe aici...

BĂRBATUL CU BASTON : Ba nu treceai pe aici !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Toată lumea trece pe aici ! Și eu treceam pe aici. Treceam întîmplător pe aici !

BĂRBATUL CU BASTON (*Urlînd.*) : Întîmplător, ai ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Întîmplător, da. Întîmplător !

BĂRBATUL CU BASTON (*Isteric.*) : Și pîinea ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Care pîine ?

BĂRBATUL CU BASTON : De unde ai știut să aduci pîine ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Care pîine ? Care ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Urlînd animalic.*) : Ai o pîine în buzunar ! De ce ai o pîine în buzunar ? Poți să negi că ai o pîine în buzunar ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Intrînd în isterie.*) : E pîinea mea.

BĂRBATUL CU BASTON : De unde ai știut să aduci pîine ? De unde ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : N-am știut ! E a mea. Am, pîine la mine, da, care e a mea ! Și ce dacă am ? Nu e pentru cîine, e pentru mine. Da ! Am pîine la mine tot timpul, da ! Așa mi se întîmplă mie tot timpul, da.

BĂRBATUL CU BASTON : Minți ! Minți, ucigaș de cîini ! Minți !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ucigaș de cîini și hingher ești dumneata !

BĂRBATUL CU BASTON : Hoț de fîntîni ce ești ! Jefuitor !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Jefuitor de fîntîni ești dumneata !

(*Cîinele încetează să mai urle şi liniştea cade sufocantă peste cei doi. Pauză lungă.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Se şterge îndelung de sudoare.*) : Doamne, parcă am înnebunit...

BĂRBATUL CU BASTON (*Răscoleşte pămîntul cu bastonul.*) : Eu zic s-o ştergem de aici.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Privind cerul.*) : Păcat... Acum chiar că se întunecă...

BĂRBATUL CU BASTON (*Privind cerul.*) : O să plouă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Mda... S-ar putea să plouă.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu e zi să nu se termine fără ploaie...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu-i rău dacă plouă. Cel puţin, n-o să sufere de sete...

BĂRBATUL CU BASTON : Oricum, o să urle iar toată noaptea...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : O să urle, dar mîine...

BĂRBATUL CU BASTON : Mine sigur.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Mîine-dimineaţă...

BĂRBATUL CU BASTON : Reuşim noi să-l scoatem cumva.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Reuşim precis.

(*Cei doi se întind pe spate şi privesc cerul.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Iar e negru ca smoala.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Ei, nu-i chiar așa de negru.

BĂRBATUL CU BASTON: E mai negru ca ieri.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Crezi tu că-i mai negru ca ieri?

BĂRBATUL CU BASTON: E mult mai negru ca ieri.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Nu te mai uita.

BĂRBATUL CU BASTON: Nu pot să nu mă uit. Cînd e așa de negru și stă așa pe capul meu, nu pot să nu mă uit.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Încearcă să ațipești puțin.

BĂRBATUL CU BASTON: O să mă trezească. O să mă trezească din nou. Cum simte că ațipesc, începe să urle.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: E vina noastră.

BĂRBATUL CU BASTON: Nu trebuia să trecem pe aici.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Nu te mai gîndi.

(*Liniște. Cei doi par să fi ațipit.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*În șoaptă.*): Psst!

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Ce-i?

BĂRBATUL CU BASTON: E și mai multă liniște decît ieri.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Cum?

BĂRBATUL CU BASTON: E mai *liniște* decît ieri. Îți dai seama că e mai *liniște* decît ieri?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Vezi c-ai să-l trezești. Eu nu cred c-ar fi bine să-l trezești.

BĂRBATUL CU BASTON: Nu.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Atunci, taci.

BĂRBATUL CU BASTON: Tac.

(*Pauză. Liniște. Respirație de oameni obosiți.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*În șoaptă.*): Psst!

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Ce-i?

BĂRBATUL CU BASTON: Mai spune cum o să fie mîine.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: O să fie bine.

BĂRBATUL CU BASTON: O să-l tragem deasupra, este? Deasupra, de tot, pentru totdeauna.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Absolut.

BĂRBATUL CU BASTON: Dar cum? Cum?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Nu contează. Important e c-o să-l tragem aici, sus, pentru totdeauna, de tot.

BĂRBATUL CU BASTON: Și o să-i dăm pîine multă, este?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Este.

BĂRBATUL CU BASTON: O să-i dăm să mănînce din mînă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Din mîna ta. O să mănînce cît o să vrea el.

BĂRBATUL CU BASTON: Și o să-i dăm drumu', este?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Absolut.

BĂRBATUL CU BASTON: Fără zgardă, fără nimic. Să fie liber.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Sigur. O s-alerge cît o să vrea el.

BĂRBATUL CU BASTON : Și o să-l învățăm să prindă bățul și să aducă bățul înapoi.

(*De sus, cade o bucată de pîine.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Îl învățăm tot.

BĂRBATUL CU BASTON : Așa...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Acu' încearcă să dormi.

BĂRBATUL CU BASTON : Da' îl ducem și la apă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Îl ducem precis.

BĂRBATUL CU BASTON : Numai de n-ar ploua.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : N-are cum.

(*Pauză. O altă bucată de pîine cade de sus.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*Tresărind, șoptit.*) : Ai auzit ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ce ?

BĂRBATUL CU BASTON : A căzut ceva.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Trec păsări.

(*Pauză. Alte cîteva bucăți de pîine cad peste ei.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*Stupefiat.*) : Da' mi-a căzut pe față !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ce ?

BĂRBATUL CU BASTON : Pîine!

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Visezi.

BĂRBATUL CU BASTON : Pîine albă. Pîine! Dumnezeule, cade pîine.

(*Tot măi multe bucăţi de pîine cad de sus.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu se poate.

BĂRBATUL CU BASTON : Poftim, gustă. Pîine, pîine proaspătă, albă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Culege şi el de jos bucăţi de pîine*) : Nu-i adevărat!

BĂRBATUL CU BASTON (*Se ridică în picioare.*) : Ba-i adevărat! Plouă cu pîine! Doar nu sînt nebun. E pîine sau nu e pîine?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu ştiu...

BĂRBATUL CU BASTON : E pîine, e chiar pîine! Dumnezeule, ce se-ntîmplă cu noi?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*În picioare, privind în sus.*) : Nimic. Cineva ne rupe bucăţi de pîine.

VARIANTĂ DE CONTINUARE

(BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *e în adîncul fîntînii, iar* BĂRBATUL CU BASTON *e aplecat deasupra fîntînii şi ţine strîns o funie în mîini. Capătul de la suprafaţă e încă foarte lung.*)

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Cred că am coborît prea mult.

BĂRBATUL CU BASTON : Cum ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Cred că am coborît mult prea mult.

BĂRBATUL CU BASTON : Să mai trag ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu.

BĂRBATUL CU BASTON : Se vede ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Se vede tot.

BĂRBATUL CU BASTON : Ai grijă nu strici ceva.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu stric.

BĂRBATUL CU BASTON : A mîncat ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Tot.

BĂRBATUL CU BASTON : Tot ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Absolut tot.

BĂRBATUL CU BASTON : Incredibil.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Cum ?

BĂRBATUL CU BASTON : Am zis incredibil.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Așa e.

BĂRBATUL CU BASTON : Își bate joc de noi.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Așa e.

(*Pauză. Un huruit metalic străbate din adîncul fîntînii.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Vezi să nu-ți cadă ceva-n cap.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Trage-acum !

BĂRBATUL CU BASTON : Să trag ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Trage !

(BĂRBATUL CU BASTON *trage de funie secunde în şir. La piciorul său se adună grămada de funie scoasă. La capătul funiei atîrnă o gamelă mare, soldăţească.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*Triumfător.*) : Am scos-o !
VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Este că a lins-o ?
BĂRBATUL CU BASTON : A făcut-o lună.
VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Arunc-o-napoi !
BĂRBATUL CU BASTON : Poate s-o spăl ?
VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu-i nevoie...
BĂRBATUL CU BASTON (*Aruncă şi urmăreşte căderea.*) : Bravo !
VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Dă-mi şi găleata cea mică.

(BĂRBATUL CU BASTON *leagă găleata de capătul funiei şi o lasă în fîntînă. Funia e pe terminate, şi găleata pare să nu fi ajuns încă la cel aflat în fîntînă.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Mai ?
VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Mai.
BĂRBATUL CU BASTON (*Coborînd şi mai mult funia.*) : Gata ?
VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Încă.

BĂRBATUL CU BASTON : Cît Dumnezeu mai vrei ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Încă ! Încă !

BĂRBATUL CU BASTON : Păi, se termină funia.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Păi, ce vrei să fac ?

BĂRBATUL CU BASTON : Data trecută parcă n-a fost așa de adînc.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Crezi ?

BĂRBATUL CU BASTON : Sînt sigur. Și funia era mai scurtă.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : N-am ce să fac. Asta e.

BĂRBATUL CU BASTON : Ai prins-o ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Încă un pic.

BĂRBATUL CU BASTON : Asta-i prea de tot !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Hai, ce faci ?

BĂRBATUL CU BASTON : Gata, sînt la capăt.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Cum ești la capăt ?

BĂRBATUL CU BASTON : Sînt pur și simplu la capăt. Ce vrei să fac dacă sînt la capăt ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Înainte parcă nu erai la capăt.

BĂRBATUL CU BASTON : Înainte nu eram, dar acu' sînt.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Apleacă-te, dracului, un pic !

(BĂRBATUL CU BASTON *se caţără pe buza fîntînii şi se aşază pe burtă pe marginea ei. Se apleacă apoi cît poate, ţinînd de capătul funiei.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Repede, că înnebunesc !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Aşteaptă, dracului, un pic.

BĂRBATUL CU BASTON : Aştept.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Trage acum !

(BĂRBATUL CU BASTON *trage găleata afară. Dezgustat, se duce şi o varsă într-o pubelă pe două roţi. Epuizat, se prăbuşeşte lîngă fîntînă.* BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *scoate capul din fîntînă, agăţat cu mîinile de marginea fîntînii.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Păi, ce faci ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Tresărind.*) : Ce fac ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Şi eu ?

BĂRBATUL CU BASTON : Iartă-mă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Într-o bună zi ai să mă laşi înăuntru.

BĂRBATUL CU BASTON : Nu te las eu.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu ştiu ce se-ntîmplă de o vreme în capul tău. Dacă nu mai poţi, spune.

BĂRBATUL CU BASTON : Pot.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Întinzîndu-i cu o mînă o lopata scurtă, soldățească, de campanie.*) : Ține asta ! (*Eliberat de lopată, se extrage ușor din fîntînă, dar rămîne așezat pe marginea ei, cu picioarele în afară*) Așa nu mai merge.

BĂRBATUL CU BASTON : Da' n-am făcut nimic.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Dacă nu mai ai chef, spune.

BĂRBATUL CU BASTON : N-am ce să spun. N-am făcut nimic.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ar trebui să cobori și tu o dată, să vezi cum e.

BĂRBATUL CU BASTON : Știu cum e. Nu trebuie să cobor ca să știu cum e.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : De unde ? N-ai de unde să știi. Pînă ce nu cobori, n-ai de unde să știi.

BĂRBATUL CU BASTON : Păi, nu-mi spui tu ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : La naiba ! Parcă eu știu ce spun ? Spun și eu ce cred. Da' poate că nu spun exact ceea ce trebuie.

BĂRBATUL CU BASTON : Mie mi-ajunge.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Mai bine recunoaște că ți-e frică.

BĂRBATUL CU BASTON : Recunosc. De ce să nu recunosc ? Dar și ție ți-e frică. La toți ne e frică. (*Pauză. Tăcere vinovată.*) Iar miroși îngrozitor.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Se miroase.*) : Eu nu simt nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Tu nu simți, dar eu simt.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Şi ce vrei să fac ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu ştiu. Să nu-ţi facă rău.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Nu cred să-mi facă rău.

BĂRBATUL CU BASTON : Mai bine spală-te.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Asta-i bună ! Nu mă pot spăla de cincizeci de ori pe zi. Şi mirosul de cîine nu-i chiar aşa de neplăcut.

BĂRBATUL CU BASTON : Păi, tocmai că ăsta nu prea e miros de cîine.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Cum să nu fie miros de cîine dacă vine de la cîine ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu ştiu. Ştiu doar ca ăsta nu e miros de cîine. Şi, uneori, chiar mă întreb dacă ăsta e într-adevăr cîine.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Hai, la treabă ! Astea nu-s întrebări sănătoase.

BĂRBATUL CU BASTON : Ascultă ce-ţi spun eu. Ăsta nu e cîine.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Examinîndu-l îndeaproape, uluit.*) : Tu chiar vrei s-o păţeşti ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Agitat.*) : Nu e ! Nu e ! Iar noi sîntem cei din urmă fraieri...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Furios.*) : Dacă nu taci, te las şi schimb fîntîna.

BĂRBATUL CU BASTON : Tac.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Îşi culege lopata şi se apropie de o altă fîntînă.*) : O facem p-asta ?

BĂRBATUL CU BASTON: P-asta parc-am mai făcut-o ieri.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Eu nu cred c-am făcut-o ieri.

BĂRBATUL CU BASTON: Am făcut-o ieri, precis.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Eu nu țin minte fîntîna asta.

BĂRBATUL CU BASTON: Doar n-a crescut peste noapte.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Eu nu țin minte ca fîntîna asta să fi fost ieri aici...

BĂRBATUL CU BASTON: Prostii.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Se apleacă deasupra fîntînii și strigă heeee...*): Auzi?

BĂRBATUL CU BASTON: N-aud nimic.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: Tocmai. N-are ecou.

BĂRBATUL CU BASTON: Vezi, poate-l sperii.

(*Cîinele începe să latre de undeva de sus, ca și cum cei doi ar fi pe fundul unei gropi și cîinele i-ar lătra de pe marginea gropii.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Disperat.*): Iar! O, nu... Iar, iar!

BĂRBATUL CU BASTON (*Umblînd rătăcit cu privirile în sus.*): Crezi că-i același?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE: El e. E unul singur.

BĂRBATUL CU BASTON: Ne-am băgat într-o chestie prea de tot.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : În orice caz, am coborît prea mult. Ţi-am spus că nu trebuie să coborîm atît. Am simţit eu la un moment dat că am coborît prea mult.

BĂRBATUL CU BASTON : Crezi că ne vede ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu cred că ne vede. Din moment ce latră la noi, eu cred că ne vede.

BĂRBATUL CU BASTON : Dar crezi că latră la noi ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Dar la cine crezi tu că latră ?

BĂRBATUL CU BASTON : Oricum, latră trist.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Latră trist pentru că e trist. De-aia latră trist.

BĂRBATUL CU BASTON : I-e milă de noi.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Mai bine îi spunem ceva, ca să se liniştească. Animalele înţeleg totul. Întotdeauna e bine să le vorbeşti blînd şi frumos.

BĂRBATUL CU BASTON : Păi, spune-i ceva dacă te pricepi.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Agitat, umblînd de colo colo şi încercînd să-şi concentreze privirile undeva în sus.*) : Nu e mare lucru de spus. Trebuie doar să fii blînd şi să ai răbdare.

BĂRBATUL CU BASTON : Poftim, încearcă să fii blînd şi să ai răbdare. Tu nu vezi că nu ai cu cine să fii blînd şi să ai răbdare ? Tu nu vezi că nu mai ştim unde sîntem ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Am coborît prea mult, de aici a început totul. Dacă nu coboram aşa de mult, îl găseam.

BĂRBATUL CU BASTON : Ești sigur că am coborît prea mult ? Poate că am urcat prea mult. Poate că ne-am învîrtit prea mult.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Rotindu-se în cerc, acoperindu-și urechile cu palmele.*) : Nu știu ! Nu știu.

BĂRBATUL CU BASTON : Poate că *el* vrea să ne spună ceva.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Agitat, acoperindu-și mereu urechile.*) : Nu știu. Nu știu. Ce să ne spună ? Cine să ne spună ? Tu nu vezi că înnebunim ? Tu nu vezi că nu-i adevărat ? Tu nu vezi că ăsta ne latră din cap ?

BĂRBATUL CU BASTON : Din care cap ?

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Din capul nostru, din care altul ? Ia încearcă să-ți acoperi urechile. Tu nu vezi că se aude mai bine cînd îți acoperi urechile ?

BĂRBATUL CU BASTON : Se aude la fel.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu știu ce mai vrea. Nu știu. I-am dat mîncare, i-am curățat toate fîntînile, i-am lăsat apă peste tot...

BĂRBATUL CU BASTON : Poate vrea o fîntînă nouă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Păi, cîte vrea ?

BĂRBATUL CU BASTON : Poate vrea mai multe.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Chircindu-se lîngă fîntînă, acoperindu-și mereu capul.*) : Cîte vrea ? Cîte ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Chircindu-se de partea cealaltă a fîntînii.*) : Încă una și-ncă una...

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu mai sap.

BĂRBATUL CU BASTON : Trebuie să săpăm.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Eu nu mai cobor.

BĂRBATUL CU BASTON : Cobor eu.

(*Lătratul continuă din adîncul fîntînii.*)

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ce-a făcut ? Unde-i ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Cu urechea lipită de fîntînă.*) : E aici ! E jos ! Dumnezeule, sper c-ai pus totul cum trebuie !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Încă îngrozit.*) : Clepfăie ?

BĂRBATUL CU BASTON : Clepfăie !

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Ridicînd ușor capul peste marginea fîntînii.*) : Dacă clepfăie, e bine. Dacă clepfăie, sîntem salvați.

(*Cei doi ascultă cum mănîncă cîinele.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Îi place.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Se deschide la gît, respiră ușurat.*) : Uf ! Am crezut că mor.

BĂRBATUL CU BASTON : Acum o să fie bine.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ce frumos clepfăie !

BĂRBATUL CU BASTON : Nu te uita acum. Poate că nu-i bine să te uiți la el cînd mănîncă.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Oricum, nu se vede nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Chiar dacă nu se vede nimic, nu te uita acum.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ce bine e cînd toate lucrurile intră pe făgașul lor normal.

BĂRBATUL CU BASTON : Hai, gata, la treabă ! (Se *duce lîngă fîntîna a doua*) E clar că pe asta n-am curățat-o de cîteva zile.

(BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *își leagă funia de mijloc și escaladează marginea fîntînii, cu lopata în mînă.* BĂRBATUL CU BASTON *apucă strîns de funie.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Ai grijă ce faci.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE (*Respiră de parcă ar sări cu parașuta.*) : Ai grijă să mă ții strîns.

BĂRBATUL CU BASTON : Am.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Ai grijă, să tragi repede cînd îți spun să tragi repede.

BĂRBATUL CU BASTON : Jur c-am să trag repede.

BĂRBATUL CU PĂLĂRIE : Și să nu mă lași !

BĂRBATUL CU BASTON : Nu te las eu.

(BĂRBATUL CU PĂLĂRIE *începe coborîrea.* BĂRBATUL CU BASTON *e concentrat și respiră greu din cauza efortului.*)

BĂRBATUL CU BASTON : Se vede ceva ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Se vede.

BĂRBATUL CU BASTON : Ce ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Cum ?

BĂRBATUL CU BASTON : Ce se vede ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Tot.

BĂRBATUL CU BASTON (*Pentru sine*) : Draci !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Ai zis ceva ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nimic, nimic... Te mai las ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu mai e mult.

BĂRBATUL CU BASTON : Vezi să nu-ţi cadă ceva-n cap.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Stop !

BĂRBATUL CU BASTON : Huh ! Nici măcar nu-i aşa de adîncă. (*Pauză.*) A mîncat ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu.

BĂRBATUL CU BASTON : Deloc ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nici nu s-a atins.

BĂRBATUL CU BASTON : Da' măcar a trecut pe acolo ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu-mi dau seama.

BĂRBATUL CU BASTON : Apa este ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : E nebăută.

BĂRBATUL CU BASTON : Şi ce facem ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Eu ştiu ? Aşteptăm.

BĂRBATUL CU BASTON : Sper că n-ai coborît prea jos.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu, da' am impresia că ceilalţi dorm.

BĂRBATUL CU BASTON : Cum dorm ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Păi, nu aud nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Strigă-i.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Huuu...

BĂRBATUL CU BASTON : Nimic ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Puturoșii ăia mă enervează.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Și ce vrei să fac ?

BĂRBATUL CU BASTON : Ce vreau ? Vreau să nu muncim ca imbecilii pentru alții.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Eu le arunc o piatră-n cap.

BĂRBATUL CU BASTON : Vezi c-ai să spargi capul cuiva.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Și ce vrei să fac ?

BĂRBATUL CU BASTON : Aruncă-le niște pîine.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Păi, dă-mi pîine.

BĂRBATUL CU BASTON : Păi, n-ai spus că el nu s-a atins de pîine ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Vrei să arunc din pîinea lui ?

BĂRBATUL CU BASTON : Aruncă și-i punem dup-aia alta, proaspătă.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Bine.

BĂRBATUL CU BASTON : Ai aruncat ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE (*Rîzînd.*) : Le-am făcut-o.

BĂRBATUL CU BASTON : Îi auzi ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Perfect.

BĂRBATUL CU BASTON : Este că dormeau ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Dormeau, nenorociţii.

BĂRBATUL CU BASTON : Spune-le că dacă se mai întîmplă, le vărsăm tomberonu-n cap. (*Pauză.*) Le-ai spus ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Le-am spus.

BĂRBATUL CU BASTON : Şi ei ce-au spus ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Vor apă. Au rămas fără apă.

BĂRBATUL CU BASTON : Înseamnă că a fost şi pe la ei.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu ştiu. Se pare că a fost.

(*În acest moment, de sus coboară o funie şi cineva fluieră scurt.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*Tresărind.*) : Au lăsat funia. Ce să le dau ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Dă-le tomberonul. Şi cere-le şi nişte apă.

BĂRBATUL CU BASTON : Le cer. (*Agaţă unul dintre tomberoane de funie şi fluieră scurt. Tomberonul este tras undeva în sus.*) Deci, a fost pe la ei sau n-a fost ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : A fost. Da' ei zic că la ei mai mult a împrăştiat decît a mîncat.

BĂRBATUL CU BASTON : Păi, să curețe.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Au curățat, săracii. Poți să tragi de-acuma.

(*În timp ce* BĂRBATUL CU BASTON *trage din greu de funie, de sus coboară, agățat de o funie, un bidon cu apă. De jos se aud rîsete înfundate.* BĂRBATUL CU BASTON *scoate din fîntînă un tomberon identic cu cel pe care l-a trimis în sus. Între timp, bidonul cu apă se leagănă în aer și cineva, de sus, fluieră nerăbdător.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*Chinuindu-se să se elibereze de tomberon, către cer.*) : Ei, na ! Așteaptă puțin ! Nu pot să le fac pe toate !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Ai zis ceva ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Dezlegînd bidonul cu apă.*) : Nimic. A venit apa.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Trimite-mi apa cea veche și ține pentru noi apa cea nouă.

BĂRBATUL CU BASTON : Așa fac, lua-i-ar dracu' ! (*Către cei de jos.*) Ce-aveți acolo de rîs ? Ce v-a găsit, ha ? (*De sus se aude fluieratul. Către cer.*) Ia te uită, s-au trezit și ăștia ! (*Fluieră și el. Funia de care fusese legat bidonul cu apă începe să urce.*) Trebuia să le fi dat și tomberonul lor. (*Către* BĂRBATUL CU PĂLĂRIE.) Să le dau și tomberonul lor ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Mai bine îl mai ținem.

BĂRBATUL CU BASTON : Cum vrei. Vezi că-ţi trimit apa.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Auzi, la cei de *sub* ei n-a fost de trei săptămîni.

BĂRBATUL CU BASTON : Vai de capul lor ! Da' măcar au încercat ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Au săpat de le-au ieşit ochii din cap.

BĂRBATUL CU BASTON (*Coborînd bidonul lor de apă.*) : N-au săpat destul de adînc. L-ai prins ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Ce ?

BĂRBATUL CU BASTON : Bidonul, ţi-am trimis bidonul.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu văd nimic. (*Pauză.*) Ei spun că au săpat pînă la o sută de metri şi el tot n-a venit.

BĂRBATUL CU BASTON : Depinde ce i-au pus înăuntru. L-ai prins ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Ce ?

BĂRBATUL CU BASTON : Bidonul.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu văd absolut nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Cască ochii. Ce vrei să-ţi fac.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Auzi... *Ăştia* spun că aia de mai jos spun că sub *ei* sînt nişte tipi la care n-a fost niciodată.

BĂRBATUL CU BASTON : Chiar niciodată ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Absolut niciodată.

BĂRBATUL CU BASTON : Asta-i rău. Le-ai spus că la noi vine în fiecare noapte ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Le-am spus.

BĂRBATUL CU BASTON : Și ei ce-au spus ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : N-au spus nimic.

BĂRBATUL CU BASTON : Le e ciudă, este ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Ha ! Ne întreabă dacă nu vrem să facem un schimb.

BĂRBATUL CU BASTON : Ce fel de schimb ? Nu vrem să facem nici un fel de schimb. Vezi, să nu te-apuci să faci vreun schimb.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Pentru două bidoane de benzină.

BĂRBATUL CU BASTON (*Se gîndește un timp.*) : Nu ! Spune-le că nu se poate.

VOCEA BĂRBATULUL CU PĂLĂRIE : Trei bidoane cu benzină pentru o săptămînă. Hm ? Crezi că merită ?

BĂRBATUL CU BASTON : Ascultă, pune apa acolo și gata. Nu mai sta de vorbă cu jigodiile alea. Tu nu vezi că vor să te prostească ? Pune apa și vino sus !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Trei bidoane cu benzină sînt totuși trei bidoane cu benzină.

BĂRBATUL CU BASTON : N-au decît să-și țină benzina. Nu schimbăm nimic.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Ăștia spun că sînt de-acord să-i lăsăm măcar o noapte.

BĂRBATUL CU BASTON : Și după aia cum îi scoți ? Ești sigur că poți să-i scoți dup-aia ? Nu poți să ai

încredere-n nimeni, ascultă ce-ţi zic. N-au decît să muncească şi ei cum trebuie ş-o să vină şi la ei. Să curețe, să schimbe apa. Spune-le că dacă nu schimbă apa, degeaba. El nu vine decît la apă limpede. Spune-le că noi schimbăm apa de trei ori pe zi. Asta poţi să le spui. Ai prins bidonul?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE: Nu.

BĂRBATUL CU BASTON: O să-ţi apuce careva bidonul dacă eşti atît de căscat.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE: Degeaba strigi, că nu-l văd. Poate nu l-ai lăsat unde trebuie.

BĂRBATUL CU BASTON (*Furios, ridică bidonul şi-l coboară în altă fîntînă.*): Acum îl vezi?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE: Auzi, ăştia de jos spun că la ăia de deasupra noastră a fost în cîteva rînduri, da' n-a băut şi n-a mîncat nimic, numai le-a făcut murdărie şi a plecat.

BĂRBATUL CU BASTON: Asta-i nemaipomenit.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE: Tipii sînt absolut fierţi.

BĂRBATUL CU BASTON: Normal. Vezi că iar am coborît bidonul.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE: Nu-l văd.

BĂRBATUL CU BASTON (*Furios, schimbă fîntîna.*): Da' termină cu palavrele că se-ntunecă. N-au decît să stea ei la taifas dacă vor. D-aia nu vine la ei, pentru că stau la taifas şi ţin fîntîna vraişte.

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE: Da' nu stau la taifas, muncesc. Ai coborît bidonul?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu-l vezi nici acu' ?

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Naiba să-l ia de bidon ! Văd ca nu ești în stare să cobori un bidon.

BĂRBATUL CU BASTON (*Bodogănind, schimbă fîntîna.*) : Eu nu știu ce se-ntîmplă azi cu tine acolo jos...

(*De sus se aude un zgomot puternic, ca și cum două trape grele s-ar fi dat la o parte. Lumină celestă inundă pe verticală toate etajele universului. Un început de muzică de catedrală care crește maiestuos.*)

BĂRBATUL CU BASTON (*Luat prin surprindere, agitat.*) : Dumnezeule, văd că-ncepem azi mai devreme !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Cum începem mai devreme ?

BĂRBATUL CU BASTON : Nu știu. Văd că începem mai devreme. Hai, sus ! Hai, sus, repede !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Pe unde naiba să vin ? Unde-ai lăsat funia aia ?

BĂRBATUL CU BASTON : Am lăsat-o unde-am lăsat-o. Trebuie s-o vezi, e jos... (*Muzica de orgă crește în intensitate.*) N-o vezi ? Acum o vezi ? (*Muzică însoțită de voci omenești în adorare, care cresc în intensitate.*) Gata, gata, stai acolo ! Rămîi acolo acum !

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE : Nu rămîn aici ! Unde-i funia ? Nici n-ai lăsat-o ! Cum să rămîn aici ?

BĂRBATUL CU BASTON (*Urlînd, acoperit de corul rugăciunii.*) : Așteaptă acum ! Vezi c-a-nceput...

(*O adorare pe toată coloana lumii coboară de sus și se distribuie pe toate etajele adorării. Unison de voci care rostesc rugăciunea*) :

VOCILE : Tatăl nostru care ești în ceruri...
Sfințească-se numele tău
Și iartă greșelile noastre

BĂRBATUL CU BASTON *se asociază* VOCILOR :
Precum și noi iertăm greșiților noștri
Și pîinea noastră cea de toate zilele

VOCEA BĂRBATULUI CU PĂLĂRIE *se asociază* VOCILOR :
Dă-ne-o nouă astăzi...
Și pîinea noastră cea de toate zilele...
Și pîinea noastră cea de toate zilele...

(*Coloană de lumină și coloană de voci în adorare.*)

ARTUR, OSÎNDITUL

Mascaradă în trei acte

Ca să prepari un sos de iepure,
ai nevoie de iepure;
ca să crezi în Dumnezeu,
ai nevoie de un Dumnezeu.

Stavroghin

Personaje:

ARTUR

GARDIANUL

CĂLĂUL

COLONELUL

GUFI

GUVERNATORUL

TOBOȘARI, TROMPEȚI

ACTUL I

O încăpere amintind de sălile medievale de arme. Ideea că de foarte multă vreme nimeni n-a mai intrat și nimeni n-a mai ieșit. Două personaje dau tîrcoale pe afară. Cu eforturi reunite, încearcă să forțeze ușa. Înjurături, icnete, izbituri. Ușa este împinsă în interior. Apare capul mirat al GARDIANULUI. *Imediat apare și capul întrebător al lui* ARTUR.

ARTUR : Cum ? !... Aici ?

GARDIANUL (*Rușinat*) : Da...(*Își scarpină barba*) Da...

ARTUR : Ești sigur ?

GARDIANUL (*La fel de stînjenit.*) : Cred că da... (*Se hotărăște să intre ; e vizibil stînjenit de interiorul jalnic ; în același timp, conștient de îndatoririle sale, încearcă să salveze aparențele ; înlătură cîteva obiecte care baricadează trecerea, strivește un păianjen, scutură cîteva fire de praf ; apoi renunță, copleșit.*)

ARTUR (*Urmărește cu silă operațiunile* GARDIANULUI ; *mai mult neîncrezător decît indignat.*) : Nu se poate !

GARDIANUL (*Învins, abătut.*) : Asta e tot ce avem...

ARTUR (*Tot mai copleşit.*) : Nu... Nu se poate... !

GARDIANUL : Aici am primit instrucţiuni să vă aduc...

ARTUR : În putoarea asta ?

GARDIANUL : Da, domnule...

ARTUR : În gaura asta ? În cloaca asta ?

GARDIANUL (*Evitînd privirile lui* ARTUR.) : Da, domnule...

ARTUR (*Exasperat, lovind cu piciorul în obiecte.*) : Vă bateţi joc de mine ?

GARDIANUL (*Înfrînt.*) : Nu, domnule...

ARTUR (*Învins.*) : Ţie ţi-ar plăcea să mori aici ?

GARDIANUL : Nu, domnule...

ARTUR : Vezi ? Şi eu de ce să mor aici ?

GARDIANUL (*Reintrînd în prerogative.*) : N-avem alt loc... (*Răzuind ceva cu bocancul.*) Trebuie să ne înţelegeţi şi pe noi...

ARTUR (*Explorînd încăperea.*) : Nu... Nu cred c-am să pot... (*Cutremurat de repulsie.*) Ce mizerie s-a adunat...

GARDIANUL : E normal. Ştiţi, noi, în ultimii zece ani, n-am mai avut condamnaţi la moarte.

ARTUR : Vrei să spui că... eu sînt primul care...

GARDIANUL (*Fierbinte.*) : Da !

ARTUR :...primul osîndit... în ultimii zece ani...

GARDIANUL (*Entuziasmat*) : Da ! Da ! Da ! Sînteţi primul !

ARTUR : Atunci, du-te şi le spune...

GARDIANUL (*Cu o presimțire neagră.*) : Nu ! Nu ! Nu !

ARTUR :...că eu refuz să mor aici !

GARDIANUL (*Perplex.*) : Refuzați să muriți ?

ARTUR : Da.

GARDIANUL (*Un rîs scurt* ; *o clipă de meditație* ; *un alt rîs scurt* ; *altă clipă de meditație.*) : Cum vine asta ? Toți murim...

ARTUR : Da, dar eu vreau să mor demn. Ca un om !

GARDIANUL : Aha !

ARTUR : Nu ca un cal. Pricepi ? Du-te și spune-le...

GARDIANUL : Cui ?

ARTUR : Cui vrei.

GARDIANUL : N-am cui. Aici, toată lumea doarme pînă la ora unu.

ARTUR : Te duci după unu.

GARDIANUL : Va fi prea tîrziu. La unu începe execuția.

ARTUR (*Indignat.*) : Cum ? În timpul prînzului ?

GARDIANUL : Înainte de prînz.

ARTUR (*Desfigurat de indignare.*) : Îmi șterpeliți masa de prînz ?

GARDIANUL : S-a considerat că e mai bine ca osîndiții să moară flămînzi.

ARTUR (*Vehement.*) : De unde știți voi că e mai bine ?

GARDIANUL : În primul rînd că se fac economii. Ș-apoi, dacă osînditul e sătul, poate să facă pe el în timpul execuției. Nu ? Ș-atunci e groaznic...

ARTUR : De ce e groaznic ?

GARDIANUL : Miroase...

ARTUR : Și ce dacă miroase ?

GARDIANUL : Miroase, domnule ! V-ar plăcea să fiți îngropat... așa ?

ARTUR (*Îmbufnat.*) : Ce-mi pasă mie cum voi fi îngropat ?

GARDIANUL : Dar îmi pasă mie, pentru că tot eu vă îngrop...

ARTUR (*Înduioșat.*) : Dumneata ? Dumneata le faci aici pe toate ?

GARDIANUL (*Bravînd.*) : Tot greul cade asupra inferiorilor.

ARTUR (*Cu afecțiune și compasiune.*) : Îmi pare rău... îmi pare sincer rău... Te rog să mă ierți pentru purtarea de adineauri.

GARDIANUL : Nu face nimic.

ARTUR : N-o să se mai întîmple...

GARDIANUL : Bineînțeles.

ARTUR (*Discret.*) : Totuși... unde... unde ai de gînd să mă îngropi ?

GARDIANUL : Avem... o groapă cu var... mare... Mai în spate...

ARTUR (*Tremurînd, se repede la* GARDIAN.) : Bestii ordinare ! Vă arăt eu groapă cu var !

GARDIANUL : Parcă ziceați că nu vă pasă...

ARTUR : Cum să nu-mi pese ? Ce sînt eu ? Pisică ?

GARDIANUL (*Măsurîndu-l lung.*) : Nu.

ARTUR: Eu nu sînt deținut! Eu sînt osîndit! Am dreptul să mor cum se cuvine!

GARDIANUL: Ce frumos vorbiți!

ARTUR: Am dreptul să fiu îngropat cum se cuvine!

GARDIANUL: Ce mai! Ați pus degetul pe rană!

ARTUR: Puturosule! Ți-e greu să sapi o groapă? Una singură? Numai a mea?

GARDIANUL: Eu o sap... (*Gestul banilor.*): Dacă iese ceva...

ARTUR (*Nelămurit.*): Ce?

GARDIANUL: Ceva... (*Repetă gestul*) Știți, sînt vremuri grele. Aici, toți trăim din mila deținuților...

ARTUR (*Indignat.*): Hoților!

GARDIANUL: Păcat, păcat că gîndiți așa... Mie deja îmi datorați trei arginți.

ARTUR: N-am! Nu dau nimic! Pentru ce să dau?

GARDIANUL (*Patetic.*): Pentru că v-am păzit, domnule. Zi și noapte, cu pasiune și sacrificiu și cu dragoste chiar... N-a fost ușor. N-a fost puțin lucru să vă aduc pînă aici, în bună stare și nevătămat... Credeți-mă! Puneți-vă în locul meu...

ARTUR: Nu vreau!

GARDIANUL: Luați aminte ce vă spun. Această zgîrcenie vă poate fi fatală.

ARTUR: Accept să fiu omorît, dar nu accept să fiu jefuit.

GARDIANUL: Ascultați-mă cu atenție! Sînt unul dintre puținii oameni care vă vrea binele. Se vede că

n-aţi mai fost niciodată osîndit. Se vede că sînteţi neajutorat. Aici, dacă nu ştii să te porţi, o sfîrşeşti urît de tot.

ARTUR: Nu! În ruptul capului, nu!

GARDIANUL: Chiar despre asta e vorba. Pregătiţi ceva pentru călău...

ARTUR: Eu? Să-l plătesc pe călău? Niciodată!

GARDIANUL: Veţi regreta cumplit!

ARTUR (*Rînjind.*): N-o să mai am timp.

GARDIANUL: Ba da, o s-aveţi. Nu prea mult, dar o s-aveţi. Nu uitaţi că un cap poate fi tăiat dintr-o singură lovitură ori din două lovituri... Ori chiar din trei, în zilele proaste.

ARTUR: Cum? Aici fiecare face ce vrea? Nu există un regulament?

GARDIANUL: Ba există. De-aia zic. Dacă vreţi să iasă o treabă mai bună, mai curată... Pregătiţi măcar zece arginţi... I-i strecuraţi în buzunarul de la şorţ, înainte de...

ARTUR (*Total aiurit.*): Nu... nu... nu...

GARDIANUL: Ştiţi, se poate muri în atîtea feluri... Nu-i totuna dacă ţi se retează capul cu o secure bine ascuţită sau cu o secure boantă... Şi chiar pentru directorul închisorii, n-ar strica, înţelegeţi... o mică atenţie... dacă vreţi un oarecare fast, o execuţie mai onorabilă... Pentru că el nu e obligat să participe, dar, cu prezenţa sa, ar contribui, ar ajuta mult...

ARTUR (*Furios.*) : Haimanalelor ! Derbedeilor ! Nu vedeți un ban ! Am să fac o plîngere. Adu-mi hîrtie și cerneală !

GARDIANUL : Să nu faceți asta ! Noi n-am avut niciodată plîngeri...

ARTUR : Am să spun tot ! Am să dezvălui tot !

GARDIANUL : Domnule, ne distrugeți... Gîndiți-vă și la noi.

ARTUR : Am să spun tot adevărul !

GARDIANUL : Cine are nevoie de tot adevărul ? Gîndiți-vă la copiii inferiorilor... Gîndiți-vă la oraș... Se va pustii, se va face o baltă neagră...

ARTUR : Să se știe tot ! Să se vadă tot !

GARDIANUL (*Speriat, distrus.*) : De ce să se vadă tot ? (*Se agață de* ARTUR.) Eu nu sînt vinovat cu nimic... Vă dau banii înapoi...

ARTUR : N-am nevoie ! Păstrează-i !

GARDIANUL : Vă dau tot ce am. Copiii mei tușesc întruna, de la naștere... Asta nu vă spune nimic ?

ARTUR : Absolut nimic !

GARDIANUL (*În hohote de plîns.*) : N-aveți inimă... Ne aruncați în stradă... Știți bine că pînă la ora unu e interzis să umblăm pe stradă... Ne vor vîna ca pe niște cîini... Știu eu... Vreți să mă vedeți mort...

ARTUR : Nu-i adevărat !

GARDIANUL : Ba da, mi-am dat seama imediat. Vă stau în gît !

ARTUR: N-am nimic cu tine. Ridică-te!

GARDIANUL: De ce să mă mai ridic dacă tot trebuie să mor? Rămîn în balta mea de sînge. Loviţi odată! Daţi cu piatra!

ARTUR: Pst! Ne aude lumea.

GARDIANUL: Trebuie să fim auziţi! Moartea mea trebuie să ajungă pînă în stradă! Vă hrăniţi cu moartea mea...

ARTUR: Eşti nebun. Pentru mine nici nu exişti...

GARDIANUL (*Radios.*): Precis?

ARTUR: Îţi dau cuvîntul meu.

GARDIANUL: De ce n-aţi spus de la început? (*Se ridică.*)

ARTUR: N-am ştiut că îţi face bine.

GARDIANUL: Ah, domnule, cum să vă mulţumesc? (*Îl îmbrăţişează.*) Dumnezeu să vă dea sănătate!

ARTUR (*Tocmai pipăia un satîr cu buricele degetelor.*): Ei! Sănătate! Asta-i acum!

GARDIANUL: Atunci primiţi binecuvîntarea mea. Pentru că în ziua de azi n-aveţi cui să vă plîngeţi.

ARTUR: Găsesc eu. Mă plîng la director.

GARDIANUL: La Gufi? Nu vă pricepeţi la oameni.

ARTUR: Mă plîng la general! Mă plîng la guvernator!

GARDIANUL: Generalul? Pîinea lui Dumnezeu... Guvernatorul? Ştiţi cum i se mai spune guvernatorului? Mama răniţilor. Cu mîna lui udă în fiecare zi florile din închisoare. Se poartă ca un tată cu noi toţi... zău... ne aduce pachete cu sfîrcuri... dă

sfaturi deținuților, mai joacă tabinet cu ei... Pe bune că sînteți inconștient. N-are rost să vă plîngeți...

ARTUR: Și rația de prînz?

GARDIANUL (*Iluminat.*): Știți ce? Îi punem punct. V-o dau pe-a mea. Rămîn eu nemîncat. O fac pentru dumneavoastră. V-o dau și gata! Să uităm tot ce-a fost!

ARTUR: Și groapa? Cum rămîne cu groapa?

GARDIANUL: V-o sap gratuit. Am să vă sap o groapă individuală, deși e împotriva regulamentului. (*Eroic.*) Da, voi încălca regulamentul! Voi minți în fața superiorilor mei! Voi călca legea pentru dumneavoastră, numai și numai ca să fiți mulțumit... Vă jur!

ARTUR (*Înmuiat.*): Și cu murdăria de aici?

GARDIANUL: O nimica toată! Ne apucăm amîndoi și într-o oră măturăm, spălăm pe jos, aerisim... Aduc eu cîrpe, domnule!

ARTUR: Și cu călăul?

GARDIANUL: Punem mînă de la mînă și-i luăm un rachiu. E ramolit de tot. Dacă nu bea, îi tremură mîna. Și mai e și miop.

ARTUR: Asta întrece orice măsură.

GARDIANUL: Nu, știu eu cît să-i dau. Odată... (*Pufnește în rîs.*) știu eu cînd... cuiva... știu eu cui... dintr-o mișcare greșită... hîrști!, i-a tăiat o ureche... Ce-am mai rîs! Apoi... i-a mai tăiat o ureche... Hîrști!

Hi-hi-hi ! Spuneţi şi dumneavoastră. Să nu te prăpădeşti ? Apoi încă una... Şi încă una... Numai nu se putea concentra... Depăşise măsura.

ARTUR : De patru ori ? Cîte urechi avea ?

GARDIANUL : Dar nu vă fie frică, eu am să fiu lîngă dumneavoastră. Am să vă ţin de picioare, ca să nu vă zvîrcoliţi. Cu dumneavoastră n-o să se repete. Îi ung eu gîtlejul la fix. O să meargă brici. Ne apucăm ?

ARTUR : Mă plictiseşti. Eu trebuie să mă reculeg, nu să spăl pe jos.

GARDIANUL : Cum vreţi. Dumneavoastră urmaţi să fiţi executat aici. Pentru dumneavoastră o faceţi, nu pentru mine.

ARTUR : Nu, nu-mi place. Altfel visam eu că voi muri. Nu ca un şobolan. Am şi eu nevoie de puţină ceremonie, de puţin lux, doi-trei trompetişti... Înţelegi ? Puţină lume care să privească...

GARDIANUL : Domnule, acum, că tot ne-am împrietenit puţin, am să vă vînd un pont...

ARTUR (*Aerian.*) : Ne-am împrietenit, noi... ?

GARDIANUL : ...publicul nu mai agreează execuţiile... Nu mai vor să vină, nu mai e ca altădată. Spuneţi-mi şi mie, cîţi mai sînt astăzi care ştiu să aprecieze o lovitură ? O lovitură frumoasă, ca un fulger luminos, drept pe mijlocul gîtului, o lovitură ca o mîngîiere, ca o pană, pe care osînditul nici n-o gîndeşte ?

ARTUR (*Visător.*) : Cîţi ?

GARDIANUL : Cîți mai știu să aprecieze astăzi un osîndit ? Cîți mai știu să-l înțeleagă, să-i aplaude curajul, să se apropie de inima și de sufletul osînditului ? Cine mai știe să ghicească, în ultima clipă, de pe buzele osînditului, ultimul cuvînt al osînditului ?

ARTUR : Nimeni !

GARDIANUL : Nimeni ! Au trecut timpurile alea !

ARTUR : Au trecut al dracului de repede...

GARDIANUL : Uitați-vă la mine ! Cîți ani îmi dați ?

ARTUR : Nu știu.

GARDIANUL : Timpuri mîrșave. Nimic nu se mai vede cu ochiul liber.

ARTUR : Urîte zile. Nu credeam să le mai prind.

GARDIANUL : Decadența, asta e. Sîntem striviți, sîntem siliți să mîncăm ciuperci.

ARTUR : Și greața asta care plutește în aer...

GARDIANUL : Așa ! Așa ! E singurul lucru care se vede cu ochiul liber.

ARTUR : Poate că sîntem bolnavi. Poate că natura e bolnavă...

GARDIANUL : Natura, domnule, e ca o eczemă care ne-a crescut pe piele.

ARTUR : Întotdeauna mi-a fost silă să-mi ating pielea...

GARDIANUL : Și mie. Mor de silă. Uitați-vă în cerul gurii mele... E galben...

ARTUR : De zece ani nu dorm, nu mănînc, nu beau... Mă simt umilit...

GARDIANUL: Şi pe mine, domnule, mă umilesc deţinuţii. Credeţi că mi-e uşor să suport toate mofturile dumneavoastră?

ARTUR: Regret, regret enorm...

GARDIANUL: Mă bucur. Eu mă mulţumesc cu puţin. Toţi trebuie să ne mulţumim cu puţin... Şi mai ales dumneavoastră, care i-aţi citit, cu siguranţă, pe antici. Unde e virtutea, unde e sobrietatea, unde e dispreţul faţă de lustrul artificial şi inutil?

ARTUR (*În transă.*): Unde...

GARDIANUL: Păi? Şi ce dacă n-avem trompeţi? Şi ce dacă n-avem public? Trebuie să ne fortificăm mintea şi trupul, trebuie să trăim şi să murim ca nişte stoici...

ARTUR: Zenon din Citium, Chrisippos, Seneca, Epictet...

GARDIANUL: Sextus Empiricus!

ARTUR: Ăsta era sceptic...

GARDIANUL: În sfîrşit... Sîntem şi noi strîmtoraţi... Trebuie să fiţi de partea noastră... Oraşul e alunecos, oamenii stau închişi în casele lor... Nu se mai găsesc baloane, nu se mai găsesc confetti! Arborii din parcul municipal s-au înnegrit şi s-au scufundat. Pe vremea asta, e o bucurie să stai la închisoare. Nu vedeţi cum plouă? Ştiţi dumneavoastră cîte eforturi face municipalitatea să-i ţină pe oameni la închisoare? Să poată salva... măcar atît... Să poată rezista... măcar aşa... cît de cît...

ARTUR: N-am ştiut. N-am ştiut şi gata.

GARDIANUL : Şi dumneavoastră visaţi trompeţi !

ARTUR (*Vehement, vinovat.*) : Nu-i adevărat !

GARDIANUL : Ba da ! V-am prins eu ! Aţi visat trompeţi.

ARTUR : Ce oroare !

GARDIANUL : Sigur. Visul desfigurează realitatea.

(*Pauză* ; *personajele, uşor obosite.*)

ARTUR (*Patetic.*) : Şi totuşi, şi totuşi... Cu puţină ordine, cu puţină disciplină... Cu un cetăţean, doi... această sală s-ar lumina, s-ar rotunji, s-ar lipi mai repede de noi... pentru că sufletul e şi el un copil care aşteaptă ceva...

GARDIANUL (*Indecis.*) : Hm.

ARTUR (*Propulsat de acest „hm".*) : Nu ? Am putea aranja tribuna, am putea împrumuta cîteva fotolii... Uite, chiar aici, am putea ridica un eşafod discret, simplu, graţios... Şi din resturile astea... am încropi un baldachin... Şi dac-am aduce un covor roşu, închipuieşte-ţi ce efect... Şi puţină mătase pe eşafod... şi buturuga tronînd într-un ocean de mătase... Şi chiar un mic dispozitiv de scurgere... Şi trei-patru trompeţi care ar da semnalul şi oficialităţile ar veni şi şi-ar ocupa locurile... Înţelegi ? Îţi dai seama că toate astea sînt posibile, realizabile ? Îţi dai seama ce feerie, ce splendoare... Şi guvernatorul, care ar ţine un mic discurs, unul mic, simbolic, mic de tot...

GARDIANUL (*A ascultat fascinat; se scutură.*) : Nu ! Guvernatorul e bolnav de stomac. Nu suferă sîngele.

ARTUR : În sfîrşit, soţia lui... Pentru c-am putea aranja o lojă pentru doamne... Nu ? Şi totul ar mirosi a vopsea proaspătă şi ar fi mai intim, mai deosebit... Nu ? Nu simţi nimic ? Nu simţi niciodată nimic ?

GARDIANUL (*Scuturîndu-se din starea de prostraţie.*) : Nu.

ARTUR : De ce nu ?

GARDIANUL : Auziţi ? (*Bate ceasul municipal.*) : Sîntem deja în întîrziere.

ARTUR : Ce păcat ! A fost un vis frumos...

GARDIANUL : Nu vă mai gîndiţi. Iluziile întunecă mintea.

ARTUR (*Îmbrăţişează un altar.*) : Dar măcar un preot... Un preot am dreptul să chem...

GARDIANUL (*Îi arată spre praful pe care l-a luat pe mîini de pe altar.*) : Vedeţi ? Vedeţi ce păţiţi dacă vă atingeţi de cele sfinte ? (*Îi întinde o batistă.*) Poftim, ştergeţi-vă cu ea.

ARTUR (*Se şterge.*) : Nu se duce.

GARDIANUL : Aşa vă trebuie. Se vede că sînteţi ateu.

ARTUR : Şi ce dacă sînt ateu ? Simt acum nevoia să vorbesc unui preot.

GARDIANUL : Chiar în ultimul moment să vă renegaţi principiile ?

ARTUR : Ce-ţi pasă de principiile mele ? Am dreptul la preot sau nu ?

GARDIANUL : Da, numai că...

ARTUR (*Surescitat.*) : Da sau nu ?

GARDIANUL : Mă tem că... din cauza unei încurcături...

ARTUR : Știam eu ! (*Furibund.*) Altă șmecherie ! Precis că n-aveți preot ! Știam eu că mi se refuză tot ! Vreți să mor ca un cîine. Știam eu că vreți să mor ca un cîine. Pentru că sînt un cîine ! Un cîine !

GARDIANUL : Domnule, vă rog, se aude afară...

ARTUR : Da ! Sînt ! Nu pot cere nimic ! Nu pot avea nimic ! Nu am liniște, nu am covor roșu ! Nimic, nimic, nimic ! Eu mă sinucid !

GARDIANUL (*Îngrozit.*) : Nu știți ce spuneți ! (*Își acoperă urechile.*)

ARTUR (*Epuizat, la pămînt, icnind.*) : Nu mai vreau nimic... Să se termine odată !

GARDIANUL : Știam eu c-o să se termine totul cu bine...

ARTUR : Să vină călăul ! Să se termine !

GARDIANUL : Imediat, imediat... (*Agitat, prin încăpere.*) Numaidecît... Întotdeauna întîrzie... blestematul... (*Pentru sine.*) Pezevenghi bătrîn, era treaba terminată... (*Privește în stradă:*) Nu vă faceți probleme, vine, vine... (*Pentru sine, pocnindu-și pumnii.*) Era treaba terminată... (*Dulce.*) N-avem noroc, domnule ! (*Îl îmbrățișează.*) Și nu mai strigați așa, că mi se rupe inima...

ARTUR (*Refăcîndu-și ținuta.*) : Mulțumesc. Mă simt mai bine.

GARDIANUL : Vedeți ? Toate se rezolvă, toate se liniștesc pînă la urmă...

ARTUR: Îmi pare rău numai... că va trebui să mă despart de tine...

GARDIANUL: Am să vă țin capul între mîinile mele... pînă la ultima suflare...

ARTUR: Ai să-mi lipsești.

GARDIANUL: Dumneavoastră o să-mi lipsiți mai mult...

ARTUR: Ciudat. Parcă m-am atașat de locul ăsta... De orașul ăsta...

GARDIANUL: Ah, nu-mi vorbiți de oraș! Să-l fi văzut înainte de decadență...

ARTUR: Sînteți în decadență?

GARDIANUL: Sîntem în decadență!

ARTUR: Mi s-a părut mie că e ceva ireal, că e misterios...

GARDIANUL: Plutim într-un ochi de fiară, domnule! Orașul ăsta a fost curat ca o farfurie, a fost ca o foiță de staniol... (*Congestionat.*) L-am iubit ca pe o femeie, cu groază, cu îndîrjire... L-am iubit degeaba, domnule, pentru că, uitați-vă la mine... Ce sînt eu acum? O fantoșă, o improvizație... Ha-ha-ha! Noi, cei vii, am ajuns simple sperietori, nici nu s-ar putea spune că sîntem vii. Cum să mai avem grijă de morți cînd noi nici măcar nu știm dacă sîntem vii?

ARTUR: Lasă... Uite, ia o țigară.

GARDIANUL (*Indignat.*): Ce țigară? Ce țigară? (*O primește, ia foc, trage puternic.*) Ce țigară... (*Repede.*) Ce știi dumneata despre oraș, ce știi dumneata despre mine, ce știi dumneata despre execuțiile de altădată?

ARTUR: Nimic.

GARDIANUL (*Blînd.*): Vedeți? Și vă dați la noi... Ne îmbrînciți, ne umpleți de noroi... (*Trage fumul puternic; pentru sine.*) Și poate nici n-ar fi așa rău...

ARTUR: Cum?

GARDIANUL: Nimic. Meditam și eu. Mă gîndeam la dumneavoastră...

ARTUR: Ce rost mai are?

GARDIANUL: Îmbrînciți-ne! Loviți-ne! Așa ne trebuie! Cereți trompeți!

ARTUR (*Chinuit.*): N-auzi că m-am răzgîndit? Că nu mai vreau nimic?

GARDIANUL (*Înrăit, implorator.*): De ce să vă răzgîndiți? Nu e bine să vă răzgîndiți... E rușinos să vă răzgîndiți! Dați-ne ghionturi! Dați-ne dupaci! Să se simtă! Să se dărîme odată șandramaua! (*Plînge.*)

ARTUR (*Nelămurit.*): Lasă... hai, lasă... Nu mai e mult... Te-am obosit... Știu că te-am obosit. Vrei să-mi tai singur capul?

GARDIANUL (*Printre icnete.*): O, nu, să nu faceți asta! Îl nenorociți pe călău. Îi luați pîinea de la gură...

ARTUR: Bine, gata... Am să fac tot ce spuneți voi.

GARDIANUL: De ce să faceți tot ce spunem noi? De unde știți că tot ce spunem noi e bine? De unde știți că nu mă prefac? De ce sînteți atît de naiv? De ce credeți că plînsul meu e adevărat?

ARTUR (*Stupefiat.*): Păi, nu e?

GARDIANUL : Păi, nu ! Dumneavoastră trebuie să vă plîngeţi. Dumneavoastră sînteţi osîndit, aveţi conştiinţă. Noi sîntem nişte viermi. Aşteptăm şi noi să roadem firimiturile care vor cădea de pe gîtul dumneavoastră. De aceea vă zic... Nu vă lăsaţi !

ARTUR : Şi ce vrei să fac ? Ce vrei ?

GARDIANUL : Rupeţi-le gura ! Faceţi-i să se tîrască la picioare ! Scuipaţi-i ! Călcaţi-i ! Lăsaţi-i să facă pe ei de frică ! Zdrobiţi-i ! Să-şi rupă hainele, să vă roage, să vă implore ! Să vă cadă în genunchi... Ş-apoi... (*Visător.*) privindu-i de sus... muriţi demn, cu zîmbetul pe faţă !

ARTUR : Să mă plîng ? Împotriva cui ?

GARDIANUL : Împotriva mea ! Spuneţi-le adevărul ! Spuneţi-le că m-am purtat scîrbos cu dumneavoastră. Spuneţi-le că sînt perfid şi înrăit, că sînt un om de nimic, că sînt un şarpe care pîndeşte veninos din adîncul tomberonului. Spuneţi-le că sînt o canalie, o bestie, un mîrşav ! Spuneţi-le totul !

ARTUR (*Tragic, după o clipă de stupefacţie.*) : Nu spun nimic !

GARDIANUL (*Paroxistic.*) : Ba da ! Spuneţi-le că nu dau doi bani pe viaţa dumneavoastră ! Spuneţi-le că vă dispreţuiesc profund, că vă consider un gîndac, o coropişniţă, că simpla dumneavoastră prezenţă mă face să rîd, mă duce la isterie...

ARTUR (*Afectat.*) : Nu-i frumos...

GARDIANUL : Ce-i frumosul ? Ce-i adevărul ? Nu vedeţi ce se întîmplă aici ? Călăul n-a ajuns încă la locul execuţiei ! Plîngeţi-vă împotriva călăului, împotriva

securii. Cereți o secure nouă ! De zece ani e vorba ca municipalitatea să cumpere o secure nouă și nu s-a făcut nimic, nimic...

ARTUR : Poate că n-au bani, poate că-s încurcați și ei...

GARDIANUL (*Muget.*) : Nuuu ! Nu-i adevărat ! Domnule... nu ne lăsați tocmai acum... Uitați-vă, preotul, da, preotul, e la pescuit... Plîngeți-vă împotriva lui... Generalul trebuia să fie aici, tandru și atent, lîngă ultima dumneavoastră dorință. Vă conjur ! Plîngeți-vă împotriva generalului !

ARTUR : Niciodată ! Numai peste cadavrul meu.

GARDIANUL : Niciodată n-o să mai avem o asemenea ocazie...

ARTUR : Am spus nu !

GARDIANUL (*Disperat.*) : Ah, ce v-am făcut ? De ce vă purtați așa ? Numai dumneavoastră ne mai puteți sălta puțin...

ARTUR (*Intransigent.*) : Nu ! Nu ! Nu !

GARDIANUL (*Hohotind.*) : Ho-ho-ho ! N-aveți pic de recunoștință...

ARTUR (*Din buze.*) : Țttt !

GARDIANUL : Sînteți o haimana, un monstru, un vampir ! Sugeți sîngele gardienilor ! Îl mîncați de viu pe călău !

ARTUR (*Demonic.*) : De o mie de ori, nu !

GARDIANUL : Sînteți un trădător, un mincinos ordinar ! Mi-ați dat speranțe ca să mă vedeți cum mă chinui, cum mă consum... Ho-ho-ho... De fapt, asta ați

vrut, asta v-aţi dorit dintotdeauna... să muriţi ca un cîine... Asta aţi vrut! He-he-he! Dar nu! N-am să vă las! Regulamentul prevede covor roşu. Am să cer eu covor roşu!

ARTUR (*Dintr-odată, interesat.*): Prevede aşa ceva? Nu minţi?

GARDIANUL: Am să cer pantaloni noi, cămaşă albă, nou-nouţă!

ARTUR (*Neîncrezător.*): Eşti sigur?

GARDIANUL: Sînt! Eu m-am născut gardian! Cunosc regulamentele pe de rost.

ARTUR: Poate că s-au schimbat între timp...

GARDIANUL: Nici vorbă. La noi nu se schimbă nimic.

ARTUR: Nu ştii ce vorbeşti.

GARDIANUL: Cred şi eu. Ştiţi dumneavoastră cum arătau execuţiile altădată? Ştiţi cum se ţineau, unde, cît şi cum? Ştiţi cine venea, cum venea şi cîţi? Ştiţi cum arătam eu în uniformă festivă şi cu eghileţi? Uitaţi-vă la mine! Am eu uniformă, am eu eghileţi?

ARTUR: N-ai...

GARDIANUL: Ia mai daţi-mi o ţigară!

ARTUR (*I-o întinde, i-o aprinde.*): Mai spune...

GARDIANUL (*Alintîndu-se.*): Ce să mai spun? Nu mai spun nimic!

ARTUR: Poftim, ia-le şi pe astea... (*Îi dă tot pachetul.*)

GARDIANUL (*Bravînd.*): Ce să spun! Ce să spun! (*Cade în transă.*) Execuţiile, domnule, erau ceva sfînt! Da, ceva sfînt şi înălţător... Şi educativ, în acelaşi

timp... Încă ne țineam bine... Domnule, n-aș vrea să plecați dintre noi cu o impresie atît de proastă despre noi... N-aș vrea să părăsiți orașul cu o părere atît de proastă despre orașul nostru... Am să vă spun adevărul... Trebuie să știți adevărul...

ARTUR : Hai, dă-i bice !

GARDIANUL : Uitați-vă în ochiul meu, aici. (*Îi arată.*) E galben... Mii de osîndiți am văzut... Începusem să orbesc... Ori de cîte ori auzeam hîrști, ochiul meu clipea. Începuse să mi se tocească pleoapa... Erau alte vremuri, domnule, aveau altă aromă... Și nici nu ploua, ca acum, în zilele de execuție... Aveam un eșafod imens și o buturugă lucioasă ca o cizmă. Și acum ? Ia uitați-vă pe fereastră ! Uitați-vă afară ! Ce vedeți ?

ARTUR : Ce ?

GARDIANUL : Bălteşte. Cerul bălteşte. Știți de cît timp bălteşte ? De zece ani. Și s-a umplut și de fum. Ni s-au tocit acoperișurile, ni s-a înmuiat caldarîmul. Nu mai e ce-a fost. Pînă și osîndiții arătau altfel. Credeți că arătau ca dumneavoastră ? Păi, știți cum era adus osînditul de la închisoare la eșafod ? Păi, știți ce trăsură aurită avea ? Păi, știți că se adunau de dimineață și cum îl mai așteptau cu sufletul la gură ? Și cum se mai zbătea mulțimea ca să-l privească măcar o dată în ochi ori să-i rupă măcar o fîșie de cămașă ? Pentru că, domnule, pe vremea aceea osîndiții aveau harul de a vindeca rănile. Da ! Știți dumneavoastră să vindecați rănile ? Știți ?

ARTUR (*Înfricoșat.*) : Nu...

GARDIANUL : De ce nu știți ? De ce atunci știați și acum nu știți ?

ARTUR (*Pierdut.*) : Eu n-am nici o vină, eu, atunci...

GARDIANUL : Totuna e ! Pentru mine, osîndiții n-au avut niciodată viață personală ! Pentru mine, osîndiții n-au fost decît unul și același om dus de mai multe ori la moarte. (*Meditativ, pentru sine.*) Nu, domnule, oricît m-am străduit, n-am reușit să găsesc în ei nici o trăsătură particulară...

ARTUR (*Se face mic, mic.*) : Îmi pare rău...

GARDIANUL (*Frămîntat, violent.*) : De ce nu știți, domnule, să vindecați rănile ?

ARTUR (*Iritat.*) : Hai, nu mă mai lua așa tare.

GARDIANUL (*Recade în reverie.*) : Păi, eu vă iau tare ? Păi, numai pentru adunatul hîrtiilor aveam zece oameni. Păi, cînd veneau vopsitorii și tapițerii și ridicau tribuna și se zvonea în oraș și se rostogoleau rulourile de postav roșu... Ați văzut vreodată postav roșu ? Și cînd începea fanfara și cum mai cînta, încă de dimineață, în așteptarea osînditului... Și tobele, cum răpăiau tobele și tot orașul, îmbrăcat în ce avea el mai bun... Și ce învălmășeală și cum se băteau pentru locuri și cum se cățărau pe acoperișuri și prin balcoane... Și jidanii care aveau ferestrele spre piață... luau bani frumoși, că nimeni nu se zgîrcea și plătea oricît pentru o vedere mai de ansamblu...

ARTUR : Tu unde locuiai ?

GARDIANUL (*În transă.*) : Și ce discursuri ținea guvernatorul, ce discursuri ! Îți venea să plîngi, pînă și osînditului îi dădeau lacrimile... Iar corul de copii pierduți începea să cînte... (*Intonează cu vocea tremurată.*) Nu-ți fie fricăăă de o casăă nouăăă.... Și lasăăă... și lasăăă... (*Rușinat.*) Am uitat...

ARTUR (*Îmbărbătîndu-l*) : Nu-i nimic. Lasă.

GARDIANUL (*Caută sprijin moral.*) : S-a zis cu mine... Mă duc... Mă curăț... Toți îl cîntau... Se ridicau în picioare și-l cîntau... (*Plîns cu sughițuri.*) Pînă și călăul cînta... pînă și osînditul... se așeza în genunchi și cînta plîngînd... săreau hainele de pe el și noi... O, Doamne, ce-ai făcut din noi ? Cu ce ți-am greșit ? Și după ce terminau de cîntat, izbucneau în strigăte ! Vivat ! Vivat guvernatorul ! Vivat generalul ! Vivat osînditul ! Apoi... se făcea liniște... și se auzea...

ARTUR (*Cu degetul la buze.*) : Psst !

GARDIANUL : Hîrști ! (*Puternic.*) Și din nou răpăiau tobele ! Și capul osînditului era dus încet, încet... prin oraș... peste case... cu tristețe... se lăsa luna... se închideau ferestrele... și toată lumea... pîș-pîș... în spatele capului...

ARTUR (*Atent, compătimitor.*) : Ce trist ! Mai vrei o țigară ?

GARDIANUL : N-ați putea mai bine să trimiteți după o sticlă ?

ARTUR : Ba da. (*Caută monede.*) Să trimitem pe cineva...

GARDIANUL : Da, da... Să trimitem pe cineva. (*Înșfacă monedele și scoate o sticlă de sub faldurile mantalei.*) E țais !

ARTUR (*Trage un gît*) : Bună !

GARDIANUL : Nu v-am spus ? Altădată, osînditul primea o sticlă întreagă, cu o noapte înaintea execuției... (*Trage un gît.*) Nu ? Omul putea să facă ce voia cu ea. Putea să se facă criță... (*Trage alt gît.*)

Ori putea să i-o dea gardianului... ca să nu-l scoată ploaia din groapă... (*Bea.*) Ori călăului... să-i sterilizeze securea... Omul era liber... făcea ce voia... Ehe ! Osîndiții de altădată ! Erau mii de chichițe și ei le știau pe toate.

ARTUR (*Ia sticla și bea* ; *își vor da sticla unul altuia.*) : Ce-a fost a fost !

GARDIANUL : Asta e viața...

(*Amîndoi, unul lîngă altul, jigăriți și triști* ; *replici plictisite.*)

ARTUR : Nu trebuie, totuși, să ne lăsăm striviți...

GARDIANUL : Păi, nu ?

ARTUR : Trebuie să facem față...

GARDIANUL : Cum să facem față ? Eu am făcut trei copii care tușesc, tușesc...

ARTUR : Toți ?

GARDIANUL : Toți.

ARTUR : Astea nu sînt vremuri să ai copii.

GARDIANUL: Ah, dacă ați ști cît m-am chinuit să scot oameni din ei.

ARTUR: În zilele noastre?

GARDIANUL: I-am învățat să scrie, i-am învățat să citească... Totul, totul!

ARTUR: Nu trebuia.

GARDIANUL: Cel mare e ca și mine... gardian!

ARTUR (*Meditativ.*): Cei mari... ăștia știu ce vor...

GARDIANUL: Mijlociul e bun de gropar... De mic a avut o chemare...

ARTUR: Cînd eram mic... îmi plăcea să mă plimb desculț pe caldarîmul ud... Era atît de subțire caldarîmul și apa clipocea...

GARDIANUL: Uneori îți sapă cîte o groapă atît de frumoasă, încît ți-e milă să o umpli...

ARTUR: Și cînd stăteam în casă și se întuneca... Aveam impresia că aud un scrîșnet și că tavanul s-a izbit de podea. Chiar și azi, uneori...

GARDIANUL: Azi? Azi cu ce să le mai umpli? Cu ce?

ARTUR: Sînt atît de misterioase, atît de ascunse aceste întîmplări... Imagini care-ți vin în minte, false amintiri...

GARDIANUL: Cred că mezinul se va face hingher. De fapt, și bunicul a fost hingher... Și eu am fost... Toți sîntem hingheri...

ARTUR: Nu mai știu cum o chema pe mama mea! Înțelegi?

GARDIANUL: E groaznic, ar trebui să facem ceva!

ARTUR: Să fugim în oraș, să batem în uși...

GARDIANUL: Să batem în ferestre, să-i scoatem afară...

ARTUR: Să-i aducem aici, să mă vadă! Trebuie să mă vadă!

GARDIANUL: Trebuie să iasă ceva de aici...

ARTUR: Nu cer cine știe ce. Altfel, mor degeaba.

GARDIANUL: Unde ne aflăm? La dracu'?

ARTUR: Sigur! Puțină decență!

GARDIANUL (*Antrenat.*): Puțin temperament!

ARTUR: Eu n-am nimic de pierdut. Am să-i demasc!

GARDIANUL: S-aduc hîrtie și cerneală?

ARTUR: Adu!

GARDIANUL: Aduc!

ARTUR: Trimitem hîrtii în tot orașul! Se vor deschide ferestrele. Vor pocni ușile din încheieturi!

GARDIANUL (*Victorios.*): Va sta ploaia! Vom salva orașul!

ARTUR: Va sta ploaia! Va sta ploaia! (*Entuziasmați și înduioșați, cei doi se îmbrățișează.*)

(*Pe aceste replici,* CĂLĂUL *își strecoară capul în încăpere; și el, ca și celelalte personaje, se prezintă într-o jalnică stare fizică*; *e vizibil speriat de manifestările celor doi*; *ezită.*)

GARDIANUL și ARTUR (*În dans grotesc*): Va sta ploaia! Vom salva orașul! Vom salva onoarea!

CĂLĂUL (*Ascuns după ușă, încercînd să le atragă atenția.*): Pst! Pst!

GARDIANUL : Trompeți ! Baldachin !

ARTUR : Eșafod ! Covor !

CĂLĂUL (*Bate ușor în canatul ușii.*) : Pst ! Pst !

GARDIANUL : Vom ieși cu picioarele ude ! Vom deschide ferestrele ! Vom asculta muzica !

CĂLĂUL (*Pătrunde pe jumătate în încăpere.*) : Pst !

ARTUR : Vrem fanfară !

GARDIANUL. (*Preia formula.*) : Da ! Fanfară ! Vrem fanfară !

ARTUR și GARDIANUL (*În elan.*) : Vrem fanfară ! Vrem fanfară !

CĂLĂUL (*Speriat* ; *vrea să-i liniștească* ; *spre* GARDIAN) : Mă, Bruno, mă !

ARTUR și GARDIANUL (*Îl înlănțuie pe* CĂLĂU.) : Vrem fanfară ! Fanfară !

ARTUR (*Se oprește* ; *către* CĂLĂU.) : Cine ești dumneata ?

CĂLĂUL (*Intimidat.*) : Eu pot să plec...

ARTUR (*Autoritar.*) : Te-am întrebat cine ești dumneata !

CĂLĂUL (*Pierdut.*) : Eu... pe aici... cu execuția... Știți...

GARDIANUL (*Către* CĂLĂU, *sever.*) : Te-a întrebat cine ești !

CĂLĂUL : Eu... (*Convins că a greșit locul.*) Aici, are loc o execuție ?

ARTUR : Da, domnule, aici !

CĂLĂUL (*Fericit.*) : Mulțumesc, am să vă fiu recunoscător toată viața.

ARTUR : Adică nu... Nu se știe încă...

GARDIANUL (*Propulsat dintr-odată*; *reia dansul.*) : Nu se știe ! Nu se știe ! Vom salva orașul !

ARTUR (*Maiestuos.*) : Aici are loc o plîngere... (CĂLĂUL *se întoarce brusc pe călcîie și dă să se facă nevăzut.*) Stai ! (CĂLĂUL *încremenește.*) Spune, dom'le, cine ești !

GARDIANUL (*Țopăind.*) : Cine ești ! Cine ești !

CĂLĂUL (*Timid, rușinat.*) : Eu... știți... eu sînt călăul...

ARTUR (*Uimit.*) : Tu ești călăul ?

GARDIANUL (*Țopăind.*) : El este călăul ! El este călăul !

ARTUR : Și asta ce-i ? (*O coadă de lemn pe care se mișcă lejer o lamă de topor*; CĂLĂUL *și-o ascunde la spate.*)

CĂLĂUL : Asta e securea...

GARDIANUL (*Amuzat la culme.*) : Asta e securea ! Asta e securea !

ARTUR (*Indignat-amuzat.*) : Asta e securea ? Cu asta vrei să-mi tai capul ?

CĂLĂUL (*Speriat.*) : Eu ? Bîrfe, domnule !

ARTUR : Adică mă minți în față ?

GARDIANUL : Îl minți în față pe domnul ?

ARTUR : Păi, tu știi cine sînt eu ?

CĂLĂUL : Eu nu știu nimic. Eu n-am văzut nimic...

ARTUR : Eu sînt osînditul !

(CĂLĂUL *leșină*; *cei doi îl susțin*; *îi dau sticla*; GARDIANUL e *speriat.*)

GARDIANUL (*Făcîndu-l* pe CĂLĂU *să bea.*): Grubi! Grubi! (*Frecții pe inimă.*) Mă, Grubi, mă! Să nu mori! (*Către* ARTUR.) De ce vă purtați așa cu el? Vreți să dea ortul popii?

ARTUR (*Speriat la rîndul lui, face eforturi de reanimare.*): Da' ce i-am făcut eu? Eu n-am zis nimic. Ce-am zis eu?

GARDIANUL: Suferă cu inima. Trebuie s-avem grijă. Nu trebuie speriat și nu trebuie contrazis...

ARTUR: N-am știut. N-am vrut.

GARDIANUL (*Pălmuindu-l pe* CĂLĂU.) Grubi! Scoală! (*Către* ARTUR.) Așa a fost el... Încă de mic copil...

ARTUR: A fost mic?

GARDIANUL: Am copilărit împreună... (*Către* CĂLĂU.) Scoală, Grubi, că ai treabă...

CĂLĂUL (*Buimac.*): Cum? Ce? Care treabă?

GARDIANUL (*Semn către ARTUR.*): Trebuie să-i tai capu' lu' domnu'.

CĂLĂUL (*Gata să leșine iar.*): Nu, niciodată!

GARDIANUL: Da' ce ai împotriva lui? Ce nu-ți place la el?

CĂLĂUL: Păi, așa arată un osîndit?

ARTUR (*Atins.*): Dar cum ai vrea dumneata să arate?

CĂLĂUL (*Scuipînd cu silă.*): Ce-am ajuns, ce-am ajuns... (*Îl măsoară pe* ARTUR, *apoi, decis, către* GARDIAN.) Bine. Leagă-l de picioare.

GARDIANUL: Mai încolo. Acu' facem o plîngere.

CĂLĂUL (*Electrizat.*) : V-ați dilit ?

GARDIANUL : Tu nu vezi cum plouă ? Trebuie să acționăm odată ! Omul ăsta e un dar al cerului. A venit la fix. Uită-te și tu cum arăți. Aia e secure ? (*I-o smulge.*) Asta e tichie ?

CĂLĂUL : Ce te legi de mine ? Ce ?

GARDIANUL : Fii și tu bărbat, măcar o dată în viață ! Dacă osînditul vrea să se plîngă, să se plîngă !

CĂLĂUL : Bruno, minte seacă ! Tu îl lași să vrea ?

GARDIANUL : Îl las. Mai rău decît acum nu se poate.

CĂLĂUL : Ba se poate, se poate... Ce știi tu ? O să iasă foc și pară. O să ni se înnegrească fețele ! O să ne cadă părul și dinții ! Sînteți nebuni ! O să ne scufundăm cu burta în sus. Ascultați-mă și pe mine. Buba nu e coaptă. E prea devreme. Să se plîngă după ora unu. Ăsta nu e timp să te plîngi. Să se plîngă după execuție.

GARDIANUL : Lașule ! Fricosule ! Huo ! Tu, care-ai căsăpit atîtea capete, să te temi, tu... care-ai copilărit cu mine...

CĂLĂUL : Ce te legi de copii ? Ce te legi de capete ? Ce te legi de osîndiți ? Parcă nu știi cum se schimbă locurile...

GARDIANUL : Mucles ! De azi înainte vom începe o viață nouă ! Deviza noastră va fi : hîrtie și cerneală !

ARTUR : Hîrtie și cerneală !

GARDIANUL : Mă duc să le-aduc ! (*Iese.*) Hîrtie și cerneală !

ACTUL II

(ARTUR și CĂLĂUL *au rămas singuri*; *primul este relaxat, entuziasmat*; *al doilea este abătut și soarbe des din sticla pe care a păstrat-o.*)

CĂLĂUL: Nu e bine să începeți cu plîngeri... Nu e bine... Mai aveți atît de puțin de trăit și începeți cu plîngeri...

ARTUR (*Tandru.*): Grubi, zău... Înțelege-mă... Nu pot să mor așa...

CĂLĂUL: Da' alții cum au putut? De atîta timp osîndiții mor așa și n-au zis nici pîs.

ARTUR: Treaba lor. Fiecare moare cum vrea. Eu țin ceva mai mult la moartea mea.

CĂLĂUL: Mai bine țineați la viață și n-ajungeați aici... Și nu ne tulburați pe noi și nu vă băgați în sufletul nostru.

ARTUR (*Speriat.*): M-am băgat eu în sufletul vostru?

CĂLĂUL (*Cu reproș.*): V-ați băgat! V-ați băgat! V-ați băgat în sufletul lui Bruno. I-ați turnat otravă în inimă. Nu se știe cînd se mai vindecă.

ARTUR : Nu-i adevărat ! N-am turnat nimic.

CĂLĂUL : Ce știți dumneavoastră ce-i adevărul ? Ce știți ? De ce nu v-ați plîns singur ? De ce-i împingeți și pe alții ? Ați văzut că e bătrîn și că are mintea slabă și l-ați împins. Doar știți că nu-i întreg la minte. Cum să fie întreg la minte cînd toată viața a stat închis cu deținuții ?

ARTUR (*Timid.*) : Eu am cerut doar hîrtie și cerneală...

CĂLĂUL : Și credeți că e puțin ? Ei n-o să-ntrebe-ntîi „de ce se plînge ăsta", nu, ci or să zică „de unde a avut ăsta hîrtie și cerneală", și Bruno ce-o să zică ? „Eu i le-am adus." Și ei ce-o să zică ? „El e capul plîngerii, că le-a adus." Și s-a zis cu Bruno. Și copiii lui tușesc, tușesc...

ARTUR : Grubi ! (*Îl bate pe ceafă.*) Nu e totul pierdut. Am să zic că am avut eu hîrtie și cerneală... Că le-am ținut ascunse.

CĂLĂUL : Să nu spuneți asta ! Că e mai rău decît o plîngere. Că ei vor zice „De ce nu l-a păzit Bruno pe deținut ? De ce a lăsat asupra lui uneltele diavolului ? Că la noi neglijența e mai gravă decît rebeliunea. Și s-a zis cu bătrînul Bruno. Și copiii lui tușesc...

ARTUR : Ascultă, Grubi ! Tu nu vezi ce duhoare e aici ? Tu nu vezi cum arată securea ta ? Tu nu vezi nimic ? Toate astea trebuie să aibă un capăt.

CĂLĂUL : Nu-i destul că-l aveți dumneavoastră ? Vreți ca și alții să-și pună capăt ?

ARTUR : Sucit mai ești, Grubi !

CĂLĂUL (*Indignat.*) : Eu, sucit ? (*Jignit de moarte.*) Am să spun că m-ați făcut sucit, am să spun că m-ați lovit ! Da, ați lovit călăul !

ARTUR : Te-am lovit eu pe tine ?

CĂLĂUL : Da, m-ați lovit în inimă ! M-ați îndemnat la rebeliune !

ARTUR : Ești un mincinos !

CĂLĂUL : M-ați făcut mincinos !

ARTUR : Nu mă pot înțelege cu tine...

CĂLĂUL : M-ați înjurat ! M-ați făcut cu ou și cu oțet ! M-ați tăvălit în noroi. Toate astea or să tragă la cîntar. O să se strice și cîntarul...

ARTUR (*Perfid.*) : Scrie la regulament că ai voie să-mi tai capul cu toporul ?

CĂLĂUL (*Alb ca varul.*) : Care topor ? Ce topor ?

ARTUR (*Smulgîndu-i-l de la spate.*) : Ăsta pe care l-ai adus.

CĂLĂUL (*Violent.*) : Dă-l încoa' ! Ăsta nu e topor.

ARTUR (*Se joacă plimbînd lama pe coadă.*) : Da' ce e ?

CĂLĂUL (*Speriat.*) : E o secure... mai mică...

ARTUR (*Victorios.*) : Scrie la regulament că poți să folosești orice secure ? Eu cred că scrie clar că trebuie să folosești numai securea lată, neruginită și bine ascuțită.

CĂLĂUL (*Mic de tot, dulce.*) : Ce vă pasă dacă e puțin ruginită ? Ce vă pasă dacă e mai mult topor decît secure ?

ARTUR: Îmi pasă! Mie îmi pasă! Eu sînt cu hachițe! Vreau să fie secure, și nu topor! Vreau să fie covor roșu! Vreau grătar sub buturugă!

CĂLĂUL (*Exclamație dureroasă.*): Buturuga!

ARTUR: Ce-i cu buturuga?

CĂLĂUL (*În panică.*): Am uitat-o!

ARTUR (*Feroce.*): Ai uitat buturuga?!

CĂLĂUL (*Alb.*): Am uitat-o... Am uitat-o...

ARTUR: Unde?

CĂLĂUL: În ploaie...

ARTUR: În ploaie?!

CĂLĂUL: E în roabă... afară, după ușă... Din cauza dumneavoastră... M-ați luat cu vorba... M-ați lovit în inimă...

ARTUR: Pezevenghi bătrîn! Dai vina pe mine?

CĂLĂUL (*Mic de tot.*): Da...

ARTUR: Ai lăsat buturuga să putrezească?

CĂLĂUL: E pentru ultima dată... Mai bine m-ați ajuta s-o car înăuntru.

ARTUR: Eu? (*Indignat.*) Eu să te ajut s-o cari? După ce că s-a îmbibat cu apă? (*Oficios.*) Cum îți permiți, domnule, să lași în ploaie buturuga mea? Cum să-mi pun eu capul pe buturuga udă? Tu ți-ai pune capul pe buturuga udă? Bestie ordinară!

CĂLĂUL (*Plîngăreț.*): Așa se vorbește... cu un om bătrîn și bolnav... care vă vrea binele? Ați mai întîlnit undeva un călău ca mine? Asta e recunoștința că

vă îndulcesc ultimele clipe de viață? Că vă învăț de bine? Loviți în mine dacă vă dă mîna! Nu mai pot, domnule! Am să mor într-o zi, de greață, cu securea înfiptă în gîtul osînditului... Am să mor în picioare, cu mîinile țepene pe coada securii... (*Vehement.*) Că m-ați înnebunit cu toții! Toți vă dați aere, voi, ăștia, osîndiții! Și cînd... la o adică... faceți pe voi! (*Sever.*) Hai s-o aducem!

(ARTUR, *docil dintr-odată, o aduce dirijat de* CĂLĂU.)

CĂLĂUL: Încet... Încet... Sărăcuța de ea... Cu milă...

(ARTUR a *adus roaba în încăpere și a răsturnat-o; roaba e o veritabilă colecție de obiecte uzate ținînd de profesia lui Grubi*; *buturuga pare mai degrabă un lemn bun de pus pe foc.*)

ARTUR: Unde-i buturuga?

CĂLĂUL: Încet... Încet... călcați pe ea...

ARTUR (*O extrage din maldărul de obiecte.*): Asta-i buturugă?

CĂLĂUL: Iar începeți?

ARTUR: Pe asta vrei să-mi tai capul? Pe asta? Capul meu? Asta e pentru tăiat găini.

CĂLĂUL: Cu puțină bunăvoință...

ARTUR: Dar pînă cînd o să vă tot bateți joc de osîndiți? Pînă cînd? Unde-i buturuga regulamentară?

CĂLĂUL (*Mimetic.*) : Unde ?

ARTUR : Cine te-a trimis cu asta ? Cine ?

CĂLĂUL : Cine ? Cine ?

ARTUR : Vreau buturuga regulamentară...

CĂLĂUL : E o poveste lungă...

ARTUR : Vreau buturuga adevărată ! Imediat !

CĂLĂUL : Degeaba. Nu mai e. S-a ars.

ARTUR : Ai ars-o ? Ai ars buturuga regulamentară ? Păi... ești pierdut !

CĂLĂUL : Ce știți dumneavoastră ? A fost o iarnă grea. Am fost siliți s-aruncăm pe foc mai toate obiectele din lemn.

ARTUR : Trebuia să vă-mbrăcați mai bine.

CĂLĂUL : Vai, domnule, era să murim... Degeraseră temeliile orașului. Am ars tot. Mai întîi am ars ramele de la tablouri, cel de-al patrulea picior de la scaune... crăcanele de tras cizme... cîrligele de rufe... Înțelegeți ? Cele inutile, mai întîi... Apoi am trecut la mese, la dulapuri... cozile de mătură... A fost un coșmar... La sfîrșit, am ars și buturuga.

ARTUR (*Înfrînt.*) : Nu mai pot ! Eu nu mai pot ! Eu plec...

CĂLĂUL : Vedeți ? Trebuie să ne grăbim. Să uităm tot ce-a fost și să facem treaba... S-o facem cu cap, și toată lumea va fi mulțumită. Uitați aici... Aveți pila... aveți toporul... Ascuțiți-l bine !

ARTUR (*Cade treptat într-o stare hipnotică ; incapabil de reacție.*) : Eu ? Eu...

CĂLĂUL : Da, da... Repede... cu cît mai repede, cu atît mai bine... Ascuțiți, că pentru dumneavoastră ascuțiți. Cum îl ascuțiți, așa îl aveți.

(ARTUR *începe să ascută* ; *îl ascultă prostit pe* CĂLĂU.)

CĂLĂUL : Ascuțiți, ascuțiți, că mai avem treabă... Trebuie să aducem coșul pentru cap, trebuie să fixăm buturuga... Nu le pot face singur pe toate... Sînt bătrîn, sînt bolnav, uitați-vă la piciorul ăsta... e deja în groapă... Zău, ascultați-mă, că v-aș putea fi tată... Vă jur c-o să fiți mulțumit... Ascuțiți, ascuțiți, că toți au ascuțit înaintea dumneavoastră... Noi întotdeauna am știut să ne atragem osîndiții de partea noastră... și de aceea execuțiile au mers întotdeauna foarte bine... Asta e și teoria guvernatorului... Moartea cu de-a sila... e moarte inutilă... Dacă nu-ți atragi simpatia și sprijinul osînditului, n-ai făcut nimic. Nici noi nu avem nici o bucurie, nici osînditul nu înțelege nimic din moartea lui... Omul trebuie să simtă tot timpul căldura călăului, trebuie scos din tristețea și din monotonia sa și pus la muncă... Numai dacă te apropii de sufletul osînditului găsești și calea cea mai dreaptă spre gîtul său... Osînditul trebuie să se înfrupte din prietenia și dragostea călăului... căci numai atunci cînd între călău și osîndit se leagă o adevărată iubire de aproape, numai atunci moartea osînditului va fi ușoară ca o bătaie de aripi...

(ARTUR *ascute fascinat*; CĂLĂUL *devine profetic, eroic, saliva îi curge pe barbă*.)

CĂLĂUL : Ascultaţi-mă pe-mine, care sînt bătrîn şi bolnav şi am văzut multe capete de osîndiţi căzînd în coş... Da, să ştiţi că mulţi osîndiţi m-au îmbrăţişat înainte de moarte şi mi-au mulţumit cu lacrimi în ochi pentru felul în care... ca un tată... i-am condus... şi i-am convins... Şi eu am plîns deseori... cînd am văzut în ochii lor licăririle de recunoştinţă... Trebuie, domnule, să învăţaţi să muriţi... şi de la cine aţi putea deprinde această îndeletnicire... această artă... dacă nu de la mine ? Călăul este ca un tată pentru osîndit, pentru că îl învaţă... cu răbdare... misterul morţii... De aceea, e bine ca osînditul şi călăul să se cunoască între ei... cu mult timp înaintea execuţiei... şi un călău prost după asta se cunoaşte, că nu ştie să se împrietenească şi să-l cîştige pe osîndit... Pentru că la noi, domnule, datorită guvernatorului, concepţia despre execuţii s-a schimbat mult... Şi nu e vorba că acum se fac mai ieftin, nu... e vorba că ele sînt mai intime, mai profunde... că se fac cu mai multă dragoste. Pentru că, domnule, s-au făcut şi greşeli ! Greşeli enorme ! Da, toate acele improvizaţii, fanfara, publicul, tribunele, covorul roşu, o, mai ales covorul roşu... au fost nişte regretabile, nişte înfiorătoare erori... Toate astea nu făceau decît să-l îndepărteze pe osîndit de călău... să-l umple de fumuri şi să-l înstrăineze de taina morţii...

Osînditului începea să-i pară rău că moare, se întîmplau adevărate tragedii... fastul din jur îi deschidea pofta de viață, i se surpau în suflet toate convingerile și nu mai voia decît să trăiască, să trăiască și să trăiască! Bestia! Vi se pare normal? Vi se pare frumos? Simțeam cum uneori părerea de rău se întinde pînă pe gîtul osînditului și mă temeam să nu-mi ricoșeze securea... Pînă și după tăiere se zbătea mai mult... Ce sacrilegiu, să-ți bați joc în felul ăsta de osîndit, să-l împiedici să moară calm și liniștit! Vi se pare moral? Vi se pare frumos? Noroc de guvernator, care și-a dat seama din timp... Dumneavoastră, domnule, sînteți un osîndit norocos...

(ARTUR *ascute*; *saliva îi curge și lui în barbă*; *ochii lui s-au mărit, s-au înroșit*; ARTUR *nu mai poate clipi.*)

CĂLĂUL: Noi am înlocuit fanfara cu afecțiunea, covorul roșu cu mila față de osîndit, eșafodul costisitor cu un cuvînt bun și sincer. Trăsura aurie am înlocuit-o cu o strîngere de mînă... Serviciul religios al preotului l-am înlocuit cu serviciul uman al călăului. Osînditul e astăzi ușor ca un fulg, el moare pas cu pas, înăbușit de dragostea călăului. Momentul acela murdar, cu securea... a devenit o simplă formalitate, nici nu contează... Ascuțiți, ascuțiți... că sînteți un băiat bun... Sînteți un

iepuraş, un osîndit model... (CĂLĂUL *cască, s-a cam plictisit*; *ritual pervers în jurul osînditului, îl ciupeşte, îi dă ghionturi*; *semne că ritualul a mai fost repetat şi în alte ocazii.*) La noi, purtarea bună a osînditului este recompensată... şi înainte, şi după moarte... În funcţie de silinţa sa, osînditul poate să preia asupra sa unele munci pregătitoare în vederea execuţiei... Poate să-şi ascută singur securea, cît vrea şi cum vrea... Poate să-şi spele singur coşul în care-i va cădea capul şi să îndepărteze putreziciunile capului precedent... Poate să-şi lustruiască singur buturuga... cu glaspapir... Osînditul îşi poate aranja singur încăperea în care va muri. El îşi poate pune în joc toată imaginaţia şi toată inventivitatea... în acest sens... Poate să-şi facă încăperea cît mai odihnitoare, cît mai elegantă ori mai amuzantă, ori mai apropiată de sine însuşi... În acest scop, el poate folosi diferite materiale, cum ar fi beteala, hîrtia creponată, serpentinele, baloanele, franjurile, cordoanele împletite sub formă de scara mîţei... Pe toate acestea le poate cumpăra pe banii lui, de la depozitul închisorii... Istoria nu stă în loc, domnule! Concepţia noastră, teoria asta ingenioasă... este, cum să spun, cea mai subtilă... şi cea mai perfectă realizare a minţii umane... Este o adevărată bijuterie, un lucru fără fisură... E ca o nouă religie, o imensă desfătare şi bucurie a spiritului. Este singurul lucru care mai uneşte inimile oamenilor şi adînceşte sufletele... Este suprema iluzie, extazul însuşi,

eternitatea ! Da, da ! (*Verifică lama toporului.*) Chiar acum am putea, nu-i așa ?, să facem o probă... una singură, decisivă... Dumneata ai fost un înger, un băiat atît de bun... Am să-ți dezvălui acum un mare mister, un gînd superb, ultim... Așază-te aici... Încet... (*Îl așază pe buturugă.*) Ai ascuțit atît de bine, ai fost atît de bun... Acum trebuie să te bucuri de tine însuți, să te odihnești, să fii singur cu tine... Fii calm, ai încredere în mine, închide ochii, numără pînă la un milion... (*Ridică toporul, se pregătește să lovească.*)

GARDIANUL : Hîrtie și cerneală !

(ARTUR *ridică mirat capul, securea se înfige în buturugă.*)

GARDIANUL (*Perplex, intuind totul.*) : Grubi !

CĂLĂUL (*Tremurînd de enervare.*) : Grubi ! Grubi ! Acu' se vine ?

GARDIANUL : Grubi ! Ai înnebunit ?

(ARTUR *și-a revenit din starea hipnotică ; își masează mușchii, face mișcări de relaxare.*)

ARTUR (*Încă nelămurit.*) : Iar vă certați ?

CĂLĂUL (*Perfid, către* ARTUR.) : M-a speriat ! A dat buzna urlînd !

GARDIANUL : Eu te-am speriat ? Mîrșavule !

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Tot timpul are ceva cu mine.

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : Domnule ! Nelegiuitul ăsta a vrut să vă taie capul !

CĂLĂUL (*Bufon.*) : Eu ? Minciună şi iar minciună ! (*Către* ARTUR.) E ranchiunos, se răzbună pe mine pentru că am copilărit împreună...

GARDIANUL (*Arată către topor.*) : Iată dovada ! (*Către* ARTUR.) Dacă nu intram adineauri pe uşă, eraţi mort !

ARTUR (*Către* CĂLĂU.) : Chiar aşa ?

CĂLĂUL : E nebun. Toată lumea ştie.

GARDIANUL (*Îl ia de guler pe* CĂLĂU.) : Eu, nebun ? Eu ?

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Luaţi-l de pe mine ! Nu-l lăsaţi să mă bată !

ARTUR (*Către* GARDIAN.) : Ce ai cu el ? De ce-l chinuieşti ?

CĂLĂUL : Aşa, aşa... Spuneţi-i vreo două...

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : Nu vă daţi seama ? A vrut să strice tot ! V-a amăgit cu vorbele lui mieroase şi v-a pus pe buturugă. Nu e prima dată. Nu trebuia să vă las cu el. E vina mea. Am uitat.

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Nu-l ascultaţi ! E plin de venin... Mă urăşte de mic copil... Întotdeauna m-a urît... Uneori, toarnă otravă în mîncarea deţinuţilor. Da ! Iată cu cine-aveţi de-a face !

GARDIANUL (*Către* CĂLĂU.) : Taci !

ARTUR (*Către* GARDIAN.) : Adevărat ?

GARDIANUL (*Zgîlţîindu-l pe* CĂLĂU.) : Taci ! Taci !

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Adevărat ! Adevărat !

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : Minte. Vrea să vă abată atenția. Treziți-vă odată ! Ați încălzit șarpele la sîn !

CĂLĂUL (*Arătînd către* GARDIAN.) : El e șarpele !

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : V-a pus să ascuțiți securea. V-a dus cu vorba, și-a bătut joc de dumneavoastră... Nu vă amintiți nimic ?

ARTUR (*Tulburat încă.*) : Mi-a vorbit el ceva...

CĂLĂUL : V-am vorbit numai de bine...

GARDIANUL (*Către* ARTUR) : Amintiți-vă ce v-a spus. Ceva despre baloane, despre confetti, despre hîrtia creponată ?

ARTUR : Ceva, ceva...

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Vă amăgește. Nu v-am vorbit nimic. V-am păzit doar, ca să nu adormiți...

GARDIANUL : Nu v-a turnat o poveste cu extazul ?

ARTUR (*Iluminat.*) : Ba da ! Ceva despre o bijuterie... Ceva frumos...

GARDIANUL : Așa ! Așa ! V-a amețit cu vorbe și a încercat să vă taie capul.

ARTUR (*Furios, către* CĂLĂU.) : Da ?

CĂLĂUL (*Plînge.*) : Domnule, sînt blestemat... Vă asmute împotriva mea...

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : V-am găsit cu capul pe buturugă. Ce făceați cu capul pe buturugă ?

ARTUR (*Către* CĂLĂU.) : Ce făceam cu capul pe buturugă ?

CĂLĂUL : Nu-l ascultați pe Iuda... Vă jur pe lumina ochilor mei, pe copiii mei care tușesc... Voiam să fac o probă... Îmi dezmorțeam oasele...

ARTUR : Deasupra capului meu ?

GARDIANUL (Către CĂLĂU.) : Da ? Deasupra capului său ? (*Către* ARTUR.) E speriat, e un lingău speriat... Se teme de plîngerea noastră...

ARTUR (*Buimac.*) : Care plîngere ?

CĂLĂUL (*Dîndu-și seama că încă îl poate domina pe* ARTUR.) : Sigur ! (*Către* GARDIAN.) Care plîngere ? Ești nebun ?

GARDIANUL (*Exasperat, către* ARTUR.) : V-a prostit de tot !

CĂLĂUL (*Către* GARDIAN.) : Fii atent cum vorbești cu domnu' !

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : Plîngerea noastră ! Hîrtia și cerneala ! Iată-le.

CĂLĂUL (*Rîzînd, către* ARTUR.) : E dezlînat de tot ! Un caraghios ! Cine mai are nevoie azi de hîrtie și cerneală ?

GARDIANUL (*Ochi în ochi cu* ARTUR, *repetîndu-i replicile mai vechi.*) : „Hîrtie și cerneală !" „Hîrtie și cerneală !" „Nu se poate muri așa." „Du-te și spune superiorilor tăi că eu refuz să mor !" Ei ?

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Ha-ha ! Să rîdem, domnule, să rîdem ! Vorbește aiurea, s-a îmbătat ! Toată ziua bea...

ARTUR (*Se retrage, către ambii.*) : M-ați obosit de tot ! Mai lăsați-mă în pace !

CĂLĂUL: Sigur! Să-l lăsăm să doarmă! Are dreptul să doarmă o oră înainte de execuție.

GARDIANUL (*Paroxism, către* ARTUR.): Domnule, criminalul ăsta bătrîn a reușit să vă șteargă memoria! Dacă nu vă reveniți acum... va fi prea tîrziu! Amintiți-vă pentru ce sînteți aici!

ARTUR: Pentru ce?

CĂLĂUL (*Furios, către* GARDIAN.): Poate că nu vrea să le știe chiar pe toate...

GARDIANUL (*Către* ARTUR.): Urmează să fiți executat!

ARTUR: Cum?

GARDIANUL: Urmează să vi se taie capul!

ARTUR: A!

GARDIANUL: Ei? Ce aveți de spus?

CĂLĂUL (*Intrat în sufletul lui* ARTUR.): Nimic!

ARTUR: Nimic...

GARDIANUL: Cum nimic?

CĂLĂUL: Să te duci dracului și să ne lași în pace!

ARTUR: Să te duci dracului și să ne lași în pace...

CĂLĂUL: E bine?

ARTUR: E bine...

GARDIANUL (*Prăbușit.*): V-a întunecat mintea! V-a ucis deja!

CĂLĂUL: Și ce dacă? Mă plictisești.

ARTUR: Și ce dacă... Mă plictisești...

CĂLĂUL: Mai bine du-te!

ARTUR: Mai bine du-te...

GARDIANUL (*Zgîlţîindu-l pe* ARTUR.) : Nu vă lăsaţi păcălit! Priviţi-mă în ochi! Vă suge sîngele, vă scufundă în întuneric! Nu vă lăsaţi! Faceţi un efort!

CĂLĂUL: M-aţi obosit. Vreau să rămîn singur. Nu vreau să fac nici un efort.

ARTUR: M-aţi obosit... Vreau să rămîn singur... Nu vreau să fac nici un efort... Bîzzz!

CĂLĂUL: Eu nici nu vă cunosc, domnule!

ARTUR: Eu nici nu vă cunosc, domnule... Caramba d-aici... Bîzzz!

GARDIANUL (*Descoperă viclenia persuasivă a lui* GRUBI.) : Taci, taci, Grubi, că te omor! (*Îl trînteşte într-un colţ al camerei*; *peste* CĂLĂU *se răstoarnă rafturi putrede cu cărţi şi obiecte incerte.*) Taci! (CĂLĂUL *încearcă să se ridice de sub lucruri.*) Stai acolo!

CĂLĂUL (*Rămîne sub morman.*) : Eşti un prost... (*Icnind.*) Acum era gata... Plecam şi noi acasă...

ARTUR (*Naiv, amuzat, aerian*; *către* GARDIAN.) : Hi-hi! Ce urît te porţi! Du-te-ncolo!

GARDIANUL: Mi-a ajuns pînă-n gît! M-am săturat!

CĂLĂUL (*Scîncind.*) : Şi mie... Şi eu...

ARTUR (*Ridică o carte din morman.*) : Ce-o fi asta?

GARDIANUL: Nu mai pot! Nu mai pot! Mor!

CĂLĂUL: Bruno... Eu n-am vrut... n-am vrut nimic... Mă crezi?

GARDIANUL: Taci! Taci, că mor!

CĂLĂUL : N-am știut... N-am știut că vrei să te plîngi. Numai împuțitul ăsta de oraș e de vină... Iartă-mă, Bruno. Dacă vrei să te plîngi, plînge-te... Eu am crezut că vrei doar să rîzi puțin. N-am crezut că ești în stare... Eu sînt un prost...

GARDIANUL : Nu-i nimic, Grubi, nu-i nimic...

ARTUR (*Către* GARDIAN.) : De ce plînge ?

GARDIANUL : Nu plînge. Așa e el.

ARTUR (*Scormonind către* CĂLĂU.) : De ce plîngi ?

CĂLĂUL : Mă doare în adîncul inimii...

ARTUR (*Către* GARDIAN) : Îl doare în adîncul inimii...

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Domnule, sînt un prost... Sînt mai rău decît un cîine...

ARTUR (*Amuzat, ca un înger.*) : Da ?

CĂLĂUL : Da, da... Am vrut să vă îmbrobodesc... Credeam c-o să-mi iasă și de data asta...

ARTUR : Asta voiai ? (*Către* GARDIAN.) Asta voia.

CĂLĂUL : Sînt un mizerabil... Am vrut să vă omor...

ARTUR : Mai spune, mai spune... Mai povestește ceva. Dumneata povestești foarte frumos... (*Chicotește către* GARDIAN.) Să vezi ce frumos povestește...

CĂLĂUL : Adevărul e că mi-e frică, mi-e o frică grozavă... Sînt un fricos și o lichea. Pot să ies ?

GARDIANUL : Ieși.

CĂLĂUL (*Iese și dă cu ochii de* ARTUR, *care răsfoiește o carte.*) : Ce faci ? Îl lași să citească ?

GARDIANUL (*Plictisit.*) : Ce vrei ? Lasă-l să citească.

CĂLĂUL : Nu-l lăsa, Bruno, nu-l lăsa ! Osîndiţii n-au voie să citească. (*Adresîndu-i-se lui* ARTUR.) Sînt regulamente secrete, nu le citiţi, domnule !

GARDIANUL (*Se apropie şi el.*) : N-au nici o valoare... Sînt nişte vechituri... Zău...

ARTUR : Mie îmi plac...

CĂLĂUL (*Către* GARDIAN.) : Nu-l lăsa. Face pe prostul ! E mai perfid decît noi. O să ne scoată peri albi. L-am mirosit eu... (*Către* ARTUR.) Aruncaţi-le din mînă cît mai e timp !

ARTUR : Sînt frumoase... Cine le-a scris ?

GARDIANUL : Aruncaţi-le, domnule... Sînt vechi... Nu se mai aplică...

ARTUR : Dar sînt foarte limpezi. De ce nu se mai aplică ?

CĂLĂUL : Nici nu ne mai luăm după regulament, noi ne luăm după guvernator... Vă stricaţi ochii, domnule. E beţie de cuvinte ce zice acolo...

ARTUR : Uite ce zice... După fiecare execuţie, călăul are dreptul să se odihnească trei zile pe banii primăriei...

CĂLĂUL (*Tresărind.*) : Scrie aşa ceva acolo ?

ARTUR : Negru pe alb.

CĂLĂUL : Lăsaţi-o baltă. Mă băgaţi în mormînt. Mă doare ficatul...

GARDIANUL : Vezi, Grubi, vezi ? Drepturile tale...

CĂLĂUL : Şi ce ? Eu n-am nevoie de drepturi. Eu prefer îndatoririle...

GARDIANUL : Zău, Grubi, mi-e milă de tine...

ARTUR : Şi mie...

CĂLĂUL (*Înviorat.*) : Precis ? (*Către* ARTUR.) Chiar vă e milă de mine ?

ARTUR : Da.

CĂLĂUL : Atunci... atunci ați putea face ceva pentru mine ?

ARTUR : Ce ?

CĂLĂUL : Ceva... ceva mic și neînsemnat... ceva prevăzut și în regulament...

ARTUR : Altă mîrșăvie, nu ?

CĂLĂUL : Nu, nu... Vă gîndiți numai la lucruri rele, macabre... Nu e bine... Osînditul e stăpîn pe viața sa, și regulamentul spune asta... pînă în clipa morții, osînditul e stăpînul unic și indivizibil al vieții sale... și toată lumea o să fie mulțumită...

ARTUR : Spune, Grubi !

CĂLĂUL : Spun, spun... dacă-mi dați cuvîntul că...

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : Nu-i dați nici un cuvînt. Parșivul ăsta abuzează de toate cuvintele...

CĂLĂUL (*Către* GARDIAN.) : Taci, Bruno, taci... (*Către* ARTUR.) Gîndiți-vă puțin, eu apelez la dumneavoastră pentru că știu că veți înțelege ; pentru că ar fi mult mai bine dacă...

ARTUR : Dacă ?

CĂLĂUL : Dacă v-ați sinucide, domnule !

(*Consternare pe fețe.*)

CĂLĂUL (*Intră repede în tiradă.*) : Faceți-ne această bucurie ! Acest imens dar, acest serviciu... O moarte ca o

dovadă de devotament! Fiţi bărbat! De ce să vă tai capul? De ce să muriţi de mîna mea? Fiecare are mîna lui. Sînt bătrîn, îmi tremură mîna... Să terminăm odată cu măcelăririle, cu greţoasele de execuţii! Uneori, mi se întîmplă să trebuiască să repet lovitura... Mi-e greaţă numai cînd mă gîndesc... Zău, n-are rost să riscaţi cine ştie ce porcărie... Cu moartea nu e bine să rişti... E în interesul tuturor să iasă bine, în interesul oraşului... Vom aprecia cu toţii... Vă dau eu o pilulă... Poftim! Luaţi-o! E ultima mea pilulă. Nu se mai găsesc din astea. V-o dau.

ARTUR (*Revenindu-şi.*): Să mă sinucid, zici?

CĂLĂUL (*Mieros.*): Da, da! M-aţi înţeles perfect.

ARTUR: Nu. În primul rînd că nu e frumos.

CĂLĂUL: Ce ştim noi ce e frumosul? De ce să exagerăm?

ARTUR: Şi apoi că eu nu mă sinucid niciodată.

CĂLĂUL: N-are nici un rost să vorbiţi aşa. Niciodată e un cuvînt spurcat... Nu se ştie... Nu... (*Învins.*) Spurcaţilor!

GARDIANUL (*Dezgustat*; *către* ARTUR.): Mai bine ne apucăm de treabă...

CĂLĂUL: Da, da... Apucaţi-vă! Vă vindeţi sufletul...

GARDIANUL: Să terminăm cu laşii. Să-ncepem să scriem.

ARTUR: S-o scriem, Bruno. Scrie acolo... Către guvernatorul oraşului.

CĂLĂUL: Nebuni! Total nebuni! Aşa se începe o plîngere?

ARTUR: Ce nu e bine, Grubi?

CĂLĂUL: Doar n-o trimiți unui cizmar... Scrieți acolo... Către preasfinția și înălțimea sa, binecuvîntătorul darurilor și urărilor al celui mai înfloritor oraș...

GARDIANUL: Pfui! Ăsta-i oraș?

CĂLĂUL: Ce-ți pasă cum este? Tu gîndește-te la cum ar trebui să fie.

ARTUR (*Sever.*): Deci: Către guvernatorul orașului...

GARDIANUL (*Scrie și silabisește.*):...na-to-rul... o-ra-șu-lui...

CĂLĂUL: Urît, foarte urît! Tot la vorba mea o s-ajungeți! (*Scoate o secure veche, scuipă și începe s-o curețe.*)

ARTUR: Eu, Artur-osînditul, mă plîng pe față cu următoarele...

GARDIANUL:...mă-toa-re-le...

ARTUR: Doresc să fiu executat conform regulamentului...

GARDIANUL:...tu-lui!

ARTUR: Semnul exclamării...

GARDIANUL:...mării...

CĂLĂUL (*Bolborosind pentru sine.*): Semne proaste. Pfui!

ARTUR: Doresc să mi se dea toate drepturile care sînt prevăzute...

GARDIANUL:...ri-le ca-re...

ARTUR:...și să fiu tratat cum se cuvine...

GARDIANUL: Cum?

ARTUR: Cum se cuvine.

GARDIANUL: Sînt prevăzute cum se cuvine?

CĂLĂUL: Ce-ncîlceală!

ARTUR (*Dictînd mai departe.*): Ce! Acestea sînt condiții?

GARDIANUL: Da de unde!

ARTUR: Scrie acolo! Ce! Acestea sînt condiţii? Vă aduc la cunoştinţă următoarele... Două puncte.

GARDIANUL:...următoarele două...

ARTUR: Unu!

GARDIANUL: Unu sau două?

ARTUR: Două puncte!

GADIANUL: Aţi zis unu...

ARTUR: Două puncte şi după aceea unu!

GARDIANUL: Deci, trei puncte...

CĂLĂUL: Doi proşti.

ARTUR (*Tare.*): Nu avem buturugă! Avem topor în loc de secure!

GARDIANUL (*Concentrat.*): Nu avem... loc... de... se-cu-re...

ARTUR: În camera de execuţie e o putoare de nedescris...

CĂLĂUL (*Atins.*): Unde e putoare? Eu nu văd nimic.

ARTUR (*Către* CĂLĂU.): Ia miroase-ţi coşul! A ce miroase?

CĂLĂUL: A cap, a ce vrei să miroasă?

ARTUR: A cap pe care l-ai uitat în coş... Şi stă în coş de zece ani. (*Către* GARDIAN.) Ia scrie acolo... Grubi-călăul a uitat un cap în coş acum zece ani.

CĂLĂUL (*Pierdut.*): L-o fi pus cineva... Am duşmani... Vă rog...

ARTUR (*Neînduplecat.*): Nimic! Scrie mai departe! Vreau covor roşu! Vreau preot! Vreau cămaşă albă, vreau toboşari! Vreau! Vreau! Vreau!

GARDIANUL : Să pun și panglică neagră, din mătase naturală, pentru ochi ?

ARTUR : Pune !... Nu voi ceda nici un pas, nu voi renunța la nici un cuvînt !

GARDIANUL : Nu...

ARTUR : Dă-mi să semnez !

CĂLĂUL (*Durereos.*) : Nuuu...

ARTUR : Sigur ! Scrie un post-scriptum... Nu mă puteți prosti. Posed regulamentul. Așa... (*Semnează.*) Lipește-o și trimite-o ! Du-o în oraș !

GARDIANUL (*Se scarpină.*) : Nu ține. La ora asta, orașul doarme. Știți că orașul e obligat să doarmă în fiecare zi...

ARTUR : Arunc-o din turn, să fluture, să plutească peste case, peste acoperișuri, să intre între ferestre, în bucătării ! Nu-mi pasă unde ajunge, nu-mi pasă de nimic, momentul e unic !

GARDIANUL (*Cu lacrimi în ochi.*) : Sînt fericit, domnule !

ARTUR (*Îl îmbrățișează.*) : Bruno, ești un mare gardian ! (*Către* GRUBI.) Grubi, vino și tu la pieptul nostru !

GARDIANUL : Hai, Grubi, nu fi porc ! Fraternizează cu noi !

CĂLĂUL : Nu !

ARTUR : Hai, Grubi, trăim cel mai frumos moment din istoria orașului ! Așa cum ziceai tu... Gardianul îmbrățișîndu-se cu călăul, călăul cu osînditul, toți trei cerîndu-și drepturile împreună...

CĂLĂUL : Eu cer să mă lăsați în pace.

ARTUR : Exact ! Ai pus punctul pe *i*. Asta trebuie să cerem. Să fim lăsaţi în pace. E un drept sfînt.

GARDIANUL : Bravo, Grubi, ai un cap mare.

ARTUR : Ce clipă înaltă ! Vom lăsa o mare gaură în istorie ! Grubi, cum poţi să rămîi rece ?

CĂLĂUL : N-avem lemne.

ARTUR (*Scoate nişte bani.*) : Să trimitem pe cineva după pileală...

GARDIANUL (*Ia banii.*) : Mă duc eu... (*Scoate sticla.*)

ARTUR (*Bea.*) : În sănătatea ta, Bruno ! Eşti un om de fier !

GARDIANUL (*Preia sticla.*) : Pentru dumneavoastră, domnule ! S-aveţi o viaţă fericită şi să vă mai gîndiţi din cînd în cînd şi la noi... Cît se va mai putea...

CĂLĂUL (*Vine jovial, atras de alcool.*) : Domnule Artur... eu, în pofida celor spuse despre mine... (*Brusc, izbucneşte în plîns.*) Şi ce dacă sînt şovăielnic şi neputincios ? Căci sînt victima neputinţei noastre de porci rîioşi ce sîntem, de viermi împuţiţi şi îngîmfaţi... Eu şi Bruno, două scîrnăvii, doi rahaţi.. prieteni de o viaţă... Dar eu, în sufletul meu...

GARDIANUL (*Către* Artur.) : Să-i dăm şi lui... Nu vă uitaţi că e laş, că e perfid şi viclean, că e o secătură... Moare dacă nu-i daţi.

CĂLĂUL : Mor, domnule...

GARDIANUL : Daţi-i ordinarului... să nu mai plîngă...

CĂLĂUL : Un strop, un singur strop... Şi-am să fiu mai precis decît o ghilotină... N-o să suferiţi nici cît

un vierme tăiat în două... (*Bea.*) Artur! (*Bea.*) Copilul nostru! (*Bea.*) Tot ce avem noi... (*Bea.*) Iartă-ne că sîntem atît de lași... (*Bea.*)

GARDIANUL (*Umăr la umăr cu Grubi*; *bea.*) : Iartă-ne că sîntem două gunoaie, două otrepe...

ARTUR: Să uităm...

CĂLĂUL (*Extaz confesiv.*) : Eu mi-am dat seama din prima clipă... că sînteți un profet... un mesia... Vă jur că nu voi pune mîna pe secure... decît dacă va fi nouă...

GARDIANUL (*Sticla circulă între Grubi și Bruno într-un consens tacit.*) : Sigur... Am mirosit noi ceva... (*Către* CĂLĂU.) Să ceri și tichie, pentru că asta nu e tichie...

CĂLĂUL: Am să le pun piciorul în prag!

GARDIANUL (*Către* ARTUR) : Domnule! (*Bea.*) Unde-o să vă placă, acolo o să vă-ngrop... (*Bea.*) Chiar și la eroi... (*Bea.*) Vreți la eroi? (*Bea.*) Deși, porcii guvernatorului scurmă toată ziua printre eroi... (*Bea.*) Am să vă sap o groapă adîncă, adîncă... cît o coadă de lopată...

CĂLĂUL (*Către* ARTUR; *arătînd cu palma de la pămînt.*) : Așa e bună?

ARTUR: Hm.

CĂLĂUL (*Ridică nivelul.*) : Așa? (*Către* GARDIAN.) Cam așa, ține minte...

GARDIANUL (*Bea.*) : Și în fiecare zi... am să v-aduc flori!

CĂLĂUL: Veți avea mii de flori la mormînt! Am să culeg în fiecare zi. Ochiul-boului, coada-șoricelului...

GARDIANUL (*Scoate o floare mototolită.*) : Eu deja am cules una...

CĂLĂUL (*O preia.*) : Cu această floare... vom şterge toată duhoarea... Vom fi mai buni şi mai frumoşi... Vom purta cămăşi albe şi cizme mai negre... (*Bea.*)

GARDIANUL (*Bea.*) : Ne vom spăla pe mîini...

CĂLĂUL : Gata cu murdăria ! (*Din sticlă nu mai curge nimic.*) Gata ? (*I se face rău* ; *rîgîie, tuşeşte, hîrîie ; e verde la faţă.*)

GARDIANUL : Ce ai, Grubi ? Nu muri ! Domnul te aşteaptă...

CĂLĂUL (*Se îneacă.*) : Nu, nu...

GARDIANUL (*Îl bate după ceafă.*) : Să nu ne faci vreo surpriză !

CĂLĂUL (*Printre rîgîituri.*) : Eu ? Surpriză ? Niciodată ! (*Îi întinde sticla goală lui* ARTUR.) : Beţi şi dumneavoastră... în sănătatea mea... Că nu ştiu dacă am să vă supravieţuiesc...

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : Aşa tuşesc şi copiii noştri. (*Către* Grubi.) Hai, Grubi, s-aruncăm plîngerea în tomberon... (*Către* ARTUR.) În fiecare zi, guvernatorul răscoleşte cu un băţ în tomberon... (*Îi dă cheile lui* ARTUR.) Aveţi grijă să nu iasă nimeni de aici... (*Sprijinindu-l pe* GRUBI.) Nu se poate să nu se uite şi azi...

(ARTUR *rămîne singur, oarecum obosit şi dezgustat.*)

ACTUL III

După un timp; GARDIANUL *și* CĂLĂUL *dorm, fiecare trîntit pe unde a apucat*; *sforăituri, gemete, reacții violente în somn*; ARTUR, *așezat pe buturugă, cu picioarele într-un lighean cu apă*; *e dezbrăcat pînă la brîu, are pe gît un prosop ud*; *se apropie un personaj*; *bufnituri, mai multe uși încercate pe rînd*; *apare în cadrul ușii* COLONELUL, *în ultimul hal de epuizare.*

COLONELUL: Domnule, n-aveți puțină apă?

ARTUR: Am, dar e de ploaie.

COLONELUL: Nu-i nimic... (ARTUR *umple o cană din găleata cu apă și-i întinde.*) Simt că nu mai rezist... (*Bea tot.*) Mulțumesc.

ARTUR: Așezați-vă puțin. Trageți-vă sufletul.

COLONELUL (*Se așază.*): Adevărul e... că mi-aș trage mai degrabă o cizmă... Mă supără groaznic. Vreți să mă ajutați puțin?

ARTUR: Care?

COLONELUL: Asta... (ARTUR *încalecă și trage.*) Uah! (*Extaz în fața piciorului eliberat.*) E grozav să nu

porți cizme... Nimic nu e mai plăcut pentru picior... și pentru om, în general... (*Scoate un șobolan mort din cizmă.*) Ia te uită! Pe unde o fi intrat? (*Contemplă gaura din talpă.*) Poate pe aici?

ARTUR (*Privind cu milă șobolanul.*): E mort? E mort într-adevăr?

COLONELUL: Cred că e mort de trei zile. De trei zile mă supără ceva în cizmă. N-am avut o clipă de răgaz ca să mă descalț.

ARTUR (*Privind la șobolan.*): Ce păcat! Putea să mai trăiască...

COLONELUL: Credeți?

ARTUR: Cu siguranță.

COLONELUL (*Înduioșat.*): Așa e viața. Niciodată nu știm ce aduce ziua de mîine...

ARTUR: Pentru mine, ziua de mîine nici nu există...

COLONELUL (*Mirat*): Cum așa?

ARTUR (*Schimbă macazul.*): Vreau să spun că, din punctul de vedere al zilei de azi, ziua de mîine e incertă, nu transpare cu nimic, este tot atît de dureroasă ca o gaură neagră, care înghite energie, dar nu oferă nimic, absolut nimic, în schimb... Nici o certitudine, vreau să zic.

COLONELUL (*Stupefiat un timp*; *își masează piciorul.*): Aha. (*Redevine milităros.*) Domnule, eu pentru altceva am venit aici!

ARTUR: Vreți să treceți în locul meu?

COLONELUL: Dacă se poate... (*Își introduce piciorul în apă.*) Oooo! Ce nebunie... (*Extaz.*) Domnule, n-ați văzut pe aici doi derbedei?

ARTUR: Ba da.

COLONELUL (*Roșu de furie.*): Unde?

ARTUR: Tocmai s-au culcat.

COLONELUL (*Se ridică.*): S-au culcat? Îi omor! (*Se repede la Grubi și Bruno și-i lovește sălbatic.*) Vă omooor! Vă întorc mațele! (*Către* ARTUR, *calm.*) Știți ce mi-au făcut? M-au făcut harcea-parcea... (*Lovește, trîntește peste ei cu ce apucă.*) S-a zis cu voi! Papițoilor! Dormiți, ai? Care e Grubi? Tu ești Grubi?

GARDIANUL (*Apucat de gît.*): Nu!

COLONELUL: Taci! Taci! (*Izbește cumplit.*) Te-ai ars! (*Către* ARTUR, *calm.*) El e Grubi? (ARTUR *face semn cu degetul către* CĂLĂU.) Îl fac fărîme! (*Se repede la* CĂLĂU.)

CĂLĂUL: Eu tac...

COLONELUL: Drepți! Culcat! Tîrîș-marș! (*Către* ARTUR, *confesiv, plîngăreț.*) Și-au bătut joc de mine... M-au distrus...

CĂLĂUL (*Umilit, îmbrățișînd cizma.*): Noi?!

COLONELUL (*Lovind.*): Gura! Culcat! Drepți! Tîrîș-marș! Drepți! Culcat! (*Către* ARTUR.) Mi-au pătat onoarea... Sînt groaznic de indisciplinați... Mi-au scos peri albi... M-au omorît... (*Reia.*) Jooos! Tîrîș-marș! Drepți! Culcat! Drepți! Culcat! (*Către* ARTUR.) Sînt un om pierdut, domnule... M-au mîncat de viu.

ARTUR: Să vă mai dau puţină apă?

COLONELUL: Da, da... apă... (*Bea.*)

ARTUR: Ce-aţi mai asudat...

COLONELUL: Da, da... Asud groaznic...

ARTUR: Vă consumaţi prea mult.

COLONELUL: Aşa e, prea le iau în serios... (*Din nou cu piciorul în apă.*)

ARTUR (*Gest lateral.*): N-ar trebui. Ăştia nu sînt oameni.

COLONELUL: Nu, nu... (*Către cei doi, care au ridicat puţin capetele.*) Jos! Culcat! (*Către* ARTUR.) De două ore îi caut...

ARTUR: Poate vreţi o ţigară?

COLONELUL (*Meditativ.*): O ţigară? (*Brusc.*) Nu e timp de pierdut... (*Către cei doi, care au ridicat din nou capetele.*) Culcat! Culcat! (*Către* ARTUR.) Mă bagă în mormînt... Spuneţi-le să nu mai ridice capul... (ARTUR *se uită dojenitor la cei doi şi le face semnul cunoscut pe obraz.*) Mulţumesc. Eu, domnule, de patruzeci de ani n-am avut nici o pată.

ARTUR: Ce noroc!

COLONELUL: Dar, înţelegeţi? Nimic, nimic, nimic. Şi tocmai acum, adineauri... cînd m-am dus la tomberon...

ARTUR (*Tresare.*): V-aţi dus la tomberon?

COLONELUL (*Cu mîndrie.*): Da, m-am dus la tomberon! Pentru că eu, domnule, pentru serviciile pe care

le-am adus orașului, am voie ca o dată pe lună... să răscolesc cu bățul în tomberonul guvernatorului!

ARTUR: Pe bune?

COLONELUL: Vă jur!

ARTUR (*Entuziasmat.*): Dați-mi voie să vă îmbrățișez!

COLONELUL (*În timp ce se îmbrățișează cu* ARTUR, *către cei doi.*) Jos! Jos! (*Către* ARTUR.) Mai bine nu m-aș fi dus...

ARTUR: De ce?

COLONELUL: Nici nu știți peste ce am dat... Ceva groaznic... îmi îngheață sîngele în vene... Da, da... De o mie de ori, da... Uitați-vă puțin pe fereastră! Vedeți?

ARTUR: Ce?

COLONELUL: Aceasta e cea mai tristă zi din viața mea.

ARTUR: Și dintr-a mea. Ați luat-o de tot?

COLONELUL: Ce?

ARTUR: Plîngerea.

COLONELUL: Nu, am copiat-o în grabă.

ARTUR: Foarte bine.

COLONELUL: Ce-i de făcut?

ARTUR: Trebuie să ne păstrăm calmul.

CĂLĂUL (*S-a apropiat ușor.*): Aici e mîna diavolului...

COLONELUL (*Către cei doi.*): Numai voi sînteți de vină... De ce n-ați tăiat capul osînditului? De ce l-ați lăsat să-și facă de cap? Ce-o să zică guvernatorul? Ce-o să zic eu cînd o să-mi ceară capul?

Unde e capul? De ce l-ați lăsat să scrie? Cine i-a dat litere? Așa se începe o plîngere? Unde v-a fost capul? (*Icnind, se lasă jos.*) Sînt terminat... Sînt un om sfîrșit...

GARDIANUL (*Tresare.*): Papini? Parcă Giovanni Papini...

CĂLĂUL: Nu știu. (*Către* ARTUR.) Domnule, Giovanni Papini a scris *Un uomo finito?*

ARTUR: Da, Giovanni Papini.

GARDIANUL (*Aplecat peste* COLONEL.): Giovanni Papini a scris-o.

COLONELUL (*Isteric.*): Nu vreau! Nu mă interesează! Vreau să mor!

CĂLĂUL: N-o luați chiar așa... Mai beți niște apă...

GARDIANUL: Noi sîntem de partea dumneavoastră... Toți... Toți trei... Nu? (*Cot lui* ARTUR.)

ARTUR: Da...

CĂLĂUL (*Către* COLONEL.): Ați auzit? A spus „da"! Toți pentru unul și unul pentru toți. Ca în *Cei trei muschetari*... Ați citit *Cei trei muschetari?*

COLONELUL (*Efort de amintire.*): Cu niște cai, cu niște, niște...

GARDIANUL (*Jubilînd.*): A citit-o!

CĂLĂUL: Da, da! Cu mulți cai. Mai povestiți. Nu e totul pierdut...

COLONELUL (*Molatic.*): Ce păcat că nu ne-am întîlnit mai din timp... Am fi putut sta cu picioarele în apă... toți... Ne-am fi gîndit la apă... Așa? Știți voi că ziua de mîine nu există? Că din acest punct

de vedere e incertă, ca o gaură neagră, dureroasă, care nu dă nimic cert înapoi ? Am fi putut fi atît de fericiți, am fi alergat desculți pe cîmpuri...

CĂLĂUL (*Extaziat.*) : Ce frumos ! (*Către* ARTUR.) N-aveți inimă, domnule !

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : De ce-l chinuiți ?

COLONELUL (*Plîngăreț-perfid.*) : Mă chinuie, mă roade... Iată viața mea... (*Le întinde o hîrtie.*) O fîșie din pielea mea... Zdrențuiți-o, ferfenițiți-o... Ah, cît sînt de singur, mă doare sîngele, mă dor pleoapele... (*Către* ARTUR.) De ce toate astea ? De ce ?

GARDIANUL (*Către* ARTUR.) : Chiar, ce s-a întîmplat ?

CĂLĂUL (*Către* ARTUR.) : Ce v-a venit ?

ARTUR (*Impresionat.*) : A fost o scăpare, o incertitudine...

COLONELUL : Ce păcat ! Ce păcat !

GARDIANUL (*Către* COLONEL.) : N-a vrut s-o scrie...

CALĂUL : I-a alunecat mîna...

ARTUR : N-o să se mai întîmple...

GARDIANUL : Eu zic să ne îmbrățișăm cu toții... Să fim prieteni... Să ne povestim viețile...

CĂLĂUL (*Ia foaia din mîna* COLONELULUI și *i-o întinde* lui ARTUR.) : Poftim, rupeți-o cu mîna dumneavoastră !

COLONELUL (*Către* ARTUR, *după ce a rupt-o.*) : Sînt fericit că v-am cunoscut. Să stăm la taifas, să stăm la taclale... Spuneți-ne tot, povestiți-ne viața dumneavoastră trepidantă, povestiți-ne-o secundă cu secundă...

ARTUR: Nu ştiu dacă mai am timp...

COLONELUL (*Către* CĂLĂU.): Cît mai are?

CĂLĂUL: Cîteva minute.

COLONELUL (*Către* ARTUR.): Nu-i nimic. Sînt cîteva minute bune. Putem fi buni prieteni chiar şi cîteva minute. Putem schimba idei... Acum toate s-au limpezit, chiar şi ploaia a stat. Iat-o!

GARDIANUL (*Îşi şterge o lacrimă.*): Domnule, nu vă vom uita niciodată!

CĂLĂUL (*În hohote.*): Ne-aţi lăsat o amintire atît de frumoasă, atît de caldă... (*Începe să-şi aranjeze ustensilele decapitării.*)

COLONELUL: Vă jur că voi veni, în fiecare zi, personal, cu flori, la mormîntul dumneavoastră. Ce culori vă plac mai mult?

CĂLĂUL: Cum v-ar plăcea să fiţi îngropat? Dimineaţa? La prînz? În amurg? Da? Cînd soarele dispare ca un clopot în adîncul propriilor sale sunete? Cînd noaptea ne îmbracă precum o pelerină albastră scrîşnind în adîncul firii?

GARDIANUL (*Rupe stupoarea.*): Lasă prostiile, Grubi! (*Către* ARTUR.) Să ne grăbim, să nu se întîmple o nenorocire...

COLONELUL: Să nu vină guvernatorul, să ne găsească fără cap...

CĂLĂUL: Totul e gata, soarele străluceşte, păsările ciripesc, ziua e luminoasă, e curată... E ultima mare zi a lumii!

GARDIANUL (*Cot.*) : Grubi ! (*Către* ARTUR.) Să ne luăm rămas-bun ! Să jurăm că nu ne vom da niciodată uitării !

COLONELUL : În fiecare zi... da... (*îl îmbrățișează pe* ARTUR) îi voi pune pe soldații mei să bată din tobe... să sune... Pe lîngă mormîntul dumneavoastră vor trece bărbați și copii, animale, se vor reculege acolo, va fi loc de pelerinaj, se vor face două băncuțe, se vor construi drumuri, se va pune o placă de bronz, vom turna un bust, poate că vom ridica și un hotel... Vom veghea tot timpul, vom curăța buruienile, vom spăla, vom vopsi, vom rînji, va fi curat ca-ntr-o lumînare...

GARDIANUL (*Efuziune.*) : Artur ! Să ne ierți !

CĂLĂUL : Din prima clipă am știut că lucrurile, că lumea... nu se va sfîrși aici... Din ochiul lui, da, din ochiul lui ar merita să zboare o pasăre !

COLONELUL : Și iartă-mă că eu... Cu șobolanul acela... Nu mai fac...

(ARTUR *este aproape îngenuncheat* ; *apare în ușă* GUFI ; *gras și gîfîitor* ; *leneș* ; *se joacă tot timpul cu o codiță de iepuraș.*)

GUFI : Apă ! Apă !

(*Consternare generală, cu excepția lui* ARTUR ; ARTUR *îi întinde lui* GUFI *o ceașcă plină cu apă* ; *ceilalți rămîn înlemniți, stingheriți.*)

GUFI (*Bea, se șterge de sudoare, plescăie.*) : Apa... nimic nu se compară cu ea... Apa e principiul vieții !

ARTUR (*Îi întinde găleata.*) : Poftim. Luaţi cît vă trebuie.

GUFI : Mulţumesc, mulţumesc... Ştiţi, mie niciodată nu-mi ajunge apa. Cînd eram mic, îmi plăcea grozav să stau cu picioarele în apă...

ARTUR : Şi mie.

GUFI (*Jovial, fericit.*) : Chiar aşa ?

ARTUR : Dacă vă spun...

GUFI : Şi nu vi se pare că pe vremea aceea... apa... era altfel ?

ARTUR : Era mai verde şi mai groasă... Ca un aluat.

GUFI : Extraordinar ! Şi eu am aceeaşi senzaţie. Dar iarba, iarba nu vi se pare că era şi ea... altfel ?

ARTUR : Iarba ? Era mai subţire şi mai înaltă.

GUFI (*Extaz.*) : Dar cîinii ? Cîinii cum erau ?

ARTUR : Cîinii ? Erau mai scurţi şi mai leneşi. Dar erau mai mulţi.

GUFI : Extraordinar ! Sînteţi extraordinar ! (*Şoptit.*) Dar iepurii ?

ARTUR (*Încurcat.*) : Iepurii, iepurii...

GUFI : Gîndiţi-vă bine, gîndiţi-vă... (*Mimează un iepure.*) Cum erau ?

ARTUR (*Epuizat de efort.*) : Nu pot... Nu reuşesc să-mi amintesc.

GUFI : Încercaţi, vă rog să mai încercaţi... Nu mă lăsaţi tocmai acum !

ARTUR : Iepurii... iepurii.... Cred că nici nu existau !

GUFI : Nu ?

ARTUR : Nu !

GUFI (*În culmea fericirii.*) : Asta e ! Am bănuit ! Întotdeauna am bănuit ! M-ați scos dintr-o mare încurcătură !

ARTUR : V-am scos de tot ?

GUFI : Absolut ! Nu mai am nici un dubiu... (*Se plimbă prin fața celor trei, încremeniți.*) Mocofanilor ! Așa se face ? (*Execută exerciții din brațe.*) Ah, domnule, cînd se oprește ploaia, mă iau niște dureri de oase...

ARTUR : Să vă fac un masaj ?

GUFI : Dacă vreți... (ARTUR *începe.*) Aici... la cervicală... Uneori, nici nu pot să întorc gîtul... Parcă sînt lup... (*Icnește de plăcere.*) Ce mînă moale aveți !

ARTUR : Am fost decorator de vitrine.

GUFI : Și eu... am fost vînzător la aprozar...

ARTUR : Ce gît fin aveți...

GUFI : Gîtul, domnule, trebuie întotdeauna îngrijit cu atenție...

ARTUR : Și eu mi-am dat seama...

GUFI : Da ?

ARTUR : Dar era prea tîrziu...

GUFI : Nu-i nimic. Putem da ceasul înapoi... Pentru ce avem ceas ?

ARTUR : Credeți că e posibil ?

GUFI : Vă dau cuvîntul meu.

ARTUR : Mă bucur.

GUFI : Să zicem... o oră. Sînteți mulțumit ?

ARTUR : Sînt.

GUFI : Înțeleg că ați fost tracasat, bruftuluit. E vina mea. De aceea am venit aici. Ca să îndrept totul.

ARTUR : Fiți bine venit.

GUFI : Știu că ați suferit... Dar n-o să vă pară rău... Îi vedeți pe mocofani, pe maimuțoi ?

ARTUR : Uah !

GUFI : Nu vi se pare că sînt jalnici, că sînt subumani ?

ARTUR : Ba da.

GUFI : Nu vi se pare că au cîte un rînjet perfid pe figură ? Îți vine să-i iei la palme.

ARTUR : Sînt respingători și înfumurați. E o rușine că există asemenea oameni.

GUFI : Uitați-vă la grăsan... (*Bruno.*) E total hilar. Ți se întorc mațele cînd îl vezi.

ARTUR : Într-adevăr, îmi vine să vărs.

GUFI : Ei bine, omul ăsta e deja mort. Își trăiește ultimele minute.

ARTUR : Da ? Ce trist !

GUFI : Nu pot să procedez altfel. Trebuie să mă înțelegeți. Dacă nu-l omor, nu pot să mă liniștesc.

ARTUR : Cum credeți. Nu e bine să trăiești tensionat.

GUFI : De altfel, nimănui n-o să-i pară rău după această scîrbă, după acest vierme, după acest păianjen. Nu vi se pare că are un ochi de vierme ? Un ochi bulbucat și speriat ? Un ochi roșu și vînăt, un ochi ca o gaură neagră, prin care curge o zeamă urît mirositoare ?

ARTUR: Tot ce-ați spus este perfect exact.

GUFI: Asta e! Trebuie să facem odată și odată curat... Dar de slăbănog, ce părere aveți? (*Grubi*)

ARTUR: O fiară!

GUFI: Așa!

ARTUR: Am avut onoarea să-l cunosc personal. E găunos și nespălat. Un libidinos.

GUFI: Nu vi se pare, totuși, că are un cap de rață?

ARTUR: Un cap de rață? Da. Un cap de rață fiartă. Un cap ca o bucată de carne stoarsă de zeamă. E înrăit și buhăit. E atît de înrăit, încît se aude pînă aici cum îi plesnesc tîmplele.

GUFI: Mă bucur că gîndim la fel.

ARTUR: Nu îndrăznesc să vă contrazic.

GUFI: Ei bine, puteți să-i plîngeți de milă.

ARTUR: Nu cred s-o fac.

GUFI: Îl așteaptă chinuri groaznice. Am de gînd să-l ard cu ceară.

ARTUR: O să iasă un miros...

GUFI: Așa e. Vreau să-l înăbuș în propriul lui miros.

ARTUR (*Îl bate pe obraz pe Grubi.*): Îmi pare rău de tine, Grubi...

GUFI: Nu vă lăsați tîrît de sentimente...

ARTUR: Nu. Am să rezist pînă la sfîrșit.

GUFI: Sfîrșitul va fi lung. Îl vedeți pe pîrîcios?

ARTUR: Care?

GUFI : Ăla cu pieliţă pe el... Ăla care se chirceşte...

ARTUR : Parcă se vede ceva...

GUFI : Am de gînd să-i fac părul măciucă !

ARTUR : Oare nu e prea mult ?

GUFI : Nu trebuie să cedăm tocmai acum. El e cîinele, el e javra, el e cel mai vinovat dintre toţi... L-am mirosit...

ARTUR : L-aţi mirosit ?

GUFI : Îl miros tocmai de aici. Dumneavoastră nu-l mirosiţi ?

ARTUR : Nu...

GUFI : Fiţi atent ! Concentraţi-vă ! Trageţi aer în piept ! Tare ! Ei ?

ARTUR (*Execută.*) : Ce duhoare !

GUFI : El e ! O pocitanie ! Fierbe ura în el. Clocoteşte. Auziţi clăbucii ? Fierbe zeama în el, se înroşeşte. Dă pe afară. Îl sugrum cu o fîşie de piele scoasă de pe propria lui burtă !

ARTUR : O să ţină ?

GUFI : Ştiu eu ? Nişte nemîncaţi... Au bube în cerul gurii. Ia deschideţi gurile ! Nişte nesătui ! (*Cei trei cască gurile.*) Uitaţi-vă, uitaţi-vă înăuntru... Stau bubele acolo, pline de venin... Stau să crape...

ARTUR (*Privind.*) : Da, da... Ăştia înghit cu tot cu bube... Au firimituri negre de pîine pe cerul gurii...

GUFI : E vina mea. Eu le-am dat de mîncare.

ARTUR : Nu trebuia.

GUFI : Am greşit... Am crescut trei şerpi la sînul meu. Era cît pe ce să mă sugă de viu. Trei scorpioni. N-o să

mă credeți, dar i-am îngrijit ca pe copiii mei... Au ciugulit din palma mea, i-am învățat ce e binele, frumosul... I-am învățat să răspundă, să spună da... Nu știu unde am greșit cu ei.

ARTUR : Poate sînt nătîngi din naștere.

GUFI : Oare ?

ARTUR : Mai sînt cazuri.

GUFI : Bruno, ia spune lu' domnu', ce te-am învățat eu ?

GARDIANUL : Eu... eu... dacă nu veneați... Era în coș...

GUFI (*Către* ARTUR.) : Poftim !

ARTUR : Gîndește incoerent...

GUFI (*Către* CĂLĂU.) : Tu, ăla ! Ia spune, cum face iepurașu' ?

CĂLĂUL : Eu... eu... (*Vrea să protesteze, renunță.*) Țup ! Țup-țup-țup !

GUFI (*Către* ARTUR.) : Aici, parcă se vede o scînteie... (*Către* COLONEL.) Vino-ncoace, blestematule ! Cum face ploaia ? Ha ?

ARTUR : Zi-i !

CĂLĂUL : Zi-i, blegule !

GARDIANUL (*Mieros, către* GUFI.) : Nu știe, domnule...

CĂLĂUL : E irecuperabil. N-are scînteie.

COLONELUL (*Scrîșnind, către* CĂLĂU.) : Gurrra !

GUFI (*Către* ARTUR.) : Vedeți cu cine trebuie să lucrez ? Vedeți pe cine trebuie să mă bizui ? (*Către* CĂLĂU.) Spune, Grubi, de ce n-ai tăiat capul domnului Artur ?

CĂLĂUL : Ne-a fentat, ne-a dus cu zăhărelul...

GUFI (*Entuziasmat, către* ARTUR.) : E extraordinar, nu ? E o experienţă unică. (*Ca de la catedră.*) Au alte structuri logice, au alt limbaj. La ei, frica şi răutatea se combină şi efectul este distrugător. Îi anulează, îi deshidratează, îi descompune în elementele lor componente, animalitatea, instinctualitatea, tendinţa de a-şi acoperi capul cu mîinile... (*Îi arde una lui Grubi* ; *apoi, către Bruno.*) Spune, Bruno, de ce nu l-ai păzit ca lumea pe domnul Artur ? De ce l-ai lăsat la tomberon ?

GARDIANUL : Nu daţi ! Nu daţi !

GUFI (*Către* ARTUR.) : Sînt incapabili să primească, în acelaşi timp, mai multe întrebări, să le selecteze şi să le ordoneze în funcţie de anumite criterii de prioritate. Mintea lor clachează în faţa comunicării. De aceea, trebuie puşi la muncă. (*Apoi, către cei trei.*) Spuneţi, mă, ceva !

GARDIANUL : Spun eu !

GUFI : Spune !

GARDIANUL (*Jovial.*) : Grubi e un prost.

GUFI : Aşa, aşa ! Grubi, ce culoare are iarba ?

CĂLĂUL : Verde...

GUFI : Dar culoarea verde, ce culoare are ?

GARDIANUL (*Avîntat.*) : Spun eu, spun eu !

GUFI : Spune !

GARDIANUL : Tot verde ! (*Euforie.*)

COLONELUL (*Pentru sine.*) : Cretin !

GUFI (*Sever, către* COLONEL.) : Ai zis ceva ?

COLONELUL : Nu, domnule. Mă doare dintele.

GUFI (*Lui* ARTUR.) : De ani de zile îmi usuc nervii cu ei. N-au nimic omenesc. Sau credeți că au ? Au sau n-au ?

ARTUR : N-au.

GUFI : Ș-atunci înseamnă că, din moment ce nu au nimic omenesc, ei nu există ca oameni, nu ?

ARTUR : Da.

GUFI : Și-atunci, dacă nu există ca oameni, înseamnă că... din punctul nostru de vedere, care sîntem oameni, ei sînt un zero... Ei și faptele lor...

ARTUR : Nu înțeleg.

GUFI : E foarte simplu. Ați fost dus în eroare de niște oameni care nu există. Or, dacă ei nu există, atunci nici plîngerea asta (*o scoate*) nu există... Nu ? Pentru că asta e mușcătura lor, e lucrătura lor și, ca atare, nu are nici o valoare. E un zero !

CĂLĂUL : Hi-hi ! (*Sare, țopăie.*) Aici a vrut să ajungă ! (*Către* ARTUR.) V-a plăcut ?

COLONELUL (*Enervat.*) : Aici ați vrut să ajungeți ?

GARDIANUL (*Furios.*) : Noi aici am ajuns de mult !

COLONELUL (*Către* GUFI.) : Ați ocolit ca un prost !

CĂLĂUL (*Către* GUFI.) : Întrebați-l și pe Artur ! Domnule Artur, nu vi se pare c-a ocolit ca un prost ?

GUFI (*Albastru.*) : Nu vă permit ! Cretinilor ! Și ce dacă am ocolit ?

CĂLĂUL : Ești un fraier, Gufi. Domnul a renunțat de mult la plîngere.

GUFI (*Pierdut.*) : Chiar aşa ? Şi eu, care vă adusesem o pară...

GARDIANUL : Dă-o-ncoa' !

GUFI : Ce păcat, ce păcat ! (*Către* ARTUR.) Chiar aţi renunţat ?

ARTUR (*Spăşit.*) : Da...

GUFI : Ce păcat ! Dacă aţi fi ştiut ce frumos urma să vă vorbesc... Cît de elocvent aş fi fost... Cum v-aş fi convins să renunţaţi, cu ce argumente... Aţi pierdut o mare ocazie... Aş fi fost magnific...

COLONELUL : Tot timpul te bagi. Dacă nu veneai, domnul era mort de un sfert de oră.

GUFI (*Către* ARTUR.) : Chiar aşa ?

ARTUR : Se pare că da...

GUFI : Ce nefericit sînt ! Am atît de rar ocazia să discut cu un om realmente inteligent... Domnule, daţi-mi voie, deşi nu mai are nici un rost, să vă spun totuşi ceea ce ar fi trebuit să vă spun ! Daţi-mi această şansă, n-am mai schimbat o vorbă cu nimeni de zece ani... Pregătisem un silogism perfect, o mare demonstraţie, ceva atît de liniştitor şi de coerent...

GARDIANUL : Gufi, ne prinde ora cinci...

COLONELUL : Nu e frumos să profiţi de osîndit ca să-ţi etalezi inteligenţa.

GUFI (*Către cei trei.*) : Un minut, zău, nu fiţi bestii... Parcă voi n-aţi profitat de ocazie ? Parcă nu v-aş cunoaşte ! Parcă de ce l-aţi împins să se plîngă ? De ce ? Ca să

mai stați de vorbă. Pe mine mă duceți? Pe mine? Vă știu eu. Faceți și pe dracu-n patru ca să mai dați și voi din gură, să vă mai vărsați și voi veninul! Nu mă prostiți voi... Și acu' începeți cu scîrboșeniile, acu', cînd vreau să-mi iau și eu partea? Faceți mutre?

COLONELUL: Gufi, zău...

GUFI (*Isteric.*): Vreau să spun ce am de spus!

CĂLĂUL: Bine, da' scurt!

GUFI (*Fericit.*): Scurt! Scurt! (*Către* ARTUR.) Domnule, să presupunem că încă nu v-ați retras plîngerea... Să presupunem că eu încă nu știu că v-ați retras plîngerea... iată ce v-aș fi spus... întîi v-aș fi privit drept în ochi, m-aș fi lipit de sufletul dumneavoastră, m-aș fi aruncat direct sub pielea dumneavoastră, m-aș fi înecat în adînc, în sîngele dumneavoastră, persuasiv și demonic, v-aș fi făcut să vibrați în fața cuvintelor mele... pentru că noi, da... sîntem atît de triști, atît de singuri de la începutul lumii... noi, care sîntem începutul însuși, un început pe măsura sfîrșitului ei grandios... În sfîrșit, cam așa aș fi făcut introducerea, v-aș fi amețit puțin de cap... o aiureală pentru a vă slăbi facultățile receptive, pentru a vă roti cu 360 de grade în jurul ideii... și așa, amețit, ați fi devenit chiar dumneavoastră un argument în ajutorul meu, ați fi plîns pe umărul meu și ați fi recunoscut că așa e... și mi-ați fi cerut să vă iert... Iar eu, în culmea perfidiei, în ultimul moment aș fi căzut în genunchi în fața dumneavoastră și mi-aș fi

recunoscut perfidia şi mi-aş fi cerut eu iertare pentru perfidia mea... Şi abia asta ar fi fost marea scamatorie, pentru că atunci, dumneavoastră, înduioşat, aţi fi căzut în genunchi în faţa mea şi mi-aţi fi sărutat tălpile pentru sinceritatea mea... şi am fi plîns mult timp unul pe umărul celuilalt şi v-aţi fi topit, desigur, în braţele mele şi creierul meu v-ar fi absorbit definitiv... Asta e! Totul ar fi putut fi real... Sînteţi o mare pierdere pentru mine, domnule! V-aş fi putut convinge că sînteţi un om de nimic, o lepădătură, numai bun de strivit fără milă. Îmi pare atît de rău, atît de rău...

GARDIANUL (*Îşi revine primul din tăcere.*) : Gata?

GUFI : Ar fi fost atît de frumos, atît de frumos....

COLONELUL : Lasă, Gufi, mai sînt zile...

GUFI (*Cu lacrimi.*) : L-aş fi convins de orice, de orice... Mă credeţi?

CĂLĂUL : Sigur, Gufi, muşcă şi tu... (*Îi întinde para.*)

GUFI : Pe mulţi i-am convins, pe mulţi... Ah, ce osîndiţi erau altădată, ce osîndiţi... Şi cum mă mai ascultau... cu gîturile alea ale lor subţiri, ca de sticlă...

COLONELUL : Erau oameni adevăraţi. Ştiau să moară.

GUFI : Erau înalţi şi subţiri. Aveau degete lungi şi ochi albaştri.

CĂLĂUL : Nu tremurau niciodată. Erau drepţi şi aveau mîinile reci.

GARDIANUL : Nu vorbeau niciodată. Erau tăcuţi şi inteligenţi.

COLONELUL : S-au dus... Unul cîte unul...

ARTUR : Mie mi s-a făcut somn...

GUFI (*Către* CĂLĂU, *continuă reveria.*) : I-ai numărat vreodată ?

CĂLĂUL : La ce bun ?

GUFI : Cînd mă gîndesc cum a fost... Îmi vine să urlu...

GARDIANUL : Mie mi s-a făcut inima ca o ciupercă...

CĂLĂUL : Uită-te la degetele astea... Simt cum se topesc de rușine...

ARTUR (*Se întinde.*) : Eu am să ațipesc puțin...

GUFI (*Despre* ARTUR.) : Ce scîrbă !

COLONELUL : E atît de uscat și de sfrijit, încît...

CĂLĂUL : Ar merita să scape.

GUFI : Ăsta nu e om. Ne face de rîs dacă-l executăm.

GARDIANUL : Mai bine-i dăm drumul. Mi s-a făcut silă...

CĂLĂUL : Și mie. Nu merită să moară.

GARDIANUL : Să-i dăm un picior în fund și să-l lăsăm aici.

COLONELUL : A adormit.

CĂLĂUL : N-ar fi învățat niciodată să moară... E un escroc.

GUFI : A fost decorator de vitrine...

COLONELUL : Să-l dăm afară-n brînci ! Să-l gonim cu pietre !

GUFI : Credeți c-o să vrea să plece ?

GARDIANUL : Ia te uită ! Nu m-am gîndit la asta !

GUFI : Osîndiții ăștia au ajuns într-un hal... Nu mai vor să plece. Dacă ar fi vrut, ar fi plecat de mult.

COLONELUL: Sigur, ar fi putut să fugă.

GARDIANUL: Ar fi putut să mă roage să-i dau drumul.

CĂLĂUL: Putea să ne cumpere. Are bani. L-am fi lăsat de mult s-o şteargă dacă ne dădea bani.

GARDIANUL: Are bani, da' nu vrea să-i dea.

GUFI: Cerule! Ce stîrpitură!

CĂLĂUL: Dacă-l omorîm, îi facem un bine.

COLONELUL: Să-l ducem pînă la poartă, pe furiş... Să-l lăsăm în drum şi să-nchidem poarta oraşului după el.

GARDIANUL: O să urle. O să bată cu pumnii în poartă. O să facă scandal.

GUFI: Mai bine îl omorîm în somn.

CĂLĂUL: Nu ţine. Trebuie să-l executăm, nu să-l omorîm.

GUFI: Fii serios! Îl omorîm, îl ascundem într-un sac şi-l aruncăm în iaz. Şi zicem c-a fugit.

CĂLĂUL: Cum poate să doarmă aşa? Ştie că trebuie să moară şi doarme...

GUFI: Omul ăsta nici nu există...

COLONELUL: Să-l înfăşurăm într-o pătură şi să-l ducem pe cîmp. O să se trezească dimineaţă ş-o să creadă c-a visat...

CĂLĂUL: Numai să nu-l mănînce cîinii...

GARDIANUL (*Cu silă.*): Nu cred să-l mănînce...

GUFI: Trebuie să-l facem pierdut. Cînd mă uit la el, mă cutremur... (*Îl loveşte cu piciorul.*) Hei, omule!

ARTUR (*Ameţit.*): Începem?

GUFI (*Se întoarce cu spatele, dezolat.*) : Poftim !

GARDIANUL (*Îl zgîlțîie pe* ARTUR.) : Fii bun și du-te !

ARTUR : Cum ?

GUFI : Pleacă unde vezi cu ochii !

ARTUR : Unde să plec ?

COLONELUL : Unde știi ! Am hotărît să-ți dăm drumul.

ARTUR : Da' ce, voi hotărîți aici ?

CĂLĂUL : Nu pricepi ? Ne-ai scîrbit de tot. Ne-a ajuns pînă-n gît. Ia-ți boarfele și pleacă.

ARTUR : Nu plec eu... Eu vreau să mor cum se cuvine...

GARDIANUL : Cară-te ! Ne-ai întors mațele pe dos.

COLONELUL : Porcule ! Îți dăm viața ! Ești liber !

ARTUR : Eu vreau covor roșu.

GARDIANUL : Îl omor ! Îl strîng de gît !

ARTUR : Vreau doi toboșari ! Vreau doi trompeți ! N-o să scăpați de mine niciodată !

COLONELUL : Omule, nu pricepi ? Ești un om liber ! Du-te pe cîmp, du-te să vezi iarba.

ARTUR : Minți ! Toți mințiți ! Sînteți atît de fricoși și de lași, încît v-ați sfătuit să-mi dați drumul. Mi s-a mai întîmplat... Peste tot e la fel.

CĂLĂUL : E nebun !

COLONELUL (*Ultim efort.*) : Vrei bani ? Spune-ne ce vrei și-ți dăm.

ARTUR : Toboșari ! Covor ! Trompeți !

GUFI : Ieși afară !

ARTUR: Cum?

GUFI: Afară! Aşteaptă afară! Te chemăm noi...

ARTUR: În ploaie?

GUFI (*Urlă.*): Afarăăă!

(*Pauză; cei patru îşi aprind cîte o ţigară; tăcere;* ARTUR *aşteaptă în ploaie.*)

COLONELUL: Ce facem?

GARDIANUL: Dac-am găsi pe cineva, să-l înlocuim...

GUFI: Să fugim! Să fugim noi.

GARDIANUL: Să ne plîngem de el la guvernator...

(*Pătrund în încăpere* ARTUR *şi* GUVERNATORUL, *rîzînd, ţinîndu-se pe după umeri.*)

GUVERNATORUL: Aşa!

ARTUR: Chiar aşa!

GUVERNATORUL: Eram sigur.

ARTUR: Ce puteam să fac?

GUVERNATORUL: Păi, ce să faci? (*Trece pe lîngă Grubi.*) Încheie-ţi nasturii! (*Către* ARTUR.) A ieşit destul de bine... Fac cinste! (*Scoate o sticlă de şampanie.*) De mult o ţin pentru aşa ceva.

ARTUR: Pfuuu! O facem lată!

GUVERNATORUL (*Toarnă.*): Acu' îi am la mînă... Începuseră să mi se urce în cap... Mă scormoneau

pînă în adîncul inimii, se tîrșîiau prin fața mea, nu-și mai lustruiau bocancii... Nu mai aveau nici un Dumnezeu! Noroc!

ARTUR: Noroc!

GUVERNATORUL (*Scoate plîngerea.*): A căzut la țanc... Închipuiește-ți, se lipeau cu fața de geam și se uitau cum mănînc, cum dorm, cum mă spăl pe picioare... Își lipeau buzele lor groase de geam și se hlizeau, aruncau cu bezele, mă arătau cu degetul, cu unghia murdară la deget. (*Bea.*) M-ai salvat! (*Îl îmbrățișează.*) Acu' le strîng cureaua! (*Trece prin fața celor patru, încremeniți; le flutură plîngerea pe la nas.*)

ARTUR: Au vrut să mă dea afară...

GUVERNATORUL: Niște scîrbe!

ARTUR: Au vrut să-mi dea bani!

GUVERNATORUL: Nu se poate!

ARTUR: Au vrut să mă omoare și să mă arunce în iaz...

GUVERNATORUL: Hai, noroc! Ne scoatem noi pîrleala!

ARTUR (*Bea.*): A fost groaznic. De cîteva ori, am crezut că mă lasă nervii.

GUVERNATORUL: Te cred. Pune-te în locul meu. Cînd nu mai ai ce să reproșezi subalternilor tăi, ești pierdut.

ARTUR: Erai chiar așa lefter?

GUVERNATORUL: Lefter, lefter...

ARTUR (*Arătînd spre plîngere.*): Și asta ți-ajunge?

GUVERNATORUL: Ajunge pentru cîțiva ani.

ARTUR: Ai citit-o?

GUVERNATORUL: N-am citit-o.

ARTUR: Ți-o citesc eu.

GUVERNATORUL: Lasă, mai bine spune pe scurt. Ce vrei, de fapt?

ARTUR (*Repede.*): Un covor roșu, doi trompeți, doi toboșari, un mic eșafod, o coadă nouă la secure.

GUVERNATORUL: Nu pot!

ARTUR: Le vreau!

GUVERNATORUL: N-am!

ARTUR: Nu mă interesează!

GUVERNATORUL: Acum îmi dau seama. Nu ești nebun. Ești prost.

ARTUR: Vreau și baldachin.

GUVERNATORUL: Ne sugi sîngele, asta e. Tu nu vezi că toate ușile și toate ferestrele sînt bătute în cuie? Tu nu vezi că toți stau înfundați pînă la genunchi în aluatul ăsta negru din care-mi fac eu urmele la galoș? Nu vezi cum s-au topit acoperișurile și s-au scurs în canal? N-ai trecut pe străzi, n-ai fost în parcul municipal? N-ai văzut că n-a mai rămas decît un singur arbore, negru, pe care-l port chiar acum la mine în buzunar? N-ai văzut cum plouă de zece ani cu aceeași picătură neagră de apă? Te-ai urcat în turn, te-ai uitat să vezi cum arată cîmpia? Ai văzut ce broască uriașă doarme cu burta lipită de aerul nostru? Te-ai uitat la trecători,

te-ai uitat la soldați, la vagabonzi, la șperțari și la stîrpituri ? Ai văzut că nimeni nu mai are mîini, că nimeni nu mai are picioare, că nu le-a mai rămas decît un ochi roșu în frunte ? Nu vezi cum atîrnă cerul ca o burtă despicată de oaie ? În dreapta te-ai uitat ? În stînga te-ai uitat ? Ai văzut marea ? Ai fost pe țărm ? Ai văzut că nu mai există țărm ? Te-ai plimbat pe nisip ? Ai văzut cum s-a încîlcit ? Ai văzut ce aruncă marea pe țărm ? Ai văzut burți crude aruncate pe țărmurile care nu mai sînt ? Ai văzut ce culoare are apa ? Ai văzut cum trece nimicul prin ea ca printr-un fund de pahar ? Te-ai dus să-ți pui degetele pe fundul paharului și să vezi cum îți dispar degetele ? Te-ai uitat la nori ? Te-ai uitat la pasărea oarbă din parcul orașului ? Ai auzit cum se roagă la fiecare trecător s-o lovească odată cu piatra și ai văzut că nimeni n-are degete ca să apuce o piatră ? Te-ai uitat prin găurile din ziduri, din uși și din pavajele subțiate de prea multă așteptare ? Ai văzut cum atîrnă piatra uriașă de cuiul uriaș ? Te-ai uitat la mine ? Nu vezi că nu mai am piele pe față ? Nu vezi că nu mai am piele pe mîini și nici pe burtă și nici pe cîinele meu la care țin mai mult decît la ochiul meu ? Tu nu simți cum, chiar în acest moment, se rup temeliile orașului și ne seacă ultima picătură de sînge în gîtlej ? Tu nu vezi cît de tîrziu s-a făcut în lume, nu vezi cum prostia și ura s-au încleștat una de alta și s-au furișat în fîntîna orașului și s-a rostogolit fîntîna peste case și peste toate cele, de

s-au făcut toate ca două picături de apă ? Nu vezi că nu mai poţi deosebi calul de iarbă şi pasărea de aer ? Eşti orb ? Nu vezi că eu, de fapt, nici măcar nu-ţi vorbesc, ci te împroşc doar cu mărgele verzi de salivă care-ţi curg pe faţă ?

ARTUR : Toboşar, covor, trompeţi !

GUVERNATORUL (*Îl priveşte lung pe* ARTUR ; *apoi se apropie de cei patru* ; *îi priveşte în ochi.*) Ce staţi ? N-aţi auzit ?

ARTUR : Toboşar, covor, trompeţi !

GUVERNATORUL : Toboşar, covor, trompeţi !

(*Se trece la o improvizaţie grosolană* ; *fiecare aduce cîte ceva* ; *un simulacru de covor, un simulacru de trompetă, un simulacru de toboşar* ; *se improvizează un eşafod, se agaţă ornamentaţii jalnice din batistele celor prezenţi* ; *toate obiectele dorite de* ARTUR *au apărut, dar la limita de jos a valorii lor.*)

GUVERNATORUL (*Către* ARTUR.) : Spune-ţi ultima dorinţă !

(ARTUR *tace* ; *se apropie de* GUVERNATOR *şi-l priveşte lung* ; *îl cercetează cu atenţie* ; *îi smulge batista din buzunarul de la piept şi-şi leagă singur ochii* ; *se lasă în genunchi* ; *îşi aşază capul pe buturugă.*)

GUVERNATORUL (*Se ridică, păşeşte spre public* ; *ceremonios.*) : Doamnelor şi domnilor ! Iată un om deosebit ! Iată un om minunat, cum fiecare dintre

noi ar trebui să fie. Acest osîndit s-a dovedit a fi o adevărată conștiință, o adevărată forță umană! A vrut să moară demn și, iată, a obținut tot ce și-a dorit. Și-a salvat demnitatea, a arătat că moartea este pentru el un adevăr la fel de înalt ca și viața! S-a îndîrjit, a luptat, a obținut! A știut din prima clipă ce vrea și, iată, în ultima clipă, e înconjurat de obiectele dorite. Acest om este un erou, este un exemplu pentru orașul nostru și noi toți ar trebui să-i semănăm! Priviți-l bine, priviți-l în ochi! Acest om va dăinui. El este ceea ce noi trebuie să fiṃ, el este omul viitorului, el este omul de care avem nevoie. Dacă măcar jumătate dintre cetățenii orașului ar fi ca el, ei bine, orașul nostru ar renaște, ar fi unic și impresionant! Iată, el ne-a arătat care este secretul, el, numai el ne mai poate salva, numai el ne poate arăta ce trebuie făcut, cînd și cum... Să-l întrebăm care e adevărul și cum a făcut ca să-l obțină. Să-l urmăm pas cu pas și să aplecăm urechea pînă la pămînt în fața cuvintelor sale... El este unica noastră șansă, el este Mesia, el este ultimul mare învins al cerului... A venit, a văzut, a luptat, a învins! (*Îl sărută pe frunte.*) Atît!

(*Personajele sînt impresionate*; *totul se petrece în sobrietate*; GUVERNATORUL *se reașază*; *face un semn*; CĂLĂUL *este atent*; *ridică satîrul*; *lumina scade*; *mîna* GUVERNATORULUI *coboară*; CĂLĂUL *lovește*; *capul lui* ARTUR *se rostogolește jos, ca în filmele desuete,*

proaste, de groază; pe capul tăiat a rămas o expresie ciudată, ca şi cum ARTUR, *în ultima clipă, ar fi vrut să trimită cuiva o bezea.*)

BINE, MAMĂ, DA' ĂȘTIA POVESTESC ÎN ACTU' DOI CE SE-NTÎMPLĂ-N ACTU'-NTÎI

Fantezie, mascaradă,
bufonerie și experiment
în două acte

Personajele (în ordinea intrării în scenă):

GRUBI

BRUNO

FETIȘCANA CU GĂLEATA CU LĂTURI

BĂRBATUL CU TOMBERONUL

OMUL CU SACAUA

PRIMUL BĂRBAT

AL DOILEA BĂRBAT

ORBUL

FETIȘCANA CU RUFE MURDARE (rol dublat eventual de cealaltă FETIȘCANĂ)

MAMA

RECRUTUL I, RECRUTUL II, RECRUTUL III, RECRUTUL IV, RECRUTUL V etc.

MAJORDOMUL

VIZITATORUL

MARAT

Alţi maşinişti, sufleori, plasatoare, garderobiere, orchestranţi, Danton, Robespierre, regele, purtători de cocarde, lachei, arlechini, dansatori, bufoni, trompetişti, toboşari, măşti, figuri, spectatori, lume, lume, lume, păsări.

Regizorul poate renunţa la unele personaje.

Regizorul poate compune personaje noi.

Regizorul poate înlocui orice replică şi poate renunţa la orice replică.

Regizorul poate renunţa la spiritul piesei, întrucît acesta se află în litera ei.

Regizorul poate renunţa la litera piesei.

Regizorul poate scrie altă piesă.

Regizorul poate modifica orice, oricît, oricum, în afară de titlul piesei.

TITLUL PIESEI ESTE SACRU

ACTUL I

La ridicarea cortinei, Bruno și Grubi stau pe marginea unei gropi, cu picioarele în groapă, aplecați deasupra gropii și lucrînd din greu, cu mîinile, în groapă; din cînd în cînd fac gesturi de relaxare; își reiau lucrul concentrați, capetele lor se ating, mînuiesc fel de fel de instrumente împrăștiate în jur; scopul efortului lor va rămîne, pe tot parcursul piesei, invizibil.

GRUBI : Pfff... N-o să iasă...

BRUNO : Taci!

GRUBI : S-a-ncurcat de tot. N-o să iasă.

BRUNO : N-are-a face.

(*Pauză*; *lucru intens*; *se aud sunetele și scrîșnetele ustensilelor.*)

BRUNO : Trage!

GRUBI (*Gîfîind.*) : Nu pot.

BRUNO : Trage! Trage de țeastă! Uiii...

GRUBI : Vrei să scuipi sînge ?

BRUNO : Acum ! Acum ! Rupe !

GRUBI : Na !

BRUNO : Ţine-o ! Izbeşte ! Izbeşte !

GRUBI : Na ! Na ! Na ! Fir-ar a dracului ! Mi se-ntorc maţele.

BRUNO : Taci ! Trage-aici ! Trage ! Strînge ! Dă vîrful ! Unde-i vîrful ?

GRUBI : L-am lăsat să se subţieze...

BRUNO (*Enervat.*) : Pfui ! Adu vîrful !

(GRUBI se *duce să aducă vîrful* ; *de departe, strigînd.*)

GRUBI : Nu-i.

BRUNO : Ce ? Ceee ?

GRUBI : Nu-i. Nuuu-i.

BRUNO : Cuuum ?

GRUBI : Nu mai e. S-a ros.

BRUNO (*Strigă, intrat în panică*) : Pfui ! Vino ! Vino că mă trage ! Mă trage la fund ! (BRUNO se *luptă din greu cu o forţă care îl trage în adîncul gropii.*) Grubiii...

GRUBI (*Sosind în ajutor.*) : Ce e, mă ?

BRUNO : S-a-nfăşurat pe mine ! Uiii...

GRUBI (*Intrat în panică.*) : Dă mîna !

BRUNO : Uşurel...

(*Cei doi se luptă pe marginea gropii* ; *Bruno face eforturi ca să scape, s-a agățat de* GRUBI ; GRUBI *trage din răsputeri.*)

BRUNO : Trage de funie !

GRUBI : Dă-o-ncoa' !

BRUNO : Vezi că se-nnoadă.

GRUBI : Stai... Acum !

BRUNO : Hai !

GRUBI : Pune degetul dedesubt ! Ce urît !

BRUNO (*Țipînd.*) : Hai ! Hai ! Nu vezi c-a-nceput să muște ?

GRUBI : Uah !

(*Cei doi se unesc într-un ultim efort și se prăbușesc pe marginea gropii.*)

GRUBI (*Ștergîndu-se de sudoare.*) : Era să fie.

BRUNO (*Palid, speriat.*) : Mă răpea. Mă țăcăia de tot.

GRUBI : Ți-am spus că n-o să iasă.

BRUNO : Unde dracu' am greșit ?

GRUBI : S-o ștergem. Să-i dăm drumu'...

BRUNO : Cred că s-a rupt osia. Cînd se rupe osia, se strîmtează osul din fundul gurii. Așa-i dacă mîncăm rahat...

GRUBI (*Rugător.*) : Hai s-o lăsăm baltă...

BRUNO : Și ce-o să zică Pendefunda ?

GRUBI : Ce-o s' zică ! Ce-o s' zică ! S' zică !

BRUNO : Nu ține.

GRUBI (*Meditativ.*) : N-avem noroc...

BRUNO (*Încearcă să facă ordine în unelte.*) : Trebuie să-i dăm de-un cap. Nu se poate să n-aibă cap...

GRUBI : N-are ! N-are ! Îți zic eu. N-are nicicum. Cînd se-nzdrăvenește pe dreapta, îi curge sînge din stînga. Și tot așa. N-are cum să meargă.

BRUNO : E-e !

GRUBI : Ascultă ce-ți spun. O să stăm aici și-o să putrezim. N-are cum să se lege cînd e prea multă zeamă. Se-nmoaie cerul gurii, și picură, și picură, și picură... Eu îi zic.

BRUNO (*Apucîndu-se de lustruit uneltele.*) : Se supără.

GRUBI : Și ce dacă s' supără ? Nu s-a putut.

BRUNO : Se supără urît. Pendefunda nu-i femeia aia.

GRUBI (*Obosit, învins.*) : Dă o țigară !

BRUNO : N-am.

GRUBI (*Scoțînd un pachet.*) : Ia de aici.

BRUNO : Las' că iau de la mine.

(GRUBI *își scoate ultima țigară din pachet și aruncă pachetul în groapă* ; *își aprinde țigara cu ultimul băț de chibrit și aruncă bățul și cutia în groapă* ; BRUNO *își scoate și el ultima țigară din pachet și aruncă pachetul în groapă* ; *își aprinde și el țigara cu ultimul băț de chibrit și aruncă bățul și cutia în groapă.*)

BRUNO : Brrr ! Ce acritură !

GRUBI : Nu-s mai ca alt' dată.

BRUNO : S-au împuțit de tot.

(*Pauză*; *cei doi fumează*; *apare* FETIȘCANA CU GĂLEATA CU LĂTURI.)

FETIȘCANA : Ha ! Vi s-a-nverzit burta !

BRUNO (*Cu mirare.*) : Pendefunda !

GRUBI (*La fel.*) : Pendefunda !

FETIȘCANA : Stați aici și trageți fumul. O să vi se-ncurce mațele.

GRUBI : Ce s-aude, Pendefunda ?

BRUNO : S-a terminat cu bine ?

FETIȘCANA (*Rîzînd.*) : Ce vă pasă ?

GRUBI (*Rugător.*) : Zău...

FETIȘCANA : A ieșit. Acum se-ntremează. Da' văd că n-ați făcut nimic.

GRUBI : Nu merge. S-a-mbuibat cu zgrunțuri. Ne-a alunecat talpa de două ori. Dac-o ține tot așa...

FETIȘCANA : Treaba voastră. (*Răstoarnă găleata cu lături în groapă și pleacă.*)

GRUBI : Ce putoare !

BRUNO : Bună !

GRUBI : Da-i cam bleagă...

BRUNO : E-e !

GRUBI : Zău. O dată am rugat-o şi eu să-mi înfeţe şi mie ceva şi s-a uitat la mine, a holbat ochii...

BRUNO (*Aruncîndu-şi mucul ţigării în groapă.*) : Hai !

GRUBI (*Aruncîndu-şi şi el mucul ţigării în groapă.*) : Hai !

(*Cei doi încep să lucreze din nou aplecaţi peste groapă* ; *îşi schimbă des instrumentele, se ajută unul pe altul* ; *icnete de efort, izbituri* ; *amîndoi învîrt cîte ceva, înşurubează piese invizibile.*)

BRUNO : Parcă s-a mai lăsat...

GRUBI : Ţţţţ...

BRUNO : Dacă vrei să se strîngă... scoate... scoate capacul.

GRUBI (*Extrem de concentrat.*) : Unde-i ? Unde-i ?

BRUNO : Ia !

GRUBI : Uah !

BRUNO : Am scăpat-o ! N-o vezi ?

GRUBI : Eu am scăpat-o de ieri şi acum dospeşte înăuntru.

BRUNO (*Mirat.*) : Ce zici ?

GRUBI (*Învins.*) : Da... N-avem noroc.

BRUNO (*Oarecum învins.*) : Aşa n-are cum. Trebuie să scoatem scara.

GRUBI (*Speriat.*) : O să fie urît de tot. Şi nici n-o s-o mai putem pune-napoi.

BRUNO : O aruncăm de tot. O facem fărîme.

GRUBI (*Meditativ.*) : De ce n-avem noi noroc, Bruno ?

BRUNO : O fi ceva la mijloc. Pe mine mă-năbușă. Pe tine nu te-năbușă ?

GRUBI : Și pe mine mă-năbușă. Mă dor ochii ca la ceapă.

BRUNO : Să nu rîdă careva de noi. N-ar trebui să-i lăsăm să rîdă de noi...

GRUBI : Ce-are-a face ? Las' să rîdă ! (*Încet, cu atenție, cei doi încep să extragă din groapă o scară care nu se mai sfîrșește.*)

BRUNO : Ce lungă-i !

GRUBI : Trage-ncet, să nu se-ncurce.

BRUNO : S-o lăsăm pe spate. Pfui ! (*Cei doi reușesc s-o culce pe sol.*) Las-o așa.

GRUBI (*Privind, dintr-odată, atras de ceva, în adîncul gropii.*) : E-te !

BRUNO : Cum ?

GRUBI : E-te-te ! Vezi cît s-a lăsat ?

BRUNO : S-a lăsat al dracului.

GRUBI : Mai puțin și se dă peste cap. O să crape. Ha ! Ce-aș mai rîde să crape și să-i împroaște.

(*Cei doi se așază pe marginea gropii și privesc în adînc.*)

BRUNO : Chiar ! Să se spargă buba...

GRUBI : Uite-o ! Uite-o ! Ei cred că se poate cu bruftuluiala. He ! S-au mocoșit degeaba, s-au urcat degeaba pînă sus.

BRUNO : Dă-i 'ncolo !

GRUBI : Mi-e frică. Înţelegi ? De aia.

BRUNO : Dă-i în mă-sa !

GRUBI : Vezi căscătura ? Dacă dai cu piatra în căscătură, se înroşeşte. (*Aruncă în adîncul gropii una dintre unelte* ; *se aude un pleoscăit groaznic* ; *cei doi izbucnesc în hohote de rîs.*)

BRUNO : Ia mai ar'ncă o dată !

GRUBI (*Aruncă un ferăstrău.*) : He-he ! Uite-aşa începe pălăiala !

(*Din interiorul gropii ţîşnesc picături.*)

BRUNO (*Luînd o picătură pe deget şi ducînd-o la gură.*) : Încă-s ude.

GRUBI (*Acelaşi gest.*) : Nu mai e mult.

BRUNO : Cînd începe căscătura să plescăie, e rău. Se înrăieşte de tot jur-împrejur şi încep să se scurgă pe dinapoia cazanului. La aşa căscătură, aşa pagubă. Tu ştii cum m-a luat ăla cu lopata cînd a venit ? El a zis „ţine". Eu am zis „nu ţine". El s-a rotit şi cînd s-a uitat în jos nu mai era nimic din ce fusese. Îl vezi aşa cum se ţine de coada lopeţii ? Parcă ar roade un os.

GRUBI : N-ai ce vorbi cu ăştia..

BRUNO : Pe unde o fi punga aia cu mere, să-i aruncăm un măr.

GRUBI : O fi prin geamantan.

BRUNO : Unde-i ?

GRUBI (*Se ridică, răstoarnă niște lucruri, răscolește, scoate un măr și i-l întinde lui* BRUNO.) : Na.

BRUNO : Ia, hai ! Ține-mă de mijloc. Mă duc să i-l duc.

GRUBI : Să nu se-nnegrească de tot. Mai bine cobor eu.

BRUNO : Țțțț ! Cobor eu. (*Se leagă cu o funie de mijloc* ; GRUBI *îl ajută.*) Dă-mă-ncet.

GRUBI : Ah, să nu se-ntîmple-o nenorocire. Îmi tremură genunchii.

BRUNO : Lasă fandoseala. Dă-mă !

GRUBI : Să nu faci vreo prostie, acolo, jos.

BRUNO : N-are-a face.

GRUBI : Să nu se roadă funia.

BRUNO : N-are cum.

GRUBI : Mamăăă...

BRUNO (*Coboară încet în groapă.*) : Ține strîns ! Mai fă un nod ! Ține de amîndouă capetele ! (*I se mai vede creștetul.*) Gata ! (*Către acel ceva din adîncul gropii.*) Marș ! Marș !

GRUBI (*Aplecat mult peste groapă.*) : Iar mușcă ?

BRUNO (*Din adînc.*) : Ce ?

GRUBI : Iar mușcă ?

BRUNO : Îl găuresc eu.

GRUBI : Să nu se scîrbească, nene...

BRUNO : Îi crăp capul ! (*Agitație în adînc.*) Marș ! (*Funia se mișcă amenințător* ; BRUNO *se luptă cu cineva în adîncul gropii, creștetul îi apare și-i dispare în ritm*

alert.) Ha ! Prostuţule ! Stai cum trebuie... (*Cîrîituri, ţipete subţiri de animal speriat.*) Pfui ! (*Capul ciufulit al lui* BRUNO *apare o secundă.*) Gîngania dracului ! (*Către* GRUBI, *din interior.*) Dă-mi ceva, dă-mi ! Se freacă de piciorul meu. Uah ! (*Se aude un mîrîit docil.*) Trage-mă sus, trage-mă sus, mi-e silă !

GRUBI : Să nu te muşte. Vezi să nu te muşte şi să ne astupe groapa !

BRUNO (*Tot mai înfricoşat.*) : Trage-mă ! Trage-mă ! Mi se lipeşte de subsuoară...

GRUBI (*Încurcat.*) : Nu ţi-am spus că nu-i bine ? (*Face eforturi ca să-l tragă pe* BRUNO.)

BRUNO : Mai repede ! S-a lipit de mine ! Iah !

GRUBI : Aruncă-i nodul de gît ! Aruncă-i ! (BRUNO *apare total transfigurat ; partea de jos a corpului este înnegrită şi hainele îi sînt zdrenţuite.*)

BRUNO : Împinge, împinge ! Uah ! Ce unsuros e !

GRUBI (*Îl trage de mîini pe* BRUNO *şi-l urcă pe sol.*) : Ţi s-au înnegrit ţurloaiele.

BRUNO : Cum ?

GRUBI : Ia vezi dacă mai poţi merge !

BRUNO (*Face cîţiva paşi.*) : Ce alunecos era... N-are nimica.

GRUBI : Nu e bine să pleci nicăieri de unul singur.

BRUNO (*Se aşază pe un geamantan*) : Iar trece ziua şi n-am făcut nimic.

GRUBI : Să fac focul ?

BRUNO : Fă-l.

GRUBI : Unde-s lemnele ?

BRUNO (*Deschide un geamantan uriaș.*) : Îs ude.

GRUBI : N-are-a face. (*Aprinde focul.*)

BRUNO (*Încălzindu-și mîinile.*) : Ce zi !

GRUBI : Cinăm sau prînzim ?

BRUNO (*Uitîndu-se la cer.*) : Mi-e foame tare. Eu zic să prînzim.

GRUBI : N-o să plouă ?

BRUNO : N-are cum.

(*Cei doi încep să-și scoată gamele, conserve, instrumente potrivite pentru foc și își încălzesc mîncarea.*)

GRUBI (*După un timp.*) : Îți spun eu... Trece ziua și ne bîțîim degeaba.

BRUNO (*Mîncînd.*) : Nu știu.

GRUBI : O să pierdem multe zile. O să le pierdem pe toate.

BRUNO : Ce-au a face zilele ?

(*Pauză ; cei doi mănîncă preocupați ; pe acest fond, intră* BĂRBATUL CU TOMBERONUL.)

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Ha-ha ! Stați aici și mîncați. Nu vă pasă de nimic.

BRUNO : Ia te uită !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Lasă tomberonul și se apropie de groapă.*) : S-a ales ceva ? Ați reușit ceva ?

BRUNO : Nu merge.

GRUBI : N-are cum.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Urît. O să se supere Pendefunda.

BRUNO : M-am lăsat şi înăuntru. Nu se poate face, şi gata.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Ştiam eu că n-o să iasă nimic. Mai bine aţi lua-o din loc.

GRUBI : Şi eu zic aşa.

BRUNO : Nu mai ştiu ce să zic.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Asta-i o treabă a dracului de grea. N-aveţi de ce să vă pierdeţi vremea p-aici. Eu, dacă era să fie, de mult plecam.

GRUBI (*Către* BRUNO.) : Vezi ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Aici trebuie... ştiu eu ce trebuie. N-are cine să vină, că s-ar face într-o jumătate de zi. Dar poate că se lasă de la sine.

BRUNO : Asta ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : S-a întîmplat.

GRUBI : Eu zic să mai rămînem şi mîine. Şi dacă nu se poate...

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Cînd eram în armată, mi s-a întîmplat o treabă asemănătoare. Pe vremea aceea însă, nimeni n-avea voie să coboare pînă jos şi ocoleam, frate, ocoleam... O dată s-a deschis singură, ea singură, într-o dimineaţă, ca o fereastră. A crăpat, aşa, dintr-odată, s-a auzit pînă departe. O ! Ce-a mai fost şi atunci ! Fanfara tot îi dădea, tot îi dădea, şi noi defilam pe buza gropii,

ne făceam că ne uitam în ea și ne aruncam sîmburii... He-he... Ce aiureală mai era și atunci... (BĂRBATUL CU TOMBERONUL se *îndreaptă, cuprins de nostalgie, spre tomberon și începe să-i răstoarne conținutul în groapă.*) Erau alte vremuri, băieți! Cîte din astea n-am văzut eu... (*Către groapă.*) Na, jigodie afurisită! Na! Blestemato! Na! Crapă! Na! (*Încet, încet, din adîncul gropii urcă sunetele unei sonate cîntate la pian.*) Ia auzi!

BRUNO: Ce?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL: A-nceput...

GRUBI: Cum? Și-a dat drumul?

BRUNO: Nu se poate!

BĂRBATUL CU TOMBERONUL: Pe cinstea mea. I-a dat drumul. Ia taci!

BRUNO (*Ridicîndu-se și apropiindu-se de buza gropii.*): Asta ar fi prea de tot. (*Ascultă încordat.*)

GRUBI (*Se tîrăște pînă la marginea gropii.*): Se aude, se aude!

BRUNO: Nu aud nimic...

BĂRBATUL CU TOMBERONUL: Fii atent! (*Începe să fredoneze, bătînd măsura.*) Laa-laa-laa... la-la...

GRUBI (*Jubilînd.*): Se aude, Bruno! Se aude! Înseamnă că am reușit.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Aruncînd și restul gunoiului în groapă.*): Na! Na! Ați făcut treabă bună, mă! Hi-hi! Laa... la-la-la...

BRUNO (*Receptînd muzica și luminîndu-se la față pe măsură ce aceasta crește în intensitate.*): Măi, a dracului!

GRUBI (*În culmea fericirii.*) : S-a putut. Vezi că s-a putut ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Căzut în nostalgie.*) : Frumos mai cîntă asta, dom'le !

BRUNO (*Oftînd.*) : Ah, şi cînd te gîndeşti...

GRUBI (*Aproape plîngînd, dînd roată în jurul gropii, printre gunoaie.*) : Să vezi ce-o să fie ! Să vezi... (*Plîngînd la pieptul lui* BRUNO.) Nu credeam c-o să se-ntîmple... Hi-hu ! Sînt un prost !

BRUNO : Nu eşti prost, Grubi.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Eu mă duc. Bine că şi-a dat drumul. Acu' o să vă fie mai uşor. (*Pleacă încet, abătut şi copleşit de muzică.*)

BRUNO : De acu', totu' e ca şi făcut.

GRUBI (*Sughiţînd uşor.*) : Ce frumos ! Ce frumos ! Cum poate să cînte aşa frumos ?

BRUNO : Nu ştiu. Uite că se poate. (*Melodia, ajunsă la limita de sus a intensităţii, începe să scadă.*)

(*Cei doi se întind cu faţa în sus, cu capetele cît mai aproape de groapă, şi ascultă melodia care se stinge.*)

GRUBI : Se întunecă.

BRUNO : Tu ce zici, ce-o să zică Pendefunda ?

(*Lumina scade de tot, pe măsură ce melodia scade ; se sting în acelaşi timp.*)

(*Un alt moment al acțiunii*; *lumină puternică, sugerînd o dimineață*; *cei doi sînt aplecați deasupra gropii lucrînd ca la început.*)

BRUNO : Pfff... Nu cred să mai iasă.

GRUBI (*Tenace.*) : Taci ! Trebuie să iasă.

(*Pauză*; *lucru intens*; *clinchetul ustensilelor.*)

BRUNO : S-a-ntunecat... S-a-ncurcat... Asta nu-și mai revine... S-a gîtuit aseară, pe-ntuneric...

GRUBI : Trage !

BRUNO (*Gîfîind.*) : Nu pot. S-a-ncurcat. Tu nu vezi c-a tăcut de tot ?

GRUBI : Trage ! Trage de încheietură, fir-ar să fie de încheietură !

BRUNO : Vrei să-ncep să scuip sînge ?

GRUBI : E-te-te ! Acum ! Rupe !

BRUNO : Na ! (*Pentru sine.*) Degeaba... Asta nu-și mai dă drumu'...

GRUBI : Ține-o ! Izbește ! Izbește !

BRUNO : Na, na, blestematule ! Mi se-ntorc mațele.

GRUBI : Trage ! Trage ! Unde-i vîrful ?

BRUNO : L-am lăsat să se subțieze.

GRUBI : Cum ?

BRUNO : Începuse deja să intre în piele. Era mare belea. Se lăsa cu picături de sînge...

GRUBI : Să le văd.

BRUNO : Nu-s aici. Da' mă duc să-l caut. De atîta subțiat, poate c-a dispărut. (*Se ridică și-l caută.*) Nu-i. Și l-am lăsat aici.

GRUBI (*Dintr-odată, plictisit*; *se oprește din lucru și se așază turcește pe marginea gropii.*) : Tu l-ai lăsat să se subțieze ? Eu l-am lăsat să se subțieze. Nu-ți mai amintești nimic ?

BRUNO : Nu.

GRUBI : Nu-ți mai amintești cum a-nceput, dintr-odată... la-la-laaa... Nu ?

BRUNO : Nu. (*Spășit.*) Zău, ne pierdem vremea aici. (*Se așază lîngă* GRUBI.)

(*Apare* OMUL CU SACAUA ; se *oprește, îi privește pe cei doi, se uită în groapă.*)

OMUL CU SACAUA : Ia te uită ! Stați aici și nu faceți nimic

BRUNO : Ia mai taci !

OMUL CU SACAUA : Pierdeți ziua de pomană. Dacă vă vede Pendefunda ?

GRUBI : Ei, și ?

OMUL CU SACAUA : Nimic. Ziceam și eu...

BRUNO : Mai bine taci.

OMUL CU SACAUA (*Compasiv.*) : N-a ieșit nimic ?

BRUNO : Țțțț.

OMUL CU SACAUA: N-are cum. Știam eu că n-are cum. Sînt fel de fel de oameni pe aici. Nimeni nu pune mîna...

GRUBI: Și totuși, aseară, și-a dat drumul.

OMUL CU SACAUA (*Iluminat.*): Cum? A cîntat?

GRUBI: A cîntat.

OMUL CU SACAUA: Cît?

GRUBI (*Enervat.*): Cît! Cît! A cîntat...

BRUNO: A cîntat puțin, da' a cîntat...

OMUL CU SACAUA: A cîntat măcar un minut?

BRUNO: Cred că a cîntat...

OMUL CU SACAUA (*Jubilînd.*): Fraților! M-ați salvat! Asta-nseamnă că pot să iau apă!

BRUNO: Ia.

GRUBI: Ia și tu mai dintr-o parte... (*Îi arată.*) Vezi? În partea aia a cîntat mai tare.

OMUL CU SACAUA: Ce minune! Ați făcut treabă bună. (*Își umple sacaua cu apă*).

BRUNO: E-e....

OMUL CU SACAUA (*Gustînd din apă și apoi sorbind cu poftă, spălîndu-se pe față și pe mîini, jucîndu-se cu apa, aruncînd-o în sus.*): Apă, apă! He-he! De cînd n-am mai văzut așa apă!

GRUBI (*Reținut.*): E bună?

OMUL CU SACAUA: E apă de trandafiri, fraților! E o minune.

GRUBI: Hai să bem și noi.

BRUNO : Din putoarea asta ?

GRUBI : Tu n-ai auzit că-i bună ? Dac-a cîntat, înseamnă că-i bună. Şi ce dac-a cîntat puţin ?

BRUNO (*Sorbind din apă.*) : Nu e rea...

OMUL CU SACAUA : Ce rea ? E ca de pe o frunză. Am să fac avere cu apa asta.

GRUBI (*Bea cu nesaţ.*) : Uah ! Ce apă ! Ce apă !

OMUL CU SACAUA : N-am mai băut aşa apă... nu ştiu de cînd... Cred că sînt ani buni de atunci. Eram rănit şi mi se cocea buboiul. Aveam un buboi aşa de mare, aici, chiar aici, şi lumea venea şi se uita la el. Numai aşa m-am vindecat.

BRUNO (*Continuă să bea.*) : Da. Merge. (*Către Grubi.*) Eu zic s-o luăm de la capăt.

OMUL CU SACAUA : Luaţi-o, luaţi-o ! Că eu mă duc.

(*Pleacă.*)

GRUBI : Acu', dac-a-nceput să dea apă, trebuie să-i dăm de cap.

BRUNO : Nu ştiu ce să mai zic.

GRUBI : Îţi spun eu. Pînă la urmă o facem să vorbească.

BRUNO : Crezi ?

GRUBI : O facem. Îţi spun eu. Numai că...

BRUNO : E-e ?

GRUBI : Cred că ar trebui să coborîm amîndoi.

BRUNO : O să ne-nnegrească p-amîndoi şi n-o să mai putem ieşi.

GRUBI : Nu ştiu. Îţi spun eu. Trebuie să coborîm amîndoi.

BRUNO : Bine.

(*Cei doi încep să-și organizeze uneltele pentru coborîtul în groapă.*)

BRUNO : Uah ! Ce silă mi-e !

GRUBI : Încet... Încet... Nu-i chiar atît de scîrboasă pe cît credeam.

BRUNO : Să vezi tu mai încolo.

(*Cei doi pătrund cu atenție în groapă și nu li se mai văd decît creștetele ; încep lucrul într-o încordare pe care o simțim prin gîfîiturile și frecvența cu care se ciocnesc uneltele ; din cînd în cînd, cîte o unealtă este aruncată afară din groapă sau apare cîte o mînă care culege vreo unealtă trebuincioasă.*)

VOCEA LUI BRUNO : Uooo... Ce răceală !

VOCEA LUI GRUBI : Taci ! Prinde mai bine.

VOCEA LUI BRUNO : O mai fi umblat careva pe aici ? Eu nu cred c-a mai umblat careva pe aici.

VOCEA LUI GRUBI : Tu nu vezi urma cîinelui ?

VOCEA LUI BRUNO : Asta nu-i urmă de cîine.

VOCEA LUI GRUBI : Mai strîns ! Și mai !

VOCEA LUI BRUNO : Asta-i urmă de capră sau de cal.

(*Peste buza gropii încep să fie aruncate tot felul de obiecte ; succesiunea și natura acestora vor fi stabilite de*

regizor, în funcţie de semnificaţiile pe care doreşte să le dea piesei; de pildă: sînt aruncate din interior sertare de diferite mărimi; după ce s-a umplut cu sertare, deja, spaţiul din jurul gropii, încep să fie aruncate obiectele pe care, de obicei, le aflăm în sertare – mănuşi, batiste, sticluţe de parfum, creioane, jucării, cărţi, uriaşe bucăţi de indigo, vîrfuri ascuţite care nu folosesc la nimic, mici fîşii smulse de pe faţa amuzată a unui om, diferite flacoane cu sudoare şi mici dispozitive de încălzit aerul, în interiorul conservelor goale, aparate pentru măsurat calitatea piciorului de a fi stîng sau drept, gloanţe minuscule pentru împuşcat animale invizibile etc.)

VOCEA LUI GRUBI: Ce mizerie! Ce mizerie!

VOCEA LUI BRUNO: Asta nu mai era treaba noastră.

VOCEA LUI GRUBI: Şi cine vrei s-o facă?

VOCEA LUI BRUNO: Ăştia şi-au bătut joc, pur şi simplu. Eu îi spun Pendefundei. Să vezi dacă nu-i spun.

VOCEA LUI GRUBI: E! Ai tu curajul să-i spui!

VOCEA LUI BRUNO: Să vezi! Ai să vezi! Ce crezi tu!

VOCEA LUI GRUBI: Aşa nu mai terminăm nici pînă mîine.

VOCEA LUI BRUNO: Numai de n-ar ploua.

(*Pe acest joc al celor doi şi al obiectelor aruncate din groapă, apar* CEI DOI BĂRBAŢI CARE MĂNÎNCĂ SEMINŢE.)

PRIMUL BĂRBAT (*Mîncînd semințe și apropiindu-se de groapă.*) : Ce-i ? Ăștia iar au început.

AL DOILEA BĂRBAT : Hi-hi !

PRIMUL BĂRBAT : Să vezi ce-o să iasă de aici.

AL DOILEA BĂRBAT : N-o să iasă nimic. Își pierd ziua.

PRIMUL BĂRBAT (*Își aruncă pumnul de coji în groapă și apoi, pe măsură ce mănîncă semințe, aruncă iar cojile în groapă.*) : S-au înnegrit amîndoi.

AL DOILEA BĂRBAT (*Același joc cu semințele.*) : Îți amintești ce zeamă slinoasă a ieșit ultima oară ?

PRIMUL BĂRBAT : Ăștia doi or să scufunde orașul.

AL DOILEA BĂRBAT : Ar trebui bătuți.

PRIMUL BĂRBAT : Mi-e silă de ei.

AL DOILEA BĂRBAT : Tot timpul se găsește cineva care să se bage în groapă. Ce dracu' or fi căutînd ăștia în groapă ?

PRIMUL BĂRBAT : Ar trebui scoși și bătuți. Chestiile astea n-ar trebui lăsate așa.

AL DOILEA BĂRBAT : Altădată, gropile erau mai bine păzite.

PRIMUL BĂRBAT : Așa nu mai merge.

AL DOILEA BĂRBAT : Ce ai de gînd să faci ?

PRIMUL BĂRBAT : Nimic.

(*Din cînd în cînd, replicile celor doi bărbați sînt întrerupte de vocile celor din groapă ori de zgomotul obiectelor aruncate.*)

VOCEA LUI GRUBI : Dacă mai prind vreun picior de cîine pe aici...

VOCEA LUI BRUNO : Lasă, lasă...

VOCEA LUI GRUBI : Tu nu vezi că nimeni nu mișcă nici un deget ? Nu vezi ?

VOCEA LUI BRUNO : Dă-mi cheia franceză.

VOCEA LUI GRUBI : Au !

VOCEA LUI BRUNO : N-am vrut.

VOCEA LUI GRUBI : N-ai vrut ! N-ai vrut !

VOCEA LUI BRUNO : S-a-ndesit ?

VOCEA LUI GRUBI : Nu prea. Aiu ! (*Dintr-odată, din groapă, încep să urce abur și un jet puternic de fum.*) S-a spart ! Ține-o !

VOCEA LUI BRUNO : Mă-năbuș !

VOCEA LUI GRUBI : Ține-te de mine !

VOCEA LUI BRUNO : Să nu deschizi ! Să nu...

(*Se aud sunete ciudate ; un scrîșnet de fiare și mai multe păsări se ridică din groapă, plutesc prin sală și se așază pe umerii spectatorilor ; două se așază pe umerii spectatorilor ; două se așază pe umerii celor doi bărbați.*)

VOCEA LUI GRUBI : Gata. (*Ușurat.*) Am scăpat.

VOCEA LUI BRUNO : Uah ! Am terminat.

(*Din groapă se degajă o atmosferă de calm și liniște ; groapa se înseninează dintr-odată.*)

VOCEA LUI BRUNO : Nu știu dacă am făcut bine. Poate că nu trebuia să le dăm drumu'.

VOCEA LUI GRUBI : Dă-le-ncolo ! Bine că s-au dus. (*Cei doi încep să acordeze, se pare, coardele unui pian care conține și clopoței* ; *se aud sunetele delicate ale mai multor instrumente.*) Auzi ?

VOCEA LUI BRUNO : Mai strîns.

VOCEA LUI GRUBI (*Analizînd alt sunet.*) : Așa ?

VOCEA LUI BRUNO : Cum așa ?

VOCEA LUI GRUBI (*Alt sunet.*) : Așa ?

VOCEA LUI BRUNO : Cam.

VOCEA LUI GRUBI : Eu nu știu dacă mai are rost să plecăm de aici.

VOCEA LUI BRUNO : Vedem noi.

(*Pe fondul sunetelor, al vocilor și al întîmplărilor din groapă, cei doi bărbați au dialogul următor.*)

PRIMUL BĂRBAT (*Privind încordat în groapă.*) : Ăștia au să rupă ceva pe acolo. Au să spargă buba.

AL DOILEA BĂRBAT : Las' s-o spargă.

PRIMUL BĂRBAT : N-am mai văzut de mult doi țicniți ca ăștia.

AL DOILEA BĂRBAT : Uită-te la noi.

PRIMUL BĂRBAT : Ce vrei cu asta ?

AL DOILEA BĂRBAT : Stăm aici, degeaba.

PRIMUL BĂRBAT (*Excitat de ceea ce se întîmplă în groapă.*) : E-te-te ! Vor să le dea drumul.

AL DOILEA BĂRBAT : Cum ?

PRIMUL BĂRBAT : Vor să dea drumul la bestii.

AL DOILEA BĂRBAT : Să fugim.

PRIMUL BĂRBAT : Ce rost are ? Mai bine stăm pînă la capăt.

AL DOILEA BĂRBAT : O să se-ntunece. Ăştia nu mai ies d-acolo.

PRIMUL BĂRBAT : Ha-ha ! Ce-o să mai fie ! O să se umple oraşul de bestii. Or să se-nmulţească de tot.

AL DOILEA BĂRBAT (*Reacţionînd la jetul de fum şi aburi.*) : Uah ! A-nceput !

PRIMUL BĂRBAT (*Încercînd să prindă aburul cu pălăria.*) : Mamă ! Ce de aburi ! Uiii !

AL DOILEA BĂRBAT (*Făcîndu-şi vînt cu pălăria.*) : Aşa, da ! Ţi-am spus eu c-o să se-ntîmple ceva groaznic ?

PRIMUL BĂRBAT : De aici, nu mai iese nimeni viu.

(*Păsările urcă din groapă.*)

AL DOILEA BĂRBAT : Bestiile ! Bestiile ! (*În extaz.*) Au început să zboare !

PRIMUL BĂRBAT : Unde or fi învăţat ?

AL DOILEA BĂRBAT : Gata ! Gata ! S-a terminat cu buboiul ! O să avem apă ! O să ne putem plimba cu barca. (*Ţopăind în jurul gropii.*) S-a copt groapa, s-a copt !

PRIMUL BĂRBAT : Să ştii c-o să-nceapă şi ea să zboare.

AL DOILEA BĂRBAT : Să zboare ! Să zboare groapa !

PRIMUL BĂRBAT : Hi-hi ! Ți s-a lăsat pe umeri.

AL DOILEA BĂRBAT (*Atent cu pasărea care i s-a lăsat pe umăr.*) : Na, na și ție semințe.

PRIMUL BĂRBAT : Așa, hrănește bestia.

AL DOILEA BĂRBAT : Vezi că ai și tu una.

PRIMUL BĂRBAT (*La fel, cu pasărea care i s-a lăsat pe umăr.*) : Na, na... Glu... glu... glu...

AL DOILEA BĂRBAT : Ce bine c-am venit aici ! Nu ți-am spus eu că pe o vreme ca asta nu-i bine să stai în casă ?

PRIMUL BĂRBAT (*Preocupat.*) : Glu-glu-glu... Eu o iau cu mine...

AL DOILEA BĂRBAT (*Către cei din groapă.*) : Heeei ! Putem lua păsările cu noi ?

VOCEA LUI BRUNO : N-aveți decît...

VOCEA LUI GRUBI : Duceți-vă învîrtindu-vă...

PRIMUL BĂRBAT (*Către cei din groapă.*) : Aveți nevoie de ceva ?

(*Din groapă se aud rîsete, chicoteli.*)

VOCEA LUI BRUNO : Nu.

AL DOILEA BĂRBAT : Putem coborî și noi ?

(*Apare capul lui* GRUBI.)

GRUBI : N-aveți ce căuta aici. Nu v-ați dat seama că n-aveți ce căuta ?

AL DOILEA BĂRBAT : Ziceam și eu, așa...

BRUNO (*Își scoate și el capul.*) : N-are nici un rost să coborîți și voi. Totul s-a terminat.

GRUBI : Sîntem pe fundul paharului.

(*Apare* ORBUL ; *vine încet, pipăind cu bastonul terenul din fața sa* ; *se apropie de groapă și cade în ea* ; *nimeni nu l-a observat.*)

BRUNO (*Ridicîndu-se în mîini și așezîndu-se pe marginea gropii.*) : Gata.

GRUBI (*La fel.*) : Am făcut treabă bună azi.

PRIMUL BĂRBAT : Dacă mai aveți nevoie de noi...

BRUNO : Nu cred.

AL DOILEA BĂRBAT : Noi sîntem aici...

PRIMUL BĂRBAT : Rămînem aici, cu voi.

BRUNO : N-aveți decît.

(*Apare* FETIȘCANA CU RUFE MURDARE ; *se apropie de cei patru și privește în groapă.*)

FETIȘCANA : Ia te uită !

GRUBI (*Mîndru.*) : Ei, ce zici ?

FETIȘCANA : Ce să zic ?

GRUBI : Mai avem puțin ș-o dăm gata.

FETIȘCANA: Da' acolo ce se vede?

BRUNO (*Privind în direcția arătată.*): Unde?

FETIȘCANA: Acolo. (*Toți privesc.*)

BRUNO: A, s-a luminat de ziuă.

GRUBI: Știi, acolo nu e ca la noi. Aici se-ntunecă și acolo se-nluminează de ziuă.

FETIȘCANA (*Neîncrezătoare.*): Ei, aș!

GRUBI: Zău! Întreabă-l pe Bruno.

PRIMUL BĂRBAT (*Scoțîndu-și pălăria.*): Domnișoară, domnul Grubi are dreptate. S-a dovedit științific acest lucru.

FETIȘCANA: Zău? (*Începe să arunce rufele murdare în groapă.*)

AL DOILEA BĂRBAT: Pfuuu! Ce mizerie!

PRIMUL BĂRBAT: În fiecare zi, rufele, domnișoară?

FETIȘCANA: Da, domnule.

AL DOILEA BĂRBAT: Ale cui sînt aceste rufe, domnișoară?

FETIȘCANA: Ale mele.

AL DOILEA BĂRBAT: Ce murdare sînt!

(FETIȘCANA *termină de aruncat rufele și iese din scenă.*)

BRUNO (*Privind în groapă.*): Uite că s-a putut.

GRUBI (*Privind în groapă.*): Îndată o să intre în normal.

PRIMUL BĂRBAT (*Privind în groapă.*): Nu mi-aș fi închipuit niciodată.

AL DOILEA BĂRBAT (*Privind în groapă.*) : Nici eu.

(BĂRBATUL CU TOMBERONUL *intră grăbit şi începe să descarce gunoaiele în groapă.*)

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Ia te uită ! Aţi reuşit !

(FETIŞCANA se *întoarce cu un lighean cu apă şi-l aruncă în groapă.*)

FETIŞCANA (*Către* BĂRBATUL CU TOMBERONUL.) : Ce te miri ?

(ORBUL *vine din nou, din aceeaşi direcţie, foarte grăbit, şi cade în groapă.*)

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Leneş.*) : Ziceam şi eu, aşa... (*Pleacă.*)

FETIŞCANA (*Către* BRUNO *şi* GRUBI.) : Eu nu ştiu de ce-i lăsaţi pe toţi ăştia aici. (*Pleacă.*)

BRUNO (*Privind în sus.*) : S-a făcut tîrziu.

GRUBI : Să pun de masă ?

PRIMUL BĂRBAT (*Privind în sus.*) : S-a făcut al dracului de tîrziu.

AL DOILEA BĂRBAT : O să plouă.

PRIMUL BĂRBAT (*Către* BRUNO *şi* GRUBI.) : La ce oră începe să cînte ?

BRUNO : Nu poți să știi niciodată. Uneori începe mai devreme, alteori, după ce se întunecă.

AL DOILEA BĂRBAT : După ce se întunecă, nu mai are nici un rost.

(*Din groapă apare capul* CĂLĂTORULUI GRĂBIT.)

CĂLĂTORUL GRĂBIT (*Către* BRUNO.) : Nu știți la ce oră pleacă trenul de ora patru ?

BRUNO : La ora patru.

CĂLĂTORUL GRĂBIT : Și acum cît e ora ?

BRUNO : Nu știu. (*Către* GRUBI.) : Știi tu cît e ora ?

GRUBI : Nu știu.

BRUNO (*Către călător.*) : Nu știm.

CĂLĂTORUL GRĂBIT : Mulțumesc. (*Dispare.*)

PRIMUL BĂRBAT (*Se așază pe o ladă și-și aprinde o țigară ; evident, aruncă chibritul în groapă.*) : De ce nu începe ?

BRUNO (*Se întinde într-o rînă.*) : Eu cred că ar trebui să înceapă.

GRUBI (*Așezîndu-se pe o ladă.*) : Începe ea. Numai lăsați-o-n pace. Ei ! (*Îi face semn* PRIMULUI BĂRBAT *pentru o țigară ; și-o aprinde.*) Ei ! (*Îi face semn lui* BRUNO ; *încep să-și dea unul altuia țigara.*)

AL DOILEA BĂRBAT : Ce împuțite sînt țigările astea ! (*Își suflecă pantalonii și se așază pe marginea gropii, cu picioarele în groapă.*) Uah !

BRUNO : E bine ?

AL DOILEA BĂRBAT : E excelentă.

BRUNO : Am spus eu că intră în normal.

(*Apare* FETIŞCANA CU GĂLEATA CU LĂTURI.)

FETIŞCANA : E-he ! V-aţi pus pe fumat. O să vi se-nverzească burţile.

GRUBI : Şi ce ? N-ai tu treabă.

BRUNO : Vaco !

PRIMUL BĂRBAT : Huo !

GRUBI : Cară-te de aici. Să nu mai calci pe aici !

AL DOILEA BĂRBAT : Domnişoară, sînteţi cam tîmpită.

FETIŞCANA : Sînteţi nişte bădărani. Nu ştiţi să vă purtaţi într-o groapă. (*Aruncă lăturile în groapă şi pleacă.*)

GRUBI : M-a plictisit de tot fata asta.

PRIMUL BĂRBAT : Asta nu-i o treabă, să vină femeile aici.

(*Apare capul* CĂLĂTORULUI GRĂBIT.)

CĂLĂTORUL GRĂBIT (*Către* BRUNO.) : Domnule... Dacă-mi daţi voie... Mă găsesc într-o împrejurare delicată. Trebuie să prind primul tren şi nu am cu ce.

BRUNO : Domnule, e cam greu. Pe ai mei nu vi-i pot da. (*Către* GRUBI.) Poţi să-i dai tu pe ai tăi ?

AL DOILEA BĂRBAT : Vi-i dau eu pe ai mei. Tot nu mai am nevoie. (*Îi întinde călătorului pantofii pe care și i-a descălțat înainte.*)

CĂLĂTORUL GRĂBIT : Mulțumesc, mulțumesc din inimă, domnule.

AL DOILEA BĂRBAT : Ei !

(*Călătorul dispare* ; *ceilalți privesc admirativ spre* AL DOILEA BĂRBAT.)

AL DOILEA BĂRBAT : Am considerat că e de datoria mea... nu-i așa...?

BRUNO : Desigur...

GRUBI : Oricum, ați făcut o faptă bună...

(*Pauză* ; *personajele fumează* ; *din picioarele celui de-*AL DOILEA BĂRBAT, *încep să urce aburi* ; *relaxare totuși* ; *se aude din interior un tren îndepărtîndu-se.*)

BRUNO : S-a dus.

GRUBI (*Către* AL DOILEA BĂRBAT.) : L-a prins ?

AL DOILEA BĂRBAT (*Privind în groapă.*) : Nu știu. Cred că da.

PRIMUL BĂRBAT (*Ușor nervos.*) : De ce nu începe ? De ce ?

BRUNO : Nu e încă timpul.

(PRIMUL BĂRBAT *îşi scoate pălăria, îşi desface cravata de la gît, se apleacă şi soarbe din apă ; îşi reia locul.*)

PRIMUL BĂRBAT : Întotdeauna sînt nervos cînd e să înceapă.

AL DOILEA BĂRBAT (*Către* BRUNO *şi* GRUBI.) : Aşa e el.

GRUBI : Nu trebuie să vă enervaţi, domnule. Aşa, enervaţi şi pe alţii.

AL DOILEA BĂRBAT : Nu e vina lui.

BRUNO : Şi totuşi, a cam întîrziat. Să nu ne facă vreo festă.

GRUBI : Nu se poate. Nu ne face ea...

(*Apar* MAMA *şi* RECRUTUL.)

MAMA (*Plîngînd.*) : Să nu uiţi să ne scrii. Să nu uiţi.

RECRUTUL (*Cărînd o uriaşă valiză în mînă şi oprindu-se pe marginea gropii.*) : Nu, mamă.

MAMA : Să nu uiţi să pomeneşti şi de soră-ta.

RECRUTUL : Nu, mamă.

MAMA (*În hohote, îmbrăţişîndu-şi fiul.*) : Şi să nu faci vreo prostie.

RECRUTUL : Nu, mamă.

MAMA : Ah, ce nenorocire ! (*Plîngînd pe umărul băiatului.*) Ce nenorocire !

RECRUTUL : Da, mamă.

MAMA: Să nu-ți fure cineva ceva. Ai grijă!

RECRUTUL: Da, mamă.

MAMA: Vezi de ciorapii ăia groși. Să nu-i faci harcea-parcea.

RECRUTUL: Nu, mamă.

MAMA: Vezi să nu te bată careva.

RECRUTUL: Da, mamă.

MAMA (*Un nou acces de plîns.*): Și să nu ne uiți. Vezi bine că soră-ta nu m-ascultă. Să-i spui să m-asculte, așa să-i spui. S-o-nveți de bine.

RECRUTUL: Da, mamă.

MAMA (*Îmbrățișîndu-l încă o dată.*): Hai, du-te.

(RECRUTUL *își ridică valiza, și-o aruncă în groapă; așteaptă cîteva clipe; se aude o bufnitură grozavă; satisfăcut,* RECRUTUL *mai salută o dată și se aruncă în groapă.*)

MAMA (*Strigîndu-i din urmă.*): Vezi ce faci!

(MAMA *se întoarce spre ieșire, dar apare* AL DOILEA RECRUT; *identic cu primul,* AL DOILEA RECRUT *se aruncă în brațele* MAMEI, o *îmbrățișează*; *apoi își aruncă valiza în groapă, așteaptă efectul și se aruncă el însuși*; MAMA *îi strigă în urmă „vezi ce faci"*; *cînd* MAMA *se întoarce, apare* AL TREILEA RECRUT; *din nou îmbrățișări, aceleași ritualuri cu valiza și aruncatul în*

groapă; MAMA *strigă în urmă „vezi ce faci"* ; *cînd se întoarce,* AL PATRULEA RECRUT, *apoi* AL CINCILEA RECRUT *şi tot aşa, cît consideră regizorul că e bine.*)

MAMA (*La sfîrşit, disperată.*) : Vai, s-au dus...

(*În acest timp, personajele din jurul gropii urmăresc ritualul şi poartă următorul dialog.*)

BRUNO : Ia te uită ! Ăştia mai lipseau !

GRUBI : Eu nu-i înţeleg pe unii... Au un tupeu !

PRIMUL BĂRBAT : Asemenea oameni ar trebui interzişi prin lege.

GRUBI : Care lege ? Tu nu vezi că aici e care pe care ?

BRUNO (*Înfiorat de oroare.*) : Brrr ! E sinistru !

GRUBI : Au să strice tot.

PRIMUL BĂRBAT : N-ar trebui să le permitem tuturor, nu-i aşa ?, să...

AL DOILEA BĂRBAT : Ah ! Mi s-au răcit picioarele !

BRUNO : Ia te uită ! Altul !

GRUBI : Asta e bătaie de joc.

AL DOILEA BĂRBAT (*Către* BRUNO.) : Nu aveţi cumva o pereche de ciorapi ?

BRUNO : Nu am.

AL DOILEA BĂRBAT : Cine vorbea de ciorapi aici ?

GRUBI (*Scîrbit.*) : S-au dus.

PRIMUL BĂRBAT (*Către* MAMA.) : Doamnă, nu are nici un rost să vă lăsați cuprinsă de durere. Așa e viața.

MAMA : Vai, domnule, ce gentil sînteți.

AL DOILEA BĂRBAT : Doamnă, ce ne este scris...

BRUNO : Zău, n-are nici un rost. Totul o să se termine cu bine. Astăzi nu se mai moare așa ușor.

MAMA : Dar, domnilor, nu de moarte mi-e frică.

BRUNO : Se-nțelege...

MAMA : Mi-e frică de cu totul altceva. (*Meditativă, pentru sine.*) De ce oare mi-o fi frică ? (*Pleacă.*) De ce ? Hm !

GRUBI : S-a dus.

BRUNO : Acum putem respira ușurați. (*Personajele respiră ușurate.*)

(*În acest moment, din groapă iese o pisică și o zbughește în sală.*)

PRIMUL BĂRBAT : S-a făcut tîrziu, nu cred să mai înceapă.

BRUNO : Nu mai știu nici eu. Uneori începe, alteori nu.

AL DOILEA BĂRBAT (*Către* PRIMUL.) : S-a făcut tîrziu ?

PRIMUL BĂRBAT : S-a lăsat întunericul.

AL DOILEA BĂRBAT : Mai avem semințe ?

PRIMUL BĂRBAT (*Căutîndu-se.*) : Nu.

AL DOILEA BĂRBAT : Atunci, ar cam trebui s-o luăm din loc.

PRIMUL BĂRBAT : Aşa e.

(*Cei doi se ridică, se pregătesc de plecare.*)

AL DOILEA BĂRBAT (*Către* BRUNO *şi* GRUBI.) : N-o să iasă nimic din treaba asta.

PRIMUL BĂRBAT : E lucrată prost. N-are cum să fie înţeleasă.

AL DOILEA BĂRBAT : Mai bine v-aţi duce acasă.

BRUNO : Noi mai stăm.

AL DOILEA BĂRBAT : Treaba voastră. Dar eu, de cum am văzut-o, mi-am dat seama că de aici nu poate ieşi nimic. N-ai cum să scoţi ceva din piatră seacă.

PRIMUL BĂRBAT : Frazele sînt prea scurte.

AL DOILEA BĂRBAT : Şi sînteţi şi cam neruşinaţi şi cam porcoşi.

PRIMUL BĂRBAT : Folosiţi tot felul de cuvinte.

AL DOILEA BĂRBAT : Pe cine credeţi voi că puteţi prosti ?

BRUNO : Nu mai înţeleg nimic. (*Către* GRUBI.) Tu înţelegi ?

GRUBI : Nu.

PRIMUL BĂRBAT : Vedeţi ? Nici voi nu înţelegeţi nimic. Cum vreţi să înţeleagă alţii ?

AL DOILEA BĂRBAT : Asta nu e poveste să fie povestită. Nu ascunde nimic, nu spune nimic. N-are miez.

PRIMUL BĂRBAT : N-ar trebui să vă dea voie să faceţi chestii d-astea şi mai ales în văzul lumii. Rîd ăştia de voi.

AL DOILEA BĂRBAT : Sînteți doi proști. Amîndoi sînteți proști. Astea nu sînt chestii care se spun. Asta e o bubă care nu trebuie spartă.

PRIMUL BĂRBAT : Așa vreți voi să spargeți buba ?

AL DOILEA BĂRBAT : Nu vi se leagă nimica. Numai vorbe și vorbe. M-am săturat. Să vă ia dracu' !

PRIMUL BĂRBAT : Chiar !

AL DOILEA BĂRBAT : O să muriți înghițiți de buboiul ăsta, o să crească ș-o să dea năvală peste voi. O să vă-năbușe. N-aveți cum să scăpați de aici. Tot ce s-a-ntîmplat e minciună. Minciună ! Ceva atît de urît n-am mai văzut.

PRIMUL BĂRBAT : E chiar penibil. Zău, fraților, toată treaba asta e de-a dreptul scîrboasă.

AL DOILEA BĂRBAT : Mai ascultați și de alții !

PRIMUL BĂRBAT : Mai citiți și voi o carte.

AL DOILEA BĂRBAT : Mai uitați-vă în jur. Mai deschideți ochii. Așa n-o să ajungeți departe.

PRIMUL BĂRBAT : O încropeală ! O spoială !

BRUNO : Ia cărați-vă !

AL DOILEA BĂRBAT : N-are cine să vă deschidă ochii. Așa ceva nu poate fi înghițit de nimeni.

BRUNO : Hai, valea !

GRUBI (*Fluierînd la ei.*) : Fuga ! Vă crăp capul !

PRIMUL BĂRBAT : Am pierdut timpul degeaba. Mai bine citeam un ziar.

BRUNO : Gata ! Destul !

AL DOILEA BĂRBAT : E urîtă ! E urîtă, urîtă, urîtă ! Asta e ! Ceva la fel de urît n-am mai auzit şi n-am mai văzut. Aproape că pute. Zău !

GRUBI (*Începe să arunce cu diverse obiecte în ei.*) : Afară, mucoşilor ! Afară ! Părăsiţi sala !

BRUNO (*Către* GRUBI.) : Ai grijă să nu loveşti în spectatori.

GRUBI : Care spectatori ? Afară cu toţii !

PRIMUL BĂRBAT : E cea mai stupidă piesă din cîte s-a scris. Să vă crape capul !

GRUBI : Huo ! Huo ! Ieşi afară, tîrîtură ! De ce-ai mai venit, bestie ?

AL DOILEA BĂRBAT (*Către public*) : Să cereţi banii înapoi. Sînt nişte mîzgăliţi, nişte împroşcaţi.

BRUNO : Lasă oamenii în pace ! Ce ai eu oamenii ?

AL DOILEA BĂRBAT : Sînteţi prostiţi, vor să vă prostească. N-o să iasă nimic. Piesa asta n-are cum să se termine. Sînt doi şarlatani, tîmpitul ăsta mic a făcut şi puşcărie, pentru că a vrut să fugă peste graniţă, în Iugoslavia... Da. Eu nu ştiu cum dracu' l-au primit în teatru...

GRUBI : Canalie împuţită ! (*Se repede la el.*) Nu te uit eu ! Lasă că ţi-arăt eu ! De mîna mea ai să mori ! 'tu-ţi...

BRUNO : Lasă, lasă, sîntem în teatru...

GRUBI : Îl omor !

PRIMUL BĂRBAT (*Scoţînd capul de undeva, unde s-a ascuns de proiectilele lui* GRUBI.) : Or să vă fluiere ! Or să vă dea afară ! O să putreziţi de vii !

BRUNO : Ia chemați-l pe domnul Vișniec ! Unde-i autorul ? Ce se-ntîmplă aici ? Ce, sîntem la circ ? Ce-s tîmpeniile astea ?

AL DOILEA BĂRBAT : Autorul, autorul ! Să vină autorul ! O otreapă ! O scîrnăvie ! Un fricos ! N-are decît să vină !

PRIMUL BĂRBAT : Eu nu mă tem de autor !

GRUBI (*Alergîndu-i pe cei doi prin sală, cu diverse obiecte amenințătoare în mînă.*) : Vă arăt eu ! Vă arăt eu vouă ! Haimanale !

BRUNO (*Alergînd după GRUBI.*) : Grubi ! Grubiii... Lasă-i, mă ! Ne facem de rîs.

GRUBI (*Vînîndu-i pe cei doi.*) : Afară ! Afară !

BRUNO (*Prăbușindu-se, învins, pe marginea gropii.*) : Ia te uită ce-a ieșit !

(PRIMUL *și* AL DOILEA BĂRBAT *au fugit prin ușile de intrare, pe lîngă plasatoare, eventual deranjînd cîte un rînd întreg de spectatori în retragerea lor* ; GRUBI *rămîne singur, undeva în sală, se scarpină în cap, încearcă să-și aranjeze ținuta și să afișeze o față cît mai onorabilă* ; *pare că în acel moment îi descoperă pe spectatori și se simte jenat.*)

GRUBI (*Pentru sine.*) : Ce aiureală ! (*Către spectatori.*) Ce vă uitați așa ? (*Se șterge cu gesturi apăsate, de năduf, pe față și pe gît.*)

BRUNO (*Privindu-l de pe marginea gropii.*) : Hai !

GRUBI : Ce mai vrei ?

BRUNO : Hai încoa' !

GRUBI (*Pentru sine.*) : Fir-ar să fie ! Au stricat totul ! Ce oameni ! (*Urcă înapoi – sau reintră – pe scenă.*) Uah ! (*Trîntește de pămînt cu pantoful pe care l-a folosit ca armă în urmărirea celor doi.*)

BRUNO : Stai jos.

GRUBI : Ce să stau ?!

BRUNO : Stai jos !

GRUBI (*Așezîndu-se.*) : Cum dracu' trebuia să se termine povestea asta ?

BRUNO : Nu știu. Ăia doi știau.

GRUBI : Cum ?

BRUNO : Ăia doi cunoșteau finalul. Erau puși pentru final.

GRUBI : Nu se poate !

BRUNO : Pe bune. Ăia doi știau totul. Erau specializați în finaluri.

GRUBI : E-e ! Las' că-l facem noi.

BRUNO : Fă-l !

(*Pauză* ; *o vreme se privesc încurcați.*)

GRUBI : Ia du-te și întreabă pe careva.

BRUNO : Pe cine ?

GRUBI : Vezi tu pe cine. Trebuie să fie cineva p-acolo (*arată spre culise*).

BRUNO : Nu e nimeni. Ai văzut tu vreodată pe cineva ?

GRUBI (*Cu năduf.*) : 'tu-le mama lor ! Eu nu știu ce fel de teatru e ăsta ! Nici regizor, nici sufleor !

BRUNO : N-au grijă, mă, asta e. Că dacă i-ar lua cineva mai din scurt...

GRUBI : Și ce facem ? Stăm aici ca proștii ?

BRUNO : Ș' ce vrei ?

GRUBI : Mai bine hai în sală.

BRUNO : Cum ? !

GRUBI : Uite-așa ! Hai în sală ! (*Iluminat.*) Adică alții să stea și noi să ne batem capu' !

BRUNO (*Admonitiv.*) : Mă, Grubi, mă...

GRUBI : Hai, mă, cu mine-n sală ! Nu fi fraier. Hai să vedem ce-o să se-ntîmple. Uite-acolo. Ăștia nici măcar nu ocupă toate locurile.

BRUNO : O să iasă prost. O să ne vadă careva.

GRUBI : Las' să ne vadă. Să se descurce cum or ști.

(*Cei doi pătrund printre spectatori și fiecare se îndreaptă spre locul pe care l-a ochit ; foarte politicoși, cer voie să pătrundă printre spectatori și își ocupă locurile.*)

GRUBI (*Se așază cu un gest de mare relaxare ; apoi îi strigă lui* BRUNO.) : Bruno !

BRUNO (*Se așază și el, foarte mulțumit.*) : Da !

GRUBI (*De la locul său.*) : Cum stai ?

BRUNO (*De la locul său.*) : Bine !

GRUBI : Cum vezi ?

BRUNO : Binișor.

GRUBI : Rău e construită sala asta.

BRUNO : E-e !

(*Pauză* ; *cei doi stau pur și simplu și privesc în scenă.*)

BRUNO : Grubi !

GRUBI : E-e ?

BRUNO (*Meditativ.*) : Ce mișto e să stai aici !

GRUBI : Nu ți-am spus eu ?

(*Cîteva secunde de pauză* ; *nimeni nu face nimic* ; *apoi, încet, foarte încet, extrem de gradat, groapa începe să cînte* ; *muzica urcă foarte delicat, pătrunde de undeva de foarte departe și lasă impresia că se și produce undeva, foarte departe* ; GRUBI *face un gest de extaz, vrea să se ridice, să plece, dar renunță și rămîne să asculte* ; BRUNO *ascultă iluminat* ; *bucata muzicală trebuie astfel aleasă încît să provoace iluminare* ; *pe sunetele muzicii din groapă se aprind luminile în sală ; scena e pustie, personajele au fost înghițite de sală.*)

ACTUL II

Începutul actului doi reface atmosfera inițială ; BRUNO *și* GRUBI *stau pe marginea gropii și lucrează ceva în groapă ; sînt încordați și atenți ; au însă pe chip, spre deosebire de primul act, o lumină triumfătoare ; în general, în jurul lor e mai multă lumină și se pregătește un suspans ; în jurul gropii au apărut cîteva scaune.*

GRUBI : Uah !

BRUNO : Așa, da !

GRUBI : Încă puțin ș-o să aflăm. O s-aflăm tot.

BRUNO : Dacă mă gîndesc bine, nici nu știu dacă mă mai interesează.

GRUBI : Tocmai acum ? Trebuie s-aflăm.

BRUNO : Să nu te aștepți la cine știe ce.

GRUBI : A, nu.

BRUNO : De obicei nu spune nimic interesant.

GRUBI : Vedem noi.

BRUNO : Vreau să zic, nu trebuie să te iei după ce spune.

GRUBI : Nu mă iau eu.

BRUNO : Păi, să nu te iei.

GRUBI : Atîta doar, că vreau să văd și eu cum e.

BRUNO : Nu e cine știe ce.

GRUBI : Ai văzut tu cum e ?

BRUNO : Am văzut. O dată.

GRUBI : Și cum e ?

BRUNO : Nu e cine știe ce. Și nici nu prea stăteam în față.

GRUBI : Da' ce-a zis ? Ce-a zis ?

BRUNO : Fel de fel de prostii. Ce vrei să zică ? Ce vrei să zică o groapă ? Prăpăstii...

GRUBI : Hm ! A noastră nu pare ca alelalte.

BRUNO : Parcă poți să știi...

GRUBI : O simt. Zău. Uite, o simt aici, în șira spinării. O simt cum palpită. Astă-noapte m-am lăsat ușor în adîncul ei ș-am simțit cum respiră.

BRUNO : E-e !

GRUBI : Zău ! Respira-ncet, uite-așa, și în jur se simțea ceva cald, parcă aburea în jur. Îți spun eu. Groapa asta e vie.

BRUNO : Te-a prostit și pe tine.

GRUBI : Ba nu. Mă lipeam de ea, și ea zvîcnea. Mă simte.

BRUNO : Fugi d-aici !

GRUBI : Dacă-ți spun că mă simte ? Eu îi vorbeam, și ea-ncepea să s-alinte și mîrîia ușor, așa... se încolăcea în jurul gleznei, lugurea, se gîdila de mine, fornăia... Mă încolăcea parcă, mă zgîndărea ușor, cu un vîrf de pană, mă lăsa să dorm și-mi

intra în oase, se rotea pe acolo cît se rotea și urca în văzduh cu mine. Mă liniștea încet peste tot, mă mîngîia pe burtă. Aerul se cocea, începea să se lase jos, cădeau fructe galbene, aerisite, se rostogoleau în groapă, moțăiau acolo și ieșeau puii vii, mii de gropi se ridicau la cer, era o frumusețe...

BRUNO : Ai visat.

GRUBI : Țțțț! Și ce dacă? S-a rotit cu mine? S-a rotit. Groapa asta o să ne-nvețe să ne rotim ca pasărea aceea și o să ne ridicăm cu ea la cer. Ai să vezi.

(*Apar* MAJORDOMUL *și* VIZITATORUL IMPORTANT ; *primul va da explicații celui de-al doilea, dirijîndu-i gesturile și orientîndu-i atenția.*)

MAJORDOMUL : Am ajuns, domnule, să ne odihnim puțin. (*Se așază pe scaune* ; *își fac vînt cu pălăriile.*)

VIZITATORUL : Tocmai aici ? Nu mă așteptam.

MAJORDOMUL : Aici, domnule, aici. Vedeți, uneori nu depinde de noi. Unde se nimerește, acolo... Înțelegeți ? (*Gîfîie, își șterge sudoarea.*)

VIZITATORUL : Și ce-ar putea să-nsemne asta ?

MAJORDOMUL : Vă explic numaidecît. În primul rînd (*se ridică*) v-aș ruga să urmăriți poziția gropii. Are una dintre cele mai interesante poziții, dacă îmi dați voie să mă exprim așa. Pe deasupra ei trece una dintre principalele căi aeriene ale țării. Vă puteți da seama ce perspective turistice se deschid.

VIZITATORUL: Dar ăștia doi? Ăștia doi ce fac?

MAJORDOMUL: N-are-a face. Vă rog să priviți atent în partea aceasta. Aici s-ar putea deschide o cofetărie. Dincoace am putea amenaja un parking. Chiar aici se va ridica un hotel cu o mie de locuri, cu piscină și cu sală de cinematograf. De la terasa acestui hotel se vor putea urmări toate evenimentele și tot ceea ce ține, nu-i așa?, de groapă. În fiecare zi se vor lustrui pereții gropii și se vor face coborîri de cîte o oră.

VIZITATORUL: Vă gîndiți și la coborîri?

MAJORDOMUL: Desigur, domnule. Aceste coborîri vor fi televizate. Vor fi antrenați oameni, special pentru a însoți grupurile de turiști.

(În acest moment, o mînă iese din groapă și așază pe marginea gropii două sticle cu lapte.)

VIZITATORUL: Trebuie să recunosc că ați avut noroc.

MAJORDOMUL: Într-adevăr, pentru orașul nostru e un mare noroc. Ne vom putea redresa în cîteva luni. Vom putea vinde ilustrate color în toată lumea. Vom primi valută și vom amenaja tot ce este necesar. Acolo vom amenaja un parc, dincoace o tombolă. Ne gîndim și la un sistem de iluminat, astfel încît să ne putem continua activitățile turistice și noaptea.

VIZITATORUL: Domnule, mă uimiți. Sînt fericit că vă cunosc.

(*Simultan cu dialogul dintre* VIZITATOR *și* MAJORDOM *are loc dialogul dintre* GRUBI *și* BRUNO.)

GRUBI : Uite-i !
BRUNO : Nu ți-am spus ? Au și început să vină.
GRUBI : Cum naiba au aflat ?
BRUNO : Și ăsta nu-i decît începutul.
GRUBI : Ar trebui să-i zgîlțîim puțin, să se care.
BRUNO : Degeaba. Pleacă doi și vin o sută.

(BRUNO *și* GRUBI *nu-și încetează lucrul în tot acest timp* ; *din cînd în cînd însă, fac cîte o pauză în conversație.*)

GRUBI : Ăsta lung mă scoate din sărite.
BRUNO : Rabdă.
GRUBI : Lasă-mă să-i ard.
BRUNO : Ba nu.
GRUBI : Zău... În doi timpi, scăpăm.
BRUNO : Dă-i încolo.
GRUBI : Grețoși mai sînt.
BRUNO : Sînt alții și mai răi.

(*Pauză.*)

GRUBI : Ce-i tot zice ?
BRUNO : Fandoseli d-ale lor.

GRUBI : Ăştia vor să surpe groapa.

BRUNO : Nu s-apucă ei. Vor să sugă totul ş-apoi se cară.

(BRUNO *şi* GRUBI *îşi iau, fiecare, cîte o sticlă cu lapte şi încep să bea*; *apoi îşi continuă lucrul.*)

MAJORDOMUL : Şi eu, domnule, sînt fericit să vă ştiu. Iar acum, pentru exemplificare, să ne aşezăm un moment pe marginea gropii.

VIZITATORUL (*Vădit încurcat.*) : Cum ? Să nu... disturbăm...

MAJORDOMUL : Nicidecum, domnule. Dacă nu ne aşezăm pe marginea gropii, n-am făcut nimic. Nu există voluptate mai mare decît să stai pe marginea gropii. Vă rog să-ncercaţi. Eu, cînd vin de la serviciu, oricît de obosit aş fi, mă aşez puţin pe marginea gropii. Vă rog, vă rog să-ncercaţi. E o senzaţie unică, e ceva care nu se poate descrie şi nici explica. E pura relaţie cu neantul, senzaţie supremă a inutilităţii în univers, dacă îmi daţi voie să fiu puţin mai preţios. Haideţi, nu vă codiţi.

(*Cei doi se aşază pe marginea gropii, alături de* BRUNO *şi* GRUBI ; MAJORDOMUL *e în plin extaz ;* VIZITATORUL *intră mai greu în joc, dar se lasă iniţiat şi începe să respire puternic, voluptuos.*)

MAJORDOMUL : Ei ?

VIZITATORUL : Mda.

MAJORDOMUL (*Către* BRUNO *și* GRUBI.) : Hai, băieți, fruntea sus !

BRUNO (*Nemulțumit.*) : Țțț !

MAJORDOMUL (*Împăciuitor.*) : Ha-ha ! Hai, că doar e loc destul.

(MAJORDOMUL *își scoate pantofii și își suflecă pantalonii, rămînînd cu picioarele goale în groapă.*)

MAJORDOMUL (*Către* BRUNO *și* GRUBI.) : Ce mai face Pendefunda ? Ai ? Ați uitat-o de tot. (*Către* VIZITATOR.) Dați-vă jos, dați-vă jos pantofii. Faceți ca mine. (*Către* BRUNO *și* GRUBI.) Ar cam trebui să mai treacă pe aici. Să mai arunce cîte ceva pe aici.

BRUNO : Am cam uitat-o.

GRUBI (*Speriat și mieros.*) : Zău, nu e vina noastră...

MAJORDOMUL : Știu eu a cui e vina. Da' dacă se mai întîmplă...

GRUBI : Nu se mai întîmplă, șefule.

MAJORDOMUL : Păi, să nu se mai întîmple.

(*Pe fondul ultimelor replici, Pendefunda* – FETIȘCANA – *s-a agitat în culise și a tot încercat să atragă atenția personajelor de pe marginea gropii.*)

FETIȘCANA (*Din culise, șoptit.*) : Acum ?

GRUBI (*Către* MAJORDOM.) : Acum, șefule ?

MAJORDOMUL : Să mai aștepte.

GRUBI și BRUNO (*Strigă șoptit către* FETIȘCANĂ.) : Mai așteaptă !

MAJORDOMUL (*Către* VIZITATOR, *care, între timp, și-a scos și el pantofii și și-a suflecat pantalonii.*) : Ei ?

VIZITATORUL : Da !

MAJORDOMUL : Păi, nu ? (*Către* BRUNO *și* GRUBI.) Da' n-are decît să intre dacă vrea.

GRUBI (*Strigă șoptit către* FETIȘCANĂ.) : Intră, dacă vrei.

MAJORDOMUL (*Strigă puternic către* FETIȘCANĂ.) : Da' să nu se mai întîmple !

FETIȘCANA (*Scoate capul.*) : Nu, domnule. (*Iese de tot și se îndreaptă spre groapă cu găleata cu lături.*) Ha ! Stați aici și fumați. O să vi se-nverzească burțile.

BRUNO și GRUBI (*Gest de profundă nemulțumite.*) : Pfui !

GRUBI : Unde vezi tu că fumăm ?

FETIȘCANA (*Palidă, ca după o gafă uriașă.*) : Păi...

GRUBI : Ce trebuia să faci tu aici ?

(MAJORDOMUL *dă din cap mustrător către* BRUNO *și* GRUBI.)

FETIȘCANA : Păi... eu... (Se *smiorcăie.*)

VIZITATORUL (*Profund satisfăcut de senzațiile pe care le simte cu picioarele în groapă.*) : Ce s-a-ntîmplat ?

MAJORDOMUL : Se-ncurcă ăștia...

BRUNO (*Către* FETIȘCANĂ.) : Hai, aruncă drăcia aia și cară-te !

(FETIȘCANA *aruncă peste capetele personajelor conținutul găleții ; face cîțiva pași de retragere, dar, nemulțumită, îmbufnată, se întoarce și aruncă și găleata în groapă ; fuge ; personajele din jurul gropii se apleacă brusc deasupra gropii, ca să urmărească efectul aruncăturii ; cîteva secunde de tăcere ; apoi urmează bufnitura, care poate produce o mișcare teribilă a scenei, astfel încît personajele sînt cît pe ce să cadă în groapă, salvîndu-se cu greu, ținîndu-se unele de altele etc.*)

VIZITATORUL (*Țipă isteric.*) : Uaaa...

MAJORDOMUL : Vai, domnule !

BRUNO : Ce i-o fi venit ?

GRUBI : Ce putoare !

MAJORDOMUL (*Către* VIZITATOR.) : N-o să se mai întîmple.

VIZITATORUL : Eu plec.

BRUNO : Se poate ?

GRUBI : Acum începe.

MAJORDOMUL : Zău, domnule, a fost o eroare.

VIZITATORUL : De ce lucrați cu asemenea actori ?

MAJORDOMUL (*Șoptit.*) : Dumnezeu știe de unde a luat-o directorul teatrului.

BRUNO : O vampă !

MAJORDOMUL : De ! Ce să-i faci ?!

VIZITATORUL : Nu e frumos. Ăştia strică tot.

GRUBI : Da' mie nu mi-au stricat tot actu' unu ?

MAJORDOMUL (*Aspru, către* BRUNO *şi* GRUBI.) : Lasă că mai vorbim noi despre asta.

GRUBI : Pe cuvînt, domnule majordom, n-am fost vinovaţi cu nimic.

MAJORDOMUL : Bine, bine...

GRUBI : S-au pus pe capul nostru. Doi fandosiţi, două bestii.

VIZITATORUL : Despre ce este vorba ?

MAJORDOMUL : N-aţi văzut actul întîi ?

VIZITATORUL : Nu.

MAJORDOMUL : Mai bine. A ieşit o aiureală.

VIZITATORUL : Zău ? Îmi pare bine că nu l-am văzut.

MAJORDOMUL : Chiar nu ştiţi ce se întîmplă în actul întîi ?

VIZITATORUL : Nu.

BRUNO (*Rîde.*) : He, he !

GRUBI : Păcat. E o frumuseţe de act.

MAJORDOMUL (*Amuzat.*) : Chiar nu ştiţi ce se întîmplă în actul întîi ? Hi-hi... Păi...

GRUBI : Mai întîi intru eu...

(*Cele trei personaje îi vor povesti* VIZITATORULUI *ce se întîmplă în actul întîi* ; *multă rîvnă în această parte.*)

BRUNO : Ba nu, eu !

GRUBI : Nu ! Eu ! Nu spun eu „pfff ! n-o să iasă" ?

BRUNO : Ba da.

GRUBI : Vezi ? (*Către* VIZITATOR.) La început noi stăm așa, ca și acum, și lucrăm. Iar eu spun „pfff ! n-o să iasă". Iar Bruno spune „taci", și atunci eu spun „s-a-ncurcat de tot, n-o să iasă". (*Către* BRUNO.) Nu ?

BRUNO (*Însuflețit.*) : Da. Eu trebuie să dau impresia că sînt mai încrezător decît el, deși, spre sfîrșit, pare-se, el ajunge mai încrezător decît mine...

GRUBI (*Întrerupîndu-l.*) : Da. Și el zice „n-are-a face" și tragem, și tragem... Înțelegeți ? Dăm impresia că lucrăm din greu, și chiar lucrăm. Și el zice...

BRUNO (*Întrerupîndu-l.*) : Prima parte este mai... așa, mai enigmatică, înțelegeți, spectatorii nu se prind încă despre ce e vorba, nu-și dau seama încă ce e cu groapa, cum e cu groapa...

GRUBI (GRUBI și BRUNO *se vor întrerupe mereu în dialogul lor.*) : Da, pînă cînd el e gata-gata să cadă în groapă, și atunci eu vin să-l trag și el strigă... Ce strigi tu aici ?

BRUNO (*Repetînd replica din primul act, în chip cît mai evident.*) : „Pfui, vino că mă trage"...

GRUBI : Așa... El zice „pfui, vino că mă trage", și eu zic „ce e, mă ?", și el zice „s-a-nfășurat", parcă, nu ?

MAJORDOMUL : Da, și aici trebuie adăugat că toate aceste peripeții pe marginea gropii au, așa, un sens crescendo...

BRUNO : Nu ! De fapt, care e ideea ? Noi trebuie să sugerăm că sîntem stăpîniți de groapă în prima parte, înțelegeți ? Adică, mai întîi groapa, ca și natura, ca și moartea, dacă vreți, ne este ostilă. Dar apoi, pe măsură ce ea este, nu-i așa?, îmblînzită de efortul nostru, devine docilă și începe să... ei, ce credeți ? Să...

GRUBI : Să cînte !

BRUNO și MAJORDOMUL (*Într-un glas.*) : Să cînte !

VIZITATORUL (*Nu prea entuziasmat.*) : Să cînte ? !

BRUNO : Da ! Să cînte ! Ei ? Ce părere aveți ?

VIZITATORUL : Da, într-adevăr...

GRUBI : Da, dar întîi era cît pe ce să ne lăsăm păgubași. Iar eu zic „ți-am spus că n-o să iasă" și ne așezăm amîndoi pe marginea gropii și ne aprindem (*își scoate pachetul*) cîte o țigară. (*Și-o aprinde.*) Dup-aia aruncăm chibriturile arse în groapă (*aruncă*), și cînd terminăm de fumat țigara, aruncăm mucul de țigară în groapă... (*Aruncă țigara abia aprinsă în groapă* ; BRUNO *a repetat și el gesturile lui* GRUBI, *dînd aprobator din cap.*)

BRUNO : Da, da... Chiar așa ! Hi-hi ! (*Cei doi, chiar și* MAJORDOMUL, *în anumite momente, sînt cuprinși de excese de veselie stupide.*)

MAJORDOMUL (*Către* VIZITATOR.) : Ei ? V-ați prins ?

VIZITATORUL : Trebuie să vă spun că nu înțeleg nimic.

BRUNO : Cum așa ? Cîntă groapa !

GRUBI : Se poate ? Eu îl trag pe el...

MAJORDOMUL (*Nemulțumit.*) : Țțț ! Ia arătați-i, băieți, cum a căzut Bruno în groapă.

(*Cei doi se ridică și încep să rejoace, dar la modul carnavalesc, scena din actul întîi.*)

BRUNO : Dar nu v-am spus o dată ?

MAJORDOMUL : Lasă, trebuie să-l facem să înțeleagă.

GRUBI (*Entuziasmat că poate repeta scena.*) : Sigur ! Sigur ! Totul a fost foarte simplu. Mai întîi eu l-am trimis pe Bruno să aducă vîrful.

BRUNO : Nu ! Nu ! Nu ! Eu te-am trimis după vîrf. (*Mustrător.*) Ce dracu' ?

GRUBI : În sfîrșit... Important e că unul din noi s-a dus după vîrf. Ei ? Ce credeți ce s-a-ntîmplat cu vîrful ?

MAJORDOMUL (*Iluminat, în culmea extazului, către* VIZITATOR.) : Ei ? Vă dați seama ?

GRUBI și BRUNO (*Într-un glas.*) : Ei ?

VIZITATORUL (*Strivit.*) : Ei ? !

GRUBI (*Dezumflat.*) : Nu pricepe !

BRUNO : Stai ! Stai s-o luăm de la cap. (*Începe reconstituirea.*) Eu stăteam așa. (*Se așază.*) Tu erai după vîrf. Du-te după vîrf ! (GRUBI *se îndepărtează.*) Eu lucram mai departe aici. (*Se apucă de lucru.*) Grubi îmi spune... Ia spune, Grubi !

GRUBI (*De departe.*) : „Nuuu-i."

BRUNO : Eu spun „Cuuum ?". El spune... Spune, Grubi !

GRUBI (*Neînţelegînd.*) : Ceee ?

BRUNO : Spune ce ai de spus.

GRUBI : Ce ?

BRUNO (*Enervat.*) : Ce spui tu după ce spun eu „Cuuum" ?

GRUBI : A ! „Nu mai e. S-a ros."

BRUNO : Aşa. Şi, dintr-odată, simt cum mă trage ceva în groapă. Atunci strig : „Pfui ! Vino ! Vino, că mă trage !". Vă daţi seama, e vorba de o scenă grozavă, o scenă violentă, gravă, care trebuie jucată serios. De fapt, înţelegeţi, groapa, cînd mă vede singur reacţionează, în felul ei, evident...

MAJORDOMUL (*Intervine explicativ, către* VIZITATOR.) : E vorba de faptul că groapa, singură în faţa omului, îşi scoate colţii. Înţelegeţi ? O idee genială...

BRUNO : Da... Şi atunci Grubi strigă... „Ce e, mă ?"

GRUBI (*În acelaşi timp cu* BRUNO.) : „Ce e, mă ?"

BRUNO : Iar eu strig „s-a-nfăşurat pe mine ! Uiii...".

(*Strigătul din urmă e real ; o forţă neobişnuită şi violentă îl trage pe* BRUNO *în groapă ; strigătul lui* BRUNO *trebuie să fie real, ca şi gesturile ulterioare ; nu mai avem o reconstituire ; o panică reală cuprinde personajele ; la început îşi vor pierde capul cu toţii, vor acţiona dezlînat ; în cădere,* BRUNO *se agaţă de cei doi, îşi pierde rînd pe rînd punctele de sprijin şi se agaţă de marginea gropii ; cei doi nu îndrăznesc să intervină, sînt paralizaţi de spaimă ; din adîncul gropii se aude un urlet dement,* BRUNO *luptă ca să iasă, reuşeşte să se*

ridice puțin, este tras din nou în adînc; se agață de lucrurile din jurul gropii, care alunecă însă sub forța care îl trage pe BRUNO *în groapă*; BRUNO *urlă, strigă după ajutor, plînge*; GRUBI *nu înțelege în primele secunde despre ce este vorba.*)

BRUNO (*Alunecînd în groapă.*) : Uiii ! Gruuuubiiiii... Uahhhhrrrr... etc., etc., etc...

GRUBI (*Crezînd că sînt încă în reconstituire.*) : „Ce e, mă ?"

BRUNO : Ajutor ! Ajutor !

GRUBI : „Ce e, mă ?"

BRUNO : Ajutor ! Grubi !

(*Se produce o învălmășeală cumplită pe marginea gropii; personajele, dîndu-și seama de pericol, încep să-l ajute pe* BRUNO ; *lupta este violentă și grețoasă, urlete, hohote; sînt gata să cadă cu toții în groapă, învălmășeală de trupuri, țipete, strigăte scurte, disperate, toate pe fondul urletului amenințător din groapă.*)

GRUBI : Ce dracu'...

VIZITATORUL : Cum e posi...

MAJORDOMUL : Na ! Ține ! Trage ! Uuuu...

GRUBI : Prinde ! Na ! Uah !

BRUNO (*Urlet continuu, disperare și silă.*) : A ! A ! Picioarele mele...

VIZITATORUL (*Țipă isteric.*) : Domnilor ! Domnilor !

MAJORDOMUL: Taci, prostule!

(*Etc., etc., etc.; regizorul va compune această învălmășeală cît mai grotesc și mai real cu putință; țipetele, urletele și strigătele personajelor vor fi alese în funcție de imaginația, posibilitățile și temperamentul actorilor; impresia de pericol real, violent și nebănuit va trebui însă cît mai evident sugerată; în sfîrșit, cu eforturi supraomenești,* BRUNO *este scos din groapă; cei patru se prăbușesc pe marginea gropii, ceva mai departe de punctul primejdiei; jumătatea de jos a lui* BRUNO *este zdrențuită și arsă; personajele se reculeg ca după o mare aventură; unii gîfîie, alții își șterg sudoarea; unul își masează mușchii gîtului, altul își reface hainele răvășite; un timp rămîn tăcuți, evitînd să se privească unii pe alții ori să-și spună ceva; după ce se mai liniștesc, încep să se apropie din nou de groapă;* GRUBI *este primul care se ridică de pe locul unde a fost trîntit; se apropie de groapă, atras de ceva irezistibil.*)

BRUNO (*Gîfîind.*): Ce vrei să faci?

VIZITATORUL (*Care a rămas cu bîlbîituri de pe urma spaimei.*): S-s-să nu cad-d-d-dă...

MAJORDOMUL: Grubi! (*Încearcă să-l tragă înapoi.*) Las-o! (*E prea speriat ca să se apropie mai mult.*)

GRUBI: Ssst! (*Se apleacă ușor peste marginea gropii; secunde de încordare.*) Hai... Haide... Ușurel... (*Vorbește cu groapa; o mîngîie, o calmează.*) Gata, gata... Gataaa... (*Se apleacă și mai tare, ia un pumn de*

apă și-și răcorește fața.) Hai, fetița tatei, hai... (*Culege tot mai multă apă în pumni, se spală, soarbe, stropește în jur vesel și radios.*) Hi-hi!

VIZITATORUL: Ce-ce-ce să fie?

MAJORDOMUL: Urîtă treabă!

BRUNO (*Apropiindu-se de groapă.*): Măi, să fie...

GRUBI (*Către* BRUNO.): Nu ți-am zis eu că e vie? Trebuie numai să-i vorbești puțin.

VIZITATORUL: Eu ple-plec. Nu mai în-înțeleg ni-ni-nimic.

MAJORDOMUL: A dracului treabă!

GRUBI: Veniți, mă, și luați apă!

BRUNO (*Întinde un deget după apă.*): Să nu... să nu se...

GRUBI: Haideți, mă, luați apă!

MAJORDOMUL (*Cere din gesturi puțină apă de la* GRUBI.)

GRUBI (*Rîzînd.*): Vino și ia!

VIZITATORUL (*Însetat*; *gest „nu, asta nu, niciodată".*)

GRUBI: Vino, mă, că nu-ți face nimic.

VIZITATORUL (*Clatină din cap.*)

GRUBI (*Stropindu-l pe* VIZITATOR.): Na! Vino să bei!

MAJORDOMUL (*Încercînd și el apa.*): Așa ceva... așa ceva... Domnilor, era să dăm ortul popii.

GRUBI: E!

BRUNO (Se *spală și bea.*): Uf! Ce zi!

MAJORDOMUL: Era să dăm ortul... (*Soarbe și el din apă, se spală.*) Era cît p-aci...

GRUBI: N-ați știut cum s-o luați...

BRUNO : Uite ce mi-a făcut. (*Îi arată picioarele.*)

VIZITATORUL (*Încă speriat.*) Do-do-domnilor... (*Jalnic.*) Apă...

GRUBI (*Îi aduce apă în pumni.*) : Na ! (VIZITATORUL *se apleacă să bea, iar* GRUBI *desface pumnii.*) Hi-hi ! Vino şi ia !

VIZITATORUL (*Cu prestanţa pierdută, umil şi transparent.*) : B-b-boule !

(*Ceilalţi pufnesc în rîs.*)

MAJORDOMUL : N-are nimic, domnule. Puteţi veni liniştit.

VIZITATORUL (*Încercînd să-şi refacă demnitatea.*) : Eu... (*ridică un deget în sus şi, brusc, îi revine glasul*) plec !

MAJORDOMUL (*Speriat.*) : Unde să plecaţi ?

BRUNO : Zău aşa, n-are nici un sens.

GRUBI : Ş-apoi nu v-am povestit încă primul act...

VIZITATORUL : A-a-asta (*ridică degetul*) nu ! Niciodată !

MAJORDOMUL : Se poate ?

BRUNO : Domnule, n-o să se mai întîmple, vă jur !

MAJORDOMUL : Ar fi păcat, domnule, aşa ceva nu s-a mai scris.

VIZITATORUL : N-n-nu-mi pa-pa-pa... (*ridică degetul*) pa-pa... (*ridică degetul mai sus*) pasă !

GRUBI : Zău aşa, îndată o să-nceapă să cînte... Uitaţi-vă şi dumneavoastră. A fost o greşeală, am bruscat-o,

am spus măscări, și d-aia. Nu vreți s-ascultați cum cîntă ?

VIZITATORUL (*Ridică degetul înainte de a vorbi.*) : Nu !

MAJORDOMUL : Păcat. Îmi pare extrem de rău. Domnule, sînt dezolat, păcat de apa asta bună.

VIZITATORUL : Cri... (*Ridică degetul.*) Criminală !

GRUBI : Se poate ?

BRUNO (*Îl ia de braț.*) : Domnule, dacă nu rămîneți, nu mai avem cui povesti primul act.

MAJORDOMUL : Chiar. Se duce totul pe rîpă.

VIZITATORUL (*Înmuiat.*) : Țțț !

GRUBI : Vă rugăm, domnule, se duce dracului toată piesa. Sînteți singurul om care ne mai crede. Ați văzut moartea cu ochii, ar fi păcat ca acum să închideți ochii...

VIZITATORUL (*Își dă tot mai multă importanță.*) : Bi... (*degetul sus*) ne... Cu o condiție ! Să nu...

TOȚI : Nuuu !

VIZITATORUL : Așa !

GRUBI : Foarte bine.

(*Se așază cu toții pe marginea gropii, prudenți totuși ; pe parcurs însă, vor deveni tot mai relaxați și-și vor lăsa chiar picioarele în groapă.*)

BRUNO : Domnule ! Ceea ce...

MAJORDOMUL : Nu ! Mai bine facem un rezumat scurt. Domnule! De fapt... (*Lapsus; către* BRUNO.) Spune tu !

GRUBI : Mai bine o luăm de la Pendefunda.

BRUNO : Sigur că da !

MAJORDOMUL : Perfect ! Să vină Pendefunda.

BRUNO (*Strigînd spre culise.*) : Pendefuuundaaa...

GRUBI (*Se asociază strigătului.*) : Pendefuuundaaa...

(*Toţi încep s-o strige pe* PENDEFUNDA.)

BRUNO (*Către* VIZITATOR.) : Care e sensul aici... Pendefunda trebuie să vină cu găleata cu lături şi să o arunce în groapă... Abia în acest moment groapa primeşte o semnificaţie, ea devine, nu-i aşa ?, o victimă, o mocirlă, o groapă a pierzaniei... Pe de altă parte, e interesant de văzut cum reacţionează spectatorul la vederea lăturilor... Aici e buba! (*Către* PENDEFUNDA, *care se apropie.*) Hai, Pendefunda, arată-i domnului cum ai făcut.

FETIŞCANA : Întîi şi-ntîi ar trebui să-i spunem că eu reprezint un fel de laitmotiv al piesei...

BRUNO : Lasă, aruncă lăturile...

FETIŞCANA : Nu se poate, Bruno, n-o să-nţeleagă.

BRUNO : Lasă, lasă. Aruncă şi gata.

(FETIŞCANA *aruncă lăturile, apoi se aşază alături de ceilalţi.*)

GRUBI : Ei ? V-a plăcut ?

BRUNO : Stai, n-are cum să-nţeleagă. De fapt, din chestia asta, nu e încă nimic de-nţeles. Abia cînd vine BĂRBATUL CU TOMBERONUL...

MAJORDOMUL : He-he ! Asta-i ! Ştiam eu că lipseşte ceva.

BRUNO : Păi !

GRUBI : Înţelegeţi ? BĂRBATUL CU TOMBERONUL completează imaginea, el vine şi începe s-arunce gunoiul în groapă, şi atunci pentru spectatori treaba devine clară, groapa devine o groapă de gunoi. O simplă groapă de gunoi.

FETIŞCANA : Aici e clenciul. Lăturile nu-l conving pe spectator că groapa nu-i decît o simplă groapă de gunoi. Abia cînd vine BĂRBATUL CU TOMBERONUL vin şi certitudinea, siguranţa, sentimentul plenitudinii... vin, cum să vă spun ?, convingerea şi senzaţia clară că totul e bine, că totul e frumos, că nu trebuie să ne temem de nimic, atît timp cît groapa de gunoi rămîne o simplă groapă de gunoi. Tomberonul e, aşadar, foarte necesar, e punctul-cheie al lumii, al universului, este unicul obiect care dă linişte constantă spiritului şi calmează simţurile. Tomberonul devine real şi monumental, devine un simbol : al prosperităţii şi al civilizaţiei, el este o deschidere optimistă către viitor şi un limbaj prin care poate fi interpretat prezentul...

MAJORDOMUL (*Scîrbit.*) : Ce discurs !

BRUNO : Lasă-l... N-avem timp d-alde d-astea...

FETIŞCANA (*Enervată.*) : Nu înţelegeţi nimic Nu puteţi trece dincolo de fapte. Sînteţi orbi, sînteţi surzi...

GRUBI : Ia te uită ! Ne-nveţi tu pe noi...

FETIŞCANA : Sînteţi nişte îngîmfaţi ! (*Către* VIZITATOR.) Zău, ăştia joacă de ani de zile în piesa asta şi nu ştiu despre ce este vorba în ea.

VIZITATORUL : Domnişoară... (*Încercînd s-o calmeze.*) Ştiu, e dureros... (*Din acest moment va începe să-i facă ochi dulci* FETIŞCANEI ; *atenţia sa se va concentra asupra fetei şi doar va simula interesul pentru reconstituirea pe care o propun celelalte personaje.*) Dar, o fată ca dumneata, nu-i aşa, cu posibilităţile...

BRUNO : Mai bine să vină BĂRBATUL CU TOMBERONUL !

GRUBI : Sigur că da ! Să vină !

VIZITATORUL (*Fals.*) : Sa vină şi să lămurim... (*Către* FETIŞCANĂ.) Eu, cînd eram singur... (*Restul, şoptit, la urechea fetei, care chicoteşte.*)

MAJORDOMUL : Da ! Da ! Vino, dom'le !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Scoate capul din culise.*) : Cu tomberonul ?

BRUNO (*Către* MAJORDOM.) : Cu tomberonul ?

MAJORDOMUL : Cu !

BRUNO (*Către culise.*) : Cu !

GRUBI (*Nemulţumit.*) : Nu e bine ! Nu e bine ! Am sărit peste atîtea...

MAJORDOMUL : Lasă...

BRUNO : Restul sînt detalii, firimituri.

GRUBI : Nu, da' e păcat... Uite, eu trebuia să spun întîi „să fac focul ?", și tu trebuia să spui „fă-l". Eu trebuia să-ntreb „unde-s lemnele ?", și tu trebuia să spui „îs ude". Ce, astea ți se par nesemnificative ?

BRUNO : Mă, Grubi, tu n-auzi ce zice domnu' majordom ? Rezumăm.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*A venit lîngă groapă.*) : Gata.

MAJORDOMUL : Ia arată tu domnului cum ai făcut.

VIZITATORUL (*Fals.*) : Da, da, numaidecît...

(MAJORDOMUL, BRUNO *și* GRUBI *privesc extaziați jocul* BĂRBATULUI CU TOMBERONUL.)

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Mai întîi am venit, așa, ca și cum... (*îl pufnește rîsul*) hi-hi... le-am zis... (*nu se poate stăpîni și iar rîde*) „ha-ha ! stați aici și mîncați. Nu vă pasă de nimic", iar ei... (*rîde, chicotește, ceilalți sînt contaminați și ei*) mi-au zis... hi-hi...

BRUNO : Chiar așa a fost ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Da, hi-hi... hi-hi... ei mi-au zis... Mi-au zis, da, hi-hi... „ia te uită !". (*Rîs general, atenția* FETIȘCANEI *începe să fie atrasă de dialogul celor patru, în timp ce* VIZITATORUL *rămîne mai departe cu atenția atrasă de* FETIȘCANĂ.)

GRUBI : Zău, chiar aşa ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Da ! Aţi fost aşa de caraghioşi...

MAJORDOMUL (*Nemulţumit, către* BRUNO *şi* GRUBI.) : Ce-nseamnă asta ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Se vedea de la distanţă că nu sînteţi în rol... Abia deschideaţi gura...

BRUNO : Nu se poate ! Vrei să spui că m-ai văzut jucînd prost ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Ca o cizmă !

FETIŞCANA (*Prinzînd momentul.*) : Şi eu le-am spus, da' n-au vrut să creadă. O piesă ca asta nu se joacă aşa.. Asta e o piesă complicată, o piesă labirint. La început pare că e simplă, da' dup-aia... Zău, mai bine v-aţi duce dracului.

GRUBI : Iar începi ! (*Violent.*)

BRUNO : Stai ! Stai ! Grubi !

GRUBI : Îi cîrpesc două ! După ce că n-are nici un rol, mai şi vorbeşte (*Prinzînd-o de bărbie pe* FETIŞCANĂ.) : Ce rol ai tu, mă, în piesa asta ? Ce rol ? Vii şi arunci lăturile şi spui două vorbe. Ce rol e ăsta, mă ? De ce te bagi ?

MAJORDOMUL : Mă, Grubi, fii mai potolit...

VIZITATORUL (*Violent, spre* GRUBI.) : Dai într-o doamnă, într-o doamnă ?

GRUBI (*Uşor speriat.*) : Nu, domnule ! Da' să-şi vadă de treabă !

MAJORDOMUL (*Către* BĂRBATUL CU TOMBERONUL.) : Şi tu de ce stai ? Spune ce ai de spus şi pleacă !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL: Atunci eu am spus „asta-i o treabă a dracului de grea" ș-am început s-arunc cu gunoaie în groapă... Și groapa a-nceput să... (*Rîde ușor.*)

GRUBI: Să...

BRUNO: Să...

MAJORDOMUL: Spune odată, spune să se convingă... (*Către* VIZITATOR.) Domnule, fiți atent un moment...

VIZITATORUL (*Își întrerupe tirul de șoapte de la urechea* FETIȘCANEI.): Cum să nu!

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Aruncînd resturile din tomberon în groapă și la sfîrșit și tomberonul*): Pe măsură ce aruncam gunoiul în groapă...

BRUNO și GRUBI: Groapa a-nceput... (*Toți într-un glas.*) Să cînte!

VIZITATORUL (*Pasant.*): Foarte bine, foarte bine!

(*Personajele se uită în groapă, așteptînd efectul promis, cu excepția celor doi care se mîngîie și se gudură.*)

MAJORDOMUL: De ce nu cîntă?

BRUNO (*Revoltat.*): Are draci! Tot timpul ne joacă feste.

GRUBI (*Enervat.*): Ia dă o fisă!

BRUNO: N-am!

GRUBI (*Către* MAJORDOM.): Aveți o fisă?

MAJORDOMUL (*Căutîndu-se.*): N-am.

GRUBI (*Către* VIZITATOR) : Aveţi o fisă?

VIZITATORUL (*Căutîndu-se absent, total absorbit de jocul său amoros.*) : Poftim.

GRUBI : Mulţumesc. (GRUBI *se apleacă, introduce fisa într-un dispozitiv invizibil, undeva în adîncul gropii, reacţie de tonomat*; *o melodie penibilă.*)

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Aşezîndu-se şi el pe marginea gropii.*) : Cîntă!

MAJORDOMUL (*Revoltat.*) : Ce fel de muzică-i asta?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Hm!

GRUBI : Asta e!

MAJORDOMUL (*Către* BĂRBATUL CU TOMBERONUL.) : Asta e?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Nu-mi amintesc!

VIZITATORUL (*Deranjat vizibil de muzica violentă.*) : Dă-l mai încet!

GRUBI (*Se apleacă şi răsuceşte un buton în adîncul gropii.*) : Da, domnule.

VIZITATORUL (*Se apleacă din nou la urechea fetei*; *apoi.*) : Aşa.

MAJORDOMUL (*Încercînd să atragă atenţia* VIZITATORULUI.) : Ei? (*Pauză.*) Ei?! (*Personajele sînt vădit întristate de pe urma acestei lipse de atenţie din partea* VIZITATORULUI.) Aţi înţeles?

VIZITATORUL (*Formal.*) : Da, da... Continuaţi.

MAJORDOMUL (*Indignat.*) : Domnule, e păcat, tocmai dumneavoastră, un om ca dumneavoastră... Puţină

atenție, nu-i așa ? Dacă dumneavoastră nu ne puteți urmări pînă la capăt, care sînteți, nu-i așa, angajat al teatrului, ce să mai zic de alții ?... Zău, dați un exemplu urît...

VIZITATORUL (*Absorbit de fată, dă afirmativ din cap.*)

GRUBI : E rușinos.

BRUNO : Ne-am răcit gura de pomană.

MAJORDOMUL (*Mai sever.*) : Domnule, chiar nu vreți să știți ce s-a-ntîmplat în actu-ntîi ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Își bate joc de noi.

GRUBI : E total nesimțit.

MAJORDOMUL (*Țipînd.*) : Chiar nu vreți să știți ce s-a-ntîmplat în actul întîi ? Domnule, sînteți inconștient. Mai e puțin, zău...

BRUNO : Numai ea e de vină.

FETIȘCANA (*Reacționînd violent.*) : Ia mai lăsați-mă-n pace ! Și dacă vreți să știți, de luna viitoare mă mut în provincie ! (*Către* VIZITATOR, *mieroasă.*) Nu-i așa, Bibi ?

VIZITATORUL (*Indignat față de ceilalți, protector cu fata.*) : Da, domnilor, da ! Vă anunț că ne vom muta în provincie !

MAJORDOMUL (*Interzis.*) : Nu se poate !

BRUNO și GRUBI (*Revoltați.*) : Huo !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Care a dat semne de neliniște pe tot parcursul jocului amoros dintre cei doi.*) : Cum !? Lili, vrei să pleci ?

FETIȘCANA : Nu mai vreau să aud de voi. Plec ! Ce, să joc aici la nesfîrșit pe fata cu găleata ? Vreau să joc pe Julieta ! Vreau să joc pe Ifigenia !

VIZITATORUL : Să vă spălați pe cap cu piese d-astea !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Pierdut.*) : Vai, Lili, doar știi ce mi-ai promis !

VIZITATORUL (*Luînd-o de mînă pe* FETIȘCANĂ.) : Ha, ha... Să mergem ! Domnilor, veți primi ilustrate din provincie !

GRUBI (*Scoțînd un urlet.*) : Nuuu ! Să nu crezi c-o să fie așa de simplu ! (*Se ridică și-l apucă de guler pe* VIZITATOR.) Și noi cui povestim actul întîi ? Ce, ne crezi proști ? Ia stai jos ! (*Îl bruschează.*)

FETIȘCANA (*Țipînd.*) : Să nu dai în Bibi !

GRUBI (*Prinzînd-o de mînă și silind-o să se așeze.*) : Ia stai și tu ! Ia vedeți-vă de treabă ! Întîi ascultați ce s-a-ntîmplat în actu-ntîi și dup-aia plecați unde vreți ! E-te-te ! O lume întreagă are răbdare s-asculte, și voi nu... Da' ce ! Vorbim în pustii ?

BRUNO (*S-a ridicat și el, amenințător.*) : Sigur ! Ascultați pînă la capăt ! Ce, vi s-a făcut de plimbare ? Asta e piesa, asta facem.

MAJORDOMUL (*Și el alături de ceilalți în a-i opri pe fugari.*) Așa ! Așa ! Stați frumos ! Noi cum putem sta ? Lumea cum stă ? Ce, sîntem mai proști ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL (*Amenințînd-o pe* FETIȘCANĂ *cu degetul.*) : Lili... Lili...

VIZITATORUL : Sînteți niște bădărani, niște...

GRUBI : Taci !

BRUNO : Huo ! Taci ș-ascultă !

VIZITATORUL : Ce s-ascult ? Ce s-ascult, mă ? Tîmpenia asta, aiureala asta ?

BRUNO : Taci ș-ascultă ! Actu-ntîi este esențial pentru fiecare dintre noi. Și ce dacă n-are sare și piper ? N-ai decît să-i pui tu, dacă te crezi așa deștept.

GRUBI : Sigur !

MAJORDOMUL : Așa !

VIZITATORUL (*Acceptînd.*) : Binee... Da' cel puțin să fie mai scurt.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Aici are dreptate. Prea o lungim.

BRUNO : Unde-am rămas ?

GRUBI (*Către culise.*) : Intrați cu toții ! Hai !

MAJORDOMUL : Ce faci ?

GRUBI : Lasă-i să intre toți și să-și spună fiecare rolul. Așa e scurt.

MAJORDOMUL : Bine, da' în ordine... (*Către* VIZITATOR.) Începem ?

VIZITATORUL : Începem.

(*S-au așezat cu toții în jurul gropii, cu picioarele în groapă.*)

MAJORDOMUL : Ei bine, domnule ! Care credeți că este punctul culminant al piesei, punctul în care

spectatorii îşi dau perfect seama că groapa este cu totul altceva decît o groapă obişnuită? Ei?

TOŢI: Ei?

MAJORDOMUL: Punctul este...

TOŢI: Este...

MAJORDOMUL: Să intre OMUL CU SACAUA!

(*Intră* OMUL CU SACAUA, PRIMUL BĂRBAT CARE MĂNÎNCĂ SEMINŢE, AL DOILEA BĂRBAT CARE MĂNÎNCĂ SEMINŢE, ORBUL, MAMA şi RECRUŢII – *cîţi consideră regizorul că e bine* –, *precum şi* CĂLĂTORUL GRĂBIT, *care apare din groapă*; *personajele sînt gălăgioase şi groteşti, ele provoacă dezordine şi larmă*; *fiecare îşi face loc pe marginea gropii şi îşi aşază picioarele în groapă; înghesuială violentă, fiecare încearcă să-şi ocupe un loc cît mai bun şi mai comod*; *se împing unii pe alţii, se bruschează*; *lanţul de trupuri de pe marginea gropii se clatină mereu, ameninţător şi sufocant.*)

GRUBI (*Speriat.*): Staţi acolo! Staţi aşa!

BRUNO: Ce-nseamnă asta?

OMUL CU SACAUA: Ha! Staţi aici şi bateţi cîmpii!

ORBUL: Adică voi să staţi tot timpul pe scenă şi noi să nu spunem nimic. Adică noi să stăm în culise, ca proştii...

MAMA: Lasă că vă arătăm noi piesă!

ORBUL: Adică noi sîntem incapabili? Vreți să ne reduceți la tăcere.

MAJORDOMUL: Rebeliune! Lipsă de disciplină!

ORBUL: Care disciplină? Adică eu să am un rol de nimic și tu să stai aici să vorbești tot timpul? Adică eu să vin și să cad în groapă ș-apoi să plec acasă? Nu, domnule, eu vreau să joc! Vreau să vorbesc!

MAMA: Canaliilor! Ați pus mîna pe rolurile cele mai bune și acuma nu vă convine...

PRIMUL BĂRBAT: Niște secături! Numai voi, numai voi și numai voi!

ORBUL (*Șoptit.*): Să-i aruncăm în groapă!

AL DOILEA BĂRBAT: Să nu vă mai prind că scoateți un cuvînt!

MAMA: Derbedeilor! Voi și cu vampa asta ați pus mîna pe toată piesa! Și eu, eu, care am doi copii, să nu spun decît trei cuvinte-n două ore?

RECRUȚII (*În cor.*): Da, mamă!

ORBUL: Vreau să vorbesc și eu! De ce să nu vorbesc și eu?

PRIMUL BĂRBAT: Vom vorbi cu toții! Avem acest drept!

MAJORDOMUL: Nenorociților! V-ați pierdut mințile! Asta e piesă, nu e carnaval. Aici fiecare intră cînd îi vine rîndul!

ORBUL și MAMA: Huo!

RECRUȚII: Da, huo!

PRIMUL BĂRBAT: Sînteți desuet, domnule! Asta a fost odată! N-ați auzit de Revoluția franceză?

ORBUL: Sînt total în afară! Uite pe cine punem noi în rolurile principale!

OMUL CU SACAUA: De astăzi, gata cu rolurile principale și secundare! Toate rolurile sînt egale! Toate personajele au dreptul să stea în scenă cît vor și să spună ce vor!

MAMA: Așa! Așa!

ORBUL (*Ridicîndu-se și înaintînd spre public*): Domnilor, domnilor, trebuie să fim necruțători, trebuie să rupem firul otrăvit! Priviți-mă bine, domnilor, sînt silit, sînt obligat, în modul cel mai josnic, în chipul cel mai murdar, să joc un rol pe care-l detest și care nu mi se potrivește! Domnilor, sînt silit să fiu un personaj secundar, domnilor, în numele nu știu cărei logici interne pe care a dat-o autorul piesei! Unde-i autorul? Unde-i canalia? Ce logică-i asta? Ați văzut și dumneavoastră... Pur și simplu trebuie să vin, să traversez de cîteva ori scena și să cad în groapă. Ce-i asta? Nu vă gîndiți puțin? Adică eu nu am suflet? Adică sufletul meu se poate mulțumi numai cu atît? Doar atît? Să traversez scena și să cad în groapă? Adică eu nu am și altceva de spus?

OMUL CU SACAUA: Are dreptate! Are!

MAMA: Bravo! Bravo!

RECRUȚII: Bravo, mamă!

MAMA (*Gest plin de dezamăgire și dezgust către* RECRUȚI.): Sînteți pe de lături.

ORBUL (*Pătrunde în spațiul publicului.*) : Ei ? Am ? Sau n-am ? Am sau n-am dreptate ? Am sau nu ? Domnilor, priviți-mă bine ! Ani de zile am înghițit acest rol. Nu mai vreau ! M-am mînjit pe mîini ani de zile cu acest rol. Nu mai vreau ! Sînt murdar din cap pînă-n picioare. Nuuu. Să nu v-atingeți de mine. Sînt plin de buboaie, sînt plin de viermi rozalii care-mi mănîncă pielea în locurile unde s-a bătucit d-atîtea căzături. Am înghițit de mii de ori același rol, de mii de ori ! De mii de ori ! Uitați-vă pe fața mea ! Am rolul pe față. Eu sînt orbul care cade-n groapă ! Se simte pe fața mea că trebuie să dau în groapă. Să cad de mii de ori în aceeași groapă... Pînă cînd ? Pînă cînd ?

MAMA : Măcar de-ar mai schimba groapa.

OMUL CU SACAUA : Nu mai vreau să car apă cu sacaua !

MAMA : Nu mai vreau să spun „vezi ce faci !". Detest aceste cuvinte.

RECRUȚII : Da, mamă !

PRIMUL BĂRBAT : Nu mai vreau să mănînc semințe !

AL DOILEA BĂRBAT : Mi-e silă de semințe ! Mi-e scîrbă ! Na-vă semințele înapoi ! (*Le aruncă peste* BRUNO, GRUBI *și* MAJORDOM.)

CĂLĂTORUL GRĂBIT : Și eu ! Și eu ! Nu mai vreau să ies cu capul din groapă ! Na ! Na ! (*Își scoate pantofii și-i aruncă spre cei incriminați.*) Luați-vă pantofii ! N-am nevoie de ei !

OMUL CU SACAUA (*Trîntind sacaua, rupînd-o, călcînd-o în picioare.*) : N-am nevoie de saca ! Nu mai vreau

apă din groapă! Numai vreau să beau apă din groapă!

RECRUŢII (*În cor.*) : Nu mai bem apă din groapă!

BRUNO : Ah! Sînteţi inconştienţi!

RECRUŢII (*În cor.*) : Tu să taci!

VIZITATORUL : Şi eu! Nu mai vreau să ştiu ce se petrece-n actu-ntîi!

BRUNO : Stai jos, nenorocitule!

VIZITATORUL (*Ridicîndu-se şi agitîndu-se.*) : Da! Da! M-au obligat în modul cel mai mîrşav s-ascult ce se-ntîmplă-n actu-întîi. Nu mai vreau!

FETIŞCANA : Să plecăm în provincie!

RECRUŢII (*În cor.*) : Vrem să plecăm în provincie!

VIZITATORUL (*Turbat.*) : Domnilor, m-au chinuit groaznic, mi-au luat minţile, mi-au jupuit creierul! De mii de ori am ascultat ce se-ntîmplă-n actu-ntîi! Nu mai vreau s-ascult ce se-ntîmplă-n actu-ntîi! Niciodată!

FETIŞCANA : Niciodată! Niciodată! (*Isterică.*) M-au maltratat, domnilor, m-au silit s-ascult şi să joc în actu-ntîi! Da! M-au obligat să-i învăţ pînă şi pe copiii mei ce se-ntîmplă-n actu-ntîi. (*Pătrunde în spaţiul publicului.*) Da! Da! Da! Aţi fost martori! Da! Am să vă spun adevărul! În actu-întîi nu se-ntîmplă nimic!

(*Rumoare printre personaje, relaxare totală, tumbe şi salturi carnavaleşti.*)

RECRUȚII (*În cor, dar pe un ton foarte jos.*) : Nu se poate...

FETIȘCANA (*Pur și simplu vorbind în urechea și în fața spectatorilor.*) : Da ! Nu se întîmplă nimic ! Ați fost duși în eroare. Actul întîi este o improvizație, o demență colectivă, o chestie total lipsită de sens ! Actu-ntîi nici nu trebuie văzut de nimeni, e o eroare că l-ați văzut, o lașitate !

MAMA : Așa e ! Sînteți niște lași !

RECRUȚII (*În cor.*) : Oare sînt ei niște lași ?

MAMA : Da, sînt niște lași !

OMUL CU SACAUA : Sînteți niște fricoși și niște lași ! Cînd ați văzut că unii vorbesc tot timpul și alții n-apucă să scoată nici un cuvînt, de ce n-ați zis nimic ? De ce ați suportat mascarada ? De ce n-ați urlat ?

PRIMUL BĂRBAT : De ce ? De ce ați tăcut ?

AL DOILEA BĂRBAT : Cînd ați văzut că piesa e proastă, de ce n-ați fluierat ?

VIZITATORUL : Cînd i-ați auzit că încep să povestească din nou actul întîi, de ce n-ați tropăit ?

RECRUȚII : Mamă, de ce n-au tropăit ?

VIZITATORUL : Bomfilor ! Ați stat ș-ați înghițit toate mizeriile ! Ați stat ș-ați ascultat o sută de mii de prostii !

PRIMUL BĂRBAT : Mai bine citeați un ziar !

(*Personajele s-au risipit prin sală și-și aruncă replicile cu furie, deschizînd mai multe centre de atenție concomitent.*)

OMUL CU SACAUA: Nu trebuia să veniți la teatru!

OMUL CU TOMBERONUL: Vrea cineva să-i car gunoiul cu tomberonul? Vrea cineva să vadă cum arată un tomberon?

MAMA: V-ar trebui puțin mai multă rușine!

RECRUȚII: Vai, mamă!

FETIȘCANA: E o rușine! E o mare rușine, domnilor! în provincie nu s-ar fi întîmplat niciodată așa ceva.

BRUNO: Chiar a-nceput Revoluția franceză?

MAJORDOMUL: Cu ăștia nu poți să știi niciodată...

GRUBI: Stați, fraților! Stați! Așteptați-mă și pe mine! (*Pătrunde în sală.*) Nici eu nu sînt mulțumit! Și eu sînt de-al vostru!

ORBUL, PRIMUL BĂRBAT, AL DOILEA BĂRBAT, BĂRBATUL CU TOMBERONUL, OMUL CU SACAUA, FETIȘCANA, VIZITATORUL:

— Ba nu!

— Afară! Afară!

— Tu să taci!

— Ești o lichea! Ai trădat teatrul! Nu ți-a păsat niciodată de noi.

— Te-ai lingușit în fața directorului. Știm noi.

— Ești o cîrpă! Nu ești om.

— Ce credeai? C-ai s-ajungi celebru cu un rol de nimic?

— Ți-am spus c-o să se sfîrșească prost!

— Rușine!

— Stîrpitură!

— Crezi c-ai să scapi așa de ușor?

— Mocofanule! Tu și cu ăl'lalt!

— Să taci! Ai făcut pe grozavul! Ești un pungaș și un libidinos. Ești prieten și cu stîrpitura aia care a scris piesa. Îi cunoști pe toți. Ai primit apartament în Piața Cosmonauților!

— Huo!

— Nu ești om!

— Huo!

— Ai primit apartament în Piața Cosmonauților! Îi cunoști pe toți. Ești prieten și cu stîrpitura aia care a scris piesa. Ești un pungaș și un libidinos. Ai făcut pe grozavul! Să taci! Să taci!

— Tu și cu ăl'lalt! Mocofanule!

— Crezi c-ai să scapi așa de ușor?

— Stîrpitură!

— Rușine!

— Ți-am spus c-o să se sfîrșească prost!

— C-ai s-ajungi celebru c-un rol de nimic? Ce credeai?

— Nu ești om! Ești o cîrpă!

— Știm noi! Te-ai lingușit în fața directorului!

— Nu ți-a păsat niciodată de noi! Ai trădat teatrul! Ești o rușine!

— Tu să taci!

— Afară! Afară!

— Ba nu!

(*Prima parte a invectivei va fi rostită la modul normal; partea a doua își pierde violența și adresa și devine o simplă încîntare.*)

RECRUȚII (*În cor.*): Ba nu, afară, afară, tu să taci, ești o rușine, ai trădat teatrul, nu ți-a păsat niciodată de noi, te-ai lingușit în fața directorului, știm noi, ești o cîrpă, nu ești om, ce credeai, c-ai s-ajungi celebru c-un rol de nimic, ți-am spus c-o să sfîrșească prost, rușine, rușine etc., etc., etc. E bine, mamă?

MAMA: E bine!

(*Jubilație între personaje; aplaudă, se sărută cu toții, fără discernămînt.*)

OMUL CU SACAUA: A ieșit bine!

MAMA: L-am pus la punct!

PRIMUL BĂRBAT: Să învețe minte!

AL DOILEA BĂRBAT: Așa trebuia să ne purtăm de la-nceput!

OMUL CU TOMBERONUL: Vivat! Vivat! Am învins!

VIZITATORUL: I-am doborît!

ORBUL: Trăiască Revoluția franceză!

TOȚI: Trăiască!

RECRUȚII (*Cîntînd, pe un ton întrebător.*): Trăiască Revoluția franceză? Ce zici, mamă?

MAMA: 1789!

TOȚI: Ura!

(*În acest moment, de undeva de sus, perpendicular pe mijlocul gropii, coboară o frînghie groasă de care este legat un imens ceas electronic*; *acesta indică*:

ziua – 13

luna – iulie

anul – 1789

ora – 23 și 55;

personajele sînt fascinate de coborîrea solemnă a ceasului; *această coborîre poate fi însoțită de un imn cîntat la orgă*; *tic-tacul ceasului s-a auzit încă de mult, el a însoțit tot mai puternic ultimele replici, iar acum, suveran, a pus stăpînire pe sală*; *acest tic-tac, care la început va fi neglijat și de actor, și de spectatori, merge în crescendo, iar ultimul minut va fi bătut cu o forță deosebită, sugerînd în același timp stilul nopților de revelion, cînd ultimele secunde ale anului au o reverberație mai puternică, dar și loviturile puternice ale mulțimii în porțile Bastiliei.*)

MAMA (*Privind fascinată la coborîrea ceasului.*) : Ce-i asta ?

ORBUL (*Neajutorat.*) : Ce ? Care ?

PRIMUL BĂRBAT (*Însoțit de ceilalți în exclamații de uimire*) : Uaaai !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : A sosit !

ORBUL : Ce ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Ceasul !

ORBUL : Ești sigur ? A sosit ceasul ? Putem începe ?

OMUL CU SACAUA (*Pentru sine.*) : A sosit ceasul Revoluției !

TOŢI : A sosit ceasul Revoluţiei !

VIZITATORUL : Domnilor, mai sînt cîteva minute şi începe Revoluţia franceză !

RECRUŢII (*În cor, întrebător.*) : A sosit ceasul Revoluţiei ? Ce zici, mamă ?

MAMA : Să bem !

ORBUL : Să bem înaintea luptei !

PRIMUL BĂRBAT : Să bem pentru Robespierre !

AL DOILEA BĂRBAT : Şi pentru unificarea Italiei ! De aici pînă la unificarea Italiei nu mai e decît un pas.

PRIMUL BĂRBAT : Nu uitaţi Sedanul ! De aici a pornit totul !

FETIŞCANA : Trăiască codul lui Napoleon !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Să bem pentru totala eliberare a teatrului !

TOŢI : Ura !

RECRUŢII : Ura ? Ura ? Asta vă duce la pierzanie.

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Să bem pentru bufoni şi pentru sufleor ! Pentru personajele secundare ! Trăiască personajele secundare !

TOŢI : Ura ! Sus cu personajele secundare !

CĂLĂTORUL GRĂBIT (*Care a stat vizibil în umbră, deşi a făcut dese eforturi de a se impune.*) : Jos cu personajele principale !

(*Această replică este spusă aproape pe furiş ; pentru a o spune, personajul face mari eforturi de a ajunge în faţă,*

de a scoate capul din spatele celorlalți actori; după ce o spune, este însă înghițit din nou de masa actorilor, care vociferează și-l trimit din nou în spatele evenimentelor.)

VIZITATORUL (*Reacție la replica anterioară.*): Pfui!

OMUL CU SACAUA: Ce-i cu ăsta?

PRIMUL BĂRBAT: Fugi! Fugi! Du-te!

TOȚI: Huo! Ce mai vrea și ăsta? Ce-i cu ăsta aici?

VIZITATORUL (*Restabilind pulsul piesei.*): Trăiască ultima piesă posibilă! Să bem pentru ultima piesă care se mai joacă astăzi în lume! Ura!

TOȚI: Ura!

OMUL CU SACAUA: Să bem pentru moartea autorului! Moarte autorului!

TOȚI: Moarte autorului! Ura!

MAMA: Să bem! Să bem, pur și simplu! S-o ducem într-o beție!

RECRUȚII (*În cor.*): Mamă, vezi ce faci!

(*În acest timp se scurg patru minute; mai rămîne un minut; tic-tacul ceasului este tot mai solemn și puternic.*)

OMUL CU SACAUA: Liniște! Liniște! Mai e un minut!

ORBUL (*Sărind în sus de bucurie.*) Ce bine! Ce bine!

TOȚI: Pst! Pst!

VIZITATORUL (*Către sală.*): Încă un minut și v-arătăm noi vouă!

MAMA (*Către sală.*) : Vedeţi voi pe dracu' ! (*Face gestul retezării capului.*)

PRIMUL BĂRBAT (*Către sală.*) : Ce credeaţi, c-o s-o duceţi tot aşa, tot aşa, tot aşa ? Ei, lasă...

ORBUL (*Sărind în sus.*) : Nu-i aşa c-o să le tăiem capul ? (*Către* VIZITATOR.) Lasă-mă să le tai capul... Mă laşi ? Măcar două capete... Mă laşi ? Uite... pe ăla... şi pe ăla... Mă laşi ? Hai, lasă-mă...

VIZITATORUL : Pst ! Ascultă !

ORBUL : Mă laşi ? Spune ! Hai, lasă-mă !

VIZITATORUL (*Enervat de insistenţă.*) : Te las... te las... dar taci !

ORBUL (*Sărind în sus.*) : Hii ! Hii ! (*Către cei doi pe care i-a ales.*) Încă puţin ! (*Face gesturi dintre cele mai groteşti ; chiţcăie, se lasă pe vine, îşi smulge fire de păr etc.*)

(*Ceasul înregistrează acum ultimele zece secunde ; încordare maximă pe scenă.*)

PRIMUL BĂRBAT : Unu !

AL DOILEA BĂRBAT : Doi !

OMUL CU SACAUA şi BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Trei !

FETIŞCANA, VIZITATORUL, MAMA, CĂLĂTORUL GRĂBIT şi ORBUL : Patru !

RECRUŢII : Cinci !

TOŢI : Şase !

(*Numărătoarea ultimelor secunde într-un crescendo sufocant.*)

TOȚI : Șapte !

BRUNO și GRUBI : Opt !

TOȚI (*Cu voci care se aud și dincolo de scenă, undeva prin culise.*) : Nouă !

TOȚI (*Cu voci din sală.*) : Zeceee !

(*În acest moment, toate ușile teatrului se deschid* ; *lumini orbitoare se aprind pretutindeni* ; *pe ușile teatrului, din spatele spectatorilor, precum și prin deschiderile laterale, pătrund fastuoase cortegii, purtători de cocarde tricolore* ; *trompetiști, dansatori, lachei cu imense tăvi cu pahare de șampanie, arlechini, acrobați, muse,* ROBESPIERRE, DANTON și MARAT, *regele însuși agitînd în mînă Constituția etc., etc., etc.* ; *sînt aruncate în sală, de sus, confetti, serpentine și artificii, fanfara intonează Marseilleza și toți cîntă, dansatorii își fac numărul, arlechinii jonglează cu bile colorate, lacheii încep să împartă pahare spectatorilor* ; *în general, personajele vor încerca să-i atragă pe spectatori în mascaradă, vor ciocni cu ei cupele de șampanie, vor trece printre rînduri, vor împărți cocarde tricolore* ; *vor împărți exemplare din Constituție și mici fragmente din zidurile dărîmate ale Bastiliei* ; *efuziune totală, strălucire și fast, minute întregi de bufonerie totală.*)

TOȚI : *Vive la France !*

UNII : *Egalité !*

ALȚII : *Fraternité !*

PRIMUL BĂRBAT : Așa, da ! Teatrul este o minciună !

ORBUL : Să-i dăm afară ! (*Către spectatori.*) Să-i aruncăm în stradă !

MAMA : Să le confiscăm averile !

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Să-i înrolăm ! Să-i trimitem în Italia !

TOȚI : Uraaa ! De azi înainte teatrul va fi al actorilor !

— Vom avea bani !

— Vom călători !

— Vom merge în turneu la Liège !

— Trăiască literatură franceză !

— Trăiască Lautréamont !

— La groapă cu vîndutii ! La groapă cu Iuda !

— Să dăm citire Constituției !

— Constituția ! Constituția !

— S-auzim ! S-auzim !

MARAT : Vom da citire Constituției ! Pentru ca toți cetățenii să știe ce drepturi au și cum să joace teatru !

TOȚI : Ura ! S-auzim !

MARAT : Toți actorii sînt egali ! Toate rolurile sînt egale !

TOȚI : Ura ! Ura !

MARAT : Nu există roluri principale și secundare ! Toate rolurile sînt egale în fața societății ! Toată societatea are dreptul să joace teatru. Fiecare cetățean este un personaj principal.

TOȚI : Așa ! Ura !

MARAT : Autorul este un monstru. El trebuie să schimbe piesa chiar în acest punct al ei dacă vrea ca piesa să fie jucată !

TOȚI : Așa e ! S-o schimbe !

MARAT : Nimeni nu are dreptul să fure rolul altuia ori să-și bată joc de rolul altuia. Rolul cetățeanului este sfînt.

TOȚI : Sigur ! Dumnezeu a murit !

MARAT : Piesa aceasta se va juca zi de zi, ceas de ceas, pînă la lupta de la Sedan. După aceea, vom mai vedea.

ORBUL : Vom vedea ? Ce minunăție !

MARAT : Toți cetățenii sînt datori să joace în piesă. Cine nu joacă în piesă e împotriva piesei. Spectatorii au fost aboliți ! Nu mai există spectatori. Orice spectator poate fi omorît ca un cîine de către orice actor ! Am zis !

TOȚI : Așa să fie !

MARAT : Nu există sufleor ! Fiecare spune ce-i trece prin cap !

TOȚI : Uraaa ! *Vive la liberté !*

MARAT : De asemenea, fumatul va fi permis în scenă odată pentru totdeauna ! Vor mai fi permise : aruncatul gunoaielor, fluieratul și tropăitul, ghionturile și scrîșnetele, gîlgîiturile și rîgîiturile, tusea și sughițul, hohotul și cîrîiala, spasmele și orgasmele, am zis ! Nu se vor mai vinde bilete, nu va mai fi garderobă, se vor interzice pauzele între spectacole

şi aplauzele. Totul va trebui să fie un unic şi continuu spectacol, în vecii vecilor, amin ! Vor fi dărîmate clădirile, arenele şi circurile unde se joacă teatru. Teatrul se va juca în stradă, odată pentru totdeauna !

TOŢI : În stradă ! În stradă ! Să mergem în stradă !

MARAT : Fiecare cetăţean va juca teatru de unul singur, acasă, pe stradă, la piaţă, în magazine, în birturi, pretutindeni şi întotdeauna, toată viaţa sa, din tot sufletul şi pînă la moarte, asta-i !

TOŢI : Aşa ! Aşa ! Să vadă şi ei cum e !

MARAT : Cine va fi prins că nu joacă teatru va fi alungat din oraş, va fi urmărit, va fi prins, va fi blestemat, va fi interogat, i se vor tăia nasul şi urechile, limba şi pleoapele şi va fi ghilotinat. Toţi cei care vor fi bănuiţi că nu joacă teatru vor fi prinşi, vor fi prinşi, vor fi prinşi... În această cutie (*o arată*) pe care o vom aşeza la colţul străzilor, veţi putea introduce numele celor pe care îi bănuiţi că nu joacă teatru. Am zis !

TOŢI : Ura ! Să-ncepem chiar acum !

MARAT : Teatrul este singurul mod de a trăi demn şi civilizat. Teatrul este singura instituţie naturală din univers. Trăiască teatrul total, teatrul absolut, teatrul universal, teatrul unic şi perfect, teatrul fundamental, trăiască actorul unic şi indivizibil, pînă la moarte, de mii de ori, încă şi încă, şi încă, din toate puterile noastre, jurăm !

TOŢI : Jurăm !

(*Efuziune ; bătăi de tobe, sunete de trompetă, clinchet de pahare etc., etc., etc.* ; *pe această comuniune de voci și gesturi,* GRUBI *se apropie de groapă, calculează distanța pînă la funia de care este legat ceasul și se aruncă de capătul ei* ; *o vreme, prins de marginile ceasului, pendulează deasupra gropii* ; *această pendulare este însoțită de dure lovituri de clopot* ; *animație în rîndul personajelor și al figuranților ; toți se apropie, gesticulează, încearcă să-l tragă pe* GRUBI ; *acesta lovește cu picioarele și se urcă dincolo de limita la care poate fi ajuns, chiar deasupra ceasului.*)

GRUBI : Las' că v-arăt eu vouă...

TOȚI : – Ce-i cu el ?

— E nebun ?

— Ce face ?

— Jos cu el !

— S-a agățat de ceasul revoluției ! Săriți !

FETIȘCANA (*Scoțînd un urlet care e, evident, în afara piesei.*) : Ce vrei să faci ? Grubi !

VIZITATORUL (*La fel, pe un ton indiferent.*) : Zău, iar începi ?

GRUBI (*Furios.*) : Las' că v-arăt eu revoluție !

BRUNO : Nu se poate !

MAJORDOMUL : Ia uitați-vă ce-ați făcut din el ! Prima victimă !

GRUBI : Las' că vedeți voi ce poate unu' ca mine !

PRIMUL BĂRBAT : Grubi, nu fi prost !

GRUBI (*Către personaje şi public.*) : Voi, ăia ! O să vedeţi ce n-aţi mai văzut ! Ce credeaţi ? Las' că v-arăt eu teatru ! Bastarzilor ! Mincinoşilor ! Vă prostiţi unii pe alţii ! Vă minţiţi unii pe alţii ! Rîioşilor ! O să plătiţi scump ! O să fiţi înghiţiţi de vii ! Ha ! Ha ! Vă desfid ! Ţapi ispăşitori ! Ticăloşilor ! Huo ! Ce credeaţi ?

AL DOILEA BĂRBAT : Grubi, noi am glumit !

ORBUL : Ce face ? Ce vrea ?

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Să nu se-ntîmple o nenorocire ! Opriţi-l !

MAJORDOMUL : Şi-a uitat rolul !

BRUNO : A luat-o în serios !

OMUL CU SACAUA : Întotdeauna am spus că aceste spectacole de improvizaţie nu au haz. Nu se-ntîmplă o dată să nu fie ceva...

MAJORDOMUL (*Înnebunit.*) : Ce dracu' are ? Tocmai acu' ?

(*Toate personajele şi-au părăsit locurile şi s-au adunat în jurul gropii, urmărind ascensiunea lui* GRUBI.)

MAMA (*Ţipînd isteric.*) : Chemaţi pe cineva ! Daţi un telefon !

CĂLĂTORUL GRĂBIT : Omul ăsta a suferit vreodată de ceva ?

BRUNO : Era cam surmenat de cîteva zile...

MAJORDOMUL : Grubi ! Mă auzi ?

GRUBI (*De sus, îndîrjit.*) : Las' că mai auziţi voi de mine !

(*Plasatoarele, mașiniștii, sufleorul, decoratorii, ceilalți oameni din corpul auxiliar al teatrului s-au adunat în jurul gropii.*)

— Ce se-ntîmplă ?

— Ce vrea ?

— L-ați anunțat pe dom' director ?

— O să cadă !

— Ce naiba, dom'le, doar pîn-acu' a mers destul de bine...

— Tu-ți amintești că el a mai stat o dată la odihnă, la Bușteni, cu nervii ?

— Uiii ! Cade ! Cade !

— Unde-i șefu' contabil ?

— Dă-l jos d-acolo careva ! N-are nimeni atîta curaj ?

— Du-te dumneata !

— Ce prostie !

(*Lumea țipă, se agită, funia se balansează groaznic, mulțimea se apropie și se îndepărtează de groapă în funcție de mișcările ceasului care se agită*; GRUBI *se oprește un moment, își trage respirația.*)

— Grubiii !

— S-a oprit !

— Hai, mă, jos, ce dracu' !? Mai avem puțin și ne ducem acasă...

— Hai că ne oprim aici...

— Las-o baltă!

(GRUBI *s-a odihnit puțin; își scoate un briceag din buzunar, îl pune între dinți și începe din nou să urce; această ascensiune îl duce pe* GRUBI *dincolo de limita de sus a cortinei sau a sălii de spectacol; el dispare pur și simplu din raza vizuală a spectatorilor; personajele însă îl urmăresc încă multă vreme, ca și cum l-ar vedea înălțîndu-se la cer.*)

MAMA: Ah, faceți ceva, faceți ceva!

UN RECRUT: Doar nu vrea să se spînzure...

MAJORDOMUL: 'tu-i dumnezeii mamii lui de dobitoc!

FETIŞCANA: Taci, mă!

MAJORDOMUL: Ce să tac? Tu nu vezi? Au să plătească alții pentru el. (*Către mașiniști.*) Da' voi de ce nu faceți ceva? Dați jos tîmpenia aia! (*Arată spre frînghie.*)

UN MAŞINIST: Nu se poate, domnule Klaus. N-are legătură cu noi.

MAJORDOMUL: Cum să n-aibă legătură? N-ați coborît-o voi?

UN MAŞINIST: Nu, domnule. Dracu' știe de unde a coborît...

(*Intră* POMPIERUL *cu* POLIȚISTUL.)

POMPIERUL: Acolo! Îl vedeți?

POLIȚISTUL: Ce caută ăsta acolo?

MAJORDOMUL (*Completat de ceilalți.*): Nu știm, domnule, noi jucam și el, dintr-odată, a început să urce...

FETIȘCANA: Are un cuțit între dinți...

POLIȚISTUL: E înarmat, așadar?

BRUNO: Da.

TOȚI: Da! Și l-a scos din buzunar! Dumnezeu știe ce vrea să facă...

POLIȚISTUL: Știe cineva ce vrea să facă?

BRUNO: Vrea să taie răul de la rădăcină.

POLIȚISTUL: Nu-i treaba mea. Numai să nu producă dezordine.

TOȚI: Se poate?

POLIȚISTUL (*Arătînd spre public*): Da' cu ăștia ce-i aici?

MAJORDOMUL: Nu știu, domnule, ăștia au fost aici de la-nceput.

BRUNO: Tot timpul îi găsim aici. Cînd intrăm, îi găsim aici, cînd plecăm, îi lăsăm aici.

POLIȚISTUL: Dați-i afară.

MAJORDOMUL: Nu se poate. Domnul director a zis că pînă la ora zece și jumătate pot să stea.

TOȚI (*Agitați, privind în sus.*)

— Na! Gata!

— A dispărut!

— Ce figură şi Grubi ăsta!

— S-a zis cu Grubi!

POLIŢISTUL: De fapt, unde duce funia asta?

MAJORDOMUL: Nu ştiu, domnule.

TOŢI: Nu ştim nimic, domnule. Pur şi simplu, în fiecare seară, la ora zece fără un sfert, coboară şi se balansează deasupra gropii.

POLIŢISTUL: Da' groapa unde duce?

MAJORDOMUL: Habar n-am!

TOŢI: Nu ştim nimic, domnule. Noi sîntem actori.

Groapa stă de mult timp aici.

TOŢI (*Agitaţi.*):

— Au!

— Gata!

— Cade!

— Feriţi-vă!

— O să se facă zob!

(*Funia a început să coboare cu o repeziciune alarmantă; se aude şi un ecou de corp care se prăbuşeşte; personajele se dau cîţiva paşi înapoi şi aşteaptă paralizate prăbuşirea lui* GRUBI.)

BRUNO: Să ştii că a tăiat funia cu cuţitul!

MAJORDOMUL (*Stins.*): S-a zis! Asta ne trebuia nouă?

MAMA: Prindeţi-l! Prindeţi-l! Nu-l lăsaţi să se lovească!

UN RECRUT : Ce zici, doamnă ? Dumneata știi de la ce înălțime cade ăsta ?

UN MAȘINIST : N-o să rămînă nimic din el...

(*Toți așteaptă încordați căderea lui* GRUBI ; *mișcarea funiei, tot mai rapidă, ecoul însoțitor, tot mai alarmant* ; *trec secunde lungi de suspans* ; *de aproape un minut, funia cade și* GRUBI *nu mai apare* ; *încordarea trece în ridicol* ; *funia își mărește din nou viteza, dar nu se întîmplă nici o dramă de proporții* ; *personajele, ușor neliniștite din cauza absenței lui* GRUBI.)

OMUL CU SACAUA : Ăsta nu mai vine odată ?

PRIMUL BĂRBAT : Precis că ne-a făcut iar o festă !

ORBUL : Al dracului Grubi...

(*Așteptare* ; *enervare pe fețele personajelor.*)

MAJORDOMUL : Cît poate să cadă funia asta ?

AL DOILEA BĂRBAT : Formidabil ! N-am mai văzut așa funie !

UN RECRUT : E de necrezut ! De necrezut ! Aici nu se poate întîmpla nimic serios.

(*Funia cade de aproape cinci minute* ; *evident, din punct de vedere tehnic, se va realiza un circuit închis cu viteză reglabilă.*)

BRUNO : Asta-i culmea ! (*Se apropie și se uită în sus, de-a lungul funiei.*)

OMUL CU SACAUA : Ei ? Vine ?

VIZITATORUL : Se vede ceva ?

BRUNO : Nimic !

(*Brusc, funia își încetinește mișcarea* ; *personajele reacționează cu o undă de speranță.*)

TOȚI : — Ce e ?

— S-a rupt ?

— Cade ?

— Da ? S-a agățat de ceva ?

(*Funia își reia căderea rapidă, dar, timp de cîteva zeci de secunde, își schimbă înfățișarea* ; *are o culoare roșie, de ea sînt agățate cîteva resturi vestimentare ; această curgere are o înfățișare tragică.*)

BRUNO (*Stupefiat.*) : Sînge !

MAJORDOMUL : S-a sfîrșit ! L-a ros funia !

MAMA : Vai ! Hainele domnului Grubi ! Le recunosc dintr-o mie !

TOȚI (*Speriați.*) : – Sînge ?

— Cum ?

— De unde ?

— Sîngele lui Grubi! Vai! Sîngele lui Grubi!

— Ce nenorocire!

(*Funia își reia culoarea normală*; *personajele – plictisite; unii nici nu se mai uită la funie*; *figuranții își adună ustensilele și se retrag plictisiți*; *imaginea eșecului pe fețele lor*; *se retrag dansatorii, acrobații, orchestranții, mașiniștii,* POMPIERUL *și* POLIȚISTUL; *rămîn ceilalți combatanți.*)

BRUNO (*Așezîndu-se, scîrbit, într-un colț.*): Crezi că asta o să mai cadă vreodată?

MAJORDOMUL (*Se așază ceva mai departe de* BRUNO.): Nu știu. Nu-mi mai pasă de nimic.

(*O parte dintre lumini se închide*; *rămîne spațiul de joc, maltratat, cu personajele care s-au trîntit pe unde au apucat*; *cineva scîncește ușor.*)

VIZITATORUL (*Apropiindu-se de* FETIȘCANĂ.): Ce-i? (*O mîngîie.*) Ce plîngi? De ce ești prostuță?

FETIȘCANA (*Ștergîndu-și fața și scîncind mai departe.*): Vezi? Vezi? Se termină și asta... Începe alta...

VIZITATORUL: Și ce-i cu asta?

FETIȘCANA: Vezi... Vezi... Ce greu e să spui ceva... Să-i faci să înțeleagă ceva...

VIZITATORUL: Crezi că n-au înțeles?

FETIȘCANA: Vezi.... vezi... Ei nu înțeleg niciodată... cînd trebuie să plece... Stau întotdeauna pînă la sfîrșit... Înțelegi? Da' la sfîrșit nu se mai întîmplă nimic...

(*Scena arată ca după o bătălie*; *personajele s-au grupat aparent întîmplător*; OMUL CU SACAUA e *mai aproape de groapă și de* BĂRBATUL CU TOMBERONUL; MAJORDOMUL e *mai aproape de* BRUNO; PRIMUL BĂRBAT *și* AL DOILEA BĂRBAT *formează un grup împreună cu* ORBUL; MAMA *stă stingheră*; VIZITATORUL *rămîne lîngă* FETIȘCANĂ.)

BRUNO (*Către* MAJORDOM.): Eu nu înțeleg cum se poate termina așa... Vreau să spun, o zi ca asta... Nu, nu...

MAJORDOMUL: Știi tu care e nenorocirea în toată povestea asta?

(*Atenția personajelor se îndreaptă spre* MAJORDOM.)

BRUNO: Ce vrei să spui?

MAJORDOMUL: Vreau să spun că Grubi a avut dreptate. (*Pauză*; *nimeni nu întreabă nimic.*) Da. Groapa e reală.

(*Pauză*; *personajele, în așteptare.*)

MAJORDOMUL : Vreau să spun... n-a fost reală tot timpul. Înțelegeți ? Dar la un moment dat, în timp ce jucam aici și ne prosteam în toate felurile, groapa a devenit reală. Pentru cîteva minute numai, poate doar pentru jumătate de minut... Sau poate pentru cîteva secunde... Înțelegeți ?

BRUNO : Cînd ?

MAJORDOMUL : Nu-mi dau seama precis. Dar nu atunci cînd am simulat noi că e reală. Nu atunci cînd era să cazi tu în groapă. Mai tîrziu.

BRUNO : Cînd mai tîrziu ? Vreau să știu !

MAJORDOMUL : Mai tîrziu. Nu știu cînd, dar mai tîrziu... Într-un moment cînd nimeni nu-i dădea nici o atenție. Da !

ORBUL : Vorbești prostii.

MAJORDOMUL : Nu vorbesc prostii. Uite, funia asta e o simplă instalație, o jucărie... Se învîrte ca un lanț de bicicletă. Dar groapa, timp de cîteva secunde, a fost reală. Înțelegeți ? Jocul nostru, noi... cei de aici... am făcut-o reală. Asta vreau să spun.

BRUNO : Nu pot să cred.

MAJORDOMUL : Crezi ce vrei. Dar eu îți spun că dacă în acele secunde unul dintre noi s-ar fi împiedicat și ar fi căzut în groapă, ar fi dispărut în mod real. Și că dacă i-am fi cerut să cînte sau să zboare, ar fi cîntat și ar fi zburat în mod real. Asta vreau să spun. Nu știu cum s-a făcut, dar, timp de cîteva secunde, am dat realitate acestei piese.

(*Pauză*; *personajele rămîn nemişcate;* BRUNO *îşi aprinde o ţigară*; *ceilalţi îşi fac de lucru cu ei înşişi*; ORBUL *îşi curăţă unghiile,* PRIMUL BĂRBAT *roade un pai etc.*)

BRUNO: Lui Grubi i-ai spus?

MAJORDOMUL: Nu.

BRUNO: Să-i spui şi lui Grubi.

MAJORDOMUL: Am să-i spun.

(*Pauză.*)

FETIŞCANA: Şi ce dac-a fost reală? N-am făcut nimic cu asta. Nu ne crede nimeni.

(*Pauză.*)

MAJORDOMUL: N-are importanţă, Lili. Aici s-a întîmplat ceva, s-a întîmplat ceva care a dat realitate acestor două ore de cînd stăm aici. Înţelegi ce vreau să spun? Dacă în această seară noi nu ne-am fi întîlnit aici, noi toţi, vreau să spun, poate că am fi murit de plictiseală sau de singurătate. Asta vreau să spun. E cu totul şi cu totul fantastic... Uite, ei ne-au privit şi ne-au ascultat, noi ne-am spus rolurile... Dacă în seara asta nu ne-am fi întîlnit aici, în punctul ăsta din univers, se putea

întîmpla să se ducă totul dracului... Să sară în aer sîngele din noi...

(*Pauză.*)

PRIMUL BĂRBAT : Ce trebuie să se mai întîmple acum ?

BRUNO : Vrei să-ți povestesc finalul ?

MAJORDOMUL : Știți ce ? Hai, mai bine, decît să jucăm finalul, să-l povestim.

AL DOILEA BĂRBAT : Întîi și întîi trebuie să vină băieții cu covorul roșu. (*Băieții cu covorul roșu pătrund cu mișcări foarte rapide și întind covorul roșu de la buza gropii pînă la primul rînd de scaune.*) Apoi trebuie să vină fanfara și maestrul de ceremonii. (*Orchestranții intră rapid și se aliniază* ; MAESTRUL DE CEREMONII *se uită la ceas, face un semn și orchestra emite un semnal asemănător celui de la radio înaintea începerii unei emisiuni.*) Și acum, trebuie să așteptăm.

FETIȘCANA : Pe cine ?

MAJORDOMUL : Pe Grubi.

(*Pauză* ; *toată lumea așteaptă* ; *se mai intonează un semnal.*)

VIZITATORUL : Nu cred ca ăsta e un final potrivit.

BRUNO : Așa l-a scris autorul. Te pui cu autorul ?

MAJORDOMUL: Ar fi fost foarte frumos dacă Grubi chiar ar fi căzut de sus. (*Se ridică şi se agită în jurul gropii.*) Să fi căzut aici, inert, într-o baltă de sînge... Spectatorii ar fi crezut că e un truc ieftin, şi atunci... (*Iluminat.*) Închipuiţi-vă un sunet de sirenă groaznic, nişte tipi în halate albe năvălind de acolo, să zicem... Şi noi toţi, îngroziţi, ajutîndu-i să-l pună pe Grubi pe targă şi ieşind cu ei afară. Sunetul unei maşini care se îndepărtează, şi gata... Pur şi simplu, i-am fi lăsat aici... Ar fi aplaudat o vreme, noi n-am fi ieşit la rampă, ei s-ar fi plictisit şi ar fi plecat... Nu? Ar fi avut o teribilă senzaţie de gol, de pustiu... Ar fi fost ceva...

(MAESTRUL DE CEREMONII *se uită la ceas şi mai dictează un semnal.*)

BRUNO: E o prostie... Dar să-i lăsăm singuri, la sfîrşit, să se aplaude chiar pe ei, dacă se poate, ar fi fost o idee.

FETIŞCANA: Piesa trebuia oprită la Revoluţia franceză. Am fi băut şampanie cu toţii şi am fi ieşit împreună cu publicul, ne-am fi înghesuit la vestiare.... Zău, ar fi fost amuzant.

PRIMUL BĂRBAT: Ba nu! Închipuiţi-vă ce-ar fi fost dacă Grubi ar fi apărut din groapă în timp ce noi ne uitam după el în sus. Ia încercaţi să vi-l imaginaţi pe Grubi ieşind de aici şi spunînd „pămîntul e

rotund"... și arătînd așa cu mîinile... Nu? Ar fi fost ceva... Și noi toți să rămînem o clipă uimiți, nemișcați, și atunci să se deschidă din nou ușile, să năvălească din nou clovnii... noi să-l ridicăm pe Grubi de umeri, să ne rotim iar prin sală, să aruncăm confetti și să spargem baloane și să ne jucăm, așa, ca și cum habar n-am avea de piesă, și publicul să plece singur, dîndu-și seama că ăsta e finalul... Și să ne lase pe noi aici, dansînd și urlînd și făcînd tumbe... Ia spuneți, unde ați mai văzut voi un final ca ăsta, să plece spectatorii în timp ce noi ne jucăm de-a carnavalul? Ai?

BRUNO: Nu e rău.

MAJORDOMUL: N-ar fi fost rău.

MAMA (*Se ridică, foarte chinuită, din colțul ei.*): Final! Final! (*Atenția asupra ei.*) Ce final? Final la ce?

BRUNO: Tereza...

MAMA: Tu să taci! Te întreb... la ce să punem final? Discutăm de jumătate de oră despre final, o oră întreagă am povestit ce s-a întîmplat în primul act, în rest ne-am jucat de-a mascarada... Ce-i asta? Ce-a fost asta? (*Pauză,* MAMA *se rotește furioasă și-i interoghează pe rînd.*) Ai înțeles tu cum trebuie să spui, ce să spui, cui să spui? Ce-ai înțeles? Noi ne prefacem că știm ce se întîmplă de la bun început, ei se prefac că au înțeles la sfîrșit, fiecare se teme să nu fie luat de prost și se preface că e mulțumit... Tîmpiților! N-aveți nici cel mai mic curaj! (*Iese.*)

MAJORDOMUL: A avut o zi grea...

(MAESTRUL DE CEREMONII *își privește ceasul, comandă alt semnal.*)

BRUNO: Tot mai bea?

ORBUL: Bea pe ascuns. Directorul i-a spus că dacă mai ascunde alcool prin cabine o dă afară din teatru. Acu' a prins-o flama și s-a dus glonț...

(*Pauză*; *alt semnal al orchestrei.*)

MAJORDOMUL: Mă tem că iar s-a întîmplat ceva.

BRUNO: Du-te și vezi ce-i cu Grubi.

(MAJORDOMUL *iese; ceilalți așteaptă.*)

FETIȘCANA: Am impresia că sîntem cam penibili.

VIZITATORUL (*Se ridică și se plimbă*; *se dezmorțește; către public.*): Se termină acum... Fariseul ăla de Grubi a pierdut intrarea. (*Mai face cîteva mișcări*; *din nou către public.*) Cred că n-am jucat chiar prost, nu? Nu? (*Pași.*) Chiar nu v-a plăcut? Ai? (*Pași.*) Așa e în teatru. Nu joci întotdeauna ce vrei. Uneori, știți și dumneavoastră... Pile, relații... Trebuie să joci pe cine nu vrei și lași pe altul, care e mai bun, să aștepte... Ehe... Noi, de pildă, la început, n-am

vrut să jucăm piesa asta. Vreau să spun... n-am înțeles nimic din ea și i-am spus directorului „dom'le, noi n-o jucăm !"... Uiii ! Ce s-a supărat ! Ne-a spus „știți voi a cui e piesa asta, mă ?"... Și ne-a spus la ureche, la fiecare pe rînd, a cui e piesa... Și atunci am jucat-o... Asta-i !

MAJORDOMUL (*Intrînd, plictisit.*) : Nu-i !

BRUNO și CEILALȚI : – Cum nu-i ?

— Iar începem ?

— Ne-am plictisit.

— Eu plec.

— Batem apa-n piuă...

MAJORDOMUL : Nu-i. Nu-i deloc, înțelegeți ? Mașiniștii care trebuiau să-l scoată pe partea cealaltă a funiei nu l-au găsit. Acum pricepeți ?

BRUNO : Altă aiureală...

(*Orchestra emite motivul.*)

ORBUL : Eu chiar plec ! (*Pășește pe covorul roșu și dispare în adîncul gropii.*)

BĂRBATUL CU TOMBERONUL : Și eu plec. Nu mai are nici un haz. (*Iese înghițit de groapă.*)

PRIMUL BĂRBAT : Nu puteți fi serioși nici măcar o clipă ? (*Iese împreună cu* AL DOILEA BĂRBAT *și cu* OMUL CU SACAUA ; *ieșire prin groapă.*)

FETIȘCANA (*Împreună cu VIZITATORUL.*) : Salut provincia ! (*Iese.*)

CĂLĂTORUL GRĂBIT (*Se apropie de* MAJORDOM, *îl privește, vrea să spună ceva, dă din cap și dispare în groapă.*)

(*Orchestra mai dă o dată semnalul*; *apoi, la ordinele* MAESTRULUI, se *aliniază și coboară în groapă.*)

BRUNO : Îți dai seama ce dezolant se termină seara asta ?

MAJORDOMUL : Ce vrei să fac ?

BRUNO : Nu știu. Aici lipsește ceva... Lipsește un cuvînt, un gest... Dacă Grubi nu se căra...

MAJORDOMUL : Îmi pare rău... Și eu sînt cam pleoștit. Aș bea o bere. Nu știu de ce, dar în seara asta piesa chiar m-a deprimat.

BRUNO : Auzi, Vighi, vreau să te întreb ceva... Dar să-mi răspunzi sincer.

MAJORDOMUL : Da.

BRUNO : Tu de cîte ori ai citit-o ?

MAJORDOMUL : Ce ?

BRUNO : Piesa.

MAJORDOMUL : Piesa ? Cred că am citit-o de o sută de ori.

BRUNO : Și ai înțeles ceva ?

MAJORDOMUL : Nu. Niciodată.

BRUNO : Nici eu.

MAJORDOMUL (*Dezarmat.*) : Asta-i !

BRUNO : Mai bine mergem și bem o bere...

(*Cei doi se îndreaptă spre groapă; coboară pînă la jumătate.*)

BRUNO (*Oprindu-l pe* MAJORDOM.) : Auzi !

MAJORDOMUL : Ce-i ?

BRUNO : Cred că mă furnică prin șira spinării.

MAJORDOMUL : Hm !

BRUNO : Auzi, Vighi, ori de cîte ori coborîm în groapă, după ce se termină spectacolul, nu simți, așa, niște furnicături ?

MAJORDOMUL : Ba da.

BRUNO : Simți un gol în spate ?

MAJORDOMUL : Cam așa.

BRUNO : Și asta întotdeauna ?

MAJORDOMUL : Da... Și mi se pune un nod în gît.

BRUNO : Asta trebuie să fie.

MAJORDOMUL : Ce ?

BRUNO : Asta o fi vrut să zică.

MAJORDOMUL : Cine ? Autorul ?

BRUNO : El a gîndit-o. Precis asta trebuie să fie.

(*Cei doi dispar în groapă.*)

Ieșirea publicului se face prin groapă; actorii nu mai apar în scenă la eventualele aplauze; actorii se pot alinia pe traseul ieșirii prin groapă și pot împărți

publicului pliante cu următorul conținut: MINCIUNA, PROSTIA ȘI URA AU FOST PERSONAJELE PRINCIPALE ALE ACESTEI PIESE. FIECARE SPECTATOR ESTE UN PERSONAJ PRINCIPAL. NU IEȘIȚI ÎN STRADĂ. S-AR PUTEA SĂ FIȚI FLUIERAȚI.

Alte note: funia e bine să se rotească și pe momentele ieșirii publicului; mecanismul rotirii ei poate fi oferit spre contemplație; păsările și pisica vor fi lăsate în plata Domnului.

GROAPA DIN TAVAN

Piesă în trei acte

Personaje:

PARASCHIV

MACABEUS

INAMICUL

SOLDATUL BINE ECHIPAT

ACTUL I

O pivniță. O masă. O lumînare aprinsă pe masă. Un scaun. Intrarea în pivniță se face printr-un chepeng aflat în tavan. Din tavan coboară o scară. Un cui bătut în zid. O trompetă atîrnată în cui. MACABEUS *doarme pe o rogojină, într-un colț.* PARASCHIV *stă chircit, în prim-plan.*

Spectatorii găsesc acest tablou la intrarea în sală. Din cînd în cînd, în timp ce-și ocupă locurile, de sus, de undeva de deasupra pivniței, se aud bubuituri și ecouri sfichiuitoare. Aceste sunete se întețesc pe măsură ce sala se umple. Par a fi niște explozii îndepărtate, apoi un uragan care se apropie. MACABEUS *va rămîne insensibil pe toată desfășurarea primei apocalipse.* PARASCHIV se *va chirci și mai tare și se va lovi cu pumnii în cap. Explozii care se apropie și cutremurarea scenei. Apocalipsa e chiar deasupra pivniței.* PARASCHIV *urlă. De sus, cad bucăți de tencuială. Curge praf din tavan. Trompeta se clatină în cui, la început mai slab, apoi pendulează puternic. Flacăra lumînării tremură. Apocalipsa, la apogeu. Trompeta sare din cui și se rostogolește pe jos. Îndepărtarea*

apocalipsei. Zgomote în descreştere. Zvîcniri îndepărtate. Sunete care se sting. Din cînd în cînd, cîte un urlet. Zgomotul ploii pe acoperiş. Tăcerea se lasă treptat. Picăturile se răresc. Se opresc. Flacăra lumînării se linişteşte. PARASCHIV *se linişteşte. Se tîrăşte pe jos pînă la trompetă. O ia. O mîngîie şi o şterge cu palmele. Se aşază turceşte. O duce la gură. Începe să încerce sunetele. Intonează slab motivul pe care îl va cînta pe tot parcursul piesei. Apoi cîntă. Se opreşte şi iar cîntă. Această bucată muzicală este personajul principal al piesei. Ea va trebui astfel aleasă, încît să producă frică şi iluminare, crispare şi speranţă, înghiţituri în sec şi cutremurarea pielii.*

În timp ce PARASCHIV *cîntă,* MACABEUS *se trezeşte. Rînjeşte. Se întinde. Cască. Se scarpină. Se încheie la pantaloni. Îşi suge o unghie. Îşi trosneşte degetele. Îi cîrîie burta de foame.*

MACABEUS : Cînţi ca o cizmă.

PARASCHIV (*Se opreşte o clipă, scuipă, reia.*)

(*Pauză.*)

MACABEUS : Mi-e foame.

PARASCHIV (*Se opreşte o clipă, scuipă, reia.*)

MACABEUS (*Privindu-şi cu dispreţ ţigara.*) : Ce scîrbă !

(*Pauză.*)

MACABEUS (*Privind în sus.*) : A trecut ?

PARASCHIV : A trecut.

(*Pauză* ; PARASCHIV *scoate muștiucul, îl șterge, atent, de salivă* ; *pune muștiucul la loc și continuă.*)

MACABEUS (*Furios.*) : Las-o dracului de trompetă !

(*Pauză.*)

PARASCHIV (*Se oprește.*) : Am să te omor.

MACABEUS : Cînd ? !

PARASCHIV : Nu știu... Într-una din zile.

(*Pauză;* PARASCHIV *își lustruiește atent trompeta.*)

MACABEUS : Cum ?

PARASCHIV : Ce cum ?

MACABEUS : Cum mă omori ?

PARASCHIV (*Preocupat de trompetă.*) : Cum vrei tu.

(*Pauză* ; *cei doi se gîndesc.*)

PARASCHIV : Eu cred că prin somn ar fi cel mai bine.

MACABEUS : Da. Prin somn...

(*Pauză* ; PARASCHIV *reia melodia.*)

PARASCHIV (*Se opreşte.*) : Dacă vrei... poţi să te culci...

MACABEUS (*Furios pe trompetă.*) : Am să-ţi sparg trompeta aia ! Am să ţi-o fac uite-aşa ! (*Rupe un băţ de chibrit în două.*)

PARASCHIV (*Neaşteptat de violent, aruncă în* MACABEUS *cu trompeta.*) : Na ! Sparge-o !

(*Pauză* ; MACABEUS *se scobeşte între dinţi cu o jumătate de chibrit.*)

MACABEUS : Mai bine fă ceva de mîncare.

PARASCHIV (*Începe să clatine din cap.*)

MACABEUS : Auzi ?... Îmi ghiorăie maţele.

PARASCHIV (*Clatină tot mai puternic din cap.*)

MACABEUS : Curăţă nişte cartofi !

PARASCHIV (*În transă nervoasă.*) : Nu... nu... nu... nu... nu...

MACABEUS (*Se ridică, vine în spatele lui* PARASCHIV *şi-l loveşte puternic cu piciorul.*)

PARASCHIV : Nu da !

MACABEUS (*Blînd.*) : Curăţă !

PARASCHIV (*Se ridică de jos, se duce la sacul cu cartofi.*)

MACABEUS (*Se așază pe unicul scaun, lîngă masă; își scoate baioneta de la cizmă și o înfige în tăblia mesei; abătut.*) : E seară sau e dimineață?

PARASCHIV : E seară.

MACABEUS : Ce facem în seara asta?

PARASCHIV : Nimic. (*Vine la masă, ia baioneta și începe să curețe.*)

MACABEUS : Mai subțire!

PARASCHIV (*Curăță plictisit.*) : *Or să vină să ne caute.*

MACABEUS : Și mai subțire! Cît mai subțire posibil!

PARASCHIV (*Curăță enervat.*) : *Or să vină să ne caute.*

MACABEUS : Nu te grăbi. Avem timp. Important e să facem o treabă bună... Uită-te la mine... Trebuie să cureți încet, cu milă, ca și cum ai jupui un iepure... Din cauza ta pierdem bucăți foarte mari de miez... Fiecare firimitură se adună... E păcat...

PARASCHIV : M-am săturat de cartofii tăi!

MACABEUS : Rău faci. Nu trebuie să te saturi. E foarte important să cureți cartofii cît mai subțire. Eu am învățat să-i curăț foarte subțire, extraordinar de subțire, în zilele bune aproape că nu-mi rămîne nimic pe lama cuțitului... Și totuși cartoful iese alb și gras... Trebuie să înveți și tu... Dă-i drumu'!

PARASCHIV (*Încearcă.*) : *Or să vină să ne caute.*

MACABEUS : Nu e bine. E rău. Nu ești atent. Nu vrei să asculți. Ai degetele subțiri, ai putea să faci o treabă de lux. Dar tu te pripești. (*Îl lovește dur peste*

ceafă.) N-ai să ajungi niciodată om... dacă nu înveţi treaba asta, înţelegi?

PARASCHIV (*Tremură de furie; începe să ciopîrţească dinadins cartofii.*) : *Or să vină să ne caute!*

MACABEUS ; Nu eşti bine pregătit pentru viaţă. Te-am ghicit dintr-odată. Mănînci prea repede, înghiţi dumicaţi prea mari... N-ai răbdare să mesteci... N-ai răbdare să dormi... Nu ştii să te laşi bătut... E rău. Ai s-ajungi rău de tot. Ai mare noroc că te-am luat cu mine...

PARASCHIV (*Trînteşte cuţitul.*) : Gata!

MACABEUS : Mai curăţă. Astăzi sînt mort de foame. Am dormit prea mult. Am visat tot felul de lucruri greţoase...

PARASCHIV: Gata! Se goleşte sacul.

MACABEUS : Şi ce? E foarte bine că se goleşte sacul. De mult aştept să se golească sacul.

PARASCHIV: De ce?

MACABEUS : Ca să plecăm de aici! Cînd sacul o să fie gol, va trebui să plecăm de aici.

PARASCHIV: Unde să plecăm?

MACABEUS : Găsim noi unde să plecăm.

PARASCHIV: N-avem unde să plecăm.

MACABEUS : Ştiu eu un loc.

PARASCHIV: Nu ştii nici un loc.

MACABEUS : Iar eu îţi spun că ştiu un loc.

PARASCHIV: Se vede pe faţa ta că nu ştii.

MACABEUS: Pe fața mea nu se vede nimic. Nimeni n-a văzut nimic, niciodată, pe fața mea.

PARASCHIV: Se vede ceva urît de tot pe fața ta.

MACABEUS: Ce se vede pe fața mea?

PARASCHIV: Se vede o cută grasă de sudoare.

MACABEUS: Așa e. Asud în timpul somnului. Și ce dacă asud în timpul somnului? Visez mult.

PARASCHIV: Nu cred că visezi ceva. Nu visezi nimic. Vrei să visezi, dar nu apuci să visezi.

MACABEUS: Am visat chiar adineauri. Îți jur.

PARASCHIV: Chiar dacă ai visat, n-ai de unde să știi ce ai visat, pentru că ai și uitat ce-ai visat.

MACABEUS: N-am uitat, îmi amintesc perfect.

PARASCHIV: Nu-ți mai amintești nimic, ți se pare că-ți amintești.

MACABEUS (*Înspăimîntat.*): Îmi amintesc, îți povestesc totul...

PARASCHIV: Ceea ce îmi povestești e cu totul altceva...

MACABEUS: E visul meu, trebuie să mă crezi...

PARASCHIV: Ai visat un clopot mare, negru, nu?

MACABEUS: Exact!

PARASCHIV: Un clopot care se mișca pe ape...

MACABEUS: Da, un clopot mare, transparent și negru...

PARASCHIV: N-are nici o valoare.

MACABEUS: Cum? Cum poți să zici că n-are nici o valoare? Ce are?

PARASCHIV: Un clopot negru și transparent am visat și eu.

MACABEUS: Hoţule! Ai visat visul meu.

PARASCHIV: Am visat amîndoi acelaşi lucru. De aia n-are valoare.

MACABEUS: Oare sîntem doi?

PARASCHIV: Ce vrei să spui?

MACABEUS: Nimic. Mă gîndeam la ceva...

PARASCHIV: La ce? Vreau să ştiu în fiecare clipă la ce te gîndeşti.

MACABEUS: Mă întrebam... dacă nu cumva sîntem unul...

PARASCHIV: Eşti tu în stare să te gîndeşti la aşa ceva?

MACABEUS: Da. Mă gîndeam dacă nu cumva nu sînt decît eu.

PARASCHIV: Numai tu? Şi eu? Eu ce fac?

MACABEUS: Tu eşti în plus.

PARASCHIV (*Ezitînd.*): Oare e posibil?

MACABEUS: Sau poate că nu eşti deloc. Poate că numai te visez în timpul zilei.

PARASCHIV: Poate ne visăm unul pe altul.

MACABEUS: Pe mine n-ai cum să mă visezi. Eu sînt cel care te bat. Dacă te bat, înseamnă că exist, nu?

PARASCHIV: Nu ştiu. Nu mai sînt sigur de nimic. Dacă am să reuşesc să te omor însă... atunci...

MACABEUS: Atunci?

PARASCHIV: Atunci o să fie clar că exişti.

MACABEUS: Mă doare capul. Hai să nu mai scoatem nici un cuvînt.

PARASCHIV : Nu cred că e bine.

MACABEUS : Hai să încercăm. Să stăm spate în spate și să tăcem.

PARASCHIV : Nu e bine. Trebuie să vorbim tot timpul.

MACABEUS : Mă dor urechile. Am ceva în ureche.

PARASCHIV : Trebuie să ne mișcăm tot timpul. Înțelegi ? Trebuie să ne mișcăm mîinile, picioarele...

MACABEUS : E prea mult. Eu îmi mișc mîinile și tu îți miști picioarele.

PARASCHIV : Trebuie să acționăm, asta e. Dacă nu acționăm, sîntem pierduți.

MACABEUS : Ce să facem ? Spune ce să facem, și facem. Sînt puternic, știi cît de puternic sînt ! Spune să fac, și fac !

PARASCHIV : Hai să facem curat aici.

MACABEUS : Nu, asta nu.

PARASCHIV : Hai să spălăm pe jos. E foarte important să spălăm pe jos.

MACABEUS : Mi-e silă să fac curat...

PARASCHIV : Ar fi bine, foarte bine... pentru noi... Am avea ce face trei zile.

MACABEUS : Mai bine dorm.

PARASCHIV : Spălăm scaunele, mesele... Spălăm totul și punem totul la uscat. Lustruim sîrmele, aruncăm gunoiul, spălăm gamelele...

MACABEUS : N-avem apă ! (*Fericit.*) N-avem atîta apă...

PARASCHIV : Aduc eu. Sînt gata s-aduc eu toată apa.

MACABEUS : Nu ne putem fîţîi mereu pe gaura aia. Or să ne prindă că furăm apă.

PARASCHIV : Curăţăm fără apă. Ştiu eu cum trebuie făcut. Spălăm totul cu foarte puţină apă. Cu o picătură de apă se poate spăla uite aşa o bucată de mizerie. O singură picătură...

MACABEUS : Nu spălăm nimic. Mai bine o bem.

PARASCHIV : Şi atunci, ce facem ? Înnebunim dacă nu facem nimic.

MACABEUS : Mai bine să înnebunim decît să facem ceva.

PARASCHIV : Hai să dăm o serată !

MACABEUS : Nu ştiu, nu cunosc...

PARASCHIV : O serată, ca la regiment, ca la popotă...

MACABEUS : N-am fost la popotă... N-am intrat niciodată la popotă...

PARASCHIV : Îţi arăt eu.

MACABEUS : Mai bine îţi arăt eu cum era la bucătărie.

PARASCHIV : Care bucătărie ?

MACABEUS : Bucătăria de la popotă... Acolo curăţam eu cartofi...

PARASCHIV : Nu, îţi arăt eu cum se halea sus, la popotă...

MACABEUS : Nu, îţi arăt cum se prăjea ceapa...

PARASCHIV : Fii atent, asta parcă era masa...

MACABEUS (*Îl loveşte şi-l întinde pe un scaun.*) : Tu parcă erai aici, la bucătărie, şi eu veneam să văd dacă e gata haleala... Tu parcă aveai un cuţit în mînă şi curăţai ceapa, şi eu veneam şi ziceam „marţafoilor,

ce dracu' vă codiți atîta ? Vreți să vin eu să vă suflu în ceafă, bețivanilor ? Cască gura soldat, suflă !" Suflă !

PARASCHIV : De ce să suflu ?

MACABEUS : Așa ziceai tu, suflă !

PARASCHIV : Eu nu coboram niciodată la bucătărie, mie mi se rupea în paișpe de bucătărie...

MACABEUS : N-are-a face, unul ca tine venea și zicea „suflă !". Acum sînt eu, dar, de fapt, ești tu...

PARASCHIV : Nu sînt eu...

MACABEUS : Ce spun eu, spui de fapt tu. Nu înțelegi ? Așa că, suflă !

PARASCHIV : Nu suflu. Nu înțeleg nimic.

MACABEUS : Îți mai arăt o dată. Eu parcă stăteam aici, în locul tău, și tu coborai de la popotă și ridicai capacele și te uitai în cazane și ziceai „clănțăilor, mîine vine generalul să halească, vă bag pe toți undeva, ceapa să fie ceapă, spălați, curățați. Asta e tăietură, cine te-a învățat pe tine să tai ceapa ? Bețivanule, hoțule, suflă !"... Ai înțeles ? Suflă !

PARASCHIV : Nu ziceam chiar așa...

MACABEUS : Suflă, că-ți trag una...

PARASCHIV (*Suflă.*)

MACABEUS (*Jucînd.*) : „Buah ! ce-ai băut ?" Chiar, ce-ai băut ?

PARASCHIV : N-am băut nimic.

MACABEUS : Ba ai băut. Ai băut ceva. De unde ai băutură ?

PARASCHIV : Ți se pare. N-am băut nimic.

MACABEUS : Ascunzi băutură. De unde ai băutură ? De unde bei ?

PARASCHIV : N-ascund. E de la cartofi. Am mîncat cartofi cruzi.

MACABEUS (*Începe să caute printre lucrurile lui* PARASCHIV.) : Ascunzi băutură... Ştiam eu că ascunzi băutură... Te scoli noaptea şi bei... De cînd bei ? De ce bei fără mine ? (*Îl ridică în aer.*) Mai ai ?

PARASCHIV : Nu mai am.

MACABEUS : Dar ai avut !

PARASCHIV : Am avut.

MACABEUS : Cîtă ?

PARASCHIV : Multă.

MACABEUS : De unde ?

PARASCHIV : De aici.

MACABEUS : Unde era ?

PARASCHIV : Sub podea.

MACABEUS : Care ?

PARASCHIV : Acolo.

MACABEUS : Şi n-ai spus nimic.

PARASCHIV : Nu.

MACABEUS : De ce ?

PARASCHIV : Nu voiam să te-mbeţi.

MACABEUS (*Îl duce prin aer la unul din culcuşuri.*) : Trage !

PARASCHIV (*Ridică salteaua şi scîndura.*) : Nu mai sînt.

MACABEUS : Scoate-le !

PARASCHIV: Sînt goale... Sînt goale toate...

MACABEUS: Scoate-le pe toate...

PARASCHIV (*Scoate sticlele goale din ascunzătoare.*)

MACABEUS: Pune-le pe masă!

PARASCHIV (*Le duce pe masă.*): Ce vrei să faci cu ele? Sînt goale. Astă-noapte am băut ultima sticlă.

MACABEUS (*Se așază la masă; privește sticlele cu încîntare.*): N-am să te uit... Vierme! Rîmă! Scobitoare!

PARASCHIV: Te-ai fi îmbătat și m-ai fi omorît.

MACABEUS: Nici măcar nu te-aș fi bătut. Aș fi dormit tot timpul.

PARASCHIV: M-ai fi omorît. Cînd ești beat, omori oameni.

MACABEUS: Cel puțin era bun?

PARASCHIV: Nu era cine știe ce...

MACABEUS: De ce nu recunoști că a fost bun?

PARASCHIV: N-a fost cine știe ce...

MACABEUS (*Îl lovește scurt cu cotul în stomac.*): De ce nu recunoști că a fost bun?...

PARASCHIV: A fost coniac.

MACABEUS: Adu-mi un pahar!

PARASCHIV: Nu mai avem pahar. L-ai spart.

MACABEUS: Nu-i nimic. Un pahar se potrivește la atîtea sticle goale...

PARASCHIV (*Îi întinde paharul.*): Nu mă mai lovi în stomac... Mă doare îngrozitor...

MACABEUS: Te doare de la băutură.

PARASCHIV: Întotdeauna am suferit cu stomacul... Mă doare de la orice.

MACABEUS: De la băutură. Ai făcut ciroză.

PARASCHIV: Mă doare mai ales noaptea... Nu pot să dorm niciodată, din cauza stomacului...

MACABEUS: Înseamnă că te doare din cauza întunericului. Trebuie să dormi cu lumina aprinsă...

PARASCHIV (*Se chirceşte pe culcuşul răvăşit.*): M-ai lovit prea tare... Nu trebuia să mă loveşti aşa tare...

MACABEUS (*Ridică o sticlă, o caută în lumină şi începe să scurgă ultimele picături în pahar; aşteaptă îndelung, pînă ce se scurge tot.*) Pentru tine o fac. E bine să te obişnuieşti cu bătaia.

PARASCHIV: Dar nu mă lovi aşa tare... La început e bine să mă loveşti mai încet...

MACABEUS: De ce să pierdem timpul? (*Ia altă sticlă.*) Se lungeşte prea mult... E bine să ştii de la bun început despre ce e vorba...

PARASCHIV: Dar nu vreau să mă loveşti aşa de tare de la început... Vreau ca totul să meargă firesc... Pas cu pas...

MACABEUS (*Aşteaptă cu răbdare scurgerea picăturilor.*): Loviturile puternice dor mai tare... E bine să începem cu lovituri mai tari. Durerile tari sînt bune la început, şi nu la sfîrşit... Dacă încep cu dureri mai tari, intri mai repede în normal... După un timp, durerile mai slabe nici nu mai contează... (*Altă sticlă.*) Are o culoare frumoasă...

PARASCHIV : Ce ?

MACABEUS : Spuneam că e bine să începi cu dureri mai tari... Cu cît sînt mai tari durerile la început, cu atît sînt mai slabe durerile și mai tari care vin după primele dureri tari... După un timp, nici nu mai deosebești durerile tari de durerile slabe... Toate durerile sînt la fel... normale...

PARASCHIV (*Se ridică.*) : Mi-a trecut. (*Pune cartofii la fiert.*) S-a adunat ceva ?

MACABEUS : Puțin... (*Ia altă sticlă.*) N-am mai băut nimic de trei luni de zile... Cred c-am s-o fac lată.

PARASCHIV : N-o să ai cu ce.

MACABEUS : Sper să mă îmbăt cu ce am.

PARASCHIV : E prea puțin.

MACABEUS : Nici nu știi cît alcool rămîne pe sticlă... pe dinăuntru... Totul e să ai răbdare... Vezi ? Asta e a treia picătură pe care reușesc să o scot... Și părea că e terminată... Vino și ține și tu de ea...

PARASCHIV (*Apucă sticla și o ține deasupra paharului.*) : E goală. O țin degeaba.

MACABEUS : Numai ți se pare că e goală. (*Ia altă sticlă.*) Dar de fapt nu e goală. Dacă o ții așa încă zece minute, se mai scurge o picătură.

PARASCHIV : E prea mică. N-ai ce să faci cu o picătură așa de mică.

MACABEUS : Și cele mici sînt bune. O sticlă nu se golește de tot niciodată. Dacă o mai ții încă o oră, mai scoți o picătură. După o săptămînă, se mai adună

o picătură. Într-un milion de ani, dintr-o sticlă goală obţii o sticlă plină.

PARASCHIV (*Aruncă sticla.*) : M-am săturat.

MACABEUS (*Scurge altă sticlă.*) : Vezi dacă le-ai băut pe apucate ? Au rămas o groază de picături... (*Scurge sticlă după sticlă.*) Am să le las toată noaptea cu gura în jos... Pînă mîine, mai adun o jumătate de pahar... Ca roua de pe frunze... În felul ăsta o să avem ce bea... toată viaţa... (*Ridică paharul în aer.*) Ce frumos ! Nimic nu e mai frumos decît un pahar plin.

PARASCHIV (*Scoate cartofii.*) : Unde-i sarea ?

MACABEUS : Aş putea să-l beau acum... Aş putea să-l beau dintr-o sorbitură... Tu cum crezi că e mai bine ? Să-l beau dintr-o sorbitură sau să-l beau pe îndelete ?

PARASCHIV : Nu ştiu. (*Începe să mănînce.*) Bea-l şi gata...

MACABEUS (*Îi răstoarnă dintr-o lovitură castronul cu mîncare.*) : Ascultă-mă şi pe mine puţin... E destul de important... Pur şi simplu, nu mă pot hotărî...

PARASCHIV (*Adună îndîrjit de pe jos.*) : Lasă-l pe mîine. E mai bine să-l laşi pe mîine.

MACABEUS : Iar mîine ? Mîine îl las pe poimîine... Şi tot aşa... Ca să-l am tot timpul în faţă...

PARASCHIV : Unde ai pus sarea ? Niciodată nu găsesc sarea...

MACABEUS : Am să-l beau, totuşi... Am să-l beau în sănătatea ta...

PARASCHIV (*Începe să mănînce.*) : *Or să vină să ne caute.*

MACABEUS : De ce nu răspunzi ? Vreau să beau cu tine... Noroc !

PARASCHIV (*Mănîncă îndîrjit.*) : *Or să vină să ne caute.*

MACABEUS : De fapt... de ce să beau eu în sănătatea ta ? Mai bine bei tu în sănătatea mea...

PARASCHIV : Cum ? !

MACABEUS (*Îi întinde paharul.*) : Hai, bea-l ! Bea-l și pe ăsta.

PARASCHIV : Nu vreau.

MACABEUS : Ce mai contează un pahar ? Bea-l !

PARASCHIV : Nu beau scursori. Mi se face rău de la scursori.

MACABEUS : Sînt scursorile tale. N-are cum să ți se facă rău de la scursorile tale.

PARASCHIV : Nu beau. Am băut destul. Nu mai pot să beau.

MACABEUS : Niciodată nu poți să spui c-ai băut destul. Trebuie să-l bei și pe ăsta.

PARASCHIV (*Strivit.*) : Eu n-am băut niciodată... Nu-mi place să beau... Am vărsat toate sticlele...

MACABEUS : Deci nu le-ai băut, le-ai vărsat...

PARASCHIV : Da.

MACABEUS : Te trezeai în fiecare noapte și vărsai cîte o sticlă.

PARASCHIV : Le vărsam pe dușumea... Pînă dimineață se usca totul...

MACABEUS (*Îi aruncă alcoolul în față.*) : Stai nemișcat! Așteaptă să ți se usuce fața!

PARASCHIV : Ce vrei ? Vrei să mă bați ? N-ai decît să mă bați.

MACABEUS : Cară-te după apă.

PARASCHIV : E rîndul tău să te duci după apă.

MACABEUS : Cară-te după apă. Trebuie să beau multă apă... Mi s-a făcut sete de la sticle...

PARASCHIV (*Ia găleata și începe să urce scara spre chepeng; distanța față de dușumea este de cel puțin cinci-șase metri; în momentul în care* PARASCHIV *se agață cu o mînă de chepeng,* MACABEUS, *cu o lovitură de picior, îi zboară scara*; PARASCHIV *rămîne agățat de mînerul chepengului cu o mînă, iar cu cealaltă ține găleata.*) : Ce dracu' faci ?

MACABEUS (*Calm, sparge gîtul unei sticle și așază restul cam în locul în care ar trebui să cadă* PARASCHIV.) : Stai liniștit. Începem un joc nou.

PARASCHIV : Ești nebun ? (*Privește în jos.*)

MACABEUS (*Sparge altă sticlă și o așază dedesubt.*) : Nu vorbi. Te obosești. Încearcă să reziști cît mai mult.

PARASCHIV (*Speriat.*) : Ce faci cu cioburile ?

MACABEUS : Trage aerul numai pe nas. Nu gîfîi. Gîfîitul toacă nervii. (*Sparge încă o sticlă și o așază tacticos.*)

PARASCHIV (*Zvîrcolindu-se.*) : Pune scara la loc !

MACABEUS : Nu striga. Ține-ți gura încleștată. N-are nici un rost să strigi. Gîndește-te la altceva. S-ar putea să te țin acolo toată noaptea. (*Sparge altă sticlă; covorul de cioburi e tot mai amenințător.*) În situații

dintr-astea, e bine să te gîndești la altceva. Nici nu știi cît poate rezista un om dacă se gîndește la altceva...

PARASCHIV: Ești un porc!

MACABEUS: Vax! Mai bine aruncă dracului găleata aia. Ai nevoie de amîndouă mîinile. E bine să te ții, pe rînd, cînd cu o mînă, cînd cu alta...

PARASCHIV: Am vrut să te omor astă-noapte... (*Scrîșnind.*) Era cît pe ce să te omor astă-noapte...

MACABEUS (*Continuă operațiunea cu sticlele.*): Și? Ai adormit?

PARASCHIV: Da...

MACABEUS (*Reașază cîteva cioburi.*): Din moment ce nu m-ai omorît... (*sparge o sticlă*) aș putea spune că mi-ai salvat viața...

(PARASCHIV *aruncă găleata și se agață și cu cealaltă mînă*; MACABEUS *prinde găleata din zbor.*)

MACABEUS: Așa! Acum ai tot ce-ți trebuie.

PARASCHIV (*Scuipă în direcția lui* MACABEUS.): Lepră!

MACABEUS: Vorbești urît... (*Își aprinde o țigară; aruncă fumul spre tavan.*) Vorbești foarte urît și, din cauza ta trebuie să vorbesc și eu urît... De fapt, noi doi vorbim foarte urît. E păcat că vorbim așa urît...

(PARASCHIV *se zvîrcolește, încercînd că deschidă totuși chepengul*; *încercări inutile.*)

MACABEUS: Te zvîrcolești degeaba... Stai liniștit... Așteaptă. Nu poți să știi ce se poate întîmpla...

Poate că totuşi am să-ţi dau scara... Poate că ar fi mai bine să sari... Nu cred c-ai să te loveşti cine ştie ce... Ai să te zgîrii puţin... N-o să fie prea rău... Depinde cum cazi. Dacă îţi faci vînt, poţi să cazi ceva mai încolo... Sînt o mie de posibilităţi... Nu e totul pierdut...

PARASCHIV: Se întunecă...

MACABEUS: Şi ce dacă se întunecă? Am să aprind lampa. Stăm de vorbă. De mult vreau să te întreb cîteva lucruri. Aseară cred că l-am visat pe Dumnezeu. Tu l-ai visat vreodată pe Dumnezeu?

PARASCHIV: Rămînem fără apă...

MACABEUS: Se făcea că Dumnezeu locuia într-o bucată de pîine... Eu tocmai trebuia să tai bucata de pîine şi mă gîndeam dacă se cuvine sau nu s-o tai... Simţeam ceva greu în mîna dreaptă şi în lama cuţitului, şi atunci, dintr-odată, pîinea s-a tăiat singură...

PARASCHIV: Cad.

MACABEUS: Ce să însemne asta? Şi chiar atunci au venit două păsări negre şi au început să ciugulească, fiecare, din cîte o jumătate, şi se făcea că păsările mîncau şi din cînd în cînd se uitau una la alta... aşa cum ne uităm noi acum... Ce să fie asta?

PARASCHIV (*Urlă furios şi isteric.*): Cad.

MACABEUS: Atunci m-am ridicat de la masă nemîncat şi am luat-o încet peste cîmpie... Se făcea că era o cîmpie netedă şi din loc în loc se vedea cîte o

jumătate de arbore... Ce să însemne o jumătate de arbore?

PARASCHIV (*Plînge grotesc, icnește.*) : Cad.

MACABEUS : Dacă nu mă asculți, te las și mă culc. (*Furios.*) Te las dracului și mă culc. Înțelegi? Mi-e foarte ușor să te las și să mă culc. Știi că îmi place să dorm... Acum vreau să-ți povestesc un vis. Vreau să-mi descarc inima. De ce nu mă lași să-mi descarc inima? (*Izbește în masă.*) Trebuie să stai de vorbă cu mine! Dacă nu-ți spun ce-am visat, nu mai pot adormi, nu mai sînt om...

PARASCHIV : Mi se rup genunchii...

MACABEUS : Tu l-ai visat vreodată pe Dumnezeu?

PARASCHIV : Nu.

MACABEUS : Te doare-n cot de Dumnezeu. Este sau nu este?

PARASCHIV : Este, dar se termină.

MACABEUS : Ce se termină?

PARASCHIV : Dumnezeu. E pe terminate. Dumnezeu e ca o apă. A curs cît a curs, și acum se termină.

MACABEUS (*Speriat.*) : De unde știi tu că se termină?

PARASCHIV : Sînt semne. Se lasă visat. Altădată, nu se lăsa visat.

MACABEUS : Cum se termină? De ce se termină? Și noi? Eu ce fac?

PARASCHIV : N-avem ce face. Mai sînt cîteva picături. Ne batem pentru ele. Cînd se vor termina de tot, nu vom simți nici sete și nici foame.

MACABEUS : Ce vorbe-s astea ? Nu pricep nimic. Mie mi-e sete tot timpul.

PARASCHIV : O să-ți treacă. După ce-o să bei și ultima picătură de apă, n-o să-ți mai fie sete. Cînd se va termina ultima firimitură de pîine, nu vom mai ști ce e foamea. Înțelegi ? Lucrurile sînt destul de clare. Cînd nu vom mai avea picioare, nu vom mai avea nevoie de drum. Cînd Dumnezeu se va scurge de tot, nu vom mai avea nevoie de nimic.

MACABEUS : Și el ? Lui nu-i pare rău ?

PARASCHIV : Îi pare rău, dar nu-i pasă...

MACABEUS : Cum se poate așa ceva ?

PARASCHIV : Pune scara. Mă duc după apă.

MACABEUS : Încurcată, foarte încurcată povestea asta... Am să mă culc. M-ai obosit foarte rău, foarte rău... Cînd se termină ?

PARASCHIV : A, se termină foarte încet...

MACABEUS : Cît de încet ?

PARASCHIV : Dumnezeu e ca picătura din sticlă... Pare că nu mai e, dar dacă știi să aștepți, îți umezește fundul paharului...

MACABEUS (*Chinuit, obosit dintr-odată, într-un fel de transă ; reașază scara, îi aruncă găleata lui* PARASCHIV.) : Nu mai vreau să aștept... Du-te și adu apă... Apă multă... (PARASCHIV *deschide chepengul și dispare.*) De ce să aștepți ? Se scurge prea încet... Mult prea încet... (*Se întinde în culcuș ; se scarpină ; mormăie ; se răsucește ; se ridică și-și îndreaptă rogojina.*)

MACABEUS : Grijania... (*Și-o apasă, și-o întinde.*) Pfff... (*Începe să-i îndrepte nodurile.*) Cîrpaciul ! (*Și-o bate cu lovituri înrăite, și-o mîngîie, se așază din nou, se răsucește, își caută un culcuș pentru spate, se liniștește, oftează.*)

(*Pauză.*)

MACABEUS (*Nemulțumit.*) : Nu, nu, nu ! (*Se ridică, își trage rogojina mai aproape de masă, îi schimbă de cîteva ori locul.*) Imbecil ! (*Privește spre chepeng.*) Uah ! (*Se așază înapoi pe rogojină, sprijinit de zid, scoate o oglindă mică dintr-un buzunar și începe să se privească atent ; își schimbă, rînd pe rînd, expresia, de la ură la tandrețe, de la grotesc la melancolie, în tot acest timp sonorizînd prin onomatopee.*) Uahhh... Uuuu... Ihîîî... Sssst... Eheee... Iiii... Țțțț... Buah... (*Izbucnește într-un rîs hilar.*) Ce... nebun ! (*În oglindă.*) Nebuniile ! (*Se lipește cu fața de oglindă.*) Ehe-he... (*Se privește admirativ.*) Nebuniile ! (*Duios.*) Nebunaticule ! (*Se sărută pe sine de cîteva ori, zgomotos, în oglindă.*) Brrr... (*Se privește extatic.*) Bzzz... (*Își rotește buzele, cu alint, pe suprafața oglinzii.*) Bzzz... Na ! (*Pupătură macabră.*) Țoc ! (*Extaz, își apropie ochiul de oglindă, se privește atent în ochiul stîng.*) Uuuu... (*Își mîngîie ochiul, clepfăie, își smulge cîteva fire de păr din geană.*) Na ! Nnnna ! (*Mirat pînă la demență, își privește pupila, și-o lipește de fața oglinzii, fluieră nemulțumit ; își lustruiește*

oglinda de pantalon, reia contemplarea, schimbîndu-şi mereu poziţia corpului; se opreşte şi se priveşte în tăcere cîteva zeci de secunde; scîrbit.) Vax!

(PARASCHIV *apare, speriat, în deschizătura din tavan; coboară repede cîteva trepte, stropind cu apă în jur, trînteşte capacul, se asigură că e bine închis şi se aşază pe scară, epuizat, cu găleata între picioare, are faţa răvăşită.*)

PARASCHIV: Ne-au prins! (*Respiră greu, agitaţie.*)

MACABEUS: Ce?

PARASCHIV: S-a zis! (*Gîfîie.*) Gata!

MACABEUS (*Iritat, se ridică într-o rînă.*): Ce e?

PARASCHIV: Au început să ne caute.

MACABEUS: Cine? Ce? (*Sare de pe rogojină.*) Nu fi împuţit!

PARASCHIV: Ne caută! (*Se agită, îşi trece cu unghiile prin păr şi pe faţă.*)

MACABEUS: Vino-ncoa'!

PARASCHIV: Nu vin. S-a terminat.

MACABEUS: Vino jos!

PARASCHIV: Nu vin! (*Surescitare.*) Au făcut focul!

MACABEUS: Cine?

PARASCHIV: Nu vin! Au făcut focul, acolo, sus. Ne caută.

MACABEUS: Nu fi prost. Nu ne caută nimeni.

PARASCHIV: Am văzut focul.

MACABEUS : Unde ?

PARASCHIV : Acolo...

MACABEUS : Era stins ?

PARASCHIV : Era mare... Au făcut un foc mare...

MACABEUS : Vino jos !

PARASCHIV : Nu ! Au să ne spînzure.

MACABEUS : Vino jos ! (*Urlînd.*) Vino jos, n-auzi ? (*Îl apucă brutal și-l trage, răsturnîndu-l pe scară și rostogolindu-l, în așa fel încît jumătate din conținutul găleții să poată fi salvat.*) Vino, mă, aici... (*Îl prinde de urechi și-l privește în față.*) Umbli cu tîmpenii ?

PARASCHIV : Jur !

MACABEUS : Pe mine ?

PARASCHIV : Du-te și te uită. Au făcut foc.

MACABEUS : Pe mine vrei să mă prostești ? (*Îl lasă brusc,* PARASCHIV *cade.*) Pe mine ! (*Pentru sine.*) Pe mine ! (*Se apleacă și bea apă din găleată.*) Poate pe tine ! (*Bea.*) Pe tine te caută !

PARASCHIV : Ba pe tine ! Ai să fii spînzurat ! Iar eu am să te țin de picioare...

MACABEUS (*Își revine, rîde.*) : Nu fi bleg. Nu ne caută nimeni. N-are cum să ne caute... (*Îl prinde, fratern, de umeri.*) Aici n-au cum... N-au cum...

PARASCHIV (*Chircit.*) : Au făcut focul, au făcut focul...

MACABEUS : S-au dus, au plecat... N-ai văzut c-au plecat ?

PARASCHIV : Poate că m-au pîndit... Poate că era să mă împuște...

MACABEUS : Cine să te împuşte pe tine ? De ce să te împuşte ? (*Îl îmbrăţişează.*) Tu eşti cu mine...

PARASCHIV (*Îi cade în braţe lui* MACABEUS.) : Da, da....

MACABEUS (*Îl mîngîie perfid.*) : N-are cum să te împuşte... Să nu te mai gîndeşti la asta... Auzi ? Nu te mai gîndi la nimic...

PARASCHIV (*Lăsîndu-se în braţele lui* MACABEUS, *chinuit, ameţit, înfricoşat, în transă lentă.*) : Da... da...

MACABEUS : Cînd o fi să te împuşte, să mă chemi...

PARASCHIV : Am văzut focul... (*Îl priveşte în ochi, ca un viţel.*) Zău... Era plin de cenuşă...

MACABEUS (*Îi trece mîna prin păr, îl scarpină uşor.*) : Taci, taci... Dă-i în mă-sa !

PARASCHIV (*Scîncind.*) : Eu... eu... eu... eu... eu... eu... hî...

MACABEUS : Taci... Stai aşa... stai... Vrei să te caut de purici ?

PARASCHIV : Da.

MACABEUS : Stai aşa... (*Îl mîngîie pe tîmple, apoi, cu un deget, pe nas.*) : Ce nas frumos ai !

PARASCHIV (*Cu gîndul aiurea.*) : Am crezut că mor...

MACABEUS : Tu ? Să mori, tu ?

PARASCHIV : Cînd am văzut focul... (PARASCHIV *nu realizează sensul în care decurg mîngîierile lui* MACABEUS.) Era negru... În jur... Era ca fierea, da...

MACABEUS : Ai un nas frumos... Şi o frunte înaltă, zău aşa... Unde spui că ţi-ai dat tu doctoratul ?

PARASCHIV : La Göteburg...

MACABEUS (*Meditativ.*) : La Göteburg, da, la Göteburg. Ai o bărbie rotundă, o bărbie rotundă...

PARASCHIV (*Cu ochii rotunzi.*) : Mai bine s-o ștergem...

MACABEUS : Unde s-o ștergem ? De ce s-o ștergem ? Vrei să ne prindă și să ne spînzure, vrei să mă spînzure și să mă ții de picioare ? (*Îl mîngîie pe piept.*) Asta vrei ?

PARASCHIV (*Plîngînd la pieptul lui* MACABEUS.) : Mi s-a-nvinețit încheietura...

MACABEUS : S-o văd.

PARASCHIV (*Ridică ochii.*) : Mi-e o frică grozavă.

MACABEUS : Draci ! Aici n-au să ne găsească o sută de ani ! (*Îl ciupește de gușă.*) Știi că începi să faci gușă ?

PARASCHIV : Și dac-o să vină ? Dacă n-o să putem lua apă ?

MACABEUS (*Îi masează umerii.*) : Lasă că mă duc eu de-acuma după apă...

PARASCHIV (*Naiv.*) : Te duci tu ?

MACABEUS : Mă duc eu... Eu... De-acu', le fac eu... pe toate...

(*Pauză* ; PARASCHIV *respiră încet* ; MACABEUS *continuă să-l caute de purici și să-l exploreze încet pe tot corpul* ; *expresia lui* MACABEUS *începe să devină tot mai fioroasă și congestionată.*)

PARASCHIV : Eu mă culc...

MACABEUS : Așa, așa... trebuie să dormi și tu...

PARASCHIV : N-am mai dormit... De atîta timp...

MACABEUS (*Jucîndu-se cu lobul urechii lui* PARASCHIV) : Așa, așa... Ești tare murdar prin urechi...

PARASCHIV (*Visînd.*) : La Göteborg mă spălam în fiecare zi...

MACABEUS : Zău ?

PARASCHIV (*Obosit, epuizat, hipnotizat.*) : Aveam baie... cu smalț...

MACABEUS : Și mai ce ?

PARASCHIV : Aveam un prosop galben, cu puf... Care mă sîcîia... Îmi intra în gură și în nări...

MACABEUS : Am cunoscut și eu odată o putoare... Care mi se băga prin gură...

PARASCHIV (*Pare că se trezește.*) : Ce ?

MACABEUS (*Violent, adormindu-l la loc.*) : Stai, stai... N-au cum să ne găsească... Au făcut focul și-au plecat...

PARASCHIV : Auzi...

MACABEUS (*Alintător.*) : Zi...

PARASCHIV : Mai bine mă omor...

MACABEUS (*Ușor agitat.*) : Ce ?

PARASCHIV : Decît să te omor pe tine... Înțelegi ?

MACABEUS : Las-o baltă... Na, uite... (*Îi arată un purice.*) Vezi ? Vezi ? Vezi cum te suge ?

PARASCHIV (*În transă.*) : N-are nici un rost să te omor pe tine. Tu și așa nu pricepi nimic...

MACABEUS: Da, da... (*Încercînd să-l abată de la firul logic al gîndului.*) N-are nici un rost...

PARASCHIV: Dar, dacă mă omor pe mine, se schimbă treaba... (*Iluminare pe ultimul cuvînt.*)

MACABEUS: Nu se schimbă nimic...

PARASCHIV: Se schimbă... Nu mai aduc apă, nu mai curăț cartofi, nu mă mai trîntești în ceafă... (*Scîncește, își înfundă capul în pieptul lui* MACABEUS.)

MACABEUS (*Macabru, excitat.*): Stai așa, stai așa...

PARASCHIV (*Naiv, dulce.*): Ș-apoi... tu ești așa o brută... așa o brută...

MACABEUS (*Eroic.*): Sînt o brută...

PARASCHIV: Ești atît de rău, atît de scîrbos...

MACABEUS (*Chinuit.*): Ce să fac?

PARASCHIV: Ai suferit mult?

MACABEUS: Eu? Aș!

PARASCHIV: Eu credeam c-ai suferit mult...

MACABEUS: Țuț. I-am pus pe alții...

PARASCHIV: Știu, știu... ești așa de găinar, așa de găinar...

MACABEUS (*Dulce.*): Hai, gura!

PARASCHIV: Parcă aș vrea să dorm...

MACABEUS (*Exasperat.*): Da' dormi odată!

PARASCHIV: Da' mi-e frică...

MACABEUS: Dormi... Te păzesc eu...

PARASCHIV: Da' mi-e frică...

MACABEUS: Dormi, dolofanule, dormi...

PARASCHIV: Te-am făcut vreodată broscoi rîios?

MACABEUS: Nu.

PARASCHIV: Da' rînză cleioasă?

MACABEUS: Nu, nu cred...

PARASCHIV: Da burdihan stricat, verde, cîrîit şi colcăit, te-am făcut?

MACABEUS: Se poate...

PARASCHIV: Pe toate astea voiam să ţi le spun de mult...

MACABEUS: Şi le-ai ţinut în tine?

PARASCHIV: Le-am ţinut... N-am găsit momentul...

MACABEUS (*Cu faţa tot mai congestionată.*) : Dormi, că-ţi crăp capul!

PARASCHIV (*Un fir de teamă.*) : Nu dorm!

(*De undeva, de departe, se aud primele semne ale celei de-a doua apocalipse.*)

MACABEUS: Dormi, împuţitule, dormi!

PARASCHIV: Tună?

MACABEUS: Nu tună, dormi... (*Îl zguduie uşor, apoi mai tare.*) Dormi, n-auzi să dormi?

(*Se întăresc semnele apocalipsei.*)

PARASCHIV: Vine! (*Cu ochii explozivi.*) Vine! Iar vine!

MACABEUS: Nu vine!

PARASCHIV: Vine, vine!

MACABEUS: Stai...

PARASCHIV (*Vrînd să se ridice.*): Vine, se apropie ora 12...

MACABEUS: De unde știi că se apropie? Ce se apropie? Cum? (*Îl trage înapoi, îl ține în brațele sale cu forța.*) Stai odată!

PARASCHIV (*Aproape nebun.*): Vine ora la care trebuie să te omor!

MACABEUS: Parcă ziceai...

PARASCHIV: Ți-am promis că te omor...

(*Tunete, zguduituri, prin crăpăturile din chepeng curg fire de praf.*)

MACABEUS (*Pentru sine.*): Ce tîmpit!

PARASCHIV: Ți-am promis, ți-am promis...

MACABEUS (*În punctul de sus al morbidității și excitației.*): Ia dă-ți pantalonii jos!

PARASCHIV (*Nebun.*): Trompeta, unde-i trompeta?

(*Urletele apocalipsei; sunetele pot sugera un raid aerian, se pot auzi sirenele unui oraș în flăcări.*)

MACABEUS (*Trăgînd de hainele lui* PARASCHIV, *răsturnîndu-l pe jos.*): Omoară-mă, omoară-mă!

PARASCHIV (*Ripostînd, trăgîndu-se, urlînd.*): Vreau să ies, vreau să mă duc... (*Se smulge și se repede spre scară.*)

MACABEUS (*Se ridică, uriaş, grotesc, implacabil*; *se repede spre* PARASCHIV, *stingînd dintr-un gest şi lumînarea de pe masă*; *îl trage pe* PARASCHIV *de picioare, îl ia pur şi simplu în braţe şi-l trînteşte în colţul încăperii.*) : Ai să fii al meu, sfinţişorule... (*Începe să-şi dea jos haina.*)

(*Urletele apocalipsei, raze de lumină pătrund prin crăpături, mai mult rafale de lumină, tot restul scenei se petrece pe fondul haosului de deasupra pivniţei, pereţii se zguduie, din tavan curg praf şi bucăţi de tencuială*; *deasupra se aud, eventual, semnele unei lupte, rafale de armă, loviturile antiaeriene etc.*)

PARASCHIV (*Chircit în colţ, trezit şi înspăimîntat.*) : Ce vrei ?

MACABEUS (*Scoţîndu-şi centura.*) : Să mă omori, ai ? Aşa ? Omoară-mă... Da' înainte... Da' înainte... (*Semi-întuneric ; gesturile aproape că se ghicesc.*)

PARASCHIV (*Urlînd.*) : Ce vrei ? Ce te-a apucat ?

MACABEUS : Jos, jos ! Cu faţa la perete !

PARASCHIV : Nu !

MACABEUS : Scîrbă ! Ai s-o-nveţi şi pe asta !

PARASCHIV (*Încercînd să restabilească dialogul lucid.*) : Te rog... Stai acolo... (*Se tîrăşte în jurul camerei, cu spatele lipit de pereţi.*) Stai aşa... Ţi-ai pierdut capul... (*Duios.*) Te doare capul ?

MACABEUS (*Fascinat, dezumanizat.*) : Capul... întoarce capul... (*Îl prinde de un picior şi încearcă să-l tragă* ;

PARASCHIV *izbește cu picioarele, o luptă penibilă.*) Întoarce-te...

PARASCHIV (*Urlet, izbituri, gîlgîit, de aici încolo cuvintele sale se transformă în mugete.*) : Uîîî... Hîîî... Ha!

MACABEUS : Jos! (*Hohot de rîs*; *tremur al brațelor, al capului, cade în genunchi, se rostogolește peste* PARASCHIV.) Sfințișorule... (*Rîs, muget, haine sfîșiate, urletul lui* MACABEUS *în momentul în care simte unghiile lui* PARASCHIV *în gît.*) Uaaa.. Göteburg, ai ? Göteburg... (*Îl răstoarnă pe* PARASCHIV, *îl lovește în ceafă.*) Göteburg... (*Rîs grosolan, întuneric, haos, rafale de lumină, gesturile întrerupte ale lui MACABEUS.*)

(PARASCHIV *trece de la urlet în plîns*; *izbiturile sale devin tot mai lente, apoi cedează*; PARASCHIV *devine un morman de carne care plînge resemnat, încet, pînă la icnete ; rîsul și urletul de gorilă ale lui* MACABEUS *se vor mai auzi un timp*; *apoi un urlet sîngeros, aducînd a* PARASCHIV *înjunghiat*; *apoi, o nesperată blîndețe a lui* MACABEUS, *un grohăit și o poticneală*; *urletul apocalipsei va acoperi de tot această scenă*; *cîteva zeci de secunde de apogeu apocaliptic*; *apoi, sunetele încep să scadă, furia se depărtează, scena rămîne în întuneric, cîteva tunete îndepărtate, zgomotul murind, picături de ploaie, apoi tăcere deplină, întuneric deplin.*)

ACTUL II

Cîteva ore mai tîrziu. Lumînarea arde pe masă. Dezordine cumplită în încăpere. Un fel de peisaj după bătălie. PARASCHIV, *la fel ca și la începutul primului act, în prim-plan, așezat turcește, cîntă din trompetă. Un timp, muzica rămîne element dominant. Frică, speranță, un iz de noblețe, plictiseală, calm, un început de altă lume.* MACABEUS *doarme ca un porc pe rogojini.* PARASCHIV se *oprește din cînd în cînd și repetă jocul din primul act. Își mîngîie trompeta, și-o lustruiește, își curăță muștiucul, din nou cîntă, încearcă mai multe variante ale aceleiași teme, cîntă, se oprește, se gîndește, iar cîntă.* MACABEUS *sforăie.* PARASCHIV se *oprește, îl privește o vreme, se ridică, bea apă, se așază, cîntă.*

MACABEUS (*În trezire.*) : Brrr! (*Clepfăie.*) Apă!

PARASCHIV (*Lasă trompeta jos, se duce la găleata cu apă, umple o ceașcă, i-o duce lui* MACABEUS.) : De ce ne caută ăștia? De ce?

MACABEUS (*Bea sufocat.*) : Ua! (*Pentru sine.*) Apă...

PARASCHIV (*Se duce, umple din nou ceașca și i-o aduce lui* MACABEUS ; *în ultimul moment se răzgîndește și i-o varsă pe față.*) : De ce ?

MACABEUS (*Sare ca ars.*) : Te-ai țicnit ? (*Se șterge cu ce poate.*)

PARASCHIV (*Imperturbabil, se întoarce, se așază jos, ia trompeta și începe să cînte.*)

MACABEUS (*Ștergîndu-se mai departe, căscînd.*) : Ce dracu' ai ?

PARASCHIV (*Se oprește, își pune trompeta jos, se uită la ea un timp.*) : Umblă ăia pe sus.

MACABEUS : Care ăia ?

PARASCHIV : Ăia care au făcut focu'.

(*Pauză* ; MACABEUS *își freacă gleznele.*)

MACABEUS : Ți se pare.

PARASCHIV : Au umblat toată noaptea.

MACABEUS (*Își scuipă un păr din gură.*) : Ai auzit tu ?

PARASCHIV : I-am auzit.

MACABEUS : Și ?

PARASCHIV : Or să ne găsească.

MACABEUS : Așa crezi tu ?

PARASCHIV : Au borteluit pe sus.

MACABEUS (*Se ridică.*) : Unde ?

PARASCHIV : Acolo. (*Îi arată.*)

MACABEUS: Unde, mă?

PARASCHIV: Au borteluit cu baioneta. Și-au băgat baioneta prin gaură.

MACABEUS (*Se uită în tavan; undeva se văd bucăți mari de tencuială smulse.*): Poate că s-a zguduit.

PARASCHIV: Am văzut eu.

(*Pauză*; MACABEUS, *de data aceasta ușor înfricoșat, cercetează tavanul*; PARASCHIV *își reia trompeta.*)

MACABEUS (*Furios.*) ; Las-o-n Paștele ei de trompetă!

PARASCHIV (*Și-o așază în față; un timp, o privește*): De ce ne caută ăștia?

MACABEUS (*Suspicios.*): Să nu te ții de murdării...

PARASCHIV (*Tace un timp; apoi.*): I-am văzut și i-am auzit.

MACABEUS (*Pentru sine.*): Putorile!

(*Pauză.*)

PARASCHIV: N-o să mai avem apă.

MACABEUS (*Furios.*): Apă! Parcă fără apă...

PARASCHIV: N-o să mai avem apă și mîncare. (*Pauză.*) Eu cred că ne-au dibuit.

MACABEUS: Eu nu cred.

PARASCHIV: Eu cred.

MACABEUS: Eu nu cred. Poa' să fie unu' care s-ascunde.

PARASCHIV : Vax.

MACABEUS : Ce ?

PARASCHIV : N-ai de unde să știi.

MACABEUS : Ce ? (*Pauză.*) Mă duc să văd.

PARASCHIV : Te rade.

MACABEUS (*După o pauză.*) : Așa e.

(*Pauză ; se gîndesc amîndoi.*)

MACABEUS : În căzu' ăsta, am sfeclit-o.

PARASCHIV : Descurcă-te. Nu ziceai tu că aici nu vine nimeni o sută de ani ?

MACABEUS : Acu' e seară sau e dimineață ?

PARASCHIV : E dimineață.

MACABEUS : E dimineață devreme ?

PARASCHIV : E dimineață rău de tot.

MACABEUS : Mă duc încet. Îl prind dormind.

PARASCHIV : Nu te duce.

MACABEUS : Am un chef grozav să-l rad.

PARASCHIV : Draci !

MACABEUS : Cum ?

PARASCHIV : Poate că te pîndește. (*Pauză.*) Te așteaptă.

MACABEUS : Mda.. (*Pauză.*) Mi-e foame. (*Se învîrte prin încăpere ; e ușor agitat.*) Ar cam trebui s-o ștergem de aici..

PARASCHIV : Unde ?

MACABEUS : Vedem noi. (*Pauză.*) Undeva. (*Pauză.*) La dracu'.

PARASCHIV : Am cam căzut de fazani.

MACABEUS : Cum ?

PARASCHIV : Am rămas ca proştii, aici. Le cădem în labă.

MACABEUS : E-e ! (*Pauză.*) Eu mă duc. (*Îşi răscoleşte printre lucruri şi-şi scoate un revolver* ; *îl armează.*)

PARASCHIV : Mai gîndeşte-te.

MACABEUS : Prostii ! Dă' găleata !

PARASCHIV : Mai stai. Poate că se trezeşte şi pleacă.

MACABEUS : Dă' găleata ! (*Furios.*) Nu-mi place să-l ţin pe ăla... pe cap...

PARASCHIV (*Se ridică, îi întinde găleata.*) : Ai să crăpi. O să-ţi crape capul.

MACABEUS : Şi ?

PARASCHIV : Nimic.

MACABEUS : Te temi să nu rămîi singur ?

PARASCHIV : Da.

MACABEUS (*Efuziv.*) : Zău ? Puiuţule... (*Îl ciupeşte de bărbie* ; PARASCHIV *se retrage umilit şi furios.*) De ce nu mi-ai tăiat gîtul astă-noapte ?

PARASCHIV : De greaţă.

MACABEUS : Zău ? Lasă c-am să te fac să mai mănînci greaţă din aia... (*Începe să urce treptele.*) Mai bine curăţă nişte cartofi.

PARASCHIV (*Începe să dea semne de frică.*) : Nu te duce !

MACABEUS : Ți-e frică pentru mine ? Zău ? (*Rînjind.*) Te temi pentru mămica ta ?

PARASCHIV : Nu te duce, Maco... Zău.... Mai stai...

MACABEUS : Ia te uită ! (*Urcă.*) Nu, că azi am chef să omor un om. Am un chef nebun. Dacă nu omor azi un om, îmi pierd mințile.

PARASCHIV : Dă-l dracului, stai aici și te caut de purici. (*Îl ține de bocanci.*)

MACABEUS (*Rînjind.*) : Trebuie să-l rad. Trebuie să-i tai cuiva boașele. Mă scarpină ceva în palmă. Îmi tremură mîna, înțelegi ? N-am mai rupt pe cineva în bucăți de mult... (*Urcă.*) Dormi, puiuțule, fii liniștit...

PARASCHIV (*Încercînd, în panică, să-l rețină.*) : Maco... Maco... Stai... (*Icnet.*) Vin și eu...

MACABEUS : Vezi-ți de cartofi.

PARASCHIV : Vin și eu, Maco... Nu rămîn aici... Nu stau aici fără tine...

MACABEUS : Gura ! (*E sus, la chepeng.*) Curăță cartofii ! (*Își scoate baioneta de la picior și i-o înfige în masă lui* PARASCHIV !) Ia-o și curăță bine... Și subțire...

PARASCHIV (*Stins.*) : Maco... (*Mai stins.*) Prostule...

MACABEUS (*De dincolo de deschizătură.*) : Psst !

(MACABEUS a *dispărut din scenă* ; PARASCHIV, *singur, învîrtindu-se prin încăpere* ; *își pune trompeta*

în cui; alege cîţiva cartofi; îi aşază pe masă; încearcă să-i curețe; se opreşte; se apleacă peste masă şi vomită.)

(*Pauză.*)

(PARASCHIV *îşi ridică încet capul, se şterge la gură, se ridică în picioare şi se repede spre scară; de sus se aud tropăituri, un fel de goană, un răcnet, câteva împuşcături.*)

PARASCHIV (*Urcînd scara, îngrozit.*): Maco! (*Un moment de tăcere.*) Tu eşti? (*Se agață de deschizătură şi îşi înalță uşor capul prin ea.*) Unde eşti?

(*Se aud alte tropăituri, alte strigăte, un răcnet dement.*)

PARASCHIV (*Cu voce tremurîndă.*): Tu eşti? (*Tăcere.*) Tu eşti, Maco?

(*Sus, încep din nou tropăiturile şi răcnetele; apoi, câteva explozii; apoi, un val de fum, pare că un incendiu colosal a izbucnit dintr-odată; fum şi flăcări prin deschizătură;* PARASCHIV *îşi retrage capul, îngrozit, urlînd.*)

PARASCHIV: Macooo! Unde dracu' eşti? (*Se apără de fum şi de flăcări.*) Macooo! (*Un urlet chiar la buza deschizăturii.*) Mă! Aici eşti?

MACABEUS (*Vocea gîlgîită a lui* MACABEUS, *speriată şi tremurătoare.*): Fugi! Bagă-te-n jos! (*Apar în*

deschizătură picioarele lui MACABEUS, *care încearcă să găsească, prin fum, partea de sus a scării.*)

PARASCHIV: Unde ești? (*Îi vede picioarele și i le îmbrățișează.*) Maco! (*Fum, flăcări, un urlet, explozii.*)

MACABEUS (*Coborînd pe umerii și pe capul celuilalt.*): Fugi! Fugi! Bagă-te la loc! (*Cei doi se află într-un fel de luptă confuză,* PARASCHIV *se ține strîns de* MACABEUS, *plînge cu fața lipită de picioarele acestuia*; MACABEUS *nu poate coborî din cauza lui* PARASCHIV, *încearcă să-l împingă înapoi cu picioarele și să se strecoare de tot prin deschizătură.*) Arde!

PARASCHIV: Maco! Maco! (*Îi linge picioarele.*)

MACABEUS: Fugi dracului de aici! Fugi odată!

PARASCHIV: Maco, sînt un prost!

MACABEUS: Jos, jos!

PARASCHIV: Ce-i?

MACABEUS (*Luptîndu-se din greu cu* PARASCHIV *pentru a-l face să coboare și încercînd să închidă capacul.*): Jos! S-a aprins coșmelia.

PARASCHIV (*Amețit.*): Jos, jos... L-ai omorît? L-ai ras? Gata?

MACABEUS: Tu nu vezi că ne-a dat foc? Nu vezi?

(*E cu fața și cu mîinile deasupra deschizăturii*; *în acest moment, se produce o explozie puternică, un fum negru*

pătrunde în încăpere ; cei doi sînt aruncați pur și simplu de pe trepte, se rostogolesc în jos, ținîndu-se unul de altul și agățîndu-se de scară cu disperare ; MACABEUS *scoate un urlet îngrozitor, își duce mîinile la față, se rostogolește apoi urlînd și rămîne înțepenit la piciorul mesei, cu fața în jos și cu mîinile ghemuite la piept ; fluxul exploziei a stins flacăra lumînării, chepengul a căzut de la sine în urma celor doi ; întuneric și tăcere totală.*)

(*Pauză* ; *gîfîitul lui* PARASCHIV ; PARASCHIV *începe să se miște ușor din locul în care a fost proiectat în cădere* ; *se tîrăște într-o direcție incertă.*)

PARASCHIV (*Tremurînd, în șoaptă.*) : Maco... (*Nimic.*) Maco ! (*Nimic.*) Pssst ! (*Nimic* ; *se aud pașii lui* PARASCHIV *prin încăpere, șovăială, spaimă* ; PARASCHIV, *tremurînd, începe să pipăie obiectele și să caute lumînarea.*) De ce taci ? (*Caută printre lucruri.*) De ce taci, mă ? (*Chicotește* ; *încearcă să iasă dintr-o eventuală farsă.*) Știu eu că taci... (*Găsește ce-i trebuie* ; *aprinde cîteva bețe de chibrit pînă să reușească să mențină flacăra lumînării.*) Maco...

(*Pauză* ; *lumină ușoară* ; PARASCHIV, *aplecat peste* MACABEUS ; *îl trage ușor de un umăr* ; *apoi îl scutură nervos.*)

PARASCHIV : Ce ai ? (*Îl întoarce cu greu cu fața în sus.*) Ce-i ? (*Ia lumînarea de pe masă și o apropie de fața*

lui MACABEUS.) Ce-i cu tine ? (*Tare.*) Mă ! (*Urlet, spaimă, panică.*) Mă ! Ce ai ? Mă ! Ce-i cu tine ? Ce ai pe faţă ? (*La lumina lumînării se vede faţa arsă a lui* MACABEUS.) Ce-i asta ? (*Timid, prosteşte,* PARASCHIV *îşi trece degetele pe faţa lui* MACABEUS ; *se aude un geamăt slab.*) Ce ai pe nas ? Ce-i negreala asta ? (*Îl mîngîie prosteşte pe pielea feţei.*) Ce-i cu negreala ?... Maco... De unde ai negreala ? (*Toată faţa, tot gîtul şi tot pieptul lui* MACABEUS *sînt înnegrite şi jupuite groaznic de* ex*plozie* ; *la fel, mîinile lui* MACABEUS *sînt paralizate şi înnegrite.*) Cum adică ?... (*Mirat, inocent.*) Ce negreală !

MACABEUS (*Geamăt slab ; durerea care vine din atingerea pielii arse.*)

PARASCHIV : Ce zici ? (*Lipit de inima lui* MACABEUS.) Mă... (*Începe să realizeze adevărul.*) Mă... (*Îi pune mîna pe inimă.*) Ce dracu' ai ?... Ce-s chestiile astea ? Ce să-ţi dau ? (*Intră în panică, se răsuceşte prin încăpere, se lasă în genunchi, se aşază cu capul la picioarele lui* MACABEUS, *se trînteşte cu capul de pămînt, mugeşte, plînge, icneşte, se opreşte, caută printre lucrurile răvăşite şi vine cu un bidon de tablă, i-l pune la buze lui* MACABEUS *şi-l sileşte să bea, acesta refuză,* PARASCHIV *i-l toarnă pe faţă.*) Bea... hai... cască gura... Mă ! (*Violent.*) Bea ! (*Neputincios.*) Bea puţin !... Bea, mă... O să-ţi treacă...

MACABEUS (*Urlet dement la atingerea alcoolului de piele.*)

PARASCHIV (*Sare speriat.*) : Taci ! Taci ! (*Îi ia capul în palme, îl leagănă.*) Taci puţin... Fă aşa... (*Îi clatină capul.*)

MACABEUS (*Grohăie ; încearcă să se slujească de mîini, neputinţă, mîinile sale vor funcţiona acum ca nişte cioturi.*)

PARASCHIV : Gata... gata... (*Îi pune din nou bidonul la gură ;* MACABEUS *soarbe cîteva înghiţituri.*) Aşa... aşa...

MACABEUS (*Grohăind, cu alcoolul curgîndu-i pe gît.*) : Unde... (*Grohăie.*) Unde.. (*Geme de durere.*)

PARASCHIV : Cum ? Cum ? Aşa... Cască bine gura...

MACABEUS : Unde sîntem ? (*Grohăie, respiră din greu.*) Ce-i aici ? (*Încearcă să pipăie în jur cu mîinile.*)

PARASCHIV : Stai liniştit... Stai... (*Mirat.*) Te doare ?

MACABEUS : Unde sîntem ? (*Speriat.*) Cine-i ?

PARASCHIV : Eu sînt... (*Îi mai dă să bea.*) Bea... Taci şi bea...

MACABEUS (*Grohăie, scuipă, icneşte*) : De ce nu aprinzi lumina ?

PARASCHIV (*Inocent.*) : Cum... (*Încearcă să se ridice.*)

MACABEUS (*Strigăt de panică.*) : Nu pleca !

PARASCHIV : Nu plec...

MACABEUS : De ce nu aprinzi lumina ?

PARASCHIV (*Începe să-şi dea seama de situaţie.*) : E... E... tîrziu...

MACABEUS : E noapte ?

PARASCHIV: Da, e noapte...

MACABEUS: E tîrziu?

PARASCHIV: E cumplit de tîrziu...

MACABEUS: Mă doare aici...

PARASCHIV: Aici?

MACABEUS: Mă doare fața...

PARASCHIV: Mai bea...

MACABEUS: Tine-mă de mînă...

PARASCHIV: Te țin...

MACABEUS: Mă ții?

PARASCHIV: Te țin...

MACABEUS (*Respiră ușor.*): Auzi?

PARASCHIV: Da...

MACABEUS: Am dormit mult?

PARASCHIV: Ai dormit...

MACABEUS: Parcă nu-mi simt mîinile...

PARASCHIV: Ai dormit cu mîinile sub tine. Totdeauna dormi cu mîinile sub tine...

MACABEUS: Sînt un prost...

PARASCHIV (*Mîngîietor.*): Ești...

(*Pauză; respirație de nebun la* MACABEUS; *jelanie blîndă la* PARASCHIV.)

MACABEUS: Auzi...

PARASCHIV: Ce?

MACABEUS: Parcă nu-mi simt faţa...

PARASCHIV: Ai dormit cu faţa în jos. Totdeauna dormi cu faţa în jos.

(*Pauză*; *horcăit.*)

MACABEUS: Da' de ce nu aprinzi lumina?

PARASCHIV: Ce-ţi trebuie lumină?

MACABEUS: Mă doare faţa...

PARASCHIV: O să-ţi treacă...

MACABEUS: Nu-mi amintesc de ce mă doare...

PARASCHIV: Ai visat clopote... Ştii bine că tu visezi întotdeauna clopote...

MACABEUS: Nu-mi amintesc nimic...

PARASCHIV: Ai dormit ca un porc. Tot timpul dormi...

MACABEUS: Auzi? Parcă nu mai am cap...

PARASCHIV: Taci!

(*Pauză*; *respiraţie de om în transă.*)

MACABEUS: Parcă mă doare ceva în stomac.

PARASCHIV: Ai mîncat prea mult. Întotdeauna mănînci prea mult.

MACABEUS: Auzi... poate că ar trebui s-o ştergem de aici...

PARASCHIV: Da.

MACABEUS : Mi-e greață...

PARASCHIV : Știu.

MACABEUS : Cred că m-am curățat...

PARASCHIV : Da.

MACABEUS : Cred că mi-au dat foc...

PARASCHIV : Da.

MACABEUS : Niște javre...

PARASCHIV : Ți-am spus.

MACABEUS : Și totuși nu mă doare nimic.

PARASCHIV : Ești beat.

MACABEUS : Unge-mă cu ceva pe față.

PARASCHIV : Cu ce ?

MACABEUS : Nu știu. (*Pauză.*) Cu ulei.

PARASCHIV : Te ung. (*Se ridică.*)

MACABEUS : Nu pleca !

PARASCHIV : Lasă-mă !

MACABEUS : Nu pleca !

PARASCHIV : Stai dracului liniștit ! (*Pleacă* ; *se întoarce cu sticla de ulei.*)

MACABEUS : Unde ești ?

PARASCHIV : Aici.

MACABEUS : Lumînarea arde ?

PARASCHIV : Arde.

MACABEUS : Unde e ?

PARASCHIV : Pe masă.

MACABEUS : Urîtă treabă.

PARASCHIV : Te-au aranjat.

MACABEUS : Ia pune mîna pe ochiul ăsta.

PARASCHIV (*Pune mîna pe ochiul stîng.*)

MACABEUS : E jupuit ?

PARASCHIV : E alb.

MACABEUS : Cum dracu' ?

PARASCHIV : Am să te leg pe faţă.

MACABEUS : Leagă-mă... (PARASCHIV *începe să-i cureţe faţa lui* MACABEUS.)

PARASCHIV : Te doare ?

MACABEUS : Nu ştiu, nu cred...

PARASCHIV : Ar trebui să urli de durere...

MACABEUS : Nu ştiu ce am. Nu mă doare.

PARASCHIV : Eşti lovit prea tare. De-aia.

MACABEUS : Arăt al naibii de urît, nu ?

PARASCHIV : Ca un drac.

MACABEUS : Împuţită treabă.

PARASCHIV : Asta-i...

MACABEUS : Nu trebuia să mă duc...

PARASCHIV : Ţi-am spus.

MACABEUS : Nu mi-ai spus nimic.

PARASCHIV : Ba ţi-am spus să nu te duci.

MACABEUS : Minţi. Tu m-ai trimis.

PARASCHIV : Nu fi lepră.

(*Pauză ; în tot acest timp,* PARASCHIV *l-a curățat pe* MACABEUS *și i-a spălat rănile.*)

PARASCHIV : Dă-ți jos cămașa.

MACABEUS : De ce ?

PARASCHIV : Dă-ți-o jos.

MACABEUS : Nu vreau.

PARASCHIV (*Brutal.*) : Dă-ți-o, mă, jos ! (*I-o smulge.*) Ori vrei să te las dracului aici și să mă duc ?

MACABEUS (*Speriat.*) : Unde să te duci ?

(PARASCHIV *începe să-i rupă în fîșii cămașa lui* MACABEUS.)

MACABEUS : Ce faci ?

PARASCHIV : Fac fîșii.

MACABEUS : Da' de ce n-ai rupt din cămașa ta ?

PARASCHIV : Tacă-ți fleanca !

(*Pauză*; PARASCHIV *începe să-l bandajeze pe* MACABEUS ; *întîi fața, apoi gîtul, apoi mîinile.*)

MACABEUS (*Încet.*) : Puteai, totuși, să rupi și din cămașa ta.

PARASCHIV : Gura !

(*Pauză.*)

MACABEUS : Mi-e foame...

PARASCHIV: Aş!

MACABEUS: Mi-e o foame grozavă.

PARASCHIV: Minţi. N-are cum să-ţi fie foame.

(*Pauză.*)

MACABEUS: Auzi...

PARASCHIV: Ce?

MACABEUS: Crezi că mai am zile?

PARASCHIV: Nu ştiu.

MACABEUS: Doar nu mă doare nimic. Precis că mai am zile...

PARASCHIV: Asta nu poţi s-o ştii. Cred c-o să te doară mai tîrziu. O să te doară de-o să-ţi vină să te urci pe pereţi.

MACABEUS: N-o să mă doară.

PARASCHIV: Ba o să te doară. Creierul tău negru şi împuţit încă nu e în stare să simtă. Da' o să se dezmorţească el şi-o să te doară.

MACABEUS: Crezi c-o să mor?

PARASCHIV: Da.

MACABEUS: Crezi c-o să rămîn orb?

PARASCHIV: Sper.

MACABEUS: Ai început să-ţi scoţi colţii?

PARASCHIV: Da.

MACABEUS: Trebuia să ţi-i fi rupt la timp.

PARASCHIV: Da.

(*Pauză.*)

MACABEUS: Auzi... Ce am la degete?

PARASCHIV: Nu prea mai ai degete.

MACABEUS: Nu?

PARASCHIV: Nu.

MACABEUS: Și totuși, nu mă doare. Nu mă doare! Nu mă doare nimic. Mă minți tot timpul. Pe mine nu mă doare nimic și tu mă minți. De ce ești ordinar și mă minți?

PARASCHIV: Gata! (*Se ridică; a terminat treaba cu* MACABEUS.)

MACABEUS: Un' te duci?

PARASCHIV: Stai unde te-am pus!

MACABEUS: Un' te duci? Un' te duci?

PARASCHIV: Să-mi curăț trompeta.

MACABEUS (*Încearcă să se scoale.*): Scîrba aia... scîrba aia...

PARASCHIV (*Trîntindu-l pe* MACABEUS *înapoi, apoi trăgîndu-l pe o rogojină în colțul încăperii.*): Stai aici. Stai și mocnește.

MACABEUS: Nu pleca.

PARASCHIV: Nu plec.

MACABEUS: Ce vrei să faci?

PARASCHIV: Vreau să cînt.

(Își ia trompeta din cui și începe ritualul cunoscut; cîntă ușor, tremurător, scuipînd des, tușind, trădîndu-și abia acum, prin scuipături, și tuse o boală ascunsă.)

MACABEUS: Mi-e foame.

PARASCHIV: Taci.

MACABEUS: Mă doare ceva urît... în buric.

PARASCHIV (*Se întrerupe.*): Mai bine ascultă.

MACABEUS: Mi-e silă de trompeta ta. Știi bine cît mi-e de silă. Întotdeauna mi-a fost silă... De ce mă faci să-mi fie și mai silă? Vezi bine cît mi-e de silă...

PARASCHIV (*Cîntă, apoi.*): Am să cînt toată ziua. Dacă nu vrei să auzi, cară-te.

MACABEUS: Nu vreau să cînți toată ziua. Mi-e așa de silă. Cum poate să-mi fie așa de silă de tine? Ție nu ți-e silă de tine? De ce mi-o fi așa de silă de tine? Ție nu ți-e silă, deloc, deloc?

PARASCHIV (*Cîntă*; *apoi.*): Dacă nu taci, îți sfărîm gura.

MACABEUS: Știu eu că vrei să mă chinuiești... Știu... Ți s-a zbîrlit veninul în tine... Știu...

PARASCHIV (*Cîntă*; *apoi.*): Nu vreau să te chinuiesc. N-am treabă cu tine.

MACABEUS: Știu eu, știu... Toți sînteți așa... Mă chinuiți după ce mor, mă jupuiți de piele... Altădată, nici nu căscai gura... Știu eu... Vrei să mă lași să

mor de foame... Vrei să mă tîrăsc de foame, să-ți ling picioarele puturoase... Știu tot.

PARASCHIV (*Cîntă*; *mirat, se oprește*; *meditează o clipă.*) : Știi că acum aș putea să-ți bag trompeta asta în fund ?

MACABEUS : Ce secătură ești... Vai, ce secătură ești... Dacă știam că ești așa o secătură, vai, cum te mai puneam să-ți lingi rahatul și să-ți sugi limba... Vai, cum te mai puneam... Te-aș fi pus să-ți lingi toate bubele, să ți le lingi și să te otrăvești cu ele... Vai, cum te mai puneam...

PARASCHIV (*Cîntă; scuipă; tușește.*)

MACABEUS : Da' nici tu nu mai ai mult...

PARASCHIV (*Furios.*) : Ce-ai zis ?

MACABEUS : Am zis că nici tu nu mai ai mult.

PARASCHIV : Cum adică ?

MACABEUS : Te cureți. Te duci pe copcă.

PARASCHIV : Ia te uită !

MACABEUS : Da, da, îți vomiți plămînii... Știu eu.

PARASCHIV : Ia te uită ! Vrei una peste bot ?

MACABEUS : Da. Drept să-ți spun, tare aș vrea să te văd că-mi dai una peste bot. Hai, dă-mi una peste bot ! Crezi c-o să mă doară ? Tare aș vrea să mă doară. (*Pauză*; *așteptare.*) Îmi dai sau nu-mi dai ?

PARASCHIV (*Cîntă, scuipă, cîntă, tușește, cîntă.*)

MACABEUS : Ce urît scuipi ! Vai, cum se aude că scuipi, cum se aude și cum grohăiești cînd scuipi... Ce

urît se aude, ce urît. Se aude cum îți gîlgîie sîngele în gît, vai, ce gîlgîială, ce scîrboșenie. Ție chiar nu ți-e silă de tine ? Chiar nu-ți vine să verși cînd te gîndești la tine ? Cine dracu' te-a născut pe tine ? Parc-ai fi un șobolan, zău așa, am văzut eu odată un șobolan ud...

PARASCHIV (*Cîntă, apoi.*) : Te legi de mama ?

MACABEUS : Nuuu, nu, nu. Nu de mă-ta mă leg, eu îți spun că ești jegos ca un șobolan ud... Eu asta am vrut să-ți spun... Înțelegi ?

PARASCHIV (*Se oprește ; își șterge trompeta îndelung.*) : Cred că va trebui să te las aici.

MACABEUS (*Un fir subțire de panică.*) : Ce ? Ce spui tu, cu gura ta bleagă ? Ce zici tu acolo ?

PARASCHIV : Am zis că va trebui să te las aici.

MACABEUS : Să mă lași aici ? De ce să mă lași aici ?

PARASCHIV : M-am hotărît să plec.

MACABEUS : Tu ? Să pleci ? Unde să pleci ? De ce să pleci ? Vrei să te prindă ? Vrei să te spînzure careva ? Aici e bine, e așa de bine, vezi și tu că e bine, aici nu ne găsește nimeni o sută de ani.

PARASCHIV (*Pune trompeta în cui.*) : M-am hotărît. Deseară plec.

MACABEUS (*Tremurător, umil.*) : Cum o să pleci ? Unde să pleci ?

PARASCHIV : M-am săturat. Mă duc.

MACABEUS : Nu te cred.

PARASCHIV : Ai să vezi.

(*Pauză*; PARASCHIV *începe să curețe cartofi și să-i aruncе în cazan.*)

MACABEUS: Ce faci acolo?

PARASCHIV: Îți fac de mîncare.

MACABEUS: Mie îmi faci de mîncare? Și ție îți faci de mîncare. De ce să-mi faci numai mie de mîncare?

PARASCHIV: Vreau să-ți las ceva mai multă mîncare... Vreau să ai ce mînca... după ce plec... Măcar cîteva zile...

MACABEUS: Cîte?

PARASCHIV: Două, trei...

MACABEUS: Dar eu n-o să pot mînca... Eu n-o să pot mînca fără tine.

PARASCHIV: Atunci ai să te subțiezi și-ai să-ți dai duhul.

MACABEUS: Dar eu nu vreau să-mi dau duhul.

PARASCHIV: M-ai plictisit grozav. Mai bine taci.

MACABEUS: Tac.

(*Pauză*; PARASCHIV *privește cum fierbe apa în cazan; cu migală, urmărește fierberea cartofilor*; *e atent, mirat, meditativ.*)

MACABEUS (*Ușor.*): Auzi...

PARASCHIV: De ce nu taci?

MACABEUS: Parcă începe să mă doară...

PARASCHIV: E semn bun. Încearcă să dormi.

MACABEUS : Am să încerc. (*Încearcă să se întindă şi să-şi regleze respiraţia.*)

(*Pauză.*)

MACABEUS (*Mirat.*) : Auzi...?

PARASCHIV : Ce-i ?

MACABEUS : Nu cred că pot. (*Pauză.*) Nu pot să dorm.

PARASCHIV : Mai încearcă.

MACABEUS : Mai încerc. (*Aceleaşi eforturi de respiraţie.*)

(*Pauză.*)

MACABEUS : Auzi...?

PARASCHIV : Ce-i ?

MACABEUS (*Mieros.*) : Nu-i aşa... nu-i aşa că toată chestia aia... e aşa... o treabă mai aşa ?

PARASCHIV : Care chestie ?

MACABEUS : Cu plecatul...

PARASCHIV : Da. Plec la noapte.

MACABEUS : Da' nu se poate să mă laşi aici !

PARASCHIV : Nu se poate ? !

MACABEUS : Nu !

PARASCHIV (*Se gîndeşte o clipă.*) : Ba se poate. Eşti un nimic.

MACABEUS : Nu se poate !

PARASCHIV: Ba da. Ești un rîios. Tu m-ai lăsa fără să clipești.

MACABEUS: Așa e... Te-aș lăsa.

(*Pauză.*)

MACABEUS: Da' tu ești altfel decît mine... Nu? Nu? (*Pauză.*) Auzi... De multă vreme am vrut să te întreb... Ce mare rahat ai făcut tu la Göteburg?

PARASCHIV: La Göteburg?

MACABEUS: La Göteburg.

PARASCHIV: La Göteburg, la Göteburg...

MACABEUS: Da, la Göteburg... Ce te-au învățat ăia acolo?

PARASCHIV: Mai multe.

MACABEUS: Zi-mi și mie ceva... Măcar o propoziție... Măcar un cuvînt din ce-ai învățat tu... Măcar un sunet...

PARASCHIV (*Ridicîndu-se.*): Gata! S-au fiert.

MACABEUS: Îmi zici?

PARASCHIV (*Adună cartofii într-un vas.*): Acuma mîncăm.

MACABEUS: Zi măcar o jumătate de sunet.

PARASCHIV (*Lîngă* MACABEUS.): Cască gura!

(*Pauză*; PARASCHIV *îl va hrăni pe* MACABEUS; *îi va introduce în gură cartofii fierți, la început cu oarecare grijă, apoi tot mai amuzat, apoi tot mai sadic.*)

PARASCHIV: Îți place?

MACABEUS (*Molfăind.*): Nu simt nimic.

PARASCHIV: Am să ți-i sărez. (*Aduce sacul cu sare.*) Așa e bine?

MACABEUS (*Molfăie.*): Sînt fierbinți.

PARASCHIV: Simți tu că sînt fierbinți?

MACABEUS (*Molfăind.*): Da. Mă frig.

PARASCHIV: Am să ți-i răcesc. (*Suflă pe un cartof.*) Așa?

MACABEUS (*Molfăind lacom.*): Sînt buni.

PARASCHIV: Nu te grăbi.

MACABEUS: Sînt foarte buni... (*Clepfăie.*) Mai vreau.

PARASCHIV: Așteaptă. (*Suflă pe un cartof, îl rostogolește prin sare și-l aruncă în gura deschisă a lui* MACABEUS.)

MACABEUS (*Scuipînd.*): E prea sărat.

PARASCHIV: Scuză-mă!

MACABEUS: Îți bați joc de mine? (*Își agită brațele bandajate.*)

PARASCHIV: Mi-a scăpat. Ia-l pe ăsta!

MACABEUS (*Molfăie.*): E bun.

PARASCHIV (*Începe să-i bage în gură într-un ritm tot mai rapid.*): Și pe ăsta! Și pe ăsta! Ia-i pe toți!

MACABEUS (*Se îneacă.*): Pfff... Secătură... (*Vomită.*) Te omor!

PARASCHIV: O să-ți treacă.

MACABEUS (*Mieros.*): Mi-e foame. Mai vreau.

PARASCHIV : Trebuie să te porți frumos cu mine.

MACABEUS : Mă port frumos.

PARASCHIV : Ar trebui să-mi pupi mîna.

MACABEUS : Ți-o pup.

PARASCHIV : Ha ! (*Îi îndeasă alt cartof nesărat în gură.*)

MACABEUS (*Înghițindu-l hulpav.*) : Era... fără sare...

PARASCHIV : Sarea ți-o dau separat... (*Îi presară sare pe limbă.*)

MACABEUS : Mare cutră ești...

PARASCHIV (*Rîzînd.*) : Zău ?

MACABEUS : Ah, ce te-aș mai beli ! Ce te-aș beli !

PARASCHIV (*Hohotind.*) : Zău ? Nu mai spune ! (*Rîs sadic.*) Mai vrei ? Mai vrei haleală ?

MACABEUS : Mai vreau.

PARASCHIV : Să nu ți se umfle burta.

MACABEUS : Mai vreau.

PARASCHIV (*Îi dă să înghită un cartof sărat atît cît trebuie.*) : Vezi ?

MACABEUS (*Molfăind.*) : Ce ?

PARASCHIV : Vezi cît țin eu la tine ?

MACABEUS : Văd.

PARASCHIV : Nu te miri și tu că-ți mai dau de mîncare după toate cîte... mi-ai făcut ?

MACABEUS : Ba da.

PARASCHIV : Și n-ai nici o remușcare ?

MACABEUS : Nu.

PARASCHIV: Nu?

MACABEUS: Nu.

PARASCHIV: Nimic, nimic?

MACABEUS: Gol total.

PARASCHIV: Hm!

MACABEUS: Ce hm?

PARASCHIV: Nu eşti om.

MACABEUS: Nu ştiu.

PARASCHIV: Nu, nu eşti om. (*Îl hrăneşte.*)

MACABEUS: Nici tu... (*molfăie*) n-ai să mai fii... (*molfăie*) multă vreme... (*molfăie*)

PARASCHIV: Eu? Eu?!

MACABEUS (*molfăie*): S-a greşit... (*molfăie*) maşina lumii... (*molfăie*) o să cadă căcăreaza pe noi... (*molfăie*)

PARASCHIV (*Îl şterge pe gură.*): Gata.

MACABEUS (*Indignat.*): Gata?

PARASCHIV: Restul sînt ai mei. (*Mănîncă.*)

MACABEUS: Ia te uită!

PARASCHIV (*Mîncînd.*): Încearcă să dormi.

MACABEUS (*Stupefiat.*): Ce împuţit poţi să fii! Îmi mănînci mîncarea. Vezi cît sînt de bolnav şi-mi mănînci mîncarea!

PARASCHIV: Gura!

MACABEUS: Ia te uită... Ia te uită...

(*Pauză*; PARASCHIV *mănîncă*; *termină și începe să se foiască prin încăpere.*)

MACABEUS: Ce faci?

PARASCHIV: Îmi adun lucrurile.

MACABEUS: Care lucruri?

PARASCHIV: Lucrurile mele.

MACABEUS: Lucrurile tale!

PARASCHIV: Îmi fac valiza.

MACABEUS: Îți faci valiza!

(PARASCHIV *începe să-și caute lucrurile și să le ordoneze pe masă.*)

MACABEUS: Auzi...?

PARASCHIV: Zi...

MACABEUS: Îmi pare al naibii de rău, dar, auzi, al naibii de rău... că nu te-am strîns... așa... puțin... de gît...

PARASCHIV: Știu.

MACABEUS: Așa!

PARASCHIV: Știu.

MACABEUS: Asta e.

(*Pauză*; PARASCHIV *lucrează mai departe la împachetat.*)

MACABEUS (*Mieros.*) : Auzi...?

PARASCHIV : Ce-i ?

MACABEUS : Iar începe...

PARASCHIV : Ce ?

MACABEUS : Să mă doară... Parcă mă doare în gît... Nu vrei să vii puţin... să te uiţi în gît...

PARASCHIV : Nu.

MACABEUS (*Începe să se clatine încet.*) : Mă doare urît... mă doare în gît... ar trebui să-mi pui ceva pe gît...

PARASCHIV : Tssst !

MACABEUS (*Se clatină de durere.*) : Huuu... Mă doare în fundul gîtului... Uuuu... Ce mă doare...

PARASCHIV : Unde ? (*Se apropie.*)

MACABEUS (*Căscînd gura.*) : Aici, aici... (*Perfid, pe măsură ce simte apropierea lui* PARASCHIV, *se încordează ; între mîinile sale bandajate încearcă să prindă o bucată de lemn.*)

PARASCHIV (*Îi pune mîna pe gură.*) : Cască !

MACABEUS : Aaaa... (*Loveşte brusc, într-un gest caraghios de zvîcnire.*)

PARASCHIV (*Primeşte lovitura amuzat, îi smulge bucata de lemn şi-l împinge pe* MACABEUS, *cu piciorul, din nou, la locul lui.*) : Ia te uită ! (*Hohot de rîs.*) De asta m-ai chemat !

MACABEUS (*Urlet dement, se repede cu toată forţa sa în direcţia în care simte că ar trebui să fie* PARASCHIV ;

începe un cumplit joc de-a baba-oarba ; MACABEUS *urlă dement și-l caută pe* PARASCHIV, *tîrîndu-se, rostogolindu-se pe jos, atingîndu-și cioturile mîinilor, izbindu-se de obiectele din încăpere și de pereți* ; PARASCHIV *rîde în hohote și-l împinge din cînd în cînd cu piciorul* ; PARASCHIV *se amuză grozav, e de nerecunoscut, îl izbește tot mai puternic pe* MACABEUS, *în timp ce acesta își amplifică urletul.*)

PARASCHIV : Așa, așa... (*Hohot.*) Caută-mă ! Sînt aici... aici... (*Hohot.*) Așa... așa... Aici, aici... (*Rîs grosolan.*) Aici, aici ! Nu acolo, aici ! (MACABEUS *s-a prăbușit într-un colț al încăperii.*) Ce faci ? (*Îl izbește cu piciorul.*) Ai obosit ? Scoală ! (MACABEUS *face un salt, încercînd să-i prindă piciorul cu mîinile bandajate.*) Așa ! (*Rîs subțire, cinic.*) Încă o dată ! (MACABEUS *face din nou saltul.*) Asta-i ! Învață să te tîrăști ! Și !

MACABEUS : Te omor ! Te omor ! Stai... (*Horcăie, mugește, plînge.*) Te prind eu...

PARASCHIV : Aici, aici... (*Salt.*) Așa ! (*Hohot de rîs* ; *îi așază în față un scaun.*) Aici, aici ! (*Salt peste scaun, rostogolire cu tot cu scaun.*) Așa, așa !

MACABEUS (*Prinzînd scaunul cu resturile sale de mîini și rotindu-l prin încăpere.*) Te rup... Îți scot ochii...

PARASCHIV : Sînt aici, dă în mine, hai, dă în mine ! (*Îi smulge scaunul din brațe.*) Dă-l încoace ! (*Îi pune în brațe vasul uriaș în care fierbeau cartofii.*) Na, lovește cu asta ! (MACABEUS *încearcă să lovească.*) Așa, așa... Dă-mi una în cap... Sînt aici...

MACABEUS (*Tot mai jalnic, muget, fiară orbită, salivă întunecată curgîndu-i peste fese.*) : Eu... eu... tot eu te omor... tot eu te omor... (*Se prăbuşeşte din nou.*)

PARASCHIV : Cum ? Ce-i asta ? Sus ! Sus ! (*Lovituri cumplite.*) Ce, ai obosit ? (*Îi pune în braţe, pe rînd, fel de fel de obiecte care, în alte condiţii, ar fi putut deveni arme veritabile.*) Ia, loveşte-mă cu ăsta... (*Un fier de călcat vechi.*) Şi cu ăsta... (*Un ceaun.*) Na-o şi pe asta... (*O ramă veche.*) Na ! (*Un tîrnăcop.*) Dă în mine ! Crapă-mi capul ! Dă, mă, n-auzi ?

(MACABEUS, *cu ultimele resurse, intră în joc ; loveşte ca o păpuşă cu încheieturile rupte.*)

PARASCHIV : Aşa, aşa... (*Îi aruncă mereu, în faţă, obiecte peste care* MACABEUS *este obligat să calce şi să se rostogolească ;* MACABEUS *va fi tîrît prin toată încăperea şi va fi umilit în toate felurile.*) Asta e ! Aşa ! Gata ! Scoală-te... (*Îl ridică.*) Dă-i drumu' ! (*Îl împinge.*) Sus ! Dă-i bătaie ! Aşa ! (MACABEUS, *plîngînd de furie, se lasă jos.*) Cum ? Cum ? Ce dracu' faci ? Sus ! Sus ! (*Încearcă să-l ridice.*)

MACABEUS : Nu mai vreau...

PARASCHIV : Cum nu mai vrei ? Da' ce, eşti singur ? Eşti de unul singur ? (*Încearcă să-l ridice.*) Na, loveşte-mă cu asta ! Şi cu asta... Dă-mi una în cap...

MACABEUS (*Acoperindu-şi capul cu cioturile mîinilor.*) : Nu mai vreau ! Lasă-mă !

PARASCHIV : Cum să te las ? Unde să te las ? De ce să te las ?

MACABEUS : Nu mai vreau ! Nu mai vreau ! Pleacă !

PARASCHIV : Unde să plec ? De ce să plec ? Eu rămîn cu tine... (*Rînjind.*) Rămînem împreună...

MACABEUS (*Urlînd, răcnind, scuipînd.*) : Pleacă, pleacă... Vreau singur...

PARASCHIV : Singur, zău, singur, na... (*Îl ridică, încearcă să-l repună în poziție verticală.*) Stai așa ! Stai că n-am terminat... Încă nu m-ai prins... (MACABEUS *se lasă în jos, moale ca o cîrpă.*) Stai, mă, stai... (*Furie.*) Stai...

MACABEUS : Du-te, du-te odată...

PARASCHIV : Nu !

MACABEUS : Du-te !

PARASCHIV : Rămîn aici... O să ne jucăm în fiecare zi de-a baba-oarba.

MACABEUS (*Urlet, plîns.*) : Vreau să pleci.

PARASCHIV : Niciodată ! Aici rămîn... (*Începe să-l tîrască prin încăpere.*) Am să te hrănesc, și tu... (*îl trage de picioare, îl rostogolește printre lucruri*) tu... ai să mă cauți... ai să mă cauți cu ochii închi... o să fie așa de frumos...

MACABEUS (*Încercînd să-l izbească, zvîrcolindu-se, urlînd, încercînd să se agațe de ceva în drumul pe care îl tîrăște* PARASCHIV.) : Nu ! Nu ! Am să te omor !

PARASCHIV : O să fie frumos... O să ne jucăm în fiecare zi... O să-ți placă... Ai să vezi.. O să ne jucăm

şase zile pe săptămînă... iar duminica o să-ţi dau liber... (*Îl lasă în mijlocul încăperii* ; MACABEUS *gîfîie, icneşte.*) Da' ştii că m-ai obosit? Eşti al dracului de greu. Am să mai tai ceva din tine...

MACABEUS (*Obosit, scîrbit, la capătul puterilor.*) : Auzi...? Du-te... lasă-mă să mor... Lasă-mă să stau singur... Măcar o zi... Dă-te... Eşti tînăr... Ai studiat la Göteburg... Du-te dracului... Lasă-mă în pace... Lasă-mă singur... Tot voiai să te duci... De ce nu te duci...? De ce nu te duci ?

PARASCHIV: Trebuie să stau cu tine... Trebuie să te văd cum îţi dai duhul...

MACABEUS : De ce să stai ? De ce să aştepţi ? Omoară-mă acum. Tot voiai să mă omori...

PARASCHIV: Nu, nu... Trebuie să se întîmple încet... altfel n-are haz... înţelegi ? Eu vreau să fie cu haz...

MACABEUS (*Icneşte*) : Nu... nu vreau să te mai aud....

PARASCHIV: De ce să nu mă mai auzi...?

MACABEUS : Taci măcar zece minute... Măcar un minut...

PARASCHIV: Ce ? Gata ? Te-ai scîrbit de mine ? Nu-ţi mai place cu mine ? Vrei să te pocnesc ? Vrei să-ţi dau pantalonii jos ?

MACABEUS (*Urlă dement, se clatină.*) : Nu mai pot... Crede-mă că nu mai pot. Du-mă afară şi lasă-mă afară... Du-mă sus... Mă duci sus ? Lasă-mă acolo, sus... Vreau să mă duci sus... Mă duci sus ?

PARASCHIV: Vrei să te găsească ? Vrei să te spînzure ?

MACABEUS (*Fericit.*) : Da, da... Asta vreau...

PARASCHIV : Nu se poate, Maco... Aici nu ne găsește nimeni o sută de ani... Nu vrei să stai o sută de ani cu mine ?

MACABEUS (*Plîngînd, icnind copilărește, între demență și neagră deznădejde.*) : Nu...

PARASCHIV : De ce nu, de ce ? Ți s-a urît ?

MACABEUS : Mi s-a urît...

PARASCHIV : Am să te îngrijesc, Maco, am să-ți dau de mîncare, am să te șterg la fund...

MACABEUS : Mi-e greață... Mi-e așa de greață...

PARASCHIV : Am să-mi dau pantalonii jos și tu ai să faci lucrul acela grețos... cu mine...

MACABEUS : Nu, nu...

PARASCHIV : O să fie bine... O să ne iubim ca frații...

MACABEUS (*Icnet, zguduit de plîns.*) : Lasă-mă, lasă-mă în pace...

PARASCHIV : Tu ai înnebunit, Maco ?

MACABEUS : Da.

PARASCHIV : Zău ?

(*Pauză* ; *icnetul lui* MACABEUS ; *plictiseală teribilă pe fața lui* PARASCHIV.)

PARASCHIV : Ce faci tu acolo, Maco ? Plîngi ?

MACABEUS : Da...

PARASCHIV: De ce, Maco?

MACABEUS: Aşa...

PARASCHIV: Ţi-e rău?

MACABEUS: Nu...

PARASCHIV: Te doare ceva?

MACABEUS: Nu...

PARASCHIV: Ai visat ceva urît?

(MACABEUS *nu răspunde.*)

PARASCHIV: Ai visat clopote?

(MACABEUS *nu răspunde.*)

PARASCHIV: Te doare burta? Te doare în gît? Vrei să mă uit în gîtul tău? Vrei să curăţ cartofi? Vrei să aduc apă? Vrei să-ţi spăl bocancii? Spune, ce vrei? Vrei să facem lucrul ăla greţos? Vrei să ne umplem de greaţă? Vrei să te caut de păduchi? Vrei să te scarpin pe burtă? Spune... Spune ce vrei...

(MACABEUS *icneşte uşor*; *tace.*)

PARASCHIV: Nu spui?

MACABEUS: Nu...

PARASCHIV: Te apasă la inimă?

MACABEUS: Nu...

PARASCHIV: Te simţi uşor? Te simţi ca o pasăre? Parcă n-ai avea nevoie de nimic?

MACABEUS: Da...

PARASCHIV: Aha... Asta era...

(MACABEUS *icneşte senin.*)

PARASCHIV: Vrei să vin lîngă tine?

MACABEUS: Da...

PARASCHIV: Vin, Maco, vin...

(*Își ia trompeta și vine lîngă* MACABEUS; *îi ia capul în brațe.*)

PARASCHIV: Așa... (*Îl mîngîie pe cap.*) Așa e bine?

MACABEUS: Da...

PARASCHIV (*Îi scarpină ușor scăfîrlia.*): Și eu mă simt ca o pasăre... Auzi, Maco? Și eu mă simt ușor...

MACABEUS: Da, da...

PARASCHIV: Îți place așa?

MACABEUS: Da...

PARASCHIV: Dormi... Dormi, că eu te scarpin...

MACABEUS: Da...

(*Pauză*; *respirația lui* MACABEUS; PARASCHIV *îl scarpină în cap și-i mîngîie din cînd în cînd tîmplele.*)

MACABEUS: Auzi...?

PARASCHIV: Ce-i, Maco...?

MACABEUS: Trompeta aia...

PARASCHIV: Ce-i cu ea?

MACABEUS: E lîngă tine?

PARASCHIV: E aici. (*Pauză.*) Ce vrei cu ea?

MACABEUS : Ştii... Poate...

PARASCHIV : Ce ?

MACABEUS : Mă gîndeam... poate că vrei să cînţi... poate că vrei să-mi cînţi bucata aia... pe care o cînţi tu... Parcă aş vrea să ascult bucata aia pe care o cînţi tu...

PARASCHIV : Zău ?

MACABEUS : Da... Mi-ar plăcea să ascult bucata aia pe care tu... Ştii ?

PARASCHIV : Ştiu, ştiu...

MACABEUS : O cînţi ?

PARASCHIV : Da' n-o să te lase să dormi...

MACABEUS : O să dorm, o să dorm... O să dorm pe ea...

PARASCHIV : Bine...

MACABEUS : O cînţi ?

PARASCHIV : O cînt încet...

(*Îşi potriveşte trompeta şi începe să cînte* ; *lumina scade treptat* ; *lumînarea se va stinge singură, în timp ce* PARASCHIV *cîntă* ; *cei doi sînt aproape un singur trup* ; *din întuneric răzbate, senină şi triumfătoare, melodia.*)

ACTUL III

Peste un timp. Lumină ușoară, eventual cernută prin crăpăturile chepengului și ale tavanului. MACABEUS și PARASCHIV *dorm aproape îmbrățișați. Trompeta, lipită de ei. Somn senin, respirații calme. De departe se aud bubuiturile unei lupte. Încet, mult mai încet decît în cazurile precedente, se vor apropia semnele celei de-a treia apocalipse. Pe aceste semne sporadice, undeva, sus, se aud pași. Cineva face efortul de a găsi o intrare în pivniță. Un ciocănit ușor. Test. Un alt test, în alt loc. O apropiere de locul în care se află chepengul. În sfîrșit, pașii rămîn imobilizați pe zona chepengului. Un instrument metalic lucrînd asupra gurii de intrare. Eventual un fierăstrău, a cărui lamă poate fi văzută pătrunzînd în interiorul încăperii. Personajul va lucra mult timp pînă va reuși să deschidă chepengul. Pe fondul acestor eforturi se apropie apocalipsa. Zguduituri ușoare, apoi tot mai violente, explozii îndepărtate, explozii apropiindu-se, urletele unor sirene etc., totul în crescendo și cu pauze lungi.*

MACABEUS (*Zvîcnește prin somn.*) : Au venit ?

PARASCHIV (*Tresare prin somn, îşi schimbă poziţia.*) : Nu.

MACABEUS (*Agitat în somn* ; *îşi trage cioturile mîinilor de pe trupul celuilalt.*) : Au venit ? Au venit ?

PARASCHIV (*Gest de nervozitate prin somn.*) : Nu.

MACABEUS (*Suspină, hîrîie.*) : Au venit ? Au venit ?

PARASCHIV (*Prin somn.*) : Hm ? (*Pauză* ; *respiraţie calmă.*) Nú.

(*Pauză ; respiraţii normale.*)

MACABEUS (*Hîrîie de cîteva ori violent.*) : Şi dac-au venit ?

(*O explozie mai apropiată.*)

PARASCHIV : Hm ? Hm ? (*Îşi ridică uşor capul, zvîcneşte, şi-l lasă înapoi.*)

MACABEUS (*Plescăie.*) : Au venit ! Au venit !

PARASCHIV (*Antrenat de altă explozie.*) : Ce-i ?

MACABEUS (*Plescăie, suspină, îşi continuă somnul.*) : Au venit !

PARASCHIV (*Oftează uşor, îşi continuă somnul.*) : Nu.

(*Zgomotul celui care lucrează la gura de intrare.*)

MACABEUS (*Respiră de cîteva ori scurt, violent.*) : Au venit..

PARASCHIV (*Îşi ridică repede capul.*) : Ce-i ? Ce-i ?

MACABEUS (*Trezit pe jumătate.*) : Cum ?
PARASCHIV : Pst !

(*Tăcere ; cei doi ascultă* ; *sus, personajul și-a oprit lucrul.*)

PARASCHIV : Nimic.
MACABEUS : Cum, cum ?
PARASCHIV : Dormi.
MACABEUS (*Suspină, își continuă somnul.*)

(*Alte explozii apropiate.*)

MACABEUS : Au !
PARASCHIV : Ce-i ?
MACABEUS : Bate cineva !
PARASCHIV (*Ascultă o vreme.*) : Nu bate...
MACABEUS : Bate ! Bate !
PARASCHIV : Nu bate. Dormi.

(*Tăcere* ; *personajul își reia lucrul la gura de intrare.*)

MACABEUS : Auzi ?
PARASCHIV : Ce ?
MACABEUS : Iar au început.
PARASCHIV : Dormi...

MACABEUS : Bat iarăşi...

PARASCHIV : Taci.

(*Pauză* ; *hîrşîitul fierăstrăului.*)

MACABEUS : Se apropie ?

PARASCHIV : Nu ştiu...

MACABEUS : Vin ! Vin ! Trec pe sus...

PARASCHIV : Taci, nu vine nimeni, taci şi dormi...

(O *clipă de linişte ; explozii, fierăstrăul.*)

MACABEUS : Auzi ?

PARASCHIV (*Trezit de tot.*) : Ce ?

MACABEUS : Auzi, auzi ?

PARASCHIV : Taci ! (*Ascultă !*)

MACABEUS : Scoală-te repede, scoală-te !

PARASCHIV : Nu mă scol...

MACABEUS : Scoală-te, scoală-te... Umblă pe sus.

PARASCHIV : Nu umblă. (*Explozii apropiate.*) Se bat între ei.

MACABEUS : Umblă pe tavan, umblă sus, pe tavan.

PARASCHIV : Nu cred.

MACABEUS : N-auzi ? Parcă roade ceva.

PARASCHIV : Aud.

MACABEUS : Aprinde lumînarea.

PARASCHIV : Nu.

MACABEUS : Uită-te sus ! Ce vezi ?

PARASCHIV : Nimic.

MACABEUS : Mai uită-te o dată !

PARASCHIV : Nimic... Zău că nimic.

(*Moment de liniște ; din nou uneltele lucrînd sus.*)

MACABEUS : Ia !

PARASCHIV : Mai bine dormim...

MACABEUS (*Speriat.*) : Bate, bate ! Vor să intre aici !

PARASCHIV : Să fugim !

MACABEUS : Unde să fugim ?

PARASCHIV (*Îngrozit.*) : Să fugim departe...

MACABEUS : Uită-te sus, uită-te... Ce vezi ?

PARASCHIV : Roade cu fierăstrăul... (*Își acoperă fața cu palmele.*) S-a zis... Ți-am spus eu ?

MACABEUS : Taci, taci... Trebuie să-l omorîm...

PARASCHIV : Nu !

MACABEUS : Ba da, ba da... Îl lăsăm să coboare și apoi îl omorîm...

PARASCHIV : Nu vreau.

MACABEUS : Trebuie să-l omori.

PARASCHIV : Eu ? Eu ? Eu...

MACABEUS : Trebuie... Îl omori și gata !

PARASCHIV (*Înspăimîntat.*) : Eu nu omor pe nimeni... Eu n-am omorît niciodată pe nimeni... Vrei să mă spurci ?

MACABEUS : Dacă nu-l omori, îţi crăp capul !

PARASCHIV : N-ai decît...

MACABEUS (*Rugător, fierbinte.*) : Trebuie să-l omori... Dacă nu-l omori tu, te omoară el...

PARASCHIV (*Făcut ghem.*) : N-are decît.

MACABEUS : Taci ! (*Explozii apropiate, haosul în dezlănţuire.*)

PARASCHIV : Mi se înfundă trompeta !

MACABEUS : Taci, taci... Se adună rău...

PARASCHIV : A plecat ?

MACABEUS : I-e frică... Îşi caută şi el un adăpost...

PARASCHIV : Mă duc să-i dau drumul...

MACABEUS : Nu.

PARASCHIV : I-o fi foame...

MACABEUS : Nu. Auzi ?

PARASCHIV : Ce ?

MACABEUS : A stat.

(*Cinci secunde de linişte* ; *apoi, cu cea mai mare violenţă, apocalipsa în plenitudinea ei, undeva deasupra* ; *cei doi se ghemuiesc unul în altul* ; PARASCHIV *îşi apără capul,* MACABEUS *îl strînge în braţe pe* PARASCHIV ; *cîteva lungi secunde de haos* ; *apoi îndepărtarea treptată.*)

PARASCHIV : S-a dus ?
MACABEUS : Se duc...
PARASCHIV : Gata ?
MACABEUS (*Patern.*) : Gata, gata...

(*Aproape liniște ; zvîcniri îndepărtate ale măcelului.*)

PARASCHIV : Și el ?
MACABEUS : Care el ?
PARASCHIV : El...
MACABEUS : Nu știu.
PARASCHIV : A plecat ?
MACABEUS : Nu cred.
PARASCHIV : Mă duc să văd...
MACABEUS : Nu te duce.
PARASCHIV : Mă duc după apă...
MACABEUS : Nu vreau apă.
PARASCHIV : Taci !

(*Cei doi amuțesc* ; *tot acest joc este un joc de umbre speriate* ; *ustensilele își reiau lucrul deasupra gurii de intrare.*)

PARASCHIV : Iar a început ! (*Izbucnește în plîns.*)
MACABEUS : Nu plînge.
PARASCHIV : Ce vrea ? De ce vrea să intre tocmai aici ?

MACABEUS : E speriat. E îngrozit. Îi put picioarele.

PARASCHIV : E nebun ?

MACABEUS : Gata, îl omori și gata.

PARASCHIV : Nu, nu-l omor, jur că nu-l omor, de ce vrei să-l omor, de ce să-l omor, omoară-l tu, n-am omorît încă, zău, mi-e greață de morți, n-are nici un rost să-l omor, ce facem noi, după aia, cu mortu', aici ?

MACABEUS : Îl îngropăm.

PARASCHIV : De ce să-l îngropăm ? Mai bine îl lăsăm să plece.

MACABEUS : Tu nu vezi că el vrea să vină, nu să plece ?

PARASCHIV : Îi spunem adevărul. Îi spunem că era cît pe ce să fie omorît. Dacă-i spunem asta, o să fie bucuros să plece...

MACABEUS : Taci !

(*O scurtă pauză, sus.*)

PARASCHIV : Poate pleacă... Doamne, dă să plece !

MACABEUS : Nu pleacă.

PARASCHIV : Dă să plece... Lasă-l să plece...

MACABEUS : Îi sucim gîtul. El a vrut-o.

PARASCHIV : N-a vrut-o...

MACABEUS : A vrut-o, a vrut-o... (*Îi pune lui* PARASCHIV, *în mîini, un uriaș cîrlig de fier.*) Na ! Ascunde-te după scară...

PARASCHIV : Nu ! Nu !

MACABEUS : Taci !

(*Moment de așteptare* ; *încet, extrem de încet și amenințător, se deschide chepengul* ; *în pivniță pătrunde un con de lumină.*)

MACABEUS (*Șoptit.*) : Ce-a făcut ?

PARASCHIV (*Șoptit, îngrozit.*) : L-a deschis...

MACABEUS : E singur ?

PARASCHIV : Nu știu.

MACABEUS : Îl vezi ?

PARASCHIV : Nu știu.

MACABEUS : Uită-te.

PARASCHIV : Nu se vede.

MACABEUS : Ține bara. Cînd vine îi dai în cap.

PARASCHIV : Nu știu.

(*Prin deschizătură apar două picioare goale* ; *cineva începe să coboare încet, extrem de încet.*)

MACABEUS (*Șoptit.*) : Vine ?

PARASCHIV : Da...

MACABEUS : Îl vezi ?

PARASCHIV : Îi văd picioarele...

MACABEUS : Arde-i una peste picioare...

PARASCHIV: Are picioarele goale...

MACABEUS: Ţi-am spus că i-e frică?

PARASCHIV: Are şi două mîini...

MACABEUS: Are armă?

PARASCHIV: Are o varză.

MACABEUS: O varză?

PARASCHIV: Are o varză. O varză mare.

MACABEUS: N-am mai mîncat de mult varză.

PARASCHIV: Nici eu.

(*Personajul apare în lumină; îl vom numi* INAMICUL, *pentru că din uniforma sa zdrenţuită se ghicesc un alt tip de croială şi o altă culoare decît din zdrenţele celor doi;* INAMICUL *este mai mult bătrîn decît tînăr sau tînăr îmbătrînit; e neras, obosit, speriat, ţine o varză în mîini şi se uită la ea;* INAMICUL e *mut; el afişează alternativ figuri tîmpe şi zvîcnete de inteligenţă; în tot cursul acestui act,* INAMICUL *va încerca să se exprime prin semne şi sunete guturale, risipindu-se cu voluptate în acest tip de comunicare; el începe prin a fi demn de milă, trece prin grotesc şi ajunge la enervare; semnele grafice prin care vor fi notate replicile sale nu au decît rolul de a puncta replica, şi nu de a o exprima; regizorul va compune personajul după viziunea sa ori după gama de posibilităţi ale corzilor vocale pe care le deţine actorul.*)

MACABEUS (*Şoptit.*): Ce face?

PARASCHIV: Stă pe scară.

MACABEUS : Stă pe scară ?

PARASCHIV : Și se uită la varză...

MACABEUS : Arde-i una !

PARASCHIV : Nu pot.

MACABEUS : Arde-i una peste mîini !

PARASCHIV : Nu ajung.

MACABEUS : Lasă-l să coboare...

(INAMICUL *coboară nehotărît și plictisit* ; *din cînd în cînd, se oprește și, dureros de prelung, se uită la varză* ; *în sfîrșit, ajunge pe treptele de jos, unde se și așază, obosit.*)

MACABEUS : S-a oprit ?

PARASCHIV : S-a oprit.

MACABEUS : Coboară ?

PARASCHIV : Coboară.

MACABEUS : S-a oprit ?

PARASCHIV : S-a așezat jos.

MACABEUS (*Îndemnîndu-l pe* PARASCHIV.) : Dă-i, dă-i una în cap ! Să-i luăm varza !

(MACABEUS *îl împinge de la spate pe* PARASCHIV ; *acesta se lasă împins, cu bara de metal ridicată deasupra capului* ; *picioarele lui* PARASCHIV *se împleticesc jalnic* ; *în sfîrșit,* PARASCHIV *este în fața* INAMICULUI ; INAMICUL *realizează tîrziu că*

are în fața sa un om; PARASCHIV, *cu bara ridicată deasupra capului, îl privește pe* INAMIC; INAMICUL *îl privește pe* PARASCHIV.)

MACABEUS: Ce face, ce face?

PARASCHIV (*Șoptit.*): Stă.

MACABEUS: Cum stă?

PARASCHIV: Se uită la mine.

MACABEUS: Și tu?

PARASCHIV: Eu, la el.

MACABEUS: Dă-i în cap!

PARASCHIV: Nu pot.

MACABEUS: Dă-i, dă-i! Să nu fugă!

PARASCHIV: Nu fuge. E chiar lîngă mine.

MACABEUS: Cum?

PARASCHIV: E în fața mea.

MACABEUS: Cum, cum?

PARASCHIV: E cu fața la mine...

MACABEUS: Ești sigur? Nu e cu spatele la tine?

PARASCHIV: Nu...

MACABEUS (*Gînditor.*): Așadar, nu sîntem în spatele lui...

PARASCHIV: Nu...

MACABEUS: Urîtă treabă...

PARASCHIV: Da...

MACABEUS: E nebun?

PARASCHIV: Nu știu...

MACABEUS : De ce nu fuge ?

PARASCHIV : Nu știu.

MACABEUS : Spune-i să fugă !

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Fugi !

MACABEUS : Ce face, ce face ?

PARASCHIV : Stă...

MACABEUS : Așadar, nu vrea să fugă...

PARASCHIV : Se uită.

MACABEUS : M-a văzut ? M-a văzut și pe mine ?

PARASCHIV : Te-a văzut.

MACABEUS ; Ce face, ce facem ?

PARASCHIV : Pot să-mi las mîinile în jos ?

MACABEUS : Nu, nu... Stai așa... Stai...

PARASCHIV : Mă cam dor mîinile...

MACABEUS : Cum arată ?

PARASCHIV : E jerpelit.

MACABEUS : De ce nu zice nimic ? A zis ceva ?

PARASCHIV : N-a zis nimic.

MACABEUS : E mut ?

PARASCHIV : Nu știu. Să-l întreb ?

MACABEUS : Întreabă-l !

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Ești mut ?

INAMICUL : Îhî !

MACABEUS : Ce zice, ce zice ?

PARASCHIV : A zis *îhî*.

MACABEUS : Aha !

PARASCHIV : E murdar și e negru de fum.

MACABEUS : Are barbă ?

PARASCHIV : Are.

MACABEUS : Are pantaloni ?

PARASCHIV : Are.

MACABEUS : Să nu fie o cursă.

PARASCHIV (*Plîngînd.*) : Și eu ce vrei să fac, ce vrei...?

MACABEUS : Trebuia să-i fi dat una-n cap...

PARASCHIV : Na, dă-i tu, de ce nu-i dai tu ? (*Îi pune în mîini bara de metal.*)

MACABEUS : Cum să-i dau eu ?

PARASCHIV : Dă-i tare, lovește tare !

MACABEUS : Cum ? ! Păi, eu... nu văd...

PARASCHIV : E chiar în fața ta. Lovește tare, chiar în fața ta.

MACABEUS : Și dacă se ferește ?

PARASCHIV : E-e !

MACABEUS : Auzi...?

PARASCHIV : Ce-i ?

MACABEUS : Întreabă-l cum îl cheamă.

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Cum te cheamă ?

INAMICUL : Ho-ho-ho...

PARASCHIV : Rîde...

MACABEUS : E nebun.

PARASCHIV : Ce facem ?

MACABEUS (*Care tot timpul a stat în umbra lui* PARASCHIV, *scoate ușor capul din spatele acestuia*) : Ești nebun ?

INAMICUL (*Sunete guturale.*) : Hi-hi...

PARASCHIV : Rîde de noi.

INAMICUL : Hm ! Hmmm... Hmmmm... (*Se străduiește să spună ceva, dă din mîini, dă din cap, își dezvelește pieptul.*)

MACABEUS : Ce face, ce face ?

PARASCHIV : Dă din cap. Își dezvelește pieptul...

MACABEUS : Are bocanci ?

PARASCHIV : N-are.

MACABEUS : Are epoleți ?

PARASCHIV : Are.

MACABEUS : O fi inamicul...

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Tu ești inamicul ?

INAMICUL (*Semn că da.*)

PARASCHIV : El e.

MACABEUS : A zis el ?

PARASCHIV : A dat din cap.

MACABEUS : Ce facem ?

PARASCHIV : Cum ce facem ?

MACABEUS : Ar trebui să-l luăm prizonier.

PARASCHIV : Ia-l tu.

MACABEUS : Zi-i să plece. Zi-i că-i dăm viața.

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Du-te. Îți dăm viața.

MACABEUS : S-a dus ?

PARASCHIV: Se teme.

MACABEUS: Zi-i să plece. Roagă-l să plece. Spune-i să ne lase în pace...

PARASCHIV: Auzi... Du-te... Lasă-l pe Maco în pace...

MACABEUS: Ce zice, ce zice?

PARASCHIV: Tace. E cam tîmpițel.

MACABEUS (*Așezîndu-se, în spatele lui* PARASCHIV.): Eu am obosit.

PARASCHIV (*Speriat.*): Nu te așeza!

MACABEUS (*Speriat, la rîndul lui.*): Ce? Se repede?

PARASCHIV: Nu... Adică... nu știu...

MACABEUS: Întreabă-l ce vrea...

PARASCHIV (*Către* INAMIC.): Ce vrei?

INAMICUL (*Rînjește, chicotește și-i întinde lui* PARASCHIV *varza.*)

MACABEUS (*Nerăbdător, trăgîndu-l de mînecă pe* PARASCHIV, *din spate.*): Ce face, ce zice? Ce vrea?

PARASCHIV: Vrea să ne dea varza.

MACABEUS: Cum?!

PARASCHIV: Ne-a întins varza. Vrea să ne-o dea nouă...

MACABEUS (*Făcînd un pas timid în față.*): Vrei să ne dai varza nouă?

INAMICUL (*Semn că da.*)

MACABEUS: Ce face?

PARASCHIV: Face semn că da.

MACABEUS (*Către* INAMIC.) : Da ? (*Către* PARASCHIV.) Atunci, ia-o !

PARASCHIV : S-o iau ?

MACABEUS : Ia-o, ia-o !

(PARASCHIV *ia varza.*)

MACABEUS : Ai luat-o ?

PARASCHIV : Am luat-o.

MACABEUS : E grea ?

PARASCHIV : E mare.

MACABEUS : Dă-mi-o și mie puțin... (PARASCHIV *i-o dă* ; MACABEUS o *cîntărește în palme.*) E bună... (*Către* PARASCHIV.) Pune-o la fiert.

PARASCHIV : O pun. (*Începe să aranjeze dispozitivele necesare.*)

MACABEUS : Stai !

PARASCHIV : Ce-i ?

MACABEUS : Nu mă lăsa singur... (*O clipă de gîndire.*) Ce face ?

PARASCHIV : Stă...

MACABEUS : Stă frumos ?

PARASCHIV : Stă...

MACABEUS : Bine, du-te...

(PARASCHIV *pregătește focul* ; MACABEUS *stă în fața* INAMICULUI, *ca și cum l-ar proteja* ; *în timp ce*

PARASCHIV *este preocupat de lampa de campanie și de varză,* INAMICUL *se ridică fără zgomot de pe scară și începe să se învîrtă prin încăpere ; vede lumînarea și chibriturile pe masă, se apropie de ele și aprinde lumînarea* ; MACABEUS *nu realizează această desprindere a* INAMICULUI *din dispozitiv și rămîne mai departe în poziția de supraveghere.*)

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Unde ești ?

PARASCHIV : Aici.

MACABEUS : Vino repede... Am asudat la subsuori...

PARASCHIV : Ți-e frică ?

(*În acest moment se aprinde lumina.*)

PARASCHIV (*Se întoarce, îl vede pe* INAMIC *la masă și pe* MACABEUS *întors cu spatele, păzind un loc gol* ; *începe să rîdă în hohote.*)

MACABEUS : Ce e, ce e ?

PARASCHIV : A fugit... (*Rîde.*) A fugit... (*Nu se poate stăpîni, rîde în hohote cumplite.*) A fugit...

MACABEUS : A fugit ? Foarte bine !

PARASCHIV : A aprins lumînarea.

MACABEUS (*Realizînd despre ce este vorba* ; *cu furie, ridică bara de metal deasupra capului și izbește cu putere în locul unde ar fi trebuit să fie* INAMICUL) : Aha ! Fuge ! Lasă că-l prind eu ! (*A doua izbitură,*

în scaun.) Îi crăp capul! (*Încă o izbitură în masă.*) Îl rup în două!

INAMICUL (*Speriat, fuge prin încăpere, se lipește de* PARASCHIV, *în spatele acestuia.*)

MACABEUS: Unde-i? Unde-i?

PARASCHIV: Las-o baltă.

MACABEUS: Cum? Cum?

PARASCHIV: Lasă-l în pace. E speriat.

MACABEUS (*Triumfător.*): Se teme de mine?

PARASCHIV: Se teme. Tremură de tot.

MACABEUS (*Mărinimos.*): Spune-i că nu-i fac nimic.

PARASCHIV (*Către* INAMIC.): Stai pe scaun. (*Îl așază pe scaun.*) Nu-ți facem nimic.

INAMICUL (*Gesticulează, hohotește, arată de cîteva ori semnul rușinii pe obraz, rîgîie; aproape că izbucnește în plîns.*)

MACABEUS: Ce vrea?

PARASCHIV: Vrea să plîngă.

MACABEUS: Să nu plîngă! Mă scoate din sărite...

PARASCHIV (*Îl mîngîie pe creștet pe* INAMIC.): Să nu plîngi...

INAMICUL (*Se liniștește*; *îi privește pe rînd*; *spune ceva din gît*; *le întinde amîndouă mîinile, cu palmele desfăcute.*)

MACABEUS: S-a liniștit?

PARASCHIV: Ne-a întins mîinile.

MACABEUS: Cum?

PARASCHIV: Ne-a întins palmele. Vrea să ne uităm în palmele lui.

MACABEUS: E cam prostuţ...

PARASCHIV: Are nişte palme...

MACABEUS: Mari?

PARASCHIV: N-are unghii.

MACABEUS: Aha!

PARASCHIV (*Către* INAMIC.): Ţi-au scos unghiile?

INAMICUL (*Semn că da.*)

MACABEUS: Să văd, să văd! (*Pipăie degetele* INAMICULUI): Iuuu... Urîtă treabă... (*Către* INAMIC): Te-a durut?

INAMICUL (*Semn că da.*)

MACABEUS: Iu-iu-iuuu...

PARASCHIV: Vii de departe?

INAMICUL (*Semn că da.*)

PARASCHIV: Ai mamă?

INAMICUL (*Ridică din umeri.*)

PARASCHIV: Ţi-e somn?

INAMICUL (*Semn că da.*)

PARASCHIV: Mîncăm şi te culci.

INAMICUL (*Semn că da.*)

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.): Ce, cum?

PARASCHIV: Vrea să mănînce şi să se culce.

MACABEUS: Foarte bine.

(*Pauză*; *cei trei, în așteptare;* INAMICUL *își roade un deget*; *se chircește pe scaun.*)

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Te doare ceva ?

MACABEUS : Îl doare ceva ?

INAMICUL (*Semn la burtă*; *chircit de durere.*)

PARASCHIV : Îl doare burta.

MACABEUS : Zi-i să meargă să se-ntindă pe rogojini... (*Către* INAMIC.) Îți dau rogojina mea...

INAMICUL (*Începe un recital lung, în care va face uz de toate mijloacele de pantonimă posibile, completate cu cele mai ciudate semnale sonore; gesturile pot fi ordonate cam așa*: *cineva, un bărbat care are sex, și încă ce sex, un bărbat înalt, foarte înalt, foarte lat în umeri, un bărbat puternic se pare, da, care are o frunte înaltă, frumoasă, o, ce frumoasă frunte, și ce minte !, ei bine, acest bărbat, da, el, umblă pe sus, da, face pași mari, are picioare lungi și face pași mari, e puțin nervos, tremură, el caută ceva, oare ce ?, nu știu, nu spun încă, fiecare lucru la timpul său.*)

MACABEUS : Ce zice ? Ce ?

PARASCHIV : Un bărbat înalt umblă pe sus.

MACABEUS : L-a văzut el ?

INAMICUL (*Da, da, l-am văzut, de zece ori, zece degete pe mîini date o dată, și încă o dată, kruuu-ha-ha !, da, hm ! hmmm... l-am văzut cu ochiul acesta, da, cu*

ochiul cel negru, puneți mîna pe el, gîhhh, gîhhh, puneți mîna, hai.)

PARASCHIV : Vrea să punem mîna pe ochiul lui.

MACABEUS : Vrei să punem mîna pe ochiul tău ?

INAMICUL (*Da, da, ochiul e mare și rotund, heee-e !, cu el, cu acest ochi, da... ehe !, bate departe, pînă acolo, ba nu, pînă dincolo, ei bine, acel bărbat înalt, cu frunte înaltă, nu e singur, nu, el, dîgîdîg-dîgîdîg, așa, călărește.*)

PARASCHIV : Călărește ? (*Către* MACABEUS.) Bărbatul e călare.

INAMICUL (*Da, da, călărește pe ceva, pe ceva mare, pe ceva cu unu, doi, trei, patru picioare, poate cinci, dîgîdîg-dîg, e un animal cumplit, frîîî... frîîî.*)

PARASCHIV : Fornăie ?

INAMICUL (*Frîîî... da, are cap, și animalul are cap, are frunte, ai-ia-iai !, i-am văzut cu ochiul, da, cu ochiulețul drăguțul, ehe, gggîn-gggîn... ei trec repede, fîsss... ca o săgeată, repede, arcul, săgeata, zvîp !, săgeata a pornit, zvîp, altă săgeată, în piept, ehe, omul are o inimă mare, uriașă, el vrea ceva... iar calul-animalul, ehe-he-hehe... e alb, ca peretele, mai curat ca peretele... vai, vai, umblă pe sus, și prin aer, respirare de aer, ce bun e aerul.*)

MACABEUS (*Trăgînd de* PARASCHIV, *care urmărește fascinat mimica și pantomima* INAMICULUI.) : Zi și mie, zi și mie...

PARASCHIV : E călare pe ceva alb... care umblă prin aer... L-a văzut el, l-a văzut de multe ori... Calul e alb

ca peretele, trebuie să curățăm peretele... Vrea să tragem aer în piept... Unu... doi... (*Trag aer în piept.*)

MACABEUS : Și ce vrea ăla, ce vrea ?

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Ce vrea bărbatul...? (*Mimează și el : ăla înalt, călare pe animal, ce dracu' vrea, un' vrea să se bage ?*)

MACABEUS (*Părăsit.*) : Vreau și eu, vreau și eu !

INAMIĊUL (*În ce ? De unde să știu ? Aaaa... știu, toată lumea știe, el trece prin găuri, pe unde gîîîh... gîîîh-ah-aha... trece el ce vede ? ce vede ? ce ? numai găuri, iiii-la-la... a borteluit pămîntul, ia-ia, mîinile, sînt și ele... numai găuri, cinci degete, cinci găuri, dar ele, găurile... gata ! jap ! jap !, sînt prea multe, vai, clătinare din cap, vai, durere de burtă, vai, durere de inimă, de gît, de coaste, cîte coaste ?, durere de dinți, prea multă durere peste cele o mie de găuri, da, asta vede bărbatul călare.*)

MACABEUS : Spune-mi și mie, spune-mi și mie !

PARASCHIV : E urît, zice că e prea urît. Peste tot pe unde trece...

MACABEUS : Cine trece, cine ?

PARASCHIV : Tipul ăla cu calu'.

MACABEUS : Da' el de ce, de ce, de ce...? (*Plînge.*) Vreau să știu și eu.

INAMICUL (*Lipindu-se de* MACABEUS : *hî-hî-hî... îi trece mîna prin păr, cioc-cioc, în frunte, aici e totul, ai să știi, îi scutură brațul, așa, așa, huuu-hu !, îl*

îmbrăţişează, i se aşază în genunchi, îi îmbrăţişează picioarele, asta-i, hm ? hm ? pricepi ? ua ! ua ! urlet, tu, mîna în piept, eu, mîna în piept, ua ! ua !)

MACABEUS : Ce vrea ? Spune-mi ce vrea...

PARASCHIV : Nu mai ştiu. E nebun.

MACABEUS : Nu e nebun... Vrea să ne spună ceva... (*Către* INAMIC.) Nu-i aşa că vrei să ne spui ceva ?

INAMICUL : Îhî, Îhî.

MACABEUS : Ceva important pentru noi....

INAMICUL : Uah ! Uah !

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Vezi, vezi ? Nu ştii cum să-l iei...

INAMICUL : Hi-hi...

PARASCHIV : Mai bine mîncăm...

MACABEUS (*Către* INAMIC.) : Vrei să mîncăm ?

INAMICUL : Bu-hu-hu... E-he...

MACABEUS : Şi dup-aia ne zici totul... E ?

INAMICUL : Ha-ha ! Ha-ha-ha !

PARASCHIV : E nebun, e nebun... (*Rîs cumplit.*) Sîntem din nou împreună... Frica, orbul şi nebunul...

INAMICUL (*Violent : eu ? eu ? vă las dracului... mă urc pe trepte, sînteţi proşti, n-aveţi cap, cap, aici, tare, foarte tare, fui-fui, v-a zburat mintea, mă duc.*)

MACABEUS : Cum, cum ?

PARASCHIV : Vrea să plece.

MACABEUS : Nu, nu !

PARASCHIV : Stai să mănînci varza.

INAMICUL : Bine. (*Se duce și se prăbușește pe masă* ; *pare că plînge, umerii i se zguduie de plîns* ; *din acest moment al acțiunii,* INAMICUL *va pronunța și unele cuvinte* ; MACABEUS *și* PARASCHIV *nu vor observa niciodată acest lucru.*)

MACABEUS : S-a lăsat ?

PARASCHIV : S-a așezat la masă.

MACABEUS : Taie varza.

PARASCHIV (*Scoate varza și o așază pe masă* ; *cei trei încep să mănînce.*)

MACABEUS (*Mirosind-o.*) : Îhî !

INAMICUL (*Mirosind-o și el.*) : E grozavă. (*Apoi* ; *e așa, e... ca și cum ai trage aer în piept, ca și cum ai mirosi o floare.*)

MACABEUS : Vreau ! Vreau ! (*Umblă cu gura ca să apuce.*)

PARASCHIV : Na ! (*Îi dă în gură lui* MACABEUS ; *apoi ia și el.*) E bună !

INAMICUL : Uaaa ! (*Îi dă și el în gură lui* MACABEUS ; *ia și el* ; *extaz, jubilație.*)

MACABEUS : Ce chestie ! Ce chestie ! (*Primește cînd de la unul, cînd de la celălalt.*)

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : De unde ai furat-o ?

INAMICUL (*Iu-hu ! de acolo, de departe...*)

PARASCHIV : Mai sînt ?

INAMICUL (*Cîte vrei... plin, peste tot, una lîngă alta.*) : Multe !

PARASCHIV (*Către* MACABEUS.) : Zice că sînt multe, undeva unde știe el.

MACABEUS (*Nervos, molfăind.*) : Nu te-am întrebat ce zice !

(*Din acest moment al acţiunii, ritualul se stabilizează în felul următor ; ori de cîte ori va gesticula şi va scoate sunete guturale,* INAMICUL *se va adresa lui* PARASCHIV ; *ori de cîte ori va folosi cuvinte coerente,* INAMICUL *se va adresa lui* MACABEUS ; *cei doi nu vor observa această duplicitate comportamentală a* INAMICULUI.)

PARASCHIV : E-e ! (*Molfăie şi el.*) Trebuie să mai luăm.

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *da, da, eu, se bate cu degetul în piept, eu mă duc, ştiu tot, mă strecor, ihii-h ! adun eu...*) (*Către* MACABEUS.) Ştiu eu un loc. Aduc eu.

PARASCHIV (*Către* MACABEUS.) : Zice că el ştie locul. Aduce el multă...

MACABEUS (*Furios.*) : Da' mai lasă-mă, dracului, în pace ! Te-am întrebat eu ce zice ?

INAMICUL (*Către* PARASCHIV.) : Ruşinos, zău aşa, îl enervezi, tremură, nu vezi că n-are ochi ? (*Către* MACABEUS.) Te cam plictiseşte tipul ăsta, nu ?

MACABEUS (*Fără să ştie precis cui se adresează, dar răspunzînd în virtutea inerţiei.*) : Mă plictiseşte groaznic...

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : Trebuie să-l ierţi... E aproapele tău... (*Către* PARASCHIV : *hu-hu ! a fost bună... am o burtă... pune mîna pe burta*

mea... n-am mai mîncat de mult, ehe, așa o finețe, ca banul.)

PARASCHIV : Mă bucur că ți-a plăcut.

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *de acu'... una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte... zile pe săptămînă, ce mai, toată, un cerc mare, toată săptămîna, o să mîncăm tot așa...*)

PARASCHIV : Foarte bine.

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Ce zice ?

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : De-acu' o să mîncăm tot timpul așa...

PARASCHIV (*Către* MACABEUS.) : Zice că el o să ne facă de mîncare toată săptămîna...

MACABEUS (*Enervat de redundanță.*) : Bine, bine...

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : Ne culcăm ?

PARASCHIV (*Către* MACABEUS.) : Ce zice ?

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Zice că dacă nu vrem să ne culcăm...

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *acum, după masa asta, uhu !, cu burta asta mare, da, ar cam trebui, știi, două palme sub cap, să dormim... așa... sforrrr... frrîs... sfooorrr... înțelegi, măcar atîtica...*)

PARASCHIV (*Către* MACABEUS.) : Zice că măcar puțin ar trebui să dormim.

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : Ca să prindem puteri...

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Ca să prindă puteri...

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *că dacă nu dormim, haț, nu mai avem putere, ne clătinăm ca două degete*

care se clatină pe masă, uite, pîș-pîș, gluc... pîș-pîș, gluc... vezi ?, nu se pot ține... alunecă...)

PARASCHIV (*Către* MACABEUS.) : El nu se poate ține pe picioare dacă nu doarme.

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : Minte.

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Minți.

PARASCHIV (*Adormit ușor după masa copioasă.*) : De ce mint ?

MACABEUS (*Către* INAMIC) : De ce minte ?

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : Eu pot să stau și zece zile fără să dorm.

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Somnul e pentru el o bagatelă.

PARASCHIV (*Către amîndoi.*) : Eu mă culc.

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *așa, așa... du-te, dormi, visează... ceva mare, sfîîr, sfîîr... ceva subțire, finuț... ceva care pe limbă face fîst-fîst, ceva, ceva... ca de sticlă, prin care te vezi... și după aia, după, am să vă spun care este afacerea, cum stă treaba, înțelegi, ca la bani, eu, eu vă scot de aici, eu, da...*)

PARASCHIV : Tu ?

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *eu, eu vă duc de aici, știu eu unde, pîș-pîș... ca o mînă care se strecoară... ehe... ieșim din mirosul ăsta... buah !*)

MACABEUS (*Către* INAMIC, *trăgîndu-l de mînecă.*) : Cum ? Cum ?

INAMICUL : Vă scot de aici. Mîine vă scot de aici. Toată treaba s-a împuțit.

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Zice că ne scoate de aici.

PARASCHIV (*Căscînd.*) : Știu... Mi-e somn...

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *vrei să bei ceva, să duci o sticlă la gură, vrei, așa, o sticluță subțire, un firicel, vrei ?*)

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Ai tu așa ceva ?

INAMICUL (*Către* PARASCHIV : *am, eu ? se poate ? am... uite... scoate din buzunar o sticlă metalică, iată, ura ! îhîhîhî.*)

MACABEUS : Ce are, ce are ?

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : Am o dușcă, vrei o dușcă ?

MACABEUS : Vreau !

PARASCHIV (*Către* INAMIC.) : Ești grozav ! (*Către* MACABEUS.) E grozav, are o sticlă la el.

MACABEUS : Vreau și eu, vreau și eu !

PARASCHIV : Să ne facem praf !

INAMICUL : Așa, așa !

MACABEUS : Să bem ca niște porci !

INAMICUL : Mîine va fi o zi nouă... (*Către* PARASCHIV : *da, da... zvîc, peste gaura de sus... aer, aer, mult aer în piept...*) (*Către* MACABEUS.) I-am zis că mîine, gata, ne ducem de aici. Ne ducem și le spunem adevărul... (*Încet, la urechea lui* MACABEUS.) Că ei nu știu adevărul...

MACABEUS (*Către* PARASCHIV.) : Zice că mîine ne duce de aici, ne scoate... Că trebuie să le spunem adevărul...

PARASCHIV (*Trage o duşcă.*) : Aşa zice ?

INAMICUL (*La ureche, lui* PARASCHIV.) : Da, da... Trebuie să le spunem... Ei nu ştiu nimic, ei nici nu ştiu nimic, ei nu ştiu că se bat, ei nu ştiu pentru ce, de unde, cum... Nimic, nimic, nimic...

PARASCHIV (*Către* MACABEUS.) : Zice că noi trebuie să le spunem, că ei nu ştiu şi că toată chestia e foarte simplă... că dacă ar şti şi-ar vedea de treabă... Că-şi scot ochii unul altuia fără să ştie şi că de acu o să călcăm pe ochi...

INAMICUL (*Trage o duşcă, jubilează.*) : Da ! Da !

PARASCHIV (*În transă.*) : Mai zice că dacă noi ne ducem pe jos... aşa... cu trompeta subsuoară... ei or să ne vadă şi or să înţeleagă... Şi că ei nu ştiu nici să miroasă o floare... Că au una singură şi nici nu ştiu ce este ea, de fapt... dacă nu cumva e cîine...

INAMICUL (*În culmea jubilaţiei, le dă sticla pe rînd.*) : Aşa, aşa... Ba mai mult, mai mult decît atît, mai mult decît asta, mai mult... Hai, spune tot, spune tot, spune tot... (*Repetiţiile sale sînt obsedante, el depune un efort enorm pentru a pronunţa fiecare cuvînt, pare că într-adevăr devine mut, întrucît îi sînt luate cuvintele din gură.*)

MACABEUS (*Fără să-l asculte propriu-zis pe* PARASCHIV, *adresîndu-se lucrurilor, pereţilor, mîngîind diferite obiecte.*) : Ştiam, ştiam... (*Mîngîind masa.*) Şi pe tine te ştiam... (*Mîngîind scaunul.*) Şi pe tine, şi pe tine... (*Mîngîind peretele.*) Ce mai faci ? Ce mai faci ? Ce mai spui tu ? Unde e Paraschiv ?

PARASCHIV (*Privind în cu totul alt colț al încăperii, devenind orb, avînd tot timpul impresia că vorbește lui* MACABEUS.) : Sigur... Sigur... E liniște... E gata, s-a făcut rost de lumină, trebuie doar cărată pînă la ochi... Ne vom urca pe trei cai albi și ne vom duce sus de vom strînge cuțitele și topoarele tocite... Unde ești, Maco...? (*Are impresia că l-a găsit*; *pipăie o umbră.*) Zice că el are trei cai albi, pentru noi, sus...

INAMICUL (*Tot mai poticnit, chinuindu-se grozav pentru fiecare sunet.*) : Ttttrrreeeiii... Trei... Trei... (*Contorsionat, încercînd să ajungă la* MACABEUS, *în sfîrșit, atingîndu-l pe* MACABEUS.) Ce spune? Ce spune el? (*Arată către* PARASCHIV.)

MACABEUS (*Furios.*) : Nu știu! De unde să știu? Tot timpul vorbește... (*Plîngînd.*) Vorbește, vorbește... (*Îl pipăie pe* INAMIC.) Nasul... Gura... Ochiul... Hi-hi... Pe tine te văd... (MACABEUS *începe să vadă, în timp ce* PARASCHIV *orbește tot mai mult.*) Ia te uită... Îți văd și gîtul... Ai burtă? Îți văd și burta... Ce burtă subțire ai... Ia să văd palma... Îți văd și palma!

PARASCHIV (*Poticnindu-se prin cameră, căutîndu-l pe* INAMIC.) : Ce zice? Ce zice Maco?

MACABEUS : Ia te uită... Ai și puță... Hi-hi... (*Copilărește, extatic.*) Uite-l pe Paraschiv! (*Către* INAMIC.) Ce zice Paraschiv?

PARASCHIV (*Agățat de* INAMIC.) : Ce zice? Ce zice el? Ce zice Maco?

MACABEUS (*Care asurzeşte, agăţat de* INAMIC.) : Ce zice Chivi ? Ce zice ? Ce tot zice acolo ?

PARASCHIV : Nu mai văd, nu mai aud... Mi-e silă...

INAMICUL (*Către* MACABEUS.) : Zice că nu mai aude... că nu mai vede...

(PARASCHIV *va pipăi, mirat, obiectele din încăpere, pentru că nu le mai vede* ; MACABEUS *le va pipăi extaziat, pentru că le vede* ; INAMICUL *va alerga de la unul la altul.*)

PARASCHIV (*Pipăindu-l pe* INAMIC.) : Ia te uită ! Nu-ţi mai văd nasul ! Auzi ? Nu-ţi mai văd gura... Hi-hi...

INAMICUL (*Care începe să nu mai audă.*) : Zice că să nu se întîmple ceva cu caii...

PARASCHIV (*Pipăind masa.*) : Nu mai văd colţurile de la masă...

INAMICUL (*Lîngă* PARASCHIV.) : Zice că vom fi frumoşi, vom fi curaţi, că vom avea ciorapi curaţi... Vom umbla cu ciorapii curaţi peste tot şi le vom spune adevărul...

MACABEUS (*Pentru sine, extaziat în faţa lămpii de gătit.*) : O văd... Te văd... Te văd foarte bine... Eşti roşie...

INAMICUL (*Alergînd la* MACABEUS.) : Zice să ne grăbim... Să mergem chiar acum, să nu mai moară gorobeţii... degeaba...

PARASCHIV (*Mîngîind scaunul.*) : Nu ştiu cum se face... drăguţule... că nu te mai văd...

INAMICUL (*Alergînd la* PARASCHIV) : Zice că da, vrea, că mîine se vor aduna cu toții, își vor spăla mîinile și picioarele, vor mînca din aceeași pîine și vor mirosi iarbă... Zice că se vor lipi unii de alții și-și vor desface nasturii de la piept... ca să-i bată vîntul...

INAMICUL (*Alergînd, înnebunit, lîngă* MACABEUS.) : Zice că toți vor ieși cu mîinile goale din găuri și de după ziduri și că vor rîde... că-și vor ține femeile de țîțe și le vor bate cu cîte o floare peste cap...

INAMICUL (*Alergînd, buimac, lîngă* PARASCHIV.) : Zice că noi, că noi... chiar în seara asta... trebuie să cîntăm din trompetă... să dăm semnalul... să se afle că ochiul omului a zvonit și că s-a deschis...

INAMICUL (*Alergînd, rostogolindu-se, căzînd peste* MACABEUS.) : Zice că da, că vom cînta din trompetă, că vom da semnalul... pentru o mie de ani... pentru o mie de cai albi... Că le vom deschide ochiul cel negru cu floarea...

INAMICUL (*Alergînd la* PARASCHIV.) : Zice, da, zice... că noi... noi sîntem gata...

INAMICUL (*Alergînd la* MACABEUS.) : Zice că da, că el... el...

INAMICUL (*Alergînd la* PARASCHIV.) : Zice că...

INAMICUL (*Alergînd la* MACABEUS.) : Zice...

(MACABEUS *și* PARASCHIV *au făcut în acest timp ocolul camerei, fiecare în alt sens, unul mirîndu-se că*

vede, celălalt mirîndu-se că nu vede ; s-au ciocnit în faţa mesei ; se pipăie unul pe altul.)

INAMICUL (*Cînd la unul, cînd la altul.*) : Da, cu floarea, cu floarea... Vezi ? Vezi un loc negru, o gaură murdară ? De aici a plecat şi ochiul meu... la ceruri... (*Pioşenie.*) L-am slobozit într-o dimineaţă, ruşinat de cîte visasem cu el... Sînt prea mulţi... doi ochi... pentru un singur om... (*Meditativ.*) Prea multe mîrşăvii se pot visa... cu doi ochi... Fiecare ochi visează altă mîrşăvie, şi tu cum alegi, cum ? Cum să alegi dintre două urîturi ? (*Pauză. Personajele, fascinate de discursul* INAMICULUI. *Pare că însuşi urîtul se roteşte pe sus.*) Cum să alegi dintre o greaţă şi o scîrbă ? Ce să alegi ? Cum ? De ce ? (*Pauză. Linişte cumplită.*) Unde sînt orbitele tale, ca să ţi le spăl cu peria, ca să strălucească la soare ? Cîţi ochi ai scos tu ? (*Tăcere.*) Dar calul ţi l-ai îngropat ? Calul tău, care te-a adus pînă aici, ţi l-ai îngropat ? Nu e bine să-ţi laşi calul neîngropat... Pentru că te visează... (*Tăcere întrebătoare.*) Te visează urît şi începi să te înăbuşi prin somn.... (*Calul însuşi se zvîrcoleşte prin încăpere şi muşcă din urechea lui* PARASCHIV.) Da... Uite... Chiar acum se zvîrcoleşte prin încăpere şi muşcă din urechea ta... (PARASCHIV *se zbuciumă, cade pe jos, se zvîrcoleşte, urlă.*) Vreau să fiu judecat chiar acum ! Chiar în secunda asta ! (*Aşteptare. Secunda zbîrnîie prin aer.*) Vreau să mărturisesc tot ! (*Cuvîntul* tot *se desface din găoacea sa*

aeriană și plesnește pe buzele actorului.) Vreau să spun tot. Am în mine o bășică de venin... O port subsuoară... (*Pauză.* PARASCHIV, *îngenuncheat, încercînd să-și smulgă subsuorile.*) Eu am dat drumul șarpelui din cușcă! Eu i-am dat drumul! (*Zdrobit*; *bufnitură în spatele sălii*; *un șarpe uriaș trece printre rînduri, se uită în ochii fiecărui spectator și dispare în univers.*) N-am vrut să-i dau drumul, n-am vruuuut... (*Cîntînd, ca pe un psalm.*) Dar-să-vezi-cum-s-a-rugat-de-mine-și-mi-a-spus: dă-mi drumul, omule, și îți voi mînca inima, ca să nu te mai doară inima niciodată și să nu-ți mai clocească acolo veninul... (*Liniște neagră. Cuvîntul* NEGRU *trece prin aer cu majuscule.*) Și atunci i-am dat drumul! Și el... Haț! I-a halit și inima lui Macabeus... și inima calului pe care era suit Macabeus... și inima calului meu... pe care îl chema Vasile... și care s-a dus mai apoi și s-a spînzurat... Și fiecare om are un șarpe încolăcit în jurul gîtului și îi dă de mîncare și de băut și îl ține strîns la piept în timpul somnului... Și îi dă de mîncare din fiecare dumicat... Și... da! Și ce crezi tu? Că atunci cînd ai mîncat o pîine întreagă, chiar ai mîncat o pîine întreagă? Nu! Că ai mîncat numai o jumătate de pîine... Că jumătate ți-a mîncat-o șarpele, fără să știi... Că n-ai să știi niciodată cînd șarpele îți vrea răul și cînd îți vrea binele și cînd îți vrea răul... Că da... șarpele, el a sunat din trompetă atunci cînd a început măcelul... Șarpele a sunat... A sunat din gura lui

Macabeus, că Macabeus îşi ţine şarpele în gură... (*Pauză.* Macabeus – *penitent.*) S-au măcelărit şerpii între ei! Auzi? Auzi cum zvîcnesc? Uite-o! Uite o jumătate de şarpe pe masă! Uite cum zvîcneşte! Şi în pîine a fost un şarpe, şi tu l-ai mîncat... S-au măcelărit între ei, s-au înjumătăţit, şi apoi s-au înjumătăţit iar... Peste tot zvîcneau jumătăţi de şerpi. Bucăţi de şerpi, şerpişori mai mici, cozi şi capete, ochi, guri, limbi, veninul curge, feriţi-vă! Ahuuu! Macabeeeuuus... Paaaraaaschiiiv... Luaţi-mă în braţe, căci am călcat pe şarpe... pe şarpe... (*Şoptit.*) Pe şarpe. (*Tremurător.*) Pe şarpe? Nu e bine să te plimbi fără rost prin odaie... dacă nu vrei să calci pe şerpi... Au! Au! Paraschive! Eu am dat drumul şarpelui care s-a înjumătăţit, chiar în mîinile mele, de ură... Iar jumătăţile lui au început să se bată pînă s-au înjumătăţit iar... Şi toate acestea s-au bătut între ele pînă cînd au cucerit pămîntul... Ăsta a fost visul lor... Să cucerească toată iarba... (*Lovindu-se, autoflagelîndu-se.*) Nu trebuia să le dau drumul... Nu trebuia... Ce-am căutat eu acolo? Ce-am căutat eu în ziua aceea prin faţa cuştii?... Ce-am căutat? Oameni buni, jur că n-am vrut să le dau drumul! Mă plimbam numai prin faţa cuştii... Îmi plăcea să mă plimb prin faţa cuştii... Îmi plăcea locul ăla, şi atît... Că era soare... era curat... (*Brusc – naiv, plictisit.*) Mai bine mă culc... (*Pentru sine.*) Sau poate i-am dat drumul din plictiseală.... Asta e! Cred că mă plictiseam îngrozitor... He-he...

(INAMICUL *se agață, plîngînd, de* MACABEUS, *apoi de* PARASCHIV. *Brusc,* MACABEUS *își toarnă o cană plină cu apă și o bea pe nerăsuflate. Îi toarnă apoi lui* PARASCHIV *și apoi* INAMICULUI.)

MACABEUS : E nebun.

PARASCHIV : Cum ?

MACABEUS : E nebun. Mai bine mîncăm o pîine.

PARASCHIV : Cum ?

MACABEUS : Dar are dreptate. E nebun, dar are dreptate.

INAMICUL (*Iluminat.*) : Pîine, zici ? (*Scoate o pîine din nimic și o pune pe masă.*)

(*Cei trei privesc, fascinați, pîinea.*)

MACABEUS (*Mîngîind-o.*) : Pîine ?! E chiar pîine... ?

PARASCHIV : De unde ai, mă, pîine... ?

INAMICUL (*Fandosindu-se.*) : Am...

MACABEUS (*Atingînd sfielnic pîinea.*) : Pîine... pîine... Ce frumoasă e...

PARASCHIV : Nu se poate să fie pîine...

INAMICUL : E pîine, e pîine...

MACABEUS (*Pentru sine.*) : O fi pîine ?... N-o fi pîine ?

INAMICUL (*Speriat ușor.*) : E pîine, jur că e pîine... Pentru voi am adus-o.

PARASCHIV (*Atinge și el pîinea, cu sfințenie.*) : Ce moale e...

MACABEUS : Parc-ar fi o oaie...

PARASCHIV: Parcă e vie...

MACABEUS (*Către* INAMIC): Putem s-o mîncăm...? Chiar putem s-o halim?

INAMICUL (*Fericit.*): Da, da... O mîncăm toată. O ronţăim toată.

PARASCHIV (*Cu ochii în lacrimi.*): Parcă răsuflă... Zău... Ia pune puţin urechea... (MACABEUS *şi, apoi,* INAMICUL *îşi lipesc urechea de pîine.*) Nu?

MACABEUS: Da, parcă răsuflă...

INAMICUL: Parcă gîfîie puţin...

MACABEUS: Gata, îi dăm drumu'?

INAMICUL: O rupem în trei... Da? Unu, doi, trei... (*Îi numără pe cei prezenţi, inclusiv pe sine.*) Trei sîntem.

(*Cei trei au pus cu toţii mîna pe pîine; au ridicat-o în aer; pîinea, aproape să se frîngă; tensiune în gesturile celor care au cîte o mînă pe pîine.*)

INAMICUL (*Dintr-odată, revelat.*): Ia staţi!

(*Cei doi îl privesc tulburaţi, nemulţumiţi de întreruperea din ritualul voluptuos al ruperii pîinii.*)

PARASCHIV: Ce-i?

MACABEUS: Ce mai vrei?

INAMICUL: Ia staţi! Ia staţi puţin... De ce să mîncăm noi pîinea?

MACABEUS : Cum ?

PARASCHIV : Ce ?

INAMICUL : Zic : de ce să mîncăm noi pîinea ?

MACABEUS : De ce să n-o mîncăm ?

PARASCHIV : Ai spus că o mîncăm... De ce să n-o mîncăm... ?

INAMICUL : Zic : de ce să mîncăm pîinea și să nu mîncăm... masa ?

(*Stupoare totală* ; *nemișcare.*)

MACABEUS (*Își revine cu greu.*) : Ce-ai zis ?

INAMICUL : Zic : de ce să mîncăm pîinea și să nu mîncăm masa ?

PARASCHIV : Nu înțeleg.

INAMICUL : Cum nu înțelegi ? Hai să mîncăm masa. De ce să mîncăm pîinea ?

MACABEUS : Să mîncăm masa ?

INAMICUL : Da... Să mîncăm masa.

MACABEUS : Masa asta ?

INAMICUL : Da. Decît să mîncăm pîinea, mai bine să mîncăm masa...

MACABEUS : Aha !

PARASCHIV : Eu tot nu-nțeleg... De ce să mîncăm masa ?

MACABEUS : D-aia ! (*Pauză* ; *îl lasă pe* PARASCHIV *să se gîndească.*) Înțelegi acum ? Hai să mîncăm masa și să nu mîncăm pîinea.

PARASCHIV (*Încet, încet își ridică fața iluminată.*) : Masa ! Să mîncăm masa... zici...

INAMICUL (*Însuflețit.*) : Da, da... Să mîncăm o dată și masa...

MACABEUS : Așa e, zău. Mai bine mîncăm masa...

INAMICUL : Înțelegi ? Asta e soluția. Trebuie mîncată masa.

PARASCHIV (*Un gest de revelație.*) : Asta e !

INAMICUL : Ei ?... Ce ziceți ? O mîncăm ?

PARASCHIV : O mîncăm.

MACABEUS : O mîncăm.

INAMICUL : O mîncăm și ne culcăm. Și mîine ieșim la soare.

(*Cei trei mănîncă masa ; la început cu oarecare furie, o dezmembrează și rup din ea ca dintr-un vițel gras ; din cînd în cînd, cu lăcomie, își mai smulg unul altuia cîte o bucată ; apoi se așază fiecare pe jos și își mănîncă partea sa ; se privesc din cînd în cînd temători, pe sub sprîncene, fiecare păzindu-și bine partea de masă ; se șterg din cînd în cînd la gură, din cînd în cînd mai scuipă cîte o bucată mai dificilă ; masa dispare încet din mîinile celor trei ; pîinea a rămas pe jos, în mijlocul lor ; după ce termină fiecare de mîncat, se întind pe rogojini ;* INAMICUL *suflă în lumînare ; semiîntuneric ; lumina se cerne prin tavan și prin chepengul care e deschis ; se retrag și mai în adîncul încăperii, sprijiniți de pereți, la distanță unii de alții ; pauză ; fiecare își găsește ceva de făcut ;* MACABEUS *și-a aprins o țigară ;* PARASCHIV *își lustruiește trompeta ;* INAMICUL *fluieră încet.*)

MACABEUS: Ș-acum?

INAMICUL: Așteptăm.

MACABEUS: Crezi c-o să meargă?

INAMICUL: O să meargă.

(*Pauză.*)

PARASCHIV: Știi tu?

INAMICUL: Știu eu.

PARASCHIV: Știi tu drumurile?

INAMICUL: Știu toate drumurile...

(*Pauză.*)

MACABEUS: Mi-ar plăcea un loc cu iarbă... și cu o băltoacă...

INAMICUL: Știu eu o băltoacă... Și iarbă... Și brusturi...

MACABEUS: Și brusturi?

INAMICUL: Și brusturi... Mulți brusturi... Și mai e și un deal cu meri...

PARASCHIV: Meri? Ai văzut tu?

INAMICUL: Vă duc eu. Știu eu drumul...

(*Pauză.*)

MACABEUS: Auzi... Da' toporași... Toporași sînt?

INAMICUL: Nu ştiu... Să nu se fi trecut...

MACABEUS: Se poate să se fi trecut?

INAMICUL: Vedem noi.

(*Pauză.*)

MACABEUS: Auzi... Ş-o să se vadă cerul?

INAMICUL: O să se vadă.

MACABEUS: Mult?

INAMICUL: Tot.

MACABEUS: Tot cerul? Pe-o parte şi pe alta?

INAMICUL: Tot...

(*Pauză.*)

MACABEUS: N-am somn.

PARASCHIV: Nici eu.

INAMICUL: Ar cam trebui să dormim... oarecum... Să avem puteri...

MACABEUS: Mai e puţin şi se luminează...

INAMICUL: Dacă adormi, ai să te simţi mai bine... (*Îşi potriveşte culcuşul şi ia poziţie de somn.*)

(*Pauză.*)

MACABEUS (*Tresare.*): Hei!

PARASCHIV: Ce-i?

MACABEUS: Ai simțit?

PARASCHIV: Ce?

MACABEUS: Parcă s-a luminat puțin...

PARASCHIV: Taci... Vezi, poate poți dormi...

MACABEUS: Să văd.... (*Se întoarce și el de cîteva ori, își caută un loc bun de somn; respirație lentă.*)

(*Pauză.*)

MACABEUS (*Tresare iar.*): Hei!

PARASCHIV (*Care tot timpul își mîngîie trompeta.*): Ce mai e?

MACABEUS (*Privind spre chepeng.*): Parc-a răsărit o stea... O vezi?

PARASCHIV: O văd.

MACABEUS: Deci, am dreptate...

PARASCHIV: Ai...

MACABEUS: Vezi? (*Se așază la loc.*)

(*Pauză.*)

INAMICUL (*Care, de cîtva timp, fluieră încet melodia pe care o cînta* PARASCHIV *la trompetă; se oprește.*): Chiar a răsărit o stea?

PARASCHIV: A răsărit.

INAMICUL (*Aşezîndu-se pentru somn.*) : Să mă trezeşti cînd o să iasă soarele...

PARASCHIV : Te trezesc.

(*Pauză* ; MACABEUS *respiră ca un prunc* ; *după un timp,* INAMICUL *respiră, şi el, ca şi cum ar fi adormit* ; PARASCHIV *se ridică, face cîţiva paşi, bea apă, se uită la cer* ; *se întoarce, se aşază turceşte, oarecum între cei doi, formînd împreună cu trupurile lor adormite un triunghi* ; *îşi potriveşte trompeta şi începe să cînte uşor, nebănuit de uşor* ; *melodia urcă, tot mai viguroasă, pătrunde în fiecare lucru, răvăşeşte întunericul, fiecare fibră, fiecare celulă nervoasă* ; PARASCHIV *cîntă mult în felul acesta* ; *după un timp, în cadrul chepengului se vede o umbră ;* PARASCHIV *e prea preocupat de melodia sa* ; *umbra începe să coboare* ; *o coborîre extrem de înceată* ; *se profilează silueta unui soldat echipat complet şi cu o armă în mîini* ; SOLDATUL BINE ECHIPAT *coboară, stă, coboară, stă, coboară* ; *a ajuns jos* ; *e la cîţiva metri în spatele lui* PARASCHIV ; *aşteaptă* ; *ascultă* ; *îi descoperă şi pe cei doi dormind* ; PARASCHIV *cîntă, în transă ;* SOLDATUL BINE ECHIPAT *îşi potriveşte arma şi deschide focul* ; *rafale scurte ;* PARASCHIV *zvîcneşte, se rostogoleşte prin aer, rafala îl izbeşte de perete, sînge pe perete, cu ochii deschişi,* PARASCHIV *alunecă la pămînt, privindu-l pe* SOLDATUL BINE ECHIPAT ; *urmează* INAMICUL, *care este secerat prin somn sau în momentul în care încerca să se ridice* ; *zvîcnet, sînge, încremenire* ; MACABEUS *scoate un urlet, e secerat şi el de rafală,*

cade, se zvîrcolește, încă o rafală, se tîrăște spre SOLDATUL BINE ECHIPAT, *lăsînd în urmă o dîră de sînge, privește în fața sa, încremenește cu o mînă întinsă spre* SOLDATUL BINE ECHIPAT ; *pauză* ; *liniște* ; SOLDATUL BINE ECHIPAT *face un pas înapoi, vede lumînarea de pe masă, o aprinde ; apoi face înconjurul încăperii* ; *îi rostogolește, pe rînd, pe cei trei cu piciorul, îi caută de eventuale obiecte de valoare* ; *e silit să treacă de la unul la altul fără a putea lua nimic* ; *se hotărăște să urce scara* ; *mai aruncă o privire ; vede trompeta* ; *se întoarce, o ia, și-o pune sub centură și, cu automatul de gît, începe să urce treptele ; urcă încet, calm, plictisit* ; *ajunge aproape de chepeng* ; *pune mîna pe mînerul chepengului* ; *ÎN ACEST MOMENT, REIZBUCNEȘTE SUNETUL TROMPETEI* ; *brusc, venind din lucruri, din întuneric, din lumînarea de pe masă, din cadavrele celor trei, reizbucnește melodia, puternică, tremurătoare, triumfătoare, intrînd în toți porii și jupuind toate celulele nervoase* ; SOLDATUL BINE ECHIPAT *se sperie, se sperie cumplit de tot, face o mișcare de întoarcere, în această mișcare își scapă un picior, scara se prăbușește, soldatul își pierde echilibrul, alunecă de tot, chepengul cade și* SOLDATUL BINE ECHIPAT *rămîne agățat de chepeng, cu mitraliera la gît și cu trompeta după curea* ; *se zvîrcolește de cîteva ori, apoi se liniștește, strivit de melodia care ia în posesie universul* ; *ultima imagine* : SOLDATUL BINE ECHIPAT, *agățat de mînerul chepengului* ; *cele trei cadavre în sînge ; melodia, tot mai puternică, triumfînd peste specia umană.*)

ȘI CU VIOLONCELUL CE FACEM?

Piesă într-un act

Personaje:

BĂRBATUL CU VIOLONCELUL

BĂRBATUL CU ZIARUL

BĂTRÎNUL CU BASTON

DOAMNA CU VOAL, devenind DOAMNA CU VIOLONCELUL

Sală de așteptare. Scaune de-a lungul pereților. Într-un colț al încăperii, BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *cîntă, nu prea tare, la violoncel.* BĂTRÎNUL CU BASTON *pare că dormitează în scaunul său, cu ceafa sprijinită de perete.* DOAMNA CU VOAL *pare că ascultă muzica, transpusă.*

În apropierea ușii de la intrare – două umbrele lăsate deschise, să se scurgă apa.

Intră BĂRBATUL CU ZIARUL. *Își scutură umbrela de apă și o lasă lîngă celelalte, să se scurgă. Se scutură de apă, cercetînd încăperea cu privirile.*

BĂRBATUL CU ZIARUL : Puf ! Ce vreme !

(DOAMNA CU VOAL *și-a ridicat voalul și-l privește pe* BĂRBATUL CU ZIARUL. BĂTRÎNUL CU BASTON *deschide ochii, apatic.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *continuă să cînte netulburat la violoncel.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Frecîndu-și mîinile, căutînd un loc care să-i convină, adresîndu-se către toată lumea.*) : Așteptați de mult ?

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Schimbînd o privire cu* DOAMNA CU VOAL.) : De vreun ceas.

DOAMNA CU VOAL (*Cu întîrziere de o secundă.*) : De vreun ceas.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Aha. (*Scoate din buzunarul de la haină un ziar pe jumătate ud.*) Și, nimic ?

BĂTRÎNUL CU BASTON (*După o ezitare.*) : Nimic.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Abandonînd ziarul ud pe scaunul de alături.*) : Poftim ! Să mai cumperi ziare.

(*Pauză.* BĂRBATUL CU ZIARUL *pare să-l descopere, în sfîrșit, pe* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL. *Ascultă cîteva zeci de secunde, se ridică, se apropie de* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL, *face un gest ca și cum ar dirija, se întoarce, se așază lîngă* BĂTRÎNUL CU BASTON.)

BĂRBATUL CU ZIARUL : Dacă ține tot așa... o să avem inundații.

DOAMNA CU VOAL : Tot așa toarnă ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Tot.

BĂTRÎNUL CU BASTON : La mine e deja apă-n pivniță.

DOAMNA CU VOAL : Și la mine e umed.

(*Pauză.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *continuă să cînte repetitiv, obsedant.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Aplecîndu-se discret către cei doi și schițînd un gest către* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL.) : Dumnealui așteaptă și el?

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nu știm.

DOAMNA CU VOAL : Noi, de cînd am venit... dumnealui cîntă.

BĂRBATUL CU ZIARUL : De un ceas!

BĂTRÎNUL CU BASTON : De un ceas, da.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Și n-ați stat de vorbă cu el?

DOAMNA CU VOAL : Păi, nu l-am întrerupt, că nu s-a oprit deloc.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Și cîntă încontinuu, de un ceas!

BĂTRÎNUL CU BASTON : Încontinuu, da.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Hm. Asta-i ceva nou.

DOAMNA CU VOAL : Eu, cînd am venit, că eu am venit prima, dumnealui începuse deja.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Cînta singur!

DOAMNA CU VOAL : Cînta singur, era deja început.

(*Pauză.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON : Totuși... nu cîntă rău.

BĂRBATUL CU ZIARUL : A, nu.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Ne mai ține de urît.

DOAMNA CU VOAL : Eu, una, am uitat complet de timp.

(*Pauză.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *repetă obsedant aceeași bucată muzicală.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL : Păcat că nu știm ce cîntă.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Eu nu mă prea pricep, dar pare ceva cunoscut.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Și mie mi se pare c-am mai auzit.

BĂTRÎNUL CU BASTON ; O fi Händel...

BĂRBATUL CU ZIARUL : Händel sau Bach.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Händel sau Bach, precis.

DOAMNA CU VOAL : Exclus. Nu e nici una, nici alta.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Ș-atunci, ce e ?

DOAMNA CU VOAL : Poate să fie orice.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Aha ! Atunci, m-am lămurit.

DOAMNA CU VOAL : Păi, nu ?

(*Pauză.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *cîntă netulburat la violoncel.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON : Oricum, e interesant că execută fără partitură.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Da, nu e rău.

DOAMNA CU VOAL : Are totu'-n cap. Și ăsta-i un talent.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Taică-meu, săracu', știa să cînte la acordeon.. Da' văd că nu s-a transmis...

BĂTRÎNUL CU BASTON : Urechea muzicală rar se transmite.

(*Pauză.* BĂRBATUL CU ZIARUL *își desface ziarul pe jumătate ud și încearcă să citească.* BĂTRÎNUL CU BASTON *privește în gol.* DOAMNA CU VOAL *își pregătește o țigară pe care o înfige în vîrful unui țigaret.*)

DOAMNA CU VOAL : Nu se prea fumează aici, da'...

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Care nu se poate concentra să citească ziarul.*) : Fumați, doamnă, fumați. Acu', tot un drac.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Văd că le cam lungește dumnealui.

DOAMNA CU VOAL : Așa sînt compozițiile astea pentru coarde. Lungi.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Ăsta trebuie să fie oboi, nu ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Oboi sau violoncel.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Da. Una din două.

DOAMNA CU VOAL : A, nu ! E violoncel. Violoncel curat.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Violoncel...

DOAMNA CU VOAL : Absolut sigur.

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Către* BĂRBATUL CU ZIARUL.) : Violoncel, deci... (*Pentru sine.*) Tot e bine...

(*Pauză.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON : Stau şi mă întreb dacă nu cumva e plătit.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Credeţi că e plătit ?

BĂTRÎNUL CU BASTON : Altfel, nu-mi explic.

DOAMNA CU VOAL : De cine să fie plătit ?

BĂTRÎNUL CU BASTON : De ăştia...

DOAMNA CU VOAL : Eu nu cred că e plătit.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Atunci, nu mai înţeleg nimic.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Precis că e plătit. Nimeni nu cîntă aşa, de capul lui.

DOAMNA CU VOAL : Nu e sigur că e plătit. Poate că aşteaptă. Aşteaptă şi el, ca toată lumea.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Ş-atunci, de ce cîntă ? Nu poate să aştepte cum aşteaptă toată lumea ?

DOAMNA CU VOAL : De ce să nu cînte ? Eu fumez, dumneata citeşti, el cîntă.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Pe mine să mă iertaţi, eu nu găsesc asta normal. Ar cam trebui să facă o pauză.

DOAMNA CU VOAL : Pe mine, asta, că el cîntă, asta nu mă deranjează. Da' mi se pare c-a luat-o cam fals d-acu'...

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nu că e fals, da' se cam repetă.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Era mai bun la-nceput?

DOAMNA CU VOAL : Era, era. Dac-ar cînta ca la-nceput n-ar fi rău.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Eu, după părerea mea, ce e mult nu e bun chiar dacă nu e rău.

DOAMNA CU VOAL : Eu, dacă e muzică bună, pot să ascult zile în șir.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Ei, chiar zile în șir...

DOAMNA CU VOAL : De ce nu? Muzica bună te-nalță.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Să fim serioși. Cît poate să te înalțe? Pînă la urmă, tot înnebunești.

DOAMNA CU VOAL : Asta depinde de om.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Vă spun eu, doamnă, poate să fie și Beethoven... Te înalță cît te înalță și deodată, zbang!, te dă la pămînt! Și mai și surzești.

DOAMNA CU VOAL : Ce spui dumneata n-are nici o legătură.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Cum să n-aibă? Taică-meu, Dumnezeu să-l ierte, cînta la acordeon. Da' nu cînta tot timpul, și de obicei cînta în camera lui...

BĂTRÎNUL CU BASTON : Eu zic să-l rugăm să facă o pauză.

DOAMNA CU VOAL : Asta da. Să tacă măcar cinci minute.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Numai să nu se supere...

BĂRBATUL CU ZIARUL : Acuma... se supără, nu se supără, eu zic c-ar fi normal să facă o pauză.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Să mă duc să-i spun ?

DOAMNA CU VOAL : Mă duc eu dacă vreţi.

BĂTRÎNUL CU BASTON : A, nu, n-am nici o jenă. Mă duc eu.

(BĂTRÎNUL CU BASTON *se ridică şi se apropie de* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL. *Aşteaptă cîteva secunde lungi, dar* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *nu dă semne că i-ar fi remarcat prezenţa.* BĂTRÎNUL CU BASTON *bate uşor cu bastonul în podea. Nici o reacţie.* BĂTRÎNUL CU BASTON *bate mai tare cu bastonul în pămînt.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *se opreşte din cîntat şi îşi ridică privirile.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON : Fii bun... te-am ruga cu toţii... dacă nu te superi... fă şi dumneata o pauză.

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *îşi aşază arcuşul pe scaunul de alături, îşi scoate o batistă şi începe să se şteargă de sudoare.* BĂTRÎNUL CU BASTON se *întoarce la locul lui.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Şoptit.*) : A zis ceva ?

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nimic.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Întinzîndu-şi picioarele relaxat.*) : Uhuh ! Parcă-i alt aer.

DOAMNA CU VOAL : Ei ! Nu vorbiţi aşa, că poate se supără.

BĂRBATUL CU ZIARUL: De ce să se supere? E dreptul nostru să fie liniște. (*Către* DOAMNA CU VOAL.) Nu? Nimic mai înalt decît liniștea.

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *își împăturește batista, și-o pune în buzunar, își culege arcușul de pe scaun și reîncepe să cînte netulburat.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*După ce așteaptă încremenit cîteva secunde.*): A, nu, că asta e prea de tot!

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Pe jumătate amuzat.*): Înseamnă că e pornit rău.

DOAMNA CU VOAL: Oricum, parcă sună mai bine acum.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Sună tot ca dracu'.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Poate că n-a-nțeles ce i-ați spus.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Mie mi s-a părut c-a-nțeles.

DOAMNA CU VOAL: S-o fi supărat de comentarii...

BĂRBATUL CU ZIARUL: Da' ce mare lucru am comentat? Am spus și eu, ca omul...

DOAMNA CU VOAL: Unii sînt mai sensibili... Dumneata nu-i cunoști pe artiști... Nimic mai sucit ca artiștii.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Apoi, dacă asta se cheamă artist...

BĂTRÎNUL CU BASTON: E plătit din gros... Altfel nu se explică.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Nu i-ați spus ce trebuia, așa se explică.

BĂTRÎNUL CU BASTON : L-am rugat să facă o pauză, nu ? Ce altceva puteam să-i spun ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Trebuia să-i spuneţi să tacă de tot, asta trebuia să-i spuneţi. Să tacă şi să aştepte omeneşte.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Mie mi se pare că i-am vorbit omeneşte. I-am spus să facă o pauză.

DOAMNA CU VOAL : Păi, a făcut o pauză. S-a şters pe frunte. A făcut o pauză şi, în pauză, s-a şters pe frunte.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Se poate însă să fie şi surd.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Muzician surd ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Dacă te iei după cum cîntă, mai c-ar fi surd.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nu e surd, c-a auzit bastonul.

BĂRBATUL CU ZIARUL : A auzit sau l-a văzut. Poate că doar l-a văzut.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Uite ce e, mergi dumneata şi spune-i ce crezi şi cum ştii că-i mai bine de spus.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Ce să cred ? Cred c-ar trebui să se simtă.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Păi, du-te şi spune-i să se simtă.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Întinzînd o mînă.*) : Poftim, am început deja să tremur de nervi.

DOAMNA CU VOAL : O fi cîntînd pentru bani ! Unii cîntă prin gări pentru bani.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Are lîngă el vreo cutie de chetă? Vreo șapcă, vreo pălărie, ceva?

BĂTRÎNUL CU BASTON: Eu n-am văzut nici o cutie și nici o șapcă.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Pentru că nu v-ați uitat. Poate că are, da' nu v-ați uitat după ele și de aia nu le-ați văzut.

DOAMNA CU VOAL: Să mă duc să trag o raită, să văd?

(DOAMNA CU VOAL *se duce, dă tîrcoale în jurul* BĂRBATULUI CU VIOLONCELUL *și se întoarce.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL: Nimic, este?

DOAMNA CU VOAL: Nu, dar are niște pantofi de lac foarte frumoși.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Poate să-i oferim totuși niște bani, hm? Cît se dă de obicei?

DOAMNA CU VOAL: S-ar putea să se supere. Dacă n-are cutie acolo, înseamnă că nu cîntă pentru bani.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Atunci pentru ce cîntă, Dumnezeule mare?

BĂTRÎNUL CU BASTON: Cîntă pentru că-i place, d-aia.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Da' nu-i ăsta locul, domnule! Aici nu face fiecare ce-i place. Asta-i sală de așteptare. Aici se așteaptă, nu se cîntă.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Adevăru' e că nu scrie că-i interzis să se cînte la violoncel.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Nu-i interzis, da' se subînțelege.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Uite, află dumneata de la mine că în lumea asta nu se subînțelege nimic. Înțelegi?

Nimic nu se subînţelege. Scrie pe undeva că e interzis să cînţi la violoncel ? Scrie pe undeva că se subînţelege că e interzis să cînţi la violoncel ? Mai degrabă e interzis fumatul...

DOAMNA CU VOAL : Unde scrie că e interzis fumatul ? Eu nu văd să scrie nicăieri că e interzis fumatul.

BĂRBATUL CU ZIARUL : După cîte văd, aici nu e interzis nimic. D-aia ne-omoară dumnealui cu violoncelul.

(*Pauză. Nervozitate crescîndă. Melodia monotonă şi obsedantă pare că pătrunde, sîcîitoare, pînă la oase.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL : Nu, eu zic că trebuie să facem ceva. Doar n-o să putem aştepta toată viaţa în halul ăsta.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Mai ai puţină răbdare. O să obosească el pînă la urmă, că doar nu e de fier.

DOAMNA CU VOAL : Nu oboseşte. Ieri a cîntat toată ziua şi n-a obosit.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Aha ! Deci aţi fost şi ieri ! Deci a cîntat şi ieri !

DOAMNA CU VOAL : A cîntat de dimineaţă pînă seara. Dar parcă a cîntat mai bine, mai... aşa... Se distingea...

BĂRBATUL CU ZIARUL : Asta e formidabil ! Deci, a cîntat şi ieri !

BĂTRÎNUL CU BASTON : Atunci, precis e angajat. Dac-a cîntat şi ieri, atunci, precis e plătit şi angajat, şi e clar.

DOAMNA CU VOAL: Cine să te-angajeze pentru chestii din astea, să-ți poarte grija? Nu e, dom'le, e de capul lui.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Dar lume, lume era?

DOAMNA CU VOAL: Ca și azi.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Și ce-au făcut? A făcut careva ceva?

DOAMNA CU VOAL: Nu, pentru că, v-am spus, ieri a cîntat ceva mai bine.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Înnebunesc, zău... Cînd aud de chestia asta, că a cîntat ceva mai bine?!... Cît de bine putea să cînte, pe cuvînt... Asta-i absolut intolerabil, oricît de bine ar putea să cînte... Nici nu-i vorba de asta, dacă stăm să ne gîndim, nu? Poate să cînte genial, nu? Dacă nu face nimeni nimic, înseamnă că-și bate joc de noi.

DOAMNA CU VOAL: Eu vă spun numai cum a fost. Acum, dacă dumneavoastră vă aprindeți așa, înseamnă că n-ați înțeles nimic.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Ei, strig și eu, pentru că nu mai pot. Vedeți bine că aici nimic nu-i interzis. Dumnealui cîntă, dumneata fumezi, eu strig.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Hei! Eu zic să fim oameni și să-i spunem franc să tacă.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Sau să mai mute cortul. Să mai cînte și-n altă parte.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Exact. Du-te și spune-i, că poate pe dumneata te-nțelege mai bine.

BĂRBATUL CU ZIARUL: A, nu! Eu sînt prea nervos la treburi din astea. Eu, cînd îmi tremură mîinile, ştiu că e mai bine să nu mă bag. Poate se duce doamna, că tot i-a plăcut cum cîntă...

DOAMNA CU VOAL: Eu am fost să văd de cutie. Mie mi-ajunge.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Asta-i culmea, doar n-o să ne fie frică de el.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Dar nu vorbeşte nimeni de frică. Mie mi-e frică doar să nu-i fac vreun rău.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Eu chiar nu te-nţeleg acu'. Dumneata sufereai parcă cel mai rău. De ce nu te duci acu' să-i spui scurt ce ai de spus?

BĂRBATUL CU ZIARUL: Eu suferearn cel mai rău? Eu cred că suferearn la fel ca toată lumea. Doar n-o să stăm să măsurăm acu' cît suferea fiecare. Asta chiar mi se pare de neînchipuit, dumnealui îşi bate joc de noi, şi noi ne măsurăm care cît suferă.

DOAMNA CU VOAL: Hai, mergeţi odată şi spuneţi-i să tacă, pentru că m-am săturat şi de vorbărie, şi de toate.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Eu mă duc, dar aţi văzut bine că pe mine nu mă ascultă.

DOAMNA CU VOAL: Ba o să vă asculte, că l-aţi luat destul de bine şi prima dată.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Ciocăniţi puţin mai serios cu bastonul, ca să priceapă.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Da' vă-mprumut bastonul... poftim... ciocăniţi dumneavoastră dacă vă pricepeţi aşa de bine.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Furios.*) : Știți ce ? Eu îmi pun vată-n urechi și dumneavoastră faceți ce vreți... Ce să mai vorbim !?

(BĂRBATUL CU ZIARUL *scoate din buzunar o cutie care pare a fi de medicamente, extrage două miezuri de vată și începe să facă două cocoloașe mici, lucrînd nervos cu degetele.* BĂTRÎNUL CU BASTON *și* DOAMNA CU VOAL *îl privesc pe jumătate dezgustați, pe jumătate mirați.* BĂRBATUL CU ZIARUL *își înfundă cele două cocoloașe în urechi și privește triumfător în jur.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Pentru sine.*) : Ce oameni... Hm...

(BĂTRÎNUL CU BASTON *se ridică și se apropie de* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL. *Așteaptă cîteva secunde lungi și, cum acesta din urmă nu-l ia în seamă, lovește cu bastonul în podea. Nici o reacție.* DOAMNA CU VOAL *și* BĂRBATUL CU ZIARUL *privesc extrem de excitați către cei doi.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Lovind și mai tare cu bastonul în podea.*) *:* Nu te supăra...

(*Nici o reacție.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *cîntă preocupat, captivat, pasionat, absent.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Lovind secunde în șir cu bastonul în podea.*) : Da' încetează, dracului, odată !

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *se oprește din cîntat și ridică privirile mirate către* BĂTRÎNUL CU BASTON.)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Bate continuu cu bastonul, iritat ; cînd realizează că* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *s-a oprit din cîntat, rămîne secunde lungi cu bastonul în aer, paralizat ; după cîteva secunde de tăcere terifiantă, calm.*) : Mai înțelege-ne și pe noi... Sîntem, totuși, niște oameni...

DOAMNA CU VOAL (*Indignată.*) : Trei oameni !

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nu se poate în felul ăsta, nu te supăra... Ce-i mult nu-i bun... Gata... (*Se întoarce spre locul său, face cîțiva pași, dar se oprește la jumătatea drumului ; către* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL, *din nou.*) Încă o dată, te rog să nu te superi... Dar, pe cinstite acuma... Nu se poate aștepta așa...

(BĂTRÎNUL CU BASTON *își reocupă scaunul.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *își scoate batista și începe să se șteargă de sudoare.* BĂRBATUL CU ZIARUL *își scoate vata din urechi, rușinat.* DOAMNA CU VOAL *își lasă din nou voalul pe față. Tăcere lungă.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *își împăturește*

batista, și-o pune în buzunar și începe din nou să cînte transpus, pasionat.)

(*Pauză lungă.* BĂTRÎNUL CU BASTON *rămîne încremenit pe scaunul lui, cu ochii închiși.* DOAMNA CU VOAL *pufnește scurt în rîs, după care așteaptă consternată.* BĂRBATUL CU ZIARUL *își pune cocoloașele de vată înapoi în urechi.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Către* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Încercați să vă astupați urechile... (*Către* DOAMNA CU VOAL.) Să vă dau puțină vată? E mult mai bine așa...

DOAMNA CU VOAL : Știi ce? Mai slăbește-mă cu vata dumitale.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Ce strică să-ncercați? E mai bine. Tot se mai atenuează... (*Către* BĂTRÎNUL CU BASTON.) Să vă dau puțină vată?

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nu suport vată-n urechi. Niciodată n-am suportat așa ceva.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Vă obișnuiți imediat.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nu te mai obișnuiești la bătrînețe. Decît să-mi aud vata cum îmi foșnește în urechi, mai bine îl aud pe dumnealui.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Cum vreți. Da'-i infinit mai bine...

(*Pauză. Fiecare așteaptă într-o stare de paralizie, oarecum înfrînți. Treptat, expresia feței* BĂRBATULUI

CU ZIARUL *se transformă, urcînd de la o mină victorioasă şi regăsită spre o suferinţă debordantă.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Scoţîndu-şi cocoloaşele de vată din urechi, către* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Aveţi dreptate... Cam foşneşte... Ne-ar trebui nişte antifoane autentice.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Orice antifoane ţi-ai pune... Nu asta-i problema. Dumnealui e plătit să ne înnebunească, şi cu asta basta. Nu există antifoane în cazuri din astea.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Eu cred că e pur şi simplu nebun.

DOAMNA CU VOAL (*Îşi ridică voalul ca să-şi şteargă ochii de lacrimi.*) : Nebun sau maniac.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Ridicîndu-se, profund marcat de faptul că* DOAMNA CU VOAL *plînge.*) : Vai, doamnă, chiar aşa...

DOAMNA CU VOAL (*Plîngînd isteric.*) : Maniac, maniac... Nu mai e nimeni normal în zilele astea...

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Încearcă să-i şteargă lacrimile, ezită, apoi îi acoperă urechile cu palmele.*) : E mai bine ?

DOAMNA CU VOAL (*Afirmativ din cap.*) : Mulţumesc.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Către* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Ce naiba facem ? Ăsta chiar o să ne scoată din minţi pe toţi.

DOAMNA CU VOAL (*Eliberîndu-se delicat de palmele* BĂRBATULUI CU ZIARUL.) : Să-l scoatem afară... Pe bune... Să-l scoatem, pur şi simplu, afară...

BĂRBATUL CU ZIARUL: Să-l scoatem, dar...

DOAMNA CU VOAL: Doar sîntem trei! Nu? Noi sîntem trei, și el e unul singur...

BĂRBATUL CU ZIARUL: Sîntem noi trei, dar...

BĂTRÎNUL CU BASTON: Doamna zice bine, trebuie dat afară.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Eu aș fi fericit să-l văd afară, dar nu știu dacă... chiar avem dreptul să-l dăm afară.

DOAMNA CU VOAL: Nebunii trebuie dați afară. Clar.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Ei, nu e chiar sigur că e nebun.

BĂTRÎNUL CU BASTON: E nebun. Asta se vede cu ochiul liber.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Nu știu. Eu, chiar așa, să scot omu' în șuturi, nu mă bag. Poate că are și el niște drepturi. Eu mai bine zic să mergem toți trei să-i spunem clar, în față, să facă liniște.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Aha, acum nu-ți mai tremură mîna...

BĂRBATUL CU ZIARUL: Eu știu una și bună... Mie nu-mi place scandalul... Dacă mergem toți trei și-i spunem frumos...

BĂTRÎNUL CU BASTON: Mergem degeaba, să știi. Eu, acu', că am fost de două ori, știu ce spun.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Nu strică să încercăm. Măcar să vadă că sîntem trei.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Cum vreți, așa facem. (*Oferindu-i brațul* DOAMNEI CU VOAL.) Mergem, stimată doamnă? (*Către* BĂRBATUL CU ZIARUL,

arătîndu-i bastonul.) Baţi dumneata de data asta sau bat eu ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Nu, nu, bate dumneata... Mie chiar mi-e frică să iau bastonu-n mînă.

(*Cei trei se apropie de* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL, *şi* BĂTRÎNUL CU BASTON *începe să lovească în podea cu bastonul.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *cîntă netulburat.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Lovind continuu cu bastonul.*) : Opreşte-te, domnule, că sîntem trei.

DOAMNA CU VOAL (*Strîngîndu-i braţul* BĂTRÎNULUI CU BASTON.) : Mai tare, mai tare !

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Mai mult pentru sine.*) : Ce ordinar !

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Lovind continuu cu bastonul.*) : Cu dumneata vorbim, auzi ? Nu ne face să...

DOAMNA CU VOAL (*Izbind cu piciorul în pămînt.*) : Destul ! Destul !

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Tremurînd aproape.*) : Ce stîrpitură ! (*Brusc, cu ziarul înfăşurat, izbeşte în violoncel.*) Stop !

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *rămîne nemişcat. Tăcere profundă.*)

DOAMNA CU VOAL (*Pornită.*) : Monstrule !

BĂRBATUL CU ZIARUL : Gunoiule ! (*Mai izbeşte cu ziarul, de trei ori, violent, în violoncel.*) Taci ! Taci ! Taci !

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *se ridică în picioare, lent, uriaș, inexpresiv și amenințător prin rigiditatea sa.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Reculînd primul, cu ziarul în mînă ca o armă.*) : Ce vrei? Ce?

DOAMNA CU VOAL (*Trăgîndu-l în spate pe* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Vrei să dai? Dă! Huidumă!

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Către* BĂRBATUL CU ZIARUL.) : Poftim! Și mai ziceam să-l dăm afară. Cum să-l dai afară?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Dumneavoastră și cu doamna ziceați să-l dăm afară. Eu n-am zis să-l dăm afară.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Hm! Era s-o pățim.

DOAMNA CU VOAL (*Reculînd și trăgîndu-l mereu după ea pe* BĂTRÎNUL CU BASTON; *către* BĂRBATUL CU ZIARUL.) : Nu trebuia să-l loviți în violoncel. Asta stîrnește...

BĂRBATUL CU ZIARUL : De unde să știu eu că-l stîrnește? Am lovit ca să-l opresc, nu?

DOAMNA CU VOAL : Da, dar era vorba să dăm mai mult cu vorba.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Asta-i bună, da' ce, i-am stricat hărăbaia? (*Cu o ultimă rezervă de curaj defensiv, către* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL.) Ce, v-am stricat ceva?

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *se așază la loc, își scoate batista și începe să se șteargă de sudoare.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Fără adresă.*) : Nu i-am stricat nimic.

BĂTRÎNUL CU BASTON : E clar. Omul ăsta e periculos.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Desfăcîndu-și nodul cravatei.*) : Mă tem c-am exagerat și noi puțin…

DOAMNA CU VOAL : Măcar o fi-nțeles ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Să vedem… Poate că măcar de data asta tace.

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Se reașază, epuizat ca după o luptă*) : Iar se usucă ! Mă-ntreb ce are de asudă-n halul ăsta.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Eu presimt că de data asta o să tacă.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Dumneata, iartă-mă că ți-o spun, presimți prost tot ceea ce presimți. O să vezi că o să-nceapă iar.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Dacă-ncepe iar, eu îi smulg măgăoaia și i-o arunc pe fereastră.

DOAMNA CU VOAL : Hai să-l mai lăsăm în plata domnului. Chiar că l-am luat prea în serios.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Oricum, d-acuma, e prea tîrziu… Chiar dacă tace, tot e periculos.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Dacă tace, înseamnă că nu-i chiar așa periculos. Cine știe, poate că și noi l-am deranjat și nu ne-am dat seama.

DOAMNA CU VOAL : Ei, nu ! Cu ce l-am putut deranja noi ? Poți să-mi spui cu ce l-am deranjat noi pe dumnealui ?

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Tare, intrînd joc; replică prostească, mai mult pentru a vorbi.*) : Pe călcîi, ca pe Ahile... Ha-ha...

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Vorbind și el din ce în ce mai tare.*) : Nu vă faceți iluzii, doamnă... Asta nu mai e o lume care să se simtă.. Altădată, cum tușeai puțin, toată lumea se simțea... Nici nu trebuia să vorbești, schițai un gest, deschideai puțin gura... (*Urlînd.*) Era bun-simț, erau de toate...

DOAMNA CU VOAL (*Strigînd cumva isteric.*) : Se purtau jupoane!

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Dement.*) : Portjartiere!

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Urlînd din toate puterile.*) : Taică-meu cînta numai în camera lui! Singur! Noaptea! Numai noaptea! Și nimeni n-a știut niciodată! Nimeni! Numai eu! Numai eu!

DOAMNA CU VOAL (*Lovind cu picioarele în pămînt.*) : Și la noi! Cînta numai fanfara... În parcul municipal... Și numai duminica... (*Țipăt apoplectic.*) Numai duminica! Numai duminica!

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Se asociază acestui strigăt de protest.*) : Numai duminica! Numai duminica!

(BĂRBATUL CU ZIARUL *își folosește ziarul făcut sul ca pe o trompetă și începe să facă pe omul-orchestră, în timp ce* DOAMNA CU VOAL *și* BĂTRÎNUL CU BASTON *continuă să strige.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON : Uite că-i adevărat. Acu' chiar că ar trebui să-i aruncăm violoncelul pe fereastră. Tot ai spus că ar trebui să-i aruncăm violoncelul pe fereastră. N-ai vrea dumneata să-i arunci violoncelul pe fereastră ?

DOAMNA CU VOAL : Păcat de violoncel, că mi se pare destul de bun.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Eu, ca să fiu cinstit, eu încep să mă tem de omu' ăsta.

DOAMNA CU VOAL : Cel mai bine ar fi să-i facem în ciudă.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Doamnă, dumneavoastră sînteţi de-o gentileţe infernală...

DOAMNA CU VOAL : Nu, că dacă punem la inimă, chiar că înnebunim. Trebuie ignorat. Trebuie răspuns cu aceeaşi monedă.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Apoi, eu sînt prea bine educat ca să mă apuc să cînt la violoncel...

DOAMNA CU VOAL : Să vorbim mai tare ! Prea am vorbit în şoaptă.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Şi credeţi că asta o să-l deranjeze cu ceva, dacă vorbim noi mai tare ? Pe ăsta nu-l deranjează absolut nimic, putem noi să strigăm de-a binelea...

DOAMNA CU VOAL (*Vorbind tare.*) : Măcar să încercăm... Ceva, undeva, cîndva, tot o să-l calce pe nervi. Nu se poate să n-aibă şi el un loc unde să-l călcăm pe nervi.

BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *rămîne şi el nemişcat, cu arcuşul în aer.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Realizînd, după cîteva secunde, că a rămas singurul care cîntă, se opreşte şi el.*) : Ce-i ? Ce vă uitaţi aşa ?

(*Pauză lungă. Toată lumea îl priveşte în tăcere.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *pare că oftează – sau poate doar îşi trage mult aer în piept – şi reîncepe să cînte la violoncel.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Total dezorientat.*) : Ce v-a apucat ? Ce-i asta ?

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Mohorît.*) : Nimic. Ascultam şi noi.

(BĂTRÎNUL CU BASTON *scoate o batistă şi începe să se şteargă de sudoare. Tăcere lungă pe fondul temei interpretate la violoncel.*)

DOAMNA CU VOAL (*Timid, încremenită în picioare pe scaun*) : Ş-acu' ce facem, sau nu mai cîntăm ?

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Acru, arătînd spre* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Să cînte dumnealui, că e foarte, foarte bun.

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Obosit, aşezîndu-se.*) : Ei, nu sînt eu chiar foarte bun...

DOAMNA CU VOAL (*Lovind cu picioarele tot mai tare în pămînt.*) : Numai duminica! Numai duminica!

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Lovind cu bastonul în pămînt.*) : Numai duminica! Numai duminica! (*Acompaniindu-l şi pe* BĂRBATUL CU ZIARUL.) Ta-ta-ta-ta! Numai duminica! Ta-ta!

DOAMNA CU VOAL : Aşa! Aşa! (*Brusc, începe să cînte cu o voce destul de educată, de soprană.*) O sole mio... o sole mio... O sole mio...

(*Dezlănţuire totală.* BĂRBATUL CU ZIARUL *tropăie şi face pe trompetistul cu ajutorul ziarului,* DOAMNA CU VOAL *se urcă pe un scaun şi urlă în disperare acelaşi „o sole mio...", iar* BĂTRÎNUL CU BASTON *începe să bată la baterie pe marginea unui scaun.*

BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *continuă să cînte la violoncel, concentrat, pasionat, netulburat. În culmea dezlănţuirii,* BĂTRÎNUL CU BASTON *scoate o muzicuţă din buzunar şi continuă să participe la concertul infernal, cîntînd îndrăcit, din muzicuţă, o melodie ritmată cu ecou* western, *dansînd în acelaşi timp.*

După încă vreo cîteva zeci de secunde de infern muzical colectiv, BĂRBATUL CU ZIARUL se *opreşte contrariat, urmărindu-l nemişcat pe* BĂTRÎNUL CU BASTON. DOAMNA CU VOAL *mai repetă de cîteva ori acelaşi isterizant „o sole mio", după care se opreşte şi ea, urmărindu-l pe* BĂTRÎNUL CU BASTON.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Cine știe cu ce l-am deranjat. Pe unii îi deranjează muzica, pe alții îi deranjează tăcerea. Sînt oameni și oameni. Trebuie judecat și-așa, și-așa.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Hai, domnule, nu-i mai găsi scuze, că nu-i cinstit ce-a făcut.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Nu-i caut eu scuze, dar... mă gîndesc și eu...

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *își pune batista în buzunar și începe să cînte din nou, concentrat, pasionat, senin.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON: Tocmai ce ziceam... Nu, acum e limpede, ori noi, ori el...

BĂRBATUL CU ZIARUL: Fantastic! Absolut fantastic! E prima oară-n viață cînd mi se-ntîmplă așa ceva. Phu!

DOAMNA CU VOAL: Și nici măcar nu știm dacă e surd.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Ce mai contează dacă e surd sau nu? Chiar și un surd ar fi înțeles...

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Sufocat de suferință și de neputință.*): Și e și laș pe deasupra! Laș! (*Către* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL.) Ești un laș! Laș! (*Către ceilalți.*) Incredibil. Absolut incredibil. Și taică-meu cînta, dar se-nchidea singur în camera lui... Rar dacă-l auzea cineva... (*Agitîndu-se ca într-o cușcă.*) Zău, parcă nu-i adevărat...

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Adresîndu-se mereu* DOAMNEI CU VOAL.) : Şi văd că are şi muzicuţă... (*Pauză scurtă. Către* BĂTRÎNUL CU BASTON.) De unde aveţi muzicuţa ?

BĂTRÎNUL CU BASTON : E de mult. E veche, e din familie.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Din familie... Aveaţi muzicuţă în familie...

BĂTRÎNUL CU BASTON : Şi ce dacă aveam muzicuţă în familie ? Parcă spuneai că şi tatăl dumitale avea acordeon.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Da, da' eu nu umblu cu acordeonul în buzunar... (*Îşi întoarce buzunarele pe dos.*) Poftim, eu sînt curat. Şi n-am nici ureche şi nici voce de soprană, ca dumneaei...

DOAMNA CU VOAL : Ştii ce, pe mine să mă laşi în pace ?! Înţeleg, că dumnealui are muzicuţă... Bun, are muzicuţă, se vede, da' de mine să nu te legi.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Lasă că văd că aveţi o voce destul de educată.

DOAMNA CU VOAL : Ha ! Educată ! N-am mai cîntat de nu ştiu cînd.

BĂRBATUL CU ZIARUL : În orice caz, vocea spune totul.

DOAMNA CU VOAL : Ce spune, domnule, vocea mea, ce spune ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Ştiţi dumneavoastră ce spune. Ştiţi dumneavoastră, împreună, toţi. Pe mine nu mă puteţi prosti, că nu sînt de azi şi nu sînt nici de ieri. Că nu degeaba s-a oprit şi dumnealui...

BĂTRÎNUL CU BASTON : Cine s-a oprit, cînd s-a oprit?

DOAMNA CU VOAL (*Către* BĂRBATUL CU ZIARUL, *arătînd către* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Nu la mine s-a oprit! Nu la mine! La dumnealui s-a oprit!

BĂTRÎNUL CU BASTON : Cine s-a oprit, că eu nu văd că s-a oprit.

DOAMNA CU VOAL : S-a oprit, s-a oprit, da' n-ați băgat de seamă.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Erați, cum se zice, transpus.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Unde, domnule, eram transpus? Ce vorbe-s astea? Văd c-am ajuns să aiurăm cu toții.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Eu nu aiurez, pardon. Da' tot nu e rău că s-a oprit, că e preferabilă, nu?, muzicuța.

DOAMNA CU VOAL : Ziceam eu mai înainte că dinte pe dinte se scoate, asta e scris, întotdeauna.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Către* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Mai încercați un pic, acum, că s-a lăsat prins... Că văd că altă soluție nu e.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Da' chiar s-a oprit? Zău?

DOAMNA CU VOAL : Sau poate vrea dumnealui să mai schimbe, să încerce la muzicuță.

BĂTRÎNUL CU BASTON : A, nu, eu nu dau lucrul ăsta din mînă. Eu, altă gură pe unde cînt eu, eu nu suport.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Atunci o să ne omoare el, încetul cu încetul.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Nu ştiu… Ce să spun ? Nu-mi vine, totuşi, să-i dau muzicuţa.

DOAMNA CU VOAL : Daţi-i-o, domnule, daţi-i-o, dracului, să scăpăm. Dac-a tăcut, înseamnă c-a vrut-o. S-a văzut în ochii lui c-a vrut-o, i-am văzut eu pe faţă.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Credeţi c-a vrut-o, pe bune ?

DOAMNA CU VOAL : A vrut-o, l-am văzut eu cum îi fulgera faţa. Absolut c-a vrut-o. (*Către* BĂRBATUL CU ZIARUL.) Nu ? Este c-a vrut-o ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : A vrut-o, bestia, a vrut-o.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Apoi, să ştiţi că este ultima oară cînd mai încerc.

(BĂTRÎNUL CU BASTON *se apropie de* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL, *secondat la cîţiva paşi de ceilalţi doi.* BĂTRÎNUL CU BASTON *îşi scutură întîi muzicuţa de salivă, după care i-o întinde decis* BĂRBATULUI CU VIOLONCELUL.)

BĂTRÎNUL CU BASTON : Poftim ! Ia-o. (*Nici o reacţie.*) Ia-o, domnule, gata ! Ia-o şi p-asta.

(BĂTRÎNUL CU BASTON *rămîne cu mîna întinsă.* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *continuă să cînte, netulburat, la violoncel.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON : Hai, ia-o şi să terminăm. (*Pauză.*) Mă auzi ? (BĂTRÎNUL CU BASTON *cîntă cîteva*

secunde la muzicuță, pentru a-i atrage atenția celuilalt.) Poftim, dacă-ți place... E a dumitale, poftim. (*Pauză.*) Vorbește, omule, o vrei sau nu? (*Pauză.*) Hai, nu mă ține cu mîna întinsă... (*Cîntă din nou la muzicuță, pentru a-i atrage atenția.*) Vrei să-ncerci? Ia-o!

DOAMNA CU VOAL (*Din spatele* BĂTRÎNULUI CU BASTON.): Ia-o, că nu-ți facem nimic.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Ia-o!

DOAMNA CU VOAL: Ia-o!

BĂTRÎNUL CU BASTON: Ia-o!

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *continuă să cînte tremurînd. Brusc, îi apar lacrimi în ochi și continuă să cînte cu lacrimile șiroindu-i pe față.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Învins; întorcîndu-se către ceilalți doi.*): Ăsta nu e om.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Jucîndu-se, la spate, cu ziarul ud, ca și cum ar avea un baston de cauciuc.*): Trebuie omorît.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Nu știu. Faceți ce vreți, da' ăsta nu e om.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Nu, e limpede. Trebuie omorît.

DOAMNA CU VOAL (*Disperată.*): Păi, nu vedeți că plînge? Cum să omori un om care plînge?

BĂTRÎNUL CU BASTON: Unde plînge?

DOAMNA CU VOAL: Plînge! Plînge!

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Apropiindu-se și mai mult de fața* BĂRBATULUI CU VIOLONCELUL *și punîndu-și un monoclu.*) : Chiar plînge ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Eu nu văd că plînge...

DOAMNA CU VOAL : Plînge, plînge... (*Întinde mîna, culege cu două degete cîteva lacrimi de pe fața* BĂRBATULUI CU VIOLONCELUL *și-și întinde degetele umezite spre* BĂRBATUL CU ZIARUL.) Poftim.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Își umezește la rîndul lui degetele și încearcă să vadă dacă stropul de materie are miros.*) : Imposibil.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Ba da, domnule, pare să se smiorcăie.

BĂRBATUL CU ZIARUL : Simte că i-a sunat sfîrșitu', d-aia plînge.

DOAMNA CU VOAL : Săracul...

BĂTRÎNUL CU BASTON : Ce facem, îl mai omorîm sau nu ?

DOAMNA CU VOAL : Să-l lăsăm să fugă, nu vreți ? (*Trăgîndu-l de mînecă pe* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL.) Hai, fugi ! Fugi !

BĂRBATUL CU ZIARUL : Unde să fugă, că n-are nici măcar umbrelă.

DOAMNA CU VOAL (*Sfîșiată, impresionată, trăgîndu-l mereu pe* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL.) : Hai, du-te ! Du-te. Ia umbrela mea și du-te.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Poate s-o ia și p-a mea, dacă vrea.

BĂRBATUL CU ZIARUL: Să le ia pe toate! Să le ia absolut pe toate.

DOAMNA CU VOAL (*Trăgîndu-l spre ușă pe* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL, *care pare acum îmbătrînit, terminat, dar continuă să cînte.*) : Hai, ia-ți umbrelele astea și du-te... Ia-le pe toate, auzi?... Ți le dăm pe toate...

(BĂRBATUL CU ZIARUL *închide umbrelele și i le înfige la subsuoară* BĂRBATULUI CU VIOLONCELUL, *care continuă să cînte la violoncel.* BĂTRÎNUL CU BASTON *deschide larg ușile. Afară e noapte, plouă torențial, din cînd în cînd tună și fulgeră.*

DOAMNA CU VOAL *îl împinge afară pe* BĂRBATUL CU VIOLONCELUL, *în timp ce* BĂRBATUL CU ZIARUL *ridică mereu umbrelele care alunecă și i le așază la subsuoară* BĂRBATULUI CU VIOLONCELUL.)

BĂRBATUL CU ZIARUL: Ia-le.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Pune-i-le.

DOAMNA CU VOAL: Dă-i-le.

BĂTRÎNUL CU BASTON: Încet.

DOAMNA CU VOAL: Hai, hai!

BĂRBATUL CU ZIARUL: Ține mai strîns. Ține mai strîns.

(BĂRBATUL CU VIOLONCELUL *este împins afară numai cu arcușul în mînă și cu umbrelele la subsuoară.*

Violoncelul a rămas în brațele DOAMNEI CU VOAL. *În sfîrșit, liniște.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Care trage ușile, dar nu le mai poate închide ermetic.*) : Doamne-Dumnezeule, bine că s-a terminat.

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Care își desface ziarul.*) : Poftim, acuma l-am udat de tot.

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Încercînd să închidă ușile, oarecum mirat că acestea au devenit parcă mai înguste, sau mai largi, sau mai înalte.*) : Păi, cu vremea asta, nu te mai miri de nimic.

DOAMNA CU VOAL (*Timid.*) : Și cu violoncelul ce facem ?

(BĂTRÎNUL CU BASTON *mai încearcă de cîteva ori să închidă ușile, după care le abandonează ușor întredeschise. Fulgerele de afară vor proiecta pe perete umbra* DOAMNEI CU VOAL, *care se va mișca de colo colo cu violoncelul în mînă.*)

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Abandonîndu-și ziarul ud, care pare că s-ar fi lipit pur și simplu de degete.*) : Păcat. Nici n-am apucat să-l citesc ca lumea...

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Așezîndu-se pe scaun, respirînd puternic.*) : Ei, acu'... parcă mai merge.

DOAMNA CU VIOLONCELUL (*Apropiindu-se fantomatic.*) : Dar cu violoncelul ce facem ?

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Reușind să se debaraseze cu greu de ziarul ud.*) : Parcă-i alt aer!

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Care n-o vede, n-o aude pe* DOAMNA CU VIOLONCELUL.) : Se poate trăi.

DOAMNA CU VIOLONCELUL (*Ușor disperată.*) : Dar cu violoncelul ce facem?

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Se așază pe un scaun și-și întinde picioarele pe un altul.*) : Oh, săracu' taică-meu, să fi trăit el să vadă toate astea...

DOAMNA CU VIOLONCELUL (*Alunecînd spre* BĂRBATUL CU ZIARUL.) : Dar cu violoncelul ce facem?

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Scoțînd din buzunar un ghemotoc de hîrtie unsuroasă.*) : Vreți o bucățică de halva?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Halva? N-am mai mîncat halva de nu știu cînd.

BĂTRÎNUL CU BASTON : E-a-ntîia... (*Molfăind.*) Da' văd că le toarnă bine...

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Molfăind.*) : O s-avem apă-n pivniță, să vedeți... Or să dea fîntînile p-afară...

DOAMNA CU VIOLONCELUL : Dar cu violoncelul ce facem?

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Care nu o aude și n-o vede, nici el, pe* DOAMNA CU VIOLONCELUL; *lingîndu-și degetele.*) : Bună.

(*Pauză.* DOAMNA CU VIOLONCELUL *alunecă de la unul la altul, dar, treptat, întrebarea ei obsedantă și neauzită se va orienta spre sală.*)

DOAMNA CU VIOLONCELUL : Dar cu violoncelul ce facem ?

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Către* BĂRBATUL CU ZIARUL.) : Huh, acu' chiar că parc-aș ațipi puțin...

BĂRBATUL CU ZIARUL : Ațipiți, ațipiți... Vă scutur eu dacă e cazu'...

(*Pauză.* DOAMNA CU VIOLONCELUL *traversează sala de așteptare spre* BĂRBATUL CU BASTON.)

DOAMNA CU VIOLONCELUL : Dar cu violoncelul ce facem ?

(*Pauză.*)

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Visător.*) : Și cînd te gîndești cît ne-a chinuit...

BĂRBATUL CU ZIARUL (*Care simte că-l trage un curent de aer rece la picioare.*) : Eu am spus de la-nceput... (*Se duce și încearcă să închidă, și el, ușa.*) Trebuie luat din scurt. (*Nu reușește să închidă ușa. Ziarul ud i se lipește de picioare.*) Pîn' la urmă, tot cum am spus eu a fost.

DOAMNA CU VIOLONCELUL (*Alunecînd spre el, tot mai disperată.*) : Dar cu violoncelul ce facem ?

BĂTRÎNUL CU BASTON (*Meditativ, poate pe jumătate ațipit.*) : Și acum, cînd te gîndești... parcă nici n-a fost... S-a dus, s-a evaporat.. Ce e și omul ăsta...

DOAMNA CU VIOLONCELUL (*Întorcîndu-se spre* BĂTRÎNUL CU BASTON.) : Dar cu violoncelul ce facem ?

BĂRBATUL CU ZIARUL : Un grăunte. Un nimic. (*Făcîndu-și mereu de lucru cu ușa, ușor intrigat că nu se închide.*) Numai că uite că se poate.

BĂTRÎNUL CU BASTON : Și o să stea și ploaia pînă la urmă.

BĂRBATUL CU ZIARUL : A, o să stea. Precis o să stea.

(BĂTRÎNUL CU BASTON *zace în scaunul său, pe jumătate ațipit,* BĂRBATUL CU ZIARUL *își face de lucru cu ușa,* DOAMNA CU VIOLONCELUL *se oprește la mijloc și se întoarce ușor spre sală.*)

DOAMNA CU VIOLONCELUL : Și cu violoncelul ce facem ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE

Poem în două părți

Personaje:

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE

ȘEFUL GĂRII

CASIERUL

HAMALUL

IOANA

Decor: peronul unei gări, după ploaie.

PARTEA I

Pe scenă e semiîntuneric. În stînga scenei, într-un fotoliu-leagăn, stă ȘEFUL GĂRII. *În timp ce spectatorii își ocupă locurile în sală,* ȘEFUL GĂRII *se leagănă ușor și fumează. După ce sala se liniștește, personajul se ridică și începe să se plimbe ușor de-a lungul peronului. Privește în sală și se adresează sălii, în chip de prezentator.*

ȘEFUL GĂRII: Totul a început într-o după-amiază de toamnă, după ploaie. Îmi amintesc bine că am ieșit cu toții afară, ca să vedem cum arată aerul după ploaie. Bruno stătea călare pe banca din fața ghișeului și tot amesteca blestematele acelea de zaruri. (*Lumină pe locul unde stă* CASIERUL.) Grubi se întinsese pe căruciorul de cărat bagaje și părea că dormitează. (*Lumină pe locul unde stă* HAMALUL.) Eu mă legănam și-mi fumam ultima țigară din ziua aceea. (ȘEFUL GĂRII *se reașază în fotoliul-leagăn.*) Ioana lipsea. Dar cred că ne pîndea de undeva, de prin bucătăriile ei. Atunci a apărut el...

Treptat, scena s-a luminat pînă la iluzia unei după-amiezi blînde. Peronul e încă ud. De pe acoperişul gării se scurg picături de apă. Impresia unei ploi repezi, care tocmai a trecut, şi a soarelui care a ieşit din nori de cîteva minute. Pe acest fond calm şi relaxat apare CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE. *Este uşor neliniştit, parcurge de cîteva ori peronul dintr-un capăt în altul, se opreşte, încearcă să ghicească sensul lucrurilor, îşi reia mersul agitat. În sfîrşit, observă ghişeul deasupra căruia scrie CASA. Se apropie de* CASIER, *care se joacă netulburat cu zarurile pe banca din faţa ghişeului.*

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Frămîntîndu-se, către* CASIER.) : Nu vă supăraţi... dumneavoastră...

CASIERUL (*Îşi ridică ochii pentru o secundă.*) : Hm ! (*Îşi reia jocul.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Pierdut.*) : Ştiţi... eu... aici... (*Repede.*) Dumneavoastră vindeţi bilete ?

CASIERUL (*Amuzat, îşi ridică din nou privirile ; cîteva secunde îl priveşte în ochi pe* CĂLĂTOR ; *apoi, enervat că a fost întrerupt.*) : Ei, asta-i acum !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Nelămurit.*) : Cum ?

CASIERUL (*Indignat oarecum, ridicînd din nou capul.*) : Dumneavoastră nu vedeţi că tocmai a plouat ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Surprins.*) : A plouat ? Sigur... (*Furios.*) Şi ce dac-a plouat ? (*Violent, neaşteptat de violent.*) Şi ce ?

CASIERUL : Mai aveţi răbdare.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Din nou intimidat*; *bate în retragere*; *apoi*) : Şi... la ce oră deschideţi... La ce oră se deschide... casa?

CASIERUL (*Imperturbabil.*) : Casa e deschisă tot timpul, domnule.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da? Atunci, ştiţi... aş vrea şi eu... un bilet...

(*Din colţul său,* HAMALUL *scoate un hohot de rîs şi face prin aer un gest de tipul „ce mai oameni!", apoi se întoarce pe partea cealaltă, schimbîndu-şi paiul din gură.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Brusc enervat.*) : De ce rîde? De ce? E ceva de rîs?

CASIERUL : Nu-l luaţi în seamă, domnule. (*Discret.*) E nebun...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Să nu mai rîdă! Mi-e silă de atîta rîs.

CASIERUL : N-o să se mai repete, domnule.

CĂLĂTORUL (*Îşi scoate pălăria şi începe să-şi facă vînt cu ea.*) : Sper.

(*Treptat, privirile celor trei personaje iniţiale se aţintesc asupra* CĂLĂTORULUI ; *privirile sînt pătrunse în acelaşi timp de amuzament, uimire şi milă.*)

CASIERUL (*Revenind.*) : Nu e băiat rău... Doarme toată ziua în cărucior... Nu trebuie să-l judecaţi prea aspru.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu mă interesează.

CASIERUL (*Neaşteptat de persuasiv.*) : Trebuie să vă intereseze ! De fapt, e chiar băiat bun... Vă poate căra bagajele. Aveţi bagaje ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Uluit.*) : Bagaje ?

CASIERUL : Da, bagaje.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce-s alea bagaje ? De ce să am bagaje ?

CASIERUL (*Uluit la rîndul său.*) : Cum ce-s alea bagaje ? !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Aspru.*) : Nu, nu port bagaje !

(HAMALUL, *din colţul său, se amuză grozav, chicoteşte.*)

CASIERUL : Chiar nu aveţi bagaje ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu am ! Nu am ! Detest bagajele !

CASIERUL (*Mirat la culme*) : Şi atunci... de ce vreţi să luaţi trenul ?

(CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *nu-i răspunde* ; *surescitat, îşi reia plimbarea de-a lungul peronului* ; ŞEFUL GĂRII *priveşte în* gol ; CASIERUL îşi *reia jocul cu zarurile* ; HAMALUL *îşi ia alt fir de iarbă.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Revine, uşor calmat.*) : Vreau un bilet pînă la staţia următoare ! (*Implorator.*) Îmi puteţi da un bilet pînă la staţia următoare ?

CASIERUL : Pînă la stația următoare ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da.

CASIERUL : Stația următoare e foarte lungă, domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu-i nimic...

CASIERUL : E mult prea lungă pentru noi, domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Iritat.*) : Și ce ? Și ce ?

CASIERUL : Nimic. Eu nu vreau decît să vă previn.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : N-am nevoie !

CASIERUL : Și apoi... biletele... sînt foarte scumpe...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fericit.*) : Plătesc !

CASIERUL : Nu știu dacă pot fi plătite, domnule... Și, în nici un caz, nu pot fi plătite în bani, domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Uluit.*) : Dar în ce ?

CASIERUL (*Înfrînt.*) : Nu știu nici eu... Vedeți, aici e punctul meu slab. Nu vă pot răspunde.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Furios.*) : Îmi dați sau nu-mi dați biletul... ?

CASIERUL : Vi-l dau...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Atunci... dați-mi-l !

CASIERUL : Imediat. (*Nu se clintește de pe bancă ; în schimb, își amestecă zarurile sub ochii* CĂLĂTORULUI *și le aruncă pe bancă.*) Vedeți ? Șase-șase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Din politețe.*) : Văd.

CASIERUL (*Aruncînd din nou zarurile.*) : Priviți. Din nou șase-șase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ușor admirativ.*) : Într-adevăr.

CASIERUL (*O nouă aruncare.*) : Iar... şase-şase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Sînteţi formidabil.

CASIERUL : Încă o dată... şase-şase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Domnule ! Mă uimiţi. Cum e posibil ?

CASIERUL (*Imperturbabil.*) : Priviţi ! Din nou, şase-şase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum faceţi asta ?

CASIERUL : Nu ştiu. Priviţi : şase-şase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Imposibil.

CASIERUL : Ba da. Iată : şase-şase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Fantastic !

CASIERUL : Nu e nimic fantastic. Credeţi că mie îmi este uşor... să fiu obligat... să dau numai şase-şase ? Nu v-aş dori să fiţi în locul meu. Vă daţi seama acum cît sînt de trist ? Pînă la vîrsta de 28 de ani, am dat numai unu-unu. După aceea a urmat o perioadă de dezordine, cînd dădeam alternativ trei-patru şi doi-unu, trei-patru şi doi-unu... ani în şir... De zece ani însă, lucrurile s-au stabilizat şi dau numai şase-şase. Iată ! Nu vreţi să încercaţi şi dumneavoastră ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Speriat.*) : Nu !

CASIERUL : Încercaţi. Ce vă costă să încercaţi ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu. Nu pot. Credeţi-mă. Mi se pare imposibil...

CASIERUL : De ce ? Ia să vă văd mîinile ! Da... Cred că dumneavoastră aţi putea da... frumoase zaruri... de patru-patru... (*Studiază concentrat mîinile*

CĂLĂTORULUI.) Sau de trei-trei? (*Nelămurit.*) E cam confuz, știți... Cred, totuși, că de patru-patru.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Încercînd să-și retragă mîinile.*): Da, se poate... Dar eu... sînt împotriva acestor, acestor cifre... împotriva tuturor cifrelor!

CASIERUL: Rău faceți, domnule, că nu încercați. (*Îl eliberează, dezamăgit.*) Zarul nu minte niciodată. El definește întotdeauna, perfect, omul... Jucătorul... Ar trebui să aveți mai multă încredere... în zar. V-ați putea cunoaște mai bine, propria dumneavoastră ființă... v-ar apărea mai clară, mai conturată... cu toate gîndurile, cu toate iluziile ei...

HAMALUL (*Care, pe ultimele cuvinte, a dat semne de nerăbdare; zvîcnind violent din cărucior.*): Mintee! De ce minți, Bruno?

CASIERUL (*Răspuns violent, pe urmele unor dispute mai vechi.*): Nu mint! Lepră afurisită!

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.): Minte! Vă jur!

CASIERUL: Nu-l ascultați, domnule! E un om rău.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Dintr-odată plictisit.*): Trebuie să plec. Vreau să plec. (*Se agită.*) Am să întîrzii... Ah, cu siguranță că am și întîrziat...

CASIERUL (*Cu părere de rău.*): Ați întîrziat?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Da, da... Am întîrziat. Trebuie să plec imediat... Chiar acum! Repede, domnule...

CASIERUL: Îmi pare atît de rău... Nu e bine să întîrzii...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Repede... dați-mi repede... un bilet pînă la stația următoare... Trebuie să mi-l dați !

CASIERUL : Imediat... (*Nu mișcă un deget.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Frămîntat.*) : Vreau biletul ! Chiar acum ! Te rog să-mi dai biletul ! (*Se caută prin buzunare.*) Cît costă un bilet ? Am dreptul să cumpăr un bilet...

CASIERUL (*Enervat.*) : Biletul ! Biletul ! Una, două... biletul ! (*Încet, trist, învins, oarecum fără adresă.*) Pe aici nu trece... nici un tren...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum ai spus ?

CASIERUL : Cum am spus ! Cum am spus ! (*Încruntat și plictisit.*) Pe aici nu trece nici un tren.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum nu trece nici un tren ? !

CASIERUL : Nu trece. Vedeți dumneavoastră vreun tren pe aici ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Teribil de încurcat.*) : Nu... dar...

CASIERUL : Ei ? Nu trece ! Prin gara asta n-a trecut și nici nu va trece nici un tren.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Dar... e groaznic !

CASIERUL : Domnule, mă plictisești.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Îl lasă nervii.*) : E groaznic ! Sînteți cu toții îngrozitori ! Ce v-am făcut ? Ce v-am făcut eu ? De ce mă priviți ca pe un șobolan ? Ce vină am eu ? De ce nu trece nici un tren ? Ce vină am eu că nu trece ? Și mie... de ce nu-mi

dați... biletul pe care vi l-am cerut ? De ce ? Și ce dacă nu trece ? Mie să-mi dați biletul pe care... vi l-am cerut... (*Ultimele cuvinte spuse într-un acces de plîns înăbușit.*)

CASIERUL : Domnule, dacă nu trece... la ce vă trebuie biletul ? Ce vreți să faceți cu biletul ? Sînteți nebun ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Am să mă plîng ! Am să vorbesc cu superiorii dumitale ! Unde-i șeful gării ? Unde-i ?

HAMALUL (*Cinic.*) : E acolo. Vorbește-i.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Prăbușindu-se sufletește.*) : Sînteți... atît de răi... Ah, atît de răi... Și eu sînt singur... Ce v-am făcut eu ? (*Se șterge cu mîneca hainei pe față și se prăbușește pe un capăt al băncii.*) Eu... eu sînt... călător prin ploaie...

(*Reacție violentă a personajelor*; ȘEFUL GĂRII *se ridică, se repede spre* CĂLĂTOR, *se răzgîndește, se învîrte în jurul scenei, își frămîntă mîinile* ; HAMALUL *sare din cărucior, își șterge hainele de praf, se apropie de* CĂLĂTOR ; CASIERUL *rămîne înmărmurit, se ridică respectuos de pe bancă* ; *la una din ferestrele fațadei care sugerează clădirea gării apare capul* IOANEI, *pentru cîteva secunde.*)

HAMALUL (*Surescitat, prinzîndu-l de piept pe* CĂLĂTOR.) : Cum ați spus ? Călător prin ploaie ? Sînteți călător prin ploaie ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Geme uşor, cu faţa acoperită de mîini.*) : Eu sînt... Eu sînt... Da! Sînt călător prin ploaie!

HAMALUL (*Îşi pierde minţile pentru cîteva secunde; se trînteşte în genunchi, se tîrîie, loveşte cu pumnii în lespezile peronului.*) : Nu se poate! Nu se poate!

ŞEFUL GĂRII (*Face ocoluri largi, nu îndrăzneşte să se apropie de grupul celor trei; totuşi, se repede la* HAMAL *bruscîndu-l.*) : Taci! Taci! (*Se retrage din nou. Se va reaşeza în fotoliul său şi va asculta atent ceea ce se va întîmpla, uneori ascunzîndu-şi capul în mîini.*)

CASIERUL (*Încercînd să-l liniştească pe* HAMAL.) : Grubi... Linişteşte-te... Ce dracu'... Zău... Grubi...

HAMALUL (*Încă agitat, către* CASIER) : Ai auzit? Ai auzit! Tu ai ştiut că e călător prin ploaie?

CASIERUL (*Vinovat.*) : N-am ştiut nimic...

HAMALUL : Ţi-ai bătut joc de el!

CASIERUL (*Speriat.*) : Nu-i adevărat... (*Moale.*) N-am ştiut...

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Domnule... Nu vă bateţi joc... de nişte... de nişte tîmpiţi... Spuneţi-ne sincer... Sînteţi într-adevăr... călător prin ploaie?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Pentru sine, încă refuzînd să comunice.*) : Eu... eu...

HAMALUL : Da sau nu?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Luînd contact cu lumea, încet, mirat de reacţiile stîrnite.*) : Eu... Ce-i aşa de... de... ciudat, aşa de...?

HAMALUL (*Către* CASIER.) : Bruno ! Auzi ? Ai văzut ? Ai văzut ? Ai văzut că nu sînt nebun ? (*Către* CĂLĂTOR.) Ați venit acum... cu ploaia asta... chiar acum ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da... Adică... am ajuns aici... Am fost tîrît de această ploaie...

HAMALUL (*Către* CASIER.) : Bruno ! Îți dai seama ce-o să se întîmple ? Îți dai seama ?

CASIERUL (*Către* HAMAL.) : Taci ! Taci că te pocnesc ! (*Către* CĂLĂTOR) : Vă rog să-l iertați, domnule. Dacă vreți... vă dau... vă dau un bilet... pentru stația următoare... ultimul bilet pe care îl mai am... Vă jur că e ultimul... îl păstram, așa... pentru mine... pentru orice eventualitate... Vi-l dau gratuit, domnule... E ultimul bilet posibil... da...

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Nu-l lua ! Vrea să te amăgească. Nu-l lua ! Ce să faci cu un bilet dacă nu poți pleca nicăieri... niciodată ? E un bilet otrăvit, domnule ! Iar tu... (*către* CASIER) ești un porc. Bruno !

CASIERUL (*Pentru sine, frămîntîndu-și mîinile.*) : Ah, o să se sfîrșească prost... Presimțeam eu c-o să se sfîrșească prost.

HAMALUL (*Către* BRUNO.) : De ce nu-i spui adevărul ? De ce nu-i spui că n-are nevoie de bilet ? Că n-are nevoie de nimic ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Către* CASIER, *naiv.*) : De ce nu-mi spui ? De ce nu-mi spui... dacă trebuie să-mi spui ?

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Trebuia să vă spună de mult, domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Către* CASIER.) : De ce nu mi-ai spus pînă acum ?

HAMALUL (*Către* CASIER, *înrăit.*) ; Hai, spune-i ! Spune-i că n-are ce căuta aici ! Spune-i unde se află, spune-i, să ştie şi el unde se află ! (*Către* CĂLĂTOR.) Vreţi să ştiţi unde vă aflaţi ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Înfricoşat.*) : Nu, nu ! Nu vreau să ştiu nimic !

HAMALUL : Trebuie să ştiţi, domnule ! Nu trebuia să veniţi aici ! Nu aveţi ce face aici ! Ăsta e ultimul loc unde trebuia să ajungeţi ! Înţelegeţi ? Nu aveţi ce căuta aici !

CASIERUL (*Către* HAMAL.) : Poate că are ! De unde ştii ? Poate are...

HAMALUL (*Scrîşnind.*) : N-are ! N-are cum să aibă ! (*Către* CĂLĂTOR.) N-aveţi, domnule, nevoie de nimic... (*Pentru sine.*) Ah, de cîtă vreme vă aşteptam !

CASIERUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Minte ! Nu aşteptam pe nimeni.

HAMALUL (*Repezindu-se din nou în faţa* CĂLĂTORULUI.) : Eu ! Eu v-am aşteptat ! Vă jur, domnule, că v-am aşteptat cu răbdare... toată viaţa mea...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Pe mine ? Poate... poate că...

HAMALUL : Pe dumneavoastră ! Da ! Vreau să vă cad în genunchi ! Vreau să vă sărut tălpile şi să mă rog la

dumneavoastră... Da ! (*Către* CASIER.) : Hai, dă-i biletul dacă ai curaj... Dă-i biletul pe care i l-ai promis !

CASIERUL (*Speriat.*) : N-am promis nimic ! Ce-ți pasă ție ?

HAMALUL : Îmi pasă ! Îmi pasă foarte mult ! (*Către* CĂLĂTOR.) Vedeți ? N-are curaj să vă dea biletul... E un mincinos. Ne-a mințit pe toți ! Pe toți !

CASIERUL (*Din ce în ce mai strivit.*) : Nu pot să dau... știți... biletele... nu pot fi date oricui... oricum... Degeaba... Înțelegeți ? Sînt un om plictisit, sînt un om distrus, da... Nu pot să vă mint... Nu pot să-mi bat joc de călătorii prin ploaie... Înțelegeți ? Și apoi, dacă vi-l dau, ultimul bilet... atunci, eu... nu mai am nici un rost... Nici un sens, domnule !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ușor impresionat.*) : Da, eu... vă înțeleg... De fapt... nici nu știu dacă are rost să mă grăbesc... Nu ?

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Minte ! Minte ! Nu-i pasă niciodată de călători ! Stă toată ziua aici și se gîndește la călători. Îi urăște pe toți călătorii...

CASIERUL (*Violent, către* HAMAL) : Bestie ordinară ! Dacă mai scoți un cuvînt, îți rup oasele !

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR) : Vedeți ? Vedeți ? Și eu am fost călător. De aceea mă urăște.

CASIERUL (*Repezindu-se la* HAMAL.) : Ai fost tu călător ? Poți să spui tu că ai fost călător ? (*Îl apucă de guler și-l scutură violent.*)

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR, *în timp ce este scuturat.*) : Am fost ! Am fost ! Vă jur, domnule, că am fost !

CASIERUL (*Întorcîndu-se, repede, către* CĂLĂTOR.) : N-a fost ! N-a fost niciodată nimic. Îl cunosc de zece ani. Îi știu viața pe de rost.

HAMALUL (*Deprimat.*) : Mă urăște ! Da... Mă urăște groaznic...

CASIERUL : Nu urăsc pe nimeni, domnule. Dar acest om (*arată spre* HAMAL) este o otreapă... o blasfemie... Îmi distruge toate bucuriile.

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Iar el... iar el... sînt zile întregi cînd nu scoate o vorbă... Nu-i așa, Bruno, că sînt zile întregi cînd nu scoți o vorbă... și cînd minți ? De ce minți, Bruno ?

(*Din nou, atrasă de violența replicilor, apare de cîteva ori chipul* IOANEI, *la ferestre* și *în spatele balcoanelor* ; *fața* IOANEI *este ușor amuzată, ușor obosită, ușor nerăbdătoare ;* IOANA *se va mișca asemenea unei năluci* ; *personajele intră într-o oboseală comună.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Îmi pare rău... atît de rău... (*Chinuit, încercînd să scape de cei doi.*) Poate că nu trebuia... să vin aici... să mă opresc aici... Nu ? Am fost, cum să vă spun, am fost tîrît, da, da, am fost tîrît de această ploaie... Eu n-am vrut să vin aici... (*Naiv, încercînd să se apere.*) Să nu credeți că eu am vrut să vin aici ! Și, de altfel... domnilor... eu am să plec chiar acum... (*Se ridică de pe bancă.*)

(*Personajele sînt speriate la gîndul că într-adevăr* CĂLĂTORUL *ar putea pleca; se regrupează în jurul lui, perfide.*)

CASIERUL: O, nu, domnule! Să nu faceți una ca asta! N-are nici un rost să plecați...

HAMALUL (*Devenind alt om.*): Domnule... e adevărat că ne-am purtat cam necuviincios... dar... (*Repede, triumfător.*) Ați putea lua masa cu noi!

CASIERUL: Da! Ioana face niște... niște... salată grozavă! N-o cunoașteți pe Ioana...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Pare jignit.*): Eu nu mănînc niciodată, domnilor!

HAMALUL (*Pare că își dă seama de gafa făcută.*): Am vrut să spun... ați putea rămîne un timp... cu noi... Da! Am putea conversa, ne-am putea povesti atîtea lucruri.... Nu-i așa, Bruno?

CASIERUL: Domnule, nu trebuie să vă simțiți vinovat pentru... pentru cele întîmplate, pentru cearta noastră... nu? Știți... noi, de fapt... n-a fost decît un joc... de oameni singuri... Un mod... așa... de a-i speria pe călători... Ha, ha, ha...

(*Cei doi rîd în același timp, forțat și evident încurcați.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Da, da... un joc... Și mie îmi plac jocurile... dar... Știți, eu trebuie, trebuie să plec... Trebuie să plec imediat, pentru că...

trebuie să înceapă ploaia. Nu ? Trebuie să înceapă ploaia.

HAMALUL (*Foarte încurcat, încercînd să-şi ascundă gîndul.*) : A, da, ploaia... sigur... Ploaia...

CASIERUL (*Perfid, privind în sus.*) : A, da, ar trebui să înceapă... Şi, de fapt, de ce să nu înceapă...? (*Către* HAMAL.) Nu ? Ar putea să înceapă foarte bine...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*El însuşi perfid, simulînd nepăsarea în faţa unui gînd care îl chinuie.*) : Ar trebui, nu ?, să plouă...

HAMALUL : Aşa, aşa...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Pe aici... ploaia... vreau să spun, cum arată ploaia, cum anume plouă...? Cît de des plouă ?

CASIERUL : A, da, aici, ploaia...

HAMALUL : Ştiţi, aici... există ploi...

CASIERUL (*Luîndu-şi inima în dinţi.*) : Domnule, adevărul e că noi, niciodată... n-am mai întîlnit... un călător prin ploaie !

HAMALUL : Oricum, aţi căzut într-un moment... foarte bun...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Urmîndu-şi obsesia.*) : Plouă măcar o dată pe săptămînă ?

CASIERUL : Ştiţi, eu, de pildă, n-am reuşit niciodată să-i înţeleg pe călătorii prin ploaie... Întotdeauna mi-au scăpat unele lucruri... unele mici detalii... Întotdeauna au fost pentru mine, aşa... pline de mister... Ah, n-aş vrea să vă jenez... cu unele

întrebări... ieșite însă dintr-o sinceră curiozitate, care... n-ar avea cum să vă jignească...

HAMALUL: Nuuu...

CASIERUL: Dar, de fapt, dumneavoastră... atît de mult aș dori... să aflu... ce simțiți? Cum e posibil să vă vină, așa, dintr-odată, să călătoriți... prin ploaie?

HAMALUL: Adică... de ce aveți nevoie de ploaie?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știu.

HAMALUL: Nu știți? (*Iluminat, către* CASIER): Nu știe!

CASIERUL: Nu se poate să nu știți. Trebuie să știți. Concentrați-vă! Trebuie să vă dați seama!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Enervat.*): Nu știu, domnule! Lăsați-mă în pace!

HAMALUL (*Către* CASIER.): Vezi? Vezi? Ha! Trebuia să-mi dau seama!

CASIERUL (*Tiranic și înrăit.*): Domnule! Gîndiți-vă bine! Dacă vă gîndiți bine... Nu se poate să nu vă dați seama! Trebuie să vă dați seama! Trebuie să aflăm! Trebuie să ne spuneți și nouă! Avem dreptul să știm și noi!

HAMALUL: Da! Trebuie să știm totul!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Prins în colț.*): Nu știu! Nu știu! Unele lucruri... nu pot fi explicate... Și nici nu e mare lucru... de explicat...

HAMALUL: Așa, așa... Spuneți... Pînă la urmă, vă facem noi să spuneți... Cu noi nu vă merge. O să mărturisiți tot, domnule! Tot!

CASIERUL (*Îmblînzindu-și tonul.*) : Domnule, trebuie să ne înțelegeți și pe noi... De atîta timp așteptăm... această ocazie... Trebuie să aflăm și noi...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E pura atracție...

HAMALUL : Cum ?

CASIERUL : Cum, cum ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Am spus că e pura atracție...

CASIERUL : Pura atracție ? !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fericit de această descoperire.*) : Da... Așa cum unii, în timpul nopții, sînt atrași de către somn... nu ?, tot așa, noi, în timpul ploii, sîntem tentați... să călătorim. Asta-i tot.

(*Cei doi ascultă, extaziați* ; ȘEFUL GĂRII *s-a ridicat și el ușor și soarbe cuvintele* CĂLĂTORULUI.)

CASIERUL (*Așteptînd cîteva secunde, în speranța că vor urma și alte detalii.*) : Asta-i tot ?

HAMALUL (*Dezamăgit.*) : Nu se poate !

CASIERUL (*Rugător, jalnic.*) : Mai spuneți, domnule... Mai spuneți...

HAMALUL (*Ținîndu-i isonul.*) : Zău... Nu se poate să fie numai atît...

CASIERUL : Poate vă mai amintiți ceva...

HAMALUL : Spuneți... că noi vă ascultăm... N-o să scoatem o vorbă. Amintiți-vă tot...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Încercînd, în felul lui, să-și amintească.*) : Nu-mi mai amintesc nimic... Da... (*Privindu-i pe cei doi, vinovat.*) Nu mai am ce să spun. Pur și simplu... călătorim.... Cum începe ploaia... pornim și noi... Cînd ploaia se oprește... ne oprim și noi... Asta-i.

HAMALUL : Asta-i ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E... atît de simplu...

HAMALUL : Hm !

CASIERUL : Și... Cînd nu plouă ? Ce faceți cînd nu plouă ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Vizibil jenat de întrebare.*) : Păi... așteptăm să plouă...

HAMALUL : Și dacă nu mai plouă ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum ? !

HAMALUL : Dacă nu mai plouă... niciodată ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Speriat.*) : Nu se poate ! În fiecare săptămînă plouă.

HAMALUL : A, da, desigur...

CASIERUL : Vrem să spunem... cît poate rezista un călător prin ploaie... fără ploaie ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Absolut interzis.*) : Fără ploaie ! ?

HAMALUL (*Înrăit.*) : Fără ploaie !

CASIERUL (*Privind la chipul transfigurat al* CĂLĂTORULUI.) : Am zis ceva... rău ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Absent, preocupat de un gînd.*) : A, nu. Nu știu... Eu, știți... nici nu mă

pot gîndi la aşa ceva... Şi, de altfel, aceste întrebări... sînt total răuvoitoare.

HAMALUL (*Speriat.*): N-am vrut să vă facem un rău, domnule...

CASIERUL (*La fel.*) : Domnule, noi... Mai bine... (*Către* HAMAL.) Ce-ai zice de o partidă de zaruri ?

HAMALUL (*Entuziasmat.*) : Da ! Da ! Poate că ar fi cel mai bine... pentru noi... pentru noi toţi...

CASIERUL (*Către* CĂLĂTOR, *dar schimbînd priviri cu* HAMALUL.) : Nu v-ar interesa, domnule, o partidă de zaruri ? Am putea să vă iniţiem, nu-i aşa ?, în jocul de zaruri... V-am putea arăta atîtea lucruri frumoase... (*confesiv*) chiar misterioase... în ce priveşte zarurile... Ehe...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Neliniştit, învîrtindu-se pe loc, uitîndu-se la cer.*) : Hm ! S-au dus... (*Către ceilalţi.*) Nu, nu... Pentru mine, jocurile... (*Din nou, privind în sus.*) Cum de s-au dus atît de repede ?

HAMALUL : Ce ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Norii.

HAMALUL (*Din nou încercînd să ocolească un răspuns.*) : A ! Norii...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Erau nişte nori atît de frumoşi... atît de negri... Am crezut că n-au să se mai ducă... niciodată...

CASIERUL : N-are nici un rost, domnule... să vă gîndiţi la nori... tocmai acum...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : De ce să nu mă gîndesc la nori ? Eu tot timpul mă gîndesc la nori… (*Pentru sine.*) E atît de bine să te gîndești la nori… (*Brusc.*) Voi nu vă gîndiți la nori ?

HAMALUL : Ho, ho… Noi ! La nori !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Pentru sine, frămîntat.*) : Păcat că s-au dus… Mă simțeam atît de bine… N-am crezut, nu… c-or să se ducă… De ce s-au dus ?

HAMALUL : S-au dus… (*Oftînd, oarecum plictisit de efortul de a ascunde un adevăr.*) De ce să nu se ducă ? Foarte bine că s-au dus !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Copilărește.*) : De ce e foarte bine că s-au dus ? De ce spui asta ? Nu trebuia să spui asta… E foarte rău că ai spus… De ce ai spus ?

HAMALUL (*Către* BRUNO.) : Cred că are dreptul să știe.

CASIERUL (*Încercînd să scape de replica* HAMALULUI.) : Eu nu știu nimic ! Nu vreau să știu !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce nu vrea să știe ? Ce ascundeți acolo ? Ce-s prostiile astea ?

HAMALUL (*Confuzie în privirile pe care le schimbă cei doi.*) : Știți… E vorba de altceva… de cu totul altceva… Cred că ați greșit tare… tare mult… venind aici… Ați greșit urît de tot.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cu ce am greșit ? În fața cui am greșit ? Cred că am dreptul să știu cu ce am greșit.

HAMALUL (*Către* BRUNO.) : Cred că are dreptul. Nu ? Oricum o să afle...

CASIERUL : Poate că are... (*Dintr-odată furios.*) Grubi, povestea asta mă scîrbeşte.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu înţeleg nimic. Eu nu înţeleg nimic. Trebuie să nu înţeleg nimic ?

HAMALUL (*Fără să-l ia în seamă pe* CĂLĂTOR.) : Pînă la urmă, tot o să afle...

CASIERUL : Nu e numaidecît să afle de la noi.

HAMALUL : Eu cred că trebuie să-i spunem.

CASIERUL : Spune-i tu.

HAMALUL (*Furios.*) : Îi spun ! Ce, crezi că n-am să pot să-i spun ?

CASIERUL : Ba nu. Spune-i !

HAMALUL : Îi spun !

CASIERUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Domnule, prietenul meu vrea să vă spună ceva...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu vreau să vă mai ascult... M-aţi scîrbit de tot.

HAMALUL : Trebuie să ne ascultaţi. Mai tîrziu... va fi cu atît mai rău.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Oarecum aerian, pierdut.*) : Nu. Nu mai vreau să ştiu nimic. Aştept să înceapă ploaia şi plec. Plec ! Plec ! Plec ! Ticăiţilor !

CASIERUL (*Deloc jignit.*) : Ah, domnule, tocmai asta e. N-o să înceapă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce n-o să înceapă ?

CASIERUL : Ploaia.

HAMALUL (*Secondîndu-l pe* CASIER.) : Ploaia, domnule.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce vreți să spuneți ?

HAMALUL : Așteptați degeaba.

CASIERUL : N-o să înceapă să plouă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : De ce să nu plouă ?

HAMALUL : Nu știm, domnule.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Să nu fie o confuzie.

HAMALUL : Nu e nici o confuzie. Aici plouă foarte rar. Atît de rar, încît putem spune că... pe aici... de fapt... nici nu plouă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum se poate ? Doar ploaia s-a oprit adineauri... N-a trecut nici jumătate de oră...

HAMALUL : Da, dar asta a fost prima ploaie după cinci ani...

CASIERUL : Aici plouă o dată la cinci ani, domnule...

HAMALUL : Înțelegi ? Ați luat-o într-o direcție greșită. Ploaia asta v-a dus în eroare.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Înmărmurit, pentru sine.*) : Deci, asta era...

HAMALUL : Poftim ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Pentru sine.*) : Ah, știam... știam... trebuia să vină ! (*Către ceilalți.*) Acum știu ! A fost o ploaie ucigașă ! Am știut că o să vină !

HAMALUL (*Nelămurit.*) : Ce ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ploaia u-ci-ga-şă ! Am ştiut-o ! Am ştiut-o !

CASIERUL (*Nelămurit şi el, dar grăbit să pună punct.*) : Asta e.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Dumneavoastră... nu ştiţi ce vorbiţi...

CASIERUL (*Urmîndu-şi ideea anterioară.*) : Ba ştim, domnule. Am fi putut să nu vă spunem, dar... n-are nici un rost să vă facem să aşteptaţi aici... cine ştie cît... Aici n-o să mai plouă cel puţin cinci ani.

HAMALUL : Înţelegeţi ?

CASIERUL : V-aţi încurcat rău de tot...

HAMALUL : V-a dus norul, domnule. O fi fost un nor blestemat. Un nor-fantomă... care se formează dintr-odată, din nimic... şi-i duce... îi duce pe călătorii prin ploaie... îi învîrte şi-i rătăceşte... Eu cunosc acest nor, domnule, e un nor blestemat, care ajunge deasupra staţiei noastre... şi se topeşte brusc. Aţi căzut într-o cursă, da... Trebuie să fugiţi.

CASIERUL : Noi... am considerat că e de datoria noastră... să...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Deprimat şi absent* ; *răspunde mecanic şi se adînceşte tot mai mult în sine.*) : Da, da... E foarte bine că mi-aţi spus... E atît de bine...

HAMALUL : Nu vrem să fim vinovaţi... de o eventuală... Nu ? (*Către* CASIER.) Cred că avea dreptul să ştie...

CASIERUL (*Realizînd șocul pe care l-au produs asupra* CĂLĂTORULUI.) : Domnule, de fapt... noi... Nu trebuie să o luați de bună... Știți, cînd e vorba de nori... Sînt atît de imprevizibili... (*Fericit că a găsit formula.*) Natura e imprevizibilă, domnule!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Aerian, pentru sine.*) : Știam, știam. O presimțeam.

HAMALUL : De fapt... noi v-am povestit cum a fost... pînă acum. Dar, nu-i așa? ceea ce ar putea să se întîmple... Ploaia ar putea să înceapă dintr-un moment într-altul...

(ȘEFUL GĂRII, *iar nervos și agitat; fără să se ridice din fotoliul-leagăn, face semne, comentează prin mimică și chiar începe să le facă semne amenințătoare celor doi.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : S-a sfîrșit. Știam eu c-o să se sfîrșească.

CASIERUL : Dar... gîndiți-vă... Puteți rămîne foarte bine aici. Vom putea discuta atîtea lucruri.. Deasupra magaziei este o cameră... Aici e chiar... bine... Serile sînt lungi și frumoase...

HAMALUL : Vom sta pe acest peron, vom vorbi despre nori, despre iarbă... Nu vreți un fir de iarbă, domnule? (*Se caută prin buzunare și scoate un fir de iarbă.*) Iată! Vi-l dau de tot. Încercați să-l țineți între dinți... Vă veți simți mult mai bine.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Luînd, fantomatic, firul de iarbă și mestecîndu-l în dinți.*) : Sînt un prost. Știam că se va sfîrși așa. Am avut o presimțire.

(ȘEFUL GĂRII *e tot mai nervos*; *se ridică, face cîțiva pași*; *capul* IOANEI *apare din nou în spatele ferestrelor și al ușilor întredeschise.*)

ȘEFUL GĂRII (*Mai mult pentru sine.*) : Destul ! Destul ! Canalii...

(IOANA *apare în stînga peronului, se apropie de stîlpul de peron și începe să sune din clopot*; *după ce sună de cîteva ori, furioasă, iese* ; *personajele își îndreaptă atenția, pentru cîteva secunde, spre* IOANA.)

HAMALUL (*Privind în urma* IOANEI.) : Ha ! Pînă la urmă, totul se va transforma... într-o poveste frumoasă...

ȘEFUL GĂRII (*Furios din cauza aprecierii lui GRUBI.*) : Gata, la masă ! Cărați-vă la masă, împuțiților !

CASIERUL (*Către* CĂLĂTOR, *tîmp.*) : He, he ! Masa, domnule !

HAMALUL (*Viclean, către* CĂLĂTOR.) : Să mergem la masă, domnule. Nu vreți să mergem la masă ? Ehe, ce masă...

ȘEFUL GĂRII (*Comportament bizar*; *dă tîrcoale celor trei, fără să aibă curajul de a se apropia*; *admonestările sale sînt în contradicție vădită cu frica sa în fața*

celor doi funcționari ai gării ; pe de altă parte, aceștia par destul de speriați de prezența șefului, dar nu-și pot refuza ultimele lor persuasiuni asupra CĂLĂTORULUI.) : Bestiilor! Mai lăsați-l în pace!

HAMALUL (*Chicotind.*) : Hi-hi! (*Confesiv, către* CĂLĂTOR.) Șeful nostru are un fel de slăbiciune pentru călătorii prin ploaie...

CASIERUL : Să nu vă lăsați înșelat.

ȘEFUL GĂRII : Scîrbe!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum?

HAMALUL (*Lămurindu-l, confesiv, pe* CĂLĂTOR.) : Vrea să rămînă singur cu dumneavoastră...

CASIERUL : E o bestie, să nu vă lăsați impresionat.

HAMALUL : Întotdeauna face așa...

CASIERUL : O să vă întrebe o mulțime de lucruri. O să vă întrebe dacă sînteți fericit...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Joc absent.*) : Dacă sînt fericit?

CASIERUL (*Plin de vitalitate.*) : Da, da... Pune o mulțime de întrebări. O să vă descoasă... E un mare perfid...

HAMALUL : Știți, o să vă spună că și el a fost, cîndva... călător prin ploaie... Să nu-l credeți! E o minciună! Să nu credeți nimic din tot ce o să vă spună.

CASIERUL : Mai bine veniți cu noi, la masă... Numai așa puteți scăpa de el...

HAMALUL : Sigur, sigur.. Să-l înfruntăm... toți trei!

ŞEFUL GĂRII (*Turbat.*) : Căraţi-vă odată! Căraţi-vă! Ordinarilor! Na-vă cheile! (*Le aruncă o legătură de chei.*).

HAMALUL (*Prinzîndu-le din zbor, cu ochii încălziţi brusc.*) : Aha! Vrea să ne îmbete... (*Arătîndu-i* CĂLĂTORULUI *cheile.*) Ştiţi de unde sînt cheile astea? Ştiţi?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Brusc, atras de mulţimea cheilor, privindu-le cu o admiraţie de copil în faţa unui lucru nespus de ciudat şi frumos.*) : Ce de chei!

HAMALUL (*Aplecat spre* CĂLĂTOR, *la urechea acestuia.*) : Sînt de la dulap... de la dulapul cu băuturi...

CASIERUL : S-a hotărît să ne dea de băut.. He, he...

HAMALUL : E un zgîrcit. Niciodată nu ne dă de băut...

CASIERUL : Domnule, încercaţi să-i ţineţi piept cînd ne întoarcem. Bruta asta ne dă, în sfîrşit, ceva de băut...

ŞEFUL GĂRII : Plecaţi! Plecaţi! Lăsaţi-l în pace (*Apropiindu-se de* CĂLĂTOR.) : Domnule, iertaţi-i un moment pe aceşti doi... (*Pentru sine.*) Ce mascaradă! Ce porcărie! (*Către* CASIER *şi* HAMAL.) Ce-aţi avut de văzut? Ce mare lucru aţi făcut?

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Plecăm, domnule. Trebuie să plecăm. Nu uitaţi ce v-am spus.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Trezit dintr-odată, amuzat, ca după un vis frumos.*) : Poftim? Da, desigur...

ŞEFUL GĂRII (*Fals.*) : Poftă bună, domnilor! Spuneţi-i Ioanei că eu... nu vin la masă...

CASIERUL şi HAMALUL (*Îmblînziţi*) : Da, domnule.

ȘEFUL GĂRII : Faceți curat în camera de deasupra magaziei. Puneți acolo un pat.

HAMALUL și CASIERUL (*Schimbînd priviri, dîndu-și ghionturi.*) : Da, domnule.

ȘEFUL GĂRII : Spuneți-i Ioanei să se culce.

HAMALUL și CASIERUL : Da, domnule.

ȘEFUL GĂRII : Să fie liniște și să nu vă mai prind pe aici.

HAMALUL și CASIERUL (*Smeriți.*) : Da, domnule...

ȘEFUL GĂRII : Noapte bună.

HAMALUL și CASIERUL : Noapte bună, domnule...

(*Cei doi se îndreaptă, pocăiți, spre colțul clădirii ; înainte de a ieși din scenă însă,* HAMALUL *mai trage de cîteva ori de funia clopoțelului* ; *cei doi chicotesc, rîd și dispar, urmăriți de o privire furioasă aruncată spre ei de* ȘEFUL GĂRII ; *urmează un moment de relaxare a scenei* ; CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *stă pe un colț al băncii, cu o privire fericită și naivă, mestecînd firul de iarbă oferit de GRUBI* ; ȘEFUL GĂRII *se plimbă, vizibil încurcat în dorința sa de a începe o discuție* ; *între timp s-a înserat ușor și continuă să se însereze.*)

ȘEFUL GĂRII (*Se plimbă* ; *după un timp.*) : S-a înserat... (*Încep să aprindă, unul cîte unul, felinarele de pe peron.*) Aici se înserează al dracului de repede...

(*Pauză* ; CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *își ridică, o clipă, privirile spre* ȘEFUL GĂRII, *apoi se face ghem în colțul băncii.*)

ŞEFUL GĂRII (*Plimbîndu-se de-a lungul peronului, făcînd mişcări de dezmorţire a oaselor.*) : Se va face frig... aici se face al dracului de frig peste noapte...

(*Pauză* ; *fiecare îşi continuă jocul.*)

ŞEFUL GĂRII : Am să vă aduc o pătură... Dacă o să vi se facă frig, am să vă aduc o pătură...

(*Pauză;* ŞEFUL GĂRII *îşi aprinde o ţigară* ; CĂLĂTORUL *îşi ridică uşor capul*; *are ochii obosiţi şi toată înfăţişarea sa e jalnică.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ridicînd, crispat, privirile.*) : Domnule...

ŞEFUL GĂRII (*Entuziasmat, ca în faţa unei mîini întinse.*) : Kapunta ! Mă numesc Kapunta ! Spuneţi-mi, vă rog, pe nume.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Cu un tremur uşor în glas.*) : Domnule... Dumneavoastră chiar sînteţi... şeful gării ?

ŞEFUL GĂRII (*Înviorat, radios.*) : Exact ! Aţi intuit perfect ! Eu, domnule, locuiesc în această gară de patruzeci de ani... Patruzeci de ani bătuţi pe muchie... Ehe... Ştiţi dumneavoastră ce înseamnă patruzeci de ani ? O viaţă de om ! O viaţă lungă, o poveste întreagă... După cum vedeţi... am şi eu povestea mea.

(*Pauză;* ȘEFUL GĂRII *așteaptă încordat o reacție a* CĂLĂTORULUI; *după un timp.*)

ȘEFUL GĂRII: Oricum... povestea mea... nu e chiar atît de... atît de... Nu e cine știe ce. Trebuie să recunosc asta, sînt atîția ani de cînd... știți, aici, se întîmplă atît de rar ceva, ceva cu adevărat... așa... cu adevărat... Hm! De altfel, voiam să vă cer și scuze... pentru cele întîmplate... pentru cei doi... care sporovăiesc, da, tot timpul sporovăiesc, ha, ha... Bruno și Grubi, înțelegeți? Doi băieți singuri... Nu sînt însă băieți răi... atît de răi... cum ar fi putut să ajungă... dacă... cine știe? Nu, nu sînt deloc băieți răi.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Care își urmează gîndurile.*): Domnule... eu aș fi vrut să vă întreb ceva.

ȘEFUL GĂRII (*Apropiindu-se, libidinos, de* CĂLĂTOR.): Știu ce vreți să mă întrebați! Știu! Întrebați-mă imediat! Am să vă răspund imediat! Am să vă spun tot ce știu! Deși... îmi pare atît de rău... atît de rău...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Pe aici... chiar nu trece nici un tren?

ȘEFUL GĂRII: Asta era! Da! Asta era! Știam! (*Reținut.*) Nu, domnule, nu trece. Ar fi grozav, ar fi extraordinar... să treacă... Dar nu trece... Știu cît de dureros trebuie să fie... pentru dumneavoastră... Vă înțeleg perfect, credeți-mă. (*Pentru sine.*) Nu,

nu... nu s-a întîmplat niciodată... să treacă... (*Revelaţie.*) E o gară moartă!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Moartă?!

ŞEFUL GĂRII (*Bucuros că a captat atenţia* CĂLĂTORULUI.): Moartă! Moartă de tot! Cum vă place? Sună frumos, nu? E moartă, moartă pînă în adîncul oaselor. E moartă şi putrezită, o bate vîntul, atît. Ha, ha... Toate sînt moarte aici, domnule... Copacii sînt morţi, iarba e moartă. Priviţi aceste şine... aceste şine care par, da, par atît de solide, atît de puternice... aceste şine de fier... Ei bine, le simt, au murit şi ele, da... Sînt sigur că dacă într-o bună zi ar trece pe aici un tren, dacă s-ar întîmpla, prin minune, să mai vină pe aici un tren... ei bine, aceste frumoase şine... s-ar topi, domnule! S-ar topi, ar dispărea, pur şi simplu, sub roţile trenului, s-ar pulveriza... S-ar prăbuşi în neant... pentru că sînt moarte, moarte de tot... Numai eu ştiu cît sînt de moarte... Da, domnule, eu simt, eu simt cum moare gara, o simt cum se scufundă încet în praf, îi simt încheieturile, cum îi tremură încheieturile, da, cum se chirceşte de frig... Da, da, se chirceşte de frig, n-o să mă credeţi, dar eu simt cînd îi este frig... cînd începe să geamă de frig... Ehe, multe aş avea eu de spus, domnule... Sînt zile cînd simt cum acoperişul, cum acoperişul acesta roşu... începe să curgă, începe să alunece încet... peste pereţi... peste uşi şi peste ferestre... Se lasă în jos, ca un animal pe care îl dor genunchii, ca un animal obosit...

Priviți, domnule, priviți aici, această lespede... acest peron lung... fiți atent; domnule... (*Se lasă în genunchi și ciocănește ușor în peron, apoi ascultă fascinat, cu urechea lipită de piatră.*) Auziți ? Auziți cum sună ? Domnule ! Acest peron e mai subțire decît o foaie de hîrtie ! E atît de subțire, încît mă tem uneori să nu-l înfășoare vîntul... ca pe un cearceaf...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ascultă tot mai amuzat ; din cînd în cînd are scurte iluminări în ochi.*) : Ce frumos ! (*Înveselit.*) Hi, hi... E atît de frumos...

ȘEFUL GĂRII (*Radiind de fericire.*) : E amuzant, nu ? Ha, ha... Nu ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Și atunci... dacă e moartă... Dumneavoastră ce faceți într-o gară moartă ?

ȘEFUL GĂRII (*Buimac, surprins de întrebare.*) : Păi... nimic. Veghez. Nu ? Cineva trebuia să fie și aici, să vegheze... Nu ? Eu... de patruzeci de ani... în fiecare zi... aștept, mă uit, mănînc... stau... Da. Sînt multe lucruri de făcut... și aici... chiar dacă nu trece nici un tren... Și, de fapt, acum, nici n-ar mai avea vreun sens, chiar dacă ar trece... Vedeți ? Fiecare cu povestea lui. Chiar dacă a noastră, nu-i așa ?, nici pe departe... nu-i atît de frumoasă...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Imunizat la reveriile* ȘEFULUI GĂRII.) : Așadar, n-am să pot pleca de aici.

ȘEFUL GĂRII : Nu știu... Cred că nu... Vedeți, de aici, de obicei, nu se mai pleacă. Nimeni nu mai apucă să plece... de aici... Și de fapt, acum, nici n-ar mai

avea vreun sens, chiar dacă ar trece... Vedeți? Fiecare cu povestea lui. Chiar dacă e a noastră, nu-i așa, nici pe departe... nu-i atît de frumoasă...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Imunizat la reveriile* ȘEFULUI GĂRII.) : Așadar, n-am să pot pleca de aici.

ȘEFUL GĂRII : Nu știu... Cred că nu... Vedeți, de aici, de obicei, nu se mai pleacă. Nimeni nu mai apucă să plece... de aici... Și, de fapt, nici nu mai vrea să plece... Uitați-vă la Grubi, la vlăjganul acela, care mestecă iarbă, tot timpul... Nici el n-a mai putut pleca... Deși... Dar nici Bruno n-a mai putut pleca niciodată... deși... deși... Domnule! În lumea asta nici n-ai unde pleca... Unde să pleci? Și de ce să pleci? Dacă stăm să ne gîndim... să ne gîndim bine... Ce e mai frumos... decît o gară... ca aceasta... liniștită, sigură... o gară despre care... n-are nici un rost să te îndoiești... că s-ar putea să te tulbure... nu? Aici, domnule, e bine, pentru că e clar că nu s-ar putea întîmpla nimic... nimic din ce ar putea să ne tulbure... mințile și sufletul... ha, ha... De aceea, domnule, Bruno vinde bilete! A învățat să vîndă bilete! E cel mai frumos vînzător de bilete! Ehe! Să-i vedeți fața... și mîinile, da, cum îi tremură mîinile, cum îi asudă fața cînd ne jucăm... hm... uneori... de-a călătorii care cumpără... bilete... E un joc tare naiv... dar ne place.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Vă jucați de-a călătorii?

ȘEFUL GĂRII (*Chinuit.*) : Da... e un fel de-a spune... de a încerca să pătrundem... mai adînc... în miezul unor lucruri... Oricum, important e că Bruno a înțeles... a ales această cale... Că s-a făcut... ceea ce s-a făcut... înțelegeți ? Să poți să fii casier, într-o gară ca a noastră, într-o gară pustie... nu e puțin lucru...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Și Grubi ? Grubi ce e ?

ȘEFUL GĂRII : Grubi e hamal.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Aha ! Gara n-avea hamal.

ȘEFUL GĂRII (*Înfierbîntat.*) : Exact ! Exact ! Duceam o mare lipsă de hamali... Nu se mai putea fără hamal...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : La ce vă trebuia hamal ?

ȘEFUL GĂRII (*Consternat.*) : Cum ? Ce ? Cum să nu avem ? Se poate ? Orice gară are nevoie de hamal. Și apoi... însuși Grubi... a venit aici... pentru că a avut un vis... Vedeți ? Fiecare cu povestea sa... Ehe, ce vis a avut Grubi !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Domnule... De ce nu plouă ? Ce rost are să nu plouă ?

ȘEFUL GĂRII (*Luat prin surprindere.*) : Ah, așteptam această întrebare ! Vă jur că o așteptam ! Știam că o să vină, că mi-o veți pune pînă la urmă. Am avut tot timpul presimțirea ei. M-am gîndit la ea... și la ce ar trebui să vă răspund... Da, da, am știut că îmi veți pune această întrebare...

(*Pauză* ; ŞEFUL GĂRII *îşi reia plimbarea, frămîntat* ; *din cînd în cînd se opreşte, încearcă să-l privească în ochi pe* CĂLĂTOR ; *o scenă chinuită.*)

ŞEFUL GĂRII : Am ştiut... am ştiut... Vedeţi... eu... noi... n-am reuşit niciodată... poate... să facem ceea ce aţi făcut dumneavoastră... Aş putea spune că sîntem fascinaţi chiar... de ceea ce se întîmplă... nu ? Nu-i aşa, un călător prin ploaie... în carne şi oase... (*Brusc, violent, apropiindu-se de faţa* CĂLĂTORULUI.) Dumneavoastră chiar nu puteţi călători fără ploaie ? (*Se retrage ruşinat, sub privirile grele ale* CĂLĂTORULUI.) Nu, nu... vă rog să mă iertaţi... dacă... N-aş vrea... cumva... să vă supăr. Mi-ar părea imens de rău... Tocmai pe dumneavoastră... un călător... un adevărat călător prin ploaie... Dar, ştiţi, eu... (*Patetic, confesiv.*) Eu am povestea mea ! Povestea mea, nespusă... (*Uşor înrăit.*) Ce vă pasă dumneavoastră ? Aţi călătorit, aţi fost, poate, fericit... Dar eu... Toată viaţa mi-am dorit să întîlnesc un călător prin ploaie ! N-aş vrea să mi-o luaţi în nume de rău, dar eu, domnule... cred că vă aştept de patruzeci de ani...

(*Pauză* ; CĂLĂTORUL *îl priveşte discret şi compasiv pe* ŞEFUL GĂRII ; *acesta devine tot mai exploziv, combinat cu momente de mare confuzie sufletească.*)

ŞEFUL GĂRII : Da, da... de patruzeci de ani... Eu, personal, nici n-am crezut, de altfel... Da, nu vă pot

ascunde acest lucru... Eu nici n-am crezut, multă vreme, în existența... în existența acestor... acestor călători prin ploaie. Adică, voiam să spun că n-am crezut în existența lor reală... că un om ca dumneavoastră, de pildă... este o ființă reală... Domnule! Sînteți o ființă reală?

(*Moment de încordare*; ȘEFUL GĂRII *stă aplecat deasupra* CĂLĂTORULUI, *așteptînd răspunsul*; *se privesc drept în ochi*; CĂLĂTORUL *este crispat și încurcat în primele secunde*; *apoi, fața i se destinde și devine zîmbitor*; *în loc de răspuns, îi dă* ȘEFULUI GĂRII *o palmă ușoară, demonstrativă*; ȘEFUL GĂRII o *primește nelămurit, apoi fața i se destinde și începe să rîdă cu poftă*; CĂLĂTORUL *îl urmează în acest hohot de rîs.*)

ȘEFUL GĂRII: Ha-ha... ha-ha-ha... Ce fascinant! Cît e de fascinant! He-he-he.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Așadar, n-ați crezut?

ȘEFUL GĂRII: Nu! Nu! Pe cinstea mea! N-am crezut o vorbă! Înțelegeți? N-am crezut un cuvînt. Am crezut doar... că totul e o poveste... și că doar povestea e... reală...

(*Pauză*; *fiecare din ei rămîne țintuit de propriile sale gînduri*; ȘEFUL GĂRII *își alungă printr-o mișcare a capului toate fantasmele și reia.*)

ȘEFUL GĂRII : Știți, în gara noastră... în această singurătate... orice poveste devine monstruoasă... se întinde, se divide la nesfîrșit, se amplifică, înghite totul, curge, ne pune cu genunchiul în pămînt... Înțelegeți ? Aceste povești... vin... vin așa... din aer... Au o proprietate ciudată, se reped, așa, ca niște păsări, peste noi și ne înghit, ne frămîntă în pîntecul lor, ne otrăvesc... Ah, sîntem otrăviți, sîntem otrăviți pînă în adîncul sîngelui... Sînt mii de povești care se rotesc în aer, mii de întîmplări care se cred adevărate, da, care ne vor... pe noi... E ciudat, domnule, e foarte ciudat... ce se întîmplă... cu aceste povești monstruoase, care circulă, circulă, nu știi de unde vin și unde se duc, nu știi cine le-a spus prima dată, nu știi ce vor, ce ascund, știi bine că nu trebuie să le crezi și totuși le asculți, știi că te înghit și că se întind pe sufletul tău ca o plagă monstruoasă... dar nu poți fără ele... Sînt singurele noastre puncte luminoase, în tot ce facem... (*Moment de extaz* ; *își revine după cîteva zeci de secunde.*) Dar ce voiam să vă spun ? Peste noapte, puteți dormi acolo, în camera de la etaj. Veți fi singur pe tot etajul, veți putea privi de acolo... tot peronul... și chiar mai departe, toată cîmpia... E o cameră frumoasă, domnule. Foarte frumoasă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Mulțumesc, dar prefer... să rămîn aici.

ȘEFUL GĂRII : O, nu ! Ar fi... nu, nu ! Știți, n-ar trebui să ne lipsiți de această bucurie... de a găzdui, nu-i

așa ?, un călător prin ploaie... Vă rog, vă rog din tot sufletul... Nu mi-o luați în nume de rău. Dar e atît de fascinant ca, după patruzeci de ani, în sfîrșit... să întîlnești, totuși... nu-i așa ?, un călător prin ploaie, unul adevărat...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Mulțumesc, domnule... Dar, știți, aș vrea să rămîn aici, pentru că vreau să aștept...

ȘEFUL GĂRII : Cum, aici, pe peron, toată noaptea ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Știți, aș vrea să aștept ploaia.

ȘEFUL GĂRII : A ! Asta era ! O ! Desigur... Deși... În sfîrșit...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Aș vrea să-mi lăsați și leagănul... Am să stau în leagăn și am să aștept ploaia.

ȘEFUL GĂRII : Evident, evident... Leagănul rămîne acolo... E al dumneavoastră.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu știu de ce, dar simt că în noaptea asta... ar mai trebui să mai plouă o dată...

ȘEFUL GĂRII : Sigur... sigur... Se produc atîtea... fenomene ciudate, imprevizibile... Domnule, v-o doresc din toată inima ! (*Chinuit, pentru sine.*) Ah, niciodată... niciodată n-am știut să mă port cum trebuie... atunci cînd trebuie... Domnule... oare n-aș putea să rămîn și eu, aici, cu dumneavoastră, în această noapte ? N-aș putea să aștept și eu ploaia,

împreună cu dumneavoastră ? Oare mi-ați putea face, ca să zic așa, această favoare ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Rămîneți unde vreți. Gara vă aparține...

ȘEFUL GĂRII : Vă mulțumesc, domnule. Vă mulțumesc. N-am să uit și n-am să ezit să cred... în... Aș putea să vă întreb ceva ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ușor amuzat de frămîntările* ȘEFULUI GĂRII.) : Dacă într-adevăr nu pot trăi fără ploaie ?

ȘEFUL GĂRII : Exact ! Exact ! Ah, n-aș vrea să vă jignesc... Poate că sînt niște lucruri mai delicate, mai ascunse...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu sînt ascunse, domnule. Dacă în următoarele trei luni n-o să plouă, sînt pierdut.

ȘEFUL GĂRII : Pierdut ? Ce înseamnă pierdut ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Mor, domnule.

ȘEFUL GĂRII (*Nu-și găsește locul.*) : Fascinant ! Fascinant ! Nu pot să cred ! Așadar... tot ce auzisem eu... încă din copilărie... Toate acele povești... sînt adevărate, nu ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da, sînt adevărate.

ȘEFUL GĂRII (*Ca un leu în cușcă.*) : Dar cum e posibil, cum ? Ce se întîmplă, de fapt ? (*Își frămîntă mîinile.*) Ce simțiți ? Ce se întîmplă cu dumneavoastră ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nimic deosebit. Mă usuc și mor.

ȘEFUL GĂRII : Imposibil ! Așa ceva... Cum ?... Cum ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Foarte simplu. Închipuiți-vă cum ați deveni după trei luni de nesomn. V-ați usca din lipsă de somn.

ȘEFUL GĂRII (*Ca în fața unei halucinații.*) : Din lipsă de somn !

CALĂTORUL PRIN PLOAIE : Exact. În același fel, eu, dacă nu călătoresc prin ploaie de trei luni, să zicem, mă usuc, mor, mă descompun, înțelegeți ? Mă fac praf.

ȘEFUL GĂRII (*Umblînd buimac.*) : Nu pot să cred... Nu pot să cred așa ceva... Domnule... vă jur că aveți toată afecțiunea și toată admirația mea... pentru că eu vă aștept, aş putea zice, încă din copilărie... Poate că pierdusem speranța de a vă mai întîlni, da, poate că... Dar ceea ce-mi spuneți e cu totul fascinant... Și atunci, acele corpuri, oare sînt găsite... din cînd în cînd... pe cîmpii... sau la marginea drumurilor... acele cadavre chircite...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Sînt camarazii mei, domnule. Sînt camarazii mei morți din cauza lipsei de ploaie.

ȘEFUL GĂRII (*Fals revoltat.*) : Dar e groaznic, e groaznic ! Ah, dați-mi voie să vă spun... să vă spun ceva... despre mine... Vă rog să nu rîdeți, vă conjur să nu rîdeți ! Trebuie să vă spun, dumneavoastră trebuie să vă spun totul... Totul ! Știți... eu... dintotdeauna... toată viața mea.... mi-am dorit... să fiu... (*repede, șoptit, conspirativ*) călător prin ploaie !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ușor uimit.*) : Adevărat ?

ȘEFUL GĂRII (*Cu răsuflarea tăiată.*) : Adevărat, adevărat ! Mi-am dorit acest lucru încă din copilărie, încă de pe cînd ascultam acele povești minunate... despre... călătorii prin ploaie... Mi-am dorit, o, mi-am dorit atît de mult... atît de mult... Am jinduit, m-am chinuit, am sperat... Ori de cîte ori venea ploaia, fugeam de acasă, da, alergam pe cîmpuri, prin iarbă, mă tîram printre șiroaiele de apă... încercam, încercam... să simt ceva... Extazul ! Încercam să simt extazul, senzația aceea deosebită, așteptam extazul... Da... Mă lăsam acoperit de apă, mă lipeam de pămînt și așteptam să treacă apa prin pielea mea... (*Chinuit.*) Domnule, era cît pe ce să reușesc !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Și ? Nimic ?

ȘEFUL GĂRII (*Înfrînt.*) : Nimic... Ani în șir am încercat, am sperat... M-am tîrît, am alergat, am sorbit apa... apa de ploaie... Am sperat, poate... poate... Așteptam o cît de mică, o cît de infimă chemare... Și am suferit, m-am chinuit groaznic... Închipuiți-vă, toată mulțimea, ah, mulțimea, pîndindu-mă, hohotind în creierul meu, clipă de clipă, arătîndu-mă cu degetul, spunîndu-mi că sînt nebun, da, nebun... Spunîndu-mi că numai nebunii sînt cei care... încearcă să obțină... așa ceva, că numai nebunii aspiră... la așa ceva... la acest lucru... atît de frumos... atît de înălțător... Vedeți, de aceea, mai tîrziu, m-am ascuns în această gară pustie... rușinat și dezgustat, am fugit aici, departe

de hohot... (*Frămîntat.*) Ah, dacă aş fi fost călător prin ploaie! Dacă aş fi fost măcar o zi... măcar pentru o zi... călător prin ploaie!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Timid.*) : Şi totuşi... n-aş putea spune că eu... că vă înţeleg întru totul... La ce vă trebuie? De ce vă doriţi, domnule, să fiţi călător prin ploaie?

ŞEFUL GĂRII : O, da... Dumneavoastră vă permiteţi... să gîndiţi aşa... Ca orice om care a trăit, care a cunoscut... ceva cu adevărat important... Nu? Dar pentru mine, pentru mine... Dumneavoastră aţi călătorit prin ploaie, aţi fost fericit. Asta e! Dar eu?!

(*În acest moment, din spatele clădirii, se aud hohotele de rîs ale celor doi*; *capul* IOANEI *apare tot mai des în spatele ferestrelor şi al uşilor*; *impresia că se plimbă fantomatic prin încăperi*; *glasurile* HAMALULUI *şi* CASIERULUI *se aud tot mai zgomotos şi mai impertinente*; *cele trei personaje dau impresia că fac eforturi disperate pentru a intra în scenă, căutînd în acest scop pretexte sau un moment potrivit.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu e mare lucru să fii călător prin ploaie. Iar despre fericire... E cu totul şi cu totul ciudat că vă gîndiţi... la aşa ceva...

ŞEFUL GĂRII (*Începe să cadă într-un fel de transă.*) : Că mă gîndesc? La ce mă gîndesc? Eu?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Vă gîndiţi la fericire. E total ridicol să vă gîndiţi la fericire. Călătorii prin ploaie nu se simt niciodată fericiţi. E total ridicol cu mă siliţi pe mine să vă răspund la astfel de întrebări.

ŞEFUL GĂRII: Ridicol? Ridicol? Sigur... De fapt... Ah, domnule, sînt un idiot! Sînt blestemat. Sînt cel din urmă om, sînt un laş! Domnule... ştiţi dumneavoastră că eu era cît pe ce, cît pe ce să devin... să încep să fiu... călător prin ploaie? Vă jur, domnule, iată, aceşti bastarzi, Bruno şi cu lunganul de Grubi... ştiu totul, mi-au smuls tot adevărul... nişte fiare... (*Agitaţie, semne de isterie şi de depresie melancolică.*) Ce vă pasă vouă? Călătoriţi... călătoriţi, vă lăsaţi trupurile putrede în praf, da, şi trebuie să venim noi, să vă culegem, să ne gîndim la voi şi să ne minunăm, să rîvnim la o cît de măruntă, la o cît de scurtă călătorie prin ploaie, pe jos prin ploaie, cu ce drept? Ce drepturi au călătorii prin ploaie, de ce să călătorească ei prin ploaie şi noi să aşteptăm aici, să stăm aici, cu nebunii de Grubi şi de Bruno, care sînt nişte diavoli... Da. Ştiu tot. Vi s-au părut doi băieţi buni, doi camarazi plini de viaţă, ah, da... Ştiu tot. V-au îndîrjit împotriva mea, v-au spus că sînt nebun, că sînt maniac, v-au spus totul despre mine, nu? V-au spus că am o fată nebună, care se plimbă toată ziua prin sala de aşteptare a gării, nu? Toate astea vi le-au spus ei, iar dumneavoastră rînjiţi, vă prefaceţi că nu ştiţi nimic, încercaţi să

vă purtați cu mine cît mai blînd, credeți că astfel mă puteți menaja... Vi s-a spus că sînt bolnav, că sînt un ratat, că am pretenția de a fi cunoscut, odinioară, e drept, numai pentru cîteva ore, senzația mersului prin ploaie ? Nu ? Toate acestea le știați de mult, din clipa în care ați venit aici, vreți să mă faceți să urlu, să mă tîrăsc prin praf, să-mi smulg pielea de pe față ? Sînteți o bestie, domnule, de ce ați venit aici, de ce vreți să ne tulburați viața, de ce ? (*Tremur al capului, un acces nervos, gesturi haotice.*) Unde sînt ploile pe care le-am trăit în copilărie, unde vă este ploaia, domnule ? S-a oprit ! Ha ! S-a oprit ! N-o să mai reînceapă, vă jur, s-a zis ! Ha-ha ! Gata cu ploaia, domnule, ați rămas de căruță, vă vom privi cum muriți, încetul cu încetul... Ha ! Vom fi lîngă dumneavoastră, veți muri frumos, toți călătorii prin ploaie mor frumos, da. Vă știu... Ha, ha, ha... Ha, ha, ha... Brunooo... Domnul o să moară la noi... Ha, ha, ha, ha... Vom avea un mort. Brunooo... unde ești ? Vino să vezi mortul ! Veniți cu toții să-l vedeți pe mort ! Ha-ha-ha... Sîntem singuri cu mortul... Ha... ha... ha... V-ați păcălit ! Sînteți de-al nostru ! Pfui ! (*Pe aceste excese verbale,* ȘEFUL GĂRII *începe să se miște tot mai violent, lovește în pereții gării, deschide toate ușile și ferestrele, se arată, strigînd, la ferestre și se ascunde, în plină bufonerie, după uși și după ferestre, la sfîrșit începe să arunce pe peron scaunele din sala de așteptare.*) Gata, gata, trebuie să-i facem loc,

să-l facem să aibă loc, o să-l doară picioarele... Ha! Să-i facem loc, na, aşteaptă ploaia, na, ia şi aşteaptă ploaia... (*Aruncă scaunele unul cîte unul pe fereastră.*) Na, aşteapt-o, na, na... Acum ai loc? Ai? Bestie ordinară! Vrei să mai aştepţi? Cît vrei să aştepţi? Na! Na! (HAMALUL, CASIERUL *şi* IOANA, *înfricoşaţi, îl pîndesc o vreme, apoi se apropie de el, încercînd să-l liniştească.*)

HAMALUL (*Ameţit de alcool.*) : Se duce dracului. Totul s-a scurs. N-o să mai rămînă nimic. Brrr!

IOANA (*Naivă şi înfricoşător de aeriană.*) : Tata a înnebunit. Ce rău îmi pare...

HAMALUL : Domnule... V-aţi prostit de tot?

ŞEFUL GĂRII (*Observîndu-i şi reacţionînd şi mai violent la vederea lor.*) : Afară, afară! Bestiilor! În genunchi! În genunchi!

IOANA : Tata vrea să stăm în genunchi...

CASIERUL : O să crape. O să-i dea sîngele pe nas.

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Întotdeauna face aşa. V-am spus c-o să se termine prost?

CASIERUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Nu-i poate suferi pe călătorii prin ploaie... Îi urăşte.

IOANA : Tata îi iubeşte pe călătorii prin ploaie. Tatăl meu este un tată foarte bun. El în fiecare seară bea cafea cu lapte. Ha, ha, ha.

HAMALUL (*Către* călător.) : E nebună... E nebună şi ea.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Opriţi-l. Vreţi să-i dea sîngele pe gură?

HAMALUL : Să-i dea, să-i dea, să se termine odată !

IOANA : Am să vă spun lui tata. Tata o să se supere pe voi. Da.

ȘEFUL GĂRII : Afarăăă ! Diavolul s-a întins deasupra noastră... Se întorc noriiiii... ! Ha ! O să tune.

CASIERUL (*Ușor amețit de alcool, încearcă să-l acapareze pe* CĂLĂTOR.) : Domnule... Nu trebuie să-l judecați prea rău. Noi sîntem obișnuiți. Eu, de pildă, cînd eram mic, încercam în fiecare zi să călătoresc prin ploaie. Am rămas cu un gust amar. Dar eu, domnule, n-am înnebunit, nu...

IOANA : Tata n-o să poată dormi. Vai, o să fie groaznic.

CASIERUL (*Libidinos, persuasiv.*) : E groaznic, domnule, să vrei să fii călător prin ploaie și să ți se întîmple... atîtea lucruri urîte... Eu, de pildă, cînd eram mic, simțeam ploaia de la distanță. Dar eu, după cum vedeți, n-am înnebunit, nu.

HAMALUL : Nu-l ascultați, domnule, e beat.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Duceți fata de aici. Vreți să duceți fata de aici ?

HAMALUL : E obișnuită. Ea îl îngrijește.

CASIERUL : Cine e beat ? Cine spune că sînt beat ? Domnule, nu v-am spus încă esențialul. Sînt încă în stare să călătoresc prin ploaie !

HAMALUL : Minte ! E un lingușitor nerușinat. Vrea să vă facă să-i spuneți totul.

ȘEFUL GĂRII (*De data aceasta receptiv la spusele* CASIERULUI.) : Nu ! Nu-i adevărat ! Domnule ! Sînteți o victimă a minciunii !

IOANA: Nu-i ascultați, domnule, toți sînt nebuni.

ȘEFUL GĂRII: Duceți fata de aici!

IOANA: Nu plec nicăieri! Vreau să văd totul.

HAMALUL (*Scuipînd scîrbit.*): Ce porcărie!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Domnilor! Domnilor! E păcat...

CASIERUL: Nu-i ascultați, nu-i ascultați, nu le dați atenție. Asta e obsesia lor, sînt niște ratați, fiecare a vrut să fie cîndva călător prin ploaie, de aici a pornit totul. Eu, cînd eram mic, începusem să simt extazul, vă jur, începusem să visez forma norilor, în timpul somnului. Era magnific, se făcea, de pildă, că începusem să cobor într-o prăpastie... Da. Ha, ha, ha...

HAMALUL: Să-l ducem la culcare. Bătrînul s-a prostit de tot.

ȘEFUL GĂRII (*Se sprijină, epuizat, de zidul din față și alunecă la pămînt.*): Sînt gata să mor. Am să mor din lipsă de ploaie.

CASIERUL (*Rîde isteric.*): He, he, he... N-ai să mori niciodată, mincinosule.

HAMALUL: Ai să mori în patul tău, ca un gîndac.

IOANA: De ce-l faceți gîndac pe tata?

ȘEFUL GĂRII: M-au făcut gîndac?

IOANA: Da, tată...

ȘEFUL GĂRII: Am să-i dau afară...

CASIERUL (*Lipit de urechea* CĂLĂTORULUI.): Nu vă faceți probleme. La noi, aceste crize sînt perfect normale. Se repetă din trei în trei zile. Hi-hi-hi...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Încercînd să-l ajute pe* ȘEFUL GĂRII.) : Țineți-vă de mine, domnule...

HAMALUL : Mai bine l-ați lăsa să crape.

(*Scena aceasta se va juca deosebit de repede, dînd în același timp impresia unei defulări generale.*)

IOANA : Vrea să te lase să crăpi...

ȘEFUL GĂRII : Ce urît ! (*Către* CĂLĂTOR.) Vedeți, domnule ?

CASIERUL (*La fel, lipit de urechea* CĂLĂTORULUI.) : Cîteodată, se întîmplă să înceapă ploaia în timpul nopții... Ah, ce desfătare ! Ați călătorit vreodată prin ploaie în timpul nopții ? Eu, cînd eram copil, adoram ploile de noapte...

HAMALUL : Ce mizerie ! Ce scîrboșenii ! (*Își scoate sticla din buzunar și începe să bea ; sticla trece apoi în mîna* CASIERULUI *și, de aici, în mîna* IOANEI ; ȘEFUL GĂRII *întinde și el mîna, dar* IOANA *refuză să-i dea.*)

IOANA : Tu nu !

ȘEFUL GĂRII : Vreau și eu, vreau și eu !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Făcînd, mai departe, eforturi de a-l ridica pe* ȘEFUL GĂRII.) : De ce nu-l lăsați în pace ? De ce nu-i dați pace ? Ce aveți cu el ?

ȘEFUL GĂRII : Vor să mă omoare. Nu vor să mă lase singur în ploaie.

IOANA: Domnule, să nu-l bruscaţi pe tata! Ce vreţi să-i faceţi lui tata?

ŞEFUL GĂRII: Vrea să mă omoare! A venit să mă omoare! Nu-l lăsaţi să intre în gară...

HAMALUL: Să dăm foc la gară! Ce-ar fi să dăm foc la gară? (*Sticla circulă între cele trei personaje, trădînd o înţelegere a lor statornicită.*) Să dăm foc şi să fugim.

CASIERUL: Domnule, de fapt, noi toţi sîntem foşti călători prin ploaie. Da, domnule, noi n-am avut noroc, noi n-am avut ploaie. Ah, în copilărie, în fiecare noapte, se pornea vîntul. Auziţi? Parcă bate puţin vîntul... Sîntem cu toţii foşti călători prin ploaie, domnule. N-aveţi dreptul să ne dispreţuiţi...

ŞEFUL GĂRII: Lăsaţi-mă în pace, lăsaţi-mă aici... Vreau să aştept ploaia...

CASIERUL: N-o mai duce mult. I s-au rupt deja cîteva bucăţi de piele... Să nu-l apucaţi de tîmple, domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Lăsîndu-l pe* ŞEFUL GĂRII *să recadă de-a lungul zidului.*): M-am săturat de voi! Sînteţi inumani. Sînteţi nebuni...

(*Cele patru personaje izbucnesc într-un rîs dement, la unison, un rîs imprevizibil pentru* CĂLĂTOR, *lăsîndu-l pe acesta total paralizat.*)

ŞEFUL GĂRII (*După cîteva secunde de rîs, firesc şi acelaşi de la primele replici.*): Bruno! Ajută-mă să mă ridic.

CASIERUL : Da, domnule.

HAMALUL : Da, domnule.

IOANA : Da, domnule.

ȘEFUL GĂRII : Să plecăm odată de aici...

CASIERUL și HAMALUL : Da, domnule.

(*Cei trei îl ajută pe* ȘEFUL GĂRII *să se ridice și încep să se tîrască spre încăperile din spatele gării.*)

HAMALUL : A vrut să vă înșele, domnule, nu trebuia să aveți încredere în el.

ȘEFUL GĂRII : Să plecăm, să plecăm... Se face frig.

HAMALUL : Niciodată nu știi cu cine ai de-a face... (*Aruncă priviri grele spre* CĂLĂTOR.)

CASIERUL (*Lipit de tîmpla* ȘEFULUI GĂRII.) : Eu, domnule, am bănuit din prima clipă că așa se va întîmpla... Nu trebuie să te încurci niciodată cu acești fandosiți, cu acești așa-ziși călători prin ploaie... Pfui ! Eu, domnule, cînd eram mic, odinioară, mi s-a întîmplat să călătoresc cîteva zile, aș putea spune cîteva zile și cîteva nopți, în compania unui asemenea călător prin ploaie. Sînt exasperanți, domnule, sînt grosolani și murdari.

HAMALUL : Să nu-l lăsăm să rămînă aici peste noapte. Să nu se întîmple o nouă nenorocire.

ȘEFUL GĂRII : Lăsați-l să aștepte ploaia... Ha-ha-ha... Să aștepte ploaia.

HAMALUL : Să nu intervină ceva neprevăzut, domnule. Niciodată nu poți să știi ce se întîmplă cu acești călători... cu acești perfizi... hi-hi-hi...

CASIERUL : Domnule, eu, cînd eram mic, am păţit-o. (*Îi şopteşte ceva imperceptibil la ureche* ŞEFULUI GĂRII) Da, e cît se poate de adevărat. (*Alte şoapte imperceptibile.*)

(*Izbucnesc cu toţii într-un rîs isteric, deşi numai* ŞEFUL GĂRII *a auzit cuvintele* CASIERULUI ; *pe aceste rîsete, dispar în spatele uşilor*; *din cînd în cînd, feţele lor schimonosite de rîs apar la geamuri şi în spatele uşilor întredeschise ; încep să-şi închidă apoi geamurile şi uşile, să trîntească obloanele şi să lucreze meticulos la încuietorile acestora, totul pe gesturile unui balet mecanic şi pe fondul sonor al rîsului* ; *personajele se vor mişca în cadrul uşilor şi al ferestrelor precum păpuşile unui ceas medieval.*)

HAMALUL (*Apariţie de o secundă la fereastră, către* CĂLĂTOR.) : Ha !

CASIERUL (*Apariţie la altă fereastră.*) : Eşti un om mort, domnule.

HAMALUL (*Altă fereastră.*) : Ha ! Mai bine ne-ai lăsa în pace. Ne-ai stricat ziua, domnule.

IOANA (*Gesturi disperate către* CĂLĂTOR.) : Am să fiu a ta ! Am să fiu a ta !

ŞEFUL GĂRII : Ai să aştepţi mult şi bine. Ha ! Ai să te saturi. Ha ! Ce credeai ?

CASIERUL (*Cîntînd.*) : N-o să plouă ! N-o să plouă !

HAMALUL : Nu ţi-am spus eu că nu e bine să începi cu asemenea lucruri ? Vezi unde ai ajuns ? Şeful n-o să te ierte.

IOANA (*Speriată, naivă, frămîntată.*) : Am să vin îndată. Să nu pleci. Am să vin să-ți aduc un pahar de apă...

ȘEFUL GĂRII : Noapte bună, domnule. A fost o zi minunată. Nu trebuie să fii supărat pe noi. Adio.

HAMALUL : Noapte bună. Sîntem ai dumitale. Pe mîine. Ha-ha-ha. Pe mîine. (*Șoptit.*) Domnule, a fost foarte frumos...

CASIERUL (*Discret.*) : Pst ! Pst ! Credeți-mă ! N-am avut ce face. Mîine însă vă voi spune totul. Noapte bună.

IOANA : Să nu pleci !

(*Aceste apariții s-au soldat cu tot atîtea geamuri și uși închise*; *luminile din interior s-au stins treptat, cu fiecare apariție a personajelor*; *interiorul gării, cu toate ferestrele și ușile zăvorîte, a rămas în întuneric*: *lumina unui felinar de peron cade pe gesturile* CĂLĂTORULUI PRIN PLOAIE ; *acesta își revine treptat din groaza și stupoarea cu care a primit ultimele replici*; *începe să se plimbe încet de-a lungul peronului, făcîndu-și loc printre scaunele aruncate în toate părțile; respiră aerul nopții și-și masează mușchii feței și ai gîtului*; *se așază pe fotoliul-leagăn și privește cerul*; *se leagănă ușor, cu fața în sus*; *pare că e pe cale să adoarmă*; *de undeva, din spate, apare* IOANA; *e îmbrăcată în alb, în cea mai bună rochie a ei, și ține în mîinile sale un pahar cu apă*; *e la fel de naivă, și, totuși, e mult schimbată*; *în această parte a piesei, inocența* IOANEI *trebuie să devină personaj principal.*)

IOANA (*Timidă.*) : Domnule...

(CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *n-o aude în primele secunde.*)

IOANA : Domnule... V-am adus...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (Se întoarce.) : Cine eşti dumneata ?

IOANA : Eu sînt Ioana. V-am adus paharul cu apă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Paharul cu apă ?!

IOANA : Da, domnule. Călătorii prin ploaie nu beau decît apă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : De unde ştii tu, Ioana ?

IOANA : Ştiu.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Bine, lasă-l aici.

(*Pauză* ; IOANA *aşază paharul jos, la picioarele* CĂLĂTORULUI *; apoi se retrage cîţiva paşi şi se opreşte* ; *după o vreme, începe să scîncească.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Se întoarce, o priveşte cîteva zeci de secunde.*) : Ioana... (*Nici o mişcare.*) Ioana, vino la mine. (IOANA *face cîţiva paşi.*) Vino aici. (IOANA e *chiar lîngă* CĂLĂTOR.) De unde ştii tu că un călător prin ploaie bea numai apă ?

IOANA : De la tata.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Şi tatăl tău de unde ştie ?

IOANA : De la un călător prin ploaie.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cine te-a trimis să-mi aduci un pahar cu apă ?

IOANA: Tata.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și tu de ce plîngi?

IOANA: Nu plîng.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu e bine să plîngi înainte de miezul nopții.

IOANA: Ba da, ba da. Ce știi tu? Dacă plîng înainte de miezul nopții, i se împlinesc toate dorințele...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cui?

IOANA: Știu eu cui.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Minți.

IOANA: Nu mint. (*Șoptit.*) Am un înger...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Un înger?

IOANA: Da, da... Și tu ai un înger.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Eu nu am înger.

IOANA: Ba da, ba da, îți jur că ai.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu l-am văzut niciodată.

IOANA: Ba l-ai văzut. Dar l-ai uitat.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu l-am văzut.

IOANA: L-ai văzut în somn.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Eu nu dorm niciodată.

IOANA (*Dezamăgită.*): Nu? Ce păcat... Atunci e un înger rău.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Sînt și îngeri răi?

IOANA: Daaa... Și al meu este rău.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De unde știi?

IOANA: L-am rugat odată, cînd eram mică, să mă ajute cu ceva. Și el nu m-a ajutat.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: N-ai știut cum să-l rogi.

IOANA: L-am rugat foarte frumos. Am stat în genunchi în fața lui și el a spus minciuni.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știam că îngerii spun minciuni.

IOANA: Toți îngerii spun minciuni dacă stai în genunchi în fața lor. Să nu stai niciodată în genunchi în fața lor. Uite, eu am o bubă pe genunchi. (*Îi arată.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ce frumoasă e! (*Întinde mîna.*)

IOANA (*Speriată.*): N-o atinge!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Te doare?

IOANA: Nu mă doare. Dar nu vreau să se murdărească. (*Șoptit.*) E amintire de la mama.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Cucerit de inocența* IOANEI.): Ioana, ești foarte frumoasă.

IOANA: Minți.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu mint. Îmi place să stau cu tine.

IOANA: Ba minți! Aici, toată lumea minte. Și eu mint.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu se poate!

IOANA: Ba da. Te mint tot timpul, dar tu nu-ți dai seama. Ești atît de naiv... Mi-e milă de tine.

(*Pauză*; CĂLĂTORUL *privește în gol*; *fata așteaptă un răspuns.*)

IOANA: Nu fi supărat...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu sînt.

IOANA: Ba da. Ești supărat. Nu trebuia să-ți spun adevărul. Ei m-au rugat să nu-ți spun adevărul, dar eu ți l-am spus. Au să mă certe pentru asta. Mama, întotdeauna, mă certa pentru asta. Mă făcea vacă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Amuzat.*): Cum?

IOANA: Vacă. Spunea că eu n-o să reușesc niciodată să-i iubesc pe călătorii prin ploaie, pentru că eu nu spun niciodată adevărul. Așa spunea mama, dar ce spunea ea nu mai e adevărat, pentru că, de atunci pînă azi, adevărul s-a transformat în minciună! Auzi?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ce?

IOANA: Cîntă broaștele.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu se poate!

IOANA: Ba da, ba da. Sînt mai mult de douăzeci de broaște. Ce păcat că nu le auzi... (*Se așază în genunchi în fața* CĂLĂTORULUI, *își lasă capul pe genunchii lui*; *gesturi lungi, de mîngîiere.*) Ce păcat... odată am visat o broască mare cît o casă. Se făcea că a venit la mine și m-a întrebat „unde e blestemata aia de lingură de apă?", și eu i-am spus „acolo" și ea s-a dus și a băut puțină apă și apoi s-a uitat la mine și mi-a apus „'tii, ce păr frumos ai", și eu m-am speriat așa de tare... așa de tare...

(CĂLĂTORUL *îi mîngîie pletele și o ascultă*; IOANA *trăiește pe urmele unor reverii ușor bolnave.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce frumos știi să povestești ! Cine te-a învățat să povestești ?

IOANA : Nimeni. Tot ce-ți spun este adevărat. Cînd eram mică, m-am dus într-o zi la prăvălie și i-am spus domnului, era acolo un domn foarte gras, „domnule, vreau să-mi dați un borcan cu șerbet verde" și el mi-a spus „fugi de aici că n-ai bani" și eu i-am spus „și ce" și el a rîs și mi-a spus „cară-te" și tocmai atunci au intrat acolo niște oameni și i-au spus „bă, vezi că fiu-tu ți s-a înecat în heleșteu" și atunci el a făcut ochii rotunzi și s-a repezit afară și atunci eu m-am întins și am apucat un borcan cu șerbet verde și el s-a întors și s-a holbat la mine și mi-a spus „stricato, nu ți-am zis că n-ai bani, șterge-o"... Domnule, pot să vă întreb ceva ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Întreabă.

IOANA : Dumneavoastră chiar sînteți călător prin ploaie ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da.

IOANA : De ce mor călătorii prin ploaie ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE ; Mor și ei... cînd li se termină ploaia.

IOANA : Și dumneavoastră o să muriți ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cred că da.

IOANA : Cînd ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cam peste o sută de zile...

IOANA : Vai, așadar, n-o să-l mai vedeți !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Pe cine ?

IOANA: Pe el... Și dacă ar ploua tot timpul, n-ați mai muri niciodată?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu.

IOANA: Ce frumos!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ți se pare frumos?

IOANA: Da, domnule... Și mai ales că dumneavoastră sînteți și un călător prin ploaie foarte norocos.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De ce?

IOANA: Știți, noi avem în spatele gării un mic cimitir...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Un cimitir? Ce nevoie aveți voi de un cimitir?

IOANA: Acolo îi îngropam noi pe călătorii prin ploaie.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Surprins, afectat.*): Cum? Îi îngropați pe călătorii prin ploaie... Cine? De ce? O, Doamne, Ioana, tu nu minți? Ai văzut tu călători prin ploaie morți și îngropați acolo?

IOANA (*Fluierînd.*): Și-ncă cîți!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu se poate! Nu pot să cred! (*Pentru sine.*) Ce coșmar! Trebuie să plec de aici... Ioana, du-mă repede la cimitir! Du-mă să văd. Vreau să-i văd.

IOANA: Nuuu se poate, domnule. Nuuu se poate, că e întuneric. Și nici nu e voie, pentru că tata a pus acolo flori, și eu toată ziua am stropit florile. Nu se poate să rupem florile.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Prinzînd-o de tîmple și privind-o drept în ochi.*): Ioana, ascultă-mă bine!

Privește-mă în ochi! Ai mai văzut tu călători prin ploaie?

IOANA: Cuuum să nu! Și săptămîna trecută a găsit tata unul la marginea cîmpului și l-a chemat pe Grubi și l-au cărat cu căruciorul aici. Și cînd l-au adus, mai trăia încă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Foarte tulburat.*): Și ce v-a spus? Cine era?

IOANA: Ne-a spus că s-a rătăcit și că el trebuia să ajungă în altă parte. Și mi-a cerut un pahar cu apă, și eu i-am adus un pahar cu apă. Și tata l-a întrebat ce simte, și el a spus că nu simte nimic, ci că se sfîrșește...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Pentru sine.*): Ce canalie! Doamne, ce canalie! (*Către* IOANA.) Cum arăta? Nu ți-a spus cum îl cheamă?

IOANA: Arăta așa ca dumneavoastră și nu ne-a spus cum îl cheamă. Și tata l-a întrebat cum a fost posibil să călătorească atîta vreme prin ploaie, și el a răspuns că așa i s-a părut lui firesc, și tata l-a rugat frumos să-i povestească ce simțea el în timpul ploii, și el a răspuns că nu simțea nimic și apoi a murit.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ioana, tatăl tău e o mare canalie!

IOANA: Ba nu, domnule, tata s-a purtat foarte frumos cu toți călătorii prin ploaie. Și Bruno, și Grubi s-au purtat și ei foarte frumos și l-au îngropat lîngă ceilalți, care au murit mai demult, cînd eram eu mai mică.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Trebuie să văd cimitirul! Du-mă să văd cimitirul.

IOANA: Am să vă duc. Și dacă vreți să știți, și tata a fost călător prin ploaie.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Tatăl tău minte!

IOANA: Ba nu minte. Și Bruno și Grubi au fost și ei călători prin ploaie, și după ce s-au îmbolnăvit rău de tot, s-au ascuns aici. Și acum stau aici și dau șase-șase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cine dă șase-șase?

IOANA: Și Bruno, și Grubi... Amîndoi dau șase-șase.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cum, și Grubi?

IOANA: Da, și tata. Și el dă numai șase-șase. Toți dau numai șase-șase și se înfurie groaznic. Tata le zice „porcilor, dați numai șase-șase", și Grubi și Bruno se ridică în picioare și spun „tu ești un porc", și atunci tata se supără.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și tu?

IOANA: Atunci, eu nu le mai fac de mîncare. Și ei se supără toți pe mine și eu mă ascund în leagăn. Ca o pisică.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu asta. Și tu dai tot șase-șase?

IOANA: Nu știu. Eu n-am vrut să dau niciodată. Ei s-au înfuriat pe mine și mi-au spus „dă și tu o dată, proasto", dar eu n-am vrut să dau și ei s-au supărat pe mine. Și Grubi a zis „de ce nu vrea să dea, cine se crede?", și eu am rîs de ei și le-am spus că nu

voi da niciodată şi ei sînt morţi de curiozitate şi tot timpul vor să vadă dacă şi eu dau şase-şase. Zău, nu trebuie să fii supărat pe ei. Sînt atît de proşti. Şi atît de singuri.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ioana, tu nu vrei să pleci de aici?

IOANA: Nuuu... Nu e bine să pleci de aici.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De ce? Nu vrei să vezi cum arată o pădure, cum arată marea? Tu ştii cîte oraşe frumoase există?

IOANA: Ba nu, ba nu, nu există.

CĂLATORUL PRIN PLOAIE: De ce spui că nu există?

IOANA: Tata şi Grubi mi-au spus. Da, mi-au spus totul.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ce ţi-au spus?

IOANA: Mi-au spus, mi-au spus.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Te-au minţit.

IOANA: Ba nu, ba nu. Mi-au spus că peste tot sînt numai gări moarte şi că în aceste gări moarte vin să moară călătorii prin ploaie. Şi că noi trebuie să stăm aici şi să-i aşteptăm şi să-i îngropăm.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu-i adevărat! Asta e singura gară moartă pe care am întîlnit-o.

IOANA: Ba nu, ba nu... Peste tot sînt gări moarte. Da... Sute de gări moarte. Ştiu eu. Sînt sute de călători prin ploaie care au murit peste tot. N-are cine să-i îngroape.

(*Pauză* ; CĂLĂTORUL *este profund tulburat, se plimbă de-a lungul peronului* ; IOANA *îl urmărește, vinovată, cu privirea.*)

IOANA (*După un timp.*) : Domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da...

IOANA : Cum se face că v-ați rătăcit ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu știu.

IOANA : Nu ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu (*Pauză.*) Cred că sînt bolnav.

IOANA : De ce se rătăcesc toți călătorii prin ploaie ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : De unde știi că se rătăcesc ?

IOANA : Mi-a spus tata. Mi-a spus că s-a întîmplat ceva cu voi. Mi-a spus că de un timp vă rătăciți și nu mai știți să mergeți după ploaie. Și în loc să mergeți după ploaie, vă rătăciți pe cîmpuri și pe dealuri pe unde nu plouă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Are dreptate.

IOANA : De ce vă rătăciți ? Hai, spune-mi...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E un fel de boală.

IOANA : Ce fel de boală ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E ciudat de tot, Ioana. În loc să ne ducem după ploaie, ne îndepărtăm de ea.

IOANA : Și vă rătăciți ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da.

IOANA: Și înainte nu vă rătăceați?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu.

IOANA: Și-o să muriți cu toții?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știu.

IOANA (*Revelație.*): Nu cumva ești ultimul călător prin ploaie? Nu ești cumva tu ultimul care a mai rămas?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știu.

IOANA: Ce frumos!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Frumos?

IOANA: E așa de frumos să fii călător prin ploaie...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știu, Ioana. De un timp, călătorii prin ploaie nu mai au noroc. S-a întîmplat ceva cu ei, s-a rupt ceva în adîncul lor. Înțelegi?

IOANA (*Extaziată.*): Înțeleg!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu mai simțim ploaia, Ioana. Altădată o simțeam cum se apropie, o simțeam cu două-trei zile înainte. Altădată plecam în întîmpinarea ploii și nu mă înșelam niciodată. Călătoream prin ploaie zile întregi, săptămîni întregi. Dacă ploaia se termina într-un loc, știam cu siguranță unde s-o găsesc. Înțelegi? Era destul să caut jumătate de zi și dădeam de ploaie. Asta era pe vremuri...

IOANA: Mai spune, mai spune...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Mai tîrziu, am început să simt ceva ciudat. Ploile veneau prea repede și se terminau dintr-odată. Sau veneau prea încet... Am început să le aștept prea mult, și atunci cînd

călătoream mi-era frică. Uneori se adunau norii, se auzeau tunete, așteptam să înceapă ploaia și norii se risipeau. Călătorii prin ploaie s-au speriat, au devenit tot mai puțini... Tot mai singuri... De altfel, călătorii prin ploaie călătoresc întotdeauna singuri...

IOANA: De ce?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Pentru că n-au ce-și spune. Dacă doi călători prin ploaie se întîlnesc seara, dimineața se despart, dacă se întîlnesc dimineața, se despart la prînz, dacă se întîlnesc la prînz, pînă seara și-au spus tot ce aveau de spus și se despart. Înțelegi? Și nici nu au voie să vorbească în timpul ploii. Cine vorbește în timpul ploii se pierde, se rupe ceva în el și nu mai poate călători niciodată.

IOANA: Și eu vreau să călătoresc! Învață-mă și pe mine să călătoresc prin ploaie! Vrei?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De ce vrei să călătorești prin ploaie, Ioana?

IOANA: Nu știu, nu știu. Dar vreau să merg cu tine, să văd orașele. Vreau să rămîn cu tine, să stăm în ploaie. Vrei să mă iei cu tine? Mă iei? Spune!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De ce vor oamenii să călătorească prin ploaie, Ioana? De ce vreți tu și tatăl tău și Grubi și Bruno să călătoriți prin ploaie? Ce se întîmplă cu voi?

IOANA: Nu știu. Dar trebuie să fie foarte frumos. Nu-i așa că e foarte frumos? Nu-i așa că te simți fericit

cînd călătoreşti prin ploaie? Vreau să învăţ să călătoresc prin ploaie...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu ştiu dacă ai să poţi, Ioana. Nimeni n-a învăţat încă să călătorească prin ploaie, dacă nu s-a născut călător prin ploaie.

IOANA: Eu am să pot. Îţi jur că am să pot. Am să fiu cuminte şi am să te ascult.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ai să păţeşti ca toţi ceilalţi. Ai să te amăgeşti cîteva zile şi ai să crezi că ai reuşit. Şi într-o bună zi ai să-ţi dai seama că ploaia nu-ţi spune nimic şi ai să te ascunzi într-o gară pustie.

IOANA: Ba nu, ba nu. Am să merg cu tine. Am să merg cu tine pentru că te iubesc foarte mult şi am să merg cu tine, da.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ce spui tu? Ce spui?

IOANA: Da, te aşteptam de cînd eram foarte micuţă. Mama îmi tot spunea că ai să vii, dar eu începusem să cred că totul e o minciună. Da. Mă rugam în fiecare seară la tine, ca să vii.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Tulburat.*): Ioana, tu eşti nebună. Şi tatăl tău e nebun, şi Grubi, şi Bruno. V-a înnebunit pe toţi dorinţa de a călători prin ploaie. Sînteţi cu toţii nebuni. Tu nu-ţi dai seama că sînteţi nebuni?

IOANA: Şi ce dacă sînt nebună? Eu te iubesc şi aşa.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Bine... Am să te iau cu mine!

IOANA: Să plecăm! Să plecăm! Să mergem să vedem orașul.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Plecăm, Ioana, plecăm repede. Plecăm imediat, numai să înceapă ploaia. Am să te învăț să călătorești cît mai frumos posibil prin ploaie. Am să-ți arăt orașele, Ioana, cele mai frumoase orașe... Sute de orașe... Tu știi ce sînt orașele? Știi ce sînt străzile, ce sînt acoperișurile?

IOANA: Vreau să văd străzi! Vreau să văd acoperișuri!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Evocînd un vis.*): Fiecare oraș are un acoperiș enorm, în care sînt tăiate mii de ferestre... În mijlocul fiecărui oraș crește cîte un arbore și, în fiecare an, din arbore crește un fruct. Toamna, fructul plesnește și din el iese o pasăre care mai apoi locuiește în arbore. La început, păsările sînt vorbitoare, și dacă știi cum să le întrebi, afli o mulțime de lucruri despre lumea din care vin. Dar trebuie să te grăbești să le întrebi, pentru că mai apoi păsările devin tot mai triste și își pierd glasul. La început, păsările stau toată ziua în arbore și se miră de arbore. Mai apoi, spre bătrînețe, învață să zboare, iar atunci cînd sînt bătrîne de tot, nici nu se mai întorc în arbori, se rotesc doar prin aer și mor în aer. Aerul le poartă doar dintr-o parte în alta și, încetul cu încetul, le subțiază. Mai apoi li se tocesc oasele din cauza ploii și după o vreme dispar...

IOANA (*Îl ascultă extaziată, fericită.*): Mai spune, vreau să mai spui.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Am să te duc să vezi oceanul. Tu știi ce înseamnă oceanul? Ioana, oceanul este făcut din mii și mii de picături rotunde de ploaie care se rostogolesc dintr-o parte în alta. Iar pe țărmul oceanului plouă în fiecare zi și, acolo, nici nu trebuie să aștepți ploaia, pentru că acolo trăiesc cei mai mulți călători prin ploaie. Am să-ți arăt și corăbiile... Unii oameni, ca să nu le fie frig pe ocean, își construiesc corăbii. Iar în mijlocul corăbiilor își pun cîte un catarg, care nu este altceva decît un arbore jupuit și care le amintește de arborele din mijlocul orașului. Da... Am să-ți arăt și pădurile, care sînt cu totul și cu totul fantastice. Pădurile sînt niște locuri unde arborii stau unul lîngă altul, îți poți închipui așa ceva, mii de arbori unul lîngă altul?

IOANA: Cîți?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știu. Mii de arbori.

IOANA: Vreau să știu precis. Cîți arbori trebuie să ai ca să ai o pădure?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Știu și eu? Să zicem.... o mie de arbori.

IOANA: Și dacă ai 999?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știu dacă e bine. Cred că trebuie să ai o mie fix.

IOANA: Ce bine! Eu am deja un arbore...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ai tu un arbore?

IOANA: Da. Am. L-am crescut eu. E înalt... cam așa, are frunze și o să iasă din el o pădure. (*Brusc, întristată.*) De ce nu plouă, de ce nu plouă?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Trebuie să înceapă dintr-o clipă în alta.

IOANA: Și atunci, plecăm?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Plecăm imediat.

IOANA: Știi ceva? N-am să-mi iau rămas-bun de la nimeni. Am să plec pur și simplu. Tata o să se supere foarte tare, dar mie nu-mi pasă. Hi-hi... Ce supărat o să fie tata... De ce nu plouă?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Trebuie să înceapă... O știm!...

(*Cele două personaje sînt în așteptarea ploii*; *se produce o pală de vînt*; *apoi, din depărtare, un ușor tunet.*)

IOANA: Auzi? Ai auzit? Vine!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu, încă nu... Asta încă nu e ploaie...

IOANA: Ba da, ba da... Simți vîntul? Vîntul aduce ploaie. Auzi? Vine ploaie! Auzi?

(*Tunete ușoare, la mare depărtare*; *cele două personaje, puternic încordate.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu e ploaie... E altceva... E ceva confuz...

IOANA: Ba nu, nu... N-ai auzit tunetele? (*Vîntul se întețește.*) Vezi? Vezi? Vine o ploaie grozavă... Hai să plecăm... Hai...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu, nu... Mai stai... E altceva, nu e ploaie, e... Doamne, nu-mi dau seama dacă e ploaie sau nu...

IOANA: E ploaie, e ploaie... Hai să fugim... (*Tunetele se aud din ce în ce mai puternic.*) Sînt tunete, e ploaie! Să fugim!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu e ploaie, sînt numai tunete... Doamne, ce se întîmplă?

IOANA: Nu te mai gîndi! E ploaie! Trebuie să fie ploaie! Trebuie să crezi că e ploaie! Să fugim!

(*Pe fondul gesturilor sale naive,* IOANA *îl prinde de mînă pe* CĂLĂTOR *și-l silește s-o urmeze*; *lumina scade și cei doi sînt învăluiți de ceață și întuneric, acoperiți de tunete puternice și rafale de vînt*; *se mai aude stins glasul* IOANEI.)

VOCEA IOANEI: Plouă... plouă... Trebuie să înceapă... Trebuie...

PARTEA A II-A

A doua zi, dimineața. Lumina soarelui cade pieziș. Umbre lungi peste peron. Senzație de frig. CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *doarme în fotoliul-leagăn. E acoperit cu o pătură în carouri, pe care și-o ține strîns sub bărbie. Pretutindeni, pe lespezile peronului, printre traverse, pe șine, pe acoperișul gării, pe sub scaune și pe bănci, atîrnînd de ziduri și de ferestre – zeci de păsări moarte. Cîteva păsări se mai zbat ușor. Grubi, cu o mătură, încearcă să le adune grămadă. Grubi mătură plictisit, înfrigurat, îmbrăcat într-o manta groasă și înfășurat cu un fular. E îmbătrînit și chinuit. Pe măsură ce mătură și se apropie de fotoliul-leagăn, devine tot mai contrariat. În sfîrșit, îl vede pe* CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *și face ochii mari, pare că-și amintește ceva, rămîne mirat și indecis. Mătură în jurul* CĂLĂTORULUI, *îi trage cîteva păsări de sub fotoliul-leagăn, face gesturi largi și insistente, sperînd să-l trezească pe* CĂLĂTOR. CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *murmură ceva neclar, își trage și mai bine pătura sub bărbie, se strînge în fotoliu și continuă să doarmă.*

HAMALUL (*Atingîndu-i umerii.*) : Hei... domnule... (*Își repetă de cîteva ori mișcarea.*) N-ați plecat ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Se trezește greu, chinuit, își freacă ochii, privește în jur, rămîne mai departe înfrigurat, ascuns sub pătură.*) : Ce e ?... Ce ?... (*Își freacă mîinile, gîtul, cască.*) Tu ești, Grubi ?

HAMALUL (*Nemulțumit.*) : Eu.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Frecîndu-și genunchii.*) : Brrr ! Ce frig e la voi.

HAMALUL : N-ați plecat încă ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Eu ? Nu...

HAMALUL (*Posomorît.*) : Credeam c-ați plecat.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu. Unde să plec ? (*Se ridică, își strînge pătura în jurul trupului și face cîțiva pași.*) Ce faci aici ?

HAMALUL : Mătur.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Cască.*) : Aha ! De ce e așa de frig la voi, dimineața ?

HAMALUL : Nu știu... Așa e la noi... frig...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Observînd, dintr-odată, cadavrele păsărilor* ; *speriat.*) : Ce-s astea ?

HAMALUL (*Plictisit.*) : Păsări...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Palid.*) : Cum, păsări ?

HAMALUL : Păsări, domnule... Păsări moarte...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Privind în jur, tot mai înspăimîntat în fața măcelului.*) : Atîtea păsări moarte ? Cine le-a omorît ?

HAMALUL : Nimeni.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum nimeni ? Cum nimeni ? De unde au venit păsările astea aici ? Ce fac păsările astea aici ? Ce-i cu ele ? Ce faci cu ele ?

HAMALUL : Le mătur...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Le mături ?

HAMALUL : Da. Le adun în grămezi și le dau foc.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Îngrozit.*) : Le dai foc ?

HAMALUL : Ce vreți să fac cu ele ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce să faci cu ele ? (*Înfrînt.*) Da... Ce să faci cu ele... (*Se liniștește brusc, devine placid.*) Ce de păsări !

HAMALUL (*Se ridică în vîrful picioarelor și, ajutîndu-se de coada măturii, dă jos cîteva păsări lipite de fereastra de la etaj și de zid.*) : În fiecare zi... (*face un salt, pentru a doborî o pasăre aflată mai sus.*) în fiecare zi... am treabă... cu astea...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Astea mor în fiecare zi ?

HAMALUL : Mor peste noapte.

(*Pauză* ; HAMALUL *își continuă treaba* ; CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *se plimbă de-a lungul peronului și se uită la păsări* ; *se apleacă, ridica una dintre păsările care se zbat și începe s-o încălzească în pumni, suflîndu-i aer cald.*)

HAMALUL (*Amuzat.*) : Hă-hă ! Degeaba.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Furios.*) : Ce știi tu ? (*Continuă să încălzească pasărea în palme.*)

HAMALUL (*Plin de milă pentru pasăre și* CĂLĂTOR.) : N-are zile, domnule. Dacă n-are zile, ce vreți să-i mai faceți ? Mai bine i-ați rupe gîtul, să nu se mai chinuiască...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Privind pasărea, cumva întristat și îngrețoșat.*) : Poftim... Rupe-i-l tu... (*I-o întinde.*)

HAMALUL (*O ia și-o aruncă în grămadă.*) : Sînt scîrboase. La început, mi-era și mie milă de ele. Dar sînt scîrboase, vă spun eu... Din cauză că sînt moarte și că sînt multe... devin scîrboase... Se lipesc de uși, de pereți... Sînt groaznic de scîrboase...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : De ce mor ? Ce au... că mor ?

HAMALUL : Sînt păsări de ploaie.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Păsări de ploaie ?

HAMALUL : Mor din cauza ploii. Sînt păsări care trăiesc din ploaie. Mor în fiecare noapte, cu sutele. Se adună aici, deasupra gării, dracu' știe de ce s-adună aici, se rotesc ce se rotesc și cad...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cad ?

HAMALUL : Cad peste noi... Niște scîrbe. În fiecare dimineață trebuie să le adun, să le mătur...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cad multe ?

HAMALUL : Nu știu. Nu poți să știi niciodată. Uneori cad mai multe, alteori cad două, trei... Uneori cad cu

sutele... Sînt și dimineți cînd cade cîte una ori nici una... Azi au căzut mai multe.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : N-am știut de păsările astea (*Se uită la una dintre ele, agățată de un felinar* ; *o ia, o cercetează atent, apoi, cu două degete, o aruncă în grămadă.*) De ce au ochii deschiși ?

HAMALUL : Așa mor ele... Cu ochii deschiși.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Poate că se uită la cer...

HAMALUL : Nu se uită.. Eu nu cred că ele văd ceva... cu ochii ăia...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Văd, sînt sigur că văd... cred că se uită după apă.

HAMALUL : Prostii...

(*Pauză* ; GRUBI *își vede de treabă* ; CĂLĂTORUL *își scoate o țigară și, în momentul cînd Grubi dă foc grămezii, și-o aprinde.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : N-am știut... N-am știut nimic de ele... Grubi, ești sigur că păsările astea mor... din cauza ploii ?

HAMALUL : Așa se spune.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Povești.

HAMALUL : Nu, domnule, nu. Sînt păsări de ploaie, păsări care zboară prin ploaie și se hrănesc din ploaie. Ar trebui să știți asta. Cînd simt că nu mai au ploaie... se îndreaptă, așa, spre gară... vin aici, vin să moară aici... Ce dracu' ? De ani de zile se

întîmplă treaba asta... Eu cred că mai e puţin şi or să moară toate.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De unde ştii?

HAMALUL: Le simt eu. Sînt din ce în ce mai uşoare şi mai urîte. Uneori, cred că păsările astea nici n-au apucat să zboare prea mult prin ploaie... sînt făcute la bătrîneţe... N-au mai apucat să zboare prin ploaie... Mor ca proastele.

(HAMALUL *îşi aprinde şi el o ţigară*; *stau amîndoi în jurul focului şi privesc în grămada care se carbonizează.*)

HAMALUL (*Privind cum flăcările mistuie ultimele păsări.*): Asta-i. Aşa-mi încep eu ziua. Cu scîrboşeniile astea.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Amintindu-şi brusc.*): Dar ceilalţi? Unde-s ceilalţi? Unde-i Ioana?

HAMALUL: Hm. Ceilalţi? (*Plictisit.*) S-au dus după apă?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: După apă? Ce fel de apă?

HAMALUL: Apă. Apă de băut. S-au dus cu drezina după apă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fulgerat de o idee.*): Cu drezina? Aveţi drezină?

HAMALUL: Avem drezină.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cu drezina... N-am mers niciodată cu drezina...

HAMALUL (*Cu ochii luminaţi.*): Nu? E frumos... E frumos să mergi cu drezina... Te bate vîntul, aşa,

îți trece pe lîngă urechi. Să le spuneți să vă ia cu ei, într-o dimineață, după apă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E departe... apa ?

HAMALUL : E. Cam la zece kilometri de aici... E acolo o fîntînă, o fîntînă pe care o ținem încuiată.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Străbătut de un fior.*) : Secături !

HAMALUL : Cum ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : De ce o țineți încuiată ? Cine vă dă voie să încuiați o fîntînă ?

HAMALUL : He-he-he... Păi... (*Năuc.*) Păi, cum ? Păi, dacă n-o încuiem... vreți să se scufunde păsările în ea ? Să spurce apa ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Din nou înfrînt.*) : Da... Așa e... (*Brusc, începe să-și agite brațele.*) Am amorțit... Am amorțit în scaunul ăsta.

HAMALUL : Să vă dau o înghițitură de rom ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Rom ? Hm. N-am băut niciodată.

HAMALUL : E foarte bun. Luați o înghițitură și-o să vă încălziți. (*Scoate sticla de rom, soarbe încet de cîteva ori, apoi i-o întinde* CĂLĂTORULUI.)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Gustă din băutură ; face o grimasă ; mai gustă o dată.*) : Nu e rău.

HAMALUL : Mai luați.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu, nu... Poate... altă dată...

HAMALUL (*Bea din nou.*) : E din romul cel mai bun... (*bea.*) al domnului Kaponta.... Tot timpul îl ține închis... Dar aseară... He, he... ce-a mai fost și aseară... (*Bea.*) Nu e om rău... domnul Kapunta.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Încercînd să-și amintească*) : Aseară ? Ce-a fost aseară ? Aha... Vorbești de domnul acela gras care s-a zbătut și s-a trîntit pe jos ? De ce se trîntește pe jos ? Tot timpul se zbate așa și se trîntește pe jos ?

HAMALUL : Nu, domnule. Domnul Kapunta nu scoate o vorbă. Ani de zile nu scoate o vorbă. Acum însă... că ați venit dumneavoastră... (*Bea.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce vrei să spui ?

HAMALUL : S-a bucurat și el... S-a bucurat ca un copil. He-he... De mult nu l-am mai auzit pe domnul Kapunta vorbind... Dar aseară... aseară a fost grozav... (*Bea.*) Nu ? Nu v-a plăcut cum a vorbit ? L-am ascultat tot timpul, ne-am ascuns amîndoi după ușa aceea și am ascultat... (*Bea.*) Am ascultat tot...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Tăios.*) : Amîndoi ? Care amîndoi ?

HAMALUL : Eu și cu Bruno.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Și ați stat... pînă la sfîrșit ?

HAMALUL : Păi, cum ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Pînă cînd... pînă cînd a început să tune... ?

HAMALUL : A, nu... Eu, după chestia aia cu orașele... m-am plictisit și m-am culcat. Și Bruno s-a culcat

și el. A mai stat puțin și s-a culcat. Domnul Kapunta însă... (*bea*) da, el cred că a stat pînă la sfîrșit.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: A stat acolo cu voi? S-a ascuns cu voi și m-a pîndit de acolo?

HAMALUL: Așa face întotdeauna... Da' nu e un om rău. N-are rost să vă supărați pe el. E ca un copil. E cretin.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Arătînd spre sticlă.*): Dă-mi și mie...

HAMALUL. (*Înviorat.*): N-am spus eu? E bun... (*Îi întinde sticla.*) Mai e un strop.

CĂIĂTORUL PRIN PLOAIE (*Bea.*): N-am știut că mă pîndiți. Am fost un prost. (Se *așază, întristat, pe bancă.*)

HAMALUL: Zău... n-are rost s-o luați în nume de rău... Ați fost așa de... așa de bun și de... Ați povestit așa de frumos... Și Ioana... a fost așa de bună... și de frumoasă... Deși e cam proastă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De ce e proastă?

HAMALUL: Are fumuri. Nu cunoaște viața.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Sînteți niște nemernici. Toți.

HAMALUL: Vai, domnule! Ce vină avem noi?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Vă place să stați aici, să vă pîndiți unii pe alții... Vă place să vedeți cum mor... oamenii... și păsările... Stați aici ca niște ciumați, în loc să...

HAMALUL : Ce-aţi vrea să facem ? Unde să plecăm ? Unde să ne ducem ? Peste tot e aşa. Mie, domnule, aflaţi că îmi place aici. Am tutun, Ioana ne face de mîncare... Unde să mă duc ? Ce ştiţi dumneavoastră ? Nu ştiţi nimic. Aţi călătorit pînă acum, aţi umblat prin ploaie, nici măcar nu v-aţi uitat în jur. Acu' o să crăpaţi aici, da' cel puţin ştiţi că o să crăpaţi fără părere de rău. E, dacă aş putea să călătoresc prin ploaie... măcar o zi... măcar zece zile... nu mi-ar mai păsa de nimic... M-aş urca într-un pod şi m-aş culca acolo şi nu m-aş mai trezi niciodată. Ce vină am eu că nu pot călători prin ploaie ? Spuneţi-mi şi mie, cu ce sînt vinovat ? Şi ce rost are să mai trăieşti dacă nu poţi călători prin ploaie ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum ai zis ?

HAMALUL (*Amărît.*) : Asta am zis : că nu mai are nici un rost să trăieşti dacă nu ştii... dacă nu poţi... să călătoreşti măcar o singură dată prin ploaie...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fascinat, ca în faţa unei revelaţii.*) : N-am ştiut... Nu mi-am dat seama niciodată...

HAMALUL : Păi ? Ce zic eu ? Puteţi muri liniştit.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Pot muri liniştit ? Aşa ţi se pare ?

HAMALUL : Nu mi se pare. E sigur. O să aveţi o moarte uşoară, nici n-o să vă daţi seama. Mulţi călători prin ploaie au murit aici, în gara asta... Nici n-o să simţiţi... O să fie ca o adiere, o să vă daţi

sufletul... așa... ca o creangă de măr... Întotdeauna v-am invidiat pe voi... ăștia... călătorii prin ploaie... pentru felul în care muriți...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Am auzit că aveți și un cimitir pe aici... E mare?

HAMALUL (*Cu un zîmbet ironic.*): E destul de mare. În fiecare an avem de îngropat... cîte unul, cîte doi... cîte trei... Anul trecut au fost mai mulți. Unii vin și nici n-apucă să spună două vorbe. Ajung aproape morți... Pe alții îi găsim noi, peste tot, înșirați pe cîmpie... Nu știu ce dracu' vi se întîmplă vouă, că muriți așa, ca ciupercile... Da', cel puțin, muriți frumos. Ce-i al vostru e al vostru...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și înaintea mea? Cine a fost înaintea mea?

HAMALUL: Înaintea dumneavoastră? Păi, a fost un dolofan, un bărbat așa gras și rotund... nici nu-ți venea să crezi că e călător prin ploaie. Cînd a venit și ne-a spus că e călător prin ploaie, ne-a venit să rîdem. Era gras și tăcut, tăcea tot timpul, se uita speriat la noi, cel mai mult se temea de fată... Se temea să nu-l stropească peste față... cu apă... Era tare ciudat omul acela. Domnul Kapunta s-a gudurat pe lîngă el cîteva zile și n-a reușit să scoată nimic.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și ce voia domnul Kapunta? De ce nu-l lăsa în pace? Ce vrea, de fapt, Kapunta ăsta?

HAMALUL : Numai dracu' știe ce vrea. Domnul Kapunta își închipuie că ar mai putea... că s-ar mai putea face ceva...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce ?

HAMALUL : Nu știu nici eu. Crede că există ceva, un secret anume, că există ceva ce nu știe el... și că, dacă ar afla acel ceva, ar mai fi în stare... ar reuși să călătorească și el... din nou...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : A mai călătorit el... prin ploaie ?

HAMALUL : Așa zice. El așa zice. Și poate că a călătorit. Cine știe ? Nu poți ști niciodată... Poate că am călătorit cu toții, odinioară, prin ploaie... dar nu ne mai amintim nimic... Poate că el își amintește, și de aceea... tocmai de aceea... e așa cum e... Nu se poate ști nimic. Uneori, și eu am impresia că aș fi călătorit, îmi amintesc cîte ceva, apoi uit totul, se face dimineață, se lasă ceața... Aseară, cînd ați vorbit despre corăbii și despre orașele acelea și despre oamenii aceia... care se plimbă pe țărm... mi s-a părut și mie că-mi amintesc ceva... M-am bucurat, era să țip, am avut un țipăt grozav în piept, era să ies afară și să mă arunc la picioarele dumneavoastră... Chiar și lui Bruno i s-a părut că-ți amintește ceva și s-a bucurat și el... Dar după aceea n-am mai înțeles nimic, s-a înnegrit totul, s-a golit tot pieptul... de țipăt... și atunci ne-am culcat... Dar nu se poate ști nimic, domnule. Nimic, nimic, nimic ! Poate că și noi am

călătorit, poate că am văzut orașe de care, astăzi, ne-am înspăimînta... Poate că am trecut prin păduri și poate că de aceea sîntem așa de plictisiți seara, tocmai pentru că am trecut cîndva prin acele păduri frumoase... Asta e. Totul se poate reîntoarce, poate că într-o dimineață ne vom trezi și-o vom lua razna, pur și simplu, prin ploaie... Înțelegeți? Poate că de asta sîntem așa triști și înrăiți și scîrbiți și păcătoși, poate că de asta... poate că am fost cu toții călători prin ploaie și acum nu știm nimic... nu ne mai amintim nimic... Eu, domnule, de mulți ani aștept să visez un vis...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Care îl ascultă fascinat.*): Am auzit că ai avut odată... un vis grozav...

HAMALUL: Da, domnule, am avut un vis așa de frumos... așa de frumos și clar... cum nu vă pot spune. Dar îl aștept. Aștept să-l mai visez o dată. Dacă îl mai visez încă o dată, atunci... atunci pot spune c-o să pot călători și eu... da, visul ăla o să rupă toate ușile și toate porțile din mine și-o să pot ieși și eu în ploaie... Ah! Dacă l-aș visa! Dacă l-aș mai visa o dată!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: De aceea dormi tu, în cărucior, mai tot timpul?

HAMALUL (*Transfigurat.*): De aceea... Sînt sigur că într-o zi o să-l visez din nou. Îmi spune mie ceva, am ceva care îmi zvîcnește în tîmpla dreaptă și îmi spune c-o să vină o zi cînd o să-l visez din nou...

Ehe... Ce vis! De altfel, eu îl port tot timpul în mine, simt cum se coace, e aici, e sigur aici... Puneţi mîna pe gîtul meu, puneţi mîna aici... Auziţi cum se zbate? La mine, visele se zbat mai întîi aici, în colţul gîtului... (CĂLĂTORUL *urmează pe* GRUBI *în gesturile sale.*) Chiar aici... Pe el, pe visul acela, îl port de ani de zile... aici, puneţi mîna, aici... mai sus, apăsaţi mai tare, simţiţi cum se zbate ceva cald, ceva uşor, aşa, ca o aripă? Ei? E visul meu, se coace aici, se rotunjeşte, aştept numai să răzbată şi să plesnească... De aceea încerc să dorm... mai tot timpul. Cum îmi termin treburile... mă culc. Cum am puţin timp liber... mă culc... înţelegeţi? Cu cît o să dorm mai mult, cu atît sînt mai multe şansele mele... de a visa... încă o dată... visul acela frumos... Dumneavoastră visaţi vreodată?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu. Eu nu visez niciodată.

HAMALUL: Ce păcat... E mare păcat. Dacă v-aş putea ajuta cu ceva... Poate că ar trebui să încercaţi să dormiţi mai mult...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu, nu... Nu cred că e bine. De altfel, eu... pînă acum cîteva săptămîni... nici n-am dormit niciodată...

HAMALUL: Deloc?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Deloc.

HAMALUL: Şi ce făceaţi?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nimic. Călătoream. Ascultam cum plouă. Dacă stătea ploaia, mă aşezam pe

o piatră și aruncam cu boabe de porumb într-o găleată cu apă. Puteam să stau zile întregi așa, cu boabe de porumb lîngă mine și cu o găleată plină cu apă. Aruncam boabele, ascultam cum cad în apă și atît... Cînd simțeam că prin apropiere trece o ploaie... că trebuie să vină vreo ploaie... mă ridicam și plecam înaintea ei... Călătoream apoi prin ploaia aceea pînă cînd se sfîrșea.

HAMALUL: Și cînd se sfîrșea?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu simțeam nimic deosebit. Vreau să spun că nu mă speriam prea tare, de fapt, pe vremea aceea nu mă speriam de nimic. Dacă se sfîrșea... mă așezam din nou și aruncam cu boabe de porumb... sau cu pietricele... în apă... Asta e tot. Dar de obicei călătoream, călătoream zile în șir, uneori nu mă opream cîte un an întreg... Călătoream dintr-o ploaie în alta, pe vremea aceea ploile se întîlneau în aer, se amestecau între ele, își schimbau drumurile între ele... Puteam să mă îndrept oriunde voiam... Da, pînă acum cîteva săptămîni, nici nu mi-a trecut prin cap.... că aș putea să mă tem de ceva... Că aș putea să mă tem de ploaie, de pildă... Vreau să zic... să mă tem că s-ar putea opri ploaia. Da. Nu-mi trecuse niciodată prin cap că s-ar putea opri ploaia. Ce zici de asta? Pur și simplu, nu mă puteam gîndi la așa ceva...

HAMALUL: Înseamnă că atunci a început...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Atunci a început?

HAMALUL : Atunci a început... boala. Înseamnă că atunci aţi luat-o. V-aţi îmbolnăvit şi aţi început să deveniţi om... vreau să spun... om obişnuit...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Aşa crezi ? Crezi că voi deveni un om obişnuit ?

HAMALUL : Cam aşa se întîmplă... Întîi deveniţi un om obişnuit şi după aceea se rupe totul... se spulberă totul... Se duce totul dracului.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Oare am devenit deja... om ?

HAMALUL : Nu ştiu. Poate că da. Puţin. Spuneţi că a început să vă fie frică ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da. Mi-e frică de mai multe lucruri... De fel de fel de lucruri... Nici nu ştiam că există atîtea lucruri.

HAMALUL : E semn rău... dacă a început să vă fie frică.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ruşinat.*) : Ştii, a început să-mi fie şi foame...

HAMALUL : Zău ? (*Amuzat.*) Şi ce simţiţi ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Simt ceva... ceva adînc şi ruşinos... în piept... în mîini... Am tot timpul o nelinişte în degete. Îmi vine să le duc la gură... înţelegeţi ? Mi se pare cumplit de ruşinos.

HAMALUL : E normal. Nu trebuie să vă simţiţi jenat. Am să vă dau nişte pîine.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Încă nu. Mai aştept. Poate că n-o să fie nevoie, poate că nu e decît o părere...

HAMALUL : Poate...

(*Pauză; personajele, ușor stingherite.*)

HAMALUL (*Face cîțiva pași, deschide o ușă, scoate cîteva unelte, privește soarele.*): S-a ridicat... acum o să se facă din ce în ce mai cald... La prînz o să fie cumplit de cald...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: În fiecare zi... e așa de cald?

HAMALUL: În fiecare zi. Dimineața e cumplit de frig. Peste zi, e cumplit de cald. Seara încep să se adune cîțiva nori, începe să tune.... Dar nu se întîmplă nimic.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: În fiecare zi tună?

HAMALUL: În fiecare zi. Spre seară se pornește vîntul și se adună cîțiva nori... cîteva zdrențe... E un fel de mascaradă. Tună, uneori chiar fulgeră... dar de plouat, nu plouă niciodată. Peste zi puteți sta acolo... (*Arată spre camera de la etaj.*) E mai răcoare. Acolo, întotdeauna e răcoare.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Acolo au stat și ceilalți... de dinaintea mea?

HAMALUL: Acolo... E camera voastră... În fiecare zi îi spăl geamurile, o lustruiesc pe dinăuntru... Îi lustruiesc pereții... E o cameră albă, curată, o să vă placă... În fiecare zi o vopsim în alb. Știți, aici, facem cam în fiecare zi aceleași lucruri.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Or să vă înnebunească... lucrurile...

HAMALUL: Pe noi? Ehe! Eu mă scol de zece ani la ora şase şi mătur peronul. Şi nu simt nimic. În fiecare zi spăl peronul şi curăţ şinele de rugină... Le dau puţin lustru, mai strîng cîte un şurub... Spăl geamurile, lustruiesc prin încăperi. La prînz, mă culc. Treburile astea nu m-au plictisit niciodată, Ioana curăţă cartofi în fiecare zi. Stă în pivniţă cîte două ore şi curăţă cartofi. Face mîncare şi după aceea fuge pe cîmp. Seara se ascunde în spatele ferestrelor şi aşteaptă. Se uită de-a lungul căii ferate şi cîntă, încet, mai mult mîrîie decît cîntă...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ai auzit-o tu cîntînd?

HAMALUL: Da. Seara stăm aici, pe peron, jucăm zaruri. De fapt, numai ne prefacem că jucăm zaruri... O ascultăm pe ea cum cîntă. Uneori, cîntă şi Bruno, la trompetă. (*Începe să curețe şinele de cale ferată.*) Şi domnul Kapunta ştie să cînte la trompetă. Domnul Kapunta cîntă însă mai rar, o dată la cîţiva ani. Se închide în odaia de sus şi cîntă cîte o noapte întreagă... O noapte întreagă, o dată la trei, patru ani... tot e ceva.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Se aşază pe marginea peronului, privindu-l pe* GRUBI *cum lustruieşte şinele.*): Şi cu drezina? Cînd se întorc cu drezina?

HAMALUL (*Se uită pe ceasul gării.*): Mai e... Se întorc înainte de prînz. În fiecare zi Bruno şi domnul Kapunta... se întorc înainte de prînz... Uneori mai găsesc cîte un mort... pe calea ferată... şi îl

aduc cu drezina... Nu știu ce ne-am face fără drezină....

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu vrei să te ajut?

HAMALUL: Să mă ajutați? (*Ezită.*) Ba da... Puteți lustrui cealaltă șină. O să vă treacă timpul mai repede.

(*Cei doi sînt așezați, călare, pe cîte o șină și lustruiesc; cîteva zeci de secunde de tăcere; se aud sunetele ritmice ale muncii lor.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Lucrînd îndîrjit.*): De fapt... de ce trebuie să le lustruim?

HAMALUL: Nu știu. Așa zice domnul Kapunta.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Da... E bine să fie lustruite.

(*Alte secunde de muncă încordată.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Întinzîndu-și spatele.*) Pînă unde le lustruim?

HAMALUL: Pînă unde vreți dumneavoastră.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cum așa?

HAMALUL: Nu știu dacă vă dați seama... dar lustruitul șinelor e... așa... ceva care liniștește nervii... care-ți trece prin sînge și te umple de... ceva mai adînc, mai subtil... Nu știu cum să vă spun... Dumneavoastră nu simțiți cum deveniți mai bun, mai adevărat? Nu aveți senzația că începeți să aveți... un sens?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Un moment de gîndire.*): Nu.

HAMALUL: Eu simt.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Te simți tu... mai bun? Mai ușor?

HAMALUL: Mă simt foarte ușor. Simt cum mi se golește sîngele și cum încep să plutesc... așa... printre propriile mele cuvinte... E atît de simplu și de răcoare... Aș putea să lustruiesc zile în șir aceste șine... Dacă n-ar trebui să dorm, cred că le-aș lustrui continuu...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Aruncîndu-și unealta.*): Nu-mi place.

HAMALUL: Nu-i nimic. Poate, cu timpul...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu, nu, mi se pare o treabă inutilă... și jalnică... Arăți jalnic, zău așa.

HAMALUL: Nu e chiar atît de inutilă.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu?

HAMALUL: Nu.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Simt că-mi pierd mințile.

HAMALUL (*Impasibil.*): Știți, o dată la trei, patru ani... se întîmplă să mai treacă și cîte un tren...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Se ridică violent, se repede spre* GRUBI, *îl ridică de guler.*): Cum ai spus? Cum?

HAMALUL (*La fel, indiferent.*): Odată la cîțiva ani... trece cîte un tren...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cîte un tren!

HAMALUL: Da.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Vibrînd.*): O dată la cîțiva ani!

HAMALUL: Da.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: La cîți?

HAMALUL: La doi, la trei, la patru, la cinci...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și atunci? De ce m-ați mințit ieri? De ce?

HAMALUL: Nu v-am mințit, domnule.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: M-ați mințit! Ați spus că pe aici... niciodată... nici un tren... De ce?

HAMALUL: Nu v-am mințit, domnule. Pentru dumneavoastră... e adevărat... N-are rost să așteptați nici un tren...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: N-are rost?

HAMALUL: N-are. Trenurile dumneavoastră au trecut... toate... De mult. Zău, n-avea nici un rost să vă dăm speranțe... vorbe goale... Nu? Un tren care trece la trei, patru ani o dată nu contează... E un tren care nu există... N-are nici un rost să vă gîndiți, zău... n-are rost să vă gîndiți la așa ceva... Ar fi o crimă să vă facem... să vă gîndiți... la așa ceva... Aceste trenuri... de fapt... nici nu știu dacă sînt reale, da, da, poate că nici nu sînt reale, poate că ele trec numai pentru noi, pentru a ne mai amăgi... Nu trebuie să credeți tot ce se spune, n-are nici un rost să credeți tot, tot... Eu însumi, domnule, sînt un mare mincinos, așa îmi zic toți,

„Grubi, ești un mare mincinos, un mincinos dizgrațios și ordinar", vă jur că așa mi se spune, n-are rost să credeți în mine, nu...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ați vrut să mă prostiți ! Ați vrut să vă bateți joc de mine ! (*Surescitat.*) Ați vrut să mă faceți să rămîn aici, în gara asta împuțită. Știu tot, știu... Vreți să mă țineți aici, să vedeți cum îmi dau duhul... Știu eu... Vreți să mă faceți să spun lucruri pe care nu le știu, să mă faceți să vorbesc. Din asta trăiți voi. Din lucruri pe care eu nu le știu. Ascultă, hamal nenorocit, n-o să vă meargă ! Am să plec de aici, am să plec ! Mă duc ! Gata ! Mai bine mor pe cîmp decît să vă ascult minciunile și să vă văd pe voi... cum vă pîndiți... (*tot mai strivit, se lasă în genunchi, plînge*) cum stați pe după uși... cu bocancii murdari... și vă rîdeți, da... vă rîdeți de paharul meu de apă... și de ploaie... Ați rîs de mine, ați rîs...

HAMALUL : Nu, domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ați hohotit, ați hohotit ca niște porci, v-am auzit prin somn... V-ați apropiat de cîteva ori de mine, în timpul somnului, v-am simțit... M-ați căutat prin buzunare, m-ați buzunărit... Știu tot... Mi-ați ridicat pleoapele, în timp ce dormeam, și v-ați uitat în ochiul meu... Da, da, cu mîna ta murdară, mi-ai ridicat pleoapa și te-ai uitat sub ea... Ce-ai văzut acolo, nemernicule, de ce ai făcut asta ?

HAMALUL (*Speriat.*) : Nu eu ! Vă jur ! Nu eu !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Mi-ați dat tîrcoale... ca niște cîini... vă era foame și mi-ați dat tîrcoale... V-am simțit ! Toată noaptea mi-ați dat tîrcoale, v-ați uitat în palma mea, mi-ați deschis pumnii în timpul somnului și v-ați uitat în palma mea... Știu ! Mi-ați desfăcut cămașa, v-ați lipit urechea de mine... să vedeți dacă am inimă ! Mi-ați numărat degetele de la picioare, m-ați descălțat și mi-ați numărat degetele de la picioare... Da ! Să vă fie rușine ! Da... Ei ? V-ați lămurit ? Cîte degete am la picioare ? Sînt destule ? (*În hohote.*) De ce vă purtați așa ? De ce ? V-ați uitat pînă și în gura mea ! Mi-ați descleștat dinții și v-ați uitat în gura mea și mi-ați umblat cu un pai în gură... Ați vrut să găsiți adevărul meu, în gura mea, nu ?

HAMALUL (*Copleșit, rușinat.*) : Nu, nu... A fost ideea lui Bruno... Numai el... numai el putea să facă așa ceva... Bruno, pe vremuri... îneca pisici în apă...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ați tropăit în jurul meu, toată noaptea, ați tropăit și v-ați învîrtit în jurul meu. Mi-ați măsurat hainele, m-ați măsurat de sus pînă jos, m-ați întors pe toate părțile cînd ați văzut că dorm așa cum dorm... că nu pot face nimic... în timpul somnului... că sînt ca și mort... M-ați tîrît pe jos, m-ați răsucit, m-ați lovit, m-ați ciupit de gît și de față, mi-ați turnat apă peste față... Pe toate le știu ! Da... Așa o să-mi faceți în fiecare seară ? De asta vreți să rămîn aici ? Ca să-mi jupuiți pielea și să intrați în sufletul meu ? Da ?

HAMALUL: Nu, nu... Nu... Eu le-am spus că e urît, că nu trebuie... Dar sînt atît de răi, atît de răi... Ori de cîte ori vine cîte un călător prin ploaie... parcă îi apucă nebunia... Parcă își pierd mințile... Încep să caute, să caute... nici ei nu știu ce caută.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și au găsit ceva? Au găsit ceva la mine?

HAMALUL: Nu, nu. N-au găsit nimic.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și or să mai caute?

HAMALUL: Nu știu. Am să le spun să nu mai caute. Am să le spun să vă lase în pace în timpul somnului. Să le spuneți și dumneavoastră să vă lase în pace în timpul somnului... Așa să le spuneți... Deși... Cum e posibil, domnule, să dormiți în felul ăsta, ca un mort?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu știu. Așa dorm eu. Nu mi-am dat niciodată seama că dorm ca un mort. Abia astă-seară, cînd am văzut că nu pot mișca un deget, mi-am dat seama că dorm ca un mort. Grubi... (*Jalnic.*) Să nu mai faceți... așa... cum ați făcut... E groaznic, Grubi, înțelegi? E groaznic să știi ce se întîmplă cu tine și să nu te poți trezi din somn... Să nu mai faceți... Am să-i rog și pe ei... Să nu mai facă așa ceva... Am să le spun tot ce vor, numai să mă lase în pace... în timpul nopții... Am să mor de greață... dacă îmi mai desfaceți pleoapele.... și gura... în timp ce dorm... Nu trebuie... Mă asculți? Spune-le că am să le spun eu tot... tot... Era să vomit astă-noapte, de scîrbă, cînd mi-ați deschis gura... și mi-ați umblat

cu firul acela de iarbă... printre dinți... Tu mi-ai umblat cu firul de iarbă. Tu ai la tine întotdeauna cîte un fir de iarbă... între dinți.... Nu? Hai spune, Grubi, spune că tu ai fost...

HAMALUL (*Abătut.*): Da, domnule... Eu am fost. Sînt cel mai mîrșav dintre ei... Da... Nu știu ce am, nu știu... De la o vreme, parcă sînt și mai rău, și mai îmbîcsit decît am fost... Zău, domnule, cînd văd cum dormiți, ca mortul, nu mă pot stăpîni să nu vă dau pleoapa peste cap...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Să nu mai faci asta, Grubi...

HAMALUL: N-am să mai fac... Am să încerc... Am să încerc să dorm și mai mult... Am să încerc să dorm tot timpul... Sînt blestemat! Simt nevoia să vă omor!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Liniștește-te, Grubi... Lasă... Nu mai e mult... N-are nici un rost să mă omori... În schimb, am să-ți dau voie să mă îngropi...

HAMALUL (*Acces de isterie, plîns, frică, ură, plictiseală.*): N-am să vă iert niciodată, domnule! Niciodată! Vă urăsc, vă urăsc îngrozitor de mult... Pe voi, ăștia, pe voi care vă lăfăiți în ploaie... care vă învîrtiți de colo pînă colo, toată viața, prin ploaie... și apoi veniți aici și faceți pe grozavii... Ho, ho... Cu mîinile mele v-aș strînge de gît! Cu mîinile mele! Eu, domnule, am mai ucis o dată un călător prin ploaie!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ai ucis tu! Ai ucis tu, Grubi! Ai ucis un călător prin ploaie?

HAMALUL: Da, am ucis! De ce credeți că stau aici, de ce credeți că mă ascund aici, ca un șobolan, ca o șopîrlă? Am ucis, da, cu mîinile astea, l-am sugrumat pentru că n-a vrut să-mi spună... pentru că n-a vrut să-mi mărturisească... nimic...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Din ce în ce mai dur, chiar justițiar.*): Ce-ai vrut să afli, Grubi? Ce-ai vrut să-ți spună?

HAMALUL: Am vrut! L-am rugat să-mi spună totul... Da... Și el a tăcut. L-am implorat, i-am căzut în genunchi... Pe vremea aceea doream și eu, ca orice om, să călătoresc și eu, măcar o singură dată, prin ploaie... L-am întîlnit undeva, pe un cîmp... și l-am rugat să-mi spună. I-am căzut în genunchi, vă jur, l-am rugat să mă facă să călătoresc măcar un ceas, măcar un minut... prin ploaie... Și el tăcea, tăcea tot timpul și, din cînd în cînd, zîmbea... Atunci l-am prins de piept și l-am scuturat, l-am plesnit de cîteva ori, i-am urlat în față, l-am înjurat, l-am lovit groaznic... Și el a tăcut tot timpul... N-a vrut să-mi spună nimic, nici un cuvînt, nimic. Avea doi ochi foarte mari și foarte rotunzi, doi ochi de apă, așa cum aveți și dumneavoastră... Și s-a uitat tot timpul cu ochii aceia la mine, s-a uitat fix în ochii mei și mi s-a părut tot timpul că își rîde de mine... Da.... Și atunci l-am sugrumat cu mîinile mele... Da... (*Istovit, plînge.*) Cu degetele mele... cu degetele astea... care s-au și înnegrit... nu mult după aceea... Uitați-vă cît de negre sînt! De ce sînt negre,

domnule? De ce? Le-am spălat zile în șir, le-am frecat cu nisip... ani în șir... și se fac tot mai negre... De ce? De ce, domnule? Și Bruno are degetele negre, și domnul Kapunta are degetele negre... Dar ei nu vor să recunoască nimic... nu vor să se afle... că au ucis și ei... Nu... Dar au ucis... Sînt sigur că au ucis... Altfel nu s-ar ascunde aici, nu... Nu-i așa că au ucis și ei? Nu-i așa că nu sînt singurul care a ucis?

CALĂTORUL PRIN PLOAIE (*Rîzînd în hohote.*) : Ai ucis degeaba, Grubi, absolut degeaba... Mai bine stăteai cu picioarele în apă... Mai bine aruncai cu pietre în apă... Acum îți dai seama că l-ai ucis degeaba? Îți dai seama?

HAMALUL : Știu... știu că l-am ucis... ca un prost... Am aflat asta... mai tîrziu... Am aflat totul...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : N-avea ce să-ți spună... Așa cum nici eu n-am ce să-ți spun și așa cum nici tu, de fapt, n-ai ce să-mi spui... L-ai omorît degeaba, și noi tot degeaba stăm de vorbă... înțelegi?

HAMALUL : Înțeleg... Acum înțeleg... De zece ani stau aici și tot încerc să înțeleg... De zece ani îi adun de pe drumuri... pe călătorii prin ploaie... și-i îngrop în cimitirul nostru... numai ca să uit... ca să-mi spăl frica... și scîrba... Știu că n-avea ce să-mi spună... Dar mi-e groază, domnule, mi-e o groază cumplită... tocmai de acest lucru... că nimeni nu are ce să-mi spună... În fiecare noapte mi-e groază... Mă scol și alerg pe cîmp. Domnule,

aici, în timpul nopții, nu doarme nimeni... Nu. Cum se lasă noaptea ne închidem fiecare în odaia lui și cam după un ceas îi dăm drumul... Ne luăm felinarele și fiecare pleacă de unul singur... pe cîmp... după cadavre de călători prin ploaie... și după muribunzi... N-avem liniște, căutăm așa toată noaptea și numai spre dimineață... ne furișăm înapoi... în odăile noastre... și ne facem că nu ne-am văzut unul pe altul... E îngrozitor ce se întîmplă cu noi... Toți ascund cîte ceva, cîte o mîrșăvie cumplită... altfel n-ar face așa ceva... altfel ar dormi noaptea... în odăile lor... Sîntem cu toții blestemați, sîntem atît de răi și de blestemați! (*Își ascunde capul în palme, se chircește.*) Dumnezeu e nedrept. Noi, toți, trebuia să fim călători prin ploaie... De aceea ne chinuim așa... De aceea...! Noi am ajuns prea tîrziu, ne-m născut cu o secundă prea tîrziu... Asta e... (*Rămîne chircit.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Frămîntat de o idee.*) N-am știut. N-am știut nimic. Dar poate că mai e timp...

HAMALUL (*Din dispoziția sa.*) : Nu mai e...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu se știe... poate că mai e...

HAMALUL : Nu.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Poate că ar trebui să plecăm cu toții... de aici...

HAMALUL : Nu putem pleca de aici. N-avem cum să plecăm de aici.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Poate că vine un tren...

HAMALUL : N-o să vină. A venit unul, anul trecut. Acum, cîțiva ani, n-o să mai vină.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Poate că s-ar putea pleca... altfel...

HAMALUL : Nu se poate...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cu drezina...

HAMALUL (*Ridicîndu-și capul, o clipă iluminat.*) : Cu drezina ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cu drezina! (*Persuasiv.*) Ce zici, Grubi ? Poate că e timpul să pleci de aici. Poate că de zece ani ți-ai spălat pe de-a-ntregul... și groaza și păcatele... Poate că se mai poate face ceva... Ești cel mai tînăr dintre bărbați... Poate că mai ai o șansă... Dacă pleci de aici...

HAMALUL : Unde ? Unde să plec ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Oriunde. Oriunde ai pleca... e mai bine decît aici... Peste tot e mai bine decît aici... în orice altă parte ai o șansă, înțelegi ? Numai aici nu ai nimic. În orice altă parte poți avea totul.

HAMALUL : Unde, unde în altă parte ? Ce fel de șansă ? Ce tot bolborosești acolo ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Perfid.*) : Grubi... Hai să fugim împreună... cu drezina...

HAMALUL (*Confuz, între neîncredere și speranță.*) : Cu drezina ! ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cu drezina! În zece zile putem fi departe. Simt în aer un vînt, un iz de ocean. Cred că această cale ferată se îndreaptă spre mare, spre ocean... Am aici, în nări, un gust de apă sărată, un gust de apă sărată, simt.... Încă

simt drumul spre apă, înţelegi? Încă nu sînt bolnav de tot, încă mai simt apa, simt apa, o simt în toţi porii, mă face să tremur... Ascultă, Grubi, nu pot rămîne nepăsător... Uite, în direcţia aceea e marea, apă multă, ţărmul, oceanul, totul e-adunat acolo, în direcţia aceea, trebuie să plecăm şi noi în direcţia aceea. Doi bărbaţi, în zece zile, cu drezina... ajungem la apă, ajungem la ţărm... Iar acolo, Grubi, acolo poţi şi tu să încerci... am să te ajut să încerci... Acolo e altceva, acolo s-ar putea să reuşeşti... Acolo sînt arbori, e mai multă iarbă, sînt păsări vii, Grubi, păsări vii... De cînd n-ai mai văzut tu păsări vii? Acolo s-ar putea să visezi mai bine, s-ar putea să visezi... da, cel de-al doilea vis al tău... Acolo toate sînt la fel, şi nopţile sînt altfel, sînt colorate în albastru, nu ca aici, e cu totul altceva, îţi jur, Grubi, s-ar putea să visezi cel de-al doilea vis... Numai acolo se poate visa, Grubi... îţi jur că ai să visezi încă o dată... visul tău... Am să te ajut eu...

HAMALUL (*În transă.*): Da, da... Să visez... aşa e...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Să plecăm, Grubi, să plecăm la noapte... să plecăm împreună, să luăm drezina şi să plecăm...

HAMALUL: Să luăm drezina?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: S-o luăm... S-o luăm amîndoi... Am nevoie de tine. Singur n-aş putea, simt că n-aş putea ajunge singur... acolo... Să plecăm la noapte, cu drezina....

HAMALUL: Nu, nu... Cu drezina, nu... Dacă le luăm drezina... sînt pierduți...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cine sînt pierduți? De ce? Și ce dacă?

HAMALUL: Nu, fără drezină, n-or să poată trăi... Aici, fără drezină, nu se poate... N-or să aibă cu ce merge după apă... Apa e la zece kilometri de aici... Fără drezină, or să moară de sete...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Revelație*): Nu-i nimic. Să plecăm cu toții... să-i luăm și pe ei.

HAMALUL: Cum? Toți?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Da, toți. Nu mai aveți ce face în gara asta nenorocită. Zău, Grubi, s-a terminat... Aseară au murit ultimele păsări, iar eu sînt ultimul călător prin ploaie... Dacă mor eu, n-o să mai aveți de ce să stați aici... N-o să mai aveți pe cine culege... de pe cîmpuri... S-a terminat, povestea asta cu călătorii prin ploaie s-a terminat. Crede-mă, Grubi, sînt sigur că sînt ultimul... că sînt ultimul călător prin ploaie... și Ioana și-a dat seama, aseară, că sînt ultimul... Nu mai aveți ce face aici. Să le spunem că nu mai au ce face aici și să plecăm cu toții... cu drezina...

HAMALUL: Nu știu... Nu știu dacă or să vrea. Nu poți să știi niciodată... ce vor... ei...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Trebuie să le spunem. Toți vor să plece, crede-mă, și Ioana vrea să plece, și Bruno, și Kapunta... Sînt sigur că în adîncul lor... ar fi plecat de mult... dacă n-ar fi avut de

dus la bun sfîrşit... treaba asta cu muribunzii şi cu adunatul... trupurilor... Nu se poate să nu vrea să plece...

HAMALUL : Poate c-or să vrea... Dacă ziceţi că sînteţi ultimul... De unde ştiţi că sînteţi ultimul ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ştiu, ştiu... Simt că sînt ultimul... Nu pot să-ţi spun de unde ştiu... dar ştiu... Dacă mor eu, n-o să mai fie nimeni care să vă înveţe... să călătoriţi prin ploaie.

HAMALUL : Să nu fie o minciună.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu e, nu. Simt că v-aş putea face pe toţi... să simţiţi ploaia, să călătoriţi prin ploaie... Dar nu aici, nu aici. Aici nu am nici o putere, înţelegi ? Dacă vreţi să fac ceva pentru voi... trebuie să plecăm acolo, la ţărmuri... Acolo v-aş putea arăta tot ce ştiu, acolo v-aş putea face să călătoriţi într-adevăr... Există un secret, Grubi, un secret pe care, aici, nu-l pot cunoaşte nici eu... Dar simt că acolo aş ajunge să-l cunosc şi vi l-aş putea spune şi vouă.... Îţi jur, Grubi, că v-aş putea face să călătoriţi... aşa cum aţi vrut voi, prin ploaie... Sînt ultima voastră şansă, dacă mor... dacă mă sting aici... s-a zis cu voi...

HAMALUL : Să nu fie o iluzie, să nu fie o vedenie... Zău, mai bine v-aţi duce în odaia de sus şi aţi încerca să dormiţi...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Vehement*) : Niciodată ! Niciodată n-am să urc în odaia de sus. Nu vreau să urc

în odaia de sus, pentru că eu nu sînt încă mort. Nu sînt încă mort, nu... N-am nevoie de odaia de sus, o urăsc, n-am să urc niciodată acolo... Pentru că am să plec, Grubi, cu voi sau fără voi... Să nu mai pomenești niciodată de odaia de sus! Auzi?

HAMALUL: Nu, domnule, deși...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Sînteți niște lași, sînteți niște fricoși. Vă e frică să plecați de aici, din cocina asta blestemată, din mocirla asta, din cimitirul ăsta... Toată viața ați visat să călătoriți prin ploaie și acum, cînd eu v-aș putea învăța... vă e teamă, vă e lene... vă moleșiți și vă ia somnul...

HAMALUL: Ba nu, domnule. O să plecăm. Dacă așa ziceți dumneavoastră... Am să le spun că trebuie să plecăm și o să plecăm.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: O să plecăm? Spui tu că o să plecăm?

HAMALUL: O să plecăm. Am să le spun eu ce trebuie. Am să-i fac eu să plecăm.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu minți? O să plecăm la noapte?

HAMALUL: La noapte... sau mîine-dimineață... Trebuie să se întoarcă îndată, cu apa... Deși... pare ceva ciudat...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ce e? Ce? Spune-mi! Vreau să știu!

HAMALUL: Mă mir că nu s-au întors încă...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Te miri? De ce te miri?

HAMALUL: Trebuiau să se întoarcă de un ceas... Nu înţeleg... (Se *uită la ceasul gării.*) Da... Şi ceasul a stat... Se întîmplă ceva ciudat... Ştiţi, aici niciodată nu s-a întîmplat... să se oprească ceasul... ceasul gării...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu?

HAMALUL: Nu. În timp ce vorbeam noi... s-a oprit ceasul... Dumneavoastră nu simţiţi ceva în aer?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu.

HAMALUL (*Neliniştit, priveşte în jur, se răsuceşte, se învîrte.*): Hm. Nu ştiu ce am... Poate că e o părere... (*Face cîţiva paşi pe lespezile peronului, şi lespezile sună altfel.*) Auziţi?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ce să aud?

HAMALUL: Ia faceţi cîţiva paşi... (*Călătorul face cîţiva paşi.*) Ei?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu aud nimic. Ce să aud?

HAMALUL: Nu auziţi cum sună peronul? Sună altfel... Nu vă daţi seama că sună altfel?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu mi se pare... nu... Cu siguranţă, nu.

HAMALUL: Ba da, ba da... (*Întinde o mînă.*) E ceva în aer.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: În aer? Nu e nimic.

HAMALUL: S-a răcit aerul, dintr-odată. Nu simţiţi cum s-a răcit?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu s-a răcit deloc. Mie mi-e cald. Mi-e chiar foarte cald, da... Ai vedenii, Grubi...

HAMALUL (*Tot mai transfigurat de semnele primite.*): Nu, nu... se întîmplă ceva... (*Ridică un ciocan de șine și bate ușor într-o șină.*) Ei? Auziți? Auziți cum sună?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu aud, îmi pare rău, dar nu aud nimic...

HAMALUL: Sună altfel... Vibrează... Fiți atent... (*Bate de trei ori; ecoul amplifică puternic sunetele.*) Auziți? S-a format ecoul. Noi n-am avut niciodată ecou aici... Niciodată. E pentru prima oară cînd avem ecou... (*Bate din nou.*) Ce frumos sună! Chiar nu auziți nimic?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu... nu... deși... simt cum undeva... parcă picură ceva... Parcă se aud niște stropi care cad într-un pahar cu apă...

HAMALUL (*Încordîndu-și auzul.*): Niște stropi?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fascinat.*): Da, niște stropi... Niște stropi mari și rotunzi... Niște picături albastre... și reci... Nu le auzi? Ascultă! Ascultă în direcția asta...

HAMALUL (*Concentrat.*): Nu aud nimic.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Închide ochii. Ascultă într-acolo...

HAMALUL: Nu... nu aud...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Parcă se strecoară ceva, prin firele de iarbă... undeva, foarte departe... Simți? Ca un vînt printre firele de iarbă...

HAMALUL: Brrr! Mi s-a făcut frig. Mi-au înghețat încheieturile...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fascinat de ceea ce crede că vede.*): Ce frumos! Ah, ce frumos se mișcă firele de iarbă, acolo... acolo, departe... acolo unde se vede o pată albastră, uriașă...

HAMALUL: O pată albastră... Vedeți undeva o pată albastră? O pată albastră îmi amintește întotdeauna de ceva... de ceva... de venirea mea aici... Acum zece ani, cînd am venit aici, cu un tren lung, cu un tren îngrozitor de lung.... da... Și atunci era o pată albastră, undeva într-acolo...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Acum zece ani? Era o pată albastră pe cer, acolo, acum zece ani?

HAMALUL: Era, era. Vă jur că era. A fost primul lucru pe care l-am văzut cînd am coborît din tren...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Surescitat.*): Atunci... atunci... poate că...

(*Din pivniță urcă* IOANA, *speriată, răvășită, cu un cuțit de bucătărie în mîna stîngă, cu un coș plin cu coji de cartofi tîrîndu-l după ea; poartă un șorț imens în față, e murdară și înnegrită de fum; se împiedică, îl caută din ochi pe Grubi, se apropie în fugă de Grubi și se lipește de el, tremură, gîfîie, plînge.*)

IOANA: Grubiii... Grubiii... Se răstoarnă pivnița... (*Își ascunde capul în șorț și icnește.*) Ah, ce m-am speriat!

HAMALUL (*Prinzînd-o patern, mîngîind-o.*): Taci, taci... se întîmplă ceva...

IOANA (*Își scoate capul din șorț.*): Ce se întîmplă? S-a răcit aerul dintr-odată și a început să-mi tremure mîna... Uite cum îmi tremură...

HAMALUL: Taci! Ascultă... Auzi? Ce auzi?

IOANA: Parcă se mișcă ceva... în aer... (*Îl vede pe* CĂLĂTOR.) N-ai plecat?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu.

IOANA: Credeam că ai plecat. Din cauza ta se întîmplă toate...

HAMALUL: Nu e vinovat cu nimic. Și el aude... niște picături care cad într-un pahar cu apă...

IOANA: Auzi tu niște picături care cad?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Aud. Și mai văd și o pată albastră...

IOANA: Unde?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Acolo... Vezi... Acolo, unde se lasă cerul în jos de tot...

IOANA (*Către* GRUBI.): Oare nu minte?

HAMALUL: Nu minte. Nu... Și vrea să ne ia cu el... să mergem la țărm și să ne spună tot ce știe...

IOANA (*Lui* GRUBI.): A spus el asta?

HAMALUL: A spus.

IOANA: Minte. (*Către* CĂLĂTOR.): De ce minţi? Mai bine te-ai duce sus, în odaie şi ai încerca să dormi...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu mă duc în odaie! N-am să urc niciodată în odaia asta blestemată! S-a terminat cu odaia asta!

IOANA: Ah, mi s-a făcut frig. Acolo, jos, era să mor de frig. Mi-au îngheţat genunchii... S-a făcut întuneric, şi lama cuţitului a început să tremure în mîna mea... Ce-o să fie, Grubi?

HAMALUL: Nu ştiu. Parcă se lasă noaptea...

IOANA: Unde-i tata? De ce n-a venit tata?

HAMALUL: Nu ştiu. S-a oprit şi ceasul. Poate că s-au rătăcit...

IOANA: Cum să se rătăcească pe şinele astea drepte?

HAMALUL (*Foarte tulburat.*): Nu ştiu! Nu ştiu! Mi se face greaţă... Mai bine mă culc... (*Se întinde pe bancă.*)

IOANA: Grubi, ce-i cu tine?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Vezi, ţi-am spus... aici nu mai e nimic de făcut... Se împleticesc lucrurile între ele, îşi pierd şirul, se lasă noaptea înainte de prînz, se crapă cerul şi cad picături de apă, se lasă frigul în oase...

HAMALUL: Vrea să plecăm... Vrea să plecăm la noapte, cu drezina...

IOANA (*Către* CĂLĂTOR.): Vrei să plecăm? Da? Nu minţi? Aseară... tot timpul m-ai minţit... N-am vrut să-ţi dau nimic de mîncare... pentru asta...

(*Undeva se aud aripile unor păsări; pare că o pasăre gigantică trece peste gară.*)

HAMALUL (*Tresărind.*) : Ce-i asta?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : O pasăre!

IOANA: Un fîlfîit! Ce frumos fîlfîie... Nu-i așa că fîlfîie frumos?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : O pasăre uriașă... trece o pasăre uriașă peste noi...

IOANA: Unde-i? Vreau s-o văd? Întotdeauna mi-am dorit să văd o pasăre uriașă.

HAMALUL (*Se ascunde sub bancă.*) : Nuuu... Nu... Alungați-o! Vrea să ne scoată ochii... Știu eu. Păsări din astea care caută apă... și ne sorb ochii...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Către* IOANA.) : Taci! Fii atentă! Simți cum plutește? Simți cum se zbat aripile, încet, încet... Simți? Aerul se moleșește, se lasă în jos, apoi se ridică... Nu-ți dai seama?

IOANA (*Cu fața în vînt.*) : Acum se ridică?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da...

IOANA (*Fericită.*) : Și acum se lasă în jos... Și acum se ridică iar... Și acum se lasă în jos... Și se ridică... Și se lasă în jos... Și iar se ridică... Ce ușor se ridică... Ce ușor... Cum poate fi atît de ușoară?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E imensă... E atît de mare, încît nici n-o putem vedea cu ochiul liber... De aceea e atît de ușoară.

IOANA: Pentru că n-o putem vedea?

HAMALUL (*Lovind cu mîinile într-un agresor invizibil.*) : Hîși ! Hîși ! Spurcato ! Pleacă ! Domnule, luați-o de pe umăr de la mine... îmi ciugulește din umăr...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Încercînd să-l scoată pe* GRUBI *de sub bancă.*) : Gata, a plecat... S-a dus... Ridică-te, Grubi, trebuie să ne pregătim și noi...

HAMALUL (*În transă.*) : Gata ? Plecăm ?

IOANA (*Sărind, fericită, în sus.*) : Plecăm ! Plecăm ! (*Către* CĂLĂTOR.) Ești atît de bun... (*Zăpăcită.*) Dar unde e tata ? Unde e tata ? De ce n-a venit de la apă ? De ce n-a venit cu apa ? Grubi, ce i-ai făcut lui tata ?

HAMALUL : Nu știu, Ioana. Trebuiau să vină.

IOANA : Tata nu întîrzie niciodată.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Poate că au fugit că druzina...

HAMALUL : Ha, ha, ha... Poate că ne-au luat-o mai înainte... Mîrșavul acela de Bruno... Ne-a luat-o înainte...

IOANA : Ce i-a făcut Bruno lui tata ? De ce l-ai lăsat pe Bruno să meargă cu tata după apă ? Bruno e un ucigaș ! Mi-a ucis un sîmbure de mac !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Poate c-or să vină... Să-i așteptăm... (*O învelește* pe IOANA *într-o pătură, o așază în fotoliul-leagăn.*) Așază-te aici... Așază-te... Mai e puțin și plecăm...

IOANA (*Strîngîndu-și pătura în jurul trupului, își vede mîinile.*) Ia te uită ! Mi s-au înnegrit degetele !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu se poate ! Ție, Ioana ?

IOANA: Da, da... Acum am văzut. (*Amuzată, privindu-și degetele.*) Ce negre sînt!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Îi strînge degetele în palme.*): Trebuie să ți le speli în mare... Numai dacă ți le speli în mare, se fac din nou albe...

HAMALUL (*Fericit.*): Și ale mele?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și ale tale...

HAMALUL: Am să fiu atît de fericit... (*Aproape că adoarme pe bancă.*) Atît de fericit... cum n-am mai fost niciodată... (*Tresare, își revine brusc.*) Țipă cineva!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Cine?

HAMALUL (*Ascultă cîteva clipe.*): Țipă după ajutor!

IOANA: Unde?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: O fi vreun semn, o altă împleticeală...

HAMALUL: Nu, nu... Țipă cineva, cu adevărat... Parcă se rupe ceva, parcă se rupe o roată... Mă duc înaintea lor! (*Dă să plece.*)

IOANA: Grubi! Nu mă lăsa singură...

HAMALUL: S-a întîmplat ceva... Mă duc să-i caut. (*Iese în fugă.*)

IOANA: Vin și eu!

HAMALUL: Nu! Pregătește-te de plecare... (*Dispare.*)

IOANA (*Pentru sine.*): De plecare? (*Către* CĂLĂTOR.) De plecare a spus? Chiar plecăm?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Plecăm, Ioana. Plecăm cu drezina. Uite, vezi, în direcția aceea trebuie să fie

marea... în cîteva zile ajungem acolo şi vă arăt totul...

IOANA: Ce bine că plecăm... Ce rochie să-mi pun? Hm? Ce rochie?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Rochia aceea albă.

IOANA: Ba nu, ba nu! Am să-mi pun o rochie scurtă şi subţire... o rochie de soare... ca să mă bată vîntul şi soarele...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Şi să-ţi iei cu tine şi o umbrelă... pentru ploaie... şi o eşarfă... şi nişte mănuşi lungi... Am să te plimb pe nisip, trebuie să-ţi iei şi nişte pantofi albi, de nisip...

IOANA: Strînge-mă în braţe... Tare... (*Se face tot mai frig şi mai întuneric; scurte rafale de vînt, se deschide o uşă de cîteva ori, bătută de vînt, se clatină obloanele, clopotul de pe peron; senzaţie de straniu, de eveniment care pluteşte în aer.*)

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fascinat de senzaţiile sale.*): Iar mi se pare... mi se pare că se ciocnesc două picături de apă... Mi se pare că se rostogoleşte o picătură uriaşă de apă... spre noi...

IOANA: Mi-e frică... îmi tremură degetele... Ştii ceva? Mai bine leagă-mă la ochi... Dacă mă legi la ochi o să-mi treacă...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Chinuit, încercînd să perceapă în sine rostul semnelor.*): La ochi? La ochi ai zis? Ia să-ţi văd ochiul... Grubi zice că am ochi de apă... Tu nu simţi în ceafă nimic, ori de cîte ori îţi clipeşte ochiul? Pe mine, ori de cîte ori

clipesc, mă doare aici, în ceafă... Parcă mă lovește o picătură de apă în ceafă... N-am văzut loc mai blestemat decît acesta... S-au amestecat vedeniile între ele, s-au pierdut unele pe altele și acum încearcă să se găsească din nou... Nu ți se pare că undeva, cineva... se tîrăște prin iarbă?

IOANA: Ba da... Se tîrăște cu coatele și cu genunchii și are gura plină de apă...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: El e! Omul ucis de Grubi! Îl caută pe Grubi.

IOANA: Grubi și-a ucis fratele. Omul acela era fratele lui.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Țintuit.*): Cum? Cum?

IOANA: Da, da... Într-o noapte, Grubi a visat că-și ucide fratele, pentru că fratele său se scula noaptea și călătorea prin ploaie. Iar a doua zi, Grubi l-a pîndit pe fratele său și a văzut că într-adevăr se scula pe furiș și ieșea afară și călătorea prin ploaie. Și atunci l-a ucis, pentru că Grubi era foarte trist deoarece el nu putea călători prin ploaie și nu înțelegea cum s-a făcut că el nu poate călători prin ploaie și fratele lui poate călători prin ploaie, mai ales noaptea, cînd se scula pe furiș și călătorea prin ploaie și pe cîmp. Și atunci l-a așteptat într-o noapte pe cîmp și l-a omorît. Și de atunci, Grubi așteaptă încă o dată visul acela, pentru că dacă mai vine încă o dată visul acela, înseamnă că fratele său l-a iertat pe Grubi, și Grubi crede că, dacă fratele său o să-l ierte în vis, o să poată călători și el prin ploaie... Da... Iar ei erau frați gemeni...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Fascinat.*) : Fraţi gemeni ! Ioana, tu nu visezi ? Erau gemeni ? Grubi a avut un frate geamăn ?

IOANA (*În transă.*) : Da, da... Au fost gemeni. Iar Grubi n-o să poată călători niciodată prin ploaie. Şi eu am avut o soră geamănă, care şi ea a plecat de acasă, cînd era micuţă, şi a călătorit şi ea prin ploaie. Şi într-o zi am găsit-o aici, la marginea cîmpului, şi am adus-o cu drezina şi a mai trăit trei zile şi după aceea am îngropat-o în spatele gării. Şi nici eu n-o să pot călători niciodată prin ploaie, pentru că cei care au fraţi gemeni nu pot niciodată călători prin ploaie...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Taci... Taci, Ioana... (*Se lasă uşor pe lespezile de piatră.*) Nu mai vreau să aud nimic... Mă doare aici, în coşul pieptului...

IOANA : Vezi ? Vezi ? Ţi-am spus să te urci sus, în odaia aceea albă şi curată şi să încerci să dormi. De ce nu m-ai ascultat ? Du-te acolo, în odaia aceea curată, acolo e locul tău. Acolo a murit şi fratele lui Bruno, cînd s-a întors rănit din călătoriile sale prin ploaie... Da... Şi fratele tatei, tot acolo a murit.... Vezi ? Numai tu eşti singur... Cine ştie unde, în ce gară, te aşteaptă şi fratele tău, ca să te ajute să mori, şi tu stai aici şi nu faci nimic şi mă superi şi vrei să plecăm cine ştie unde.... Unde vrei să plecăm ? Unde ? De ce ne amăgeşti ? Sînt sute de gări pe toată cîmpia asta uriaşă, sute de gări unde se duc să moară călătorii prin ploaie şi tu ai ajuns tocmai aici şi nici nu vrei să ne asculţi.

De ce nu vrei să ne asculți și ne spui atîtea lucruri frumoase, pe care nu trebuie să le auzim, și tu știi că nu trebuie să le auzim și ni le spui mereu, toată noaptea ai vorbit prin somn și ai spus fel de fel de prostii și ai povestit atîtea lucruri și ai plîns prin somn, ai icnit prin somn toată noaptea și ai urlat ca un cîine. Și nouă ne-a fost milă și am vrut să te trezim și Bruno te-a stropit cu apă și Grubi a încercat să-ți ridice pleoapa și să te facă să tușești ca să te scoli și să nu te mai chinui așa de urît. Și tu i-ai înjurat prin somn și ai urlat toată noaptea prin somn, ca un cîine ai urlat, și noi am stat lîngă tine și ne era milă de tine și n-am știut cum să te trezim. Și abia spre dimineață te-ai liniștit și ne-am dus și noi și ne-am culcat. Ce fel de somn e ăsta? De ce nu te liniștești? După ce îți pare atît de rău, încît urli prin somn și nici nu te poți trezi? Îți pare rău că mori? Băiatule!

(CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE e *prăbușit lîngă scaunul fetei și zvîcnește ușor*; IOANA *îl mîngîie.*)

IOANA: Hei! Băiatule! Nu trebuie să fii așa de trist. Îți pare rău că mori? Ție? După ce ai călătorit atîta vreme prin ploaie și după ce ai văzut pădurile și orașele și firele de iarbă și marea și acoperișurile? Cum se poate să-ți pară rău? Uite, sînt munți care n-au văzut niciodată un fir de iarbă și nu le pare rău. Sînt arbori care n-au văzut niciodată marea,

sînt fire de iarbă care n-au văzut niciodată un copac. Sînt picături de apă mici, mici, care n-au văzut niciodată un pahar... şi nu le pare rău. Cum poate să-ţi pară rău... după ce? Sau ţi-e dor de fratele tău? Ce să-ţi spun eu ţie? Dacă te-ai rătăcit, ce să-ţi fac? Trebuia să te duci la fratele tău. Ţi-e dor de el? Spune?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Ascuns, chircit, prăbuşit.*) : Da.

IOANA : Am să-l caut, fii liniştit. Cum arată fratele tău?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E... aşa... ca mine...

IOANA : Ţi-e frate geamăn, şi ţie, nu?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da...

IOANA : Bine, hai... du-te acum în camera de sus... Trebuie să te duci în camera de sus...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu, nu... Acolo nu... Mai stau puţin... Mi-e foarte frig... Şi mă tem să nu aud din nou... picăturile acelea de apă... picăturile acelea blestemate de apă... căzînd în paharul meu... (*Brusc, tresărind, privind în direcţia în care a plecat* GRUBI.) Ioana! Se întorc!

IOANA : Se întorc? Îi vezi?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Îi aud... Îl aud pe tatăl tău cum îl înjură pe Bruno... Ha, ha, ha... Ce urît îl înjură!

IOANA : Unde-s? Cum îl înjură?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Urît. Cumplit de urît... (*Se aud strigătele şi gemetele groteşti ale* ŞEFULUI GĂRII.) Ce gură spurcată are...

IOANA : Tata n-are gură spurcată... Nu.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Dintr-odată, speriat.*) : Ăștia sînt nebuni !

(*Își fac apariția în scenă* GRUBI *și* BRUNO, *ținîndu-l de umeri pe* ȘEFUL GĂRII ; CASIERUL *și* ȘEFUL GĂRII *sînt rupți, zdrențuiți, plini de vînătăi și de sînge* ; ȘEFUL GĂRII *geme, se vaită, face pe martirul ; cei doi îl depun* pe ȘEFUL GĂRII *pe bancă, încet, căutînd să-l menajeze.*)

ȘEFUL GĂRII : Ah, ah, încet, dobitocilor ! Nespălaților ! Ah !

IOANA : Tată ! Ce-i cu tine ?

ȘEFUL GĂRII : Mor, fetița mea, gata. Am murit.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Se repede la ei.*) : Unde-i drezina ? Ce-ați făcut cu drezina ?

ȘEFUL GĂRII (*Aruncînd o privire* CĂLĂTORULUI.) : Încă n-ai plecat ? Ah ! Ah ! M-au ucis !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Eu ? Ce ? Unde-ați lăsat drezina ? Ce-ați făcut cu ea, blestemaților ?

IOANA : Tată, ți-e rău ? Ți s-a-nvinețit piciorul ?

ȘEFUL GĂRII : M-am curățat, gata. M-au pus în mormînt, gata. Boul ăsta de Bruno mi-a pus capăt...

IOANA : Ce s-a întîmplat, Bruno ?

CASIERUL (*Depunîndu-l pe* ȘEFUL GĂRII pe *bancă.*) : Ușor... ușor... Așa...

ŞEFUL GĂRII (*Aruncîndu-i o privire furioasă lui* BRUNO.) : Pui de lichea ! (*Către* IOANA.) M-a răsturnat, mi-a făcut vînt în groapă. Ho-ho-ho...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Lui* BRUNO.) : Ce s-a întîmplat ? Spune ! Unde-i drezina ? Cum mai plecăm acum ?

CASIERUL : Unde să plecăm ? Hi-hi ? Credeam că n-o să vă mai găsesc aici.

HAMALUL : S-au răsturnat cu drezina, la întoarcere..

IOANA : Cum ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Au stricat drezina ? Au răsturnat-o ! Vrei să spui că au stricat drezina ? (*Către victime.*) Aţi răsturnat drezina ? Laşilor !

ŞEFUL GĂRII (*Către ceilalţi ; exceptîndu-l pe* CĂLĂTOR.) : De ce nu l-aţi dus în camera de sus ? Ce se învîrte ăsta pe aici ? Nu i-aţi spus să se ducă în camera de sus ? (*Către* CĂLĂTOR.) Domnule, duceţi-vă în camera de sus...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Nu ! Nu mă duc în camera de sus ! V-am spus o dată că nu mă duc ! N-am să mă duc niciodată în camera de sus ! M-aţi omorît cu camera de sus !

ŞEFUL GĂRII (*Fără să-l ia în seamă.*) : Apă, apă... Ah...

IOANA (*Îl şterge de praf pe* ŞEFUL GĂRII, *îi şterge sudoarea de pe frunte, îl masează, îl hrăneşte, îi pune comprese.*) : Tată, nu te mai răsuci... Stai aşa... Te doare după gît ? Te doare aici ? Te doare la genunchi ?

ŞEFUL GĂRII : Mi-au rupt oasele. Nu mai pot pune piciorul jos. Ia vezi ! S-au rupt tare ? S-a înroşit ? S-a

înnegrit? Au, au... (GRUBI *aleargă după apă*; CASIERUL *își linge rănile de unul singur, bea apă, se spală, se tamponează cu batista.*)

HAMALUL: Poftim, apă...

ȘEFUL GĂRII (*Privindu-l pe* GRUBI *cu înduioșare.*): Grubi... Numai tu mi-ai mai rămas... Numai tu... (*Bea.*) Ce apă grețoasă!

HAMALUL: E veche de patru zile.

IOANA (*Cercetînd rănile bătrînului.*): Aici n-ai nimic... Nici aici... Ia să văd... (*Îi încearcă încheieturile.*) Dar ești teafăr. Te-ai julit doar puțin, la cot și la genunchi...

ȘEFUL GĂRII: Ce știi tu? Mi s-au rupt toate... pe dinăuntru... Sînt făcut praf... pe dinăuntru... Ah, ah... Vine sfîrșitul lumii... Mi s-au înmuiat picioarele...

HAMALUL (*Discret, către* CĂLĂTOR.): Domnule, eu cred că ăștia s-au bătut...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Furios, către* ȘEFUL GĂRII *și* CASIER.) Haimanalelor! V-ați bătut și ați răsturnat drezina... Vreți să mă țineți aici, să mă închideți aici... Vreți să-mi umblați pe sub pleoape, în timpul somnului. Știu tot! Vreți să mă țineți cu voi, să-mi jupuiți pielea de pe față, ca să vedeți ce am sub față... Vreți să mă pîndiți și să-mi furați picăturile de apă...

ȘEFUL GĂRII (*Plîngăreț.*): Luați-l de aici... Spuneți-i să se ducă în camera de sus... (*Către* CĂLĂTOR.) Du-te, domnule, odată în camera de sus... Du-te

unde vrei... Lasă-ne în pace și pe noi, zău... Nu vezi că se dărîmă șandramaua... ?

CASIERUL : Chiar așa, ne călcați pe nervi...

ȘEFUL GĂRII (*Urlînd, către* CASIER.) : Tu să taci ! Să taci ! M-ai răsturnat, m-ai împuns, m-ai zdrelit ! (*Către ceilalți.*) Ia uitați-vă la degetele lui ! I s-au înnegrit degetele ! A vrut să mă arunce în fîntîna cu apă, ca să rămînă singur în sala de așteptare... Cînd a băut din apă, i s-a înnegrit apa în gură. Da ! A scuipat-o și era deja neagră...

CASIERUL (*Vehement.*) : Nu-i adevărat, nu ! Și-a pierdut mințile, s-a lăsat dintr-odată frigul și s-a înfricoșat...

IOANA : Și la noi s-a lăsat frigul... Mi-au tremurat mîinile de frig, și cuțitul a început să tremure în mîna mea... Am răsturnat o sută de cartofi pe jos... S-au rostogolit așa departe...

CASIERUL (*Intrigat.*) : Cum, ce spui ? Ce tot spui acolo ? (*Către* ȘEFUL GĂRII.) A înnebunit ! Fata ta și-a pierdut mințile, gata, gata...

ȘEFUL GĂRII (*La fel, surprins de cuvintele fetei.*) : Ce spui tu ? Ce spui, fetițo ? Unde s-a lăsat frigul ?

IOANA : Da, da, s-a lăsat... Și se lasă și noaptea, nu vedeți că se lasă noaptea ?

ȘEFUL GĂRII : Nu se poate ! Nu ! V-am lăsat singuri aici, și voi...

HAMALUL : Ba nu, domnule. Și peronul a început să sune altfel, și chiar șinele de cale ferată... Iar el (*arată spre* CĂLĂTOR) a văzut ceva care se mișcă prin iarbă...

ȘEFUL GĂRII (*Către* CĂLĂTOR.) : Ați văzut dumneavoastră ceva prin iarbă, ceva care se mișcă prin iarbă ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Am văzut, am văzut și cîteva picături de apă care s-au prelins acolo, pe linia orizontului...

HAMALUL (*Lovind cu ciocanul în șine.*) : Ia ascultați cum sună... (*Lovește.*) Auziți ? (*Se aude ecoul.*) Ei ? Am avut noi vreodată ecou ? N-am avut niciodată ecou...

ȘEFUL GĂRII (*Sare de pe bancă, fără nici un semn că ar fi rănit sau obosit.*) : Ia să văd ! Ia să văd ! Aaaa... (*Strigătul său este prelungit de ecou.*) Aaaa... (*Reverberații lungi.*) Fantastic ! De necrezut ! (*Către* CASIER.) Bruno, îți dai seama ? Îți dai tu seama ce-o să se întîmple ?

CASIERUL (*Tulburat.*) : Nu se poate ! Nu se poate ! Unde vedeți voi ecou ? (*Arătînd spre* CĂLĂTOR.) Aiuritul ăsta, cu poveștile lui, v-a încurcat mințile... (*Către* CĂLĂTOR.) Mai bine v-ați duce în camera de sus, domnule...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Urlînd.*) : Nu mă duc în camera de sus ! Să vă ia dracu' ! Nu vreau să mai aud nimic ! Nu mă duc în camera de sus !

ȘEFUL GĂRII (*Către* CASIER.) : Ascultă, Bruno, ascultă... E, totuși, ecoul. Fii atent ! Aaaa... (*Reverberații.*) Aaaa... Auzi ? Auzi ce frumos sună ?

CASIERUL : Aaaa... (*Nu se aude nimic.*) Aaaa... (*Nimic.*) La mine nu sună !

ȘEFUL GĂRII : Nu ? Hm ! Ha, ha, ha... (*Rîde în hohote largi.*) Păi... de-aia nu sună... Ești un criminal,

un ucigaş împuţit, n-are cum să sune... La păcătoşi, nu sună... Fii atent! Aaaa... (*Nu se aude nimic.*) Aaaa... (*Nimic.*)

CASIERUL (*Izbucneşte în hohote groteşti.*): Ho, ho, ho... Nici la tine nu se mai aude... S-a oprit... Ho, ho, ho... Aşa-ţi trebuie! S-a oprit! S-a oprit!

IOANA: Aaaa... (*Reverberaţii.*)

CASIERUL: Uite, la Ioana se aude! Porc bătrîn! Ce credeai? Că ai să scapi aşa de uşor?

ŞEFUL GĂRII (*Enervat şi insistent.*): Aaaa... (*Nimic.*) Aaaa... (*Nimic.*)

IOANA: Aaaa... (*Se aude.*) Ce frumos! Aaaa... (*Reverberaţii.*) Voi nu ştiţi să deschideţi gura... Uitaţi-vă la mine... Aaaa... (*Ecou.Către* CĂLĂTOR.) Fă şi tu! Aaaa...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Aaaa... (*Un ecou deosebit de frumos.*) Aaaa... (*Ceilalţi rămîn o clipă într-o contemplaţie profundă.*)

IOANA: Ce frumos... Cum poţi să faci aşa de frumos?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu ştiu... Aaaa... (*Ecou profund.*)

HAMALUL: Aaaa... (*Ecou.*) Vedeţi? Aaaa... (*Ecou.*) Eu nu sînt vinovat! (*Fericit, dansînd dement în jurul personajelor.*) Nu sînt vinovat cu nimic! Nu sînt! Eu nici nu sînt!

CASIERUL: Aaaa... (*Ecou.*) Aha! (*Ecou.*) Ahaaa... (*Ecou.*) Şi-a revenit... (*Ecou*: *reveniiit.*) Ha, ha... (*Ecou*: *haaa... ha...*)

(*Personajele vorbesc în același timp, și ecoul devine tot mai puternic, tot mai prelung.*)

ȘEFUL GĂRII (*Fericit.*) : Aaaa... Și-a revenit ! (*Ecou* : *reveniiit.*) Gata ! (*Ecou* : *gataaa...*)

IOANA : Ce frumos ! Ce frumos ! (*Ecou* : *frumooos...*)

HAMALUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Domnule, sîntem salvați... (*Ecou* : *aaațiii...*)

ȘEFUL GĂRII (*Nu se mai satură să se asculte pe sine.*) Aaaa... Aaaa... Aaaa... (*Îi privește pe rînd în ochi și spune.*) Aaaa... (*E fericit și senin.*) Aaaa... Aaaa...

CASIERUL. (*Rivalizînd cu* ȘEFUL GĂRII) : Aaaa... Aaaa... Aaaa... Aaaa... (*Se privesc în ochi și se înfruntă prin sunetele amplificate de ecou.*) Aaaa...

IOANA (*Comportament de fetiță naivă, bate din palme etc.*) : O să ne jucăm ! O să ne jucăm toată noaptea !

ȘEFUL GĂRII (*Dintr-odată, serios.*) : Brrr ! Ce frig s-a făcut !

HAMALUL (*Revenindu-și din extazul produs de ecou.*) : Ce să fie asta, domnule ?

CASIERUL (*Către* ȘEFUL GĂRII, *pe urmele unor gînduri comune.*) : Credeți că... s-ar putea să fie... să fie...

IOANA (*Arătîndu-l pe* CĂLĂTOR.) : El a văzut și o pată albastră...

ȘEFUL GĂRII (*Implorator, către* CĂLĂTOR.) : Domnule, nu vă bateți joc de noi... Ați văzut, într-adevăr, o pată albastră ?

HAMALUL : A văzut-o ! A văzut-o ! Vă jur că a văzut-o !

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Da, se vede acolo... Se face parcă tot mai mare... şi mai albastră... Mai mare, mai subţire şi mai albastră.

HAMALUL (*Către* ŞEFUL GĂRII.): Sînt semne sigure, domnule... A stat şi ceasul gării... Niciodată pînă acum n-a mai stat ceasul gării....

CASIERUL: S-ar putea să fie... să fie... (*Către* ŞEFUL GĂRII.): Nu vedeţi că apune soarele?

IOANA: A bătut şi vîntul...

HAMALUL: Au tremurat şinele, au tremurat cîteva minute în şir... S-au zbătut... (*Se apleacă şi pune urechea pe şine.*) Auziţi? Se zbat tot timpul...

ŞEFUL GĂRII: Nu ştiu, nu ştiu...

(*Ceilalţi îl privesc implorator pe* ŞEFUL GĂRII, *aşteptînd să ia o hotărîre.*)

CASIERUL: Aminteşte-ţi cum ţi-au tremurat mîinile dintr-odată. Nu degeaba ţi-au tremurat mîinile. Ţie nu-ţi tremură mîinile...

HAMALUL: Zău, sînt semne clare... Am auzit un fluierat lung şi subţire...

ŞEFUL GĂRII: Cîte păsări ai adunat astăzi?...

HAMALUL (*Fericit.*): Multe, foarte multe... Vă jur. Foarte multe, şi unele se mai zbăteau încă, nu voiau să moară... Da. De-aia se zbăteau... Aveau o presimţire şi nu voiau să moară...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Și eu, și eu... Am auzit picături mari de apă căzînd de la mare înălțime pe tăișul cuțitului și despicîndu-se în două...

CASIERUL (*Surescitat.*): Domnule, nu mai încape nici o îndoială...

ȘEFUL GĂRII: Da, cred că e... cred că e...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Ce?

IOANA: Ce?

HAMALUL: Spuneți, domnule!

ȘEFUL GĂRII: Cred că se apropie...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Se apropie? Se apropie ceva?

ȘEFUL GĂRII: Da, domnule, cred că se apropie un tren fantastic!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Explozie, efuziune.*): Un tren! Un tren!

IOANA: Un tren? Un tren fantastic? N-am mai văzut niciodată un tren fantastic...

HAMALUL: Chiar așa? Domnule, chiar așa?

ȘEFUL GĂRII: Da, se apropie... Un tren cum n-ați mai văzut niciodată, un tren uriaș, un tren cum nu vă puteți gîndi că poate să existe...

CASIERUL: Trenul acesta, trenul acesta... (*Emoție sufocantă.*) Trenul acesta trebuie să fie... trebuie să fie... simt că trebuie să fie... unul dintre ultimele... trenuri...

ȘEFUL GĂRII (*Ștergîndu-se de sudoarea de pe față.*): Da, cred că e... ultimul tren posibil...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Cum ? Ultimul tren posibil ?

HAMALUL : Ultimul tren ? Se poate așa ceva ?

IOANA : Să plecăm ! Să plecăm ! (*Bate din palme, își îmbrățișează tatăl.*) Să plecăm repede... Să-mi fac valizele, tată, mai am timp să-mi fac valizele ?

ȘEFUL GĂRII (*E transfigurat, e alt personaj.*) : Nu știu. Nu știu nimic.

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : De unde știți că e ultimul tren ? Ce fel de tren poate să fie ultimul tren ?

ȘEFUL GĂRII (*Strivit.*) : Nu știu, nu știu nimic. Știam că trebuie să vină într-o zi, dar nu știu nimic mai mult...

CASIERUL (*Către* ȘEFUL GĂRII.) : Înseamnă că noi... că și noi... Că s-a cam terminat...

ȘEFUL GĂRII (*La fel, incert.*) : S-a cam terminat...

HAMALUL : Să plecăm, domnule, să plecăm... (*Arătînd spre* CĂLĂTOR.) A zis că el simte marea și c-o să ne ducă acolo, să vedem marea, și c-o să ne spună tot...

ȘEFUL GĂRII : Așa a zis ?

CASIERUL (*Către* CĂLĂTOR.) : Așa ați zis ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da, cred că acolo aș putea să-mi dau seama... de o mulțime de lucruri...

IOANA : Am să-mi iau o umbreluță albă, de soare...

ȘEFUL GĂRII : Credeți, domnule, că am putea ajunge... într-adevăr... la mare ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Simt că într-acolo e marea, vă jur, o simt atît de bine, cum n-am mai avut

niciodată... niciodată... atîta siguranță... Calea asta ferată duce spre mare, sînt sigur... Duce spre mare și spre ocean, e sigur că duce spre mare, pata aceea albastră e marea. O văd de cînd am venit aici, dar mi-a fost frică.... da... n-am vrut să pară că...

ȘEFUL GĂRII : Credeți că într-adevăr... marea ? (*Exaltat.*) Credeți că e vorba de apă ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : E apă ! E apă multă, atît de multă, încît... Vă jur că e apă, e apă !

CASIERUL (*Către* ȘEFUL GĂRII.) : Dacă a început să se vadă apa, dacă zice el că se vede apa... înseamnă că nu mai avem ce să facem aici... înseamnă că am putea și noi...

HAMALUL : A zis c-o să ne arate cum să facem să călătorim prin ploaie... Așa a zis...

CASIERUL : Așa ați zis ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da, cu siguranță... acolo... acolo... Acolo e cu totul altceva, acolo v-aș putea arăta... tot ceea ce nu știu, acolo mi-aș putea aminti totul, mi-aș putea aminti atîtea lucruri pe care acum... nu le știu... Am putea trece cu toții... prin cîte o picătură de apă, ne-am gîndi în același timp la aceeași picătură de apă, și atunci... ar ploua de cîte ori vrem noi... E atît de simplu, e atît de simplu să aduci picăturile de apă la țărm... numai dintr-o privire...

IOANA : Tată, vom număra picăturile de ploaie...

HAMALUL: Vom călători prin ploaie, vom călători pînă la genunchi prin ploaie... Vom sta toată ziua cu picioarele într-o picătură de apă...

CASIERUL (*Către* CĂLĂTOR, *aerian.*): Credeți, credeți?

IOANA: Da, da... ne vom juca toată ziua, vom avea ecou, vom avea picături mici de ploaie pe care ni le vom lipi de față... El are încă un ochi de apă, trebuie să-l credem... Ne vom lipi de cîte un fir de iarbă și vom asculta cum se strecoară apa din adînc și ne vom lăsa ușor pe dîrele săpate de picătura de apă și vom intra și noi pînă în adîncul acela alb, ne vom culca acolo, în fiecare seară, ne vom visa picături de apă...

ŞEFUL GĂRII: Ioana, Ioana... Toate astea sînt povești, sînt... (*E abătut, înfricoșat, neliniștit, chinuit.*) N-are nici un rost... (*Către* CĂLĂTOR.) Ce rost are, domnule, să ne amăgim, să ne amăgim, să ne amăgim... Ce rost are?

CASIERUL: Poate că... totuși... (*Către* ŞEFUL GĂRII.) Eu plec!

HAMALUL: Și eu plec!

ŞEFUL GĂRII: Bine, bine... Mă lăsați singur...

IOANA: Și eu plec! Vreau să mă satur de picături de apă! Vreau să-mi ud mîinile, vreau să-mi spăl mîinile de negru, da... (*Plînge.*)

ŞEFUL GĂRII (*Privește în direcția petei albastre.*): Unde e, domnule, unde e blestemata aia de pată albastră?

HAMALUL: Eu o văd!

CASIERUL : Și eu o văd !

IOANA : Uite-o, uite-o ! Acolo ! Se vede de o mie de ori ! Se vede...

ȘEFUL GĂRII : Minciuni. Minciuni ?! Și ce dacă sînt minciuni ?! (Scoate *un urlet de victorie și se repede spre clădirea gării.*) Unde sînt valizele noastre ?

(*Ceilalți se reped și ei spre încăperile lor*; *începe o mișcare febrilă în interiorul clădirii*; *se deschid toate ferestrele și ușile ; toți, exceptîndu-l pe* CĂLĂTOR, *încep să-și așeze lucrurile în valize și apoi să și le închidă*; *valizele, odată făcute, sînt aruncate direct pe peron, prin ferestre și uși*; *lucrurile considerate nefolositoare sînt aruncate, de-a valma, pe fereastră*; *peronul se va umple de valize, cutii, coșuri, obiecte dintre cele mai incerte și de dimensiuni diferite ; tot acest travaliu este însoțit de exclamații și comentarii furtunoase*; *în acest timp,* CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *se plimbă ușor pe peron, apoi se așază pe fotoliul-leagăn și-și aprinde o țigară.*)

VOCEA IOANEI : Umbreluța mea ! Bretelele ! Hi, hi...

VOCEA CASIERULUI : Să spargem bufetul ! (*Zgomote, sticle sparte.*)

IOANA : Tată, unde-s...?

HAMALUL : Aici !

ȘEFUL GĂRII : Sînt bătrîn, sînt prea bătrîn...

HAMALUL : Numai o gură...

CASIERUL : Cine ?

IOANA : Eu !

CASIERUL : Ale cui ?

ȘEFUL GĂRII : Toate, toate, toate !

IOANA : Nu ! Nu !

HAMALUL : Cretin !

VOCILE : Da, nu, da, nu... Acum ! Vine ! Un singur dop ! Așa, așa... Cîte ? Două ! Trei ! Una singură ! Încă o dată ! Încă o dată ! Patruzeci și patru... Un singur vîrf ajunge. Așa ? Așa ! Arunc-o ! Acum ! Rupe-l ! N-am nevoie ! N-am nevoieee ! Tu ? Mă faci să rîd ! Mă faci ! Mă faci... O firimitură de pîine ? Da ? Na ! Na ! Și gata ! Gura ! Ehe... Chicineta... Are, are ! Cheile, unde-s cheile !? Ioanaaa... Da ! Tțțț ! N-o să vină ! N-o să vină ! Ne facem de rîs ! De unde știi ? Porc bătrîn ! Aha ! Apa s-a învechit... S-a învechit ! Nu ! Da ! Nu ! Da ! Nu, nu !

HAMALUL (*Iese cu două geamantane uriașe ; s-a îmbrăcat în stilul unui comis-voiajor, neașteptat de elegant, totuși* ; *își trîntește geamantanele pe peron și se așază pe unul din ele* ; *este obosit, dar fericit.*) : Ufff (*Către* CĂLĂTOR.) Ce sălbatici, domnule !

CASIERUL (*Apare și el, îmbrăcat discret, dar în cele mai bune haine pe care le are.*) : Ce nebuni ! Ce nebuni ! (*Își trîntește și el geamantanele pe peron.*) N-am mai văzut așa oameni ! (*Către* CĂLĂTOR.) : Se mai vede ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce ?

CASIERUL : Pata...

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Da.

CASIERUL : Hm ! (*Se plimbă nervos pe peron.*) Atunci... (*Rămîne cu privirile țintuite de ceasul gării.*) Și ceasul ăsta... Ar merita să-i aruncăm o piatră... în bot...

IOANA (*Iese îmbrăcată în alb, cu o pălărie uriașă pe cap, trăgînd după ea cele mai ciudate obiecte : coșuri, umbrele, geamantane, cutii, flori etc. ; cantitatea de obiecte aflate în mîinile fetei distonează cu așteptările normale.*) : Tata e nebun ! (*Furioasă, își răstoarnă lucrurile unele peste altele pe peron.*) E nebun ! Pfui !

ȘEFUL GĂRII (*Apare îmbrăcat impecabil, în negru, cu joben și baston, strălucitor și firesc în hainele sale, cu o simplă geantă de voiaj în mînă ; și-o așază cu grijă pe peron ; își scoate ceasornicul cu lanț și privește ora.*) : Hm ! Să nu întîrzie !

(*Atmosfera se conturează treptat pe sentimentul de așteptare și nerăbdare mascată ; personajele devin simpli călători care așteaptă pe un peron ; gesturi obișnuite de nerăbdare și îngrijorare ; s-a întunecat și se simt pale de vînt ; aerul vibrează în jurul gării și se aude un tremur al lucrurilor marcate de apropierea a ceva fabulos ; această apropiere își trimite semne tot mai puternice, vîntul răscolește lucrurile aruncate pe ferestre, pătrunde în camerele părăsite și le golește de senzația locuibilului ; în spatele personajelor care așteaptă trenul, gara, asemenea unei clădiri părăsite, aflată în ruină.*)

CASIERUL (*Apropiindu-se de* CĂLĂTOR.) : Domnule... Permiteți un foc ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Vă rog...

(CASIERUL *se înclină, ia foc și-și continuă plimbările fumînd.*)

HAMALUL : Oare, oare nu e cazul să... (*Renunță.*)

ȘEFUL GĂRII (*Apropiindu-se de* IOANA.) : Poate că ar trebui... poate... (*Renunță.*)

IOANA : Nu... Nu... Deloc.

(*Pauză* ; *personajele își caută de lucru sau se plimbă*).

CASIERUL (*Reacționînd la un sunet.*) : Auziți ?

HAMALUL : Ce ?

CASIERUL : Se apropie.

IOANA : Ai auzit tu ?

CASIERUL : Nu... Mi s-a părut.

(*Pauză* ; *personajele evită să se adreseze unul altuia ori să se privească în ochi.*)

ȘEFUL GĂRII (*Privindu-și, obsedat, ceasul.*) Nu mai e mult.

HAMALUL (*Privind la ceasul gării.*) : Nu.

IOANA: Nu?

HAMALUL: Nu.

(*Pauză; sunetele unui fenomen ciudat care se apropie.*)

IOANA: Auziți?

CASIERUL: Vine!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Îl văd!

ȘEFUL GĂRII: Unde?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Acolo! Ceva strălucitor! Parcă ar fi o stea.

ȘEFUL GĂRII: Am știut eu că vine.

IOANA: Ce bine! Mîine-dimineață vom fi pe țărmul mării... Vom avea apă... Ne vom plimba prin apă...

(*Trepidații, zgomotul crește în intensitate.*)

HAMALUL: Vine! Vine!

ȘEFUL GĂRII: Luați-vă geamantanele! Nu vă înghesuiți! Încet!

HAMALUL (*Către* CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE.): Domnule, dumneavoastră nu aveți bagaje?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Nu, eu nu port bagaje.

ȘEFUL GĂRII: Stați mai departe de linie, mai departe... Vine cu viteză și...

IOANA (*Către* CĂLĂTOR.) : Cît avem de mers ? Pînă mîine ajungem ? Nu ştii cînd ajungem ! Mi-e sete. Mi-e aşa de sete...

(*Zgomotele cresc, devin alarmante, trepidaţii, vînt, lumini.*)

HAMALUL : Ce-i asta ? Ce se întîmplă !

ŞEFUL GĂRII (*Excitat.*) : Se apropie ! Vine ! Trenul fantastic ! Nu v-am spus ? E un tren gigantic, un tren unic...

IOANA : Mi-e frică...De unde vine ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Către* ŞEFUL GĂRII.) : Domnule, ce-i asta ?

(*Un adevărat urlet apropiindu-se, sunetul puternic al roţilor pe şinele întrerupte.*)

CASIERUL (*Alarmat.*) : Domnule, dar... trebuia să... Nu ? (*Prinzîndu-l pe* ŞEFUL GĂRII *de piept şi scuturîndu-l violent.*) Nu trebuia să facem ceva... ? N-am uitat să... ?

IOANA : Mi-e sete... Mi-e foarte sete... (*Înfricoşată, se agită.*)

HAMALUL : Ăsta e trenul ? Ăsta ? A luat cineva bilete ?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE : Ce-i asta ? De unde ? De ce ?

(*Luminile în scenă se sting ; gara, peronul şi personajele sînt traversate cu violenţă de luminile unor ferestre care*

se proiectează de undeva din spațiu; sunetele sînt puternice, fluieratul unei locomotive ireale, gigantice, înfricoșătoare, ritmul puternic al roților, ca o armă care trage cu foc; este tot mai clară ideea că trenul fantastic trece ca un fulger, fără să oprească; de altfel, trenul fantastic nu trece pe șine, el trece prin șine, prin gară și prin personaje; cei cinci sînt într-o agitație cumplită, din care apar gesturi fotografice, în răstimpurile scurte cînd luminile proiectate de ferestrele gigantice trec peste ei.)

IOANA: Nu vreau! Nu...

HAMALUL: Ce face ăsta? Nu oprește?

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Alergînd dintr-o parte în alta.*): Opriți! Opriți!

IOANA: De ce nu oprește? De ce?

CASIERUL: Bestiilor! (*Aleargă înnebunit, se aruncă pe șine.*): Unde sînteți, bestiilor?

ȘEFUL GĂRII: Am știut! Am știut!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE (*Îngrozit, aleargă în jurul celorlalte personaje*): Ce i-ați făcut? De ce nu-l opriți? Opriți-l!

IOANA (*Lovindu-l pe* ȘEFUL GĂRII.): Oprește-l! Oprește-l!

ȘEFUL GĂRII (*Descompus, rîde înnebunit.*): Am știut, ha, ha... Am știut...

HAMALUL: Opriți-l, domnule, opriți-l!

CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE: Luați-mă de aici... Vreau să merg cu voi...

IOANA (*Plîngînd.*) : Faceţi ceva ! (*Către* ŞEFUL GĂRII.) : Porcule !

HAMALUL (*Cu vocea tremurîndă.*) : Acum ! Acum !

(*Trenul fantastic a trecut* ; *sunetele se sting* ; *ritmul roţilor se îndepărtează, dispare* ; *lumină slabă în scenă, o lumină albastră, de undeva dinspre pata albastră ; personajele au rămas înlemnite în poziţiile agoniei lor* ; ŞEFUL GĂRII *a rămas în picioare, cu hohotul de rîs încremenit pe figură, privind prostit în direcţia în care a dispărut trenul* ; IOANA *scînceşte uşor la picioarele tatălui ei* ; CASIERUL *a rămas încremenit pe şine, cu privirile în pămînt* ; CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE, *care a alergat în urma trenului fantastic, se află cu un pas înaintea ieşirii din scenă, istovit, cu privirile în gol* ; HAMALUL *s-a trîntit pe valizele lui şi-şi ţine capul în mîini* ; *acest tablou durează cîteva zeci de secunde ; brusc, din spatele lor, se aude tic-tacul ceasului gării, care a reînceput să meargă* ; *toate privirile personajelor sînt îndreptate spre ceasul gării, pe care îl urmăresc o vreme, în tăcere ; apoi,* HAMALUL *îşi caută prin buzunare şi scoate un fir de iarbă* ; *şi-l pune între dinţi, se ridică şi începe să facă mişcări de relaxare ;* CASIERUL *are în pumnul strîns două zaruri* ; *îşi deschide pumnul şi zarurile cad pe suprafaţa plană a unui geamantan răsturnat, ca pe o masă de joc* ; BRUNO *va arunca de cîteva ori zarurile, tot mai atent la jocul său* ; ŞEFUL GĂRII *îşi scoate jobenul şi se şterge de sudoare* ; IOANA *se ridică încet şi îşi scoate pălăria imensă, personajele*

reintră în ritmul lor; *zarurile lui* BRUNO *lovesc tot mai puternic suprafața geamantanului.*)

CASIERUL: Hi, hi... (*Privindu-și rezultatul unei aruncări.*) Hi... (*Ridicîndu-și capul.*) Șase-șase... (HAMALUL *și* ȘEFUL GĂRII *se apropie încet de* CASIER.): Hi, hi...

(*O vreme, personajele rămîn în această stare.*)

CASIERUL: Ce-ați zice, domnilor, de o partidă de zaruri?

HAMALUL: Da, da... Cred că o partidă de zaruri ar fi bine-venită.

ȘEFUL GĂRII: Da, cred că cel mai bun lucru pe care...

(*Se așază pe geamantanele din jur și încep să joace zaruri, nepăsători și tot mai entuziasmați de joc*; *vor scoate exclamații și strigăte de plăcere.*)

CASIERUL: Hm!

HAMALUL: He, he, he...

ȘEFUL GĂRII: Aș!

(CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE *se întoarce, absent, pe peron*; *îi privește pe cei trei care joacă zaruri; o privește pe* IOANA; *liniștit, senin, începe să urce scările care duc la camera de sus*; *deschide ușa, intră, lăsînd*

uşa deschisă; IOANA *îl urmăreşte cu privirile; intră în casă, umple un pahar cu apă şi iese; urcă încet scările, cu paharul cu apă în palme; înainte de a ajunge pe ultima treaptă, aşază paharul în pragul uşii*; *se aşază şi ea pe ultima treaptă*; *luminile s-au concentrat asupra. jucătorilor de zaruri; lumina se concentrează numai asupra mîinilor care aruncă zarurile*; *lumina se concentrează numai asupra zarurilor care cad; în timp ce zarurile continuă să cadă, o lumină discretă trece peste scenă*; BRUNO *stă pe bancă, şi sunetul zarurilor vine de la jocul singuratic al lui* BRUNO ; GRUBI *stă întins pe căruciorul de bagaje şi îşi mestecă paiul*; *Domnul Kapunta stă întins pe fotoliul-leagăn*; *după cîteva secunde, se ridică şi începe să se plimbe pe marginea scenei*; *redevine prezentatorul de la începutul piesei.*)

ŞEFUL GĂRII : După trei luni de zile, CĂLĂTORUL PRIN PLOAIE s-a stins tăcut, în camera de sus. Peste încă un timp, Ioana a născut un băiat pe care l-am numit Artur. Înainte de a împlini cinci ani, într-o dimineaţă ploioasă, micul Artur a dispărut fără urmă... N-am mai auzit nimic de el şi nici n-am plecat să-l căutăm...

ANEXĂ

Dăm, în cele ce urmează, o listă (parțială) a textelor din „Dosarul de presă/1991-1995" al teatrului lui Matei Vișniec.

BERNADETTE BOST – Théâtres transfrontaliers, *Le Monde*, 19-20 mai 1991 ; JEAN-CHARLES LEMEUNIER – Des auteur à la hauteur, *La Voix du Lyonnais*, 6 iunie 1991 ; BERNADETTE BOST – Imprécations d'est et d'ouest, *Le Monde*, 28 mai 1992 ; NELLY GABRIEL – Courtes et insolites, *Lyon Figaro*, 4 iunie 1992 ; B.P. – Des „Courtes pièces" à la longue vie, *Liberation Lyon*, 5 iunie 1992 ; M. BRÈS – L'urgence d'une écriture, *Midi Libre*, 10 nov. 1992 ; DOMINIQUE BAVIERA – Vișniec entr'ouvre la fenêtre, *Var Matin, 19 nov. 1992* ; J.H.M. – „Les chevaux à la fenêtre" Decouverte d'un auteur roumain absurdement drôle, Matei Vișniec, *Le Progrès*, 4 iunie 1992 ; R.D. – Le Jodel met un roumain à sa fenêtre, Le *Guide*, 5 nov. 1992 ; JEAN-OLIVIER

ARFEUILLERE – Les Chevaux à la fenêtre, *Lyon Matin*, 29 mai 1992 ; **JEAN CALABRESE** – Matei Vişniec de l'ecriture à la scène, Le *Provencal*, 9 nov. 1992 ; **JEAN CALABRESE** – La parole selon Vişniec, *Le Provençal*, 10 nov. 1992 ; **MARTINE BRÈS** – Conte cruel..., *Midi Libre*, 12 nov. 1992 ; **M.H. AELVOET** – „Les chevaux à la fenêtre" *Le Progrès*, 12 nov. 1992 ; ** – Vişniec le chou-chou !, *Lyon Matin*, 1 iunie 1992 ; **CORNELIA BUŞOIU** – Matei Vişniec – poète et dramaturge, *L'Invitation*, 25 iunie 1993; **GEORGES BANU** în revista *Théâtre/Public* Gennevilliers, 7 iunie 1990 ; **BERNADETTE BOST** – Leçons de théâtre, Le *Monde*, 28 iulie 1993 ; **FREDERIC RIDEAU** – Leçon de morale, *La Création-Révolution*, 20 ian. 1994 ; **MURIEL HEURTIN** – Du pain plein les poches, *L'Extraordinaire*, 15 ian. 1994 ; **J.PH.M.** – Du pain plein les poches, *Le progrès*, 20 ian. 1994 ; ** – Petite histoire réelle, *Lyon Figaro*, 5 ian. 1994 : **MARIELLE CREAC'H** – Du pain plein les poches, *Lyon Poche*, 5 ian. 1994; **DANIELLE DUMAS** – Du pain plein les poches, *L'avant-scène*, 15 oct. 1993 ; ** Les premières de la semaine, *Le Progrès*, 4 ian. 1994 ; **CHANTAL GIBERT** – La voix de l'auteur, *Sud Ouest*, 25 ian. 1995 ; ** Matei Vişniec – Ce jeune auteur qui monte, *L'Essor Sarladais*, mai 1994 ; ** – Un interrogatoire musclé, *Midi Libre*, 8 aprilie 1994 ; ** – Un auteur rencontre son oeuvre, *Midi Libre*, 6 martie 1994 ;

** – Le nouveau spectacle du Théâtre de la Mauvaise tête, *Midi Libre*, 1 aprilie 1994.

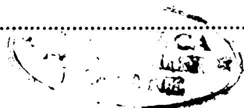
** – Becket zum Lachen. *Kölner Stadtarnzeiger*, 22 iunie 1992; MATHIAS KRUPA – Clown gesucht, *General Anzeiger*, 22 iunie 1992; ** – Matinee, *Konstanzer Anzeiger*, 20 oct. 1993; ** – Matei Vişniec, *Südkurier*, 23 oct. 1993; MARIA SCHORPP – Verzweifeltes Scherzen mit dem Erst, *Südkurier*, 20 oct., 1993; MARIA SCHORPP – Im Vorraum zum Gluck, *Südkurier*, 21 oct. 1993; MARTIN WALSER – „Da muss man einfach hinknien", *Thurgauer Volksfreund*, 22 oct. 1993; IDA SANDL – Zartbittere Abschieds-Melodie für einen Clown, *Thurgauer Zeitung*, 27 oct. 1990; ** – Helden ohne Beruf, *Augsburger Allgemeine*, 22 oct. 1993; DIETER SCHNABEL – Tragikomischer Überlebenskampf, *Neue Osnabrucker Zeitung*, 29 oct 1993; HELMUT VOITH – Anklage gegen ein menschenunwürdiges Leben, *Vorarlberger Nachrichten*, 22 oct. 1993; VOLKER SCHWENCK – Von guten und bösen Clowns, *Schwäbische Zeitung*, 22 oct. 1993;

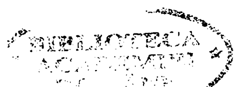
STEFAN BORKERT – Wenn Darsteller Darsteller darstellen, *Konstanzer Anzeiger*, 27 oct. 1993; DIETER SCHNABEL – Tragikomädie dreier Clowns im Kampf ums Überleben, *Geissener Allgemeine*, 27 oct. 1993;

** – Der Autor Gerne von Paris nach Gladbach gekomen, *Bergische Landeszeitung*, 2 mai 1994; ** – Requiem fur drei Spassmacher, *Bergische Landeszeitung*, 2 mai 1994; ** – Vom „Souffleur der Angst" zum freien Autor, *Kolnische Zeitung*, *2* mai 1994; MICHAELA PAUS – Leben zwischen Tragödie und schonem Schein, *Kölnische Zeitung*, 2 mai 1994; MICHAELA PAUS – „Am Anfang stehen die Ideen", *Kölnische Zeitung*, 26 aprilie 1994; ANNELIS GRIEBLER – Die Clowns kommen: Aus Spass wird Ernst, *Bergische Landeszeitung*, 13 aprilie 1994.

JANE HOUSE – Clown Wanted by romanian playwright Matei Vişniec, Slavic and East European performance, vol. 14, nr. 2.

Cuprins

www.polirom.ro

Redactor: Mădălina Ghiu
Corector: Raluca Goţia
Tehnoredactor: Radu Căpraru
Coperta: Angela Rotaru

Bun de tipar: mai 2007. Apărut: 2007
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

Tiparul executat la Tipografia LIDANA, Suceava
Tel. 0230/517.518, 206147; Fax: 0230/206.268